NR·JOS·VOGELS

NOVUM
STAMENTUM
GRAECE

DÜSSELDORF
HWANN·DRUCKEREI·UND·VERLAG

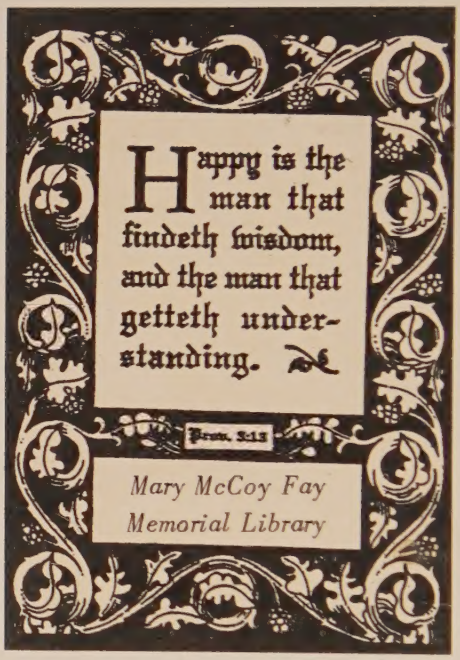
Happy is the man that findeth wisdom, and the man that getteth understanding.
Prov. 3:13
Mary McCoy Fay
Memorial Library

1.00

G. M. ELLIOTT LIBRARY
CINCINNATI BIBLE SEMINARY
2700 GLENWAY AVE.
P. O. BOX 043200
CINCINNATI, OHIO 45204-3200

G. M. ELLIOTT LIBRARY
CINCINNATI BIBLE SEMINARY
2700 GLENWAY AVE.
P. O. BOX 043200
CINCINNATI, OHIO 45204-3200

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE

TEXTUM RECENSUIT, APPARATUM CRITICUM
EX EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANUSCRIPTIS
COLLECTUM ADDIDIT

HENR. JOS. VOGELS

EDITIO ALTERA

DÜSSELDORF
L. SCHWANN, DRUCKEREI UND VERLAG
1922

225.48
V879n

Imprimatur.

Colonjae, die 13. Martii 1922.

Dr. Vogt
Vicarius Generalis.

60854

Copyright by L. Schwann, Düsseldorf 1922.

Alle Rechte vorbehalten.

000363
255-78

PRAEFATIO EDITORIS

Haec editio Novi Testamenti Graeci, inprimis in usum eorum qui ad studium theologiae incumbunt eaque prima post longum temporis spatium a parte catholica secundum criticas quales nunc vigent rationes adornata, quo similior est et forma externa et dispositione editioni Nestleanae, quae per societatem Württembergensem ad libros divinos edendos conditam pervulgatur et cui quantum debeam ex ipsa huius libri specie apparet, eo magis meum esse opinor ostendere, qua re haec editio ab illa differat. Cum enim Nestleus novum textum qui dicitur receptum edere sibi proposuisset, factum est, ut ubicumque optimae quaeque editiones — Westcott-Hortianam[1]), Tischendorfianam[2]), Weissianam[3]) dico — inter se discrepant, plurum lectiones sequeretur, ego eum, quem principalem puto textum praebens ad formam quidem textus statuendam cum alias editiones tum eximium illum librum ab Hermanno de Soden anno MCMXIII editum assidue adhibui.

Sed cum fieri non possit, ut brevi praefatione exponam quibus causis adductus libellum in hunc ipsum quem cernis modum instituerim, unum hoc allaturus sum. Ac primum quidem apparet textum librorum sacrorum ex ipsis fontibus haustum strictim modo restitui posse diligentissime pervestigata et perspecta codicum memoria quae in nullis omnium gentium omniumque temporum litteris tam intricata et contorta est quam in libris sacris, quippe quibus nullus liber saepius editus, nullus diligentius et accuratius lectus sit. Nam cum ne Latinae quidem aut Syriacae quae dicitur Vulgatae stemma codicum confici possit singulis ramis et ramulis aliis alio tendentibus atque

---

[1]) The New Testament in the original Greek. The Text revised by B. F. Westcott and F. J. A. Hort, London and Cambridge 1895.

[2]) Novum Testamentum Graece, ed. C. Tischendorf, Ed. octava critica maior, Lipsiae 1869—1872.

[3]) Das Neue Testament. Textkritik. Untersuchungen u. Textherstellung von B. Weiß. Leipzig 1894—1900.

inter se artissime conexis, eum omnino tempus atque operam perdere necesse est, qui, qua ratione testes Graeci inter se cohaereant, perscrutari velit.

Deinde quamquam Hermanni illius de Soden magna editio inscribitur ,,Die Schriften des Neuen Testaments in ihrer ältesten erreichbaren Textgestalt, hergestellt auf Grund ihrer Textgeschichte" tamen equidem non puto illum iure eo titulo uti. Nam traditionis Graecae historiam ille adeo non praebet, ut et ea, quae de Graecorum testimoniorum memoria proponit mihi potius coniecta ac ficta quam ex ipsis fontibus hausta videantur, et ea, quae de versionum historia disserit, mea quidem sententia minime perfecta mendorumque plena sint. Quod ut demonstretur, satis est ostendere ab illo Tatianum Arabicum, formam textus omnino recentem et quae magnam partem nihil nisi textum qui Peschitho dicitur exhibet, maxima ex parte primum textum illius operis, quod dicitur Diatessaron, existimari neque, quod E. Sellinus iam anno 1891 demonstravit — permultum ad illum librum valere Peschitho — infirmari aut respici. Mihi quidem ille rectius facturus fuisse videtur, si in illo libro perficiendo initium cepisset ab investiganda historia veterum versionum, quae coloribus ut ita dicam expressis textum Graecum quasi iam decolorem adeo superant, ut earum historia multo facilius atque certius perspici possit. Deinde si ille inquisisset num et quatenus vis versionum ad textum Graecum redundaverit, invenisset non solum ad codices duabus linguis scriptos, velut D in evangeliis et in actis apostolorum aut D E F G in epistolis Paulinis, sed etiam ad vetustissima omnium quae habemus testimonia textus Graeci ℵ et B sine ullo dubio versionem Latinam nonnihil valuisse[1]). Itaque A. Harnackium qui nuper[2]) postulavit, ut qui textum Novi Testamenti constituturi sint, versiones magis adhibeant quam Westcott-Hort, B. Weiss et Herm. de Soden fecerunt, longe aliter iudicaturum fuisse puto, si historiae versionum investigandae operam dedisset, id quod ab aliis intento studio ne inceptum quidem esse apparet. Quod ad versiones lingua Latina scriptas attinet Ioannes de Soden in libro summa cum diligentia composito

[1]) Quod ad codicem ℵ attinet, confer quae scripsi in libello ,,Untersuchungen zur Geschichte der lateinischen Apokalypseübersetzung", Düsseldorf 1920, p. 18. 31. 42.

[2]) Zur Revision der Prinzipien der neutestamentlichen Textkritik, Leipzig 1909.

grateque accepto (Das lateinische Neue Testament in Afrika zur Zeit Cyprians, Leipzig 1909) id studuit ut textum eius versionis quam Cyprianus secutus est, statueret. Cur autem dubitem versionem Africanam, quae dicitur, ab eo restitutam esse, iam in „Biblische Zeitschrift 1914, 251 sqq" demonstravi; nunc addo illum nobis per versus continuos meram Vulgatam versionem pro textu Cypriani apponere, cum perspicue appareat extremis capitibus tertii Evangelii codicis Colbertini cum Palatino collatis, in hunc codicem Palatinum non pauca e Vulgata superinducta esse. Ad hoc igitur tempus docti nulla alia ex causa in versiones veteres animum intenderunt nisi spe adducti se ibi meliores et vetustiores quam quae in codicibus Graecis traduntur formas textus inventuros esse. Utrum autem in antiquissimis et Latinis et Syriacis quas adipisci possumus versionibus Novi Testamenti etiam textus principalis ad fidem reddatur an certe apud Latinos versionis Vulgatae auctor errores eorum qui ante eum libros divinos traduxerunt, emendare voluerit, nondum diiudicatum est, nam nemo, ut nunc quoque utriusque factionis docti solent, satis habeat Vulgatam praesumpta quadam opinione despicere.

Mihi certe, dum ad hoc studium incumbebam, magis magisque persuasum est non solum Vulgatam, cuius textus editione Wordsworth-Whitiana[1]) optime redditur, multo pluris aestimandam esse quam veteres versiones Latinas, verum etiam has, ubi a Graecis discrepantes cum veteribus Syriacis congruunt, valde vetustam quidem formam, sed nusquam primam lectionem praebere. Neque nimium tribuendum est Vulgatae, id quod Fr. Brandscheidio[2]) vitio vertas, qui quamcumque lectionem Vulgatae testimonio codicis Graeci fulcire potest, hanc defendit. Nam et constat S. Hieronymum in retractando Novo Testamento non omnibus eandem libris curam et diligentiam impertivisse et ex re ipsa apparet eos Vulgatae locos qui a veteribus versionibus Latinis dissentiunt, certiora testimonia habendos esse quam qui cum illis consentiunt.

In eligendo apparatu critico cum ea quae ad rem pertinent affere studui, ut ostendam, ubi et quibus causis textus primus mutatus sit, tum nonnullas

---

[1]) Novum Testamentum D. N. Iesu Christi Latine, Oxonii 1889 sqq.

[2]) Novum Testamentum Graece et Latine [2], Friburgi 1906.

lectiones nulla alia ex causa rettuli nisi ut perspiciatur, quam mirum in modum testes in unum locum conveniant, qua re ad historiam textus perscrutandam ingenia accendantur. Inprimis autem ex illis vetustissimis versionibus, Latina et Syriaca, quarum primordia procul dubio usque in medium alterum p. Chr. n. saeculum redeunt et saepe mirum quantum inter se consentiunt, plures quam in aliis apparatibus criticis fieri solet locos adnotavi. Praeterea ceteras versiones, Armeniacam, Saïdicam, Bohairicam, Aethiopicam, Gothicam non nisi occasione data adhibui. Multas vero huius editionis proprias res cognosces longiore demum et diligentiore studio ad apparatum criticum collato. Neque esse mihi videtur, quod argumentis confirmem Tatianum Arabicum a me ibi solum commemoratum esse, ubi a textu versionis Peschitho aberrat. Iisdem de causis omisi Firmicum Maternum aut Commodianum una cum Cypriano, in duobus prioribus Evangeliis Rehdigeranum una cum Vulgata, in actis apostolorum lectionarium g^2 aut Luciferum una cum Gigante, in Apocalypsi Orosium aut Cassiodorum una cum Cypriano, Cypriani codicis W interpolatorem una cum Tyconio affere, quod illae textus formae omnibus quos commemoravi locis, plane aut paene inter se congruunt, ita ut duorum testimonia in unum confluant.

Apparatum criticum nonnullorum librorum inprimis Apocalypseos aliquantum auxissem, si in hoc libro conscribendo uti potuissem libris meis et scriptis; quae cum Argentorati retinerentur, solum adiumentis maxime necessariis instructus hanc editionem confeci, in qua curanda, si totidem annos quot menses collocare mihi licuisset, fortasse ausus essem dedicare hunc libellum omnibus eis quibus gratias debeo, velut ordinibus theologicis Universitatum litterarum Bonnensis et Vratislaviensis, quae me Argentorato fugientem hospitio invitarunt aut parocho Neuhonrathensi, qui propinquos meos liberaliter recepit, aut familiaribus Collegii Leonini Bonnensis, quorum benignitate et cura usus otium cum aliqua utilitate consumere potui. Nunc autem mihi satis esse debet his omnibus hoc quoque loco tota mente gratias agere.

Praeterea valde obligatus sum beneficio Domini Dr. W. Tosetti Bonnensis qui mihi pergratum fecit, quod me in typis corrigendis adiuvit.

Scribebam Bonnae in festo circumcisionis Domini a. 1920.

H. Vogels.

ALTERIUS EDITIONIS PRAEFATIO

Alterius editionis huius libri, qui multo benignius quam auctor speraverat, exceptus est, textus perpaucis, apparatus criticus multis locis mutatus est ita, ut omnium qui in libri censura scribenda aliquid commendaverunt, ratio, quantum fieri poterat, haberetur; cuius rei finis quidam factus est eo quod id egi et molitus sum, ne huius libri pretium in tantum augerem, ut non iam satisfieri posset usui eorum qui in studia theologica incumbunt.

Simul cum hac altera editione emittitur editio Graeco-Latina, in qua textus Vulgatae Sixto-Clementinae cum Graeco textu componitur. Quod autem in libri huius censura scribit quidam vir doctus, summa aestimatione mihi dignus „optandum sane ut ad textum Graecum mox versio Latina curis criticis edita accedere possit" (Biblica 1921, 240): ne id ad effectum adduci possit, leges ecclesiae obstare dolendum est.

Iam praecipue gaudeo hoc quoque loco gratias agere amicis meis Ioanni Scharold Burghausensi necnon Carolo Weyman Monacensi, qui praefationem in Latinam linguam transtulerunt.

Bonnae, d. 25. Nov. 1921.

H. Vogels.

QUID SIBI VELINT SIGLA APPARATUS CRITICI

+ = addit, om. = omittit, > = invertit.

vers. (= versus), pon. (= ponit, ponunt), praem. (= praemittit), codd. (= codices), inc. (= incipit), fin. (= finis), al. (= alii), rep. (= repetit), simil. (= similiter) etc.

1^0 2^0 3^0 significat primum, secundum, tertium eiusdem generis in versu verbum.

Codices Graeci omnes citantur secundum Tischendorf-Gregory. In notandis codicibus litteris maiusculis scriptis retinebantur unciales (ℵ A B C D Γ Δ etc.) aut adhibebantur numeri praeposito 0 (038 etc.). Codices autem litteris minusculis scripti numeris (1. 2. 3 etc.) notantur. Prima vero manus insignitur asterisco codici apposito (ℵ *), emendatio posterior apposito c (B^c aut B^{corr}), lectio marginalis apposito mg aut m (47^{mg}, sy^{hm}).

Versio Latina siglum habet lat; vet. lat significat varios codices versionis veteris Latinae, quae antea Itala nominabatur, parvis litteris Latinis (a, b, c etc.) notatos, ut distinguantur a Vulgata (vg). lat^{plur} est maior numerus Latinorum, vet. lat^{plur} maior numerus veterum Latinorum. Textus versionis Vulgatae citatur secundum editionem Wordsworth-Whitianam, praeter quam interdum modo Clementina (vg^{cl}) affertur. Singulorum autem Vulgatae codicum (am = Amiatinus, cav = Cavensis, demid = Demidovianus, fuld = Fuldensis, gat = Gatianus, tol = Toletanus) perraro ratio habetur.

Versiones Syriacae inter se consentientes siglo sy notantur. Aliarum versionum occasione data afferuntur Armeniaca (arm), Saïdica (sa), Bohairica (bo), Aethiopica (aeth), Gothica (go).

Scriptorum nomina contracta pleraque explicatione non egent. Citantur autem e numero Graecorum:

Marcion, Iustinus, Irenaeus ($Iren^{lat}$ = versio Latina S. Irenaei), **Clemens Alexandrinus, Origenes, Eusebius** Caesareensis, **Epiphanius, Gregorius Nyssenus, Chrysostomus, Theodorus** Mopsuestenus;

e numero vero Latinorum:

Tertullianus, Victorinus Pettaviensis (Apoc.), **Cyprianus, Rebapt** (auctor libri de rebaptismate), **Novatianus, Lucifer** Calaritanus, Marius **Victorinus** (Gal., Phil., Eph.), **Hilarius, Priscillianus, Ambrosiaster, Tyconius, Optatus** Milevitanus, **Nicetas** de Remesiana, **Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Pseudo-Augustinus, Sedulius, Maximus** Taurinensis, **Vigilius** Tapsensis, **Facundus, Cassiodorus, Primasius**;

e numero Syrorum:

Tatianus (Diatessaron librum qui vocatur primum lingua Graeca conscriptum esse mihi persuasum est; Tat^{ephr} significat textum harmoniae testimonio S. Ephraemi confirmatum, Tat^{ar} autem est textus ille, cuius forma ex harmonia arabica ab A. Ciasca Romae 1888 edita petenda est). **Afraates, Ephraemus, Barsalibi.**

Evangelia

I. Codices graeci

- **ℵ** (von Soden ∂ 2, Gregory 01), Sinaiticus, saec. IV (?), Petersburg
- A (∂ 4, 02), Alexandrinus, s. V, London
- B (∂ 1, 03), Vaticanus, s. IV, Rom
- C (∂ 3, 04), Ephraemi rescr., s. V, Paris
- D (∂ 5, 05), Cantabrigiensis s. Bezae, s. VI, Cambridge
- E (ε 55, 07), Basileensis, s. VIII, Basel
- F (ε 86, 09), Boreelianus, s. IX, Utrecht
- G (ε 87, 011), Seidelianus I, s. IX/X, London
- H (ε 88, 013), Seidelianus II, s. IX/X, Hamburg, Cambridge
- K (ε 71, 017), Cyprius, s. IX, Paris
- L (ε 56, 019), Parisiensis, s. VIII, Paris
- M (ε 72, 021), Campianus, s. IX, Paris
- N (ε 19, 022), Purpureus, s. VI, Petersburg, Rom, London, Wien, Patmos
- P (ε 33, 024), Guelferbyt. rescr., s. VI, Wolfenbüttel
- Q (ε 4, 026), Guelferbyt. rescr., s. V, Wolfenbüttel
- R (ε 22, 027), Nitriensis rescr., s. VI, London
- S (ε 1027, 028), Vaticanus a. 949, Rom
- T (ε 5, 029), Rom, Coll. de prop. fide, s. V
- U (ε 90, 030), Nanianus, s. IX/X, Venedig
- W (ε 014, 032), Washington, s. V, Detroit, Michigan
- X (A^3 033), München, Univ. Bibl. s. IX/X
- Y (ε 073, 034), London, s. IX
- Z (ε 26, 035), Dublinensis rescr., s. V/VI, Dublin

Γ (ε 70, 036), Tischendorfianus, s. IX/X, Oxford, Petersburg
Δ (ε 76, 037), Sangallensis, s. IX/X, St. Gallen
Θ (ε 050, 038), Koridethi, s. VII/IX, Tiflis
Λ (ε 77, 039), Oxford, s. IX/X
Ξ (A 1, 040), Zacynthius rescr., s. VIII, London
Π (ε 73, 041), Petersburg, s. IX
Σ (ε 18, 042), Rossanensis, s. VI, Rossano
Φ (ε 17, 043), Beratinus, s. VI, Berat
Ψ (δ 6, 044), Athos, s. VIII/IX

1 (254) Basel s. XII, 13 (ε 368) Paris XIII, 28 (ε 168) Paris XI, 33 (δ 48) Paris IX/X, 69 (δ 505) Leicester XV, 124 (ε 1211) Wien XII, 157 (ε 207) Rom XII, 213 (ε 129) Venedig XI, 346 (ε 226) Mailand XII, 472 (ε 1386) London XIII/XV, 543 (ε 257) London XII, 565 (ε 93) Petersburg IX/X, 579 (ε 376) Paris XIII, 700 (ε 133) London XI, 713 (ε 351) Wisbech XIII, 1241 (δ 371) Sinai XIII etc.

II. Vetus Latina

a Vercellensis, s. IV/V
a² Curiensis, s. V/VI (= n)
b Veronensis, s. V
c Colbertinus, s. XII, Paris
d Cantabrigiensis (cf. D)
e Palatinus, s. V, Wien
f Brixianus, s. VI, Brescia
ff¹ Corbeiensis I, s. X/XI, Petersburg
ff² Corbeiensis II, s. V, Paris
g¹ Sangermanensis I, s. VIII, Paris
g² Sangermanensis II, s. X, Paris
h Claromontanus, s. V, Rom
i Vindobonensis, s. V/VI
k Bobiensis s. IV/V, Turin
l Rehdigeranus, s. VII/VIII, Breslau
m Speculum Pseudo-Aug., s. VIII/IX, Rom
n St. Gallen, s. V/VI (= a²)
o St. Gallen, s. VII
q Monacensis, s. VI/VII
r¹ Usserianus I, s. VI/VII, Dublin
r² Usserianus II, s. IX, Dublin
s Mailand, s. VI
t Bern, s. V/VI
aur Aureus, s. VI/VIII, Stockholm

III. Versio Syriaca

sy^{c} Codex syrus - Curetonianus
sy^{s} Codex syrus - Sinaiticus
sy^{pal} Lectionar. syro-palaestinense
sy^{p} Versio peschitho
sy^{h} Versio harclensis (sy^{hm} = nota marginalis huius versionis)

Actus apostolorum

I. Codices Graeci

ℵ A B C D cf. Evangelia
E (α 1001) Laudianus, s. VI, Oxford
G (α 1002) Petropolitanus, s. VII, Petersburg
H (α 6) Mutinensis, s. IX, Modena
K (1^{1}) Mosquensis, s. IX, Moskau
L (α 5) Angelicus, s. IX, Rom
P (α 3) Porfirianus rescr., s. IX, Petersburg
137 (α 364), s. XIII, Mailand etc.

II. Vetus Latina

d e cf. D E; m cf. Evangelia
g Gigas, s. XIII, Stockholm
h fragm. Floriacensia, s. VII, Paris
p Perpinianus, s. XIII, Paris
s fragm. Bobiensia, s. VI, Wien
t Lectionar. Toletan., s. XI, Paris
w Wernigerode, s. XV

III. Versio Syriaca

sy^{p} sy^{h} sy^{hm} cf. Evangelia

Epistolae Paulinae

I. Codices Graeci

ℵ A B C cf. Evangelia, K L P cf. Actus apostolorum
D (α 1026) Claromontanus, s. VI, Paris
E (α 1027) Sangermanensis, s. IX, Petersburg
F (α 1029) Augiensis, s. IX, Cambridge
G (α 1028) Boernerianus, s. IX, Dresden
H (α 1022) Euthalianus, s. VI, Athos etc.
M (α 1031) Wolfianus, s. IX, Hamburg, London

II. Vetus Latina

d e f g cf. D E F G
r fragm. Frisingensia, s. V/VI, München

III. Versio Syriaca
sy^{p} sy^{h} cf. Evangelia

Epistolae catholicae

I. Codices Graeci
cf. Actus apostolorum

II. Vetus Latina
m cf. Evangelia; h s cf. Actus apostolorum
ff Corbeiensis, s. X, Petersburg
q fragm. Monacensia, s. VI/VII

III. Versio Syriaca
sy^{p} sy^{h} cf. Evangelia

Apocalypsis

I. Codices Graeci
ℵ A C cf. Evangelia; P cf. Actus apostolorum
Q (α 1070, B ap. Tischend.) Basiliano-Vatic., s. X, Rom

II. Vetus Latina
m cf. Evangelia; g h cf. Actus apostolorum

III. Versio Syriaca
sy^{h} cf. Evangelia.

INDEX

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ 1
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ 1
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ 89
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ 147
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ 241

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ 310

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ 402
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ 402
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α 436
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β 466
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ 488
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 498
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ 509
ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ 517
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α 525
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β 531
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α 535
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β 543
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ 549
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ 553
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ 555

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ 579
ΙΑΚΩΒΟΥ 579
ΠΕΤΡΟΥ Α 587
ΠΕΤΡΟΥ Β 596
ΙΩΑΝΝΟΥ Α 602
ΙΩΑΝΝΟΥ Β 612
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ 613
ΙΟΥΔΑ 614

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ 618

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ 1 1–17: L 3,23—38.
υἱοῦ Ἀβραάμ.
Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέν- 2
νησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰού-
δαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέν- 3
νησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμι- 4
ναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,
Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, [1] *Σαλμὼν δὲ* 5
ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ 6
τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν τὸν
Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν δὲ ἐγέν- 7
νησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, [1] *Ἀσὰφ δὲ* 8
ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, [1] *Ὀζίας* 9
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑζεκίαν, [1] *Ἑζε-* 10
κίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ 11
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βα-

1,5 *βοες* ℵB k. *βοος* C 33 | 6 om. ο *βασιλευς* ℵB *I* 1. 71 $g^{1.2}$ k | 7 *αβιουδ* c q (g^1 k; cf. D Lc 3,23 sqq) | 8 *εγενν* 3°] + *τον οχοζιαν οχοζιας δε εγεννησεν τον ιωας ιωας δε εγεννησεν τον αμασιαν αμασιας δε εγεννησεν* sy^c Afr (cf D Lc 3,23 sqq) | 10 *αμων* E K L al. a vg sy 11 *εγενν.*] + *τον ιωακειμ ιωακειμ δε* M U al.

12 βυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος
Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ
13 ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλια-
14 κίμ, Ἐλιακὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, [1] Ἀζὼρ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν
15 Ἀχίμ, Ἀχὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ. [1] Ἐλιοὺδ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
16 [1] Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μα-
ρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ
γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες. καὶ
ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ
γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν
μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ
Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν
19 γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ
ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν
παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐ-
20 τήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγ-
γελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν
Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννη-
21 θὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν,
καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

---

16 ιωσηφ ω μνηστευθεισα παρθενος μαρ.αμ εγεν-
νησεν ιησουν τον λεγομενον χριστον Θ 346. 543. 826.
828 a g[1] k q (b c d sy[c] arm), ιωσηφ ω εμνηστευθη
παρθενος μαριαμ εγεννησεν ιησουν τον λεγομενον χρι-
στον sy[s] (Bars) | *18*〉 χριστου ιησου B, om. ιησου lat
sy[c] | γεννησις E K L al. | μνηστ.] + γαρ E K L al. |
19 ιωσηφ δε δικαιος ανηρ Tat sy[c] | αυτην 1°] μα.ιαμ
Tat sy[cs] | *20* γυναικα] μεμνηστευμενην sy[c], om. την
γυναικα σου Tat | εν αυτη] εξ αυτης b c f g[1] r[2] sy[cs] |
κατ οναρ] δι οραματος νυκτος sy[c] (sy[s])

Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 22 Is 7,14.
ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἰδοὺ 23
ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ
καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,« ὅ ἐστιν
μεθερμηνευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός. ἐγερθεὶς 24
δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσ-
έταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν 25
ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰησοῦν.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς 2
Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως,
ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερο-
σόλυμα 1 λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς 2
τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν
τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ 3
πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν 4
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ
ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶ-
ται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου- 5 Mich 5,1.
δαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
»καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη 6
εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύ-
σεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου
τὸν Ἰσραήλ.«
Τότε Ἡρῴδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους 7
ἠκρίβωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ 8

---

22 δια] + ησαιου Tat D al. sy^{cs} vet. lat | *23* καλεσεις D | *24* την γυν. αυτου] μαριαμ sy^{c}, μαριαμ την γυν. αυτου ℵ^{c} sa bo r^{2} | *25* om. ουκ εγινωσκ αυτην k sy^{s}, εζησεν καθαρως μετ αυτης Tat sy^{c} | ετεκεν τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον C D E K L al vg | **2**, *1* om. παρ αυτων D Γ | *5* om αυτω Tat a g^{1} q | προφ.] + μιχαιου λεγοντος 4 | *6* βηθλ. της ιουδαιας D vet. lat sy | ουδαμ.] μη Tat D vet. lat | εξελ.] + μοι C K Γ al. (Mich. 5,2)

εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ
παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
9 κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκού-
σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ
ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς
10 ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες
δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.
11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον
μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες
προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυ-
ροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν
12 καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες
κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι'
ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυ-
ρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερ-
θεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως
ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παι-
14 δίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρ-
ἔλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς
Os 11,1. 15 καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως
τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἐξ Αἰ-
γύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.«
16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν
μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν
πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν
Jer 31,15. 17 μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου
18 τοῦ προφήτου λέγοντος· »φωνὴ ἐν Ραμὰ ἠκού-
σθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ραχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρα-
κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.«

---

9 εσταθη ℵBCL al | *14* ο δε] + ιωσηφ vet. lat sy | *18* ηκουσθη] + θρηνος και CDEKL al. sy^{cp} (Jer. 31,15)

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος 19
κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰ-
γύπτῳ [1] λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον 20
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν
Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν
τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παι- 21
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν
Ἰσραήλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς 22
Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφο-
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλ- 23 Lc 11,1; 63,2.
θὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ·
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι
Ναζωραῖος κληθήσεται.

1—12: Mc 1,2—8 L 3,1—18

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω- 3
άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς
Ἰουδαίας [1] καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ 2
βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς 3 Is 40,3.
διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· »φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ-
ρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.« 4
Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ
τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ
μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱερο- 5
σόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχω-
ρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορ- 6
δάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων 7
καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας· [1] καὶ 8/9
μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν

23 ναζαρεθ CEKM al. vet lat vg | του προφητου a b f ff² k l sy | 3,1 om. δε DEKL al. b ff¹ g¹ q | 6 om. ποταμω DEKL al. lat | om. υπ αυτου ℵ* | 7 om. αυ του ℵ* B Hil

Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ
τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖ-
ται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
11 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν ὑμᾶς
βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς
12 βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς
τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.

13—17: Mc 1,9—11. L 3 21.22 J 1,31—34.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπ-
14 τισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν
αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισ-
15 θῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ
πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιο-
16 σύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. [1] βαπτισθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ
ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦ-
μα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, καὶ
17 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐ-
ρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

1—11: Mc 1,12 13. L 4,1—13.
4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας

---

10 τας ριζας Tat vet. lat sys | *12* αποθ.] + αυτου BELUW al. | *15* αφιησεν (baptizavit c) αυτον] + και εβαπτισθη ο ιησους syc, + et cum baptizaretur lumen ingens (magnum g¹) circumfulsit (fulgebat g¹) de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant (qui congregati erant g¹) a g¹ (cf. Iust Tat Ev. Ebion.) | *16* om. αυτω ℵ B sycs Hil Vig | om. και 3° ℵ B lat | *17* λεγουσα] + προς αυτον D vet. lat sycs | ουτος εστιν] συ ει D sycs pal | και ο αγαπητος sycs

τεσσεράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προσελ- 3
θὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ὁ δὲ ἀπο- 4 Dt 8,3.
κριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· »οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκ-
πορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.« Τότε παραλαμ- 5
βάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ 6 Ps 90,11.12
λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι »τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.«
ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· »οὐκ ἐκ- 7 Dt 6,16.
πειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.« Πάλιν παρα- 8
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν,
καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσ-
μου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτα 9
σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε, σατανᾶ· γέ- 10 Dt 6,13.
γραπται γάρ· »κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.« Τότε ἀφίησιν αὐτὸν 11
ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.

12—17: Mc 1,14.15. L 4,14.15.

Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν 12
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ 13
ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παρα-
θαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ·
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προ- 14 Is 8,23; 9,1.
φήτου λέγοντος· »γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφ-
θαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, 15
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, [1] ὁ λαὸς ὁ καθήμενος 16

4,3 *ειπεν*] + *αυτω* D a b c g[1] h sy[c] sy[pal] | 4 om. *αλλ — θεου* k, om. *εκπορ δια στομ. θεου* D b g[1] sy[pal] | 5 *ιστησιν* E K L M al. | 6 *περι σου*] + *του διαφυλαξαι σε* Tat a sy[s] | 9 *ειπεν*] *λεγει* E K L M al. | 10 *υπαγε*] + *οπισω μου* D E L M al. vet. lat sy[c(s)] | 11 *διαβολος*] + *αχρι καιρου* Tat sy[c] | 12 *ναζαρα* B Z 33 k | 13 *καπερν.* C E K L al. | 15 *ιορδ.*] + *ποταμου* Tat sy[c]

ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.«

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18–22: Mc 1,16—20. L 5,1—11. J 1,40 s.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ
19 ἁλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ
20 ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως
21 ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν·
22 καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Mc 1,39. L 4,15.44.

23 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
24 λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

---

16 σκοτια ℵ^c B D W | ειδον μεγα οι καθημενοι D vet. lat | om. χωρα και Tat a c k sy^c (cf. Afr sy^s) | *17* om. μετανοειτε et γαρ k sy^cs | *18* περιπατων] παραγων D vet. lat sy^s | *23* om. ο ιησους B 157 k sy^c | *24* εθεραπευσεν (D a b c g^1 h sy^cs pal *praem.* παντας)] + ενι εκαστω αυτων τας χειρας επιθεις Tat sy^cs

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ 5 c 5—7: L 6,20—49.
καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 2
αὐτοὺς λέγων·

Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν 3
ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακλη- 4
θήσονται.
μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν 5
τὴν γῆν.
μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιο- 6
σύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7
μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν 8
θεὸν ὄψονται.
μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ θεοῦ 9
κληθήσονται.
μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι 10
αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξω- 11
σιν καὶ εἴπωσιν πᾶν ῥῆμα πονηρὸν καθ' ὑμῶν
ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλ- 12
λιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς
πρὸ ὑμῶν.

Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας 13
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. 14
οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει- 15
μένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν

5,5. 4 〉 Tat D 33 latpler syc | 4 πενθ.] + νυν ℵc 33 sypal 9 om. αυτοι ℵCD al lat syp | 11 〉 διωξωσιν . . . ονειδισωσιν Tat D 33 h k syc | om ρημα ℵB D lat sycs | om ψευδομενοι D b c g1 h k Tert sys | 〉 καθ υμων παν D h k sy emou] δικαιοσυνης D a b c g1 k, του ονοματος μου sycs | 12 τω ουρανω D al. a b k Tert | υμων] + οι πατερες αυτων U b c(k) Tert sycs

ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμ-
16 πει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ
φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ
18 πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένη-
19 ται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων
τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέ-
γας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ
δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρι-
σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
21 οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται
22 τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζό-
μενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ
κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά,
ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ,
23 ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν
προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ
24 σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ
θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
25 δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ
ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μή ποτέ σε
παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ
ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· ἀμὴν λέγω
26 σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν

18 νομου | + και των προφητων Θ 13. 124 sy^{pal} arm lr | *22* om. εικη ℵ B lust Tert vg | ραχα ℵ* D lat | ειπη 2o] + τω αδελφω αυτου L Θ 1. 13 al ff^{1} sy^{c}

ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· »οὐ 27
μοιχεύσεις.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέ- 28
πων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη
ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ 29
ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα
ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ
σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά 30
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς
γέενναν ἀπέλθῃ. Ἐρρέθη δέ· »ὃς ἂν ἀπολύσῃ 31 Dt 24,1.
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.«
ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα 32
αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν
μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ,
μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς 33 Ex 20,7. Lv 19,12. Nu 30,3.
ἀρχαίοις· »οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ
κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρό- 34
νος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπό- 35
διόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱερο-
σόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι 36
μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. ἔστω δὲ
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὔ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν 37
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. Ἠκούσατε 38 Lv 24,19 20
ὅτι ἐρρέθη· »ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι 39
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιάν
σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ 40
τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου

---

27 ερρ] + *τοις αρχαιοις* L M al. c ff[1] g[1.2] h vg sy[c] | *28* om *αυτην* 1° ℵ* 236 r[1] Tert | om. *ηδη* Tat sy[cs] | *32* *ος αν απολυση* D E G al. a b g[1] h k | om. *και ος — μοιχαται* D 64 a b k | *33* om. *παλιν* fuld sy[s] om *τοις αρχαιοις* k sy[s] | *38* om. *και* Afr sy[cs] | *39* om. *δεξιαν* Tat D k sy[cs]

41 λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε
ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.
42 τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ
Lv 19,18 43 δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι
ἐρρέθη· »ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις
44 τὸν ἐχθρόν σου.« ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς
ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διω-
45 κόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνα-
τέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπ
46 δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ
47 οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν ἀσπά-
σησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος τέλειός ἐστιν.
6 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ
2 πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν
ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου,
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
3 μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην
μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
5 σοι. Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ

---

41 δυο] + ετι αλλα D al. lat sy^{cs} | *45* > αγαθους ... πονηρους Tert lat^{pler} sy | *46* το αυτο] ουτως DZ 33 al. h k sy^{cs} | *47* om. vers. Tat k sy^{s} | φιλους] αδελφους ℵ BDZ al. vet. lat^{pler} sy^{c} εθνικοι] τελωναι EKL al. h sy^{p} | *47* το αυτο] ουτως EKL al. h sy^{cs} **6**.*1* om. δε BDEK al. vet. lat^{pler} vg sy^{c} | δικ.] ελεημοσυνην EKLM al. f k sy^{p} | *4* κρυπτω 2°] + αυτος DEMS al. h q sy^{p} | σοι] + εν τω φανερω EKLM al. a b c f g^{1} h q sy^{p} | *5* προσευχη ουκ εση DEKL al. q sy^{c}

ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύ-
χεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου 6
καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί
σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. Προσευ- 7
χόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί·
δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσ-
ακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν 8
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς
αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· 9 L 11 2—4.
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· Ἁγιασθήτω
τὸ ὄνομά σου· [1] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενη- 10
θήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς· Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν 11
σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, 12
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ 13
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ 15
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς 16
οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις

---

5 φιλουσιν] + στηναι D vet. lat | προσευχεσθαι] και προσευχομενοι D al. h | om. vers. sy^{s} | 6 om. σου 2° bcff^{1}hk sy^{c}sp^{al} | σοι] + εν τω φανερω EKLM al. abcfg^{1}hq sy^{p} | 7 εθνικοι] υποκριται Tat B sy^{c} | 8 γαρ] + ο θεος ℵ*B | αιτησαι αυτον] ανοιξαι το στομα Dh | 9 ουν] δε a sy^{s} | 10 om. ως D abck Tert | 12 αφηκαμεν ℵ^{c}BZ 1. 124^{mg} | 13 πονηρου] + οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην EGKL al. fg^{1}q sy | 14 om. τα παραπτωματα αυτων ℵD al. lat sy^{p} | αφησει] + υμιν D al. lat sy | 16 το προσωπον ℵ*g^{1}k

νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσιν
17 τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί
σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώ-
σει σοι.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπ-
20 ται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε
δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς
οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ
21 διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν
ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν
οὖν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά
23 σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος
24 πόσον. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει,
ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·
25—33: L 12,22—31. 25 οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν
τί φάγητε καὶ τί πίητε μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν
τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς
26 τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε
εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ
27 ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν

---

18 > νηστ. τοις ανθρ. B k | om. σου 2° ℵ*Δ sy^c | σοι] + εν τω φανερω E Δ al. a b c g^1 h k | *22* οφθαλμος 1°] + σου Tat B vet. lat | om. ουν ℵ* al. a ff^1 q vg sy^c | *24* ουδεις] + οικετης L Δ al. | *25* om. και τι πιητε ℵ 1. 4. 22 a b ff^1 k vg | *27* om. μεριμνων 59 a b h k sy^c

αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μερι- 28
μνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
αὐξάνει· οὐ κοπιᾶ οὐδὲ νήθει· [1] λέγω δὲ ὑμῖν 29
ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περι-
εβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ 30
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολ-
λῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνή- 31
σητε λέγοντες· τί φάγωμεν; ἢ· τί πίωμεν· ἢ· τί
περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη 32
ἐπιζητεῖ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶ- 33
τον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην
αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον 34
μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία
αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρί- 7 2
ματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρ- 3
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ 4
πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ
κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε 5
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ
τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ 6
ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε κατα-
πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στρα-
φέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται 7
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοι-
γήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ 8
ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

---

28 om. τι a b h k sy^{c} | *30* ου πολλω] ποσω Tat Δ lat sy^{c} | *32* εθνη] + του κοσμου Tat sy^{c} | om. ο ουρανιος ℵ 28. 237 lat^{pler} sy^{c} | *33* om. του θεου ℵB |

9 *ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ*
10 *ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ*
καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
11 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ*
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦ-
12 *σιν αὐτόν. Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν*
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
τοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 *Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα*
ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι
14 *δι' αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ*
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
15 *οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν*
ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16 *ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε*
αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν στα-
17 *φυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον*
ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν
18 *δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται*
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ
19 *δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν*
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
20 *καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν*
21 *αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι*
κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός
22 *μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσίν μοι*
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ

---

7. *9 ον αιτησει* (om. *εαν*) ℵ* BC al. a b c g¹ h | *10 και εαν* | *η και* ℵ B C al | *11* om *δοματα* L ff¹ g² vg | *12 ανθρωποι*] + *αγαθα* a c g¹ h k | *13* om *η πυλη* ℵ* a b c h k m | *1 τι* | *οτι* ℵ B al. om. *η πυλη* 113. 182 a h k m | *16 σταφυλας* ℵ B 1. 22. 118 al. lat sy | *18 ποιειν* | ο 2ο] *ενεγκειν* ℵ(B) Tert | *21 ουρανοις* | + *ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων* C Θ W 33 al. lat syᶜ

ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνά-
μεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω 23
αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε
ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τού- 24
τους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρο-
νίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ
τὴν πέτραν. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ 25
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς 26
λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιω-
θήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ 27
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν,
καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λο- 28
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς 29
ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολού- 8 1—4
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσ- 2 Mc 1,40—44
ελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέ- L 5,12—14.
λῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν 3
χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι.
καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει 4
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον
ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

---

22 δαιμονια] + πολλα ℵ* | *23* ομολογ.] ερω Tat a c g¹ h k sy^c | εργαται της ανομιας Tat a c h q | *24* om. ουν Tat KX al. a k sy^c | om. τουτους B* al. a g¹ k m ομοιωθ.] ομοιος εστιν Tat a b c g¹ | *26* om. τουτους f k sy^pal | ομοιωθ.] ομοιος εστιν a b c h q | *27* μεγ.] + σφοδρα 13. 33. 124 al. sy^pal | *28* συνετελεσεν E K L M al. | *29* om. και Tat g¹ k | αυτων] + και οι φαρισαιοι C* W 33 al. lat sy | **8**,*4* τοις ιερευσιν Tat h sy

5—13: L 7,1—10. J 4,47.

5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσ-*
6 *ῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν* [1] *καὶ*
λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ
7 *παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· κύριε, οὐκ*
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων*
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πο-
ρεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ
10 *ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ*
εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
11 *ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω δὲ*
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξου-
σιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
12 *καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ*
υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
13 *μὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκα-*
τοντάρχῃ· ὕπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω
σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14—16: Mr 1,29—34. L 4,38—41.

14 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου*
εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσ-
15 *σουσαν· καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν*
αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει

---

5 inc.: *μετα ταυτα δε προσηλθεν αυτω χιλιαρχης* sys (k) | *εκατοντ.* + *τις* Tat vet lat sypal 6 om *κυριε* ℵ* k sycs | 7 *αυτω* + *ακολουθει μοι* ℵ | om. *ο ιησους* ℵ B k sys | 8 *και αποκρ.* | *αποκρ. δε* ℵ* B 33, om. *και* k sy | *εφη*] + *αυτω* a b g¹ h sycs | om *μονον* Tat sys | om. *ο παις μου* 1. 118. 209 a k | 9 *εξουσ.*] + *τασσομενος* Tat ℵ B al. vet lat | *μου*] + *λεγω* vet. lat sycs | 10 *παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ* B W 1. 4. 22 al. a k q | 12 *εκβληθ* | *εξελευσονται* ℵ k Cypr (vet. lat) | 13 om. *και* 2° ℵ B al. vet. lat sy | *εκεινη*] + *και υποστρεψας ο εκατονταρχος εις τον οικον αυτου (εν αυτη τη ωρα) ευρεν τον παιδα υγιαινοντα* Tat ℵ* al. g¹ sypal | 15 *ηγερθη*] + *ευθεως* Tat g¹ h (sycs)

αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν 16
αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν
τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 17 Is 53,4.
διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς
ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβά-
στασεν.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν 18
ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελ- 19 19—22 L 9,57—60.
θὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει 20
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ
δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· 21
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι
τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκο- 22
λούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [τὸ] 23 23—27
πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mc 4,36—41 L 8,23—25.
καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, 24
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 25
ταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον, ἀπολ-
λύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλι- 26
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέ-
μοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός 27
ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα

---

15 διηκ. αυτοις ML⊿ 1. 33 al. lat sy^{cs} | *17* νοσους] + ημων vet lat sy | *18* om. πολλους ℵB (οχλον - Bcg^{1} sy^{cs}) al | εκελ.] + τους μαθητας αυτου vet. lat sy^{c} | *20* κατασκ.] + ubi requiescant vet. lat | *21* om. αυτου ℵB 33 al. abchq | *22* om. ιησους ℵ 33 bcq, om. ο δε ιησ. k sy^{s} | *23* om. το BC 1. 33 al. | *24* κυμ.] + ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις 108. 262 al. g^{2} sy^{pal} | *25* om. οι μαθηται ℵB 33 acff^{1}k vg | *26* om. ολιγοπιστοι Tat sy^{c} | τω ανεμω ℵ* 1. 13. 22. 124. 209 abg^{1}hq | *27* > η θαλ. και οι αν. k sy^{c}

5—13: L 7,1—10. J 4,47.

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσ-
6 ἦλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν [1] καὶ
λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ
7 παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· κύριε, οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πο-
ρεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ
10 ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ
εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
11 ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξου-
σιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
12 καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ
υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
13 μὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκα-
τοντάρχῃ· ὕπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω
σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14—16: Mc 1,29—34. L 4,38—41.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου
εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσ-
15 σουσαν· καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν
αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει

---

5 inc.: μετα ταυτα δε προσηλθεν αυτω χιλιαρχης sys (k) εκατοντ. + τις Tat vet lat sypal 6 om κυριε ℵ* k sycs 7 αυτω + ακολουθει μοι ℵ | om. ο ιησους ℵB k sys | 8 και αποκρ.] αποκρ. δε ℵ* B 33, om. και k sy | εφη] + αυτω a b g¹ h sycs | om μορον Tat sys | om. ο παις μου 1. 118. 209 a k | 9 εξουσ.] + τασσομενος Tat ℵB al. vet lat | μου] + λεγω vet. lat sycs 10 παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ B W 1. 4. 22 al. a k q | 12 εκβληθ] εξελευσονται ℵ k Cypr (vet. lat) | 13 om. και 2° ℵB al. vet. lat sy | εκεινη] + και υποστρεψας ο εκατονταρχος εις τον οικον αυτου (εν αυτη τη ωρα) ευρεν τον παιδα υγιαινοντα Tat ℵ* al. g¹ sypal 15 ηγερθη] + ευθεως Tat g¹ h (sycs)

αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν 16
αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν
τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 17 Is 53,4.
διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς
ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβά-
στασεν.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν 18
ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελ- 19 19—22 L 9,57—60.
θὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει 20
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ
δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· 21
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι
τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκο- 22
λούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [τὸ] 23 23—27
πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mc 4,36—41 L 8,23—25.
καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, 24
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 25
ταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον, ἀπολ-
λύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλι- 26
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέ-
μοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός 27
ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα

---

15 διηκ. αυτοις ML⊿ 1. 33 al. lat sy^{cs} | *17* νοσους] + ημων vet lat sy | *18* om. πολλους ℵB (οχλον - Bcg^{1} sy^{cs}) al | εκελ.] + τους μαθητας αυτου vet. lat sy^{c} | *20* κατασκ.] + ubi requiescant vet. lat | *21* om. αυτου ℵB 33 al. abchq | *22* om. ιησους ℵ 33 bcq, om. ο δε ιησ. k sy^{s} | *23* om. το BC 1. 33 al. | *24* κυμ.] + ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις 108. 262 al. g^{2} sy^{pal} | *25* om. οι μαθηται ℵB 33 acff^{1}k vg | *26* om. ολιγοπιστοι Tat sy^{c} | τω ανεμω ℵ* 1. 13. 22. 124. 209 abg^{1}hq | *27* > η θαλ. και οι αν. k sy^{c}

28—34 Mc 5,1—17. L 8,26—37.

28 αὐτῷ ὑπακούουσιν; Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς
τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήν-
τησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνη-
μείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ
ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ
τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι
30 ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
31 πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν
αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον
32 ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη
κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπ-
33 έθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον,
καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα
34 καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ
πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ
ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ

1—8 Mc 2,1—12. L 5,17—26.

9 τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον δι-
2 επέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ
ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον, ἀφέων-
3 ταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμμα-
4 τέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν·
ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις

---

8 ελθοντων αυτων ℵ* | *γεργεσηνων* EKLS al., *γερασηνων* lat sa | *29* om. *ιδου* vet lat sy | *σοι*] + *ιησου* EKMS al. lat sa | *θεου*] + *τι* ck | *ημας απολεσαι προ καιρου* ℵ*, om. *προ καιρου* sy^{s} | *30* *οὐ μακραν* lat | *31 αποστ. ημ.*] *επιτρεψον ημας απελθειν* CEKL al. q (fh) sy | *32 τους χοιρ.*] *την αγελην των χοιρων* EKLM al. fh | *αγελη*] + *των χοιρων* EKLS al. | om. *και απεθ. εν τ. υδασ.* sy^{s} | *34 υπαντησιν* ℵB 1. 33 al. | **9.** *2* om. *ιδου* aq sy | *αφιενται* ℵBK vg | *3 βλασφ.*] + *τις δυναται αμαρτιας αφιεναι ει μη μονος ο θεος* Tat a h l | *4 ιδων*] *ειδως* BM 1. 209 al. fuld sy^{p} om. *υμεις* ℵBCD 1. 22. 33 lat

ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέων- 5
ταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περι-
πάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς 6
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας —
τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν
κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερ- 7
θεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ 8
οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ 9 9—13
παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή- Mc 2,13—17.
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ L 5,27—32.
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολού-
θησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου 10
ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρ-
τωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι 11
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διὰ τί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος
ὑμῶν; [1] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν 12
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος 13 Os 6,6.
θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι
δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς. Τότε προσέρχονται 14 14—17:
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διὰ τί Mc 2,18—22.
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ L 5,33—38.
μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς 15 L 18,12.
ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος
πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος;

---

6 > *ο υιος τ. ανθρ. εξουσ. εχει* Tat D 33 vet. lat vg | *εγειρε* Tat BD al lat | *7 εγερθ.*] + *ηρεν την κλινην αυτου* Tat sy^s | *8 εφοβ*] *εθαυμασαν* CEFK al. | *9 μαθθαιον* ℵBD sa | *9 ηκολουθει* ℵD 1. 21. 209 | *10* om. *εγενετο αυτου* ℵ* sy | *ανακειμενων* ℵ* sy | om. *και* 2° ℵDabcff[1]g[1] vg | om. *ελθοντες* ℵ* a sy^s | *11 εσθιει*] + *και πινει* M al. g^2, *εσθιετε και πινετε* (om. *ο διδασκ. υμων*) Tat sy^s (k) | *12* om. *ιησους* ℵBD 243 al. sy^s | *ιατρων* ℵ | *13 αμαρτ.*] + *εις μετανοιαν* CEGK al. $cg^{1.2}$ | *14 πολλα*] *πυκνα* ℵ^c lat sy^s, om. ℵ*B 27. 71 | *15 νυμφωνος*] *νυμφιου* D lat bo | *πενθειν*] *νηστευειν* DW lat sy^p | fin.] + *εν εκειναις ταις ημεραις* Tat D vet. lat

ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ
16 *νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπι-*
βάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
17 *ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλ-*
λουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ
ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18—26 Mc 5,22—43. L 8,41—56.

18 *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων*
τις προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ
θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπί-
19 *θες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. καὶ*
ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ
20 *μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώ-*
δεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασ-
21 *πέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ·*
ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθή-
22 *σομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν*
εἶπεν· θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
23 *καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ*
ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ
ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον
24 *ἔλεγεν· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κορά-*
25 *σιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.* | *ὅτε*
δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς
26 *χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ*
ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

---

17 **ρησσει ο οινος** (+ **ο νεος** D) **τους ασκους και ο οινος απολλυται και οι ασκοι** D k (Tat g^1 sy^s) | *18* **τις**] **εἷς** K S V Δ al. a b c ff^1 vg. om ℵ al. q | **προσελθ.**] + **ονοματι ιαειρος** Tat b (h) | om. **οτι** ℵ D 1 13. 33 al. *19* **ηκολουθει** ℵ C D 33 vet. lat^{pler} vg | *20* **ετη**] + **εχουσα εν τη ασθενεια** Tat L | om. **του κρασπεδον** Tat a b c g^1 k | *21* om. **μονον** Tat ℵ* a h | **σωθησομαι**] + Lc. 8,44^b Mc 5,30^b. 31 Lc 8 45—47 Tat c | *22* om **ιησους** ℵ* D a b c k q sy^s | **εσωθη ιαθη** Tat k | *24* **αυτου**] + **ειδοτες οτι απεθανεν** Tat ℵ* sa | *25* **το κορ.**] **ευθυς** Tat sy^s h) | *26* **φημ. αυτης** ℵ C 1. 33 118. 124, **φημ. αυτου** D 71. 435

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολού- 27
θησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες·
ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν 28
οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο
ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. τότε ἥψατο 29
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν
ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελ- 31
θόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ 32
ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβλη- 33
θέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· 34
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ 35
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, 36
ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς 37
αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ 38
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς 10 1—15
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκα- Mc 6,7—13 L 9,1—5.

---

27 om. αυτω B D 126 k | om και λεγοντες C* L a k sy^{s} | *28* οι] + δυο Tat ℵ* D a b h sy^{pal} | *30* ανεωχθ] + παραχρημα a g^{1} h sy | *31* om. ολη ℵ* sy^{s} | *32* om. ανθρωπον ℵ B al sy | *34* om. vers. Tat D a k Hil sy^{s} | *35* μαλακ.] + εν τω λαω ℵ* E F G K al. c g^{1} (+ και πολλοι ηκολουθησαν αυτω ℵ [om. πολλοι] L 13. 124 al. a b g^{1} h) | εσκυλ.] εκλελυμενοι L al. **10**,*1* εξουσ.] + κατα E F L al.

2—4 Mc 3,14—19. L 6,12—16 J 1 40—49

θάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν
2 *πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ*
δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβε-
3 *δαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος*
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ
τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖος,
4 [1] *Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης*
5 *ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώ-*
δεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
λέγων·

Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
6 *Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον*
πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
7 *πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ*
8 *βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε,*
νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια
9 *ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε. δωρεὰν δότε. Μὴ*
κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς
10 *τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο*
χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος
11 *γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν*
πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
12 *εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·*
13 *καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη*

10,*1* *μαλακ.*] + *εν τω λαω* L 157 al. b g[1] | *3* *λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος* E F G K L al. (om. *ο επικλ. θαδδ.* D k), iudas zelotes a b g[1] h q, 〉 *σιμων ο ζηλωτης ιουδας ιακωβου* Tat sy[s] | *4* *καναναιτης* ℵ E F G K M al. *σκαριωτης* D lat sy, *σκαριωθ* C a b c g[1] h | *5* *αυτοις*] + *και* D lat | *6* om. *δε* Tat D k | *πορ.*] *υπαγετε* D | *7* om. *οτι* Tat B sy[s] | *8* om. *νεκρ. εγειρ.* E F G K al. f | *καθαρ.*] + *και* Tat D k sy[s] | *10* *ραβδους* C E F G K W al. a k. + in manibus vestris a b c g[1] h q | *της τροφης*] *του μισθου* K M Π 299 al. a b c f ff[1] g[1] h q | *11* om. *η κωμην* D 1. 118 al. a b ff[1] h k sy[s] | om. *εως αν εξελθ.* X Ambr | *12* *αυτην*] + *λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω* Tat ℵ D Θ W al. vet. lat | *13* *και εαν — αξια*] *ει δε μηγε* D sy[s]

ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη
ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὃς ἂν μὴ 14
δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδό- 15
μων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρό- 16
βατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς
οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσ- 17
έχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας 18
δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ 19
παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί
λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τί λαλήσητε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, 20
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνα- 21
τον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε 22
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ 23
διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέ-
σητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 24
διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος 25

17—22: Mc 13,9—13. L 21,12—17.

---

14 om. *της οικιας η* D arm | om. *εκ* BD al | *16* *ως ο οφις* ℵ* | *17* om. *δε* Tat D al a c g¹ k sy^s | *18* ⟨ *βασ. . . . ηγεμ.* vet. lat sy^s | *αχθησεσθε*] *στατησεσθε* D 111 vet. lat sy^s | *ενεκεν*] + *του ονοματος* g¹ sy^s | *19* om. *πως η* Tat a b k sy^s | om. *δοθησεται — λαλησετε* D L al. k | *21* *δε*] *γαρ* ff¹ l sy^s | *2* · *ετεραν*] + *καν εκ ταυτης διωκωσιν υμας φευγετε εις την αλλην* Tat D L Θ 1. 13. 22 al. a b ff¹ g¹·² h k | om. *γαρ* Tat D M al. vet. lat^pler vg arm | om. *τον* 1° B D

αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν
26—33: L 12,2—9. 26 λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. μὴ οὖν φοβηθῆτε
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ
ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθή-
27 σεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ
φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπ-
28 τῶν δωμάτων. καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀπο-
κτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνα-
μένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν
δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
29 γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ
30 τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς
31 κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν
φοβεῖσθε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ
ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·
33 ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ
34—36: L 12,51—53. 34 πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον
35 βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ δι-
χάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην
36 κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀν-
37 θρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ
φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
38 ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ

25 βεεζεβουλ ℵB, βελζεβουλ DLΧ al., beelzebub cg² vg sy | καλουσιν D | 28 φοβεισθε 1°] φοβηθητε DS al | αποκτειναι] σφαξαι D* | απολ. εν γεενν.] βαλειν εις γεενναν Tat sys Hil | 29 om. ουχι Tat sys | 30 κεφ.] + υμων DL vet. lat sy | 32 om. ουν Tat X al. sys | 33 ουρ.] + και εμπροσθεν των αγγελων αυτου syc | 35 ανθρ] υιον Tat D vet. lat sycs | 37 om. και ο φιλων — αξιος BD 17. 243

ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ 39
εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ
ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει
αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ 40
ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ 41
δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισ-
θὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον
εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ 42
ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων 11
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν
τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ 2 2—19:
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθη- L 7,18—35.
τῶν αὐτοῦ [1] εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ 3
ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 4
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ
ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ 5
χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ
κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς 6
ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ 7
πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
[1] ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς 8
ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φο-
ροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ 9

---

38 αξιος] μαθητης ck | *42* μικρων] ελαχιστων Tat D lat | ποτηρ.] + υδατος (Tat) D lat sy^{cs} | om. μονον D al. Cypr sy^{cs} | μαθητου] εμον b g^{1} ff^{1} | απολεται o μισθος Tat D lat sy^{cs} **11** *2* χριστου] ιησου D al. sy^{c} | δια] δυο EFGK al. ff^{1} g^{1} vg | *3* om. αυτω Tat a h k | *4* > βλεπ. . . . ακουετε Tat L 435 sy^{cs} | *5* om. και 1° Z Δ 28 c ff^{1} g$^{1.2}$ h vg | > πτωχ. ευαγγ. . . . νεκρ. εγειρ. ~ sy^{c}, om. και πτωχοι ευαγγ. Tat k sy^{s} | *6* om. εστιν X 235 a b g^{1} | *8* om. ιματιοις ℵ B D lat | βασιλειων E F G K al. | om. εισιν ℵ* B

τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν,
Mal 3,1. 10 *καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστιν*
περὶ οὗ γέγραπται· »ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευά-
11 *σει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.« ἀμὴν λέγω*
ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12 *ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως*
ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ
13 *βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προ-*
φῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν·
14 *καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ*
15 *μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέ-*
16 *τω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;*
ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς
17 *ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις* [1] *λέγουσιν· ηὐλή-*
σαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν
18 *καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε*
ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον
19 *ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ*
πίνων. καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
20—24: L 10,12—15. 20 *ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς. Τότε*
ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·
21 [1] *οὐαί σοι, Χοραζείν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά[ν]·*
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
22 *σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ*

---

9 om. *και* b c g[1] h sy[cs] | *10* om. *γαρ* Tat ℵ B D b g[1] k sy[cs] | *ος*] *και* P a b c k (Mal 3,1 | *12* om. *δε* D Ambr sy[s] | *15* om. *ακουειν* B D 32 k sy[s] | *16* *αγορα* D al lat sy | *ετερ.*] *εταιροις αυτων* C E F G K L al. a b h q sy | *17* *εθρην.*] + *υμιν* C E F G al. a b h q sy | *19* *απο*] + *παντων* Tat 13 124 356 k | *εργων*] *τεκνων* ℵ B 124 | *20* *ηρξ*] + *ο ιησους* C K L Π al. g[1] h sy | om. *αυτου* Tat D g sy[cs] | *21* *χοροζαιν* D vg (b c g[1] ff[2]) | *ουαι σοι 2°*] *και* D vet. lat

Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ
ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ 23
ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω 24
ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 25 25—27: L 10,21.22.
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νη-
πίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο 26
ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ 27
πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ
μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ
μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτι- 28
σμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν 29
μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι
καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ 30
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς 12 1 8: Mc 2,23—28. L 6,1—5.
σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθί-
ειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ 2
οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν
ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε 3
τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ 4
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ

---

23 μη . . . υψωθηση] ἡ . . . υψωθεισα KMXΔΠ al. | υψωθ.] + η DLab (cg²) | καταβησῃ BD lat sy^cs | *24* om. υμιν k sy^cs, σοι syp | > ανεκτοτ. εσται γη σοδ. ℵk | *25* om. και συνετων Hil sy^cs | **12**,*1* σταχ.] + et confricantes eas c sy^c, + manibus suis Tat c sy^c | *2* om. εν σαββατω ff¹k sy^cs | *4* εφαγον ℵB | ους] ὃ BD 13. 124 bff²kq

ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ
5 μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ
νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ
6 σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; λέγω
Ος 6,6. 7 δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. εἰ δὲ
ἐγνώκειτε τί ἐστιν· »ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν,«
8 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος
γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9—14: Μρ 3,1—6. L 6,6—11. 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συν-
10 αγωγὴν αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ
ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατ-
11 ηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται
ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν
ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ
12 κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββα-
13 σιν καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ·
ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπ-
14 εκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. ἐξελθόντες δὲ οἱ
Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως
15 αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνε-
χώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
16 πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, [1] καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσω-
Is 42,1—4; 41,9. 17 σιν· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ
18 προφήτου λέγοντος· »ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα,
ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς
19 ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει,
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν
20 αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει

---

6 δε] γαρ D ff¹ k sycs | του ιερου] sabbato b g¹ ff² h | *10* χειρα] + δεξιαν Tat sycs | *11* om. εν ff¹.² g¹ k sycs om. τουτο D e g¹ f ff¹ h k sy | *15* om οχλοι ℵ B latpler | *16* και 1°] δε ους εθεραπευσεν D 1. vet. lat | επετιμ αυτοις] επεπληξεν αυτους D (αυτοις) 1 | *18* om. εις ℵ B

καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ
εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ 21
ἔθνη ἐλπιοῦσιν.«

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφ- 22
λὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε
τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο 23
πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς Δαυίδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· 24
οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ
Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ 25
ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦ-
ται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ'
ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν 26
σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ 27
ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ
ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκ- 28
βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελ- 29
θεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ 30
ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συν-
άγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, 31
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς
ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ
ἀφεθήσεται. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ 32
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ'

22—45: Mc 3,22—30. L 11, 14—26 29—32

---

22 προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον B syc | τον] + τυφλον και CEGK al. | βλεπειν] + και ακουειν Tat b syc (h sys) | 24. 27 βεελζ. cf. 10, 25 | 2 · ιδων D al. ff1 k sycs | om ο ιησους ℵ B D k sycs | 30 σκορπιζει] + με ℵ 33 | 31 αφεθησεται 1o] + υμιν B 1 ος δ' αν κατα πνευματος βλασφημηση Tat b ff1 h sycs | πνευματος] + αγιου b h sycpal | ουκ αφεθ.] + τοις ανθρωποις CDEG al. c f q, + αυτω Tat b ff2 h sycs

000363

ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολ-
λήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
6 *βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,*
7 *καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ*
ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-
8 *θαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν*
γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,
9 *ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα*
10 *ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μα-*
θηταὶ εἶπον αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς
11 *αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν*
δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
12 *οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει,*
δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ
13 *οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. διὰ*
τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες
οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν
Is 6,9.10. 14 *οὐδὲ συνιοῦσιν. καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ*
προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα· »ἀκοῇ ἀκούσετε
καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ
15 *μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τού-*
του, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσο-
16 *μαι αὐτούς.« ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ*
ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.

---

5 om. *δια το μη εχειν βαθ. γης* e sy^s | *7* *επνιξαν* ℵD 13. 124. 346 | *9* om. *ακουειν* ℵBL a e ff^1 k | *11* om. *αυτοις* ℵCZ al. ff^1 k | *το μυστηριον* vet. lat sy | om. *των ουρανων* a b g^1 ff^2 k sy^s, *του θεου* Tat | *13* *λαλω αυτοις ινα . . μη βλεπωσιν . . μη ακουωσιν και μη συνιωσιν μηποτε επιστρεψωσιν* DΘ al. b c g^1 h ff^2 k sy^{c_3} | *14* *και 1°* | + *τοτε* Tat D 1 al. vet. lat om. *αυτοις* a c sy^c | *λεγουσα*] + *πορευθητι και ειπε τω λαω τουτω* (Is 6, 9) D vet. lat | *15* *ωσιν 1°*] + *αυτων* ℵC al. b c g^2 h k sy | *επαχυνθη γαρ . . .*] incrassa . a k (Is. 6, 9 text. hebr., cf. Act 28, 27: g p) | om *ιδωσιν—συνωσιν* a k | *16* om *υμων 2°* B al. a b c ff^2 g^1 q

ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 17
δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί- 18
ραντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασι- 19
λείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ
ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ 20
πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει 21
δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενο-
μένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐ-
θὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπα- 22
ρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ
μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνε-
ται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν 23
ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών, ὃς δὴ καρπο-
φορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.
Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· 24
ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν 25
δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ
ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ
σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος 26
καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου 27
εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπει-
ρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;[1] ὁ 28
δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίη-
σεν. οἱ δὲ δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν· θέλεις οὖν

---

17 om γαρ ℵ al. vet. lat | ειδον] ηδυνηθησαν ειδειν D | *18* ουν| δε e sy^{cp} | *20* om. ευθυς e sy^{s} | *22* om. τουτου ℵ B D a ff^{2} g^{1} h k arm | *23* 〉 ακουων τον λογον D lat sy | ος δη| τοτε D a b c e ff^{2} h q και g^{1} f ff^{1} vg sy^{cp} και τοτε sy^{s} | *2*〉 om. αυτου h k sy^{cs} | *28* λεγουσιν αυτω οι δουλοι D vet. lat sy | om. ουν D lat^{pler} sy

29 ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δέ φησιν· ο
μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώση
30 ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθ
ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρ
τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξα
πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμ
πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συ
31 32: Mc 4,30—32. L 13,18.19. 31 ἀγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. Ἄλλην παρ
βολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν
βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λ
32 βὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτω
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν κ
γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τ
οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις α
33 τοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖ
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρ
34 ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν
Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παρ
Ps 77,2. 35 βολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· »ἀνοίξω
παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυ
μένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.«
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκία
Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγο
37 τες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανί
38 τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρ
δὲ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·
οὗτι ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμ
——ί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάν

29

σιτον φησιν] + αυτοις D al. a b c f h k sy | και τ
μεχρι] D al lat sy | 30 αφετε] + δε vet. lat sy
D vet. εως BD | om. αυτα 1° D h k r², om. αυτα
γυνη] - latpler vg 33 om. ελαλησεν αυτοις D k sy
3 προ- σοφη sy | 34 ουδεν] ουκ DEFG al. lat sy
βολης] ειπου] + ησαιου ℵ* 1. 13 33. 124 253 | κατ
36 φρασον ημιν ℵ | om. κοσμου B 1. 22 k sy
ν] διασαφησον ℵBΘ lat

εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας 39
αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια
αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ 40
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται,
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστε- 41
λεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ,
καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· 42
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν 43
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν ἀκουέτω. Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 44
οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία 45
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ
ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὑρὼν δὲ ἕνα 46
πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα
ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία 47
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ
εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συν-
αγαγούσῃ· ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ 48
τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ
εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται 49
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ
ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμι- 50
νον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ

---

39 om. εχθρος ο sy^{cs} | *40* κατακαιεται ℵBD al. | *42* βαλλουσιν ℵDXe | *43* om. ακουειν ℵBΘabek | *44* om. εν τω αγρω ℵ*, > εν τω αγρ. κεκρυμμ. c | *45* om. ανθρωπω ℵ*B al. Ambr | *46* om. ενα DΘ 124 abcg^{1}hk sy^c | om. παντα Dcff^{2}h | *47* σαγηνη] + μεγαλη sy^{cs} | γενους] + piscium lat | *48* καλα] καλλιστα Tat D vet. lat^{pler} (τους καλλιστους ιχθυας abh sy^{cs}) | *50* βαλλουσιν ℵ*D*X

51 *βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·*
συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί,
52 *κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμ-*
ματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκ-
βάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53—58: Mc 6,1—6. L 4,16—30. 53 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παρα-*
54 *βολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς*
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
55 *μεις;* [1] *οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός;*
οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ
56 *Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς*
57 *ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;* [1] *καὶ*
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
58 *ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ*
ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπι-
στίαν αὐτῶν.

1—12: Mc 6,14.17—30. L 9,7—9. 14 *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τε-*
2 *τράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν*
αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
3 *μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατή-*
σας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἐν φυλακῇ
ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου

---

51 om. *λεγει — ιησους* ℵ B D a f h q r² sy^s | om. *κυριε* ℵ B D Θ al. ff¹·² k vg sy^cs | *54 αντιπατριδα* ℵ* | *54 ταις συναγωγαις* lat sy | *πασα η σοφια* D al. sy^s | *55 εστιν ο]* + *του ιωσηφ* a b g¹ ff² sy^c (sy^s) | *ιωσης* K L Δ Π al. k q sy. *ιωαννης* ℵ* D E F al. | *56* om. *ουχι* ff¹ h sy^cs | *57 ιδ. πατρ* | *πατριδι αυτου* E G K L al. lat^pler sy | *58 τας απιστιας* D k | **14** *2 βαπτ.]* + *ον εγω απεκεφαλισα* Tat D a b ff¹ h | *αυτου* | + *μητι* D b f h | om. *αυτος* k sy^cs om *δια τουτο* | * | *3 ηρωδ.]* + *τοτε* B Θ al. | om. *αυτον* ℵ B al. ff¹ h | om. *απεθετο* D 61 e k | om. *φιλιππου* D lat^pler

τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν- 4
νης· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων 5
αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς
προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίοις δὲ γενομένοις 6
τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρω-
διάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, ὅθεν 7
μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
αἰτήσηται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς 8
αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
λὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ 9
βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συν-
ανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, καὶ πέμψας 10
ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ 11
ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ 12
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα
καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ
Ἰησοῦ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν 13 13 21: Mc 6,31—44. L 9,10—17. J 6,1—13.
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ
πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν 14
πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ
ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὀψίας δὲ 15
γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγον-
τες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρ-
ῆλθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώ-
ματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν 16
ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

---

4 αυτην] + γυναικα k sy^{cp} | *6* γενεσιων δε αγομενων EGMS al. (γενομενων CK) | της ηρωδ.] αυτου ηρωδιας D | ωρχησ.] + εισελθουσα Tat sy^{cs} | μεσω] + του συμποσιου Tat vet. lat sy^{c} | *8* om. επι πινακι Tat D | *9* λυπηθεις, om. δε BDΘ 1. 13. 124. 346 a | και δια τους συνανακ. DΘ vet. lat sy^{cs} | *11* και 3°] + το κορασιον Tat bcefh sy^{c} | *12* αυτου] ιωαννου bff^{1} sy^{c} | σωμα EFGK al. | αυτο] αυτον ℵ* B aff^{1} | *14* om. εξελθων $abff^{2}$ sy^{cs} | *15* om. ουν BDEF al. lat | *16* om. ο ιησους ℵD al. k sy

17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε
18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι
19 ὧδε αὐτούς. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλι-
θῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρ-
τους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς
μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχ-
20 λοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
21 κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-
22—36: Mc 6,45—56. J 6,15—21. 22 δίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς
23 τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ
ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽
ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος
24 ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης
ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ
25 ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκ-
τὸς [ἀπ]ῆλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν
26 θάλασσαν. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ
τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέ-
γοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
27 ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
28 λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀπο-
κριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ
29 εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. [1] ὁ
δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν

---

18 om. ωδε DΘ al. vet. lat sy^{cs} | *19* μαθηται] + εδωκαν b sy | *21* om. ωσει W 241. 247 lat sy | > παιδ. . . . γυναικ. DΘ 1. vet. lat sy^{s} | *22* om. ευθεως ℵ*C* ff^{1} (tunc) sy^{c} | om. αυτον D vet. lat | *23* τους οχλους] αυτους ff^{1} sy^{cs} | *24* μεσον τ. θαλ. ην] σταδιους πολλους απο της γης απειχεν B 13. 124. 238. 346 sy | *26* οι δε μαθηται ιδοντες αυτον Tat BD sy^{pal}, ιδοντες δε αυτ. οι μαθ. ℵ*(Θ) a b e ff$^{1.2}$ g^{1} h q | *27* om. ο ιησους ℵ* D al. ff^{1} sy^{c} | *29* ελθειν] και ηλθεν BC* al. sy^{cs}, + ηλθεν ουν ℵ*

Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, 30
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων·
κύριε, σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας 31
τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἀναβάντων 32
αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ 33
ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀλη-
θῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον 34
ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐ- 35
τὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρ- 36
εκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέ-
δου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώ-
θησαν.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσο- 15 1 20: Mc 7,1—23.
λύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· διὰ 2
τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν
τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 3
εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ 4 Ex 20,12; 21,17. Dt 5,16.
γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· »τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα,« καί· »ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω·« ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ 5
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ 6
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον
τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, 7 Is 29,13. Lxx.
καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων·

---

30 om. *ισχυρον* ℵB 33 | *33 υιος*] + *συ* Db | *34 γεννησαρ* D lat sy | **15**,*1 τω ιησου*] *προς αυτον* Tat D lat sy^{cs} | ⟩ *γραμμ. και φαρ.* CEFG al. | *2* om. *αυτων* ℵB al. g^{1}f | *3* om. *και* ℵ* al. q | *4 ενετ. λεγων*] *ειπεν* BD 1. 124 lat sy | *ἢ*] *και* sy^{sp} | *5 ωφεληθῆς*] + *ουδεν εστιν* ℵ* | *6* om. *η την μητερα αυτου* ℵBD al. ak sy^{c} | *τον νομον*] *τον λογον* BD al. lat sy, *την εντολην* EFGK al. | *7 ησαιας*] + *ο προφητης* Tat ff^{1} sy^{cs}

8 »ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρ-
9 δία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ
σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλ-
10 ματα ἀνθρώπων.« Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
11 ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· [1] οὐ
τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος,
12 τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελ-
θόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσ-
13 θησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζω-
14 θήσεται. ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ
τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότε-
15 ροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
16 βολὴν ταύτην. ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς
17 ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευό-
μενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς
18 ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα
19 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρ-
χονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ
ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21—28: Μς 7,24—30. 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν
22 εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ
Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα
ἐκραύγασεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ
Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

---

8 λεγων· εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλ. CEFG al. f syp | απεχει] εστιν D lat | *9* διδασκ. και ενταλμ. vet. lat | *12* λογον] + τουτον vet. lat sy | *14* αυτους] τους τυφλους D | om. τυφλων ℵBD al. | *15* om. ταυτην ℵBZ 1. al. | *17* ουπω] ου BDΘ al. lat sy | *18* εκεινα D c ff² | *22* εκρ. οπισω αυτου λεγουσα Tat D (c g¹)

ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελ- 23
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην 24
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσ-
ραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· 25
κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ 26
ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· 27
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐ-
τῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ 28
γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς
θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ 29
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ
ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι 30
πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, κυλλούς,
τυφλούς, κωφούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ
ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς ὄχλους θαυ- 31
μάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς
βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ 32 32—39: Mc 8,1—10.
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι
ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νή-
στεις οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

---

24 προβατα] + ταυτα D sy^{cs} | *26* εστιν καλον] εξεστιν D vet. lat | *27* om. γαρ B e sy$^{s\,pal\,p}$ | αυτων] + και ζη sy | *28* om. ο ιησους D al. sy^{cs} | om. αυτη a b c ff^{2} sy^{s} | *30* παρα] υπο D b sy^{s} | αυτους] + παντας Tat D b c ff^{2} g^{1} r^{1} | *31* τον οχλον ℵ C D U Δ 1. 13. 124 al. | λαλουντας] ακουοντας B al. e | εδοξαζον ℵ L 1. al. lat | *32* om. αυτου ℵ a | οχλον] + τουτον D al. b c f ff^{1} sy. | om. ηδη Tat B 1.

33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐ
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλο
34 τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσοι
ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύ
35 δια. καὶ ἐκέλευσεν τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴ
36 γῆν [1] καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺ
ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖ
37 μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. κα
ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τ
περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδα
38 πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιο
39 ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύ
σας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθε
εἰς τὰ ὅρια Μάγδαλα.

1–12: Mc 8,11—21. 16 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδου
καῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐ
L 12,54—56. 2 τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶ
εἶπεν αὐτοῖς· ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία
3 πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· [1] καὶ πρωΐ· σήμερο
χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε δια
κρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε
4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖο
5 Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν. [1] Κα
ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντ
6 ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτ
καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίω

---

33 om. καὶ $ff^1 g^1$ sy | om. τοσουτοι $ff^1 k$ sy
34 ειπον] + αυτω D al. sy^{cp} *35. 36* εκελευσε ... καὶ
λαβων] παραγγειλας ... ελαβεν ℵ B D 1. 13. 33. 124
346 | *38* ησαν] + ως B 1. 13. 22. 33. 124. 345 | > παιδ
... γυν. ℵ D al. lat sy^c ; *39* μαγαδαν ℵ B D sy^s (lat)
16,2 om. αυτοις D a c g^1 sy^s | *2. 3* om. οψιας γενο-
μενης - ου δυνασθε Tat ℵ B X 13. 124. 157 al. sy^{cs}
3 ουρανος (αηρ D)] + υποκριται E F G H al. b e f $ff^1 g^1$
sy^p | *4* inc. και αποκριθεις ειπεν αυτοις γενεα 700
om. και μοιχαλις D a $ff^{1.2} g^1$ e | επιζητει] αιτει B
6 om. ορατε και a b c ff^2 sy^{cs}

καὶ Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυ- 7
τοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς 8
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς,
ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; οὔπω νοεῖτε, 9
οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντα-
κισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ 10
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας
σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ 11
ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. τότε συν- 12
ῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
ἄρτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας 13 13—20:
τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέ- Mc 8,27—30.
γων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν L 9,18—21.
τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν 14
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν
ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ 15
τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ- 16
τρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ
ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 17
μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ 18
Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατ-
ισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς 19
βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν

---

7 οι δε] τοτε D vet. lat sy^{s} | om. λεγοντες Tat K sy^{cs} | ελαβοντο Tat sy^{cs} | *8* ελαβετε] εχετε ℵ B D Θ al. lat | *9* om. ουδε μνημον. ℵ* X | μνημ.] + οτε Tat D Δ | τοις πεντακισχιλιοις D | *11* om. υμιν D a b ff^{2} Lucif | *12* αρτων] φαρισαιων και σαδδουκαιων ℵ* 33 ff^{1} sy^{c}, om. D Θ 124 a b ff^{2} sy^{s} | *16* om. δε lat sy$^{c pal}$ | *18* om. δε L al. lat sy | αυτης] te Tat? | *19* om. και 1° ℵ B D al. e ff^{1} sy | 〉 σοι δωσω D L lat sy | κλειδας ℵ B L al.

λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρ
20 *νοῖς. τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδε*
εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

21—28: Mc 8,31—9,1. L 9,22—27.

21 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν το*
μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμ
ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτ
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀπ
22 *κτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. κ*
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμ
αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σ
23 *τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγ*
ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι ο
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπω
24 *Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ε*
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυ
τὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου
25 *θείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτο*
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴ
26 *ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. τ*
γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμο
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ
ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆ
27 *αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσ*
θαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέ
λων αὐτοῦ. καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴ
28 *πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινε*
τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θα
νάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

20 διεστειλατο] επετιμησεν B D e sy^c | ιησους χριστος C E F G H K al. d f g^2 vg o χριστος ιησους Dg c ff^2 fuld | *21* ηρξατο ιησους χριστος ℵ B παθειν + και αποδοκιμασθηναι Tat sy^c (700) | μετα τρεις ημερα D (a b c e ff^2 g^1) | *22* ηρξατο ... λεγειν] λεγει Tat E sy^c | om επιτιμαν αυτω Tat ff^1 sy^c, om αυτω a b c ff^2 g^1 r^2 | om. σοι a b e $ff^{1.2}$ r^2 sy^c | *23* ο δε] -- ιησου ff^1 sy^c | ειπεν] επετιμησεν τω σιμωνι και λεγει Tat sy^c | αλλα τα] αλλ α D vet. lat | του ανθρωπου D q *27* των αγιων αγγελων D sy^p (C b) | την πραξιν] τα εργα ℵ* F 1 al. vet. lat^{pler} vg sy

Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 17 1—13: Mc 9,2—13. L 9,28—36.
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν
κατ᾽ ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ- 2
τῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ
φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθη[σαν] αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ 3
Ἠλίας μετ᾽ αὐτοῦ συνλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς 4
δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς
σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ
μίαν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ 5
ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νε-
φέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκού- 6
σαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν
καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσῆλθεν ὁ 7
Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε
καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλ- 8
μοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μό-
νον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους 9
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε
τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νε-
κρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθη- 10
ταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγου-
σιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκρι- 11
θεὶς εἶπεν· Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκατα-
στήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, 12
καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἐποίησαν ἐν

17,1 *και* 1°] + *εγενετο* DΘ al. lat | *κατ ιδιαν*] *λειαν* D Eus | *2 μετεμορφ.* (*μεταμορφωθεις* D e)| + *ο ιησους* D vet. lat^{pler} sy^{p} | *το φως*] *χιων* Tat D lat sy^{cs} | *3 ωφθη* ℵBD al. lat^{pler} | *5 φωνη*] ⌟ *ηκουσθη* Tat sy^{c} (a n) | 〉 *ακουετε αυτου* ℵBD 1. 33 ff^{1} | *7 ειπεν*] + *αυτοις* a b c ff^{2} l sy^{c} | *8 τον*] *αυτον* ℵ* B | *9 αναστη*] *ηγερθη* BD | *10* om. *ουν* 700 sy$^{c\,pal}$ | *11 ερχεται*] + *πρωτον* CEFG al. fq | *και αποκ.*] *αποκαταστησαι* D vet. lat sy

αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν
13 θρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ᾽ αὐτῶν. τότε συν
ῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτι
στοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14—21: Μο 9,14—29. L 9,37—42.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλ
θεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν[1] καὶ λέ
15 γων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιά
ζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτε
16 εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσ
ήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνή
17 θησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ
μένη, ἕως πότε μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε
18 ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽
αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς
19 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ᾽ ἰδίαν εἶπον· διὰ τί
20 ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν·
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἐντεῦθεν
ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει
21 ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ
ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22—23: Μο 9,30—32. L 9,43—45.

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

---

12 ουτως — αυτων post vers. 13 pon. D vet. lat | *13* om. του βαπτιστου ff[1] sys | αυτοις] + ουτως syc | ℵ Z sys | πασχει] εχει ℵ B al. | πολλακις 2°] ενιοτε D Θ 1. 22 | *17* ειπεν] + αυτοις ℵ e syc | > διεστρ. και απιστ. Tat syc[s] | εως ποτε 2°] και Tat syc[s] | αυτον] τον υιον σου Tat syc[s] | *18* om. ο παις ℵ | *20* om. ιησους ℵ B D Θ 33. 124 al. a ff[1. 2] g[1. 2] n sys[c] | ειπεν] λεγει ℵ B D 1. 13. 33. 124. 364 vet. lat | εντευθεν] ενθεν ℵ B D 700 | *21* om. vers ℵ* B Θ al. e ff[1] sys[c pal] | *22* > αυτων δε αναστρεφομενων (συνστρεφ. ℵ B lat) D vet. lat

παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀπο- 23
κτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλ- 24
θον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ
εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;
[1] λέγει· ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προ- 25
έφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ,
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβά-
νουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ
ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλο- 26
τρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί
εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, 27
πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν
ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν
δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ 18 1—9:
Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασι- Mc 9,33—47.
λείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον 2 L 9, 46—48.
ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [1] καὶ εἶπεν· ἀμὴν 3
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ
παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ 4
παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παι- 5
δίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὃς 6

---

23 μετα τρεις ημερας D vet. latpler sys | om. και ελυπηθησαν σφοδρα K al. | *24* > ειπον τω πετρω D sypal | υμων] σου sycs | *25* λεγει] + σιμων syc | της γης] των εθνων 700 | *26* inc.: λεγει αυτω ο πετρος απο των αλλοτριων. ειποντος (ℵ) C L al. | υιοι] + εφη σιμων ναι λεγει ο ιησους δος ουν και συ ως αλλοτριος αυτων Tat 713 (ff¹) | *27* > αγκιστ. εις θαλασσ. r² sys | ευρησεις] + εκει D 713 vet. lat sycs | στατηρα] + εγκειμενον 713 | om. λαβων ff¹ sys | om. αυτοις Tat r¹ syc **18**,*1* εκεινη, + δε Tat B M e syc | ωρα] ημερα Θ 1. 33 al. vet. lat sycs | λεγοντες] + αυτω e sycs | > εσται μειζων ff¹ sycs | *2* παιδιον] + εν Tat e f sycs | *4* ουν] γαρ g¹ sycs

δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶ
πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθ
μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατα
7 *ποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ*
κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖ
τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τ
8 *σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ*
πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν κα
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴ
ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πό
δας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον
9 *καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐ*
τὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφ
θαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλ
μοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
10 *πυρός. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν*
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελο
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσ-
12 14: L ℵ,4—7. 12 *ωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Τί ὑμῖν*
δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρό-
βατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ
ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ
13 *πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς
14 *ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως*
οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τού-

---

7 γαρ] + *εστιν* ℵD al. lat | *ανθρωπω*] + *εκεινω* BEGH al. latpler | *8 αυτον*] *αυτα* EFGH al. syp | *καλον*] + *γαρ* U al. ff² sy | > *κυλλον η χωλον* ℵB lat | > *ποδας . . . χειρας* D vet. lat | *το πυρ το αιωνιον*] *την γεενναν του πυρος* 1 ff¹ gat sy^c | *9 καλον*] + *γαρ* Tat ff ff¹ sy^s | *την γεενν. τ. πυρος*] ignem aeternum ef | *10 τουτων*] + *των πιστευοντων εις εμε* Tat D b c ff¹.² g¹.² sy^c fin.] + *ηλθεν* (*γαρ*) *ο υιος του ανθρωπου* (*ζητησαι και σωσαι το απολωλος* DEFG al. lat sy^cp | *12 τι*] + *δε* D a sy^c | om. *επι τα ορη* ℵ* | *14* om. *εμπροσθεν* ℵ sy^cs | *υμων*] *μου* BFH al. sy^s

των. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, 15
ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ
μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελ-
φόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ 16
ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ
αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλη- 17
σίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ
ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε 18
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρα-
νῷ. Πάλιν [ἀμὴν] λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφω- 19
νήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσιν 20
δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, 21
ποσάκις ἁμαρτήσει ὁ ἀδελφός μου εἰς ἐμὲ καὶ
ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; [1] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 22
σοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδο-
μηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασι- 23
λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν
συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξα- 24
μένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς
ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐ- 25
τοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα

15 om. *εις σε* ℵB al. | om. *υπαγε* Afr sy^{cs} | om. *μονου* Afr sy^{s} | *16 ακουση*] + *σου* L Δ 33 al. lat sy | om. *μαρτυρων* Tat D Aug | *17 και* 2°] + *ως* D sy^{cp} | *19* om. *αμην* ℵDLM al. ff^{2} vg | *20 ουκ εισιν γαρ δυο η τρεις συνηγμενοι εις το εμον ονομα παρ οις ουκ ειμι εν μεσω αυτων* D sy^{s} Clem-Alex (g^{1}) | *21 προσελθων*] + *αυτω* Tat vet. lat sy^{c} | *22* om. *ο ιησους* Tat ff^{1} Lucif sy^{cs} | om. *λεγω σοι εως* Tat sy^{cs}, om. *εως επτακις αλλα* Tat | *24* om. *εις* e sy^{s}, > *εις αυτω* ℵB | *μυριων*] *πολλων* ℵ* | *συναιρειν*] + *λογον* lat sy^{c} | *25* om. *ο κυριος αυτου* 700 g^{1} sy^{cs}, om. *αυτου* ℵBDL a g^{2} vg

GEORGE MARK ELLIOTT LIBRARY
The Cincinnati Bible Seminary
60854

26 ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦ-
λος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμη-
27 σον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχ-
νισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν
28 αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν
δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐ-
τοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατή-
σας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις
29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
λέγων· μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
30 σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐ-
τὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα. καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν
32 τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε
προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει
αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ
σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα;
34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν
τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλό-
35 μενον αὐτῷ. Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουρά-
νιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

1—9: Mc 10,1—12. 19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν
εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

26 ουν] δε D lat sy | δουλος] + εκεινος D L Δ 33 al. lat sy | αυτω] τω κυριω αυτου c e f sy^{cs} | om. κυριε B D Θ 15 al. a c e ff^{1} g^{2} vg sy^{c} | > αποδωσω σοι ℵ B L 13. 33. 69 al. a c g^{1,2} h vg sy^{cp}. om. σοι D 700 e b ff^{1,2} sy^{s} | 28 αποδος] + μοι C Γ al. e f sy | 29 ουν] δε e f sy | αυτον + εις τους ποδας αυτου E F H K al. f q sy^{p} | εμοι και καγω D sy^{cs})] + παντα L Γ Π 1. 33 al. c f ff^{1} g^{2} q vg sy^{p} | 31 ουν] δε C al. lat^{pier} sy | om. σφοδρα a b e ff^{1,2} r^{1} sy^{s} | 33 εδει] + ουν Tat D Θ lat sy^{pal} | 34 om. παν D al. sy^{s} | om. αυτω Tat B D al. lat sy^{cs} | 35 ουρανιος ℵ B D al. | υμων] + τα παραπτωματα αυτων C al. f h | 19 1 ετελ.] ελαλησεν D vet. lat

καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθε- 2
ράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες 3
αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀπο- 4
κριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ'
ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς [1] καὶ 5 Gn 2,24.
εἶπεν· »ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ
γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;»
[1] ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ 6
θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγου- 7 Dt 24,1.
σιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι
βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει 8
αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. λέγω δὲ 9
ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ
ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται καὶ ὁ
ἀπολελυμένην γαμῶν μοιχᾶται. λέγουσιν αὐτῷ 10
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ
ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει
γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν 11
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. εἰσὶν γὰρ 12
εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

---

2 om. εκει Tat h sy^{s} | *3* om. ανθρωπω ℵ B L Γ 125. 301 Aug | *4* ο δε] + ιησους Tat vet. lat | ποιησας] κτισας B Θ 1. 22. 33. 124 | *6* > μια σαρξ ℵ D lat sy | συνεζ.] + εις εν D a e h ff$^{1.2}$ r^{1} | *7* αυτην] την γυναικα b c ff^{2} sy^{cs}, om. ℵ D L Z 1. 22 lat^{pler} | *8* λεγει] + ο ιησους Tat ℵ a b c | *9* om. οτι B D vet. lat | μη επι ... μοιχαται] παρεκτος λογου πορνειας ποιει αυτην μοιχευθηναι B al. ff^{1} | om. και ο απολελ. γαμ. μοιχαται ℵ D L S 69 al. a b e ff$^{1.2}$ g^{1} h r^{1} sy^{cs} | *10* om. αυτου ℵ B Θ al. e ff^{1} g^{1} | ανθρωπου] ανδρος Tat D vet. lat

13 *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς*
χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ
14 *μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·*
ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν
πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
15 *οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπο-*
ρεύθη ἐκεῖθεν.

16—30: Mc 10,17—31. L 18,18—30.

16 *Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδά-*
σκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
17 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ;*
εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν
18 *εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ·*
ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ
μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις,
19 [1] *τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπή-*
20 *σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ*
νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;
21 *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι,*
ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτω-
χοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο
22 *ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν*
λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτή-
23 *ματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθη-*
ταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκο-
λως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
24 *νῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν*
κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ
25 *πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἀκού-*

---

15 αυτοις] + *ευλογησεν αυτα και* Tat 713 | *16* om. *αγαθον* Tat 238. 248 ff² sy^c | *εχω*] *σχω* BC* D *κληρονομησω* ℵL 28. 33 al. sy^cs pal | *17 δε*] + *ιησους* Tat E M 33 a b c ff^1.2 h r^1 sy^c | *18 λεγει αυτω ποιας*] *ποιας φησιν* ℵL, *εφη αυτω ποιας* B 13 | *20 αυτω*] + *εκεινος* e sy (artic.?) | 〉 *ταυτα παντα* BD al. ff^1 sy | *εφυλ.*] + *εκ νεοτητος μου* CD al. lat sy | *σου*] + *παντα* Tat b c f ff^1.2 q sy^s pal | *21 ουρανοις* BCD al. e g^1, + *και αρας τον σταυρον σου* Tat sy^c | *22* om. *δε* D h f sy^s | *τον λογον*] *τουτο* e f h om. *τον λογον* ℵ al., *τουτον τον λογον* B a b c ff^1 sy | *24 του θεου*] *των ουρανων* Z 1. 33. 124. 157 lat sy^cs

σαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λε-
γοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ 26
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.
Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ 27
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι·
τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 28
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθή-
σεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὅστις 29
ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα
ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνό-
ματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶ- 30
τοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. 20 Ὁμοία γάρ ἐστιν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ 2
τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστει-
λεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελ- 3
θὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπ- 4
άγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ
δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ 5
ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν
ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν 6
ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστή-
κατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ· 7
ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς·

---

25 εξεπλ.] + και εφοβηθησαν D a b c e ff² g² sy^c | om. σφοδρα Tat sy^pal | *28* αυτοις] αυτω D | αυτοι] υμεις BCX al. lat | *29* om. η πατερα D b ff^1.2 r² sy^cs, om. η γυναικα BD a b e ff¹ r² sy^s | > οικιας post αγρους pon. CL 1. al., om. η οικιας ℵ* Θ | μου] + και νυν Taf e | πολλαπλασιονα Tat BL sy^pal | ληψ. και] + εν τω ερχομενω Tat e sy^c | **20**.*1* om. γαρ Tat 713 b c e ff¹ g^1.2 sy^s, δε h sy^c | 5 om. οι δε απηλθον sy^s

8 ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. ὀψίας δ
γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τ
ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπό
δος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσ
9 χάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περ
10 τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. κα
ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψον
ται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί
11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 [1] λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν
· καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασ
13 τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δ
ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ
14 σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; [1] ἆρον τ
σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦνα
15 ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐ
τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτ
16 ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατο
πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17—19: Mc 10,32—34. L 18,31—33.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμ
παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, κα
18 ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰ
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, κα
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσου
σιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστι
γῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ
θήσεται.

20—28: Mc 10,35—45.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε
δαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα κα

---

7 υμεις] + εργαζετε e fff[1] h | 8 μισθον] + αυτω
f h sy | 9 ελθοντες ουν D Θ 33 al. lat | om. ωραν 713 e q
10 πλειον B C N Z al. | 13 συνεφωνησα σοι L 713 al.
sy[s] | 15 om. ἢ 1° B D al. | 1[2] sy[cs] | > ποιησαι εν τοις
εμοις (om. εν τ. εμ. b g[1] ff[2] vg) ο θελω Tat f sy
(sy[s]) | 16 fin.] + πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε
εκλεκτοι C D N al. lat sy | 17 μελλων δε αναβαινειν
B 1. syp | om. μαθητας ℵ D Θ al. sy[cs]

αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέ- 21
λεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ
δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύ-
μων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 22
Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν
αὐτῷ· δυνάμεθα. λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτή- 23
ριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι,
ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ 24
ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο
ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 25
εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιά-
ζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ 26
ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν
διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 27
ἔσται ὑμῶν δοῦλος· ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 28
που οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχὼ ἠκο- 29 29—34:
λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφ- 30 Mc 10,46—52.
λοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι L 18,35—43.
Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς 31

---

21 λεγει αυτω] η δε ειπεν B e | ειπε] κυριε sy^{cs} | om. σου 1° ℵB | *22* ειπεν] + αυτη e sy^{c}, + αυτοις b c f ff^{1,2} sy^{s} | om. αυτω D sy^{cs} | *23* και] η BL 1. 13 lat | αλλ᾽ οις] αλλοις 225 d | *25* ειπεν] + αυτοις D 238 e sy | *28* fin.] + υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και (+ ου sy^{c}) εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και (om. εισ. δε και sy^{c}) παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλινεσθε εις τους εξεχοντας τοπους μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει και καταισχυνθηση (+ ενωπιον των ανακειμενων sy^{c}). εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω και (+ τοτε e) εσται σοι τουτο χρησιμον (+ ενωπιον των ανακειμενων e sy^{c}) D Φ vet. lat sy^{c} | *30* om. κυριε ℵD Θ al.

ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντε
32 κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. καὶ στὰς
Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετ
33 ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοι
34 γῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ
Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐ
θέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

1—11: Mc 11,1—10. L 19,29—38. J 12,12—19.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθο
εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε
2 Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς [1] λέγων αὐτοῖς
πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν
καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλο
3 μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τι
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν
4 ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ
γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφή
Zach 9,9. 5 του λέγοντος· εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ
ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβη
κὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς
7 προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς [1] ἤγαγον τὴν ὄνον
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ
ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.
8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια
ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν
9 δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι

---

31 μειζον] πολλω μαλλον Tat ℵ | *32* ειπεν] + αυτοις Tat c f ff[1,2] h n r[2] | *33* ημων] + και αναβλεψωμεν σε Tat sy[c], + quibus dixit iesus. creditis posse me hoc facere. qui responderunt ei. ita domine c | *34* ανεβλεψαν] + αυτων οι οφθαλμοι C N al. q sy[p] | **21**,*1* βηθφ.] + και βηθανιαν Tat 13. 33. 69 al. sy[pal] | *3* τι] + ποιειτε D | *4* δε] + ολον B N al. g[2] q | υπο] + ζαχαριου a c h | *5* om. ειπατε τη θυγατρι σιων 700 e | σοι] + δικαιος και sy[c pal] (Zach. 9. 9) | υποζυγιον D vet. lat | *7* om. αυτων 2° ℵ* B D Θ b e ff[1, 2] | εκαθητο επανω αυτου D Θ vet. lat | ὁ εστρωννυον] εστρωσαν ℵ D c e ff[2] q

οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος 10
αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις
λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος: οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· 11
οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ
τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ καὶ 12 12 - 22:
ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγορά- Mc 11,11—24
ζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολ- L 19,45—48.
λυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν J 2,14—16.
πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· 13 Is 56,7.
γέγραπται· »ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κλη- Jr 7,11.
θήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λη-
στῶν.« Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ 14
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ 15
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ,
ἠγανάκτησαν, [1] καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι 16
λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέ- Ps 8,3.
ποτε ἀνέγνωτε ὅτι »ἐκ στόματος νηπίων καὶ θη-
λαζόντων κατηρτίσω αἶνον;« Καὶ καταλιπὼν 17
αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,
καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 18

---

9 om. αυτον EFGH al. lat | fin.] + απηντων δε αυτω πολλοι χαιροντες και δοξαζοντες τον θεον περι παντων ων ειδον Tat Φ sy^{c} | *10* λεγοντες a b ff$^{1.2}$ r^{2} sy | *11* οχλοι] πολλοι D 1. 22 a b c e ff^{1} h | *12* om. του θεου ℵ B L Θ al. b | περιστερας] + ανεστρεψεν Tat 713 h | *13* κληθησ.] + πασιν το ς εθνεσιν Tat sy^{c} | εποιησατε C D E F al. lat | *14* om. εν τω ιερω Tat e | *15* > γραμμ. . . . αρχ. Θ 69. 124. 346 sy^{c} | *16* ουκ ακουεις Tat F H 28. 108. 157. 238. 346 al. sy^{c} | αινον] + ενεκα των εχθρων σου e (l's 8, 3) | *17* om. εξω της πολεως ℵ* | om. εις βηθφ. e | *18* παραγων D vet. lat sy^{c}

19 καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ
αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλ
μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸ
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παρα
20 χρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύ
μασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
21 συκῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακρι
θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂ
τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
22 τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε.

23—27: Mc 11 27—33. L 20 1—8.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον
αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
24 καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [1] ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς
κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν
25 ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτισμα
τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες·
ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διὰ τί οὐκ
26 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀν-
θρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς
27 προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. καὶ ἀποκρι-
θέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς
καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
28 ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν
τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν·
τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.
29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὑπάγω κύριε, καὶ οὐκ

---

20 συκη] + αυτη Tat 713 sy^{cs} | *23* om. διδασκοντι vet. lat sy | ποιεις] + ειπον ημιν Tat sy^{s} | *28* om. και ℵ* L Z e ff^{1} sy^{cs} (om. και προσελθων) | om. σημερον e sy^{s} | αμπελ.] + μου B X Z al. c $g^{1,2}$ vg | *29* απηλθεν] + εις τον αμπελωνα D vet. lat sy^{cs} | υπαγω κυριε και ουκ] ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις ℵ C D L X Z al. lat sy^{c}

ἀπῆλθεν. προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον
δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο 31
ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ
ἔσχατος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν
ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθεν γὰρ 32
Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ
πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ
μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλ- 33 33 46: Mc 12,1—12. L 20,9—19.
λην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδε-
σπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγ-
μὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ 34
καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρ-
ποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δού- 35
λους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν,
ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους 36
δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς 37
αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται
τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν 38
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν
κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξ- 39
έβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν 40

---

30 ου θελω υστερ. δε μεταμ.] εγω κυριε (+ υπαγω D) και ουκ ℵCDLXZ al. lat syᶜ | *31* εσχατος] υστερος B, πρωτος ℵCLXZ al. syᶜ | ⟩ πορναι . . . τελων. abceff¹·² | *32* om. ουδε De sysˢ, ου ℵCLX al. | *33* ανθρ.] + τις X al. efh syᶜ | *34* καρπων] + του αμπελωνος sycpal | *35* ⟩ ελιθοβ. . . . απεκτ. vet. lat sycp | *37* αυτου] + τον μονογενη vet. lat | λεγων] + ισως 61 bceff²h sy | *38* om. εν εαυτοις Tat V sysˢ | σχωμεν ℵBDLZ 1. 22. 33. ημων εσται η κληρονομια Tat Φ e sycspal | *39* απεκτ.] + αυτον cef sy

οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσ
41 *τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ· κακο*
κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδα
σεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐ
Ps 117,22.23. 42 *τῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγ*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν τα
γραφαῖς· »λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας
παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστ
43 *ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;« διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτ*
ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ κα
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς
44 *καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσε*
45 *ται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Κα*
ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰ
παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει
46 *καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺ*
22 *ὄχλους, ἐπεὶ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Κα*
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖ
2—10: L 14,16—24 2 *αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα*
νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμου
3 *τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλου*
αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γά
4 *μους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλε*
ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις
ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μο
καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτ
5 *εἰς τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον*
ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορία
6 *αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλου*
7 *αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ὁ δὲ βασιλεὺ*
ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτο

---

42 εν τη γραφη Tat sy^cs, om. εν ταις γραφαις e g^1 | om. αυτη a e | 43 τον καρπον vet. lat | 44 om. vers. D 33 a b e ff^1.2 r^1.2 sy^s | 45 ακουσαντες δε ℵ L 33 sy^cs | 46 τον οχλον ℵ* C sy^p | ως] εις ℵ B L 1. 22 22 4 om. μου 2° ⅃ b e ff^2 r^2 | σιτιστα] + μου X 7° ff^2 g^1 h q sy | 7 και ακουσας ο βασιλευς εκεινος C X Δ al. fq sy^p | το στρατευμα D al. vet. lat sy^c

ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν
αὐτῶν ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐ- 8
τοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλη-
μένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς 9
διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέ-
σατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι 10
ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους
εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη
ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς 11
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρω-
πον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει 12
αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα
γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν 13
τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖ-
ρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον 15 15—22: Mc 12,13—17
ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ 16 L 20,20—26.
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ
τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ
διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ
βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· εἰπὲ οὖν ἡμῖν, 17
τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ
οὔ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· 18
τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ 19
νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ
δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη 20
καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. 21
τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος

---

10 οσους] ους ℵ B* D al. vg | ⟩ αγαθους... πονηρ. Tat c f ff¹ h l r² | γαμος] νυμφων ℵ B* L | *12* ηλθες D b c e g¹ ff¹.² sy^c | *13* αρατε αυτον ποδων και χειρων και D a b c e ff² h q sy^c | *14* om. vers. 33 | *15* om. εν λογω ℵ* | *17* om. ειπε ουν ημιν D a b e ff¹.² q r¹.² sy^s | *18* ειπεν] + αυτοις Tat 33 e sy^cs | *20* om. και 1° D b e ff¹.² h r² sy^cs | αυτοις] + ο ιησους D 33 al. lat sy | *21* om. αυτω ℵ B sy^p

22 Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἀκού-
σαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον
23 33: 23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδου-
Mc 12,18—27. L 20,27—40. καῖοι, λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώ-
Gn 38,8. Dt 25,5.6. 24 τησαν αὐτὸν [1] λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν·
»ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
25 σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν
ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν
καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
26 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ
27 τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπ-
28 έθανεν ἡ γυνή. ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν
29 ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ
εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ·
30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμί-
ζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι [τοῦ] θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ
31 εἰσιν. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ
ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγον-
Ex 3,6. 32 τος· »ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ
καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;« οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν
33 ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34 40: 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς
Mc 12,28—31. L 10,25—28. 35 Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, [1] καὶ
ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐ-

23 om. αυτω ℵ* sys | λεγοντες] + αυτω Tat sycs αναστασιν] βιον των θνητων Tat sys | 24 ειπεν] + ημιν e sy | om. την γυναικα αυτου D sys | 25 γαμησας D ΓΔ al. | 27 απεθ.] + και D Γ al. latpler syp | 28 αναστασει] βιω των θνητων Tat sys | των επτα] αυτων Tat syc, om. b e | παντες γαρ] οι γαρ επτα b e syc | αυτην] + γυναικα G 28. 33 al. arm | 29 om. δε b e ff² h r¹ sy | 30 αναστ.] + των νεκρων r² sycs | om. θεου Tat B D al. vet. lat syc | εν τω ουρ.] των ουρανων e syc | 32 ουκ εστ. θεος νεκρ. ℵ B D L Δ al. lat sy | 34 ακουσ.] ιδοντες Tat e sycs | επι το αυτο] επ αυτον Tat D vet. lat sycs | 35 επηρωτ.] + αυτον lat syc | om. νομικος 1 e sys

τόν· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· »ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου 37 Dt 6,5.
ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.« αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη 38
καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· 39 Lv 19,18.
»ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.« ἐν ταύ- 40
ταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται
καὶ οἱ προφῆται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρι- 41 41 46: Mc 12,35—37. L 20,41—44.
σαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς [1] λέγων· τί 42
ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν;
λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυίδ. λέγει αὐτοῖς· πῶς 43
οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ
λέγων· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου 44 Ps 109,1.
ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;« εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ 45
αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; καὶ οὐδεὶς 46
ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλ-
μησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς Mc 12,38—40. L 20,45—47. L 11,39—52.
μαθηταῖς αὐτοῦ [1] λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθ- 2
έδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.
πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ 3
τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέ-
γουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. δεσμεύουσιν δὲ 4
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν
ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ 5
ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια

---

39 om. *δε* ℵB al. | *40* om. *ολος* ℵ* sy | *43 πνευμ.*] + *αγιω* sy^c | *44 υποκατω*] *υποποδιον* EFHK vet. latpler vg sy^h | *46 ημερας*] *ωρας* D al. aq sy^cs | **23**,*3 υμιν*] + *τηρειν ΔΠ* al. fq sy^p | > *τηρειτε και ποιειτε ΔΠ* al. lat sy^c, om. *και τηρειτε* ℵ* sy^s | *4* om. *και δυσβαστακτα* ℵL 1. 209 abef^1f^2h sy^c | *τω δε*] *αυτοι δε τω* ℵBDL 33. 157 sy | *ενι των δακτυλων αυτων ου προσψαυουσιν* Tat sy^c (sy^s)

αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα τῶν ἱμα-
6 τίων αὐτῶν, φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν
τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
7 συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββί.
8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν
ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς
10 γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. μηδὲ κλη-
θῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς
11 ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά-
12 κονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται,
13 καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Οὐαὶ
δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπρος-
θεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
15 οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι
ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐ-
16 τὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν,
ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ
17 τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ
μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν
18 χρυσόν; καὶ ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐ-
δέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω
19 αὐτοῦ, ὀφείλει. τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶ-
20 ρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ
οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ

---

5 om. *των ιματιων αυτων* ℵBD al. vet. latpler vg | *7* *ραββει ραββει* DWΓΠ al. sy | *8* *διδασκ.*] *καθηγητης* ℵ* DLG al. | *διδασκ.*] + *ο χριστος* EFGHK al. sy | *12* om. *δε* Tat f h | *13* fin.] + *ουαι δε υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται· οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και*) *προφασει μακρα προσευχομενοι. δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα* EFGHK al. f sycp | *17* *αγιαζων* CLΓΔ al. lat | *20* om. *εν αυτω* ℵ ff² h

καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὀμόσας 21
ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοι-
κήσαντι αὐτόν· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ 22
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθη-
μένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ 23
Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύ-
σμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφή-
κατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ
ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι
κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλί- 24
ζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι- 25
ταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθά- 26
ρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
παροψίδος ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθα-
ρόν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι 27
ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονια-
μένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης
ἀκαθαρσίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν 28
φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ
ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ 29
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ
κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε· 30
εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν,
οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι
τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι 31

---

23 om. *και το κυμινον* a e Chrys | *τον ελεον* C Γ Δ Π al. | om. *δε* ℵ D Γ al. c e f ff[1.2] g[1] vg | *25 ακρασ.* | *αδικιας* C E F G al. f syp | *26 φαρισαιοι τυφλοι καθαρισατε* c sy | om. *και της παροψιδος* D Θ 1. 209 a e ff[2] r[1.2] sy[s] | *αυτων*] *αυτου* B D E 1. 1[3] al a e, om. c f ff[2] g[1] h l | *27 οιτινες — γεμουσιν* | *εξωθεν* o *ταφος φαινεται ωραιος εσωθεν δε γεμει* D om. *οιτινες* ℵ*) | *28 ως δικαιοι* e sy[s] | *30* > *αυτων κοινωνοι* B D al.

32 *υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ*
ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
33 *ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς*
34 *κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-*
στέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ
γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώ-
σετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πό-
35 *λιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον*
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
36 *ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
37 *ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερου-*
σαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προ-
φήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν
τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ
νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
38 *σατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.*
Ps 117,26. 39 *λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν*
εἴπητε· »εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου.«

Mc 13. L 21,5—36. 24 *Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύ-*
ετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι
2 *αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἀποκρι-*
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ
3 *λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐ-*

---

32 πληρωσετε B e sy^{c} | *33 γεννημα* vet. lat sy *34* om. *σοφους και* X | om. *εξ αυτων μαστ. εν ταις συν. υμων* D a | om. *εξ αυτων* 2° b e ff^{2} h r^{2}) | *35* om. *υιου βαραχ.* ℵ* | *37 αυτην*] *σε* D lat sy^{s} | *πτερυγ.*] + *αυτης* X Δ al. vet. lat sy | *38* om. *ερημος* B L ff^{2} sy^{s} | *3.*] *υμιν*] + *οτι* D Θ 1. 13 al. a b e ff^{2} h q sy | **24** *1 την οικοδομην* a ff^{2} h l r$^{1.2}$ sy | *2* om. *οὐ* 1° Tat D L X al. lat sy^{s} | *υμιν*] + *οτι* D a sy

τοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρ-
ουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκρι- 4
θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις
ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ 5
ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. μελλήσετε δὲ ἀκούειν 6
πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θρο-
εῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν τὸ
τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ 7
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους· πάντα δὲ ταῦ- 8
τα ἀρχὴ ὠδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς 9
θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά
μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ 10
ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλή-
λους· καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται 11
καὶ πλανήσουσιν πολλούς· καὶ διὰ τὸ πληθυν- 12
θῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολ-
λῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσε- 13
ται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς 14
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ,
ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 16
φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 17
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν 18

---

3 ελαιων] + κατεναντι του ιερου Tat C | om. κατ ιδιαν Tat sy^{s} | λεγοντ.] + domine eh | *4* om. αυτοις abe | *6* γαρ] + παντα CG$\Delta\Pi$ al. sy, + ταυτα vet. lat^{pler} vg | *7* > λοιμοι και λιμοι L 33 cff^{1}g$^{1.2}$q vg, om. και λοιμοι ℵBD abeff^{2}r$^{1.2}$ sy^{s} | *8* οδυνων D* lat | *9* om. των εθνων C 1. 131 al. l sy^{s} | μου] + ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται C^{corr} Γ 713 *15* om. εστος εν τοπ. αγ. sy^{s} | *17* τα] τι DΘ 1. 33 al. lat | om. αυτου D abff^{2}qr^{2}

τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον
19 *αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς*
20 *θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσ-*
εύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει-
21 *μῶνος μηδὲ σαββάτῳ· ἔσται γὰρ τότε θλίψις*
μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου ἕως
22 *τοῦ νῦν οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολο-*
βώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ
23 *ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ*
24 *ὧδε ὁ Χριστός, ἢ· ὧδε, μὴ πιστεύσητε· ἐγερθή-*
σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται,
καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα. ὥστε
25 *πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ*
26 *προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν*
τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς τα-
27 *μείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ*
ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσ-
μῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
28 *ἀνθρώπου· ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχ-*
29 *θήσονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν*
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσε-
ται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
30 *αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ*
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ
31 *μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ*
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς
μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς

18 τα ιματια Γ Δ al. f syp | *23* η] + ιδου Tat a c g¹ h r¹ | *24* om. μεγαλα Tat ℵ ff¹ r¹ | πλανασθαι L Z 1. 22. 33 vet. lat^pler | εκλεκτ.] + μου c ff¹ h sa bo | *30* εν τω ουρ.] του εν ουρανοις D | > πολλης και δοξης D lat sy^spal | om. τοτε 2° ℵ* 13. 237. 238 e. > κοψ. τοτε D Θ 1. 69. 124 a | *31* om. φωνης ℵ L Δ al. e sy | επισυναξει ℵ* al. sy^s

αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων
οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς 32
μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐ-
τῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γι-
νώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς 33
ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 34
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένη-
ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ 35
λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Περὶ δὲ τῆς 36
ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ [μου] μό-
νος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται 37
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ 38
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ
τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμί-
ζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατα- 39
κλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο 40
ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς
ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παρα- 41
λαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, 42
ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχε-
ται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδε- 43
σπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν

---

31 αυτων] + αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε και επαρατε τας κεφαλας υμων διοτι εγγιζει η απολυτρωσις υμων Tat D b c h q r^{1,2} | *33* παντα] + γινομενα 33 al. a c f h r^{1} | *35* om. vers. ℵ* | *36* ουρανων] + ουδε ο υιος ℵ B D Θ 13. 18. 86. 124 a b c e f ff^{1,2} h l q vg^{codd} | om. μου ℵ B D L Δ Π 1. 33. 69 lat^{pler} | *37* δε] γαρ B D e r^{1} sy^{c} | αι ημερ.] ην εν ταις ημερ. Tat lat sy^{s} pal | *38* ημεραις] + εκειναις B D vet. lat | *39* om. και 3° B D a b h q r^{1,2} sy | *41* αφιεται] + δυο επι κλινης μιας εις παραλαμβανεται και εις αφιεται Tat D 13. 69 a b c (e f ff^{1,2} h q vg^{codd} | *42* ημερα] ωρα L Γ Π al. vet. lat^{pler} vg sy^{p} | *43* διορυγηναι B Γ Δ al.

44 οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοι-
μοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
45 ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ
φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκε-
τείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν
46 καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ
47 κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
48 καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ
49 κύριος, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους
αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων,
50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ
51 οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
25 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες
λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπ-
2 άντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν
3 μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦ-
σαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυ-
4 τῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
5 τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονί-
ζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ
6 ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν·
ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ
8 ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μω-
ραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ
ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

---

45 καταστησει ℵ M al. | οικετ.] θεραπειας D Γ al. lat | 48 om. εκεινος ℵ* Θ al. sys 49 εσθιειν και πινειν G al. | 25.1 νυμφιου] + και της νυμφης D X Θ 1. 124 al. lat sy | 2 > φρον. . . . μωραι X ΓΔΠ al. f sy cp | 3 om. αυτων ℵ L 44 vg | ελαιον] + εν τοις αγγειοις αυτων D 713 ff¹ | 6 νυμφιος] + ερχεται X ΓΔΠ al. lat sy εξερχ.] εγειρεσθε Θ 1. 157 b c ff² | 7 om. αυτου ℵ B 700

ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μή ποτε 9
οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον
πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμ- 10
φίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς
τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ 11
ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε
κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 12
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε 13
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν 14 14—30:
τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ L 19,12—27.
ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε 15
τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν
ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευ- 16
θεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο
ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε· ὡσαύτως 17
καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.
ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ 18
ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ 19
δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων
ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ᾽ αὐτῶν. καὶ 20
προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγ-
κεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε
τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα
ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε 21
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ

---

9 λεγ.] + ου Θ b r[1.2] | > υμιν και ημιν ℵ 247 | *10* απερχ. δε αυτων] εως υπαγουσιν D b ff[2] (c h g[2]) | *11* ερχονται] ηλθον D c f ff[2] l r[2] | om. και D vet. lat sy[s] | om. κυριε 2° Tat 713 sa | *13* ωραν] + εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται Γ al. | *15. 16* > ευθεως δε Θ 1. 118 al. | *16* om. δε ℵ* B al. b ff[1] | εκερδησεν] εποιησεν ℵ* A X Γ al. q | πεντε 2°] + ταλαντα ℵ A C D al. f q sy[p] | *17* om. και ℵ* C L 33 b g[2] vg | > και αυτος εκερδησεν D, om. και αυτος ℵ* B C L 33. 59. 102 lat sy[p] | *18* om. απελθων D vet. lat | *20* om. ταλαντα 1° ℵ | om. ταλαντα 2° Δ ff[2] h r[1] sy | *21* > αγαθε δουλε a b h | *21. 23* επι 1°] επει επ D lat

22 κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τά-
λαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρ-
έδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη
23 αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς
εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος,
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν
25 οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα
τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.
26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου
οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπε-
ζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν
28 σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ
29 δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι
παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ
μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
31 μὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγ-
γελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
32 αὐτοῦ· καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή-
λων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
33 τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δε-
34 ξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε
ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ

---

22 ταλαντα 1°] + λαβων ℵ D X Γ al. lat | om. κυριε ℵ | 23 > αγαθε δουλε h l r¹ | > πιστος ης B h r¹ | 24 om. και 1° D a b c r¹.² | σκληρος] αυστηρος ℵ 1. 22 | 27 τα αργυρια ℵ B syp | 30 εκβαλετε] βαλετε εξω D 51. vet. lat | 31 οι αγιοι αγγελοι Δ Γ Δ al. f sy | 32 αφορισει ℵ* L Δ 1. 209 | 33 om. αυτου ℵ A | ευωνυμ.] + αυτου ℵ sy

εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
μου. ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, 35
ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συν-
ηγάγετέ με, [1] γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθέ- 36
νησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
ἤλθατε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ 37
δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα
καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ 38
γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν 39
ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; καὶ 40
ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε 41
ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ
[οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, 42
ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, [1] ξένος ἤμην καὶ 43
οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ
με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέ-
ψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέ- 44
γοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ δι-
ψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ
καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται 45
αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ
ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ
ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν 46
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

---

37 εθρεψ.] + σε b c ff² r¹ sy | εποτισ.] + σε latᵖᵗᵉʳ sy^{s} | *38* συνηγ.] + σε latᵖᵗᵉʳ sy | περιεβ.] + σε b c ff² g¹ sy | *40* om. ο βασιλευς a ff¹ sy^{s} | ερει] ειπεν d ff¹ sy, λεγει a b h l | om. των αδελφων μου B ff¹·² | *41* ευων.] + αυτου b c h sy | το ητοιμασμ.] ο ητοιμασεν ο πατηρ μου D 1. 22 Iust a b c ff¹·² g¹ h Tert Cypr | *43* om. γυμνος — περιεβ. με ℵ* 124. 127 al. | *44* > γυμνον η ξενον Tat a ff¹

26 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας
τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
2—5: Mc 14,1.2. L 22,1.2 2 οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
3 σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
4 ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συν-
εβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν
5 καὶ ἀποκτείνωσιν· [1] ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,
6—13: Mc 14,3—9. L 7,36—50. J 12,1—8 ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ
7 Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ
ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου βαρυτίμου καὶ κατ-
8 έχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες
δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ
9 ἀπώλεια αὕτη; ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολ-
10 λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ
τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
12 τοτε ἔχετε· βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ
τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ
14—16: Mc 14,10.11. L 22,3—6. 14 ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε
πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
15 Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς [1] εἶπεν· τί
θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;
16 οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. [1] καὶ
ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

26.1 om. παντας ΕΓ 124. 157 al. sys | 2 om. οιδατε D | 3 αρχιερ.] + και οι γραμματεις ΓΔΠ al. cfg²h sycp | 4 om. και αποκτεινωσιν B r² | 7 πολυτιμου ℵADL al. | 9 τουτο] + το μυρον Γ al. cq | 11 εχετε 2°] + μεθ υμων Tat ff²h sys | 14 σκαριωτης D lat sy | 15 ειπεν] + αυτοις D lat sy | αργυρ.] στατηρας D abq στατηρας αργυριου 1. 209 h) | 16 παραδω] + αυτοις DΘ bchqr² sypal

17–19: Mc 14,12–16. L 22,7–13.

Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μα- 17
θηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσω-
μέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;' ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε 18
εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ
διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν·
πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς 19
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Ὀψίας δὲ 20
γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἐσ- 21
θιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς
ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα 22
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι,
κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' 23
ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παρα-
δώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέ- 24
γραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν 25
εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ
εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς 26
τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστή- 27
σας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ 28
περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου 29
τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας

20–30: Mc 14,17–26. L 22,14–23. J 13,21–26.

---

20 δωδεκα] + μαθητων ℵ A L M Δ Π Θ 33. 157 al. lat | *22* om. αυτω D 69. 102. 124 al. lat sy^{c} | εκαστ.] + αυτων A D M Γ Δ Π al. | *23* > την χειρα μετ εμου D Θ sy | *24* om. ο ανθρωπος εκεινος h r^{1} sy | *26* ευλογ.] ευχαριστησας A Γ Δ Π al. | *27* το ποτηριον A C D H al. | om. και 2° C L Z Δ 1. 33. 157. 252 q | λεγων] + λαβετε b g^{1}h sy | *28* μου] + το A C Γ Δ al. | της καινης διαθ. A C D Γ al. lat (novi et aeterni test. b) | εκχυνομενον E F G H al.

ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν
30 *τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες*
31 - 35: Mc 14,27—31. L 22,31—34. Zch 13,7.
31 *ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε λέγει*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλι-
σθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται
γάρ· »πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθή-
32 *σονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης·« μετὰ δὲ τὸ*
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες*
σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδα-
34 *λισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω*
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
35 *τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν*
δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνή-
σομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36—46: Mc 14,32—42. L 22,40—46.
36 *Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον*
λεγόμενον Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·
καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύ-
37 *ξωμαι. καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο*
υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 *τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου*
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽
39 *ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ-*
ωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου,
εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτή-
40 *ριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡς σύ.*
καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕ-
τως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽
41 *ἐμοῦ: γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-*
θητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον,

---

29 > καινον μεθ υμων CLZ 1. 28. 33. 209, om. καινον cq | *32* γαλιλ.] + κακει με οψεσθε 565 a | *33* om. αυτω 700 bcff² sys | *36* γεθσαμ. D fr¹ | *39* προσελθων ℵACDW al. syp | om. μου L 1. 209 al. Cypr vg | μη το θελημα μου αλλα το σον γινεσθω Tat sys | fin.] + Lc 22, 43—44: Ccorr 69. 124 | *40* και ιο] + αναστας απο της προσευχης Ccorr Γ 69. 700 | ισχυσας A ff² g² gat

ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν 42
προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω,
γενηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν 43
εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν 44
ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον
εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς 45
καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρ-
τωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ 46
παραδιδούς με. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ 47
Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ 48
παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων·
ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.
καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε, 49
ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 50
εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελ-
θόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ 51
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ 52
Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν
τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύνα- 53
μαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παρα-

47—56: Mc 14,43—50. L 22,47—53. J 18,3—12.

---

42 〉 το ποτηριον τουτο D al. g^1 l sy^s, om. το ποτηριον ℵ A B C W al. | παρελθειν] + απ εμου A C I G al. f ff^2 sy^p | 43 ευρισκει E F G H al. | βεβαρ.] + υπνω a b g^1 sy^s | 44 om. εκ τριτου A D K Π 1. 157 a b ff^2 r^1 | ειπων] + Lc 22, 43—44 Tat^{ar} 1241 (cf. ad 26, 39) | 45 ιδου] + γαρ B al. sy^s | 46 αγωμεν] + εντευθεν G al. a sy^s | 49 κατεφιλησεν] προσεκυνησεν 713 | 50 〉 εφ ο παρει εταιρε D a c f ff^2 sy | 52 τον τοπον] την θηκην Tat 700 sa | απολ.] αποθανουνται F H K M al. sy^p

στήσει μοι ἄρτι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
54 *ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι*
55 *οὕτως δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ*
Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ'
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ
56 *οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα*
πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε
οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57—75: Mc 14,53—72. L 22,54—71. J 18,12—27.

57 *Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς*
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ
58 *οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-*
λούθει αὐτῷ [ἀπὸ] μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς
τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ
59 *τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς*
καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν
60 *κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ*
οὐχ εὗρον πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόν-
61 *των. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο* [1] *εἶπον·*
οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι.
62 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν*
63 *ἀποκρίνῃ, τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ*
Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ·
ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν
64 *εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει*

---

53 πλειους η] *πλειω* ℵ* B D | *λεγεωνων* ℵ* A C K L al. | *55 εξηλθ.*] + *επ εμε* Tat a c sy^{s} | *ημεραν*] + *προς υμας* C D *Γ Δ* al. lat sy^{cp} | *58* om. *απο* ℵ C F L *Δ Π* al. | *59 αρχ.* (*ο αρχιερευς* a sa Orig.] + *και οι πρεσβυτεροι* A C N *Γ* al. f q sy | *60 δυο*] + *ψευδομαρτυρες* C *Γ* al. lat | *και ουκ ευρον το εξης* (sequentia: d, exitum: ff^{2}, exitum rei: h) *και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξης* (rei sequentia: d, quicquam in eo: ff^{2}, in eum quicquam: h) D ff^{2} h | *61 ουτος εφη*] *τουτον ηκουσαμεν λεγοντα* D b c f ff^{2} h r$^{1.2}$ | *ναον*] + *τουτον* b c ff^{2} h r$^{1.2}$ | *62* om. *αυτω ουδεν — 63 αρχιερευς* ℵ* *63 και*] + *αποκριθεις* A C (D) E F H al. vet. lat^{pler} sy | *θεου 2°*] + *του ζωντος* C N *Δ* al. ff^{2} r^{2} sy^{p}

αὐτῷ· ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν
νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρη- 65
ξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί
ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε
τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ· [1] τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ 66
ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν.
Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ 67
ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν [1] λέγοντες· 68
προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας
σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· 69
καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ
σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ 70
ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν 71
αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ· [καὶ] οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν 72
ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες 73
εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ,
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο 74
καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρη- 75
κότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

---

64 ειπας] + *οτι εγω ειμι* Tat *ΔΦ* | *65* *βλασφ.*] + *εκ του στοματος* Tat *Φ* sys | *66* *οι δε αποκρ.*] *απεκριθησαν παντες και* Tat D a b c (ff²) h r² sys | *67* *τοτε*] + *προσελθοντες* Tat sys | *αυτον*] + *και ενεπαιζον αυτω* Tat sys | *69* *γαλ.*] *ναζωρειον* C syp | *70* *εμπροσθεν*] + *αυτων* A C* F H al. | *λεγεις*] + *ουδε επισταμαι* D*Δ* 1. 209 a b n r¹·² sys | *71* *αλλη*] + *παιδισκη* D a b c ff² h n q | *αυτοις*] *τοις* ℵ B D G al. | om. *και* 2° ℵ B D 700 sys | *72* *οτι* (om. ℵ)] *λεγων* D b c ff² r² (h f r¹) | *73* om. *και συ* D 1 b c h l q | *δηλ. σε ποιει*] *ομοιαζει* Tat D vet. lat sys | *75* om. *οτι* D lat sys

Mc 15,1. L 22,66. J 18,28.
27 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάν-
τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
2 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ
δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πι-
3 λάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παρα-
διδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπ-
έστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν
4 καὶ πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα
ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.
5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν,
6 καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόν-
τες τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ
εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.
7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
8 ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ
ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς
Zch 11,12-13. Jr 32,6—9
9 σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερε-
μίου τοῦ προφήτου λέγοντος· »καὶ ἔλαβον τὰ
τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου
10 ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν
αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συν-
11—14: Mc 15,2—5. L 23,2-3. J 18,29—38.
11 έταξέν μοι κύριος.« Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμ-
προσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
12 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ κατ-
ηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρε-
13 σβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦ-
14 σιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα,
15 26: Mc 15,6—15. L 23,13—25. J 18,39—19,1.
15 ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ
ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ

27.1 ελαβον] εποιησαν D a c f r² · 2 ποτιω πιλατω A C X Γ al. lat | 4 αθωον] δικαιον Tat L Θ al. lat | ειπον] + αυτω Tat sys | 5 τα] + τριακοντα ℵ | fin.] + et strangulavit se Tat sys | 6 κορβαν B* f g¹ q r² (corbam a d h r¹), κορβανα X 157 | 8 αγρος 2°] + achel-demach lat | 9 om. ιερεμιου 33. 157 a b sy | 10 εδωκα ℵ 122 al. sy | 11 εσταθη] εστη A X Γ Δ a¹.

δέσμιον ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπί- 16
σημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν 17
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα θέλετε
ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγό-
μενον Χριστόν; ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρ- 18
έδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ 19
βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ
λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ
γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν. Οἱ 20
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς
ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ
Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν 21
εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω
ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· τὸν Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς 22
ὁ Πιλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω.[1] ὁ δὲ 23
ἡγεμὼν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ
περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. ἰδὼν 24
δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον
θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς
χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι
ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς
ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ 25
αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ 26
Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες 27 27—30: Mc 15,16—19. J 19,2.3.
τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽
αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν 28

---

16 om. *τοτε* b c h r[1.2] sy | *16. 17* *ιησουν βαραββαν* Θ 1. 118. 209. 241. 299 sy[s] | *21* om. *απο των δυο* c sy[s] | *22* *ποιησωμεν* D vet. lat | *σταυρωθητω*] + *σταυρωθητω* Tat KΠ al. | *23* om. *ηγεμων* ℵB 33. 69. 102 sy[s] | om. *λεγοντες* KΠ 1. al. a b r[1.2] | *24* *απεναντι*] + *παντος* c h sy[s] | om. *του δικαιου* BD 102 a b ff[2] sy[s] | *26* *παρεδωκ.*] + *αυτοις* D F L N 1. 209 al. lat[pler] sy[s] | *28* *ενδυσαντες* BD al. vet. lat sy[s] | *αυτον*] + *ιματιον πορφυρουν και* Tat D al. vet. lat sy[s]

29 χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ πλ
ξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τ
κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτο
καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζ
αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε, ὁ βασιλεῦς τῶν Ἰουδαίω
30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλ
31 – 56: Mc 15,20—41. L 23,26.32—49. J 19,16—30.
31 μον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. κ
ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλ
μύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, κ
32 ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχό
μενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματ
Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυ
33 ρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενο
Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος
34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγ
μένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν
35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτι
36 αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, καὶ καθήμενοι ἐτή
37 ρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κε
φαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένη
Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου
38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύ
λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων
39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸ
40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν [1] καὶ λέγοντες
ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ

---

29 om. πλεξαντες a b c ff² h q | ενεπαιξαν ℵ B D L Γ 33 al. | *32* κυρην.] + ερχομενον απ αγρου Tat 33 (a b c ff² g² h), + εις απαντησιν αυτου D a b c ff² g² h) *33* om. λεγομενον ℵ* | *34* οινον] οξος A N Γ Δ c f h q | *35* βαλοντες ℵ A D *11* al. | κληρον] + ινα πληρωθη το ρηθεν δια του προφητου διεμερισαν τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον Tat Θ Δ 1. al. a b c g² h q r¹ | *37* γεγρ.] + haebreice graece et latine h | om. ιησους 3. 6. 40. 61. 68. 435. 700 al. a b q r¹ | *38* δεξιων] + nomine zoatham c | ευων.] + nomine camma c (cf. ad Lc 23, 33) | *40* λεγοντ.] + ουα Tat D M Δ Θ al. a b c ff² g² h l q sy^pal | θεου] + και ℵ A D al. vet. lat sy

κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ 41
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ 42
δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ'
αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν 43
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός.
τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες σὺν 44
αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας 45
σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ 46
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλὶ ἠλὶ λεμὰ σαβαχ-
θανί; τοῦτ' ἔστιν· θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με
ἐγκατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκού- 47
σαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐ- 48
θέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον
πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν
αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ 49
ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν 50
κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ 51
ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνω-
θεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ
πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν 52
καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
ἠγέρθησαν· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων 53
μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν

41 πρεσβ.] *φαρισαιων* D al. a b c ff² hq gat, *πρεσβ. και φαρ.* E F G H al. f syp | *42 σωσαι*] + *ει* A Γ Δ Π al. lat sy | *σταυρου*] + *ινα ιδωμεν* Tat f | *πιστευσωμεν* ℵ E F H al. | *43 ει πεποιθεν* D Θ 1. 118 al. a b h l arm | om. *νυν* A H Π al. ff² | *44 αυτω*] + *ως οι λοιποι* sy^s | *45 inc.* et postquam crucifixus est a b c r² | om. *επι πασαν την γην* ℵ* 248 l | *46 ελωει ελωει* B (ℵ 33) | *λαμα ζαφθανει* D h ff² (a b ff¹) | *47 εστωτων* A D Γ Δ | *49 ελεγον*] *ειπαν* B (D 69) a b c ff² q | *σωσ. αυτον*] + *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα* ℵ B C L U Γ 5. 48. 67. 115. 127 gat | om. vers. 49: 59. 239. 253. 433, ante v. 48 pon. Orig | *50* om. *παλιν* F L al. h sy^s | *52* om. *και τα μνημεια ανεωχθησαν* ℵ* al.

54 πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκ
τόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τ
Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμε
ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θε
55 υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλ
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησ
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτ
56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τ
Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τ
υἱῶν Ζεβεδαίου.

57—61 Mc 15,42—47. L 23,50—55. J 19 38—42.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσι
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτ
58 ἐμαθητεύσεν τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τ
Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε
59 Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. καὶ λαβὼν τ
σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρ
60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ
ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθ
61 μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. Ἦν δ
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρί
62 καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαι
ριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συν
ἠχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλ
63 τον [1] λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος
πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρ
64 μαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕω
τῆς τρίτης ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθητ
αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτ
65 πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη δὲ αὐτοῖς

---

53 om. *και ενεφανισθ. πολλοις* ℵ al. | *54 γινομεν* BD 33. 258 | *56* om. *μαρια η μαγδ. και* ℵ* | *και μα η*] + *θυγατηρ* sy^{s} | *και ιωση* (*ιωσηφ* DW al. lat sy^{p} *μητηρ*] *και η μαρια η ιωσηφ* ℵ* | *μητηρ 2°*] *μαρια* ℵ* | *57 εμαθητευθη* ℵD al. | *58 αποδοθ.*] + *το σωμ* AC*ΓΔΠ* al. lat sy^{p} | *59* > *ιωσηφ το σωμα* Daff^{2}h r sy^{pal} (+ iesu aff^{2}h r^{1}) | *60* om. *αυτο* L 69 arm *64* om. *αυτου* ℵB *κλεψ.*] + *νυκτος* FGLM al.

Πιλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλί-
σασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλί- 66
σαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ
τῆς κουστωδίας.

Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν 28 1—10:
σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Mc 16,1—10
ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σει- 2 L 24,1—10.
σμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς J 20,1—15.
ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ 3
ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς
χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ 4
τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ἀποκρι- 5
θεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φο-
βεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρω-
μένον ζητεῖτε· [1] οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς 6
εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύ-
ριος. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθη- 7
ταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. [1] καὶ ἀπελθοῦσαι 8
ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· 9
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ
τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει 10
αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγ-
γείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευομένων 11
δὲ αὐτῶν ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες

(*65* om. *δε* BEFG al. lat | *κουστωδ.*] *φυλακας* D vet. lat | **28**,*2* *λιθον*] + *απο της θυρας* ACEG al. fh syp | *3* om. *λευκον* vg sys | *5* om. *ταις γυναιξιν* ℵ* | *6* *ηγερθη*] + *απο των νεκρων* cdff² q | om. *ο κυριος* ℵBΘ 33 al. sys | *7* om. *απο των νεκρων* D lat sys | om. *ιδου* 1° D vet. lat | *8* *εξελθουσαι* AD*ΓΔ* al. | fin.] + *ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου* ACLG al. fq syh | *10* om. *μου* ℵ | *οψεσθαι* Deh

εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαν
12 *τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρ*
σβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκα
13 *ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες· εἴπατε ὅ*
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν α
14 *τὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦ*
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν κ
15 *ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τ*
ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφ
μίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τ
16 *σήμερον. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησα*
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο α
17 *τοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησα*
18 *οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλ*
λησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσ
19 *ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες οὖν μαθ*
τεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς ε
τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίο
20 *πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντ*
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶ
εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τ
αἰῶνος.

---

12 λαβοντες] *εποιησαν* ℵ* (cf. ad Mt 27, 1) | *14* om. *αυτον* ℵB 33. 102 e | *15 σημερον*] + *ημερας* BD a lat | *16* om. *εις την γαλιλαιαν* 33 Eus | *17 προσεκυν* + *αυτω* AΔΠ al. q sy | *18 ουρανοις* D fin.] + *καθω απεστηλεν με ο πατηρ καγω αποστελω υμας* Θ syp *19 ουν*] *νυν* Tat[ar] D a b h n, om. *ουν* Tat[ephr] ℵA E F al. | *βαπτισαντες* BD | om. *αγιου* Tat[ephr] | *20 ειμ μεθ υμων* ℵD sy[pal] | *αιωνος*] + *αμην* ΓΔΠΘ a a b c f sy

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ 1
τοῦ θεοῦ. Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ 2
προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
ὁδόν σου· [1] φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμά- 3
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ,« ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ 4
ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν 5
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται
πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου 6
καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυσ- 7
σεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

2—8: Mt 3,1—12 L 3,1—18. J 1,19—30. Mal 3,1.

Is 40,3.

1,*1* om. *υιου του θεου* ℵ* Θ 28. 255 sy^{pal} Iren Orig | *2* *τω ησ. τω προφ.*] *τοις προφηταις* A E F H al. (r^{1}) | *οδ. σου*] + *εμπροσθεν σου* A Γ Δ al. f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ | *3* *αυτου*] *του θεου ημων* Tat D (*υμων*) a b c f ff^{2} g^{2}, + Lc 3, 5—6. Is. 40, 5—8 W c | *4* om. *ο* A D P Γ Π | › *εν τη ερημω βαπτ.* D 28 vet. lat | *5* om. *και* 3° ℵ* a | › *και εβαπτ. παντες* A P Γ Π 13. 124 al. | om. *ποταμω* D W a b c ff^{2} sy | *6* *τριχ. καμ. κ. ζων. δερμ. περι τ. οσφ. αυτου*] *δερρην καμηλου* D a, om. *και ζων.* – *αυτου* b ff^{2} r^{1} t | *7* *εκηρ. λεγ. κτλ.*] *ελεγεν αυτοις· εγω μεν υμας βαπτιζω εν υδατι* (+ in paenitentiam a). *ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτερος μου* Tat D a r^{1} | om. *κυψας* Tat D Θ 28. 256 vet. lat | *8* om. *δε* Tat D 69 a ff^{2} | › *υμας βαπτισει* D al. a ff^{2} | *αγιω*] + *και πυρι* Tat P al.

9 11: Mt 3,13—17. L 3,21 22. J 1, 31—34.
9 *Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθε*
Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθ
10 *εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. καὶ εὐθὺς ἀν*
βαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺ
οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν κατ
11 *βαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρα*
νῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδ
12.13: Mt 4,1—11 L 4,1—13.
12 *κησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰ*
13 *τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντ*
ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦ
μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ
14.15: Mt 4,12—17. L 4,14.15
14 *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθε*
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέ
15 *λιον τοῦ θεοῦ* [1] *καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται*
καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετα
16—20: Mt 4,18—22. L 5,1—11.
16 *νοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Κα*
παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαία
εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνο
ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς
17 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου*
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεεῖς ἀνθρώπων
18 *καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐ*
19 *τῷ. Καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ*
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, κα

---

9 om. *και εγενετο* a | *ναζαρεθ* D E F G H W al. | > *υπο ιωαν.* *εις τον ιορδ.* A P Γ Δ Π al. c f | *10* om. *ευθυς* D a b ff² r¹ | *σχιζ.*] *ηνοιγμενους* Tat D lat sy^pal | *πνευμα*] + *θεον* 700 al. | *καταβ.*] + *απο του ουρανου* W, + *και μενον* ℵ W 33. 262 b ff¹·² g¹·² vg | *11* *εγενετο*] *ηκουσθη* (Θ) 28. 565. venit a f, om. Tat ℵ* D ff² t | *του ουρανου* W b c, + *λεγουσα* c f l | *σοι*] ω A Γ Π al. b d g¹ | *12* *πνευμα*] + *το αγιον* Tat D | *13* *ημερ.*] + *και τεσσαρακ. νυκτας* L M 13. 33 al. (c) ff¹ g¹ vg | *14* *μετα δε*] *και μετα* B D a c ff² | *ευαγγ.*] + *της βασιλειας* A D Γ Δ Π al. a f ff¹ g¹·² vg | *15* om. *και λεγων* ℵ* c sy^s | *πεπληρωνται οι καιροι* Tat D vet. lat | *του θεου*] *των ουρανων* W | *16* *αμφιβ.*] + *αμφιβληστρον* A Γ Δ Π al. b ff², + *τα δικτυα* D Θ 13. 28. 69. 124. 346 a c ff¹ g¹·² vg | *17* om. *γενεσθαι* 1. 13. 28 al. b r¹ sy | *18* *τα δικτυα*] *παντα* D a b c ff² r¹ | *19* om. *ολιγον* Tat ℵ*

αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν 20
πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21—28: L 4,31—37. Mt 4,13.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐ- 21
θὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν
ἐδίδασκεν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ- 22
τοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν 23
τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν [1] λέγων· ἔα, τί ἡμῖν 24
καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς.
οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν 25
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ
αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 26
θαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ
αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζη- 27
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; δι-
δαχὴ καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς παντα- 28
χοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29—34: Mt 8,14—16. L 4,38—41.

Καὶ 29
εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατ- 30

---

20 απηλθ. οπισω αυτου] ηκολουθησαν αυτω Tat D W lat | *22* om. αυτους b q sy^{s} | om. και 2° D b c e ff^{2} | γραμμ.] + αυτων C M Δ 33 al. c f g^{2} | *23* om. ευθυς A C D Γ al. lat sy | αυτων] των ιουδαιων 713. 1082, om. D L 72 b c e ff^{2} g^{1} t | *24* om. εα ℵ B D W Θ 102. 157 lat sy | οιδαμεν ℵ L Δ Tert arm | *26* και σπαρ. κτλ.] και εξ,ηλθεν το πνευμα (το ακαθαρτον) και σπαραξας αυτον και κραξας φωνη μεγαλη εξηλθεν απ αυτου D e ff^{2} | *27* ωστε συνζητ.] και συνεζητουν W b c e ff^{2} q r^{1} | om. προς εαυτ. λεγ. b e ff^{2} q | om. τι εστιν τουτο Tat D W vet. lat | διδαχ.] + εκεινη D b q | *28* om. ευθυς Tat ℵ* Θ 1. 28. 33 al. b c e ff^{2} r^{1} sy^{s} | om. πανταχου ℵ* A D G Π al. c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ vg sy | *29* om. ευθυς D c e ff^{2} r^{1} sy, εξελθων δε εκ της συναγωγης ηλθεν D W b e q

ἔκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτ
31 *περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴ*
κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
32 *πυρετὸς εὐθύς, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὀψία*
δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸ
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαι
33 *μονιζομένους· καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμέν*
34 *πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺ*
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαι
35 39: L 4,42—44. 35 *μόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. Καὶ πρωῒ ἔννυχο*
λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημο
36 *τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξεν αὐ*
37 *τὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ εὑρόντες αὐ*
38 *τὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. κα*
λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας
κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο
39 *γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συν-*
αγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὸ
δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 -45: Mt 8,2—4. L 5,12—16. 40 *Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν*

---

30 om. *ευθυς* W b c ff² q r¹ sy | *31 ηγειρεν — χειρος*] *εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρεν αυτην* D (W) b q r¹ | om. *ευθυς* ℵ B C L W 1. 28. 33 al. e arm | *και 3°*] + *ηγερθη* Tat 16 c (e) | *αυτοις*] *αυτω* W 579 de | *32* om. *οψιας δε γενομενης* b e q sy^{s} | *εδυσεν* B D | *εχοντας*] + *νοσοις ποικιλαις* D vet. lat sy^{s} (cf. ℵ*!) | om. *και τους δαιμον.* W r¹ sy^{s} | *33 θυραν*] + *αυτου* D c ff² q | *πολλους — νοσοις*] *αυτους* Tat D (sy^{s} ℵ L) | *34 και δαιμ. — εξεβ.*] *και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ αυτων* D ff² | *λαλειν τα δαιμ.*] *αυτα λαλειν* D Θ vet. lat sy^{s} | fin.] + *και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντας ποικιλαις νοσοις και δαιμονια πολλα εξεβαλεν* D | *35* om. *λιαν* W vet. lat | om. *αναστας* D a c sy^{s} | om. *εξηλθεν και* W b e ff² q | *37 και ευρ. αυτον λεγ.*] *λεγοντες* W b c | *38* om. *αλλαχου* A D Γ Δ al. lat sy | *κωμοπ.*] *κωμας και εις τας πολεις* D lat sy | *εξηλθον*] *εληλυθα* W Δ 28. 69. 124. 346 al., *εξεληλυθα* A D Γ Π al. | *39 εις 1°*] + *πασας* e sy | *ηλθεν*] *ην* A C D Γ al. lat sy | om. *και τα δαιμ. εκβ.* W

αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι
ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο
καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εἰπόν- 42
τος αὐτοῦ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
καὶ ἐκαθερίσθη. καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ 43
εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, [1] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα 44
μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον
τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ δια- 45
φημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνα-
σθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ'
ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν
πάντοθεν.

Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμε- **2** 1—12: Mt 9,1—8. L 5,17—26
ρῶν ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. καὶ [εὐθέως] 2
συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ
τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν 3
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι 4
προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν
τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. καὶ 5
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παρα-
λυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. ἦσαν 6
δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ

---

40 om. *και γονυπ. αυτον* B D G Γ W 124 al. a b c ff² g¹ | *αυτω*] + *κυριε* B C L W c e ff² g¹ sy^pal arm | *41 ο δε ιησ.*] *και* ℵ B D vet. lat | *σπλαγχν.*] *οργισθεις* Tat D a ff² r¹, om. b | om. *αυτω* ℵ W al. c ff² syp | *42* om. *ειποντος αυτου* ℵ B D L W 69 al. a b c e ff² g¹ sy | om. *και εκαθερισθη* W b e | *43* om. vers. W b c (e, sy) | *44 αρχιερει* 33. 69 ff² vg | *45* > *φανερως εισελθ. εις πολ.* D ff² sy | om. *παντοθεν* b e **2**,*2* om. *ευθεως* ℵ B L W Θ 33 b vg arm | *3 και 1°*] + *ιδου ανδρες* W 565 | *4 προσενεγκ.*] *προσεγγισαι* A C D Γ al. vet. lat^pler | om. *εξορυξ.* D W vet. lat sy | *5 παραλ.*] + *θαρσει* C | *τεκν.*] + *μου* ℵ* sy

7 *διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· τί οὗτος*
οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι
8 *ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ*
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα
9 *διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν*
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν
10 *κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι*
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι
ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, — λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 [1] *σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ*
12 *ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς*
ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων,
ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

13—17: Mt 9,9—13. L 5,27—32.

13 *Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ*
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
14 *αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ*
Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν
15 *αὐτῷ. Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ*
οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
16 *ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ*
γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες αὐτὸν ἐσθί-

---

6 αυτων] + λεγοντες D W a b c e ff² r¹ | *8* om. ουτως B W Θ a c e ff² q r¹ | om. εν εαυτοις W c e | om. ταυτα L W Θ 275 b c e ff² | υμων] + πονηρα c e | *9* om. τω παραλυτ. W 33 a e | 〉 υπαγε εις τον οικον σου η ειπειν αφαιωνται σου αι αμαρτ. D a ff² r¹ | *10* 〉 επι της γης αφιεναι ℵ C D H L al. lat sy, om. επι της γης W b q | *11* om. σοι λεγω W b c e | *12* om. ευθυς W b c e q | εναντ.] εμπροσθεν ℵ B L W 700, ενωπιον 28. 33 al. | εξιστ. παντας] θαυμαζειν αυτους W 〉 ουτως ουδεποτε ℵ B D L W 244 e | ειδομεν] εφανη εν τω ισραηλ ℵ | *14* λευιν] ιακωβον Tat | Θ al. vet. lat | *15* κατακειμενων αυτων D Θ (W) vet. lat | om. αυτου 1° W b c | *16* αυτον εσθ.] οτι ησθιεν ℵ D L, οτι εσθιει B 33 b d ff² | om. ιδοντες — τελωνων W e

ὄντα μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ ἀκούσας 17
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ
ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ
ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρι- 18 18 - 22: Mt 9,14—17. L 5,33—38.
σαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθη-
ταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μα-
θηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 19
μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμ-
φίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον
ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται
νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ 20
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους 21
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ
μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ
παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς 22
βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλ-
λυται καὶ οἱ ἀσκοί. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς βλητέον.

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παρα- 23 23 28: Mt 12,1—8. L 6,1—5.
πορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

---

16 τι] *δια τι* (om. *οτι*) Tat ℵ D W, om. B L 33 al. | > *των αμαρτ. κ. τελων. εσθ. κ. πιν.* D a | *17 ιατρων* a b ff² q | *αμαρτ.*] + *εις μετανοιαν* C Γ al. a c | *18 φαρισαιοι*] *των φαρισαιων* E F G H al. 1. 33 a l | om. *μαθηται* Tat D U W 1. 33. 118. 248 al. a b e ff² i sy | *20 εκειναις ταις ημεραις* Γ al. a b c e f | *21 επισυνραπτει* D | *22 παλαιους*] + *αλλ εις καινους* W | *ρηξει — ασκους*] *διαρησσονται οι ασκοι* W a | *οιν. εκχειται και οι ασκοι απολουνται* ℵ A C Γ Δ Π al. vg | om. *αλλα—βλητεον* D a b ff² i t, om. *βλητεον* ℵ* B 102 | *23 σταχ.*] + *και εσθιειν* a c e ff²

24 *καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν*
25 *τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; καὶ αὐτὸς λέγει*
αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ,
ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ
1 Sm 21,7. 26 *μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ*
θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν
εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
27 *αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ*
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ
28 *τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-*
1 6: 3 *θρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Καὶ εἰσῆλθεν*
Mt 12,9—14. L 6,6—11. *πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος*
2 *ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· καὶ παρετήρουν*
αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα
3 *κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ*
τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
4 *καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆ-*
σαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι;
5 *οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ'*
ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρ-
δίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ

---

24 om. αυτω D e i t | ποιουσ.] + οι μαθηται σου Tat D M Θ 1. 13. 28. 69. 124. 346 vet. lat sy^{s} | εξεστ.] + αυτοις D a b c ff^{2} r^{1} | *25* om. αυτος ℵ B C L W 13. 28. 33. 69. 124 al. b f ff^{2} i q vg | λεγει] αποκριθεις ειπεν D a | *26* om. πως B D r^{1} t | om. επι αβιαθαρ αρχ. D W 271 a b e ff^{2} i r^{1} t sy^{s} | > εφαγ. τους αρτ. τ. προθ. W b c ff^{2} | > μετ αυτω ουσιν ους ουκ εξεστι φαγειν ει μη τ. ιερευσιν D a b c e i | *27* και ελεγ. αυτοις] λεγω δε υμιν οτι D W vet. lat | om. το σαββατον — *28* ωστε D a c e ff^{2} i, om. και ουχ — σαββ. W sy^{s} | εγενετο] εκτισθη W 700 sy | *28* fin.] + Mc 3, 21: a | **3**,*1* και εισηλθ. παλιν] εισελθοντος αυτου W c e | ην εκει] ερχεται W b c e | *3* εγειρε] + και στηθι Tat D c e f arm | εν μεσω D e r c | *4* σωσαι] + μαλλον D 28. 124 | *5* πωρωσει] νεκρωσει D c ff^{2} i r^{1} sy^{s} | χειρα] + σου ℵ A C D G al. lat sy | αυτου] + ευθεως D ff^{2} i, + υγιης ως η αλλη L Γ al. (131 a b c g^{2} + ως η αλλη)

αὐτοῦ. καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ 6
τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ᾽ αὐτοῦ,
ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀν- 7 — 7-12: Mt 12,15.16. L 6,17—19.
εχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν· καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας [1] καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς 8
Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ
Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα
ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθη- 9
ταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ 10
ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ
ἅψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύματα 11
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν
αὐτῷ καὶ ἔκραζεν λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν 12
φανερὸν ποιήσωσιν. Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ 13 — 13-19: Mt 10,1—4. L 6,12—16.
ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ
ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα 14
ὦσιν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς
κηρύσσειν [1] καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαι- 15
μόνια· καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν 16
ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν 17
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ

---

6 > ευθυς εξελθοντες a e r[1] sy[s], om. ευθυς L W al. b q | εδιδουν] εποιουν A P Γ Π al. lat[pler] | om. κατ αυτου b c sy[s] | *7* > και απο ιουδαιας ηκολουθησεν ℵ C D 238 vg, om. ηκολ. D W 28. 124 a b c e ff[2] i q r[2] sy[s] | *8* om. και απο της ιδουμ. ℵ W Θ 118. 258 c ff[2] sy[s] | om. πληθος πολυ W a b c sy[s] | *9* αυτον] + πολλοι D a i (ff[2] 13. 28. 69. 124. 346) | *11* om. οταν αυτον εθεωρ. sy[s] | συ ει] + ο χριστος C M P 16. 121 al. | *13* om. αυτος W c i sy | *14* δωδεκα] + ους και αποστολους ωνομασεν ℵ B C W Θ al. | κηρυσσ.] + το ευαγγελιον D W b e ff[1.2] i q | om. και ινα· αποστ. — κηρυσσειν c g[2] gat (cf. 15) | *15* εχειν] εδωκεν αυτοις D b c f ff[2] g[1.2] i vg | εξουσ.] + θεραπευειν τας νοσους και A D P Γ Π al. lat sy | δαιμ.] + και περιαγοντας κηρυσσειν το ευαγγελιον W a c e

Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βο-
18 *ανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν καὶ*
Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ
Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ
19 *Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον* [1] *καὶ Ἰού-*
δαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 *Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν*
ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον
21 *φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξῆλθον*
22—30: 22 *κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ*
Mt 12,24—32. L 11,15—22. *γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες*
ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι
23 *τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσ-*
καλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 *καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνα-*
25 *ται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία*
ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία
26 *ἐκείνη στῆναι. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽*
ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ
27 *τέλος ἔχει. ἀλλ᾽ οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν*
οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ,
28 *καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἀμὴν*

---

17. 18 inc.: *κοινως δε αυτους εκαλεσεν βοανηργες. ησαν δε ουτοι σιμων και ανδρεας ιακωβος και ιωαννης φιλιππος κτλ.* W b c e q | *βαρθολ. και* | + iudas c e, om. *θαδδαιος* e | *17 ονομα* B D[gr] 28. 225. 271 sy[p] | *18 θαδδαιον* | *λεββαιον* D a b ff[2] i q r[1] | *20 ερχεται* ℵ B W al. b (e ff[2] i r[1]) sy[s] | *21 ακουσ. οι παρ αυτου* | *οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεις και οι λοιποι* D (W) vet. lat | *εξεστη*] *εξεσταται αυτους* D (W Θ) 13. 69. 346 a b d ff[2] i q | om. *οτι εξεστη* — *22 καταβαντες ελεγον* c e | *22 ::αι οτι—των δαιμ.*] *τον αρχοντα τ. δ. και δι αυτου* W vet. lat | *25* om. *η οικια εκεινη* W e | *26 ανεστη εφ εαυτον*] *σαταναν εκβαλλει* Tat D vet. lat | *στηναι*] + *η βασιλεια αυτου* Tat D W vet. lat (c e ff[2] > *μεμερ. η βασ. αυτου*) | *27 ισχ. διαρπασαι εισελθων* W b c e ff[2] | > *τα σκευη τ. ισχ. εισελθ. εις τ. οικ. αυτ. διαρπ.* A Γ Π al. lat pler | *την οικιαν 2ον* | *τα σκευη* W e sy[s] | *28 αμην αμην* c sy[s]

λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν
ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
ὅσας ἐὰν βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ 29
εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. ὅτι 30
ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. Καὶ ἔρχον- 31 31—35:
ται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Mt 12,46—50.
ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες L 8,19—21
αὐτόν. καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγου- 32
σιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
[καὶ αἱ ἀδελφαί σου] ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ 33
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου
καὶ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος τοὺς 34
περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ
μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ 35
θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελ-
φὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά- 4 1—20:
λασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, Mt 13,1—23.
ὥστε αὐτὸν εἰς [τὸ] πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν L 8 4—15.
τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν
ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα- 2
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ· [1] ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 3
σπεῖραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ μὲν ἔπεσεν 4
παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατ-

---

28 οσα B D E al. | om. οσας - βλασφημησωσιν W vet. lat | *29* αμαρτηματος] κρισεως A Γ Π al. f syp | *30* εχει] εχειν αυτον D 77. 235 a b c e ff² g¹ q | *31* ⟩ οι αδελφ και η μητηρ A Γ Π al. | στηκοντες B C Δ 28 καλ.] φωνουντες D Π Γ al. | *32* om. και αι αδελφαι σου ℵ B C G al. 1. 13. 33. 69 al. e ff¹ vg | ζητ.] στηκουσιν ζητουντες W (a) b (c) e f, + σε ιδειν c e | *33* και 1°] ος δε W b c e ff² q r¹ | **4**,*1* εν τη θαλ.] παρα τον αιγιαλον W b e | προς την θαλ.] εν τω αιγιαλω W vet. latpler | om. επι της γης D W vet. lat sy⁸ | ησαν] stabat f ff², c r¹ sy | *2* πολλα και ελεγ. αυτ. εν τη διδ. αυτ.] λεγων W b c e | *4* om. εγενετο D F W al. lat sy | πετ.] + του ουρανου D G M a ff¹ g² i q r¹

5 ἔφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες
ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξαν-
6 ἔτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· καὶ ὅτε ἀνέτει-
λεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
7 ῥίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάν-
θας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν
8 αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἔπεσεν
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀνα-
βαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριά-
9 κοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν·
10 ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε ἐγένετο
κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν
11 τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
Is 6,9.10. 12 πάντα γίνεται, ἵνα »βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶ-
σιν, μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς.«
13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
14 15 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ
παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει
16 τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. καὶ οὗτοί
εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,
οἵ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς

5 οπου . . . και, και οτι D W vet. latpler om. ευθυς b sys | εξανετ.] εξεβλαστησεν 1. 13. 28. 69 al. *6* και — ηλιος] ηλιου δε ανατειλαντος A Π al. a c e f *8* αυξανοντα Π al. | *9* ακουετω] + και ο συνιων συνιετω D a b ff² i r¹ | *10* περι—δωδεκα] μαθηται αυτου D W Θ 13. 28. 69 al. a b c ff² g¹ i q r¹ | την παραβολην A Π al., τις η παραβολη αυτη D W Θ 13. 28. 69 al. a b c ff² g¹ i l q | *11* om. τα παντα b c ff² i r¹ | γινεται] λεγεται D Θ 28. 64. 124 a b c ff² g¹ i q | *12* om. βλεπωσιν και W sys | om. ακουωσιν και W 28 a | αφεθω D ff² i q r¹ | αυτοις] + τα αμαρτημματα · A D Δ Π al. latpler sy | *15* οπου σπειρ. ο λογος] qui neglegenter verbum suscipiunt a b f q (c), om sys | om. ευθυς Tat 1. 118 sys | *16* om. ομοιως D W Θ 1. 13. 28. 69 a b c ff² g¹ i q sy | om. ευθυς D 1. 28 al. c ff² i q sys

λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν 17
ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκαν-
δαλίζονται. καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας 18
σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,
καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ 19
πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπο-
ρευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
πος γίνεται. καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 20
καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον
καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριά-
κοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ 21 21—25:
ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν L 8,16—18.
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
λυχνίαν τεθῇ; οὐ γάρ ἐστίν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ 22
ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ'
ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, 23
ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί 24
ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, 25
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν· 26
οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρω-
πος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ 27
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος
βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, 28
εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.
ὅταν δὲ παραδῶ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει 29
τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. Καὶ 30 30—34:
ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Mt 13,31.32.34 L 13,18.19.

---

19 η μεριμνα i q sy | αι απαται D al. i q arm (c e ff²) | πλουτου] κοσμου D Θ c ff² i q (b e) arm | om. και αι π τα λοιπα επιθ. D W Θ 1 b c ff² i q | *20* σπαρ.] πιπτοντες W c e ff² i q r¹ | *21* ερχεται] απτεται D vet. lat | *22* om. τι B D H K W al. vet. lat | *24* ω] + γαρ 713 b | om. τοις ακουουσιν ℵ B C D L Δ al. lat arm | om. και ελεγεν — ακουετε l | *26* om. εαν ℵ B D^gr L Δ al. | *29* om. ευθυς W c e

31 ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ὡς κόκκο
σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό
τερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆ
32 γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖ
ζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδου
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
33 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Κα
τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
34 λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· χωρὶς δὲ παρα
βολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς
ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35—41: Μτ 8,18.23—27. L 8,22—25.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας
36 γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες
τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ
37 πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ
γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα
ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ
38 πλοῖον. καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσ-
κεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
39 ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ
ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο.
καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη
40 μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως;
41 πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει

---

31 ως] ομοια εστιν Tat D bo c (+ η βασιλεια του θεου) | κοκκω ℵB1D al. *32* om. και οταν σπαρη W bcqr¹ | αναβαινει] αυξει W bceqr¹ | *33* om. πολλαις CLΔW 1. 28. 33 al. bce | om. τον λογον bce | *34* παντα] αυτας Deff¹iq | *36* πλοια (πλοιαρια EFGHL al.)] + πολλα Dff²(b), + αμα bcff². iqr¹ (We) | πλοια] πολλοι We | *37* om. ωστε ηδη γεμ. το πλ. ℵ* e | *39* > και τη θαλασση και ειπεν DW 1. 118 al. bceff²iq arm | om. σιωπα W bceff² | om. μεγαλη We | *40* om. πως ουκ] ουπω ℵBDL al. latpler | *41* τις αρα ουτος εστιν οτι και] ecce quomodo be | > η θαλ. και οι ανεμ. DWΘ bff²q (e) | > αυτω υπακ. ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69 al.

αὐτῷ; Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης 5 1—21: Mt 8.28—34 L 8.26—40.
εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντος 2
αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ
ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνή- 3
μασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο
αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ 4
ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς
ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς
ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ 5
ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν
κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. καὶ 6
ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ
προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ 7
λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.
ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ- 8
τον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί 9
ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγεὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ 10
ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν 11
δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βο-
σκομένη· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμ- 12
ψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλ-
θωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα 13
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς
χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ

5 *1* ηλθεν CGLMΔ al. | om. της θαλασσης D 13. 69 i ff² q | γερασηνων ℵ* BD lat, γεργεσηνων LUΔΘ 1. 28. 33 al. sy^s | *2* εξελθοντων αυτων DW c e ff² | om. ευθυς BW b c e ff² i sy | *4* οτι πολλ. αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεσιν εν αις εδησαν διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι D (ff² i l q) | *5* και διαπαντος νυκτ.] νυκτος δε DW vet. lat | 〉 ορεσιν ... μνημασιν D al. b e i q | *6* προσεδραμεν W b c d e i q | *8* αυτω] + ο ιησους Tat D ff² q r¹ *10* om. πολλα L e sy^s | *11* om. μεγαλη Tat DLU b e ff² i r¹ | βοσκομενων Tat ALΔ b d q | *12* αυτον] + (παντες) οι δαιμονες AEFG al. a (b c ff² etc) | *13* inc. και ευθεως κυριος ιησους επεμψεν αυτους εις τους χοιρους D c ff² r¹

εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοι
14 ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφ
γον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς το
ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονο
15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσ
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον κ
σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα, κ
16 ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντ
πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τ
17 χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπε
18 θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβαίνοντ
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμον
19 σθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτό
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρ
τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι
20 κύριος πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. καὶ ἀπῆλθε
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσ
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζο
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοί
πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ
22—43: Μτ 9,18—26. L 8,41—56. 22 αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἔρχετα
εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, κα
23 ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, κα
παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγάτριό
μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρα
αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ.
24 Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἠκολούθε
25 αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. Κα

---

15 om. *τον εσχηκ. τον λεγεωνα* D lat sy^s | *16 εγεν. τω δαιμ.*] *εσωθη ο δαιμονισθεις* Tat 1. 209 | *17 ηρξ. παρακ*] *παρεκαλουν* Tat D Θ 225. 700 a | *18 παρεκαλει*] *ηρξατο παρακαλειν* D latpler | *19 κυριος*] *θεος* Tat D | *21* om. *εν τω πλοιω* D Θ 1. 28 al. a b c e ff² i q sy^s | > *εις το περαν παλιν* ℵ D 700 a b e i q sy^p, om. *παλιν* Tat Θ sy^s bo | om. *και ην* D b c e f i q r¹ sy | *22 και ιδ*] + *ιδου* A C Π al. c f l | om. *ονομ. ιαειρος* D a e ff² i | om. *ιδων αυτον* D e | *23 παρακαλων* D a b e i r¹ | om. *πολλα* D al. b e ff² i q | *ινα ελθ. επιθης τας χειρ. αυτης ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου* D ff² i q r¹ | om. *ινα σωθη* c e sy^s sa

γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, καὶ 26
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ᾽ αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφελη-
θεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
[1] ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ 27
ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν 28
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ
σωθήσομαι. καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ 29
αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπι- 30
γνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν,
ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο
τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ- 31
τοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέ-
γεις· τίς μου ἥψατο; [1] καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν 32
τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ 33
τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν [ἐπ᾽] αὐτῇ, ἦλθεν
καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ 34
πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ
ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ 35
λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέ-
γοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλ-
λεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως παρ- 36
ακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυν-
αγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ 37
ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ
μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον 38

---

27 > *του ιματ. αυτου εν τ. οχλω* D a i q r[1] | *28 ελεγ. γαρ*] *λεγουσα* D 700 b c ff[2] i q r[1]. + *εν εαυτη* D K Π 1. 33 al. a c ff[2] i q r[1] arm | *29* om. *και εγνω — μαστιγος* θ, om. *απο της μαστ.* b c | *30* om. *εν εαυτω* D vet. lat sa | *32* om. *ιδειν — ποιησασαν* c θ | *33 τρεμ.*] + *διο πεποιηκει λαθρα* D Θ 50. 124 al. a ff[2] i r[1] | om. *επ'* ℵ B C D L al. a r[1], om. *επ αυτη* ff[2] i | *αυτω*] + *εμπροσθεν παντων* Tat W 13. 69. 124. 346 | *35 λεγ.*] + *αυτω* Tat D 33 b i | *36* om. *ευθεως* ℵ B D X W Δ 1. 28 al. lat sy | *παρακ.*] + *τουτον* D f ff[2] i q | om. *λαλουμενον* D vet. lat

τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ
39 κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, καὶ εἰσελ-
θὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε;
40 τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας παρα-
λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα
καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν
41 τὸ παιδίον ἀνακείμενον. καὶ κρατήσας τῆς χει-
ρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
42 ἔγειρε. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περι-
επάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν
43 εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς
πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι
αὐτῇ φαγεῖν.

1—6: Μt 13,53—58. L 4 15—30.

6 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πα-
τρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
2 αὐτοῦ. καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξ-
επλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς
ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦ-
3 ται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς
Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος;
καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
4 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
5 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ

---

40 και 1° οι δε D vet. lat | ο] αυτος ℵ BCDL Δ lat | παντας] + εξω D 13. 124 vet. lat | om. ανακειμενον ℵ BDL Δ al. a b e ff² i | *41* αυτη] + ραββι D ταβιθα D W a b c ff² i (e) | κουμι A D Δ Π lat^pler | το κορ.] puella puella e | *42* εξεστ.] + παντες D vet. lat^pler | *43* om. πολλα Tat D vet. lat | 6.? γενομενου] ημερα D ff² i q r¹ | και οι πολλοι BL 13. 28. 69. 346 | om. ακουοντες b c e | εξεπλ.] + επι τη διδαχη αυτου D Θ 118. al. lat | *3* ο του τεκτονος και ο υιος 10. 13. 33. 69 lat^pler | ιωση A C Π al., ιωσηφ ℵ 121 b e q vg

ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώ-
στοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύ- 6
μαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο 7 7—13:
αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς Mt 10,1.9—15.
ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ 8 L 9,1—6.
παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν
εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ
εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σαν- 9
δάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν 10
αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε
ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ 11
δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευό-
μενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω
τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ 12
ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, καὶ δαι- 13
μόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολ-
λοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν 14 14—29:
γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Mt 14,1—12.
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ L 9,7—9.
διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλλοι 15
δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι
προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ 16
ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην,
οὗτος ἠγέρθη. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας 17
ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν
φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου

---

6 εθαυμασεν ℵB al. | *7* ηρξατο . . . αποστελλειν] απεστειλεν Tat D vet. lat sy^{s} | *8* τας ζωνας b c e ff^{2} sy | *10* om. εις οικιαν D a ff^{2} i | *11* om. τον υποκατω D 33. 700 lat sy^{s} | fin.] + αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη A Π al. a f g^{2} q sy^{p} | *14* ηρωδ.] + την ακοην ιησου Tat M 13. 69. 131. 364 al. | ελεγον B W (D) a b c ff^{2} | *15* om. ελεγον 2° ℵ Θ 1. 28. 209 a b c ff^{2} sy^{p} arm | om. προφητης ως D b c ff^{2} i | *16* ουτος] + εστιν· αυτος A C Π al. a b i q

18 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγεν
γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
19 τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρῳδιὰς ἐν-
εῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ
20 ἠδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συν-
ετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει,
21 καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. καὶ γενομένης ἡμέρας
εὐκαίρου ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖ-
πνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς
22 χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ
εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιά-
δος καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρῴδῃ
καὶ τοῖς συνανακειμένοις εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ
κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·
23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι
24 ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ ἐξελθοῦσα
εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν·
25 τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. καὶ
εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασι-
λέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς
μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπ-
26 τιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέ-
27 λησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας
ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν
28 αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ,
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ

---

20 ηπορει?] εποιει A C D Δ Π al. lat sy | *21* om. οτε D lat sa | γενεθλιοις D | *22* αυτης της] αυτου ℵ B D L Δ 238 al. | *23* αυτη] + πολλα D al. (a, i ff² q arm *24* εξελθουσα] + το κορασιον b f sy^s | *25* om. μετα σπουδης D a b c i q om. εξαυτης D al c f | πιν.] + ωδε D q), om. επι πινακι Γat 28. 213 c | *26* βασ.] + ως ηκουσεν D c ff² i r¹ *27* om. ευθυς c ff² i vg sy^s

ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν
μνημείῳ.

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, 30
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ
ὅσα ἐδίδαξαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς 31
αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύ-
σασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ
ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ 32 32 44:
ἰδίαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέ- 33 Mt 14,13—21.
γνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων L 9,11—17.
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς. Καὶ 34 J 6, 1—13.
ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ᾽ αὐτοὺς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι-
μένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ 35
ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ
τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, 36
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώ-
μας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ὁ δὲ ἀπο- 37
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς
φαγεῖν;[1] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; 38
ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε,
καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι 39
πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνὰ 40
ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς 41

30 om. *οσα* 2° Tat ℵ* C W al. lat sy^{s} | *31* *υμεις — κατ ιδιαν* | *υπαγωμεν* D a c ff^{2} i r^{1} sy | *33* *προηλθον αυτους* | *συνηλθον αυτου* D 28. 70 b c (ff^{2} i) sy^{s} | *36* *κυκλω* | *εγγιστα* D 700 lat | *37* *αυτοις* 1°] + *ο ιησους* D a ff^{2} i | *φαγειν* 2°] + *ινα εκαστος αυτων βραχυ λαβη* Tat W 13. 69. 124. 346 sa | *38* om. *και γνοντες* c sy^{s} | *πεντε* | + *αρτους* D a c f ff^{2} l i q sy | *39* om. *συμπ. συμπ.* (W) a q sy^{s} | *40* *κατα εκατ.* ℵ *κατα πεντ.* ℵ B D | om. *ανα* 2° 33 al. a c ff^{2} l r^{1} sy

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρ-
τους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν
αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
42/43 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν
κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ
44 τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους
45—56: Mt 14,22—36. J 6,15—21. 45 πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ
προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως
46 αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος
47 αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ
ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσ-
48 σης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν
αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ
ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλα-
κὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περι-
πατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν
49 αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης
περιπατοῦντα ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀν-
50 έκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταρά-
χθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκο-
πασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς
52 ἐξίσταντο· οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ'
53 ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. Καὶ διαπε-

---

41 αρτους] + ο ιησους Tat b c ff² sa | αυτοις] κατεναντι αυτων D lat | *43* κλασματων ℵ Θ 13. 69. 124. 209. 346 | *45* ευθυς] + εξεγερθεις D vet. lat | om. προς βηθσαιδαν 1689. 983 | *47* ην] + παλαι D 1. 28. 209 al. (a b i ff²) | *48* ερχεται] + ο ιησους D a f ff² i r¹ syp | om. προς αυτους D W a b ff² r¹ *49* εδοξ. οτι φαντ. εστιν ℵ B L 33 al. | *50* om. γαρ αυτον ειδον D Θ 565 vet. lat | om. ευθυς D 33 c ff² i | om. θαρσειτε G al. | *51* om. λιαν D gr W 1. 28 b | om. εκ περισσου ℵ B L Δ 102 sy | εξιστ.] + και εθαυμαζον A D X ΓΠ al. a b f q

ράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ
προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ 54
πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν ' περιέδραμον 55
ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. καὶ ὅπου ἂν εἰσεπο- 56
ρεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν
ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐ-
τοῦ ἐσώζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί 7 1—23:
τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύ- Mt 15,1—20.
μων ' καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι 2
κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους. οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ 3
Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας
οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ ῥαντίσων- 4
ται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρ-
έλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν
καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. ἔπειτα ἐπερωτῶσιν 5
αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διὰ τί
οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παρά-
δοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν

---

53 ⟩ ηλθον επι την γην A D N X Γ Π al. lat | γεννησαρ D b c ff² r¹ sy^p | om. και προσωρμ. D W Θ 1. 28. 209 a b c ff² i q r¹ sy | *54* εξελθοντος αυτου c ff² i q r¹ sy^s | om. ευθυς Tat 565. 700 q | αυτον] + οι ανδρες του τοπου εκεινου A G W Δ 1. 13. 28 al. c g² gat | *55* κραβ.] + παντας D a b ff² q | φερειν. περιεφερον γαρ αυτους οπου αν ηκουσαν τον ιησουν ειναι D 472 (a b ff² i q) | *56* αγορ.] πλατειαις D 565 lat | om. αυτου 2° 565. 999 a b ff² i q sy^s | **7**,*2* om. κοιναις . . . τουτεστιν b c sy sa | αρτους] + εμεμψαντο F K M N S al., + κατεγνωσαν D (lat^pler) | *3* πυγμη] πυκνα ℵ W vg sy^p, om. sy^s | *4* αγορ.] + οταν ελθωσιν D W 472 vet. lat arm | ραντισωνται?] βαπτισωνται A D E G H M al. lat | om. και κλινων ℵ B L Δ 102 | *5* επειτα] και ℵ B D L 1. 33. 209 lat sy^p | γραμμ.] + λεγοντες W Δ 472 al. a c ff² i r¹ sy^s

Is 29,13. Lxx. 6 ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;[1] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς
ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν, ὡς γέγραπται ὅτι »οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεί-
λεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει
7 ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες
8 διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.« ἀφέντες
γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παρά-
δοσιν τῶν ἀνθρώπων βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ
ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
9 ποιεῖτε. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν
Ex 20,12; 21,17. Dt 5,16. 10 ὑμῶν τηρήσητε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· »τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου,« καί· »ὁ κακο-
λογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.«
11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
12 ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποι-
13 ῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, ἀκυροῦντες τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε·
14 καὶ παρόμοια πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖτε. Καὶ προσ-
καλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς·
15 ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. οὐδέν ἐστιν
ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐ-
τὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα
16 τὸν ἄνθρωπον. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παρα-
18 βολήν. καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύν-
ετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευό-
μενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοι-

6 ως γεγρ.] και ειπεν Tat D i (Θ a b c ff² sy^s) | τιμα] αγαπα D W a b c | *7* διδασκαλ.] + και a c f i r² | *8* om. αφεντες — ανθρωπων sy^s βαπτισμους — ποιειτε ante αφεντες pon. D 565 al. vet. lat. om. βαπτ. — ποιειτε ℵ B L W Δ 1. 102. 209. 251 | *9* τηρησ.] στησητε D^gr W Θ 565 al. vet. lat sy^s | *11* πατρι] + αυτον D a c ff² i q | *13* υμων] + τη μωρα D vet. lat | *16* om. vers. ℵ B L Δ 28. 102 | *18* δυναται . . . κοινωσαι] κοινοι ℵ sy^s

νῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρ- 19
δίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα
ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;
ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, 20
ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ 21
τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ
κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,
[1]μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια. 22
ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν 23
ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια 24 24—30:
Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν Mt 15,21—28.
οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν·
ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν 25
τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα
προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ γυνὴ 26
ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς
θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον 27
χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν.
ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ 28
τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ 29
τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου τὸ δαιμόνιον. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν 30
οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν
κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. Καὶ πάλιν 31
ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος

---

19 οτι ουκ] ου γαρ D vet. lat | κοιλιαν] + αυτου a n syp | αφεδρ.] οχετον D, εξω sys | εκπορ.] εκβαλλεται ℵ al., εξερχεται D | βρωμ.] + et exit in rivum a n | *24* om. και σιδωνος D l. W Δ 28. 565 a b e ff² i n r¹ sys | *25* προς τ. ποδ. αυτου] αυτω Tat 28 al. b c i sys | *26* φοινισσα Dgr i | *28* ναι κυριε] κυριε αλλα D b c ff² i | *29* > υπαγε δια D 565. 700 al. vet. lat syp | *30* το παιδ. βεβλ.] την θυγατερα βεβλημενην A N X ΓΠ al. a n syp

εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν
32 ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ
33 αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ
τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐ-
τοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς
34 γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν
35 διανοίχθητι. καὶ εὐθέως ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
36 καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ
37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερ-
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα
πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ
ἀλάλους λαλεῖν.

1—10: Μτ 15,32—39. 8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου
ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσά-
2 μενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς· σπλαγ-
χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσ-
3 μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ
ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ
4 μακρόθεν ἥκουσιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις
5 ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; καὶ ἠρώτα
αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά.
6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας
ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα

---

34 εφφεθα DW lat | *35* om. ευθεως ℵBDLΔ al. 33. 102 abff²iq | και 2°] + ευθυς ℵLΔ sypal | ορθως] + ωστε παντας εξιστασθαι 472 a | *36* μηδενι] + μηδεν D 565. 700 q | om. οσον — διεστελλ. D bcff²i | αυτοι] οι δε D* bcff² | **8.** *1* παλιν πολλου?] παμπολλου AEFHK al. | *2* προσμ. μοι] εισιν απο ποτε ωδε εισιν D vet. lat | *3* απολυσαι αυτ. νηστ. εις οικον ου θελω μη εκλυθωσιν Tat D(Θ) 565 vet. lat sypal | *4* om. ωδε Tat D 565 al. cff²iqr¹

παρατιθῶσιν, καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ 7
εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν
καὶ ταῦτα παρατιθέναι. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτά- 8
σθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ
σπυρίδας. [1] ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ 9
ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ 10
πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ
μέρη Δαλμανουθά.

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζη- 11 11—21: Mt 16,1—12.
τεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενά- 12
ξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη
ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ
γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν 13
ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελά- 14
θοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο 15
αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ 16
διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι ἄρτους
οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· 17
τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω
νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, 18
καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύ-
ετε, ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς 19
πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων
πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. ὅτε 20

---

7 ευλογ.] ευχαριστησας D q ειπεν — παρατιθ.] παρεθηκεν ℵ* | *10* ευθυς] αυτος D b e i r[1], om. Tat 565 c sy[s] | μερη] ορια DΘ al. c f | δαλμ.] μαγδαλα (W) 1. 13. 69 al., μαγεδα Tat 565 c e sy[s] (b ff[2] i r[1]), μελεγαδα D | *11* inc.: και ηρξ. οι φαρ. 33 c e | σημ.] + ιδειν ℵ c | *13* εμβας] + εις (το) πλοιον A E F G al. vet. lat[pler] | *15* om. ορατε DΘ 565 al. a e sy[s], om. βλεπετε Δ 700 b ff[2] i q r[1] ηρωδ.] των ηρωδιανων W 565 al. e i arm | *16* om. λεγοντες Tat ℵ B D W 565. 700 al. vet. lat | εχουσιν B W 565. 700 al. c e, ειχον D a b i q r[1] | *17* πεπωρωμενη υμων εστιν η καρδια DΘ 565 vet. lat (b c ff[2] i)

δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ
21 *λέγουσιν· ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;*
22 *Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν*
αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐ-
23 *τοῦ ἅψηται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ*
τυφλοῦ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
24 *αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν, εἴ τι βλέπει. καὶ ἀνα-*
βλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς
25 *δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν*
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τη-
26 *λαυγῶς ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς*
οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

27–9,1: Μ 16,13—28. L 9,18—27.

27 *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*
εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐ-
28 *τοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;* [1] *οἱ δὲ*
εἶπον αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφη-
29 *τῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα*
με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐ-
30 *τῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα*
31 *μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδά-*
σκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων

---

22 βηθανιαν D 262 a $f f^2$ i l q | *23* βλεπεις Tat B C D^{gr} Δ al. sy^s | *24* om. αναβλεψας c sy^s | om. περιπατουντας 700 | *25* ειτα] και D vet. lat sy^s | και ενεβλ.] ωστε αναβλεψαι D lat | *26* om. μηδε — εισελθης D c e, λεγ.] + υπαγε εις τον οικον σου και εαν εις την κωμην εισελθης μηδενι (μηδεν) ειπης μηδε εν τη κωμη Θ 13. 28. 61. 69. 346 (D b $f f^2$ $g^{1.2}$) | *27* τας κωμ. καισ.] καισαριαν D a b $f f^2$ i q | *29* και αυτος] τοτε b f i vg, om. W | χριστ.] + ο υιος του θεου (του ζωντος) Tat ℵ L W 157. 13. 69. 124 346 b r^1 sy^p

καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
στῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ 32
προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς 33
αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω
μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ
τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν 34
ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· εἴ
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν 36
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
τί γὰρ δῷ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς 37
αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 38
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρ-
τωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται
αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 9
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 2 2—13:
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, Mt 17,1—13.
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν L 9,28—36.
μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ 3
λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως

---

32 ελαλει] λαλησει Tat sy^{s} | αυτω] + dicens. domine propitius esto nam hoc non erit a b n | 35 om. εμου και D 28 a b e i r^{1} sy^{s} | 36 ωφελει ℵ B L al. a n | 38 om. λογους W k om. ταυτη W a d i n r^{2} | 9,2 και 5°] + εν τω προσευχεσθαι αυτον (αυτους) Tat W Θ 13. 28. 69. 124. 346. 565 | fin. + και ελαμψε το προσωπον αυτου ως ο ηλιος Tat sy^{s} | 3 om. στιλβ. Tat e l sy^{s} | λιαν] + ως χιων A D^{gr} Ñ X Γ Π lat^{pler} | οια — λευκανειν] ως ου δυναται λευκαναι επι της γης D b i sy^{p}, om. X a n sy^{s}

4 *λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωϋσεῖ,*
5 *καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκρι-*
θεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκη-
νάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
6 *οὐ γὰρ ἤδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.*
7 *καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ*
ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
8 *μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα*
περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν
9 *Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Καὶ καταβαινόντων*
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς
10 *τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον*
ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν
11 *τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν*
λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν
12 *δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [1] ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν*
ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ
13 *πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ*
Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14—29: Mt 17,14—21. L 9,37—42.

14 *Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον*
πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας
15 *πρὸς αὐτούς. καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες*
αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπά-
16 *ζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζη-*
17 *τεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ*
τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς

---

4 αυτοις] αυτω Tat 28 | ⟩ μωυσης και ηλιας Tat c sy^{s} | τω ιησου] αυτω ff^{2} sy^{s} | *5* om. αποκριθεις 565 a n q sy^{s} | και 2°] + ει θελεις Tat 28. 700 a c f n q (D 565 al.) | *7* εγενετο 2°] ηλθεν A D N X Γ al. latpler, om. W 1 k | *11* λεγουσ.] + οι φαρισαιοι και ℵ L vg | *14* ελθοντες . . . ειδον ℵ B L Δ k arm (sy^{s}) | *15* προστρεχ.] προσχεροντες D, gaudentes Tat b c ff^{2} i k | αυτον] τον ιησουν Tat D b c ff^{2} k r^{1}

σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν 18
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει
τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθη-
ταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, 19
ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐ- 20
τὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς
συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς
ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα 21
αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐ-
τῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν· [1] καὶ πολλάκις καὶ 22
εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ
αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνι-
σθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ 23
δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. εὐθὺς κρά- 24
ξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγεν·
πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ 25
Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον
καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ 26
κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγέ-
νετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι
ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς 27
αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελ- 28
θόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ᾽
ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ 29

---

18 ισχ.] + εκβαλειν αυτο D W Θ 565 a b r[1] arm | *19* απιστος] + και διεστραμμενη Tat D W 13. 69. 124. 157 al. | *20* om. προς αυτον D lat | *21* επηρωτ.] + ο ιησους 1. 28. 118. 124 al. a c f r[1] sy, + λεγων W 13. 28. 69. 124. 364 a f | *22* ημιν] + κυριε D 565 a b ff[2] i q arm (sy[s]) *24* om. μετα δακρ. ℵ A B C L Δ W al. k | *25* om. τω ακαθ. W sy[c] > κωφ. . . . αλαλ. c d ff[2] k sy | *26* om. πολλα 472 b c k | *27* om. και ανεστη W k l sy[p]

γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

30—32: Mt 17,22.23. L 9,43—45.
30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς
31 Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκεν
γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀπο-
32 κτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. οἱ δὲ
ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερω-
τῆσαι.

33—50: Mt 18,1—9. L 9,46—50.
33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελο-
34 γίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ
35 διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. καὶ καθίσας
ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ
36 πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν
αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ
37 εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων
δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς
ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀπο-
38 στείλαντά με. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· διδά-
σκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολού-
39 θει ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν·
οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί
40 με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
41 ἐστιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος

---

29 > νηστ. και προσευχη sy. om. και νηστ. ℵ* B k | *31* om. αυτοις B k | om. αποκτανθεις D a i k | *32* om. vers. 472 | *34* om. εν τη οδω Tat A D Δ a b f i q sy^{s} | *35* και 1°] τοτε D b i | om. και λεγει — διακονος D k | *38* δαιμ.] + ος ουκ ακολουθει ημιν A D N X Γ Π al. lat | om. οτι ουκ ακ. ημιν D X 1. 13. 14. 28. 69. 209 al. lat arm | *39* om. ιησους D W 1. 13. 28. 69. 209 al. a b ff^{2} i k sy^{s} | om. αυτον D a b i k r^{1} | om. ταχυ F W 1. 28. 209 a b c d ff^{2} i k sy^{s}

ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς 42
ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ
περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐ-
τοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν 43
σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· κα-
λόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ
τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν,
εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου 45
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε
εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας
ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. καὶ ἐὰν ὁ 47
ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
καλόν σέ ἐστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν 48
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Πᾶς γὰρ 49
πυρὶ ἁλισθήσεται καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλι-
σθήσεται. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον 50
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς 10 1—12: Μτ 19,1—9.
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμ-
πορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώ-
θει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες 2
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

---

41 ονομ.] + μου ℵ* D X Γ al. lat | *42* πιστ.] πιστιν εχοντων C* D a | om. εις εμε ℵ* C* Δ b ff² i k | *43* σκανδαλισῃ ℵ B L Δ al. a f k r¹ vg | απελθειν] βληθηναι Tat D 12. 61 a ff² k | *44. 46* + οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται ℵ D N X Γ al. lat^pler syp | *45* ζωην] + αιωνιον D lat^pler | γεενναν] + εις το πυρ το ασβεστον A D N X al. lat^pler | *47* βληθηναι] απελθειν D al. c i sy^s | γεενν.] + του πυρος A C N X Γ al. f g² i q | *48* > το πυρ ου σβεν. και ο σκωλ. c k | *49* inc. πασα γαρ θυσια αλι αλισθησεται D vet. lat, om. και π. θυσ. αλι αλισθ. ℵ B L D W 1. 61. 435 al. k sy^s | **10**,*2* om. προσελθ. φαρ. D a b k sy^s

3 γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋ-
Dt 24,1. 4 σῆς; οἱ δὲ εἶπον· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον
5 ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
Gn 1,27. 6 ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. ἀπὸ δὲ ἀρχῆς
κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός·
Gn 2,24. 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται
8 πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία
9 σάρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
10 χωριζέτω. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθη-
11 ταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. καὶ λέγει
αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
12 γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐὰν
αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον,
μοιχᾶται.

13-16: Mt 19,13—15 L 18,15—17. 13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἅψη-
ται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.
14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
15 θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
16 εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευ-
λόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17-31: Mt 19,16—30. L 18,18—30. 17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδρα-
μὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν·
διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον
18 κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με

---

4 επετρ.] + ημιν c ff² sy αποστ.] + δουναι D c ff² q (sys, b r¹) | *5* om. υμιν D W 28 al. b c k r¹ | *6* om. κτισεως D b ff² q sy | om. ο θεος ℵ B C L Δ c ff² | *7* om. και προσκ. πρ. τ. γυν. αυτου ℵ B sys | *12* απολ. τ. ανδρ. αυτης] εξελθη απο (του) ανδρος D Θ 13. 28. 69 al. a b c ff² g² q arm sa vers. 12 ante 11 ος αν απολ. pon. W 1 al. a sys | *13* τοις προσφ.] αυτοις ℵ B C L Δ c k | *14* ηγαν. και] + επιτιμησας W Θ 1. 28. 565. 700 al. sys

λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
τὰς ἐντολὰς οἶδας· »μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, 19 Ex 20,12—17. Dt 5,16—20; 24,14.
μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστε-
ρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.«
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 20
πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰη- 21
σοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον
καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν.
ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπού- 22
μενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ 23
περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ 24
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ
δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα,
πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρή-
μασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν·
εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς 25
τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξ- 26
επλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύνα-
ται σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· 27
παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. Ἤρξατο λέ- 28
γειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα

---

19 οιδ. μη μοιχ. μη πορνευσης D c k | om. μη αποστ. Tat B* K W Δ Π 1. 28. 69 al. sy^s | *20* om. αποκρ. ℵ B C Δ | μου] + τι ετι υστερω Tat K M N W Π Θ 13. 28. 69 al. a c arm | *21* om. αρας τον σταυρον ℵ B C D Δ 406 lat^{pler} | *24* τοις λογ. αυτου] τουτοις τοις λογοις Tat c | om. τεκνα E G K Π al. c k | om. τους πεπ. επι χρημ. ℵ B D W k | *25* ευκοπωτ. · πλουσιον] ταχιον καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελευσεται η πλουσιος D, vers. 25 ante 24 pon. D a b ff² | om. εισελθειν D W Θ a ff² k sy^s | *26* εαυτους] αυτον ℵ B C Δ | *27* αδυνατον — τω θεω] αδυν. εστιν· παρα δε τω θεω δυνατον D 157 a ff² k, om. παντα γαρ δυν. π. τ. θεω Δ 1 69. 209 al.

29 καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ
30 εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ
ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ
διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
31 αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ
οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32—34: Mt 20,17—19. L 18,31—34. J 11,16.55.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερο-
σόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐ-
33 τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι
ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν
34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ
καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35—45: Mt 20,20—28.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
νης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε,
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν.
36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;
37 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ
38 σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,

29 om. αποκρ. ℵ B Δ | om. ενεκεν 2° A B al. c k | *30* om. νυν D al. a k q sys | οικιας — αιωνιον] ος δε αφηκεν οικιαν και αδελφας και αδελφους και μητερα και τεκνα και αγρους μετα διωγμου εν τω αιωνι τω ερχομενω ζωην αιωνιον λημψεται D a b ff² *32* om. οι δε ακ. εφοβ. D K 11. 28. 157 al. a b | *34* > μαστιγ. . . . εμπτ. A N X Γ Π al. sy | om. και μαστ. αυτ. και αποκτ. D | *35* οι] + δυο B C

ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;
[1] οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 39
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ 40
δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ
ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκού- 41
σαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 42
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες
ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ
μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ 43
οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας
γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, [1] καὶ ὃς 44
ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων
δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν 45
διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ. Καὶ ἐκπορευομένου 46 46—52:
αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ Mt 20,29—34
ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφ- L 18,35—43
λὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. καὶ 47
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν ἤρξατο
κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν
με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ 48
δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν
με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. 49
καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει,
ἔγειρε, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον 50
αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ 51
ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις

---

40 αλλ' οις] *αλλοις* a b d ff² k sy^s aeth | *ητοιμ.*] + *υπο του πατρος μου* Tat ℵ*(Θ) 1. 209 a r¹ | *42 μεγαλοι*] *βασιλεις* ℵC* latpler | *43 εσται*] *εστω* ℵCXΔ 69. 299. 435 al. | *44 εν υμ. ειναι*] *υμων γενεσθαι* AXΓΠ a. | *45 και γαρ*] *ωσπερ* Tat c sy^s | *46 απο ιερ.*] *εκειθεν* D(Θ) vet. latpler (565) | *τυφλ. εκαθ. π. τ. οδ.* *προσα.των* (*επαιτ.* DΘ 565) AXΓΠD latpler | om. vers. 48 W al. | *49 ειπεν αυτον φωνηθηναι* ADXΓΠ al. latpler | *50 επιβαλων* 565

ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί,
52 *ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε,*
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

1-10: Mt 21 1—9. L 19,29—38. J 12,12—16.

11 *Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθ-*
φαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
2 *ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [1] καὶ λέγει*
αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρή-
σετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὔπω ἀνθρώ-
3 *πων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. καὶ*
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ
κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν
4 *ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον*
πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ
5 *ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν*
ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες
6 *τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ*
7 *Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ φέρουσιν*
τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν.
8 *καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν*
ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν
9 *ἀγρῶν. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-*
τες ἔκραζον· ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
10 *ἐν ὀνόματι κυρίου· εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασι-*
λεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς
11 *ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς*
τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας

11 24: Mt 21,12—22. L 19,45—48.

---

51 ραββ.] κυριε ραββει Tat D a b ff² i, ραββι 38 g¹ k q, κυριε 409 | *52* και ο] ο δε ℵ* A C D X Γ Π lat syp | **11**.*1* ηγγιζεν D vet. lat syp, om. βηθφ. και D 700 latpler | και εις βηθαν. ℵ C (k sys) | *2* κεκαθικεν A D X Γ Π al. | *3* ποι. τουτο] λυετε τον πωλον (Tat) D Θ 565 vet. latpler arm | *6* om αυτοις D b c i k | *8* κοψ. εκ τ αγρ.] εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εν τη οδω A (D) K M N Π al. latpler, om. αλλοι – αγρων W sys | *9* om. ωσαννα D W b ff² r¹ | *10* ωσ.] ειρηνη εν ουρανω και δοξα (W) 1. 91. 118 al. arm

ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ
τῶν δώδεκα.
Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη- 12
θανίας ἐπείνασεν. καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν 13
ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ,
καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς 14
εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς
καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
[1] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν 15
εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας
καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, καὶ 16
οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ,
[1] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται 17 Is 56,7. Jer 7,11.
ὅτι »ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν
σπήλαιον λῃστῶν.« καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς 18
καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν
ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ
ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ 19
ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
Καὶ παραπορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν 20
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέ- 21
τρος λέγει αὐτῷ· ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατ-
ηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει 22
αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 23
ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ.

---

13 ηλθεν] + εις αυτην W sy | ει αρα τι ευρ.] ιδειν εαν τι εστιν D b c ff² i k r¹ | om. ελθων επ αυτην D 700 vet. lat (sy) | *15* om. κατεστρ. D k sy^s | *19* εξεπορευοντο A B K M W al. c d r¹ sy^p | *22* αυτοις] + ει Tat ℵ D 13 28. 69 al a b i r¹ sy^s | om. θεου 28* a c k r^1.2 | *23* πιστευση το μελλον ο αν ειπη γενησεται D b c ff² i | om. αυτω b c ff² k i sy^s

24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε καὶ ἔσται
25 ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε
εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.

27-33: Mt 21,23—27. L 20,1—8.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν
τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
28 πρεσβύτεροι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
29 ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρί-
θητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
30 ποιῶ. τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν
31 ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. καὶ διελογί-
ζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ
οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν
ὄχλον· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως
33 ὅτι προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ
λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-

1-12: Mt 21,33—46. L 20,9—19.
12 σίᾳ ταῦτα ποιῶ. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν,
καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
2 γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς
τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν
γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·

---

24 λαμβανετε A N X Γ Π al., λημψεσθε D 1 al. lat | *26* + ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων A C D E al. latpler syp | *28* om. ινα ταυτα ποιης W Θ 565 al. a b ff² i r¹ sys | *31* λεγοντες] + τι ειπωμεν D 13. 28. 69 al. a c i k r¹ (b ff²) | *32* ειχον] ηδεισαν D W Θ (28. 700) vet. lat arm | om. οντως ℵ* N Θ 1. 28. 124 al. c k sy³ | **12**,*2* λαβη] δωσωσι αυτω D vet. lat sy

καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κε- 3
νόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον 4
δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμασαν.
καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ 5
πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέν-
νοντες. ἔτι ἕνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστει- 6
λεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντρα-
πήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ 7
πρὸς ἑαυτοὺς εἶπον ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονό-
μος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται
ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, 8
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί 9
οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται
καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην 10 Ps 117,22.23.
ἀνέγνωτε· »λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ 11
ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;« Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα- 12
τῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ
ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρι- 13 13-17:
σαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν Mt 22,15—22.
λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, 14 L 20,20—26.
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδά-

---

3 κενον] + προς αυτον D a b ff² i | *4* κακειν.] + λιθοβολησαντες A C N X Γ Π al. ητιμ.] απεστειλαν ητιμωμενον A C N X Γ Π al. | *6* om. προς αυτους D ff² i k r¹ | *7* γεωργ.] + θεασαμενοι αυτον ερχομενον Θ 13. 28. 69. 124 al. sy^h arm | *9* om. ουν Tat B L sy^s | αμπελωνος] + τοις γεωργοις εκεινοις. λεγουσιν αυτω Tat 472 | αλλοις] + γεωργοις Tat b c ff² i | *10* inc. και λεγει αυτοις ο ιησους Tat 472 | *13* om. προς αυτον D vet. lat | *14* om. ελθοντες D k sy^s | λεγ. αυτω] ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντες G W 1. 13. 28. 69 al. (sy^s)

σκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν
15 *ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν*
εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνά-
16 *ριον ἵνα ἴδω.* ¹ *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς·*
τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον
17 *αὐτῷ· Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν*
αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18—27: Mt 22,23—33. L 20,27—38.

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες*
λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν

Dt 25,5 f. Gn 38,8.

19 *λέγοντες·* ¹ *διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν*
ὅτι »ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ
γυναῖκα καὶ τέκνον μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
20 *τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ*
πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
21 *ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν,*
καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ
22 *τρίτος ὡσαύτως· καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν*
σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 *ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν*
ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
24 *ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε*
μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
25 *θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γα-*
μοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι

Ex 3,2 f.

26 *ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγεί-*
ρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ

---

14 κηνσ.] επικεφαλαιον D Θ 565 al. k | om. δωμεν η μη δωμεν D vet. lat pler (vg sys) | *15* ο δε ιησους ιδων D 13. 28. 69. 364 bcff²iq | om. ινα ιδω Tat k | *19* καταλ.] εχη DW 28 vet. lat sys | *20* ησαν ουν παρ ημιν επτα Tat D abcff²iqr¹ | *22* inc. ωσαυτως και (+ παντες ck) οι επτα Tat (D) A vg | om. παντων D aff²ikr¹ | *23* om. οταν αναστωσιν ℵ BCDL Δ 28. 33 ckr¹ | οι γαρ επτα] παντες γαρ Tat 1. 91. 299. 472 k | *24* om. ου Δ 544 acikr¹ sys | om. δια τουτο 544 c | ειδ.] γινωσκοντες Dbcff²ir¹ | θεου] + οιδατε D | *25* αγγ.] + θεου 33. 61. 69. 472. 544 l | *26* δε] + της αναστασεως Tat 13. 33. 69 al.

τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· »ἐγὼ ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ;« 27
οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ [θεὸς] ζώντων.
ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας 28 28 34: Mt 22,34—40. L 10,26—28.
αὐτῶν συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ
πρώτη πάντων; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρώτη 29 Dt 6,4 5.
ἐστίν· »ἄκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος
εἷς ἐστιν, καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ 30
ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου.« δευτέρα αὕτη· »ἀγαπήσεις τὸν πλη- 31 Lv 19,18.
σίον σου ὡς σεαυτόν.« μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ
οὐκ ἔστιν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, 32
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστιν καὶ
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐ- 33
τὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συν-
έσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν
πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς, 34
ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ
οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ 35 35 37: Mt 22,41—46. L 20,41—44.
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς
υἱὸς Δαυίδ ἐστιν; αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ 36 Ps 109 1.
πνεύματι τῷ ἁγίῳ· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.« αὐτὸς 37

---

27 om. *υμεις ουν* ℵBCLW⊿k | *28* om. *αυτων συνζ. ειδως* k sy^{s} | *ιδων* ℵ*CDL 1. 13. 28 al. lat | *αυτον*] + *λεγων διδασκαλε* D b c ff^{2} i k | om. *παντων* Tat D al. vet. lat sy^{s} | *30* om. *και εξ ολ. τ. διαν. σου* D al. c k r^{2} | fin.] + *αυτη πρωτη εντολη* ADXΓΠ al. lat | *31 μειζων*] + *δε* Tat ℵL b i | *33 συνεσεως*] *δυναμεως* DΘ 565 a i q r^{1} | *36 αυτος*] *και ουτος* D arm | *υποκατω* ЪDW 28 sy^{s} | *37 αυτος*] *οι* Tat b c ff^{2} sy^{s}

Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ
ἐστιν υἱός;

38—40: Mt 23. L 20,45—47.

38 *Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.* [1] *Καὶ*
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν
39 *καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς* [1] *καὶ πρωτοκαθ-*
εδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν
40 *τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν*
χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,

41—44: L 21,1—4.

41 *οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. Καὶ καθ-*
ίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ
42 *πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία*
χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
43 *καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν*
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ
πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων
44 *εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισ-*
σεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερή-
σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
βίον αὐτῆς.

Mt 24. L 21,5—36.

13 *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει*
αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε
2 *ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ*
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας
οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ [ὧδε] λίθος ἐπὶ λίθον
3 *ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ*
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
4 *Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα*

---

38 inc. ο δε διδασκων αμα ελεγεν αυτοις D (Θ) a b i r[1] | στολαις] στοαις sys pal | 40 χηρων] + και ορφανων D W 13. 28. 69 al. a b e ff[2] g[2] i | 41 om. βαλλει — πλουσιοι D | 42 om. πτωχη D 565 al. vet. lat arm | 43 om. η πτωχη 21 k | 13 1 οικοδ.] + του ιερου D vet. lat | 2 βλεπετε Tat D vet. lat | οικοδ.] + αμην λεγω υμιν (σοι οτι Tat D G 13. 28. 69 vet. lat | ωδε (om. A E F H al. vg) εν τω ιερω c k | fin.] + και δια τ. ιων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων D W vet. lat

ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντε-
λεῖσθαι πάντα; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· 5
βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσον- 6
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ- 7
μους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ 8
ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχαὶ
ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· 9 9—13:
παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς Mt 10,17—22.
συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ L 21,12—17.
βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς. καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυ- 10
χθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς 11
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε,
ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελ- 12
φὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπανα-
στήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν
αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ 13
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς 14
ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώ-
σκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω 15
εἰς τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰσελθέτω τι ἆραι ἐκ τῆς
οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρε- 16

---

5 ηρξ. λεγειν] ειπεν Tat D 237 a k n arm | *6* om. γαρ ℵ B L W Cypr | *7* πολεμων] + ορατε Tat ℵ* | θροεισθε] θορυβεισθε D 12. 57 al. a n | *8* λιμοι] + και ταραχαι A X ΓΠ al. q sy | αρχη ℵ B D K al. latexc q sy | *9* βλεπετε — υμας] ειτα υμας αυτους παραδωσουσιν D (Θ) 565 a ff² i (k) r¹ (arm) | *10* ευαγγ.] + εν πασιν τοις εθνεσιν D ff² syp | *11* λαλησ.] + μηδε μελετατε A X ΓΔΠ al. syp | *14* νοειτω] + τι αναγεινωσκει D a | *15* om. εις την οικιαν ℵ B L ck | om. μηδε εισελθετω 1071. 1082 ck

17 ψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
18 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα
19 μὴ γένηται χειμῶνος· ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρ-
χῆς κτίσεως ἣν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ
20 οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος
τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς
21 ἡμέρας. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ
22 Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσου-
σιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ
23 δυνατὸν τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
24 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγ-
25 γος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς
26 οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ
27 δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκ-
λεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ'
28 ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς
συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη
ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα,
29 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
30 ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα
31 πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-

---

18 και προσευχεσθε D a i r[1] | χειμ.] + η σαββατου L al. g[2] k n | *19* εσται γαρ εν ταις ημεραις εκειναις Γ a b d k n q r[1] | om. ην εκτ. ο θεος D 27. 565 a c ff[2] i k n arm | *22* om. ψευδοχρ. και D al. i k | δωσ.] ποιησουσιν D 13. 28 al. a | *23* om. ιδου B L W 28 a ff[2] i r[1] | *25* δυν. των ουρανων Tat D K 115 a c ff[2] g[1] i

σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.
Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς 32
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ
μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσ- 33
εύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. ὡς 34
ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρώρῳ ἐνετεί-
λατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε 35
γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ
μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· μὴ ἐλ- 36
θὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ὃ δὲ 37
ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο 14 12:
ἡμέρας. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- Mt 26,1—5.
ματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί- L 22,1.2.
νωσιν. ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή ποτε 2
ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ 3 3—9:
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν Mt 26,6—13.
γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς J 12,1—8.
πολυτελοῦς· συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν L 7,36.
αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦν- 4
τες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον 5
πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆ-
ναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ 6
Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους
παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. πάν- 7
τοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ

---

32 οι αγγ.] αγγελος B | om. ουδε ο υιος X 983. 1689 | *33* om. και προσευχ. BD a c k *37* λεγω δε υμιν γρ. D a (ff² i) | **14**, *1* om. και τα αζυμα D a ff² | om. εν δολω D^gr a | *3* συντρ.] θραυσασα D Θ 565 | την (τον ℵ* A D E F al.) αλαβ. | αυτον q sy, om. c k | *4* ησαν—εαυτους] οι δε μαθηται αυτου διεπονουντο D Θ 565 a ff² i r¹ arm, om. προς εαυτ. c k | εαυτ.] + και ελεγον D Θ 565 r¹ sy^p | om. του μυρου W 1. 63. 64 al. a c l sy^s | om. γεγονεν D 544 a ff² i

ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ
8 οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν
9 μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν
δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
10.11: Mt 26.14—16. L 22.3—6. 10 λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Καὶ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν
εὐκαίρως παραδῷ.
12—16: Mt 26.17—19. L 22.7—13. 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ
πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς
13 τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν,
καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
14 βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν
εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα
15 μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν
δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· καὶ
16 ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς
17—25: Mt 26.20—29. L 22.14—23. J 13.21—26. 17 εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ
18 ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
19 με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ
λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος·
20 μήτι ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα,

9 om. τουτο ℵBDLW 13. 28. 69 a ff² i k sy^s | *10* om. αυτοις DWΘ 28 al. a c ff² i k r¹ sy^s | *11* om. ακουσαντες D vet. lat | *13* πολιν και] εισελθοντων υμων εις την πολιν W 13. 28. 69 al. arm | *14* διδ.] + ημων Tat c i k | λεγει] + ο καιρος μου εγγυς εστιν Tat sy^s | *15* om. ετοιμον AMΔ al. a vg arm | *16* εξηλθ.] + ετοιμασαι (αυτω) WΘ 28. 565 | om. και ηλθον ℵ* | ευρον] εποιησαν D vet. lat, om. k | *18* ο εσθ.] των εσθιοντων B sa | *19* om. και αλλ. μητι εγω ℵBCLPWΔ al. vg sy

ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον.
ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς 21
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον 22
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν·
λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν 23
ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον
ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν 24
τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ
πολλῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω 25
ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ 26–31: Mt 26,30—35. L 22,31—34.39
τοῦ θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος 26
τῶν ἐλαιῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι 27 Zch 13,7.
πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· »πα-
τάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπι-
σθήσονται.« ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω 28
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· 29
εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ.
καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι 30
σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ ἐκπερισσῶς 31
ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε
ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθση- 32 32—42: Mt 26,36—46. L 22,40—46.
μανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε
ὧδε ἕως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν 33

---

21 om. *ο υιος τ. ανθρ.* 2ο D 700 a ff² | om. *ην* B W c ff² i l q | *22 λαβετε*] + *φαγετε* E F H S al. ff² | *23 το ποτηριον* A P Γ Π al. | *24 της καινης διαθ.* A P X Γ al. latpler | *εκχυνομ.* E F H K al., + *εις αφεσιν αμαρτιων* Tat W 9.13. 69 al. a g² | *25 πιω*] *προσθω πειν* D (Θ) 565 a f | *27 και* 1ο] *τοτε* Tat D b c ff² | *προβ.* | + *της ποιμνης* E F K M Π al. a b c | *29 εγω*] + *σκανδαλισθησομαι* Tat D b ff² q r¹ | *30 αμην*] + *αμην* Tat Θ sy^s | om. *σημερον* D 565 a f ff² i q arm | *31* om. *δε* B al. a c ff² k | *32 γησαμανει* D a ff² (k) | *τοις μαθ. αυτου*] *αυτοις* D a

Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ᾽ αὐτοῦ,
34 καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, [i] καὶ
λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
35 θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ προ-
ελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύ-
χετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ
36 ὥρα, [l] καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ·
37 ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν
38 ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα
39 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελ-
40 θὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ
ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας,
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
41 καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχε-
ται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ
λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα,
ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
42 χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
43—54: Mt 26,47—58. L 22,47—55. J 18,2—18.
43 ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. Καὶ εὐθὺς
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας εἷς
τῶν δώδεκα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
44 γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει
δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων·
ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ

---

34 και 1°] τοτε D 13. 69. 124. 565 al. ab arm | *35* προσελθων A C Dgr E al. ff² syp | επιπτ.] + επι προσωπον Tat D G Θ 1. 13. 69 al. vet. latpler sys | om. επι της γης 28 c | ωρα] + αυτη Tat D b c f ff² i q | *36* ουχ ο εγω θελω αλλ ο συ θελεις D (Θ) 565 al. c ff² | *37* ερχ.] + προς τους μαθητας Tat 1071 c | ισχυσατε D 1. 69. 124 al. ff² k r² | *39* om. τον αυτ. λογ. ειπων D vet. lat | *40* καταβαρ.] + υπνω 713 q sys | *41* απεχει] + το τελος Tat D W Θ 565. 713 al. a b c f ff² q r¹ | ηλθεν] και D c ff² q

ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελ- 45
θὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν·
οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν 46
αὐτόν. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασά- 47
μενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ
ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. καὶ 48
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ᾽ ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ 49
διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ᾽ ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν 50
ἔφυγον πάντες. Καὶ εἷς τις νεανίσκος συν- 51
ηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ
γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ 52
καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ᾽ αὐτῶν.

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, 53
καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος 54
ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ
φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον 55 55—65;
ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανα- Mt 26,59—68.
τῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· πολλοὶ γὰρ 56 L 22,63—71.
ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρ- J 18,19—24.
τυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδο- 57
μαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντες ὅτι ἡμεῖς ἠκού- 58
σαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν
ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ 59

---

45 om. ελθων DΘ 1 al. acff²kq syᵖ | om. ευθυς DΘ 565 vet. lat | ραββι ραββι AEFG al. syᵖ, χαιρε ραββι 1. 13. 69. 124 al. ac | 47 om. των παρεστηκ. Da ωταριον ℵBD 1 | 51 και νεανισκος τις ℵBCL a syᵖ | om. επι γυμνου W 1. 118. 209 ck syˢ | om. οι νεανισκοι ℵBCDL Δ acfk vg | 52 om. απ αυτων ℵBCL ck syᵖ | 54 om. προς το φως Tat 1. 251 syˢ | 58 ημεις—λεγ.] ειπεν ℵ ck | om. τουτον D syˢ (ff²) | αχειρ. οικ.] αναστησω αχειρ. D acff²k

60 οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν
Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί
61 σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα
αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
62 τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι,
καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ
63 τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρ-
ρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν
64 ἔχομεν μαρτύρων;[1] ἠκούσατε τῆς βλασφημίας·
τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν
65 ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύ-
ειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσ-
ωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ·
προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν
66—72: 66 ἔλαβον. Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ
Mt 26,69—75. L 22,56—62. J 18,17.25—27. αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,
67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα
αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα
68 τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα
οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω
69 εἰς τὸ προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ
παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς
70 παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρ-
εστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ·
71 καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον

---

61 αυτον] + εκ δευτερου W Θ 13. 69. 124 al. sy^{s} | om. ο χριστος Γ 251 k | *62* επι των νεφελ. G 1. 11. 28 al. a r^{2} sy | *65* εμπτυειν τω προσωπω, om. αυτ. κ. περικ. Tat D a f | *68* om. και αλεκτ. εφων. Tat ℵ B L W c sy^{s} *69* inc. παλιν δε ιδουσα αυτον η παιδ D Θ 565 al. lat sy | *70* om. και γαρ γαλ. ει W 273. 579 a | fin.] + και η λαλια σου ομοιαζει A N X Γ Δ 11 al. q syp *71* ομν.] λεγειν D q (a) | om. τουτον ον λεγετε ℵ 544 (Dgr, k)

ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώ- 72
νησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

15 Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες Mt 27,1.2.
οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. καὶ 2
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς 3
πολλά. ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν 4
λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, 5
ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν 6
ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὅνπερ ἠτοῦντο.
ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασι- 7
αστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο 8
αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶ- 9
τος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω
ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκεν γὰρ 10
ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα 11
μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ 12
Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί
οὖν ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ 13/14
Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;

L 22,66; 23,1.
J 18,28.

2 19:
Mt 27,11—30.
L 23,2—25.
J 18,29—19,16.

---

72 om. *ευθυς* A C N X Γ al. | om. *εκ δευτερου* ℵ L c | om. *οτι πριν—απαρν.* D a | *επιβ εκλ*] *ηρξατο κλαιειν* D Θ 565 lat sy | **15** *1 ποιησ.*] *ετοιμασαντες* ℵ C L | *απηνεγκ.*] *απηγαγον εις την αυλην* D(W) vet. lat | *4 αποκρ.*] + *αυτοις* c sy^{s} | *6 ον παρητουντο* ℵ A B | *8 αναβας* ℵ B D lat bo sa | *αναβ.*] + *ολος* D 565 a k | *10* om. *οι αρχ.* Tat B 1 al. a sy^{s} | *11 επεισαν* Tat D 565 vet. lat sy^{s} | *12* om. *ον λεγετε* A D W 1. 13. 69 al. lat sy^{s} | *13* om. *παλιν* 544 a c ff^{2} sy^{s} | *εκρ.*] *ανασειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον* G 13. 69. 124 al. arm

15 οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. [1] ὁ
δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποι-
ῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρ-
έδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς
αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην
17 τὴν σπεῖραν. καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύ-
ραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
18 στέφανον· [1] καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε,
19 βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τι-
20—41: 20 θέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε
Mt 27,31—56. L 23,26—49. J 19,16—30. ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια. Καὶ
21 ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. καὶ
ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάν-
δρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ
23 ἐστιν μεθερμηνευόμενος κρανίου τόπος. καὶ
ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ
24 ἔλαβεν. καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερί-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ'
25 αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύ-
26 ρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰ-
τίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν
27 Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο
λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων
Is 53,12. 28 αὐτοῦ. [καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα »καὶ
29 μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη«.] Καὶ οἱ παρα-
πορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς

---

15 om. βουλομ. — ποιησαι D k | *17* om. πλεξαντες D | *19* om. και τιθ. τ. γον. προσεκ. αυτω D k | *20* om. ενεπαιξαν αυτω D | *22* φερ.] αγουσιν D 13. 69. al. lat | om. τοπον ℵ c | *25* τριτη] εκτη Θ 0113. 478 | εσταυρ.] εφυλασσον D k n r[1] | *26* επιγεγρ. (om. 213. 47 c k)] + ουτος εστιν D r[1] sy | *28* om. vers. ℵ A B C D X al. k sy[s].

κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐὰ ὁ καταλύων
τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, σῶσον 30
σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ 31
οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ
τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν
οὐ δύναται σῶσαι· ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ 32
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ
ὠνείδιζον αὐτόν. Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης 33
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐνάτης. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς 34
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωΐ ἐλωΐ λιμὰ σαβαχθανεί; ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός
μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; καί τινες τῶν παρ- 35
εστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ.
δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περι- 36
θεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ 37
Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ 38
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ'
ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ 39
παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξ-
έπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς
θεοῦ ἦν. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρό- 40
θεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰω-
σῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλι- 41
λαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ,
καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς
Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, 42

42—47: Mt 27,57—61. L 23,50—55. J 19,38—42.

---

31 om. ομοιως D vet. lat | om. προς αλληλους 13. 28. 69 al. c k | *34* λαμα BD 1 i k n vg, λεμα ℵCLΔ 72 vg^codd | ζαφθανει D (ff² k) | εγκατελ.] ωνειδισας D c i k | *35* ελεγ. ηλειαν φωνει ουτος DΘ c ff² | *38* δυο] + μερη Tat D vet. lat | *39* εξ εναντιας αυτου] εκει D(W) 565 n q | οτι ουτ.] ουτως αυτον κραξαντα και D | *40* ιωση ℵACEW al., ιωσηφ lat sy | *42* om. ηδη c k syp

43 ὅ ἐστιν προσάββατον,[1] ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς
ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολ-
μήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ἠτήσατο
44 τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν
εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεν-
τυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν·
45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ
46 σῶμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα καθ-
ελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν
αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας,
καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
47 μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία
ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

1—8. Mt 28,1—8. L 24,1—12. J 20,1—10.

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώ-
μη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν
2 αὐτόν. καὶ λίαν πρωὶ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρ-
χονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν
4 τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀνα-
βλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος·
5 ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ

---

43 πτωμα D k sy^{s} | *44* εθαυμαζεν ℵ D lat | *45* πτωμα ℵ B D L Θ 565 sy^{s}. + αυτου Tat D q sy^{s} | *46* καθελ.] λαβων D n | λιθον] + μεγαν Tat ℵ | *47* ιωση C E G K al., ιωσηφ A 258 vg | εθεωρουν] notaverunt sibi (D Θ 565) c d ff^{2} q | ου] τον τοπον οπου D c ff^{2} q arm
16 *1.* *2* inc.: *και πορευθεισαι ηγορασαν αρωματα ινα αυτον αλειψωσιν και ερχονται πρωι μιας σαββατου επι το μνημειον ανατελλοντος του ηλιου* D (n q k e ff^{2} | *3* ⟩ *ημιν* αποκ. D 565 c ff^{2} k n q | εκ της θυρας (om. sy^{s}) του μνημ.] ab osteo. subito autem a l horam tertiam tenebrae die factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgente in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est. tunc illae accesserunt ad monimentum k | *4* ην γαρ μεγας σφοδρα και ερχονται και ευρισκουσιν αποκεκυλισμενον τον λιθον Tat D Θ 565 c ff^{2} n (sy^{s})

μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς
δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξ-
εθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμ- 6
βεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν
ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε ε πατε 7
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ 8
τοῦ μνημείου, εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστα-
σις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη 9
πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ᾽ ἧς ἐκβεβλή-
κει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγει- 10
λεν τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ
κλαίουσιν· κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεά- 11
θη ὑπ᾽ αὐτῆς ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν 12 L 24 13—35.
ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ
μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν· κἀκεῖνοι ἀπελ- 13
θόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις
ἐπίστευσαν. Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς 14 14—18:
ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν L 24,36—49.
αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις J 20,19—23.
αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. καὶ εἶπεν 15 Mt 28,18—29.

---

6 εκθαμβ.] + οιδα γαρ οτι W | om. τον ναζαρηνον ℵ* D | om. ουκ εστιν ωδε c k | ιδετε D W c, videte ecce ff² k n q | *7* οτι προαγει] ιδου προαγω D W (k) | αυτον] με D k | ειπεν] ειρηκα Tat D ff² k n | *8* τρομος] φοβος D W n q | om. vers. 9—20: ℵ B k sy^s sa arm^codd | *9* εφανερωσεν πρωτοις D | *10* om. και κλαιουσιν W | *14* ηγηγερμ.] + εκ νεκρων A C X Δ al. sy^p | fin.] + κακεινοι απελογουντο λεγοντες οτι ο αιων outος της ανομιας και της απιστιας υπο τον σαταναν εστιν ο μη εων τα υπο των πνευματων ακαθαρτα την αληθειαν του θεου καταλαβεσθαι δυναμιν. δια τουτο αποκαλυψον σου την δικαιοσυνην ·ηδη. εκεινοι ελεγον τω χριστω και ο χριστος εκεινοις προσελεγεν οτι πεπληρωται ο ορος των ετων της εξουσιας του σατανα αλλα εγγιζει αλλα δεινα και υπερ ων εγω αμαρτησαντων παρεδοθην εις θανατον ινα υποστρεψωσιν εις την αληθειαν και

αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα
16 κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ
πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ
17 ἀπιστήσας κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς
πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνό-
ματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλή-
18 σουσιν καιναῖς, ὄφεις ἀροῦσιν κἂν θανάσιμόν
τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ. ἐπὶ ἀρρώστους
19 χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἕξουσιν. Ὁ μὲν
οὖν κύριος [Ἰησοῦς] μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς
ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ
20 δεξιῶν τοῦ θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυ-
ξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ
τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούν-
των σημείων.

ΑΛΛΩΣ

[[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν
Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα
καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύ-
σεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρ-
τον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.]]

μηκετι αμαρτησωσιν ινα τηρ εν τω ουρανω πνευματικην
και αφθαρτον της δικαιοσυνης δοξαν κληρονομησωσιν.
αλλα πορευθεντες εις τον κοσμ. κτλ. W (cf. Hieron.,
Contr. Pel. 2,15) | *17* ⟩ ακολουθησει ταυτα CL(A 33) |
om. καιναις CLΔ arm | *18* inc. και εν ταις χερσιν
οφ. αρ. CLXΔ 1. 22. 33 al. sycp | *19* om. ουν CLW
90 i arm | κυρ.] + ιησους CKLΔ 1. 22. 33 al. ctf[2]
vg sy | θεου] πατρος 471. 472. 544 | ΑΛΛΩΣ LTΦ
274 mg k syhmg sa aethmg

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι 1
διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν
πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρ- 2
χῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν 3
ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν 4
ἀσφάλειαν.

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως 5
τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ
ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέ-
ρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν 6
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευό-
μενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν
τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, 7
καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι
προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει 8
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ 9
ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελ-
θὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος 10
ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ
θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου 11
ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιά-
ματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φό- 12
βος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 13

---

3 καμοι] + και τω πνευματι τω αγιω b q got | *5* αβιαμ e l sy^{s} | ελισαβεθ D Θ lat^{pler}, elisabel b | *10* om. εξω 1355 b l q sy^{s}

ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσ-
ηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ
γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
14 Ἰωάννην· καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις,
καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον
καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου
16 πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
17 τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐν-
ώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου,
ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ
ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ
18 λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπεν Ζαχαρίας
πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ
γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβη-
19 κυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρ-
εστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
20 σαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· καὶ
ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα. ἀνθ' ὧν οὐκ
ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω-
21 θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς
προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ
22 χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύ-
νατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν
ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐ-
23 τοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλή-
σθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλ-
24 θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
25 περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα [1] ὅτι
οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς
ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

---

13 αγγ.] + κυριον Θ c ff² | arm | διοτι] ιδου a c ff² l q r¹ sy³ (+ γαρ) | om. σοι D 471. 579 | *24* μετα δε] και μετα D sy

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος 26
Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας
ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, πρὸς παρθένον μεμνηστευ- 27
μένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελ- 28
θὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ
κύριος μετὰ σοῦ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, 29
καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· 30
εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλ- 31
λήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ 32
υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος
ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς 33
αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς 34
ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ 35
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον
ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιά-
σει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται
υἱὸς θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου 36
καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ·
ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. 37
εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό 38
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς
ὁ ἄγγελος. Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέ- 39
ραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ
σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν 40

---

26 **εν δε τ.μην. ε. εκτ.**] eodem autem tempore a b c ff² l | **θεου**] **κυριου** b c ff² l r¹ | *28* **αυτην**] + **ο αγγελος** ℵ Δ 69. 700. 713 al. f ff² l q r¹ sy, + **ευηγγελισατο αυτην και** 565. 1555. 2145 a b e ff² l r¹ | **ειπεν**] + **ευλογημενη συ εν γυναιξιν** A C D X Γ Θ al. lat sy | *29* **η δε**] + **ιδουσα** A C Γ Δ al. vet. lat sy | **διελογ**] + **εν εαυτη λεγουσα** X 33. 282 (D 28. 73 al.) | *34* **ειπεν δε**] **και ειπεν** D a | **προς—γιν.**] ecce ancilla domini contingat mihi secundum verbum tuum b | *35* **γεννωμ.**] + **εκ σου** C 1. 22. 33. 124 al. a c e r¹ sy | *38* om. **ειπεν—σου** b e

οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.
41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα-
ρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ
42 Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ
εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογη-
43 μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι
τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς
44 μέ; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ
σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
45 τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ
πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλη-
46 μένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ·
Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης
αὐτοῦ.
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι
αἱ γενεαί·
49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός.
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρ-
δίας αὐτῶν·
52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούς,
53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦν-
τας ἐξαπέστειλεν κενούς.
54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους,

---

42 ανεβοησεν ℵCFΘ 13. 28. 33 al. | φωνη] κραυγη BL.WΞ 565 | *46* μαριαμ] elisabeth a b (— bel) l Iren Origlat Nicet. Rem | *48* επεβλ.] + κυριος D | *50* εις γενεας γενεων A(D)EGH al. b c, εις γενεαν και γενεαν ℵFM 1. 13. 28. 69 al. ff² l q, απο γενεας εις γενεαν 565

καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, 55
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα.

Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, 56
καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν 57
αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ 58
περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν
κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συν-
έχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ 59
ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.
καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς 61
αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου
ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ 62
πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.
καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάν- 63
νης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν
πάντες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα- 64
χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς 65
περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ
τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,
καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ 66
αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ 67
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, 68

---

56 om. ωσει D vet. lat | *60* κληθ.] + το ονομα αυτου CD 213 sypal | *63* om. λεγων D 273 e sys | *63. 64* και παραχρημα ελυθη η γλωσσα αυτου και εθαυμ. παντες· ανεωχθη δε το στομα αυτου D a b g1 r1 (ff2) | *65* > φοβος (+ μεγας D b c) επι παντας D 565 lat sy | *66* ταις καρδιαις Tat D L Θ 49. 254 e | om. ην D ff2 q sys | *67* επροφ. λεγων] ειπεν D | *68* om. κυριος W a b c ff2 g1 l sys

ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ,
69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ'
αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα
ἡμῶν,
74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν [1] ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχ-
θρῶν ῥυσθέντας
75 λατρεύειν αὐτῷ [1] ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κλη-
θήσῃ·
προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,
78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,
79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου
καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης.
80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύ-
ματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀνα-
δείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.
2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφε-

68 του λαου W b f ff² q r¹ | 70 〉 προφ. αυτου των απ αιων. D vet. lat sy^s | 71 εξ] εκ χειρος Tat D sy^s | 75 ημερ.] + της ζωης E H M al. arm | 76 προ προσ.] ενωπιον ℵ B W

σθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ 2
πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-
ρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, 3
ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ 4
Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζα-
ρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖ-
ται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ
πατριᾶς Δαυίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ 5
μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγέ- 6
νετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν 7
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν
καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐ-
τοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες 8
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποί-
μνην αὐτῶν. καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς 9
καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβή-
θησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγε- 10
λος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, [1] ὅτι 11
ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς
κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ 12
σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ
κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν 13
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούν-
των τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· δόξα ἐν ὑψίστοις 14
θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία[ς].
Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν 15
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες

---

2. *2* κυρινου B W lat | *3* πολιν] πατριδα D, χωραν C sy^{s} | *4* την ιουδ.] γην ιουδα D a e r^{1} | αυτον] αυτους Tat 348. 1216 e sy^{s} > δια — δαυιδ post εγκυω (5) pon. D sy^{s} | om. γυναικι ℵ B C D L Ξ W 1. 131 e f r^{1} syp | *6* αυτους] αυτην Tat b e | *7* om. αυτης b c ff^{2} l r^{1} | obvolverunt et collocaverunt e | om. αυτοις vet. lat | *10* λαω] κοσμω sy | *11* > κυριος χριστος W sy^{s} | *12* om. και κειμενον ℵ* D 68 | *13* ουρανου B D syp | *14* ευδοκιας ℵ* A B D W Iren lat | *15* om. και οι ανθρωποι ℵ B L Ξ W Θ 1. 130 lat^{plr}

εἶπον πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθ-
λεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ
16 ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες,
καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ
17 τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ
διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος
18 αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
19 ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· ἡ δὲ Μαριὰμ
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα
20 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποι-
μένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ
πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη
πρὸς αὐτούς.
21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι-
τεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,
τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφ-
θῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρι-
σμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον
αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
Ex 13,2.12.15. 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι »πᾶν ἄρσεν
διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,«
Lv 12,8; 5,11. 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ
νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς
25 περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερου-
σαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν·
26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ
27 τὸν Χριστὸν κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι

---

15 ειπον] ελαλουν ℵ B W 565 latpler syp | *17* om. ιδοντες vet. latpler sys | om. τουτου Tat D Λ Θ 1 a e f r¹ sys | *21* αυτον] το παιδιον D E G H al. e r¹ sy | *22* αυτων] αυτου D 21. 220 lat sys (eius). om. 435 | *24* ειρημ.] γεγραμμενον 1047 aur sys | *25* om. ιδου D sy | *26* κεχρηματισμενος δε ην D vet. latpler

εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς
τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ
τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς 28
ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·
νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 29
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ·
ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 30
ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31
λαῶν,
φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν 32
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.
καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες 33
ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν 34
αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν
μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ
ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον
ἀντιλεγόμενον, καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν δι- 35
ελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ
πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα 36
προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ·
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς,
καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, 37
ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσιν
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ 38
ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει
περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρω-
σιν Ἰερουσαλήμ.
Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον 39
κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν
πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.

---

27 ειθισμ.] εθος D lat | *32* om. εθνων D | *33* πατηρ αυτου] ιωσηφ A E G H K M Θ al. vet. lat syp | *36* om. ην D b sys | ετη | ημερας Ephr sys | *37* om. εως D a b c e ff² i q sys | ιερου] ναου D | *38* λυτρ.] + εν A D L X al. gat | ιερουσ.] ισραηλ 348 ar¹ | *39* fin.] + καθως ερρεθη δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται Tat D a

40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πλη-
ρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς
42 Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγέ-
νετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ
43 τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέ-
ρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰη-
σοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ
44 γονεῖς αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν
τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, καὶ
μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζη-
46 τοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς
εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερω-
47 τῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐ-
48 τοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας
ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώ-
49 μενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί
ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πα-
50 τρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ
51 ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐ-
τῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσό-
μενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
52 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ
Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι
παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

---

40 παιδιον] + ιησους D | εκρ.] + πνευματι A X Γ Δ al. f q | > εκρ. . . . ηυξ. D b c e ff² *41* οι γον. αυτ.] ο τε ιωσηφ και η μαριαμ 1012 a b c ff² | r¹ (+ mater eius c ff²) | *42* εγεν. αυτω ετη ιβ' ανεβησαν οι γονεις αυτου εχοντες αυτον D e | εορτ.] + των αζυμων D X 21 a c e | *43* εγν. οι γον.] εγνω ιωσηφ και η μητηρ A C X Γ al. b c f ff² g¹ | q syp | *48* ο πατ. σου κ.] ημεις syc | ωδυν.] + και λυπουμενοι Tat D a e ff² | q r¹, + ambulantes Tat Pseud.—Aug (Quaest. N T) | *51* om. και ηλθεν C D 28 | om. ταυτα ℵ* B D M W a e sysp | *52* > ηλικ. κ. σοφ. D 1 al. vet. lat sy | θεω και] + παρα D r¹ sycs pal

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας 3
Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πι-
λάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς
Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τρα-
χωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς
τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊ- 2
άφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχα-
ρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν 3 3—18:
περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα Mt 3,1 -12.
μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται 4 Mc 1,3 —S.
ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· »φωνὴ Is 40,3—5.
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα 5
φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς
ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα 6
σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.«

Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βα- 7
πτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετα- 8
νοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύνα-
ται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν 9
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
ται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί 10

3,1 ηγεμ.] επιτροπευοντος D sy | αβιλλιανης D a b e f ff² r¹ | 2 καιφα C D lat | θεου] κυριου 28 c d ff² q r¹ | 4 αυτου] τω θεω ημων r¹ sy | 5 ευθειας B Dgr Ξ 73. 253 latpler | 6 inc. και αποκαλυφθησεται η δοξα του κυριου και οψ. r¹ sycs | το σωθηρ. τ. θεου (om. sys) οτι ελαλησεν το στομα του κυριου syc (cf. Wc, Mc 1, 3) | 7 υπ] ενωπιον D b e l q r¹, om. υπ αυτου sycs | 8 καρπον αξιον D W e r¹ | om. εν εαυτ. latpler sycs | τον αβρ.] + amen amen e | om. γαρ e ff² sa | 9 om. και 1° D 713 lat sy καρπους καλους D sy

11 οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι,
12 καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον
δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπον πρὸς
13 αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ-
14 μένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς;
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε μηδὲ
συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
15 ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ δια-
λογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν
ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
17 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ,
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ
μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
19 λαόν· ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος
ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν
20 πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν
φυλακῇ.

21.22 Mt 3,13—17. Mc 1,9—11. J 1,32.
21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν
λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχο-
22 μένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστε-

---

10 ποιησ.] + ινα σωθωμεν D bq syc | *12* τελων.] + ομοιως Da | *12. 14* ποιησ] + ινα σωθωμεν D | *16* απεκρ. — ιωανν.] επιγνους τα διανοηματα αυτων ειπεν D | υμας] + εις μετανοιαν C D vet. lat | ερχ. — μου] ο δε ερχομενος ισχυροτερος μου εστιν D l | om. αυτου D abeff²lqr¹ arm | om. αγιω 63 64 Tert Aug

ρὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι·
σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν 23 23—38· Μτ 1,1—17.
τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ
Ἡλεὶ ' τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ 24
Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ ' τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς 25
τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ ' τοῦ Μαὰθ 26
τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ
Ἰωδὰ ' τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ 27
τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ ' τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ 28
τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἦρ ' τοῦ Ἰησοῦ 29
τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευεὶ
' τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ 30
τοῦ Ἐλιακεὶμ ' τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματ- 31
ταθὰ τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαυὶδ ' τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ 32
Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν ' τοῦ 33
Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ
τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα ' τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ 34
τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ ' τοῦ Σε- 35
ροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ
' τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε 36
τοῦ Λάμεχ ' τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ 37
Ἰάρετ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰν ' τοῦ Ἐνὼς 38
τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρε- 4 1 13: Μτ 4,1—11. Μο 1,12.13.
ψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύ-
ματι ἐν τῇ ἐρήμῳ ' ἡμέρας τεσσεράκοντα πειρα- 2

---

22 συ — ευδ.] υιος μου ει συ· εγω σημερον γεγεννηκα σε D a b c ff² | r¹ lust Clem.— Al. | *23* και αυτος ην ιησ.] ην δε ιησους D sy^sp | om. αρχομενος 1555 e f sy | ενομ.] + ειναι D b c e ff² l q | *23—31* ιωσηφ τ. ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. ιεχονιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμως τ. μανασση τ. εζεκεια τ. αχας τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωας τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαθ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων τ. δαυειδ D | *36* om. του καιναν D | *4,1* εν τω πνευμ.] υπο του πνευματος 700 a c

ζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελε-
3 σθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διά-
βολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
Dt 8,3. 4 ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι »οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
5 ζήσεται ὁ ἄνθρωπος«. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν
ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκου-
6 μένης ἐν στιγμῇ χρόνου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν
καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ
7 ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσ-
Dt 6,13.14. 8 κυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται·
»προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ
9 μόνῳ λατρεύσεις.« Ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυ-
Ps 90,11.12. 10 τὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι »τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ δια-
11 φυλάξαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή
ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου«.
Dt 6,16. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται·
13 »οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.« Καὶ
συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη
ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14.15: Mt 4,12—17 Mc 1,14.15 14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ

---

2 διαβ.] σατανα D e sys | ουδεν] + ουδε επιεν A 13. 69. 122. 124. 346 arm | 3 τω λιθ.— αρτος] ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται Tat D r1 | 4 ανθρ.] + αλλ επι παντι ρηματι (+ εκπορευομενω δια στοματος 118. 548 al.) θεου A D Γ Δ Π al lat syp | vers. 5–8 post 4, 12 pon. (a) b c f g1 l q Ambr | 5 αυτον] + ο διαβολος A Γ Δ Λ latpler, + εις ορος υψηλον (+ λιαν D 13. 69 124. 346) A D Γ Δ Λ Π al. (e) | 6 διαβ.] + ταυτας απασας τας βασιλειας και την δοξαν αυτων οτι εμοι παραδεδοται sys | 8 αυτω] + υπαγε οπισω μου σατανα Tat A Γ Δ Λ Π al. b e l q | > κυρ. τ. θ. σ. προσκ. ℵ B D F L W al. 1. 33. 69 latpler syp | 9 om. κατω a c l sys | 12 ειρηται] γεγραπται Tat D W 472 vet. lat

πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν
καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐ- 15
τὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξα-
ζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμ- 16 16—30:
μένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ Mt 13,53—58.
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ Mc 6,1—6
ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον 17 Is 61,1.2; 58,6.
τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον
εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· »πνεῦμα 18
κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγε-
λίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με κηρῦξαι αἰχ-
μαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖ-
λαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν 19
κυρίου δεκτόν.« καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀπο- 20
δοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ πάντων οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρ- 21
ξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρω-
ται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες 22
ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις
τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ
οὗτος; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι 23
τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυ-
τόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρ-
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης 24
δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας 25
δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς

---

15 om. αυτων D a b l | *16* om. τεθραμ. και εισηλθεν D* | *17* βιβλ. τ. προ. ησ.] ο προφητης ησαιας D 1654 | αναπτ.] ανοιξας A B L Ξ 33. 440 om. το βιβλιον D 1654 | *18* απεστ. με] + ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν A Γ Δ Λ Π Θ al. fr² syp | *19* δεκτον] + και ημεραν ανταποδοσεως τω θεω ημων 579. 1071 lat | *24* αμην αμην D 700 ff² r¹

26 μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν
αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς
27 Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ
λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ
προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες
29 θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ
ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ
πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι
30 αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν
ἐπορεύετο.

31—37: Mc 1,21—28. Mt 4,13. J 2,12.
31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς
Γαλιλαίας. καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
32 σάββασιν· καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
33 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαι-
μονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ·
34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες
ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώ-
θητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν
τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
36 μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ
πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες·
τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρ-
37 χονται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς

38—44: Mt 8,14—17. Mc 1,29—39.
38 πάντα τόπον τῆς περιχώρου. Ἀναστὰς δὲ
ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συν-

25 om μεγας 579 el | om. πασαν Γ 111 565 sypal 26 σιδωνος EGHK al. | 27 νεμαν X eff² l r¹ vg, naaman b c Tert | 28 om. παντες e sys | 31 γαλ.] + την παραθαλασσιον εν οριοις ζαβουλων και νεφθαλειμ D | 34 om. εα D 33 al. vet. lat sypal 35 μεσον] + ανακραυγασαν τε D | 36 θαμβος] + μεγας D b r¹·² syp | 37 εξηλθεν η ακοη D a (e) | 38 οικ. σιμ.] + και ανδρεου Tat D b c e ff² g¹ l

εχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετί- 39
μησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παρα-
χρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Λύ- 40
νοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦν-
τας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν·
ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ 41
πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν,
ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενο- 42
μένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον
τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον
ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύ-
εσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ 43
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπέσταλμαι.
καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλι- 44
λαίας.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ 5 1—11: Mt 4,18—22. Mc 1,16—20
καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν
ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδεν 2
πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς
ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἀπέπλυνον τὰ δίκτυα.
ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, 3
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον·
καθίσας δὲ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.
ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· 4
ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν 5
αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιά-

---

39 αυτην] + ο πυρετος ℵ e | δε - διηκ.] ωστε αναστασαν αυτην διακονειν D | 40 την χειρα b q sy | 42 om. τοπον ℵ* | οι] πολλοι e sy^{s} | 44 γαλ.] ιουδαιας ℵ B C L al. 1. 21 sy^{p} | 5,1 και αυτ. ην εστ.] εστωτος αυτου Tat D e | 3 ολιγ.] οσον οσον D | 5 επιστ.] διδασκαλε D a

σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου
6 χαλάσω τὰ δίκτυα. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συν-
ἔκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διεῤῥήγνυντο δὲ
7 τὰ δίκτυα αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς μετ-
όχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
8 ἀμφότερα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν
δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν
Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
9 ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
10 τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν
κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σί-
μωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
11 θρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ
πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

12—16: Mt 8,1—4. Mc 1,40—45.
12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω,
καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ'
14 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς

---

5. 6 ρημ. σου ου μη παρακουσομαι και ευθυς χαλασαντες τα δικτυα D e (sys | *6* διερρ. — αυτων] ω τε τα δ ρησσεσθαι D e f r¹ | *7* και ηλθ. και] ελθοντες συν D e sy ωστε] + ηδη Tat (*, + παρα τι D. + paene c e r¹ sy | *8* λεγ.] + παρακαλω D c f r¹ syp | om. κυριε ℵ* e | *10. 11* inc. ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβος κ. ιω υιοι ζ. ο δε ειπεν αυτοις· δευτε και μη γεινεσθε αλιεις ιχθυων. ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων. οι δε ακουσαντες παντα κατελειψαν επι της γης και ηκ. αυτω D (e) | *12* πληρ. λεπρ.] λεπρος Tat D | ιδων τ. ιησ.] αυτος a b c ff²|

προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ 15
συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύ-
εσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν 16
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν 17 17—26:
διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ Mt 9,1—8.
νομοδιδάσκαλοι οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης Mc 2,1—12.
κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
σαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐ-
τόν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρω- 18
πον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ 19
εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐ- 20
τῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς 21
καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς
λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι
εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22
διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί 23
ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν 24

---

14 εις μαρτ. αυτ.] ινα εις μαρτ. η υμιν τουτο D a b c ff² q r¹ Marcion | fin.] + ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημιζειν τον λογον ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερως εις πολιν εισελθειν αλλα εξω ην εν ερημοις τοποις και συνηρχοντο προς αυτον Tat D (+ και ηλθεν παλιν εις καφαρναουμ) | *17* ημερων αυτου διδασκοντος συνελθειν τους φαρ. και νομοδ. ησαν δε συνεληλυθοτες D (e c) | om. και δυναμις κυριου ην D X 213 | *19* δια τ. κεραμ.] αποστεγασαντες τους κεραμους οπου ην D b | αυτ. σ. τ. κλιν.] τον κραβαττον συν τω παραλυτικω D | *22* υμων] + πονηρα D (c e l r¹)

ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ
παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ
25 κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ
παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξά-
26 ζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27—32: Mt 9,9—13. Mc 2,13—17.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώ-
νην ὀνόματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον,
28 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν
29 πάντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν
30 μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διὰ τί μετὰ τῶν τελω-
31 νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
32 κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους

33—39: Mt 9,14—17. Mc 2,18—22.
33 ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν.
34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
35 αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,

---

24 κλιν.] κραβαττον D c r¹ | 25 εφ ο κατεκ.] την κλινην D e syp a b c r¹ sypal | 26 om. και εκστ. — εδοξ. τ. θεον D M Š W Ξ 13. 69. 124 al. e | 27 inc. και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου καθημενον D | 29 οι ησαν κατεκ.] ανακειμενων Tat D e | 30 om. και αμαρτ (*D) | 33 οι δε μαθηται σου ουδεν τουτων ποιουσιν D e | 34 μη δυνανται οι υιοι τ. ν. εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων νηστευειν D e

τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς 36
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει
ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα
τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον 37
εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος
ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς 38
καινοὺς βλητέον. καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν εὐ- 39
θέως θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστό-
τερός ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ δια- 6 1 5: Mt 12,1—3. Mc 2,23—28.
πορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχυας ψώ-
χοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων 2
εἶπον· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάβ-
βασιν; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ 3 1 Sm 21,7
Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ
ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες;
ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς 4
ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδω-
κεν τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν
εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 5
ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ
σαββάτου. Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελ- 6 6—11: Mt 12,9—14. Mc 3,1—6.
θεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν·

---

37 τους ασκ.] + τους παλαιους D | *38* βλητ.] βαλλουσιν ℵ D vet. lat sy, + και αμφοτεροι (συν)τηρουνται A C D R X Γ al. lat sy | *39* om. vers. D vet. lat | **6**,*1* om. δευτεροπρ. ℵ B L W 1. 22. 33 al. latpler sy | οι δε μαθ. αυτου ηρξαντο τιλλειν D b e | *2* ιδε τι ποιουσιν οι μαθ. σου τοις σαββ. ο ουκ εξεστ., om. ποιειν Tat D | *4* om. ως B D (c) | fin.] + τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου D | vers. 5 post 6, 10 pon. Tat D | *6* και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα D

καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
7 ἦν ξηρά· παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα
8 εὕρωσιν κατηγορίαν κατ᾽ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει
τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ
ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς
9 τὸ μέσον· ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτούς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς· τί ἔξεστιν τῷ
σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
10 σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ περιβλεψάμενος πάντας
αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου.
ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς
ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12—16: Mc 3,13—19. 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν
αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν δια-
13 νυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε
ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς
14 καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, Σίμωνα, ὃν καὶ
ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ Φίλιπ-
15 πον καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον καὶ
Θωμᾶν, [καὶ] Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα
16 τὸν καλούμενον ζηλωτήν, καὶ Ἰούδαν Ἰακώ-
βου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προ-

17—19: Mc 4,23—5,1. Mc 3,7—12 17 δότης. καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου
πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας

---

7 κατηγορειν αυτου ℵ* B S X 1. 22. 28 al. latpler sy | *8* ηδει . . . δε] γινωσκων D bf | *9* τι] ει ℵ B D L 157 lat sy | απολ.] + οι δε εσιωπων Tat D Λ al. | *10* αυτους] + εν οργη D X Λ 1. 11. 22. + μετ οργης 13. 69. 124 al. vet. latpler sy | αυτον] + υγιης ως (και) η αλλη D 1. 131 (al.) | *11* διελογιζοντο πρ. αλλ. πως απολεσωσιν αυτοι (Tat) D | *14* ιωανν.] + τον αδελφον αυτου ους επωνομασεν βοανηργες ο εστιν υιοι βροντης D (ff²) | *15* θωμ.] + τον επικαλουμενον διδυμον D | *16* om. ισκαριωθ a b r¹ | *17* om. του λαου ℵ* 1. 118 |

καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ
Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι 18
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς 19
ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις
παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ 20
αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· 20–23: Mt 5,3.4.6.11 12.

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ.

μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. 21
μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρω- 22
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν
καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν
τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε 24
τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινά- 25
σετε.

οὐαί, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ
κλαύσετε.

οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ 26
ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευ-
δοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑμῖν 27 27—36:
λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς Mt 5,39—48.
ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλο- 28

---

17 ιεροσ.] + και περαιας ℵ* W vet. latpler | σιδ.] + και αλλων πολεων (D) c e | 20 om. αυτος D e syp | πτωχοι] + τω πνευματι Q X 1. 13. 33. 69 al. a c f r1.2 | του θεου] των ουρανων X 69. 157. 435 c f sys | 21 πειν. νυν] + και διψωντες Tat vet. lat, + iustitiam Tat c e l r1 | χορτασθησονται Tat ℵ* X 69 b e ff2 l q r1 sys | 22 > εκβαλ. . . . ονειδ. D vet. lat | 23 ημερα] ωρα 579 a sys | ιδου γαρ] οτι D sy | 26 om. παντες D L S V Γ Λ al. sy | om. οι πατερες αυτων B 700 sys

γεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε
29 περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε
ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ
30 κωλύσῃς. παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ
31 αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε
ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε
32 αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτω-
33 λοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. καὶ ἐὰν
ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία
ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ
34 ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανίσητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.
35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθο-
ποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ
ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχα-
36 ρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οἰκτίρμονες,
37—49: Mt 7. 37 καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. καὶ
μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ κατα-
δικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε,
38 καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκ-
χυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ
γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς
40 βόθυνον ἐμπεσοῦνται; οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ
τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ
41 διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δο-
κὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

---

29 **την δεξιαν** σιαγ. ℵ* E 28 al. r² | *31* om. **και υμεις** B 700 a ff²l sys | > **ομοιως ποιειτε** a r¹ sys *32* αμαρτ.] + **τουτο ποιουσιν** D | *34* om. **τα ισα** D vet. lat sys | *37* **και ου** (bis)] **ινα** D W a c e r² sys

ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, 42
ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου,
αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν.
Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν 43
σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν
καρπὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ 44
ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν
τρυγῶσιν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ 45
θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγα-
θόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ
τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, 46
καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με 47
καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς,
ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν 48
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ
ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν
διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας 49
καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδο-
μήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ
προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν,
καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.
Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς 7 1—10: Mt 8,5—13
τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

---

42 om. αδελφε D 047. 157 vet. lat | αυτος — βλεπων] και ιδου η δοκος εν τω σω οφθαλμω υποκειται D vet. lat sy^{s} | *43* om. γαρ D a sy^{p} | καρπους σαπρους . . . καρπους καλους Tat D lat | *44* om. γαρ 1° Tat D 700 al. vet. lat sy^{s} | om. γαρ 2° a b ff^{2} q r^{1} sy^{s} | *45* πονηρου] + θησαυρου της καρδιας αυτου A C X Γ al. c e f g^{2} q sy | *48* δια — αυτην (om. 700 sy^{s})] τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν A C D X Γ al. lat | *49* om. ευθυς D a c | **7**,*1* inc. και εγενετο οτε ετελεσεν ταυτα τα ρηματα ηλθεν D (c e, al) | εις — λαου] λαων D (e)

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων
3 ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας
δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσ-
βυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
4 ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν
σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ
5 τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συν-
6 αγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν
ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν
φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ
σκύλλου· οὐ γὰρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην
7 μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς
σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς
8 μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου·
9 ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ
ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
10 ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ
ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες
11 εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλου-
μένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθη-
12 ταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισεν
τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ

---

3 om. προς αυτον D 700 al., vet. at | ε παρεκ.] ηρωτων ℵD 700 al | 6 inc. επορευετο δε μετ αυτων ο ιησους D a c e l sys | 7 om διο - ειπειν] Tat D 700 vet. lat sys | > 9 ειπεν τω εκ αυτ. οχλ. αμην λεγω Tat D e > ευρον εν τ. ισρ Tat D vet. lat | 10 om. εις τ. οικ. 73. 1194 q sys | om. ασθεν. ℵBLW 1. 157 al. vet. lat sys | 11 om. εγενετο εν Tat D e sys | ναιν] capharnaum e l | om. ικανοι ℵBW al. latpler sy | 12 inc. εγενετο δε ως ηγγιζεν D vet. lat | om. τεθνηκως A 54 c

αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς
ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχ- 13
νίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. καὶ 14
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες
ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.
καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ 15
ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβεν δὲ φόβος 16
πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι
προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέ-
ψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ 17
λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ
πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 18 18—35: Mt 11,2—19.
περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης [1] ἔπεμψεν 19
πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐ- 20
τὸν οἱ ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπ-
έσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθερά- 21
πευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ
πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχα-
ρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 22
πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περι-
πατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν,
νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ 23
μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

12 και πολυς οχλ. τ. πολ. συνεληλυθει αυτη D e | *13* κυρ.] ιησους D W 1. 700. 713 al. f sy | *14* νεανισκε νεανισκε D a ff² | *16* αυτου] + εις αγαθον M X Λ 13. 69. 124 al. vet. lat | *17* om. περι αυτου ℵ* ff² l | *18* και — τουτων και] εν οις και μεχρι ιωανου βαπτιστου ος D e (a c l) | om τινας D 565 lat sy | om. ο ιωανν. Tat D e | *19* επεμψεν — λεγων] λεγει. πορευθεντες ειπατε αυτω D (e) | *20* inc. και παραγ. οι ανδρες προς αυτον D (33 al.) a r¹ | *21* πονηρων] ακαθαρτων ℵ* b l τυφλους εποιει βλεπειν D (c) e | *22* α ειδον υμων οι οφθαλμοι και α ηκουσαν υμων τα ωτα D e | > πτωχ ευαγγ. . . . νεκρ. εγειρ. 700 sy³

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο
λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
25 ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρ-
26 χοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ
Mal 3,1. 27 περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· »ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
28 σου ἔμπροσθέν σου.« λέγω γὰρ ὑμῖν. μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων
29 αὐτοῦ ἐστιν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν. βαπτισθέντες τὸ
30 βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς,
31 μὴ βαπτισθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ τίνι
32 εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ λέγουσιν·

ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων. καὶ λέγετε·
34 δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων. καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης. φίλος τελωνῶν καὶ
35 ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

---

26 fin.] + οτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ιωανου του βαπτιστου D (om. vers. 28ᵃ) a
27 om. εμπροσθεν σου D a l r¹ Marcion | 28 λεγω γαρ] αμην λεγω Tat ℵ L. Ξ 157. 213 | γυναικ.] + προφητης A (D) E G H al. vg | τ. θεου] των ουρανων 495 a r²
30 om. υπ αυτου a b c e l | 33 om. αρτον . . . οινον l¹ 700 al. vet. lat syᶜᵉˢ | 35 τεκν.] εργων ℵ

Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ 36
μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρι-
σαίου κατεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ 37
πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται
ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλά-
βαστρον μύρου [1] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς 38
πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο
βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς
πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ 39
Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέ-
γων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς
καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι
ἁμαρτωλός ἐστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 40
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
ὁ δέ· διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν. [1] δύο χρεοφειλέται 41
ἦσαν δανιστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντα-
κόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ 42
αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς
οὖν αὐτῶν εἰπὲ πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκρι- 43
θεὶς δὲ Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρι-
νας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι 44
ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου
εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς
πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά 45
μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον οὐ
διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ 46
τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ
ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν λέγω 47
σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί,

---

37 > φαρισ. κατακειται D c e sy | *38* ηρξ. βρεχ.] εβρεξε D 700 vet. lat sy^{cs} | *39* ο καλ. αυτ.] παρ ω κατεκειτο D e | *41* inc. ο δε (ιησους) ειπεν δυο Tat (D) X 213 b (c) e f (ff^2 r^1) | ετερος] + δηναρια D c r^1 sy | *42* om. ουν Tat e sy^{cs} | om. ειπε ℵ B D L W Ξ 1. 157 al. lat sy | *46* τ. κεφ.] τους ποδας a e ff^2 l sy^{pal} | *47* αυτ. αι πολλ.] αυτη πολλα D ff^2 l

ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον
48 ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
49 τίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφί-
50 ησιν; εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου
σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώ-
δευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ
εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. καὶ
2 οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν
τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ
ἀσθενειῶν. Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή,
3 ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, [1] καὶ Ἰωάννα
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα
καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ
4 τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνιόντος δὲ ὄχλου
πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς
5 αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπεί-
ρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
6 έφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν
7 ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκαν-
θῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
8 αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,
καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.
ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
9 ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
Lc 6,9.10. 10 αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν·
ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς,
ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ

4 15: Mt 13,1—23. Mc 4,1—20.

---

47 om. ὅτι ἠγαπ. πολυ D e, om. ω δε αγαπα D
8,1 om. και αυτος (c) e syᶜˢ 4 δια παρ.] παραβολην
τοιαυτην προς αυτους D b (c e) l q r¹ 5 om. τον σπορ.
αυτου Tat e syᶜˢ | om. του ουρ. D W vet. latpler sy |
6 om. φυεν syᶜˢ | 8 αγαθ.] + και καλην D al. a c e syᵖ

συνιῶσιν.[1] ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπό- 11
ρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν 12
ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐ-
τῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ 13
τῆς πέτρας οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέ-
χονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν,
οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πει-
ρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας 14
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερι-
μνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ 15
δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατ-
έχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐ- 16 16—18:
δεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ Mc 4,21—25.
ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ λυχνίας ἐπι-
τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ
φῶς. οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενή- 17
σεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ
εἰς φανερὸν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· 18
ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ
ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ 19 19—21
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν Mt 12,46—50
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ· ἡ 20 Mc 3,31—35
μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω
ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς 21
αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς 22 22—25
ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Mt 9,18.23—27
εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς Mc 4,35—41
λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν 23
ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν

16 inc. ελεγεν αλλην παραβολην· ουδεις sy^{c} | *17* ου 1° | ουδεν a c e r^{1} | *22* om. και αυτος ℵ* e sy | om. και ανηχθ. e sy | *23* ανεμου] + πολλη Tat D

λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.
24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπι-
στάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς
ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους·
τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπι-
τάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
26-39: Mt 8,28—34. Mc 5 1—20. 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση-
27 νῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελ-
θόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τις
ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια. καὶ χρόνῳ ἱκανῷ
οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
28 ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν
ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ
εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
29 ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. παρήγ-
γελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνη-
ρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δε-
σμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρή-
30 μους. ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων·
τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγεών, ὅτι εἰσῆλ-
31 θεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον
32 ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν
βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ
33 ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια

24 επιστ. επιστ.] κυριε κυριε D (syc) | 26 γερασηνων BD lat, γαδαρην. A R Γ Δ al. sy | 27 μνημ. ÷ και εν τοις ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις Tat X 1071 syc 28 om. προσεπ. αυτω και D | om. του θεου D Ξ 1 al. g¹] | 29 πνευμ.] δαιμονιω D e | εξελθε D e | διερησσε τ. δεσμ. ηλαυν. γαρ D ce | την ερημον D c f ff² sy | 30 λεγιων ονομα μοι πολλα γαρ ησαν δαιμονια D c

ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους,
καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 34
τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγο- 35
νός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια
ἐξεληλύθει ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγ- 36
γειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμο-
νισθείς. καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος 37
τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ'
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ
ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ 38
ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι
σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· [1] ὑπόστρεφε 39
εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ
θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσ-
σων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν 40 40—56.
ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες Μτ 9,18—26
προσδοκῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ 41 Με 5,21—43
ὄνομα Ἰάειρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συνα-
γωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ 42
ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ
τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.
καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώ- 43
δεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν

---

33 εισηλθον] ωρμησαν D | *35* inc. παραγενομενων δε εκ της πολεως και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρ. κ. ιματισμ. καθημενον D | *36* δε] γαρ D c | ο δαιμ.] om. c sy^{cs}, a legione fff^2 q r^1 vg
37 απαν — περιχ.] παντες και η χωρα D | om. εις πλοιον D l | *39* σου] + προς τους σου 579 a sy^c |
40 inc. εν δε τω υποστρ. BLR 1. 33 al. sy | *42* om. ως D 579 | *43* om. ιατροις — βιον B $sy^{s\,pal}$

βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,
44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
45 τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ
ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι
46 συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν
47 ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι
οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παρα-
48 χρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις
49 σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐ-
τοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυν-
αγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου,
50 μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον
51 πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινα σὺν αὐτῷ
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάνην καὶ Ἰάκωβον καὶ
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον
δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ
54 κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς
δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων·
55 ἡ παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐ-
τῆς καὶ ἀνέστη παραχρῆμα. καὶ διέταξεν αὐτῇ
56 δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐ-

---

43 θεραπ.] + και διελογιζετο εν εαυτη λεγουσα εαν (+ απελθουσα sy^c αψωμαι καν των ιματιων του ιησου σωθησομαι Tat sy^c | 44 om. οπισθεν D 258 | om. του κρασπεδου a ff^2 l r^1 | 45 ο δε ιησους γνους την εξελ. θουσαν εξ αυτου δυναμιν επηρωτα τις μου ηψατο D a (c l q) | αποθλ.] + και λεγεις τις ο αψαμενος μου A C(D) P al. lat sy | 47 ελαθεν] + φοβηθεισα και Tat sy^c | 49 ερχονται απο τ. αρχ. λεγοντες D c sy^cs 52 απεθ.] + το κορασιον Tat F L M X 1. 13. 33 al. c r^1 sy^c | 56 εξεστ.] + θεωρουντες D

τῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐ- 9 **1—6**: Mt 10,1.7.9—11 14. Mc 6,7—13
τοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαι-
μόνια καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν 2
αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ
ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ- 3
τούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον
μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε
ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν 4
εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ 5
τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν πο-
δῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐ-
τούς. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώ- 6
μας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παντα-
χοῦ. Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ 7 **7—9**: Mt 14,1.2. Mc 6,14—16.
γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι
ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ὑπό 8
τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προ-
φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ Ἡρῴ- 9
δης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν
οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι 10 **10—17**: Mt 14,13—21 Mc 6,30—44. J 6,1—13.
διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν.
Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ'
ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. οἱ δὲ 11
ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀποδεξά-
μενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας

9,2 om. *τους ασθ.* B sy^{cs} | *3 πηραν*] + *μητε υποδηματα* Tat vet. lat | om. *ανα* ℵBCFLΞ 254 lat sy | *5 εξερχ. απο*] + *οικιας η απο της* Tat 713 | *7* > *εκ νεκρων ανεστη* D ce | *9 περι — τοιαυτα*] *ουκ οιδα πολλα γαρ ακουω περι αυτου* 28 | > *αυτον ιδειν* D 28 b ff^2 l q r^1 | *10 πολ. καλ.*] *κωμην λεγομενην* D (Θ l r^1) om. *βηθσ.* Tat ℵ* 13. 69. 157 al. sy^c | fin.] + *εις τοπον ερημον* Θ r^1 | *11 θεραπ.*] + *αυτου παντας* D

12 ἰᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελ-
θόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν
ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας
καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισι-
13 τισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ
δὲ εἶπον· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι
καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς
ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 [1] ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν
δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐ-
15 τοὺς κλισίας [ὡσεὶ] ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποί-
16 ησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέ-
ψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατ-
έκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι
17 τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες,
καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινοι δώδεκα.

18—27. Mt 16,13—28. Mc 8,27—9,1.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον
κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπ-
ηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν
19 εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἰωάννην τὸν
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προ-
20 φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς·
ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀπο-
21 κριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἐπι-
τιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,
22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυ-

12 om. και ευρ. επισ. D | *14* om. ωσει 1° c q sy^{cs} om. ωσει 2° A E G H al. lat^{pler} sy | *15* om. και κατεκλ. απαντ. D X 213 | *16* ευλογ.] + επ D vet. lat sy^{cs} | om. και κατεκλασ. D | *17* πν.] + Mt 14,21 Tat sy^{c} | *18* om. προσευχ. D a c e sy^{c} | *19* αλλ. δε λεγουσιν ηλ. Tat sy^{cs} | αλλοι δε οτι — ανεστη] η ενα των προφητων Tat D e, om. sy^{cs} | *20* σιμων πετρος Tat lat^{pler} sy^{cs} | χριστ.] + τον υιον (D) 28. 213 e r^{1} | του χρ.] συ ει ο χριστος Tat f l sy^{cs} (+ υιος του θεου ζωντος (f) l)

τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀπο-
κτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἔλεγεν 23
δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε-
σθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- 24
λέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφε- 25
λεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυ-
τὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπ- 26
αισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων
ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν 27
αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ 28 28—36: Mt 17,1—9. Mc 9,2—9.
ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάν-
νην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξα-
σθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ 29
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματι-
σμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες 30
δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ
Ἠλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον 31
αὐτοῦ, ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ 32
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ·
διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ
τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ 33
ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ

---

22 > αρχ. . . . πρεσβ. 213. 579 ff²lqr¹ | μετα τρεις ημερας D vet. lat Marcion | 23 om. προς παντας sy^cs | om. και αρ. τ. σταυρ. αυτ. D al | 25 ωφελει ανθρωπον κερδησαι . . . απολεσαι . . . ζημιωθηναι D ac | 26 om. λογους D a e l sy^c (+ εμπροσθεν των ανθρωπων) | 27 την βασ. τ. θεου] τον υιον του ανθρωπου ερχ. εν τη δοξη αυτου D (Tat sy^c) | 28 οκτω] εξ Tat 1071 l | > ιακ. . . . ιωαν. DLMX al. 33. 157 ff² vg sy | 29 η ιδεα D | ετερ.] ηλλοιωθη D a c e sy (Tat Θ) | εξαστρ.] + ως χιων Tat e sy^c | 30 οιτινες ησαν] ην δε D a, om. sy^cs

εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς
τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ,
34 μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος
ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβή-
θησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέ-
35 λην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ
36 ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη
Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν
ἑωράκασιν.

37—45: Mt 17,14—23. Mc 9,14—32.

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐ-
τῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πο-
38 λύς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν
λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ
39 τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοί ἐστιν, καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις
40 ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν· καὶ
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό,
41 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;
42 προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσ-
ερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ
συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ
43 ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσ-
σοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει

---

33 om. προς τ. ιησ. a b ff² l | ποιησ.] ει θελεις ποιησω ωδε Tat (D ff² syc 35 om. λεγουσα 700 c l sys | εκλελ.] αγαπητος A C D P al. latplerr syp, + εν ω ευδοκησα D M 544 al. | 37 τη εξ. ημ.] δια της ημερας D a b e ff² l sycs κατελθοντα αυτον D | 39 om. ιδου ℵ D sy | om. και 2° . . . κραζει Tat D e sys (a ff² l r¹ syc | > λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πνευμα D e sys | 40 ηδυν.] + θεραπευσαι αυτον Tat sycs | 41 > διεστρ. . . . απιστ. Tat sycs

εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· θέσθε ὑμεῖς εἰς 44
τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν 45
παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται
αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ
ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν 46 46—50: Mt 18,1—5. Mc 9,33—40.
αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰη- 47
σοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παι- 48
δίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς
ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός
ἐστιν μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· 49
ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 50
ὁ Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽
ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας 51
τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον
ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 52
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ
πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, 53
ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς
Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος 54
καὶ Ἰωάννης εἶπον· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐ-

---

44 υμων] + και εις τας καρδιας υμων Tat r^1 | *47* ιδων] ειδως ℵBFK al. sy | om. της καρδιας Γ 28. 472 al. l sy^c | *50* κωλ.] + ου γαρ εστιν καθ υμων LΞ 33 al. | fin.] + ουδεις γαρ εστιν ος ποιησει δυναμιν επι τω ονοματι μου και δυνησεται κακολογησαι με (Tat) vet. lat | *52* κωμην] πολιν ℵ* ΓΛ 28. 69 al. lat | ωστε] ως ℵ* B a b e l q | *54* αυτους] + ως και ηλιας εποιησεν ACDX al. a b c f q sy^p

55 56 τούς; στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. καὶ
ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 60: Mt 8,19—22. 57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις
πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ
58 κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
59 ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς
ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πα-
60 τέρα μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν
61 διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ
καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν
62 μου. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ
βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.
1—12 Mt 10,7—16. 10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους
ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο
πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον
2 οὗ ἤμελλεν αὐτός ἔρχεσθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐ-
τούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
3 ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγετε·
ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή-

---

55 fin.] + και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας (ανθρωπων) απολεσαι αλλα σωσαι (D) K M U Γ Λ Π al. latpler | 57 om. κυριε ℵ B D L Ξ 1. 28 al. acer[1] vg sy[cs] | 59 προς ετερ.] αυτω Tat a | om. κυριε B D al. sy[s] | 61 μοι] + απελθειν και a r[1] sy | 62 ο δε ιησ. ειπεν αυτω D e | > εις τ. οπισω βλεπ. και επιβ. τ. χειρα (αυτου) επ αρ. D a b c e q | 10,1 inc. απεδειξεν δε και ετερους οβ' D a c e (sy[cs]) | εβδ.] + δυο B D al. a c e l r[1] vg sy[c.s] | > παντα τοπον κ. πολιν D vet. lat sy

ματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· 5
εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς 6
εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν 7
αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες
τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μι-
σθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.
καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, 8
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θερα- 9
πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐ-
τοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται 10
ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε·
καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς 11
πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσό-
μεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις 12
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ. Οὐαί σοι, Χοραζείν, οὐαί σοι, Βηθ- 13 Μι 11,21—23.
σαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν 14
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει
ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρα- 15
νοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς
ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστεί-
λαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα 17
μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ 18

---

5 > πρωτον οικιαν D* a syc^s | *6* ανακ.] επιστρεψει η ειρηνη υμων Tat D | *11* inc. ιδου και τ. κον. e syc^s | om. εκ τ. πολ. υμ. syc^s | om. ημων ℵ B D al. vet. latpler syc^s | *12* εκεινη] κρισεως Tat 157. 1434 lr^1 syc^s | *15* υψωθ.] + η C D a b ir^1 | *16* εμε αθετ. - με] εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με Tat D Θ 1582 (a b l ir^1 syc^s) | *17* εβδ.] + δυο B D latpler sys

αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ
19 τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν
ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,
20 καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ
μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται,
χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν
21.22. 21 τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο
Mt 11,25—27. τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί
σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι
22 οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. πάντα
μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς
γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται
23 ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς
μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ
24 οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
βλέπετε καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε
καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 28. 25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐ-
Mt 22,35—40. Mc 12,28—34. τὸν λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
26 κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ
Dt 6,5. Lv 19,18. 27 νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;[1] ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν· »ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν
σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διο-
νοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.«
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει

20 τω ουρανω D vet. lat | 21 〉 κυριε πατερ c e f ff² i r¹ 〉 συνετ. . . . σοφ. D | 22 inc. και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν παντα A C E G al. e ff² i q syp | 23 ειπεν] + αυτοις D e syᶜˢ | om. κατ ιδιαν D al. latpler syᶜˢ βλεπετε] + και ακουοντες α ακουετε D (c e f | 24 om. και βασιλ. D a e ff² i l Marcion | 25 ιδου] ταυτα ειποντος αυτου b c f ff² i l syᶜˢ | om. διδασκ. D Marcion | 27 om. και εν ολ. τ. διαν. σου D vet. latpler Marcion

καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπεν 29
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;
ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ- 30
έβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λῃσταῖς
περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς
ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ 31
ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν 32
καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις 33
ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
χνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα 34
αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς παν-
δοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν 35
αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ παν-
δοχεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι
ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον 36
δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐ- 37
τοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
ποίει ὁμοίως.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ 38
αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις
ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, 39
ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ
κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα 40
περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ
εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου
μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ

30 om. *τυγχ.* ℵBDLXΘ 1. 33 lat sy | *31* om. *κατα συγκυρ.* bcil(D) | *καταβαινων* DWe | *34* om. *προσελθων* 544 abff²il | > *οινον . . . ελαιον* 280 r¹ sycp | *35* *επαν. με εγω σοι αποδ.* (D)ce | *36* om. *των τριων* Da | *38* inc. *εν δε τω πορ.* ℵBLΞ 33 sycs | *39* om. *και* 2° Dae | *40* om. *πολλην* bff²i sys | > *κατελ. με μονην* D lat sy

41 ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν
αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ
42 θορυβάζῃ περὶ πολλά, ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία·
Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις
οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδί-
2-4 Mt 6,9—13. 2 δαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς·
ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ, ἁγιασθήτω
3 τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· [1] τὸν ἄρ-
τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ'
4 ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ
γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ
5 μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύ-
σεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ·
6 φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, [1] ἐπειδὴ φίλος
μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω
7 ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς
εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα
κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς
τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί

---

41 om. μεριμνας — πολλα a b e ff² i l r¹ sy³ (D) | *42* ολιγων δε εστ. χρεια η ενος ℵ B L 1. 33. om. D a b c e ff² i l r¹ sys | om. γαρ D latpler sycs, **11**,*1* om. και 2° Tat ℵ* 700 al. vet. lat sycs | 2 ειπ. δε αυτ] ο δε ειπεν D e | προσευχ.] + μη βαττολογειτε ως οι λοιποι δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογια αυτων εισακουσθησονται αλλα προσευχομενοι D | πατερ] + ημων ο εν τοις ουρανοις A C D P X al. vet. lat syp | η βασ σου] το πνευμα σου το αγιον εφ ημας και καθαρισατω ημας 162. 700 Marcion Greg. Nyss Maxim. (+ εφ ημας D) | + γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι γης ℵ A C D P X al. vet. lat syp *3* δος ημιν σημερον D 28 al. vet. lat | *4* τα οφειλημματα ημων ως και ημεις αφιομεν τοις οφειλεταις ημων D b c ff² (l r¹.² syp) | πειρ.] + αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου A C D R X al. vet. lat syp | *5* om. προς αυτους D c Marcion | *6* παρεστιν απ αγρου D | om. προς με D b i

σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς 8
διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδείαν
αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ 9
ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, 10
καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν 11
τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει 12
αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρ- 13
χοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν 14 14 - 26.
κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος Mt 12,22—30.
ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 43—45.
[1]τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρ- 15 Mc 3,22—27.
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ἕτε- 16
ροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν
παρ' αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοή- 17
ματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον
πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν δι- 18
εμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ 19
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακ- 20
τύλῳ θεοῦ [ἐγὼ] ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα

---

8 inc. et ille si perseveraverit pulsans c ff² i l vg | *11* om. αρτον — η B 73 ff² i l sy^s | ιχθυν] + αιτησει D 124 a b f r¹ sy^cp | *14* ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερεται αυτω δαιμονιζομενος κωφος και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον και τινες D c f | *15* εξ αυτ.] εκ των φαρισαιων b ff² i l r² sy^cs | fin.] + ο δε αποκριθεις ειπεν πως δυναται σατανας σατανα εκβαλλειν A D K M al. | *16* σημ. — αυτου] ελεγον δος ημιν σημειον εξ ουρανου 28

21 ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ
ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ
αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐ-
τόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει,
23 καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ'
ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
24 ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀν-
ύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον
[τότε] λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν
25 ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ
26 κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
βάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά,
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
27 πρώτων. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα
ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν
αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ
28 μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦνγε
μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ
φυλάσσοντες.

29—32: Mt 12,38—42. 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν·
ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ,
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
30 Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευί-
ταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
31 που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερ-
θήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν

22 om. νικησῃ αυτον D | 24 om. τοτε ℵ* A C D R al. latpler | 2 ευρ. | + σχολαζοντα B C L R Γ al. f1 | 26 om. τοτε D syc | παραλ] + μεθ εαυτου C X 33. 69 al. | r1 εκει] εν αυτω Tat sycs, om. C D 33. 122 vet. lat 27 〉 γυν. τις επαρ. φων. D c e | 30 fin.] + και καθως ιωνας εν τη κοιλια του κητους εγενετο τρεις ημερας και τρεις νυκτας ουτως και ο υιος του ανθρωπου εν τη γη Tat D a e ff2 | 31 om. εν τη κρισει D | om. των ανδρων C al. sycs

περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολο-
μῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες 32
Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι
μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς 33
κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος
βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ 34 34—36:
ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, Mt 6,22.23.
καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ
πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει 35
οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν 36
τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος
τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος 37
ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον 38
ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπεν δὲ ὁ κύριος 39 39—52.
πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν Mt 23 1—36.
τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ
δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσω- 40
θεν ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, 41
καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλὰ οὐαὶ 42
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ
παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ

---

32 om. vers. D | *34* inc. ο γαρ λυχνος e sy^{cs} | fin.] + ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον Tat D a b e ff^{2} i (sy^{c} post 11, 35 pon.) | *35. 36* om. verss. D a b e ff^{2} i (om. *36* sy^{c}) | *36* φωτ. μη εχον — σε] μη εχον λυχνον φωτιζοντα σκοτεινον εστιν ουτως (quanto magis) οταν ο λυχνος σου φωτεινος η φωτιζει σε f q sy^{s} | *37* ελεηθη δε αυτου τις φαρ D sy^{cs} | *38* ιδ εθαυμ.] ηρξατο διακρινομενος εν εαυτω λεγειν D 251 lat. sy^{c} | *39* φαρ.] + υποκριται Tat D b | *42* τοις] + γραμματευσι και Tat b sy^{c}

θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρ-
43 εῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε
τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν,
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρω-
45 ποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. Ἀπο-
κριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδά-
46 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ
εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτί-
ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε
47 τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
48 ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι
αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδο-
49 μεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν·
ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστό-
λους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξου-
50 σιν, ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφη-
τῶν τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου
51 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵματος Ἄβελ
ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω
ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα·

---

42 om. ταυτα – παρειναι D b | *43* τοις] + γραμματευσι **και** Tat gat sye | αγορ.] + **και** τας πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις Tat C D 13. 64 b l q r[1] | *44* om. ως τα D a c e ff[2] syes | *46* > ουαι τοις νομικ. D syes | δυσβ | βαρεα c e sy, + **και** επιτιθετε επι τους ωμους των ανθρωπων Tat sye | τοις φορτ.] αυτοις a syes, om. D b q | *47* προφ.] + **και** κοσμειτε τα μνημεια των δικαιων Tat l | *48* **και** συνευδ.] μη συνευδοκειν D e (a b f q) | *49* om. **και** η σοφ. τ. θ. ειπεν D b Lucif | *51* αβελ] + του δικαιου K M Π al. c e i r[1.2] | ζαχ.] + υιου βαραχιου Tat D 73. 251 | ον εφονευσαν ανα μεσον τ. θ. κ. τ. ναου Tat D sy a e r[2] | απο 2ο] εως D vet. lat syes | *52* ηρατε] εκρυψατε Tat D Θ 157 a b c e q syes

τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς
εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. Κἀκεῖθεν ἐξελ- 53
θόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι 54
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ 12
ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε
ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις
ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον 2 2–9
ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ Mt 10,26–33.
οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ 3
εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς
τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται
ἐπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις 4
μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ
σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· 5
φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξου-
σίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πω- 6
λεῖται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν
ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ 7
τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.
μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ 8

---

53. 54 λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους ενωπιον παντος του λαου ηρξαντο οι φαρισαιοι και οι νομικοι δεινως εχειν και συνβαλλειν αυτω περι πλειονων ζητουντες αφορμην τινα λαβειν αυτου ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου D (f sy^c. Θ al.) | **12** *1* inc. πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλω ωστε αλληλους συνπνιγειν D (lat sy^{cs}) | om. πρωτον Tat b e vg^z sy^s Marcion | *2* δε] γαρ Tat D a sy^{cs} | *3* om. ανθ ων Tat a c sy | *4* και μετα τ. μη] την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι Tat D 157 (om. εχοντ — ποιησαι) | *5* om. φοβηθητε 2ο ℵ D 157 a syp | om. ναι a c l r^1 | *6* om. ουχι Tat sy^{cs} | *7* om. πασαι 565 sy^{cs} | πολλων] + γαρ D 1675 sy

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
9 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐν-
ώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον
10 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ
11 ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς
συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ
13 ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου
αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερί-
14 σασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ
15 μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς·
ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ
16 ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπεν δὲ παρα-
βολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς
17 πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
18 συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν· τοῦτο
ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μεί-
ζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
19 γενήματα καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ
ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραί-
20 νου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ
νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ

---

8 om. *των αγγελων* ℵ Marcion | *9* om. vers. 245 e sys | *10* fin.] + *αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι* Tat D c e | *11* om. *η τι* 1° D 157 vet. lat sy | *14* om. *η μεριστην* D 28. 33. 157 a c sycs Marcion | *18* om. *τουτο ποιησω* sycs | *μειζ. οικ.*] *ποιησω αυτας μειζονας* D lat (sy) | *τα γενημ.*] *τον σιτον* B L X syp | om. *και τα αγαθ.* D vet. lat sycs | *19* *ψυχη* 2°] *ιδου* sycs, om. vet. lat | om. *κειμενα — πιε* D a b c e ff²;

ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων 21
ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν. Εἶπεν δὲ 22 22—31.
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Mt 6.25—33
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώ-
ματι τί ἐνδύσησθε. ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν 23
τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατα- 24
νοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀπο-
θήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον
ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν 25
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, 26
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ 27
κρίνα, πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾶ οὐδὲ νήθει· λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ 28
τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί 29
φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· ταῦτα 30
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν·
ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων· [1] πλὴν 31
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προσ-
τεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· 32
ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν
βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ 33 33.34
δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια Mt 6.20.21.
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς
διαφθείρει· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, 34
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν ὑμῶν 35 35—46.
Mt 24.42—51

---

21 om. vers. D a b | *22* om. *ειπεν — αυτου* Tat 245 | *24 τους κορ.*] *τα πετεινα του ουρανου* Tat D e f l r[1] *θεριζ.*] + *ουδε συναγουσιν εις αποθηκας* Tat 157 *ποσω μαλλον*] *ουχι* Tat D c e ff[2] i l | *25* om. *μεριμνων* D om. *ενα* ℵ* B D ff[2] i l | *26* inc. *και περι των λοιπων τι* D vet. lat | *28* om. *ουτως* sy[cs] | *30* om. *του κοσμου* W 270. 579 al. l | *31 ζητειτε*] + *πρωτον* Tat 28 i

αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
Mt 25,1—13. 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις
τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γά-
μων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοί-
37 ξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς
ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς
38 καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. κἂν ἐν τῇ
δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ
39 οὕτως, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώ-
σκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφ-
40 ῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς
41 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην
42 λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; καὶ εἶπεν ὁ κύριος·
τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν
καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ
43 τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος
ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ
44 εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
45 στήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχε-
σθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκε-
46 σθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
47 τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ

---

35 καιομ.] + in manibus vestris c ff² Cypr | *38* inc. και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας μακαριοι εισιν οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις καν (D c e) 1. 118. 209 vet. lat syc | *39* om. εγρηγ. αν και ℵ* D e i syᶜˢ | *40* om. vers. 1. 118. 209 | *41* om. η και πρ παντ. D | *42* φρον] + και αγαθος Tat D c e syᶜ | *44* αληθ.] αμην D 251 c | *46* του δουλ. εκ.] αυτου D c e

γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοι-
μάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσε-
ται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια 48
πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη
πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ
παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐ-
τόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί 49
θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτι- 50
σθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.
δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ 51
γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ἔσον- 52
ται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ δια-
μεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρι-
σὶν [1] διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς 53
ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐ-
τῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν. Ἔλεγεν 54
δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλ-
λουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος
ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν νότον 55
πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρα- 56
νοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς
οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε 57
τὸ δίκαιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντι- 58
δίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ
πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.
λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ 59
ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

51—53: Mt 10,34—36.

---

47 om. ετοιμ. η D 844 | om. η ποιησ. Tat L W 13 vet. lat sy | 48 ω παρεθ.—αυτον] cui plus dignitatis adscribitur plus de illo exigetur servitutis l Cypr | 49 inc. ουκ οιδατε οτι πυρ X 213 b e ff² l fuld | 50 om. δε Tat L 28. 64 c ff² i l q sy | 51 δουναι] ποιησαι D e sy^c | 53 μητηρ] mulier e sy^c | 56 om. πως D 429 c e i sy^cs | ουκ οιδατε δοκιμαζειν ℵ B L Θ 33 (429 ff² l) | 57 om. vers. 713 | om. τι δε D sy^c | 59 om. και D 713 e f i sy | λεπτ.] κοδραντην D vet. lat sy Marcion

13 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα
2 Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλι-
λαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλι-
3 λαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; οὐχί,
λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες
4 ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτὼ ἐφ'
οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπ-
έκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγέ-
νοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατ-
5 οικοῦντας Ἱερουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ'
ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.
6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέν
τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ
ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν.
7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ
ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα
8 τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,
ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια,
9 [1]κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ
μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.
10 [2]Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν
11 τοῖς σάββασιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα
ἀσθενείας ἔτη δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν
αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου,
13 [3]καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα
14 ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς

13,3 om. αλλ Tat 280 vet. lat | om. παντες ff² l r² 4 om. αυτοι Tat D e sy | 5 om. αλλ Tat 13. 826 c e ff² i l q | om. παντες ff² i l sy^cs Marcion | 6 παραβ.] + αυτοις Tat a | 6 ουχ ηυρεν . . . δε] μη ευρων D 157 e | 7 ευρισκω] + φερε την αξινην D | 8 τουτον τον ενιαυτον D arm | κοπρ.] κοφινον κοπριων D vet. lat | 12 om. προσεφωνησεν και D e

δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι
ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ 15
κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην 16
δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο 17
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις
ὑπ᾽ αὐτοῦ. Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ 18 18—21: Mt 13,31—33. Mc 4,30—32.
βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;
ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ
ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν 20
τοῦ θεοῦ; ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ 21
ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 22
Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; 23
ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· [1] ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν 24
διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἀφ᾽ 25
οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν

---

14 > ελεγ. τω οχλ. οτι εν σαββ. εθ. ο ιησ. D a e | *15* υποκριτα D V X al. f l sy | *17* om. ταυτα λεγ. αυτου D e | κατησχυνθησαν D e | om. παντες D b e ff² i l q | εν πασιν οις εθεωρουν ενδοξοις υπ αυτου γινομενοις D vet. lat | *19* om. μεγα ℵ B D L 251 a b e ff² i l sy^cs | *20* inc. η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην D (a a²) | *24* ουκ ισχ.] ουχ ευρησουσιν Tat D 1093

θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν
τὴν θύραν λέγοντες· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν·
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν
26 ἐστέ. τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν
σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν
27 ἐδίδαξας·[1] καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν οὐκ οἶδα πόθεν
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδι-
28.29. Mt 8,11.12. 28 κίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ
βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ
30 βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται
31 ἔσχατοι. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες
Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου
32 ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀπο-
τελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦ-
33 μαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ
ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
34.35: Mt 23,37—39. 34 την ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ
Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας
καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν
τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυ-
35 γας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ
οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως

---

25 om. εξω εσταναι και ℵ* | om. *την θυραν* 2° D 472 aa² bq syᵖᵃˡ om. *κυριε* 2° ℵBL 157 aceff² g¹·² | vg | *26* *λεγειν*] + *κυριε* D 1604 | *27* *ουκ οιδα — εστε*] *ουδεποτε ειδον υμας* De | *28* *προφ.*] + introeuntes vet. lat | *31* *ημερα*] *ωρα* ℵAB*DLRX al. *των φαρισαιων* Tat D 1604 lat sycs | *32* om. *τελειουμαι — 33 εχομ.* 579 | *33* om. *πλην — πορευεσθαι* 69. 80 il (*πορευεσθε* bcff²r¹) om. *αυριον και* ℵ* | *35* *υμων*] + ερημος DEGH al. 33 vet. latpler sycp | *με*] + *απαρτι* Tat Dgr Θ

ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν 14
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ
φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι
αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς 2
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 3
εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων·
ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ 4
ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ
ἀπέλυσεν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν 5
υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως
ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς 6
ταῦτα. Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους 7
παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξ-
ελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ὅταν κληθῇς ὑπό 8
τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτο-
κλισίαν, μή ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος
ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας 9
ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ
αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' 10
ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον
τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι·
φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι.
ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ 11
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγεν δὲ καὶ 12

---

35 om. ηξει οτε ℵBKL al. 1. 69 ei syp | ηξει| + η ημερα abf syc | **14**,*2* om. τις Tat D 1. 131 bcff2ilq sys | *3* om. λεγων Dabfqr1 sy | επιλ.] + της χειρος αυτου ar1 | ὁ υιος] ονος ℵKLXΠ 1. 33. 69 abcil vg, προβατον D | ⟩ εμπεσειται τη ημ. τ. σαββ. και ουκ ευθ. D sy | *6* οι δε ουκ απεκριθησαν πρ. τ. D 47 (e) | *8* om. υπο τινος D latpler sycs | om. εις γαμους b sa | η — αυτου] ηξει D, om. κεκλημ. υπ αυτου Tat syc (vet. lat) | *9* αρξη] εση De sycs | *10* om. πορευθεις D 251 e

τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖ-
πνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελ-
φούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας
πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε
13 καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν
ποιῇς, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυ-
14 φλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντ-
αποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ
15 ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας δέ τις τῶν
συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος
ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
16—24· 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον
Mt 22,2—10. 17 μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς,[1] καὶ ἀπέστειλεν τὸν
δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν
18 πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραι-
τεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα,
καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ
19 σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν·
ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκι-
μάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.
20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο
21 οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος
ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργι-
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ·
ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
22 τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν
ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι
23 τόπος ἐστίν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦ-
λον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ
ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος·

---

12 om. αριστ. η sys | om. μηδε τ. συγγ. σου D 713 a e | γειτ.] + μηδε τους D vet. lat | *16* om. αυτω Tat D 544 a b e | om. μεγα Tat X e | *17* ερχεσθαι ℵ A D K L W al. vg sycs | om. παντα ℵ* B L R b e ff² i l q | *19* ερωτ. — παρητ.] διο ου δυναμαι ελθειν D vet. lat | *20* om. δια τουτο !57 a b e i q sycs | *22* ⟩ factum est domine b ff² l q r¹ fuld | τοπος] locutus a b e ff² l r¹ fuld

λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων 24
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ 25
στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· εἴ τις ἔρχεται πρός 26 26.27
με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη- Mt 10,37.38
τέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυ-
τοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.
ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται 27
ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Τίς 28
γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ
πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει
εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέ- 29
λιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεω-
ροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν[1] λέγοντες ὅτι 30
οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος 31
ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθ-
ίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν
δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιά-
δων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ 32
πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ
πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ 33
ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητής. Καλὸν οὖν τὸ 34
ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ-
θήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν 35
ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
ἀκουέτω.
Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι 15

---

24 ανθρωπων Tat ℵ D e | κεκλ.] + et non venerunt al | fin.] + πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι GHXΓΛ al. | *25* om. πολλοι D a b c e l sy^{c} | *27* om. vers. MRΓ 213 al. sy^{s} | *28* om. γαρ Tat a b ff^{2} l q, δε D e | *29* μη ισχυση οικοδομησαι και παντ. D e r^{1} | αρξ. — *30* λεγ.] μελλουσιν λεγειν D e (Tat a b c ff^{2} i l q) | *30* om. οτι Tat D al. a b c e ff^{2} l sy^{cs} | *31* ουχι] ουκ ευθεως D | *35* αλλ εξω Tat 1012 lat sy^{cs} | **15** *1* om. παντες W **237. 251** b c f l q vg sy

2 καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυ-
ζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες
ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει
3 αὐτοῖς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
4—7: Mt 18,12—14. 4 ταύτην λέγων· τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων
ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ
καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως [οὗ] εὕρῃ αὐτό;
5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ
6 χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται
ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα
ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετα-
8 νοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν
ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ
σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ
9 εὕρῃ; καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γεί-
τονας λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν
10 δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται
χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ
11 ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπεν δέ· ἄνθρω-
12 πός τις εἶχεν δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος
αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον
μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα
ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν,
καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν
14 ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο
λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς
15 ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη

3 αυτους] + ο ιησους c ff² r¹ syp | 4 απολωλ.] πλανωμενον Tat b c ff² i l q | 5 επιτιθ.] + αυτο Tat 700. 1093 a b e i q r¹ | om. χαιρων b ff² i l | 10 fin.] + μαλλον η επι ενενηκοντα εννεα δικαιους οιτινες ου χρειαν εχουσιν μετανοιας Tat 1071 | 12 om. αυτων 1038 vet. lat sy | τω πατρι] αυτω vet. lat sy^cp | 14 om. ισχυρα b ff² i l sy^s | om. και — υστερ. sy^cs

ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους·
καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἐκ τῶν 16
κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου
αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς 18
τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ 19
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν
μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα 20
ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, 21
ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ 22
πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε στο-
λὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα
εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν 23
σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,
ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, 24
ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραί-
νεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν 25
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκου-
σεν συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλε- 26
σάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη
ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, 27
καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευ-
τόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη 28
δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 29

---

16 γεμ. τ. κοιλ. αυτ.] χορτασθηναι ℵ B D L R (W) 1. 13. 69 al. (a) e f sy^{c} | *17* μισθιοι] + εν τη οικια sy vg^{cl} | *20* ου μακραν P X 33 | *21* fin.] + ποιησον με ως ενα των μισθιων σου ℵ B D U X 700 al. gat | *22* om. ταχυ A P Q R Γ al. sy^{p} | *26* τι θελει τουτο ειναι D

εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι
καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον. καὶ ἐμοὶ
οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων
30 μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ κατα-
φαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας
31 αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ
32 ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει,
ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

16 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός
τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος
διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
2 αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκο-
3 νομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπεν
δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός
μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκά-
4 πτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί
ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας
5 δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. καὶ
προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν
τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον
6 ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν
βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου
τὸ γράμμα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
7 κοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφεί-
λεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. [καὶ]
λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ γράψον
8 ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονό-

---

29 εριφιον B, + εξ αιγων D sa | ευφρ.] αριστησω D | *30* τω δε υιω σου τω καταφαγοντι . . . και ελθοντι D e syp(cs) | σου τον βιον] παντα D e (+ tua) | *31* om. τεκνον D a | ει] fuisti et es a b l q got c (eris) | *32* χαρην.] + σε 1604 r[1.2] syc | **16**,2 αυτον] + ο κυριος αυτου a c r[1] sy | 3 οικονομος] + εκεινος 157 e sy | 6 om. καθισας ταχεως D Orig | 7 οφειλ.] + τω κυριω μου 28 a c ff[2] sycp | αυτω] και εκεινω a b l q

μον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν.
Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους 9
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ
δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς 10
ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ
ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, 11
τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ 12
ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς
δώσει ὑμῖν; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου κατα-
φρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
μωνᾷ. Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρι- 14
σαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήρι-
ζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαι- 15
οῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ
θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν
ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ 16
τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς
εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν 17
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν
κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα 18
αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπο-
λελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. Ἄνθρω- 19
πος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορ-
φύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος 20

---

8 οτι] διο λεγω υμιν D (a r[1]), ειπεν δε προς τους μαθητας αυτου vet. lat | *τ. γεν. τ. εαυτ.*] ταυτην την γενεαν vet. lat (Tat 472 ℵ*) | *9* του αδικου μαμωνος D a | *10* ελαχ. 1°] ολιγω Tat d e f | ελαχ. 2°] ολιγω Tat D 1. 118 lat | *12* υμετ.] εμον 157 e i l Marcion | *17* τ. νομου] των λογων μου Marcion | *18* om. απο ανδρος D 28 sy | *19* inc. ειπεν δε και ετεραν παραβολην D | πλουσ.] + cui nomen phinees sa

ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπ-
τόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ
καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχ-
θῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον
Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη.
23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρό-
24 θεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ
αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με
καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ
δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσ-
25 σάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν
δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ
ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυ-
26 νᾶσαι. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες
διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
27 οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπεν δέ·
ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν
28 οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-
φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
29 λέγει δὲ [αὐτῷ] Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ
30 τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν·
οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
31 ρευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶπεν δὲ αὐτῷ·
εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

---

21 χορτ.] γεμισαι την κοιλιαν αυτου sy bo απο 1°] + των ψιχιων A(D)PXΓ al. a vg syp | *23* inc. επαρας δε c e l r¹ vg, om. και 1° ℵ* ff² i q | fin.] + αναπαυομενον DΘ b c e q r¹ | *24* και 3°] ινα vet. lat | *26* om. ενθεν DW c e | προς ημας] ωδε D lat | *27* πατερ] + αβρααμ D N X 579 sy^pal | om. αυτον vet. lat | *31* αναστ.] πορευθη 245 (69) a ff² i r¹ sy^s + και απελθη προς αυτους D (vet. lat) | πεισθ.] πιστευσουσιν DW 157 lat sy, + αυτω c l i sy

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκ- 17
τόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ
δι᾽ οὗ ἔρχεται· λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς 2
περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρρι-
πται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν
μικρῶν τούτων ἕνα. [1] προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν 3
ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ
ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς 4
ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ
πρὸς σὲ λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ 5
εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν
πίστιν. εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς 6
κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον 7
ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι
ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν
ἀνάπεσε, [1] ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί 8
δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ
πίεσαι σύ; μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν 9
τὰ διαταχθέντα; οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε 10
πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς 11
Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον

17,*1* *ουαι δε*] *πλην ουαι* ℵBDL vet. lat sy^{cs} | *ερχ.*] + *το σκανδαλον* Tat sy^{c} | *2* *λυσ.*] *συμφερει* De | *περιεκειτο* Tat e sy^{cs} | *ει*] + *ουκ εγεννηθη και* vet. lat Marcion | *ερριπτο* Da | *4* om. *προς σε* *ΓΔΛ* al. fi | *5* *τω κυρ.*] *κυριε* b c e ff^{2} q r^{1} | *6* om. *ο κυριος* D vet. lat sy | *αν 1°*] + *τω ορει (τουτω) μεταβα εντευθεν (εκει) και μετεβαινεν και* D (sy^{c}) | *τη συκ.*] arbori c e ff^{2} l s | *7* *ποιμ.*] + *προβατα* vet. lat sy | *μη ερει* De Hil sy^{cs} | om. *ευθεως* X 213 b ff^{2} l q sy^{pal} | *8* om. *ουχι* D (*αλλα*) vet. lat sy | *9* fin.] + *ου δοκω* AD*ΓΔ* al. lat^{pler} sy^{p} | *10* om. *ουτως* b ff^{2} i q | om. *παντα* ℵ* 579 vet. lat sy^{cs} | *παντα υμιν*] *οσα λεγω* D | *11* om. *εγενετο* Tat sy^{cs}

12 Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
13 λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν. καὶ αὐτοὶ
ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον
14 ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπι-
δείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν
15 τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ
αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς
16 μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν
17 αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;
18 οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;
19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου
σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε
ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς
καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ
21 παρατηρήσεως, [1] οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ· ἐκεῖ·
ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντός ὑμῶν ἐστιν.
22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι
ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ
23 ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν
ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ [ἢ] ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ
24 διώξητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει,
οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
25 αὐτοῦ. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ

11 γαλ.] + et iericho vet. lat sy^{c} | *12* απηντ.] οπον ησαν D e, om. sy^{cs} | *13* om. αυτοι D lat sy | ηρ φων.] εκραξαν φωνη μεγαλη D e | *14* αυτοις] + τεθεραπευσθε D | *15* ιαθη] εκαθερισθη D 157 al. vg sy | *16* om. ευχ. αυτω D | *17* ουχι οι δυοι D (W) vet. lat sy^{cs} | *18* (εξ αυτων) ουδεις ευρεθη υποστρεψων ος δωσει δ. Tat D lat sy^{cs} | *21* εκει] + μη πιστευσητε D | *23* om. η D^{gr} K L X W Π 33 al. e q | *24* om. εις την υπ ουρ. D 213. 700 al. a c ff^{2} l r^{1} s | om. λαμπει a c ff^{2} l r^{1} sy^{cs} | ο υιος—αυτου] η ημερα του υιου τ. ανθρ. Tat sy^{cs} (B D vet. lat^{plerq})

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ 26
καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς 27
ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν
ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως 28
καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,
ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδό-
μουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, 29
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπ-
ώλεσεν ἅπαντας. κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ 30
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ 31
τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ
ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. ὃς ἐὰν ζητήσῃ 32/33
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν.
λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης 34
μιᾶς, ὁ εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφ-
εθήσεται· ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, 35
ἡ μία παραληφθήσεται ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται.
καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; 37
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ
ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν 18
πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν,
λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ 2
φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς 3
αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα 4

---

28 καθ. εγεν.] και a e s | *29* om. δε Tat D a e s | *30* εν τη ημ. τ. υιου τ. ανθρ. η αποκαλυφθη D vet. lat | *31* ημερα] hora a b c ff² g¹ i l vg | *33* θεληση ζωογονησαι τ. ψυχ. αυτ. D | *36* + δυο εν αγρω εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται D U al. lat sy | **18**,*1* om. αυτους D E G H Δ al. lat | *4* χρονον] + πολυν Tat lat sy^cpal, + τινα D ss

εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι
5 οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν,
6 ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπεν
δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας
7 λέγει· ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας
8 καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ᾽ αὐτοῖς; λέγω
ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.
πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει
τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας
ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας
10 τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωποι
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς
11 Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος
σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο· ὁ θεός,
εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
12 οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου,
13 ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν τὸ
στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ
14 ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιω-
μένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ᾽ ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς
ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15—17: Mt 19,13—15. Mc 10,13—16.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.

---

4 **ειπ. εν εαυτ.**] ηλθεν εις εαυτον και λεγει D Vig om. **και** 2° D vet. lat sy | *5* **ταυτην**] + **απελθων** D | *6* **κυριος**] **ιησους** 713 sys | *8* > **πλην αρα ο υιος** D sycs pal | *9* om. **την παραβ. ταυτ.** D 472 (a c r1.2) *10* **ο ετερ.**] **εις** D c e q | *13* om. **εις τον ουραν.** i l Orig. **κυριε ο θεος** b c ff2 l Tat | *14* om. **εις τ. οικ. αυτ.** D sa | **μαλλον παρ εκειν.** D vet. lat sy (+ **φαρισαιον** D vet. lat syp), **η γαρ εκεινος** A P Q X al. | *15* **απτ.**] **ευλογη** syc

ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε 16
τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν 17
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδά- 18 18—30:
σκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο- Mt 19,16—29.
μήσω; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις 19 Mc 10,17—30.
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς 20 Ex 20,12—16.
ἐντολὰς οἶδας· »μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ Dt 5 16—20.
κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα.« ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα 21
ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς 22
εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυ-
ρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ 23
δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη, ἦν γὰρ
πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 24
εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·
εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος 25
βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· 26
καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα 27
παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν.
Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια 28
ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν 29
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν
ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν

---

16 του θεου] των ουρανων *A* 157 al. a b c sy | *17* τ. θεου] των ουρανων sy^{s} | παιδ.] + τουτο l i sy^{c} | *18* om. αρχων vet. lat Marcion | *19* θεος] + ο πατηρ Marcion Orig | *20* οιδ.] + ο δε ειπεν ποιας· ειπεν δε ο ιησους Tat D e (a c r^{2}), + ει θελεις εις ζωην εισελθειν sy^{c} | *21* ειπεν] + αυτω 011. 157 c ff^{2} i l sy^{c} ^{p} ^{pal} | om. μου B D l sy^{c} Marcion | *25* > εισελθ. εις τ. βασ. Tat D b c f l vg sy^{c} | *29* om. οτι ℵ* D lat | τεκνα] + εν τω καιρω τουτω Tat D

30 τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ
πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ
αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31—34: Mt 20,17—19. Mc 10,32—34.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
32 προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· παραδοθήσεται
γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρι-
33 σθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
34 ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35—43: Mt 20,29—34. Mc 10,46—52.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰεριχὼ
τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί
37 εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ
38 Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησεν λέγων·
39 Ἰησοῦ υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες
ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ
40 μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐ-
τόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν·
41 τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα
42 ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλε-
43 ψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆμα
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν
θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
θεῷ.

---

30 ος] και a ff² q vg syp | ος ουχι] εαν D b c e i l | επταπλασιονα D vet. lat, εκατονταπλασιονα 472 syᶜˢ | αιων.] + κληρονομησει Tat vet. lat syᶜˢ | *32* om. και υβρισθ. D L al. vet. lat | *34* και 2°] αλλ D 1. 209 vet. lat sy | om. τουτο D 1. 25. 209 vet. lat syᶜˢ | *35* > επαιτων εκαθητο D a e l r¹ | *39* om. πολλω D c | *40* om. προς αυτον D 1. 63 al a e ff² i l s (syᶜˢ) | *41* > αναβλ. κυριε b i l q s | *43* αινον] δοξαν D

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰεριχώ. Καὶ ἰδοὺ 19 2
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς
ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος· καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδρα- 4
μὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν,
ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.
καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς 5
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι·
σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. καὶ 6
σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.
καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι 7
παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· 8
ἰδοὺ τὰ ἡμίσια μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς
πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,
ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 9
ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ
ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν·
ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10
σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν 11 11—27:
παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν Mt 25,14—30.
καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν· ἄνθρω- 12
πός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν
λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέ- 13
σας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα
μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐ- 14
τόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ
λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ'

19,2 om. καλουμ. DG latpler sy | 3 om. τις εστιν 2145 l syc | 4 om. εις τ. εμπρ. lat | 5 και εγεν. εν τω διερχεσθαι αυτον ειδεν και D 157 vet. lat syc | 7 om. παντες 1604 l sys | om. λεγοντες D a e ff2 i | s r1.2 syc | 8 om. κυριε 579 c e i r2 s | 12 om. εαυτω Tat D vet. lat sycs

15 ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λα-
βόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ
τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον,
16 ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρεγένετο
δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
17 προσειργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε,
ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
18 ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ
ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε,
19 ἐποίησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ
20 σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος
ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
21 ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ σε,
ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας,
22 καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ· ἐκ
τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις
ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ
23 ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί
οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν;
24 κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.[1] καὶ τοῖς
παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν
25 καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον
26 αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω ὑμῖν ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
27 ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. πλὴν
τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς
με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ
κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

---

15 om. τουτους D 1. 11 al. lat | τι διεπ αγματευσαντο ℵBDL 157 e sycs | *17* δουλε] + και πιστε Tat f | *18* δευτ.] ετερος D 157 lat | *20* om. κυριε Lucif syc | *21* οτι εφοβ. D 1071 vet. lat | ανθρωπος γαρ D e | *22* πονηρ.] απιστε e ff² l r¹ sys (a syc) | αιρω . . . θεριζω D 579 vet. lat sy | *23* δια τι ουν D e r¹ | *24* om. την μναν D a e s | *25* om. vers. D W 69 al. b e ff² Lucif sycs | *26* δοθησ.] προστιθεται D sys | εχει] δοκει εχειν 69. 346 al. syc Marcion | *27* fin.] + και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων D

Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀνα- 28
βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν 29
εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ
καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη-
τῶν [1] εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, 30
ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· 31
διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι 32
εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δὲ αὐτῶν 33
τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον· ὅτι ὁ κύριος 34
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰη- 35
σοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν
πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου 36
δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν
τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα- 37
βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν
φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
[1] λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς 38
ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη καὶ
δόξα ἐν ὑψίστοις. καί τινες τῶν Φαρισαίων 39
ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς 40
εἶπεν· λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν,

29—38: Mt 21,1—9. Mc 11,1—10. J 12,12—16.

---

28 om. εμπροσθ. D lat | *29* om. καλουμ Κ Π 69. 213 al. e sy^{s} | *30* εν η] και D sy | om. δεδεμεν. D | om. πωποτε DH 245 vet. lat sy^{cs} | *31* om. δια τι λυετε Dceff^{2}ls | om. ουτως acff^{2}l sy^{c} | *32* om. οι απεστ. 713 ae sy^{c} | καθως ειπ. αυτοις] ουτως e sy^{c} | fin.] + εστωτα τον πωλον 157. 713 vg (acff^{2}) | *33* om. ειπον οι κυρ. - *34* οι δε e sy^{s} | *35* αυτον] τον πωλον Tat De sy^{cs} | om. προς τ. ιησ. Tat De | επι τ. πωλ.] επ αυτον Dceq sy^{cs} | *37* om. των μαθητων acff^{2}ils sy^{c} | om. φωνη μεγ. Dl | *38* om. ερχομ. ℵ* el | om. εν ονομ. κυρ. el | κυρ.] + ευλογημενος ο βασιλευς D 157 cfff^{2}ir^{1} | *39* τ. μαθ. σου] αυτοις acff^{2}ils sy^{c} | *40* om. λεγω υμιν eil

41 οἱ λίθοι κράξουσιν. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν
42 τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων ὅτι εἰ
ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ
πρὸς εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ
ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε
44 καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν σε
καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λί-
θον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν
45—48: Mt 21,12—16. Mc 11,15—18. J 2,13—16. 45 καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν
εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας,
Is 56,7. Jr 7,11. 46 λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· »καὶ ἔσται ὁ οἶκός
μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιή-
σατε σπήλαιον λῃστῶν.«
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ·
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν
48 ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. καὶ οὐχ εὕρι-
σκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέ-
ματο αὐτοῦ ἀκούων.

1—8: Mt 21,23—27. Mc 11,27—33. 20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος
αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου
ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν
2 τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον λέγοντες πρὸς αὐ-
τόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς,
3 ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀπο-
κριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς
4 κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· τὸ βάπτισμα
5 Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ
συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὐκ ἐπιστεύ-

42 om. νυν Tat a e i l sy^{cs} | om. δε Tat a e i l, + η ειρηνη Tat sy^{c} | 43 om. σοι 1° D a e | 44 λιθ. εν ολη σοι D(Θ) 1. 124. 209 c e i r^{2} s ! 45 πωλ.] + εν αυτω και αγοραζοντας και τας τραπεζας των κολλυβιστων εξεχεεν και τας καθεδρας των πωλουντων τας περιστερας κατεστρεψεν Tat D Λ 262 al. vet. lat | 46 om. αυτοις c e r^{1} sy^{cs} | 20 1 ιερεις A E G H K W al. | 3 om. λογον a e f^{2} i sy^{c}

σατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, 6
ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος
γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρί- 7
θησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 8
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν 9 9—19.
τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν Mt 21,33—46.
ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ Mc 12,1—12.
ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. καὶ καιρῷ ἀπέστει- 10
λεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ
καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ
γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν.
καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ 11
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστει-
λαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ 12
καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπεν δὲ 13
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω
τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπή-
σονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογί- 14
ζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν 15
ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει
αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ 16
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον·
μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί 17 Ps 117,22
οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· »λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη

---

6 > λιθασει ημας ο λαος απας D e sy^{cs} | *9* inc. ελεγεν δε την παρ. ταυτ. D e(a) | ανθρ.] + τις Tat A W Θ al. | αυτος δε απεδημ. D e | *10* καιρ.] + των καρπων Tat l sa, + τινι vet. lat | *11* προσεθετο . . . πεμψαι] επεμψεν D e | *12* προσεθετο . . . πεμψαι] επεμψεν D e sy^{s} | om. οι δε D 1071 vet. lat sy^{s} | *14* om. οι γεωργοι D e | *16* ελευσ. και] λεγουσιν Tat sy^{s} | αλλοις] + οιτινες αποδωσουσιν αυτω τους καρπους εν τοις καιροις αυτων Tat l | ειπον μη γενοιτο] εγνωσαν γαρ οτι προς αυτους ειπεν την παραβολην ταυτην Tat sy^{s}

Is 8,14. 18 εἰς κεφαλὴν γωνίας;« πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον
τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
19 λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν
λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν
20—26: 20 παραβολὴν ταύτην. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστει-
Mt 22 15—22. Mc 12,13—17. λαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαί-
ους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ
21 ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες·
διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
22 θείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν ἡμᾶς
23 Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ
αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς·
24 δείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
25 ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπον· Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καί-
26 σαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν
ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ,
καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγη-
σαν.
27—40: 27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ
Mt 22,23—33.46. Mc 12,18—27.34 ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν
Gn 38,8. Dt 25,5.6. 28 αὐτὸν [1] λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν
ἡμῖν, »ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυ-
ναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
29 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.« ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν·
καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος·
30 31 καὶ ὁ δεύτερος [1] καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν,

20 παρατ.] αποχωρησαντες D Θ(W) 213 vet. lat | των λογων D | τη—ηγεμ | τω ηγεμονι D e syc | 21 om. και διδασκεις K 214 a c ff² i l | ου] ουδενος Tat D 60 Aug syes | προσ.] + ανθρωπον a f syc | 23 επιγνους D e | πονηριαν C* D 60. 243 a e l r¹ syes | 28 εχων γυν. — ατεκν η] ατεκνος εχων γυναικα D e | 31 om. ελαβεν αυτην D a

ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα
καὶ ἀπέθανον. ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 32
ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται 33
γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [1] καὶ 34
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, οἱ δὲ κατ- 35
αξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς
ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται· οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, 36
ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀνα-
στάσεως υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, 37 Ex 3,2.6
καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει
»κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ
θεὸν Ἰακώβ·« θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ 38
ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες 39
δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον· διδάσκαλε, κα-
λῶς εἶπας. οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν 40 41—44:
οὐδέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν 41 Mt 22,41—45.
τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ 42 Ps 109,1.
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου [1] ἕως ἂν θῶ 43
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.«
Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς 44
αὐτοῦ ἐστιν;

Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς 45 45—47:
μαθηταῖς αὐτοῦ· προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 46 Mt 23,1.5—7.14.
τέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ Mc 12,38—40.
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρω-
τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλι-

---

31 ωσαυτως δε και] εως των e | ουκ αφηκαν τεκνον D e(a) | om. και απεθανον 1. 209 al. c ff² i l arm | *32* om. vers. 226 e(a c i sy^cs) | *33* οι γαρ επτα] παντες γαρ Tat l | *34* τουτου] + γεννωνται και γεννωσιν D (a) sy^cs | *35* om. τυχειν lat^pler sy^sp | *36* δυν.] μελλουσιν D W Θ e ff² i l q Marcion | αλλ εισιν ως αγγελοι Tat 157 | om. και υιοι εισιν D 157. 1148 a c e ff² i l | *37* εδηλωσεν D W e | *44* inc. ει δαυιδ 157 c e ff² q r¹ sy | om. ουν D a e i, > si igitur dav. q sy | om. και D 157 c e ff² l i sy | *46* στοαις sy^cs

47 σίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται·
1—4: Μc 12,41—44. 21 οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. Ἀνα-
βλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυ-
2 λάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. εἶδεν δέ
τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,
3 [1]καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ
4 πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον
εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5—24: Μt 24,1—21. Μc 13,1—19. 5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις
6 καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· ταῦ-
τα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ
ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται.
7 [1]ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε,
πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν
8 μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ
πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καί· ὁ καιρὸς
9 ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοη-
θῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
10 εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερ-
θήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
11 λείαν, σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ
καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φοβητρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ
12 σημεῖα μεγάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπι-

---

47 om. και D lat sy | 21.2 om. πενιχραν X 213. 251 | λεπτα] + ο εστιν κοδραντης D | 4 om. του θεου ℵBLX 1. 118 al. syes | om. απαντα τ. βιον 13 syes fin.] + ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω GH ΓΛ al. | 6 om. α DL vet. lat syes | λιθω] + εν τοιχω ωδε Dai e ff² l q s | 7 αυτον] + οι μαθηται Tat D | οταν — γιν.] της σης ελευσεως Tat D l | 8 ειμι] + ο χριστος 157 vet. lat pler syp Marcion | 9 om. γαρ ff² i l s vg | 10 τοτε ελ. αυτοις· εγερθ.] εγερθ. γαρ D 1574 a e ff² l i sy | 11 > λοιμοι . . . λιμοι B 157 lat syes Marcion fin.] + και χειμωνες 1012 vet. lat syep

βαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξου-
σιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς,
ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου· ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρ- 13
τύριον. θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προ- 14
μελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν 15
στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι
ἢ ἀντειπεῖν πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παρα- 16
δοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ
συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ
ὑμῶν, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ 17
τὸ ὄνομά μου. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 18
οὐ μὴ ἀπόληται· ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε 19
τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλου- 20
μένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε
ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ 21
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν
μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώ-
ραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, ὅτι ἡμέραι 22
ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις 23
καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ
τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας 24
καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ
Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι
οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται 25 25—28:
σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ Mt 24,29.30
τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης Mc 13,24—26
καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου 26
καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
θήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 27
θρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως

---

15 om. η αντειπειν **D** vet. lat sy *18* om. vers. syc Marcion | *21* μη εκχωρειτωσαν D | *24* καιροι] + και εσονται καιροι B L om. καιροι εθνων D | *27* μετα — πολλης] και δυναμει πολλη και δοξη D e

28 καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων γίνε-
σθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν,
29—33: Mt 24,32—35. Mc 13,28—31. 29 διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπεν
παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα
30 τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες
ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
31 ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινό-
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ
32 θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
33 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς
καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται. οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
34 παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή ποτε
βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ'
35 ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὡς παγίς·
ἐπελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
36 ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε οὖν
ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυ-
γεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ
σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς
δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ
38 καλούμενον ἐλαιών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν
πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

1,2: Mt 26,1—5. Mc 14,1,2. 22 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη
2 πάσχα. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ
3—6: Mt 26,14—16. Mc 14,10.11. J 13,2.27. 3 τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν
τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ

28 om. υμων 1° D Marcion | 30 αρξωνται προβαλλειν e syc^s | om. ηδη 1° Tat D 251 e r^1 syc^s | ηδη .ο] + τον καρπον αυτων D 157. 713 al. lat syc^s | om. βλεπ. αφ εαυτ. Tat D 1093 lat syc^s | 31 om. γινομενα D a | 35 επεισελευσεται ℵ B D a e | om. παντας D sa | om. πασης 1. 108. 131 ff^2 syc | 36 στησητε D vet. lat syc^s | 37 om. τας εξερχ. D(W) | 38 > αν. αυτ εν τ. ιερω D e | fin.] + Jo 8,1—11: 13. 69. 124. 346

ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν 4
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς
παραδῷ αὐτόν. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο 5
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ 6
ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ
ὄχλου αὐτοῖς.

7—23: Mt 26,17—29. Mc 14,12—25.

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύε- 7
σθαι τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάνην 8
εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα,
ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις 9
ἑτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελ- 10
θόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθή-
σατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται·
καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι 11
ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; κἀκεῖνος 12
ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
ἑτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει 13
αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε 14
ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστο-
λοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυ- 15
μίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ'
ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 16
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον 17
εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερί-
σατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω 18
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου

22,4 αρχ.] + και γραμματευσιν CP al. vet. lat sy | om. και στρατ. D vet. lat sy^{cs} | om. αυτοις Daeff^{2}il | 5 om. και εχαρ. 1. 118. 131. 209 bff^{2}ilq | 6 om. και εξωμολ. ℵ*C vet. lat^{pler} sy^s | om. αυτοις Dae vg | 7 των αζ.] του πασχα Dabeff^{2}il sy | 9 ετοιμ.] + σοι BDceff^2 | 10 om. αυτοις De | > βασταζ. κεραμ. De sy | 12 αναγ.] + οικον DΘ | > εστρωμ. μεγα 1093 vet. lat | 14 om. δωδεκα ℵ*BD 157 vet. lat sy^{cs} | 16 πληρ.] καινον βρωθη D | verss. 17. 18 post 19 pon. be sy^{cs} | 18 om. γαρ Tat i sy^c | γεν. τ. αμπ.] καρπου τουτου a sy

19 ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν
ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι,
λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν
τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
21 πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ'
22 ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀν-
θρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ
τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς
25.26: 25 αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Mt 20,25.27. Mc 10,42—44. οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ
οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.
26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν
γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
27 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ
διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
28 ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ
διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
29 μου· κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι
30 ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ
καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλὰς κρί-

---

19 om. το υπερ — αναμνησ. D a b e ff² i l | *20* om. vers. D a ff² i l sy^c | *21* om. μετ εμου D syp | *22* ωρισμ.] γεγραμμενον Tat 472 vet. la^pler, + περι αυτου Tat sy^c aeth | om. τω ανθρωπω D e syc^s Marcion | fin.] + ο υιος του ανθρωπου Tat 124 b | *23* om. αυτοι W c sy | *24* δοκ. ειναι] ειη D a sy | *25* και οι αρχοντες των [εθνων?] εξουσιαζουσιν αυτων και ℵ* | *27* ουχι ο ανακ.] in gentibus quidem qui recumbit in vobis autem non sic sed qui ministrat a c e ff² i l | ειμι] ηλθον ουχ ως ο ανακειμενος αλλ D e Orig | *28* υμεις δε εστε] και υμεις ηυξηθητε εν τη διακονια μου ως ο διακονων D

νοντες τοῦ Ἰσραήλ. [εἶπεν δὲ ὁ κύριος.] Σίμων 31 31 34: Mt 26,31—36 Mc 14,27—31 J 13,36—38
Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ
σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ 32
ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέ-
ψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν 33
αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς
φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ 34
εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον
ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι. Καὶ 35
εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαν-
τίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος
ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐθενός. εἶπεν δὲ 36
αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 Is 53,12.
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι [ἔτι] τοῦτο τὸ γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· »καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη·« καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
οἱ δὲ εἶπον· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. 38
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ 39 39 46: Mt26,30.36—46 Mc14,26 32—42.
ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ J 18,1.
μαθηταί. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν 40
αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρα-
σμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λί- 41
θου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο λέ- 42
γων· πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτή-
ριον ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ
τὸ σὸν γινέσθω. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ᾽ 43
οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν 44
ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· ἐγένετο δὲ

---

31 ον. εἰπεν — κυριος] BD sy^{s} | *32* επιστρεψον και Ta; De (+ πιστευσον και) r^{1} | fin.] + και προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον vet. lat | *37* om. υμιν Db | + ετι ΓΔΛΠ latpler sy | *38* om. κυριε ℵ* 1229. 1574 i sy^{s} | fin.]+ εγειρεσθε αγωμεν Tatsy^{c} | *42* ⟩ μη το θελ. ... γινεσθω. ει βουλει ... απ εμου Daceff^{2} | *43. 44* om. verss. ℵ^{c}ABRTW 13* 1071 al. f Ambr sy^{s} (cf. ad Mt 26, 39) | *44* και εγενετο ℵX 157. 213 al. lat

ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαί-
45 νοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσ-
εὐχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοι-
46 μωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε,
47- 53: Mt 26,47—56. Mc 14,43—49. J 18, 2—11. 47 ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας
εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν
48 τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
49 παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
50 εἶπον· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπά-
ταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον
51 καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου· καὶ ἁψά-
52 μενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ
Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν
ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυ-
τέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαι-
53 ρῶν καὶ ξύλων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ'
ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ σκότους.
54 62: Mt 26,57.58 69—75. Mc 14,53.54 66—72. J 18,12—18 25—27 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-
55 λούθει μακρόθεν. περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος
56 μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις

---

44 καταβαινοντος ℵ X 565 a c ff² r¹ vg | 47 οχλος] + πολυς Tat D 544 sy^cs | ιουδ.] + ισκαριωθ D 157 l εγγισας εφιλησεν τον ιησουν D vet. lat sy^cs | fin.] + τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν D E H Λ Θ al. b e r¹ syp, + κρατησατε αυτον X 213 b c | 49 περι αυτον] μαθηται αυτου Tat | sy^s 51 και εκτεινας την χειρα ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ους αυτου D a e f ff² i l (> post v. 53) r¹ 52 fin.] + συλλαβειν με X 213. 713 al. l syp 54 om. και εισηγαγον D Γ 1 al. latpler sy | 55 fin.] + θερμαινομενος Tat D

καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ
εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσατο 57
λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ 58
ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ
δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ δια- 59
στάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο
λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν,
καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· 60
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι
λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στρα- 61
φεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνή-
σθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρ-
νήσῃ με τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 62
Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον 63 63—65:
αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπ- 64 Mt 26,67.68.
ηρώτων αὐτὸν λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν Mc 14,65.
ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες 65
ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρε- 66 63—71:
σβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, Mt 26,59—66.
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, [1] λέ- 67 Mc 14,55—64.
γοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68
ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι
ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ 69
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς 70
τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε
ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ- 71

---

56 om. καθημ. — φως Tat a | ην] + semper b eff² i l | *58* εφη — ει] ειπεν το αυτο D sy^c | *59* > επ αληθειας λεγω D | *61* fin.] + μη ειδεναι με) D a (b l) | *62* om. vers. a b eff² i l | *63* om. δεροντες D 841 vet. lat sy^p | *64* om. και περικ. αυτον b c e l r² | περικ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και ελεγον D 131 a q arm | προφ.] + ημιν χριστε Tat X 131. 213 al. l r² | *68* om. μοι η απολ. ℵ B L T | *69* om. του θεου Tat 64 e l

1—25: Mt 27,2.11—31. Mc 15,1—20. J 18,28—19,16.

ρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ
23 στόματος αὐτοῦ. Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.
2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον
εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κω-
λύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα
3 ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλᾶτος
ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.
4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
5 θρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνα-
σείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως
6 ὧδε. Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ
7 ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ
τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις
8 ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων
θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ
9 γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
11 κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμ-
παίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν

---

71 > ηκουσ. γαρ, om. αυτοι Tat Dabeil **23.** *1* om. αυτων 713 e sy^{cs} | *2* ημων] + και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας vet. lat Marcion | διδοναι] + και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα Marcion | *5* om. διδασκων ℵ* beilq | ιουδαιας] γης D fin.] + et filios nostros et uxores avertit a nobis non enim baptizantur sicut et nos nec se mundant e)e | *6* απο της γαλιλαιας ο ανθρ. D vet. lat sy^{cs} | *8* > ιδ. αυτον εξ ικ. χρ. D vet. lat sy | *9* fin.] + quasi non audiens c (sy^{c} | *10 – 12* om. verss. sy^{s}

αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴ- 12
δης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλή-
λων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
ἑαυτούς. Πιλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς 13
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν ᾿ εἶπεν 14
πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐ-
τοῦ. ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν 15
πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο- 16
λύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ 17
ἑορτὴν ἕνα. ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· 18
αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·
ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει 19
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. πάλιν δὲ ὁ 20
Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολῦσαι
τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρω- 21
σον σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς 22
αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν
αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγά- 23
λαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσ-
χυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν 24
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέλυσεν δὲ τὸν 25
διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλα-

---

12 εγεν. — εαυτους] οντες δε εν αηδια ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγενοντο φιλοι εν αυτη τη ημερα Dc | ημερα] ωρα 579. 713 a | *14* τω ανθρ. τουτω] αυτω D 69 sy^{cs} | *15* ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον ADXΓΔ al. lat^{pler} | *17* vers. post 23, 19 pon. D sy^{cs}, om. vers. Tat ABKLTa | *18* αιρε τουτον αιρε τουτον Tat D | *21* επεφ. λεγ.] εκραξαν D (c sy^{s}) | om. σταυρ. 2° W 157 al. vet. lat | *22* ουδεν] + γαρ l. 13. 69. 579 al. belq sy^{cs} | ευρισκω D 1071 lat sy^{cs} | post v. *22* pon. verss. 23, 17. 18: 1574 | *23* fin.] + και των αρχιερεων ADPX al. cf sy | *25* > φονον ... στασιν 544 lat sy^{cs}

κήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ
θελήματι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά
τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ
γυναικῶν αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέ-
ρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ'
29 ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ὅτι ἰδοὺ
ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ
30 μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
31 καλύψατε ἡμᾶς· ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
32 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤγοντο δὲ
καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
33–49: 33 θῆναι. Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν
Mt 27,33—56. Mc 15,22—41. J 19,17—30. καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν
καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ
34 ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες
αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους.
35 [1] καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ
καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σω-
σάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ
36 ὁ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶ-
ται προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐ-
37 τῷ [1] καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
38 Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ

---

26 inc.: susceperunt ergo iesum et portans crucem suam ducebatur c ff² l r¹ | *28* εμε] + μηδε πενθειτε D | *32* om. ετεροι c e sy^s | *34* om. ο δε ιησ. — ποιουσιν ℵ^c B D W Θ 38. 435. 597 a b sy^s | διεμεριζοντο . . . βαλλοντες D c | *35* εσωσας σεαυτον σωσον ει υιος ει του θεου ει χριστος ει D c (si tu es chr. electus dei) | *37* λεγ. χαιρε ο βασιλευς των ιουδαιων περιτιθεντες αυτω και ακανθινον στεφανον D c sy^cs

ἐπ᾽ αὐτῷ· ὁ βασιλεῦς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. Εἷς 39
δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει
αὐτὸν λέγων· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυ-
τὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτι- 40
μῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, 41
ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος
δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, 42
μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ᾽ 43
ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ 44
ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἐνάτης [1] τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος, ἐσχίσθη 45
δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ φωνή- 46
σας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς
χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο
δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης 47
τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ
ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ 48
συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύ-
την, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ
στήθη ὑπέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ 49
γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.

---

38 αυτω] + γραμμασιν ελληνικοις ρωμαϊκοις εβραϊκοις ℵ*ADQRΘ al. latplerr syp | *39* om. λεγων ημας D e | *40* ει] + και ημεις εσμεν D (sycs) | *42. 43* και στραφεις προς τον κυριον ειπεν αυτω. μνησθητι μου εν τη ημερα της ελευσεως σου. αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτω τω επιπλησσοντι. θαρσει σημερον μετ εμ. D | *43* αυτω] + credis c | παραδ.] + patris e l r¹ | *45* εσχισθη — μεσον] post v. 46 pon. Tat D 044 *46* om. τουτο — εξεπν. X 213 | *47* inc. και ο εκατοντ. φωνησας εδοξ. D εκατοντ.] + et qui cum eo erant Tat e ff² | | *48* om. ταυτην Tat D 213 c r¹ | στηθη] + και τα μετωπα D (1047 c) | fin.] + dicentes. vae nobis quae facta sunt hodie propter peccata nostra. appropinquavit enim desolatio hierusalem Tat (g¹ sycs)

50—56: Mt 27,57—61 Mc 15,42—47. J 19,38—42.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς
51 ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, [1] — οὗτος
οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ
πράξει αὐτῶν, — ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν
Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ
52 θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ
53 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,
54 οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. καὶ ἡμέρα
55 ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατ-
ακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεά-
σαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐ-
56 τοῦ, ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ
μύρα.

1—12: Mt 28,1—8. Mc 16,1—8. J 20,1—13.

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν
24 ἐντολήν, τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως
ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώ-
2 ματα. εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
3 τοῦ μνημείου, εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶ-
4 μα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπο-
ρεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσι ἀστραπτούσαις·
5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ
πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί
6 ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν
ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν
7 ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν υἱὸν τοῦ

---

50 om. ανηρ 2° D vet. lat | 51 δικαιος . . . αγαθος ff² sys^cs | 53 fin.] + και θεντος αυτον επεθηκαν τω μνημειω λιθον ον μογις εικοσι εκυλιον D 0124. 1071 c sa | 54 ην δε ημερα προ σαββατου D (c) | 55 om. και — σωμα D | 56 om. κατα τ. εντολ. D | 24,1 αρωματα (om. D vet. lat sy^cs] και τινες συν αυταις. ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον ελθουσαι δε ευρον τον λιθ. Tat D 0124 c sa | 3 om. του κυρ. ιησ. D vet. lat | 4 εσθητι αστραπτουσι ℵ B D lat sy | 5 ενφοβοι δε γενομεναι εκλιναν D a c r¹ 6 om. ουκ — ηγερθη D vet. lat | 7 om. λεγων D c

ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων 8
αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου 9
ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν
τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ 10
Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ
σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.
καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ 11
ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέ- 12
τρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ
παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα· καὶ ἀπῆλθεν
πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι 13 13—35: Mc 16,12.13.
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς, καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ 14
πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο 15
ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς
Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ 16
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι
αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι 17
οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περι-
πατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. [1] ἀποκρι- 18
θεὶς δὲ εἷς ὀνόματι Κλεόπας εἶπεν πρὸς αὐτόν·
σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως
τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;
[1] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ 19
περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ

---

7 om. αμαρτ. D a b e ff² l r¹ | *9* om. απο τ. μνημ. D vet. lat | *10* om. ησαν δε A D W Γ 713 al. syᶜˢ | *12* om. vers. Tat D vet. lat | οθον.] + κειμενα A I L X Γ Δ al. vg | *13* ησαν δε δυο πορ. εξ αυτ. εν αυτ. τ. ημ. D e | εκατον εξηκοντα ℵ K N Π Θ 157 al. fuld | ammaus vet. lat, ουλαμμαυς D, + et cleop(h)as e ff² (b) | *14* inc. ωμιλουν δε D c e (syᶜˢ) | *15* om. αυτος Tat D a c e syᶜˢ | *17* om. περιπατουντες vet. lat | om. και εσταθ D | *18* παροικ.] + απο c e | om. και D vet. lat sy | *19* και 1°] ο δε D c e sypal

προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναν-
20 τίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε
παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων
λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν
τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ᾽ οὗ ταῦτα
22 ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξ-
έστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνη-
23 μεῖον, καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ
24 λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν
ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς
25 καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ
αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνοητοι καὶ βρα-
δεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
26 ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν
τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων
τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις
28 ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς
τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσ-
29 εποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρ-
εβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι
πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα.
30 καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. [1] καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν λα-
βὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου
31 αὐτοῖς· αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί,

---

19 ενωπιον D c e | *20* om. και οι αρχ. 1038 a ff² l | om. ημων a ff² l sy^sp | *21* ελπιζομεν ℵ P Δ 111 69 al. e ff² | εστιν | ην D lat | om. συν πασ. τουτ. vet. lat (e) *22* om. αλλα a b c ff² r¹ sy^c | *23* om. και 2ᵒ D c e sy *24* ουτ.] ista a c e | > ειπον αι γυν. D c e sy | ειδομεν D e *25* και αυτος] ο δε D c e | *27* και ην αρξ. απο μ. . . . ερμηνευειν Tat (D) vet. lat | om. πασαις ℵ D | γραφ.] + τι ην ℵ L 1. 33 | om. τα L a c e *29* om. εστιν και D vet. lat sy *30* om. μετ αυτων D e sy^cs *31* inc. λαβοντων δε αυτων τον αρτον απ αυτου ηνυγησαν D e Orig

καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγέ-
νετο ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ 32
ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;
Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς 33
Ἱερουσαλήμ. καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕν-
δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ἠγέρθη 34
ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ 35
ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐ-
τοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Ταῦτα δὲ αὐ- 36 **36—49:**
τῶν λαλούντων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ Mc 16,14—1
αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. πτη- 37 J 20,19—23
θέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι 38
ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ 39
τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφή-
σατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα
οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο 40
εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ 41
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον
ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ 42
μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου· καὶ λαβὼν 43
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐ- 44

---

31 om. *και επεγν. αυτον* ℵ* | *32 και* 1°] *οι δε* D c e | *καιομενη*] *βεβαρημενη* Tat e (exterminatum) sy sa, *κεκαλυμμενη* D c | om. *εν ημιν* BD c e syc Orig | om. *ως ελαλ. ημιν* vet. lat sycs Orig | *33 αναστ.*] + *λυπουμενοι* D c e sa | *34* om. *οντως* b c e l | *35 ως*] *οτι* D c e | *36* om. *ο ιησ.* ℵBDL vet. lat sycs | om. *και — υμιν* D vet. lat | fin.] + *εγω ειμι μη φοβεισθε* GPW 88. 127. 713 al. Amb Aug vg syppal | *37 πνευμα*] *φαντασμα* D Marcion | *38 και* 1°] *ο δε* D vet. lat | *τη καρδια* BD vet. lat | *39 ιδου ιδετε* b ff² l sycs | > *εγω αυτος ειμι* D c e ff² Marcion | om. *με* DWΘ lat sycs | *σαρκας* ℵ*D | *40* om. vers. D vet. lat sycs | *42 οι δε*] *και* D c e | om. *και απο μελ. κηρ.* ℵABDLΠWe sys | *43* fin.] + *και (λαβων) τα επιλοιπα εδωκεν αυτοις* KΠΘ **13. 42. 88. 161. 346. 713** al. vg syc

τούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς
ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προ-
45 φήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν
46 αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ
εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται καὶ οὕτως
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ
47 νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερου-
48 49 σαλήμ. ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

50–53: Mc 16,19. Act 1,4–14. 50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν. καὶ
ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ'
52 αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ
αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς
53 Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἦσαν διὰ
παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες
τὸν θεόν.

---

46 om. ουτως 1° c e r[1] | om. και ουτως εδει ℵ B C D L a b c e ff[2] l r[1] | om. εκ νεκρων D 29. 71. 248 | om. τη τριτη ημερ b ff[2] l | *47* μεταν. εις αφεσ. ℵ B sa sy[p] | ως επι D c e | *48* και υμεις δε D (c) e | om. εστε B D Aug sy[pal] | *49* om. του πατρος D e | *50* om. εως Tat D 157 lat[pler] | *51* om. και ανεφ. εις τ. ουρ. ℵ* D vet. lat sy[s] | *52* om. προσκυν. αυτ. D vet. lat sy[s] | *53* > εν τω ιερ. δια παντος e | om. αινουντες και ℵ B C L sy[s] | om. και ευλογουντες D vet. lat | fin. | + αμην A B X Γ Δ Λ Θ vg sy[cp]

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς 1
τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν 2
ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, 3
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. ἐν 4
αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀν-
θρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ 5
ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρω- 6
πος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ- 7
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύ-
σωσιν δι᾽ αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ᾽ 8
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς 9
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχό-
μενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ 10
κόσμος δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν
οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν 11
οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν 12
αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ 13
αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ
θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν 14
ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος

1,3 ουδε εν] ουδεν ℵ*D al. | ο] + δε b sy^{s} | *4* ην 1°] εστιν ℵD vet. lat sy^{c} | ην 2°] εστιν b sy | om. των ανθρ. B* | *6* θεου] κυριου D, + ην ℵ*D·W (lat) | *9* ην] εστιν Tat sy^{c}, + δε f sy^{c} | *12* om. δε D e | *13* om. οι D* a | ος . . . εγεννηθη b Tert Iren | αιματος b q sy | om. ουδε εκ θελ. ανδρος B

15 καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ
καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
16 πρῶτός μου ἦν. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ
ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·
17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ
18 ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν
οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς θεὸς ὁ
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγή-
σατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου. ὅτε
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσο-
λύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν·
20 σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ
21 ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. καὶ
ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ
λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπ-
22 εκρίθη· οὔ. εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπό-
κρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
23 περὶ σεαυτοῦ; ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν
24 Ἠσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν
25 ἐκ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ
εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ
26 Χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπ-
εκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω
ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει ὃν ὑμεῖς οὐκ
27 οἴδατε, [1] ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ

---

15 om. λεγων ℵDb | *18* πωποτε] + ει μη W vet. lat arm | θεος] υιος A X Γ Δ Λ Π al. lat sy | om. ο ων ℵ* a | εξηγ.] + ημιν W e sy^c pal | *20* om. και ωμολ. 2° ℵ e l sy^c | *21* αυτον] + παλιν ℵ W a b (c) e ff^2 l r^1 sy^c | ου] ουκ ειμι 844 c e | *22* ειμ] + ειπε ημιν 1071 e l sy^c (a r^1 c ff^2 b) | *23* και εφη c e sy^pal | κυρ.] + ευθειας ποιειτε τας τριβους του θεου ημων e (W) | *25* om. και ηρωτ αυτ. ℵ a e | *26* υδ.] + εις μετανοιαν a q (b) | *27* ερχ.] + ος εμπροσθεν μου γεγονεν A X Γ Δ al. lat^pler, + οτι πρωτος μου ην 28. 213

ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑπο-
δήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ 28
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. Τῇ 29
ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ 30
οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.
κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ 31
Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι 32
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ἤδειν 33
αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι,
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν
ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ 34
μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ 35
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ 36
Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λα- 37
λοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεὶς 38
δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολου-
θοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ· ῥαββί, ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον
διδάσκαλε, ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε 39
καὶ ὄψεσθε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει,
καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος 40

---

27 fin.] + **εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι** EFG al. | *28* **βηθαβαρα** KULΠ al. sy^{c} | **ιορδ.**] + **ποταμου** ℵ sy^{c} | *29* **θεου**] + ecce vet. lat sy^{cs} | **τας αμαρτιας** W l r^{1} | *32* om. **λεγων** ℵ* e | > **ως περ. καταβ.** ℵ aber^{1} sy^{c} | **μενον** DW b e q r^{1} | **υιος**] **εκλεκτος** ℵ* e sy^{cs} (a b ff^{2} sy^{pal}) *35* om. **παλιν** Γ e r^{1} sy *36* **θεου**] + **ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου** CW al. aff^{2} | *38* **τι**] + vultis aut quem e | **ερμηνευεται** 1. 118. 209 b c e q r^{1} | *39* **δεκ.**] **εκτη** A

Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ
41 Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· εὑρίσκει
οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ
λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν ὅ ἐστιν
42 μεθερμηνευόμενον Χριστός. ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
43 Κηφᾶς ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος. Τῇ ἐπαύ-
ριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ
εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
44 ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
45 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει
αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ
προφῆται εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ
46 τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·
ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει
47 αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ Ἰησοῦς
τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει
περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος
48 οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με
γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν
49 συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ
καὶ λέγει· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ
50 βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ.
51 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'
ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

---

41 πρωτος ℵ* L Γ Δ Λ al., mane b e r[1] sy[s] | *42* ιωνα A X Γ Δ al c q sy | *45* om. εν τω νομω l r[1] sy[s] | *46* om. και 1° ℵ 71 a b e sy | ειναι] εξελθειν Tat sy[s] | *47* αυτου] του ναθαναηλ ℵ* a | *49* om. και λεγει B W al. b e | *50* μειζονα ℵ 314 vet. lat | *51* om. απ αρτι ℵ B l. a b c f ff[2] l vg | > καταβ. . . . αναβ. Afr q

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ 2
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ·
ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 2
εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ 3
μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσιν.
καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; 4
οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ 5
τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρι- 6
σμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ
μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 7
γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐ-
τὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν 8
καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον 9
γεγενημένον, καὶ οὐκ ἤδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ
διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ
τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος [1] καὶ λέγει αὐτῷ· 10
πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν,
καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετή-
ρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν 11
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς 12

2,2 om. *και* 1° 579. 1071 e f l q | *3 υστ οιν.*] *οινον ουκ ειχον οτι συντελεσθη ο οινος του γαμου ειτα* ℵ* a b ff² r¹, factum est per multam turbam vocitorum vinum consummari e l *οινος ουκ εστιν* ℵ* syp, + fili (Tat?) b e ff² l | *5* et advocatis ad se ministris mater iesu dixit illis e | *υμιν*] + iesus (Tat?) e l | *6* om. *κειμεναι* ℵ* 13. 346 a e arm | *7* inc. et iesus vocitis ad se ministris e (ff² l) | *8 οι δε ηνεγκ.*] et fecerunt sicut dixit eis iesus e (ff² l aur). om. X 213. 1093 | *9 ποθεν*] + factum a l ff² | *υδωρ 2°*] + quia de aqua vinum factum est l (e), + et videntes factum mirabantur a b r¹ | *φωνει*] vocavit autem b e (l) | *10* om. *τοτε* ℵ* B L W 57. 67. 248 a e ff² l q | *11 γαλ.*] + *πρωτην* ℵ* (b f q)

καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθη-
τὰὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων. καὶ
14—16: Mt 21,12.13. Mc 11,15—17. L 19,45.46. 14 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν
τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ
περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,
15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς
βόας. καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ
16 τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν. μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
Ps 68,10. 17 ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμ-
μένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί
18 με.« ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον
αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
19 ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
20 ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσερά-
κοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος,
21 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ
γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα
ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·
24 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς
25 διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, καὶ ὅτι οὐ
χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

12 om. **και οι μαθ αυτ** ℵ 314 al. a b e ff² l arm | *14* ℵ **τοοβατα και βοας** ℵ* a f q | *15* **ως τραυελλιον** G L X W 1. 22. 33 a b c ff ff² q vg | **τα κερματα** B L X W 33 b q arm | *17* **και εμνησθ.** W e ff² l | **κατεφαγε** Tat 69. 472. 844 al. | *21* om. **τον ναον** Iren^lat Tert (e) | *24* om. **αυτον** ℵ a b q

Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικό- 3
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος 2
ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα
ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν 3
λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύνα-
ται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς 4
αὐτὸν [ὁ] Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος
γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ
γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέ- 5
γω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύ-
ματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ 6
ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος
πνεῦμά ἐστιν. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· 7
δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου 8
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ'
οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως
ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.
ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς 9
δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 10
εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι 11
ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦ-
μεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς 12

3,2 > νυκτ. πρ αυτ. ℵ l | om α συ ποιεις l sy^{s} | 3 renatus fuerit a b e ff^{2} q | 4 εισελθ. και] + ανωθεν Γat sy^{s} | 5 αναγεννηθη lat^{pler} | πνευμ.] + αγιου a ff^{2} r^{1} | εισελθ. εις] ιδειν ℵ* M | τ θεου] των ουρανων ℵ* 472 e | 6 εστιν 1°] + οτι εκ της σαρκος εγεννηθη vet. lat sy^{c} | εστιν 2°] + οτι εκ του πνευματος εστιν 161, οτι θεος πνευμα εστιν και εκ του θεου εγεννηθη a e ff^{2} r^{1} (sy^{c}) | 8 εκ] + του υδατος και ℵ a b e ff^{2} r^{1} sy^{cs}

13 ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; καὶ
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ
14 ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν
τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ
15 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
16 ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτως γὰρ ἠγά-
πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
17 αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ
18 κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς
19 υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ
φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ
ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
20 αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσ-
σων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς,
21 ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν
23 μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης
βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλίμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ
25 Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθη-

---

12 om. υμιν 2° EH al. a e ff² r¹ arm | *13* om. και 1° b e f sy^c | om. ο ων (ος ην e sy^c) εν τ. ουρ. ℵ B L 33 | *15* εν αυτ.] + μη αποληται αλλ A Γ Δ Λ Π latpler syp | *16* εδωκεν] + εις τον κοσμον 33. 1071 e | *18* inc. διο ο πιστ. a d Lucif | om. δε ℵ B W ff² l | πιστ. 2°] + εις αυτον 1071 ff² l Lucif sy^s *20* fin.] + οτι πονηρα εστιν L Δ 13. 33 r¹ | *22* απηλθεν 33 a d l | *25* ουν] δε ℵ* b sy

τῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.
καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· 26
ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ
σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες
ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ 27
εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν
ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ 28
ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ὁ Χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπρο-
σθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· 29
ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου.
αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκεῖνον 30
δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν 31
ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς
γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν·
ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ 32
τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν 33
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς
ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὰ ῥή- 34
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, 35
καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύ- 36
ων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπει-
θῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ
θεοῦ μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι- 4
σαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, — καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς 2

---

25 ιουδαιων ℵ*GΘ 565 al. lat syc | *28* ειπον] + υμιν 13 251 a ff²l, + eis qui missi sunt ab hierosolymis ad me e Cypr | *31* εκ 1º] επι ℵ* ae | ο δε εκ τ. ουρ. ℵ*D ablq | om. επανω παντων εστιν ℵ*D 565 abeff²lr¹ syc | *32* om. τουτο ℵD 565 al. abeff² sy | *34* om. ο θεος 2º ℵBCLW 1. 33 befl | *36* om. δε ℵ* aeff²l | fin.] + και μετα ταυτα παρεδοθη ο ιωαννης 2145 e syhm | **4**,*1* κυρ.] ιησους ℵDΛΘ 565 al. latpler sycp

3 οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, — ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλι-
4 λαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σα-
5 μαρίας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας
λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
6 Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ
τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
7 ἦν ὡσεὶ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι
8 πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
9 τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν
αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος
ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρεί-
τιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμα-
10 ρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ·
εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι· δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν
11 καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ
ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς
ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν
13 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπ-
εκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ
14 τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ
ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενή-
σεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
15 αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχομαι
16 ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε

3 **ιουδ.**] + **γην** D Θ 565 al. (a) b e ff² l r¹ om. **παλιν** A B* Γ Δ al. q | *5* sichem sy^s | *6* om. **ουτως** 1. 69. 118. 213. 565 al. a b e ff² l r¹ sy | > **και ερχεται** W vet. lat sy | **τις γυνη** ℵ b r¹ sy^cs | *8* vers. post 4. 6 **πηγη** 2°, pon. sy^cs | *9* > **ιουδ. ων** πως D a b e ff² l q r¹ sy^cs om. **ου γαρ — σαμ.** ℵ* D a b e | *11* om. **κυριε** Tat sy^s om. **ουν** ℵ D W a b e ff² l r¹ sy

φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπ- 17
εκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [αὐτῷ]· οὐκ ἔχω ἄνδρα.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα
οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν 18
ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης 19
εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ- 20
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις
ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. λέγει αὐτῇ 21
ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ 22
οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι
ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ἀλλ' ἔρχεται 23
ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς
προσκυνοῦντας αὐτόν· πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς 24
προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι 25
Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν
ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐ- 26
τῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ 27
τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον
ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν·
τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν 28
τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε 29
ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα·
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς 30

---

17 εχω 2°] εχεις ℵ D b c e r[1] | *19* om. κυριε ℵ* 245 | om. συ D a b e l r[1] | *20* om. ο τοπος ℵ 348 | *21* > τουτω τω ορει D a b e r[1] sy | *23* fin.] + εν πνευματι W a b (r[1]) | *24* om. αυτον ℵ* D* ff[2] Nov | > προσκυνειν δει ℵ* D a r[1] Nov | *25* οιδαμεν G L Λ 13. 33. 69 f arm αναγγ.] δωσει Tat sy[s] | *27* επηλθον ℵ* e q r[1] | ειπεν | + αυτω Tat ℵ D a (b) ff[2] r[1] sy[cs] | *28* > η γυν. την υδρ. D b e ff[2] | q r[1] arm | απηλθεν] + τρεχουσα Θ | *30* και εξηλθον CD b r[1] sy

31 πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ
μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες·
32 ῥαββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν
33 ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ
μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ
34 φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
35 τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι
ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς
36 θερισμόν. ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων
37 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό-
γος ἐστὶν ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
38 ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν
ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν,
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναι-
κὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα.
40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώ-
των αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ
41 δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείονες ἐπίστευσαν
42 διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι
οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ
γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ
44 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς
ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι
45 τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,

---

33 λεγουσιν ℵ* b r¹ | 34 om. και τελ. — εργον 213 Aug | 35 om. ετι D L Π 13. 28. 69 al. syᶜ | 40 inc. συνηλθον ουν B*e | 42 om. οτι B W b f r¹ syᶜ | λαλιαν] μαρτυριαν ℵ*D b l r¹ | ακηκ.] + παρ αυτου ℵ 565 al. syᶜ | > αληθως ουτος ℵ syᶜ | hu.] + ο χριστος A D L Γ al. e f q syp | 45 γαλ.] + παντες a e ff² G 2145)

ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλι- 46
λαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν
τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ·
οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας 47
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ
ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 48
πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε,
οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασι- 49
λικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παι-
δίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ 50
υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη 51
δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν
αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς σου
ζῇ. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ᾽ αὐτῶν ἐν ᾗ 52
κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς
ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω 53
οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς
καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο [δὲ] πάλιν δεύ- 54
τερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Μετὰ ταῦτα ἦν [ἡ] ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ 5
ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστιν δὲ ἐν 2
τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμ-
βήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθέσδα, πέντε
στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος 3

---

45 ⟩ εωρακοτες παντα ℵ* a b f ff² | 46 βασιλικος D a | 47 om. ουτος ℵ* sy^c | 49 βασιλικος D | 49 τον παιδα ℵ* vet. lat | om. μου D 1. 565 b e ff² l sy | 50 ω ειπεν — ιησ.] του ιησου ℵ* sy^c | om. και επορευετο e sy^c | 51 om. ηδη e f sy | 52 εβδ.] tertia c, nona sy^c | 5.2 om. επι τη ℵ* e | βηθζαθα ℵ L 33 e l, βηθσαιδα B W vg

πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξη-
ρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
4 ἄγγελος γὰρ Κυρίου κατὰ καιρὸν κατέβαινεν
ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ
οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδα-
τος ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι.
5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη
6 ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον
7 ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ
ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς
τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος
8 πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ
ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. Ἦν
10 δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν,
11 καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
12 ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ
εἰπών σοι· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει;
13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς
14 ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε,
15 ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρω-

---

3 ξηρων] + παραλυτικων D e f l r¹ | om. εκδεχ.—κινησιν ℵ A B C L 18. 157. 314 q syᵖ | *4* om. vers. ℵ B C D W 33. 134. 157 f l q | *5* om. τις ℵ D a b ff² l q | *7* fin.] + και λαμβανει ιασιν 64. + εγω δε ασθενων πορευομαι 69 | δ' περιπατει] + υπαγε εις τον οικον σου 33 (1071) Aug syᶜ | *9* om. ευθεως ℵ* D W 1 arm | om. εν εκ. τ. ημ. D e | *12* om. vers. W Γ 1 b syˢ | om. ουν ℵ B D a e f ff² l r¹ syᶜ | om. τον κραβ. σον ℵ B C L | *13* ιαθ.] ασθενων D b l | *14* ευρ. ο ιησ. τον τεθεραπευμενον ℵ* syᶜ

πος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς
ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίω- 16
κον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει
ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· 17
ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά-
ζομαι· διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ 18
Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν
θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Ἀπεκρί- 19
νατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποι-
οῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς
ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ 20
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μεί-
ζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμά-
ζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς 21
καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωο-
ποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν 22
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τι- 23
μῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ
τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα
αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον 24
μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται
ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν 25
ἐστιν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.
ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως 26

---

15 αυτον] με D 1. 19. 565 a e ff² l q sy^c | *16* ιησ.] + και εζητουν αυτον αποκτειναι A ΓΔΛΠ al. e f q sy^p | *17* εργαζεται] + δια τουτο Tat sy^cs | *18* om. μαλλον U f sy^c | *19* om. αμην 2° ℵ* sy^s | υιος 1°] + του ανθρωπου D 13. 69. 124 arm | om. τι W 245. 472 a d e q | > ποιει ομοιως ℵ D a b ff² l r¹ | *20* > εργα δειξει ℵ b | *25* om. και νυν εστιν ℵ a b Tert | θεου] ανθρωπου K S Π 28 al. | om. οι (ℵ* l Tert) ακουσαντες e sy^c | *26* πατηρ] + ο ζων D

27 καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς
28 ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
29 ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ[1] καὶ ἐκπορεύ-
σονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν
30 κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν
31 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου
32 οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
33 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς
34 Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ
δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω.
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος
ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
36 αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυ-
37 ρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. καὶ
ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε
38 οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ
οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν
39 ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐρευνᾶτε
τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
40 περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα

28 inc. dico enim vobis ff² l m fin.] + και οι ακουσαντες ζησουσιν 579 sy^c Orig | 30 inc. ου γαρ δυν. b e l | 32 οιδατε ℵ D a e q sy^c | μαρτυρια] + μου D* e | 34 ανθρ. (ιωαννου 485)] ανθρωπων D 1604 | 36 om. α ποιω 314. 544 a ff² l | 37 αυτος] εκεινος ℵ B W D a ff² | 39 οτι . . . εν ταυταις] εν αις Tat a e ff² q Tert

ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμ- 41
βάνω, ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ 42
θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν 43
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ
με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖ-
νον λήψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, 44
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δό-
ξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; μὴ 45
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς
ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, 46
ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος
ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ 47
πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς 6
θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἠκο- 2
λούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθεν 3
δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ 4
ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλ- 5
μοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος
ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ 6
ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἔμελλεν
ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· διακοσίων 7
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος
βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν 8
αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·
ἔστιν παιδάριον ἓν ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους 9
κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν

1 15: Mt 14,13—21; 15,32—39. Mc 6,32—44; 8,1—10. L 9,10—17.

---

42 > ουκ εχετε την αγαπ. ℵ*D b e q | *44* om. θεου BW a b | *45* υμων 2°] + προς τον πατερα B | *46* αν **και εμοι** Tat lat syᶜᵉˢ **6** *1* γαλ.] + εις τα μερη DΘ 77. 249 b e r¹ | *3* απηλθεν ℵ*D 565 al. a ff² l | *4* om. vers. 472 | *7* om. τι BD b e ff² l q r¹ | *9* > ωδε παιδαριον **472** b e ff² l

10 εἰς τοσούτους; εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν
τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν
11 ὡς πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ
Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.
12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή
13 τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώ-
δεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων
τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον
ὁ Ἰησοῦς ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
15 φήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς
οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν
αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν
16-21: 16 εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο.
Mt 14,22—33. Mc 6,45—52. κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς
θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη
ἐγεγόνει καὶ οὔπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
18 Ἰησοῦς. ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος
19 διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι
πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ
20 πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει
21 αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο
τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

---

12 τους πεντε αρτους D 1604 sys | ευχαριστησεν και ℵ D a b e q r[1] | διεδ.] — τοις μαθηταις οι δε μαθηται D Γ Δ Λ Θ al. b e | *12* απολ.] + εξ αυτων D f (b l) | *13* κριθ.] + και των δυο ιχθυων Tat sys | fin.] — και ησαν οι φαγοντες τους α τους πεντακισχιλιοι ανδρες Tat sys | *14* om. vers. e | > κοσμ. ερχομ. ℵ D al. a b ff[2] l | *15* ινα ποιησ.] και αναδεικνυναι ℵ* (q) | ανεχ.] φευγει ℵ* a c ff[2] vg sye | om. αυτος b ff[2] l | fin.] + κακει προσηυχετο Tat D | *17* και σκ. ηδη εγεγ.] κατελαβεν δε αυτους η σκοτια Tat ℵ D | *19* > σταδια ωσει D b r[1]

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς 22
θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ
εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἄλλα ἦλθεν πλοιάρια 23
ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. ὅτε οὖν 24
εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια
καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰη-
σοῦν. καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης 25
εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; ἀπεκρί- 26
θη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ'
ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.
ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, 27
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον
γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς 28
αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ
θεοῦ; ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 29
τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ· 30
τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; [1] οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ 31 Ps 77,24
μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμ-
μένον· »ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
φαγεῖν.« εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν 32
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν
ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδω-
σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

---

22 εν] + εκεινο εις ο ανεβησαν οι μαθηται αυτου (D) Γ Δ Λ al. e sy | om. απηλθον ℵ* ff² l | *23* αλλων πλοιαριων ελθοντων D b r¹ sy^c | om. ευχ. τ. κυρ. D 69 a e sy^cs | *24* inc. και ιδοντες οτι ουκ ην εκει ο ιησους ℵ* sy^c | ενεβησαν . . . εις] ελαβον D 13. 69. 124 b ff² | r¹ arm | αυτοι] εαυτοις D b ff² l r¹ | *26* om. ζητειτε με ℵ* | σημεια] + και τερατα D a b f r¹ | *27* > διδωσιν υμιν ℵ D e ff²

33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ
34 τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον
οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν
35 ἄρτον τοῦτον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
36 διψήσει πώποτε. ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωρά-
37 κατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι
ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός
38 με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ
39 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν
μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ
40 ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα
τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν
καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν·
42 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [1] καὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα;
πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
43 βέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
44 μὴ γογγύζετε μετ᾽ ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με
ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ
Is. 54,13. Ir. 31,33.34. 45 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προ-
φήταις· »καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ·«
πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν

---

36 om. με ℵ A a b e q sy^{cs} *37* om. εξω ℵ* D a b e sy^{cs} | *38* με] + πατρος D 700. 713 al. a b e ff^{2} sy^{cs} *39* om. τουτο — πεμψ. με ℵ* C 131 al. | απολεσω] — μηδεν a ff^{2} sy^{s} D b f q sy^{c} | *42* om. και τ. μητ. ℵ* W b sy^{cs} om. ουτος 2° B C D L T W a ff^{2} q sy^{cs} | εαυτον . . . καταβεβηκεναι D sy^{s} (c e ff^{2}) *44* om. ο πατηρ A *45* εστιν] + γαρ a b e f ff^{2} r^{1} sy | μαθων] + την αληθειαν A

ἔρχεται πρός με. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν 46
τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν
τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων 47
ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48
οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ 49
καὶ ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ 50
οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ
καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ 51
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τού-
του τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος
δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ
κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους 52
οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν
δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 53
Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε
τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε
αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ 54
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν 55
βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις.
ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 56
αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπ- 57
έστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα,
καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. οὗτός 58
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς
ἔφαγον οἱ πατέρες [ὑμῶν] καὶ ἀπέθανον· ὁ

---

46 πατερα 1°] ÷ επιγινωσκει η 28 | πατερα 2°] θεον ℵ* D a b e r¹ (sy^s) | *49* εφαγ.] + τον αρτον D a b e r¹ sy^c (om. το μαννα) | *51* τουτου του] του εμου ℵ a e r¹ sy^s | om. και ℵ* a b r¹ | om. δε Tat ℵ* D 28 al. a b r¹ sy^cs | εστιν] + ην εγω δωσω ΓΔΛΠ al. f q | > ζωης η σαρξ μ. εστιν ℵ Tert | *53* φαγητε] λαβητε D a | > το αιμα αυτου πιητε D a | ζωην] + αιωνιον ℵ | *55* om. γαρ K 565. 700 al. b e ff² sy^cs | om. εστ. βρωσ. — αληθης ℵ* | ποσις] ποτον ℵ* e (!) | om. και — ποσις D | *56* fin.] + καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμιν εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης ουκ εχετε ζωην εν αυτω D (a ff²) | *57* τρωγων] λαμβανων D | *58* καταβαινων ℵ* Θ

τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρ-
60 ναούμ. Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ εἶπον· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος·
61 τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [1]εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
62 δαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
63 που ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦ-
μά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ
οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά
64 ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες
οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς
τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ
65 παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα
ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ
66 ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. Ἐκ τούτου
πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
67 ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν
οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
68 ὑπάγειν; ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε,
πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
69 ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν
70 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην;
71 καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. ἔλεγεν δὲ τὸν
Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

59 fin.] + σαββατω D a ff² r¹ | *60* και τις δυν. a d e ff² | *61* εγω ουν ο ιης. . . . και ειπεν ℵ Θ 13. 69 a e ff² | *62* om. ουν Tat ℵ* vet. lat | *64* > εξ υμων εισιν ℵ D a b e c r¹ ιησους] σωτηρ ℵ | om. τινες εισ. οι πιστ. και e syᶜˢ παραδ. αυτον] μελλων αυτον παραδιδοναι ℵ a e q | *65* αυτω] + ανωθ r c ff² i sypal | *67* δωδ.] + μαθητας U Θ 13. 69 c e ff² l arm | *68* το ρημα Cypr syᶜˢ | *69* ει ο χριστος ο υιος του θεου του ζωντος Γ Δ Λ Π latᵐᵉʳ syᵖ | *70* om. αυτοις D b c e l r¹ arm | *71* σκαριωθ D a b (e) ff², απο καρυωτου ℵ* Θ 13. 69. 124 (e)

Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ 7
Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περι-
πατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.
ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 2
εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετά- 3
βηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα
καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου ἃ
ποιεῖς· οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ 4
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέ-
ρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ 5
αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ 6
Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύ- 7
ναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· 8
ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι
ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ 9
εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ 10
ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε
καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ὡς ἐν κρυ-
πτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ 11
καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυ- 12
σμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν
ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι [δὲ] ἔλεγον· οὔ,
ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ 13
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς 14
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ 15
Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν
μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 16
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ

7,1 ηθελεν] *ειχεν εξουσιαν* W a b e ff² r¹ *3 ιουδ.*] *γαλιλαιαν* Dgr | *4 αυτος*] *αυτο* B D* W, om. b e sy^c | *5 γαρ*] + *τοτε* Tat a c ff² q sy^cs | *8 ουκ* ℵ D al. a b c e ff² vg sy^cs | *10* om. *ως 2ο* ℵ D al. a b e r¹ | *12* om. *πολυς* D Θ a e ff² l | *τω οχλω* (ℵ D lat sy)] + *τω πολλω τω ερχομενω εις την εορτην* Tat sy^s | *14 εορτης*] + *της σκηνοπηγιας* Tat sy^cs

17 πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ
18 τοῦ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ᾽
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος
19 ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ
Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;
20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε
21 ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτο-
μήν, — οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ᾽
ἐκ τῶν πατέρων, — καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
23 ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ
χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαβ-
24 βάτῳ; μὴ κρίνετε κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
25 κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱερο-
σολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖ-
26 ναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσιν. μή ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες
27 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
28 γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραζεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε καὶ
οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλη-
λυθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
29 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ᾽
30 αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν
οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐ-

---

17 διδ.] + ταυτης f1 sy^cs | *18* inc. ο γαρ αφ f sy^c | *21* om. αυτοις D e l arm | *22* δια τουτο] ο Tat ℵ* | *23* inc. ει ουν περ. D a f arm (Tat sy^c) | πως εμοι χολ. D sa | *26* μη ποτε] μητι ℵD latpler | ℵ εγνωσ. αληθ. *28* sy^s | *27* om. δε ℵ e | *30* inc. οι δε εζητουν Tat ℵ | πιασαι] + και εξηλθεν εκ της χειρος αυτων (Λ) Θ 13. 69. 262 arm

τὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, 31
καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκου- 32
σαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ
αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33
ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ 34
ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ 35
Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστιν ὁ λόγος 36
οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς 37
εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· ἐάν τις
διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων 38
εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς
κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο 39
δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμ-
βάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν
πνεῦμα ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.
Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τού- 40
των ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης·
ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ 41
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρ- 42

---

32 ηκ.] + δε Tat ℵDce, + οι αρχιερεις και 482. 713 abe sy^{s} | om. ταυτα DL1 vet. lat sy^{cs} | om. οι φαρ. και οι αρχ. 118 be sy^{s} | *34* ευρησ.] + με BDX 213. 565 sy | ειμι] υπαγω 1579 ac sy^{cs} | *35* om. προς εαυτους ℵ* e | om. ημεις ℵD latpler | fin.] + οτι ουχ ευρησομεν αυτον sy^{cs} | *37* om. προς με ℵ*Dbe | *39* αγιον om. ℵD Θ al. latpler sy)] + επ αυτοις Df, + δεδεμενον B latexcf sy | *41* om. ουτος εστ. ο χρ. οι δε ελεγ. MΛbq sy^{s}

ματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης
43 ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; σχίσμα
44 οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· τινὲς δὲ ἤθε-
λον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπ-
45 έβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ
ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους,
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἠγάγετε
46 αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε
ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω-
47 πος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ
48 καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόν-
των ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον
50 ἐπάρατοί εἰσιν. λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς,
ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν τὸ πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐ-
51 τῶν· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί
52 ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ
53 τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται. Καὶ
ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
8 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας
3 ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατ-
4 ειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ λέ-
γουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατ-
5 είληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη· ἐν δὲ τῷ

42 δαυιδ 1°] — εσται ο χριστος sy(c) | om. ο χριστος e sy^s | 46 ουτος] + λαλει ℵ* D e sy | om. ως ουτ ο ανθρ. BLW al. | 48 πιστευει ℵ* D Θ | 50 om. ο ελθων — προτερον ℵ* | om. εις ων εξ αυτων 71. 142 e syc^s | 51 om. πρωτον e syc^s | ποιησει Tat D e
7,53 8,11 om. ℵ A B C L T X Δ W Θ al. a f q sy (cf. ad Lc 21, 38) | 53 om. vers. ff² | οικον] τοπον 1. 25
8,1 ελαιων] + μορος D 272 | 2 om. και πας — αυτους 13. 69. 124 al. (D) | 4 αυτω] + εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσιν κατηγοριαν αυτου D

νόμω ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
λιθάζειν· σὺ οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ ἔλεγον 6
πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐ-
τοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ
κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρω- 7
τῶντες αὐτόν, ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ
ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ' αὐτὴν βαλέτω
λίθον. καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν 8
γῆν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς 9
ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ κατ-
ελείφθη μόνος, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα. ἀνα- 10
κύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ποῦ εἰσιν;
οὐδείς σε κατέκρινεν;[1] ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. 11
εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω·
πορεύου, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.]

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· 12
ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ
οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ
φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· 13
σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 14
τοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής
ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι
ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, 15
ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, 16
ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ
εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν 17 Dt 17,6; 19,15.

5 μωυσης δ. εν τω νομω εκελευσεν D 6 om. τουτο — κατηγ. αυτου D 264 | 8 κατω κυψας τω δακτυλω κατεγραψεν D 28 | fin.] + ενος εκαστου αυτων τας αμαρτιας U al. | 9 inc. εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο D | ακουσ.] + και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι EGHKS | om. εις καθ εις D | πρεσβ.] + εως των εσχατων SUΛ 69. 124. + ωστε παντας εξελθειν D | 10 ιησ.] + και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος EGHK al. | εισιν] + εκεινοι οι κατηγοροι σου 11. 52. 118 al. | 12 om. ουν ff² sy^cs | εχει ℵ* e | 14 inc. ειπεν αυτοις ο ιησους ℵ sy^cs | 16 om. πατηρ ℵ* D sy^cs

τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀν-
18 θρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ἐγώ εἰμι
ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
19 ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ·
ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε
ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε,
20 καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. Ταῦτα τὰ ῥήμα-
τα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητή-
σετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,
ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
23 ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω
ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κό-
σμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
24 τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι
ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
26 σοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; πολλὰ ἔχω
περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας
με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ,
27 ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι
28 τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε
γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ
οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα
29 λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ
ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ
30 πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευ-
31 σαν εἰς αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς
πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μεί-

24 om. ουν ℵ 543 ae sy | πιστ.] + μοι ℵD 69. 124 e | 27 ελεγεν] + τον θεον ℵ*D latpler | 28 ταυτα] ουτως ℵ a e sy Tert

νητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού
ἐστε, [1] καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή- 32
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐ- 33
τόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδου-
λεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν 34
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει 35
ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως 36
ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ 37
ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ
ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ 38
πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον 39
αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ
ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν· νῦν δὲ ζητεῖτέ 40
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα 41
τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ
πορνείας οὐκ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν
τὸν θεόν. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς 42
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυ-
τοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ 43
τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ
δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ 44
τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυ-
μίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος
ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλη-
θείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐ-

---

34 om. *της αμαρτιας* D b sy^{s} | *35* om. *ο υιος — αιωνα* ℵ X W Γ 33. 124 al. | *38* om. *υμων* B L T W 13 *ταυτα ποιειτε* D Tert | *39* *λεγει αυτοις*] *ειπεν ουν* D e *ητε*] *εστε* ℵ B D L T ff^{2} vg | *ποιειτε* B 700 ff^{2} vg | *40* *ηκουσεν* D e sy^{s} Tert | *43* *λαλιαν*] *αληθειαν* D

τῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ,
45 ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
46 ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς
ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν
47 λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ
τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο
ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ
καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ
49 δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαι-
μόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
50 καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
51 δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ,
52 θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαι-
μόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆ-
ται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τη-
ρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.
53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ,
ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον·
54 τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν
ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·
ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
55 γετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστιν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε
αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης·
ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ
τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη.
57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα
58 ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν

45 om. δε D vet. lat sy^{s} | 46 om. υμεις W 71 a r^{1} arm | om. vers. D | 47 om. οτι — εστε D 011. 579 | 49 ητιμασατε e | r^{1} | 51 εαν τις] ος αν D sy | 52 θανατον ου μη θεωρηση B 213. 579 e | 53 οστις] οτι D a | οι προφ.] των προφητων οι e sy | 54 ημων] υμων ℵBDFX al. vet. lat | 57 τεσσερακοντα .1 239. 262 | ουπω] ου Tat sy^{s} | εωρακες σε ℵ* 0124 sy^{s}

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους 59
ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενε- 9
τῆς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέ- 2
γοντες· ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 3
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽
ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ 4
δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως
ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι 5
τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ 6
ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπ-
έχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς 7
τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ ὁ ἑρμηνεύεται
ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ
ἦλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεω- 8
ροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν,
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ 9
ἔλεγον· οὐχί, ἀλλ᾽ ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος
ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς 10
ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· 11
ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν
καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν
μοι [ὅτι] ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι·

---

58 om. γενεσθαι D vet. lat | *59* inc. τοτε ηραν D sy^s | fin.] + [και] διελθων δια μεσου αυτων [εποριευετο] και παρηγεν ουτως A C L X Γ al. f q r^1 sy^p | **9**, *1* fin] + καθημενον D | *2* om. αυτου D e | om. λεγοντες D e l r^1 vg sy^s | *4* εμε] ημας ℵ* B D L W | με] ημας ℵ* L W | *6* om. τον πηλον 69. 108. 565 al. a c e f sy | *7* om. αυτω D a e l | *8* προσαιτ.] τυφλος ΓΔΛ al. | *11* μου τ. οφθ.] με b c e ff^2 r^1 | τον] την κολυμβηθραν του A ΓΔΛΠ al. e q vg

12 ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ
εἶπον αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε
14 τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς
15 ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ
Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
16 ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄν-
θρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [δὲ]
ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐ-
17 τοῖς. λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς;
18 ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ
ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς
19 αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος[1] καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς
λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς
λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει
20 ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον·
οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι
21 τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν,
ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς
22 περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς
αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ
συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμο-
23 λογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ
τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει,

---

11 νιψ. ανεβλ.] ενιψαμην και ηλθον βλεπων D | *14* εν ᾗ ημερα] οτε A D N Γ Δ al. vg | *17* τω ποτε τυφλω ℵ ; om. παλιν D a b e ff[2] l sys | *18* om. οτι — ανεβλ. D l, om και ανεβλ 28 b sys | om. τον αναβλ 1. 22. 118. 565 al. vet. lat sys | *19* λεγοντες om. ℵ* W vet. lat[pler] syp | + ει ℵ[c] D sy | *21* om. ουκ οιδαμεν 1° e sy | *22* ιουδαιοι] φαρισαιοι και γραμματεις e r[1] sys, om. X 213 | χριστον] + ειναι D e

αὐτὸν ἐπερωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρω- 24
πον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ·
δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖ- 25
νος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι
τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ πάλιν· 26
τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ 27
οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοι- 28
δόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκεί-
νου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί·
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, 29
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη 30
ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν
ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴ- 31
δαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ'
ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,
τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη 32
ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου·
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν 33
οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρ- 34
τίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς 35
ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν
αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἀπ- 36
εκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε,
ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰη- 37
σοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ

---

26 om. *ουν* ℵ* a e sy | om. *παλιν* ℵ* B D W latpler sys | *27* *απεκρ.*] *ο δε ειπεν* Tat D | *29* *θεος*] + *και οτι θεος αμαρτωλων ουκ ακουει* D | *30* om. *αυτοις* D b c e ff² l | *31* *αμαρτωλον* E X U al. Cypr | *34* *αμαρτια* b e l q | *35* *και ηκουσεν* ℵ* D sy | om. *εξω* D W sys | om. *αυτω* ℵ* B D W e | *θεου*] *ανθρωπον* ℵ B D W sys | *36* *απεκρ.* — *εστιν*] *και τις εστιν εφη* B W

38 ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ
39 προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς
κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ
μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυ-
40 φλοὶ γένωνται. ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦ-
τα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ
41 ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ
λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.
10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ
τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ
ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ
2 λῃστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποι-
3 μήν ἐστιν τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς
ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούει. καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα
4 καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ,
ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται. καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·
5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύ-
ξονται ἀπ' αὐτοῦ. ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλο-
6 τρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα
7 ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ
ἐμοῦ κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκου-
9 σαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι'
ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύ-

---

38 om. ο δε—39 ιησους ℵ* W b (l) | fin.] — και ειπεν. ναι κυριε πεπιστευκα οτι συ ει ο χριστος ο υιος του θεου ο εις τον κοσμον ερχομενος 1187 | 40 om. ταυτα ℵ* D latpler sys | 41 αι αμαρτιαι υμ μενουσιν D W al. sys | 10,1 > λῃστης κλεπτης Tat sys | 2 ουτος εστιν ο ποιμην Tat D W) vet. latpler | 3 > τα προβατα τα ιδια D a e | 7 om. ουν Tat e sys | om. παλιν ℵ* W 565 al. e ff² r¹ | 8 om. παντες D | om. προ εμου ℵ* E F G 28 al. lat | 9 θυρα] — των προβατων 118. 1170 sys om. και εισελευσεται W Δ a e

σεται· καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. ὁ 10
κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ
καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ
περισσὸν ἔχωσιν. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. 11
ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν 12
ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ
τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα
καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ
σκορπίζει· ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μι- 13
σθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-
βάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω 14
τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς 15
γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα,
καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς
μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι 17
ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ 18
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖ-
ναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.
Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ 19
τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐ- 20
τῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ
ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ 21
ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ- 22

---

10 εγω] + δε Tat D a sy^{s} | ζωην] + αιωνιον ℵ | om. και περισσ. εχ. D ff^{2} *11* τιθ.] διδωσιν Tat ℵ*D latpler sy^{s} | *12* om. αυτα D b ff^{2} l vg sy | *13* om. ο δε μι θ. φευγει ℵ B D L W Θ 1. 22. 33 al. e sy^{s} | *14* γινωσκομαι — εμων] γινωσκουσι με τα εμα Tat ℵ B D W lat sy^{s} *15* τιθημι] διδωμι Tat ℵ*D W | *18* αιρει] ηρεν ℵ*B | om. αλλ — εμαυτου D l | om. μου D a b ff^{2} r^{1} Tert | *19* τοις ιουδ.] τω οχλω X 213

23 μοις· χειμὼν ἦν·[1] καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν
24 τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλω-
σαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως
πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός,
25 εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα
26 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε,
27 ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. τὰ
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν,
κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι.
28 κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ
μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
29 τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πατήρ μου ὃς
δέδωκέν μοι μείζων πάντων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς
δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς
30,31 μου. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν
οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν
32 αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα
καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον
33 αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργον οὐ λιθάζομέν
σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρω-
Ps 81,6. 34 πος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
35 ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;[a] εἰ ἐκείνους
εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο,
36 καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ὃν ὁ πατὴρ
ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς
λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ
37 εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ

25 om. αυτοις ℵ* D r[1] sy[pal] εἰπον] λαλω D Θ lat[pler] sy[s] Tert | υμιν] + ηδη X 213 | ουκ επιστευσατε B 71 26 εμων] + καθως ειπον υμιν A D X Γ Δ al. abeff[2]l 29 om. μου 1° Tat ℵ* vet. lat sy[s] | ο δεδωκεν μοι μειζον B lat | 31 om. παλιν Tat D 28 lat[pler] sy[s] | 32 om. καλα W b sy[s] | om. μου ℵ* B D 579 e sy[s] | 34 om. υμων ℵ* D Θ vet. lat[pler] sy[s] | om. εγω ℵ* | 36 βλασφημει Tat abeff[2]lr[1]

πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πι- 38
στεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ
γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ
πατρί. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ 39
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς 40
τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτί-
ζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς 41
αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποί-
ησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ
τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς 42
αὐτὸν ἐκεῖ.

Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, 11
ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελ-
φῆς αὐτῆς. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον 2
μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
θριξὶν αὐτῆς. ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.
ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· 3
κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 4
σοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα
δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ 5
ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς
καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, 6
τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν 7
εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη- 8
ταί· ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι,
καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 9
οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις

---

38 om. και γινωσκητε D sy^{s} | > εγω εν τ. πατρι και ο πατ. εν εμοι 213 sy^{s} Tert | 40 om. παλιν 213. 245 al. e sy | om εις τον τοπον ℵ* 213. 245 | προτερον ℵ] 69. 218 a e f ff^{2} | 11,3 om. αι αδελφαι b l | αυτον] τον ιησουν D b c e l r^{1} sy | > φιλεις ιδε 1093 bl | 4 του θεου 2°] αυτου c ff^{2} l sy^{s} | 5 ηγ.] εφιλει D a e | 6 εμειν.] + ο ιησους D b ff^{2} (c l) | 7 om. τοις μαθητ. e l | om. παλιν Tat ℵ* sy^{s} | 9 ωρας εχει η ημερα D

περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
10 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις
περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
11 οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοί-
μηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
12 εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· κύριε, εἰ κεκοί-
13 μηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
14 τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν,
15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ
16 ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν
Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς·
ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέ-
18 ρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βη-
θανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων
19 δεκαπέντε. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐλη-
λύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν,
ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
20 αὐτῶν. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
21 ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν
22 ἐτεθνήκει. καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν
23 θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
24 ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρ-
θα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν
25 τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ
εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ

---

9 τη ημερα] τω φωτι ℵ 213 | *11. 12* κοιμαται D latpler | *13* om. της κοιμησεως c e sys | *14* λαζ.] + ο φιλος ημων Tat D p | *17* ιησ.] + εις βηθανιαν D X Δ 124. 157 al. sy | om. ηδη AD 237 e sy | *18* om. ως Tat D W sys | *19* ιουδ.] ιεροσολυμων D | *21* om. κυριε B sys | > απεθανεν ο αδελφ. μου ℵ B C L X W 1. 38 al. a l p | *24* οιδα οιδα L | om. εν τ. αναστασει X Δ L 213 | *25* om. και η ζωη l sys

κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πι- 26
στεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα·
πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· ἐγὼ 27
πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ τοῦτο εἰποῦσα 28
ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆς λάθρᾳ εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ
φωνεῖ σε. ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ 29
καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ 30
Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰου- 31
δαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παρα-
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν ὅτι
ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, 32
ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας,
λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐ- 33
τὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰου-
δαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπεν· ποῦ τεθεί- 34
κατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ
ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰου- 35 36
δαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλ- 37
μοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀπο-
θάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυ- 38
τῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς· 39
ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τετελευτηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τε-

27 αυτω] + μαρθα vet. lat^{pler} sy^{s} | om. και κυριε A 472. 1223 | πιστευω B 472 | θεου] + του ζωντος 71. 579 ff^{2} | *28* λαθρα] σιωπη D lat^{pler} sy^{s} | *31* om. οι οντες — οικια και e sy^{s} | om. εκει e sy | *33* εταραχθη τω πνευματι ως εμβριμωμενος D Θ 1. 22 p | *35* και εδακρ. ℵ D al. lat sy | *39* om. η αδελφ. τ. τετελ. Θ vet. lat sy^{s}

40 ταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ
εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ
41 θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχα-
42 ριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι
πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν
περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
43 ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ
44 ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν
ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖ-
ρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περι-
εδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν
καὶ ἄφετε ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες
πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν,
46 ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλ-
θον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ
47 ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχι-
ερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί
ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ
48 σημεῖα; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύ-
σουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι
καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε
50 οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα
εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ
51 ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ
οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου προεφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀπο-

---

39 om. γαρ Tat D | *41* inc. οτε ουν ηραν D arm λιθον] + ου ην ο τεθνηκως κειμενος E G H M S U al. f ανω] εις τον ουρανον b c f sy^{s} | *44* inc. και ευθυς εξηλθ. D vg sy^{sp,pal} | om. αυτοις 700 a r^{1} sy^{s} | *46* αυτων] + ουκ επιστευον αλλα sy^{s} | πρ. τους] + αρχιερεις και 13. 69. 124 | *47* πολλα] τοιαυτα D b c e ff^{2} *49* ονοματι καιαφ. 1. 565 vet. lat syp. καιαφ. ονοματι Θ c r^{1} sy^{s} *50* υμιν B D L M X Γ al. a b e ff^{2} | *51* αρχων W d | om. του ενιαυτ. εκεινου (D) e Aug sy^{s}

θνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ 52
ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ
τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ἀπ' ἐκείνης 53
οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτεί-
νωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν 54
τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην
πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. ἦν 55
δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν
πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν 56
Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57
σαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ,
ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν 12
εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, 1–8: Mt 26.6—13 Mc 14.3—9.
ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. ἐποίησαν οὖν 2
αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ
Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ·
ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου 3
πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς
πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς
τοῦ μύρου. λέγει οὖν Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης 4
εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη 5

---

52 > εις εν συναγ. D a e | 53 συνεβ.] + οι ιουδαιοι 314 cefff²r¹ | 54 χωραν] + σαμφουριν D | των μαθητ.] αυτων και εβαπτισεν 33 | 55 το πασχ.] + (η) εορτη 33. 579 | om. των ιουδαιων sy^s | ανεβησαν ουν D b cff² | om. προ του πασχ. 33. 844 sy^s | **12**.1 om. ο τεθνηκ. ℵBXW 213 acer¹ sy^p | om. εκ νεκρων bff² vg | 3 om. ναρδ. Dbceff²r¹ | > πιστικης μυρου De | om. πολυτιμ. abeff², + κατεχεεν αυτου της κεφαλης του ιησου κατακειμενου Tat sy^s | θριξιν] + της κεφαλης X 213 sy^pal 4 ισκ.] απο καρυωτου D | 5 επρ.] + **επανω X 213**

6 τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν
δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ,
ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων
7 τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
8 σμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάν-
τοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
9 ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰου-
δαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστιν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν
Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν
10 ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχ-
11 ιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι
πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ
ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12—19: Mt 21,1—11. Mc 11,1—10. L 19,29—40.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερο-
13 σόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξ-
ῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον·
ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Leb 9,9. 14 κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς
15 ἐστιν γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ
16 πῶλον ὄνου.« Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς,
τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-
17 μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν
ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώ-
νησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ
18 νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημ-
19 εῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς·

---

6 τουτο δε ειπεν D a c e f r[1] | 8 om. vers. D sy[s] 9 om. μονον D 245 b e sy[s] | om. και 2° D lat pler sy[s] om. εκ νεκρων W | 15 ερχεται] + σοι 565 c e sy | 16 ιησους] υιος του ανθρωπου 213 | om. τοτε W b e e l sy | 18 υπηντησαν . . . οχλοι D c sy 19 φαρ] · συμβουλιον εποιησαν κατα του ιησου και 472 (364

θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος
ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων 20
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσ- 21
ῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλο-
μεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει 22
τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος
λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται 23
αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν 24
μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀπο-
θάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολ- 25
λύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ 26
ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·
ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, 27
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν 28
σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ 29
ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι·
ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη 30
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι᾽ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν
ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τού- 31
του· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλη-

---

19 ωφελουμεν Tat c f vg sa | κοσμ.] + ολος D L Q X al. lat sy *21* om. κυριε U 28 | om. τω γαλ. 28 | *22* παλιν — φιλ.] ερχεται ανδρ. κ. φιλ. και ℵ A B a e sys | *28* το ονομ.] τον υιον LX 1. 13. 33. 118. 213 al., + εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι D | ηλθ. ουν] και εγενετο D | ουρ.] + λεγουσα D a c e sys | *29* βροντη γεγονεν D Θ vet. lat | αλλοι] + δε W 892 e l sy | ελεγον] + οτι Tat D 13. 69. 253 | *30* γεγ.] ηλθεν D (Θ 579 latpler)

32 θήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς
33 πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγεν
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν
ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα
καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
35 που; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν
χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστιν. περιπατεῖτε ὡς
τὸ φῶς ἔχετε. ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῖ
36 ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς ἔχετε. πιστεύετε εἰς τὸ
φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλά-
λησεν ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐ-
37 τῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος
Is 53,1 38 ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ἵνα
ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν
εἶπεν· »κύριε. τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν
Is 6,9.10 39 καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;«[1] διὰ
τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν. ὅτι πάλιν εἶπεν
40 Ἡσαΐας· »τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς
καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν. ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ
Is 6,1. 41 στραφῶσιν. καὶ ἰάσομαι αὐτούς.« ταῦτα εἶπεν
Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησεν
42 περὶ αὐτοῦ. ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ἀλλὰ διὰ τοὺς
Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν. ἵνα μὴ ἀποσυν-
43 άγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με

---

31 εξω] κατω Θ b e f ff² l r¹ sy^s | *32* παντα κ* l 1355 lat | *35* om. ουν 579 a e sy | περιπατ.] + ου D e | εχετε] μεθ υμων εστιν 440 | *39* οτι παλιν] κα γαρ D | *40* οφθ. 2°] + και τοις ωσιν ακουσωσιν 13 69. 124. 346 | και μη νοησ. D a e f l | *41* οτι] ο D Γ Δ Λ Π al. lat^pler sy | αυτον 1°] του θεου (D, Θ 13. 69 l sy^pal | *42* om. και W c e f ff² l

καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ 45
φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τίς μου 47
ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ
κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κό-
σμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ
αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυ- 49
τοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐ-
τός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. 50
ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ,
οὕτως λαλῶ.

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς 13
ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους
τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.
καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβλη- 2
κότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας
Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν 3
αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ 4
τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν
λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς 5
τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν
μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζω-
σμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ 6
λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ 7
ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ

13,2 γενομενου A D Γ Δ Λ Π al. lat | om. ηδη 482 a c sy | [εκ.] απο καρυωτου D e | 5 ειτα λαβων υδωρ βαλλει D 13. 69. 124 al. sy^{s} | 6 om. ουν U 229 b l | [ο] πετρ. σιμ. D a l | om. και B D L e l r^{1} sy^{pal} | om. εκεινος ℵ B b | om. κυριε ℵ* (item v. 9) | 7 om. αρτι b e l^{1} sy^{s}

8 ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου
τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
9 ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ
τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
10 τὴν κεφαλήν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ λελου-
μένος οὐκ χρείαν ἔχει εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψα-
σθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί
11 ἐστε. ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν παρα-
διδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
12 καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας
αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
13 ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ
14 κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ
ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδά-
σκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
15 πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς
16 ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν. οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος
17 αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε
Ps 40,10. 18 αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα
τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή, πληρωθῇ·
»ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ
19 τὴν πτέρναν αὐτοῦ.« ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ
τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι
20 ἐγώ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων
ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμ-
21–30: 21 βάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Ταῦτα
Mt 26,21—25.
Mc 14,18—21.
L 22,21—23.

8 σε] τους ποδας σου a c e f syᵖᵃˡ | 9 ⟩ πετρ. σιμ. BW | κεφ.] + et totum corpus a | 10 om. ει μη τ. ποδ. ℵ c Orig Tert | ει μη νιψ.] την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον D | αλλ εστιν] εστ. γαρ D | syᵖ | 11 γαρ] + ιησους D | syᵖ | om. διο εστε D | 14 ⟩ διδασκ. . . . κυρ. c e ff² sys | διδ.] + ποσω μαλλον D Θ a ff² i r¹ sy | 15 om. γαρ Tat 472. 700 | 17 om. εαν ποι. αυτα e sys | 18 ⟩ πληρ. η γρ. Tat D b c ff² vg sy³ | μετ εμου] μου BCL 127. 249 al.

εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον οὖν 22
εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος
λέγει. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν 23
αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰη-
σοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει 24
αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. ἀναπεσὼν 25
οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ
λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται οὖν ὁ 26
Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ
ἐπιδώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει
καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ 27
μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατα-
νᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον
ταχεῖον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- 28
μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδόκουν, 29
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν
εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν 30
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ
νύξ.

Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει ὁ Ἰησοῦς· νῦν ἐδο- 31
ξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδο-
ξάσθη ἐν αὐτῷ· εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, 32
καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν 33
εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰου-
δαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν 34

---

22 μαθ.] + αυτου 13. 69. 124 **a r**[1] sy[s] | *23* ανακ.] + εν τω κολπω του ιησου 482 e | *24* και – εστιν] πυθεσθαι τις αν ειη ℵ (+ περι ου ελεγεν) A D Γ Δ al. r[1] sy | om. περι ου λεγει b ff[2] l | *25* om. ουτως ℵ D W al. lat sy | εστ.] + ο παραδιδους 28. 472 c | *26* om. λαμβ. και ℵ* A D Γ Δ al. lat sy | ισκ.] απο καρυωτου D | *27* om. μετα το ψωμ. D e | om. τοτε ℵ D L al. a b c ff[2] l sy[s] *32* om. ει ο θεος εδοξ. εν αυτω ℵ B C D X W al. a b c ff[2] l sy[s] | *34* inc. πλην εντολ. 565 al. sy[s]

δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί
36-38: Mt 26,33—35. Mc 14,29—31. L 22,31—34. 36 ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει
αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις;
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅπου ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι. ἀκολουθήσεις δὲ
37 ὕστερον. λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διὰ τί οὐ
δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
38 ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν
σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι.
οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.
14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε
2 εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή,
εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
3 ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τό-
πον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
4 ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ
5 ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. Λέγει αὐτῷ
Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ
6 πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι'
7 ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν
ἤδειτε. καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωρά-
8 κατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε,
9 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν
εἰμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς
ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις·
10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ

34 om. ινα κ. υμ. αγ. αλλ. c e ff² sy^s 35 τουτω] + γαρ D c sy^s | 37 om. κυριε ℵ* 33. 249. 565 vg sy^s | 38 ιησ.] + και ειπεν αυτω D c (ff²) sy^pal δοι] + οτι D c r¹ sy | 14.1 inc. και ειπεν τοις μαθηταις αυτου Tat D 423 a c (sy^s) | καρδ.] + μηδε δειλιατω X 213 al. e | 5 θωμ.] + ο λεγομενος διδυμος D 76 δυναμ. — ειδεναι] την οδον οιδαμεν D b e Tert (BC* ℵ)

ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα
ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ
πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. πι- 11
στεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν
ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ 12
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύ-
ομαι· καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 13
τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ 14
ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς 15
ἐμὰς τηρήσατε. κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ 16
ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα ᾖ μεθ' ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ 17
κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό,
ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ 18
ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς 19
δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν 20
τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖ- 21
νός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπη-
θήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω
αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐ- 22
τῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί
γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ
οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 23
τῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς
αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησό-

---

10 μεν. ποιει τα εργα αυτου ℵ BD | *11* > ο πατ. εν εμοι καγω εν τ. πατρι D Hil | *14* om. vers. X 213. 565 b fuld sy$^{c.p.al}$ | *22* ισκ.] απο καρυωτου D | ουχ ο ισκ.] θωμας sy$^{c.s}$ | γεγ.] εστιν D sy | *23* ελευσομαι . . . ποιησομαι D e sy^{c}

24 μεθα. ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ
τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς
25 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ταῦτα λελά-
26 ληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος,
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ
ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ
27 ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·
οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν.
μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.
28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχο-
μαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων
29 μού ἐστιν. καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι,
30 ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ
λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου
31 ἄρχων· καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. ἀλλ' ἵνα
γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς
ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
2 μου ὁ γεωργός ἐστιν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό. καὶ πᾶν τὸ καρπὸν
φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελά-
4 ληκα ὑμῖν· μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ'
ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ
5 ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ

---

24 τηρησει D 579 | λογους] + ο εμος D 660 a e | 26 πατηρ] + μου D sy | om. και υπομ. υμ. παντα A 314 b sy^{c} | om. υμιν vet. lat sy^{s} | 29 πιστ.] + μοι Tat D | 30 ουκ εχει] ευρησει K Π 42. 116 | ουδεν] + ευρειν D a | 31 om. και A E b ff^{2} sy^{s} | εντολην εδωκεν B L X al. lat | om. ο πατηρ D e l | 15. 1 αληθ.] + υμεις τα κληματα 5. 28 Orig Hil sy^{pal} | 4 ουδε] και X 213 vet. lat^{pler} 5 εγω] + γαρ D a sy^{s} | αμπ.— κλημ.] αμπ. η αληθινη 28

ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μή τις μένῃ 6
ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη,
καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν,
καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά 7
μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ
γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ 8
μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε
ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, 9
κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε 10
ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη 12
ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους
καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην 13
οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ
τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν 14
ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι λέγω 15
ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ
αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι
πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα
ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε- 16
ξάμην ὑμᾶς. καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε
καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ,
ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί
μου δῷ ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- 17
πᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώ- 18
σκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ 19
τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε-

6 εαν] + δε abr[1] sy | *7* εαν] + δε Df sy | αιτ. και] αιτησασθαι acf sy | om. υμιν De | *9* om. τη εμη — *10* εν τη αγαπ. ℵ c | *10* > του πατρος [μου] τας εντολ. ℵ B abff[2] vg | *13* om. τις ℵ* D* Θ vet. latpler sypal | *14* υμεις] + γαρ ℵ* D* 579 | *16* δω υμιν] τουτο ποιησω ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω 13. 69. 124. 346 | *17* om. ινα De | *18* om. υμων ℵ D 579 abceff[2]

ξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
20 ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ
ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώ-
ξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν
21 ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσου-
σιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν
22 τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν
οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 24 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος
ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ
ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν
Ps 34,19; 68,5. 25 πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν
τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με
26 δωρεάν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖ-
27 νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυ-
16 ρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε. Ταῦτα
2 λελάλημα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀποσυνα-
γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα
πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσ-
3 φέρειν τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ
4 ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελά-
λημα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν μνημου-
νεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐ-
6 δεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι
ταῦτα λελάλημα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
7 τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ

20 τους λογους ους D a ff² l | 22 om. δε ℵ* e | 26 πεμπω D ff² l | 16,4 om. αλλα D a e l sy | om. αυτων 1° ℵ D Y Γ Δ Λ al. a arm | om αυτων 2° D l. 13. 69. 106 al. lat sy^s

ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς·
ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ 8
ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας
καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· περὶ 9
ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ 10
δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ
οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ 11
ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ 12
ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν
ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 13
θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν·
οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει
λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖ- 14
νος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ
ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά 15
ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμ-
βάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ οὐκέτι 16
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με.
Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλή- 17
λους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με; καί· ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; [1] ἔλεγον 18
οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν
τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν 19
ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε
μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεω-
ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν 20
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε
ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενή-
σεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν 21
ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι

---

12 βαστ.] + αυτα D vet. lat | *13* διηγησεται υμιν την αληθειαν πασαν Tat. em (vg) | *16* fin.] + οτι εγω υπαγω προς τον πατερα A Y Γ Δ al. vg | *18* om. ελεγον ουν D a b e r[1] sy[s] | om. ο λεγει ℵ* D* W 1. 13. 69. 124 a b e ff[2] arm | om. τι λαλει B 213 | *19* ηθελον] ημελλον ℵ W 579 c ff[2] sy | *21* ωρα] ημερα D vet. lat sy

μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
22 *ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς*
οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς,
καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν
23 *ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ*
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν
24 *ἐν τῷ ὀνόματί μου. ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν*
ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε. καὶ λήψεσθε, ἵνα
25 *ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παρ-*
οιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν
παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ
26 *τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ*
ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν
27 *ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς*
γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ
28 *ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα*
εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ
29 *πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθη-*
ταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παρ-
30 *οιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας*
πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν
31 *τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπ-*
32 *εκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ*
ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκα-
στος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ
33 *μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. ταῦτα λελά-*
ληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενί-
κηκα τὸν κόσμον.

17 *Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς*

21 θλιψ.] λυπης D 579 c | *22* εξετε A D L N W 33 al. a b e r[1] | *23* > πατ. εν τ. ον. μου δωσ. υμιν A D Γ Δ al. lat sy | *26* om. περι υμων 314 b c e | *27* fin.] + και ηκω X 213 | *28* om. εξηλθ. — πατρος D W b sy[s] | *30* οιδαμεν] εγνωκαμεν 69. 346 al. | *32* om. και εληλ. 472 Aug | *33* θαρσ.] + οτι 1071 vet. lat sy[c p] a i

ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ,
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ
υἱός σου δοξάσῃ σέ, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου- 2
σίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ
δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ 3
αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀλη-
θινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας 4
ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με 5
σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ
τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά 6
σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι
ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδω-
κας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασιν. νῦν ἔγνω- 7
καν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσιν·
ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, 8
καὶ αὐτοὶ ἔλαβον. καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ
σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
λας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ 9
κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί εἰσιν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ 10
σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι 11
εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον
αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα
ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, 12
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδω-
κάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπ-

17,2 δωσει αυτ.] εχη D | 3 fin.] + εις τουτον τον κοσμον D | 4 γης] + και D sys | 5 〉 παρα σοι προ D a f Cypr syppal | 6 τετηρηκα e ff² | 7 inc. και νυν b c ff² sys | εγνωκα W 579 al. vet. lat sy | 8 ελαβ.] + αυτα a b c q r¹ sys | om. και εγν. ℵ* A D W a e q | 11 ερχομαι] + ουκετι ειμι εν τω κοσμω και εν τω κοσμω ειμι D (a c) r¹ | σου] + και οτε ημην μετ αυτων εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου D | om. ω δεδ. — ημεις vet. lat sys | 12 αυτων] + εν τω κοσμω A X Y Γ Δ al. (a) f q sy | om. ω δεδ. μοι ℵ* sys | εφυλασσον ℵ* d r¹

ὡλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ
13 πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν
14 ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ δέδωκα
αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν
αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
15 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα
ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς
16 αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
εἰσὶν καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. ἁγία-
17 σον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλή-
18 θειά ἐστιν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κό-
σμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν
20 καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πι-
21 στευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάν-
τες ἓν ὦσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν
σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κό-
22 σμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν
δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν
23 ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν
ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ
ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας
24 αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. πάτερ, ὃ δέδω-
κάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν
μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,
ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
25 βολῆς κόσμου. πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε
οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν
26 ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ
ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγά-
πησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

---

14 om. καθως κοσμου D Π 69 b c e r[1] sy[s] *19* om. εγω ℵ A W 71. 700 al. b c e q r[1] sy[s] | *20* πιστευσοντων D[c] lat[pler] | *21* om: εν 5° B C D W a b c e r[1] sy[s] | *23* κ. ηγαπησα αυτ. D al. a b r[1] | *24* ο[l] ους A C L W X Θ al. lat sy[p] | om. την εμην D Cypr sy[s] | *25* om. και 1° D b c f r[1] q sy[pal]

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθη- 18
ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων,
ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παρα- 2
διδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν 3
Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχι-
ερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ
μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς 4
οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽ αὐτὸν ἐξελ-
θὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν 5
αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ
παραδιδοὺς αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν 6
αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ
ἔπεσαν χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· 7
τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ 8
εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπ-
άγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς 9
δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν 10
αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ
ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ
ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 11
τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην·
τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω
αὐτό;

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται 12
τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν

2—11: Mt 26,47—56. Mc 14,43—52. L 22,47—53.

12—27: Mt 26,57—75. Mc 14,53—72. L 22,54—71.

18,*1* του κεδρου ℵ* D W a b r[1], + εις ορος Tat sy[s] | *2* > εκει ο ιησους D 579 a r[1] vg sy *4* ειδως] ιδων D 213 al. sy[s pal] | *5* απεκρ.] + και ειπον X 213 f | om. ο ιησους D b e r[1] sy[s]. > ειμι ιησους B a | *10* inc. τοτε σιμων πετρ. D του δουλου D a e q r[1] sy[p pal] (+ εκεινου D a e f ff[2] r[1]) | ωτιον A D Y Γ Δ al. | *11* θηκην] + αυτης X 213 vet. lat sy, + παντες γαρ οι λαβοντες μαχαιραν εν μαχαιρα απολονται Tat Θ 254

13 αὐτόν, [1] καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ
πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνι-
14 αυτοῦ ἐκείνου· ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας
τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπο-
15 θανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰη-
σοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ
μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχ-
16 ιερέως, ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ
ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς
τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσ-
17 ήγαγεν τὸν Πέτρον. λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παι-
δίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ
18 εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται
ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ
ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν
19 ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχ-
ιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
20 αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ
κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συν-
21 έρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με
ἐπερωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλά-
λησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρετῶν
παρεστηκὼς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών·
23 οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ
24 τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν
οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν

13 fin.] + 18, 24 (225) Cyr.—Alex. sy^{s} pal^{c} | *14* αποθανειν] απολεσθαι A E K M S al. | *15* ο αλλος μαθ. C L X Y Γ al. | *16—18* post 18. 23 pon. sy^{s} | *17* λεγει — θυρωρος] και ως ειδεν η παιδισκη η θυρωρος τον σιμωνα λεγει αυτω Tat (sy^{s}) | *18* om. και εθερμαινοντο 1. 565 a b ff^{2} | *20* παντες] παντοτε Y Γ Δ Λ al. q | *22* om. δε X 213 al. a r^{1} sy^{s}

τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς 25
καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος
καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων 26
τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέ-
τρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ
μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ 27
εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς 28 28—19.15:
τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλ- Mt 27,2.11—30
θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ Mc 15,1—19
φάγωσιν τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος ἔξω 29
πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ 30
εἶπον αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 31
Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·
ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν ση- 32
μαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶ- 33
τος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη ὁ 34
Ἰησοῦς· ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· μήτι 35
ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν 36
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις·
νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

25 om. *σιμων* X 213 | *28* *απο του*] *προς τον* a c e f ff² | om. *εις το πραιτ.* 71. 1194 | *29* om. *κατα* ℵ* B 579 e q | *31* om. *αυτω* 28 c ff² r¹ sy^s | *32* om. *ον ειπεν* ℵ* | *34* om. *συ* Tat ℵ* D 472 lat^pler arm | *35* *ο αρχιερευς* ℵ* b e

37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ
σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασι-
λεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ
εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας
38 ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος·
τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν
ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς·
39 ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἔστιν
δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασι-
40 λέα τῶν Ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέ-
γοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ
ὁ Βαραββᾶς λῃστής.
19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ
2 ἐμαστίγωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέ-
φανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ.
3 καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, [1] καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπί-
4 σματα. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ
λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
5 ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν
οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέ-
φανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει
6 αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέ-
γοντες· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς
ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε·
7 ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρί-
θησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν,
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν
8 θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶ-
9 τος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ

37 om. εγω 2° ℵBLWY 1. 13. 33. 69 al. ac arm
40 om. λεγοντες 251 b c e ff² r¹ | 19.5 om. και λεγει—ανθρωπος a e ff² r¹ | 6 om. λεγοντες ℵ a b e ff²

Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ 10
οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη 11
Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ
παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ 12
τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ
Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπο-
λύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασι-
λέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν 13
Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον
λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.
ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· 14
καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, σταύρωσον 15
αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς·
οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν 16
παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

16 - 30: Mt 27,31—50. Mc 15,20—37. L 23,26—46.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν· καὶ βαστάζων 17
ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον
Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,
ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους 18
δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν 19
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεῦς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον 20
οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυ-

10 > απολυσαι . . . σταυρωσαι ℵ A B E e sy | 12 πας] + γαρ a q vg sy | 13 γαββ.] γολγοθα ℵ* 579 | 14 εκτη] τριτη L X Δ 72. 88. 151 | 16 fin.] + και ηγαγον E H I K al. f, + και επεθηκαν αυτω τον σταυρον 13. 69. 124 al. | 17 κραν. τοπ. εβρ. δε γολγ. L X 33. 249 (b ff² vg) | γαββαθα X | 19 γεγρ.] + εβραιστι ρωμαιστι ελληνιστι 13. 69. 124. 346 (om. vers. 20 και ην -- ελλην.), + ουτος e sy

ρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί,
21 Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ
ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς
22 εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ
γέγραφα, γέγραφα.
23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰη-
σοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσ-
σαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν
χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
Ps 21,19. 24 ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ
σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος
ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· »διε-
μερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.« Οἱ μὲν οὖν
25 στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν δὲ
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ
ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ
26 καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν
τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.
27 [1] εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ
ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν
28 εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή,
29 λέγει· διψῶ. σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγ-
γον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες
30 προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβεν
τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας

---

21 ουν] δε Tat r[1] syc[s] | *23* om. *και τον χιτωνα* ℵ* a b c ff[2] r[1] sy, *τον δε χιτωνα επει ην αραφ.* 69. 124. 346 c Cypr arm | *24 ουν*] δε Tat r[1] | *25 κλεωπα* lat bo arm | *26 ουν*] δε ℵ vet. lat sy | *28 ειδως*] *ιδων* E G H k al. a | τετελ.] + [τα] *περι αυτου* U Θ. 314 al. | *29* inc. *οι δε πλησαντες σπογγ. οξ.* και A Y Γ Δ Π al. (vg) | *οξους 2°*] *μετα χολης* Θ. 348 al. sy[pal] arm | *30 ειπεν*] — *παν* Tat n sy[pal] | fin.] — *ως δε εξεπνευσεν εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εως κατω* Tat 37. 87. 96. 245 al. r[1]

τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν 31
Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ,
ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,
ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν
τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶ- 32
ται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ
τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ 33
τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη
τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ' ἀλλ' 34
εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν
ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ 35
ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ
ἐστιν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,
ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα 36 Ex 12,46. Nu 9,12.
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· »ὀστοῦν οὐ συντριβήσε- Ps 33,21.
ται αὐτοῦ.« καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· 37 Zch 12,10.
»ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.«

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ 38 38—42:
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυ- Mt 27,57—61.
μμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ Mc 15,42—47
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. L 23,50—55.
ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ' ἦλθεν δὲ 39
καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ
πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς
λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ 40
καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ 41
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς
ἦν τεθειμένος· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν 42

---

31 εκεινη BH 33. 69 al. vg | *32* αλλου] + ομοιως Θ acfnq | *33* om. ως ℵ* sy | ειδον] ευρον ℵ* f bo | om. ηδη cff² qr¹ arm | *34* om. ευθυς e | > υδωρ . . . αιμα Y 579 e | *35* om. vers. e fuld | *37* om. λεγει 1. 22. 565 aeff² n | *38* ηλθον . . ηραν Tat ℵ* W vet. lat | *39* μιγμα] ελιγμα ℵ* BW | *40* om. οθονιοις eff²

τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθη-
καν τὸν Ἰησοῦν.

1-18: Mt 28,1—10. Mc 16,1—11. L 24,1—12.

20 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ ἔρχεται πρωΐ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ
μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ
2 μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει
ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐ-
3 τόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη-
4 τής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ
οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν
τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ
5 μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ
6 ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν καὶ
Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 [1] καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς
8 ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλ-
θεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς
9 τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω
γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νε-
10 κρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυ-
11 τοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ
μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρ-
12 έκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ
καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα
13 τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι,
τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν

---

12 om. των ιουδαιων b c e ff² n r¹ | **20.** *1* om. πρωι W a b c | ηρμεν.] + απο της θυρας ℵ W 565. 579 al. d f r¹ sy⁵ | *2* κυριον] + μου X Δ 348 r¹ fuld sy^pal | οιδα 348 al. e r¹ sy | *3* om. και ηρχ. μνημ. ℵ* | *4* om. πρωτος e sy⁵ | *6* εισηλθ.] + πρωτος X 713 (69) | *9* ηδει ℵ* b c e ff² q r¹ | *11* om. εξω ℵ* A vet. lat sy | *13* om. δυο ℵ* e | *13* κλαιεις] + τινα ζητεις D 69. 255. 579. 713 sy⁵

μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα 14
εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν
Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα 15
ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ
μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει 16
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει
αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί ὃ λέγεται διδάσκαλε.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου, οὔπω γὰρ 17
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ
πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀνα-
βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν
καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαρία 18
ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι
ἑώρακεν τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ 19 **19—23:** Mc 16,14—18. L 24,36—49.
σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου
ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν 20
τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν
οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. εἶπεν οὖν 21
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς
ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· 22
λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἂν τινων ἀφῆτε τὰς 23
ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε,
κεκράτηνται.

Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος 24

---

13 οιδαμεν Θ 565 al. sa | *15* εβαστ.] ηρες D latpler *16* διδ.] κυριε a r¹ (D e ff²). + και προσεδραμεν ασασθαι αυτου Θ 13. 346 gat sy^spal | *17* om. μου 1° ℵ* D W e | om. μου 2° ℵ B D W b e sy^pal | *18* εωρακα ℵ B W a vg sy^s | αυτη] μοι ff² vg sa | ταυτα ειπ. αυτη | α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις D c e sy^s | *19* μαθ.] + συνηγμενοι E G K L Θ al. latpler | *21* πεμψω ℵ* c | *22* ενεφυσ.] + αυτοις D W sy | *23* τινων (bis)] τινος B a e f sy | αφεθησονται a d e r¹ Nov

Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.
25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν
τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω
τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ
βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ
26 μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ'
αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλει-
σμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη
27 ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ
28 γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευ-
κας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γε-
31 γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγρα-
πται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰη-
σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβε-
2 ριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων
Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
3 δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύ-
ειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν
σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ
4 ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ

---

25 μαθ.] + ηλθεν ο κυριος και sy^{s} τυπον 1°] τοπον f^{1}q sys^{pal} τυπον 2°] τοπον A Θ 47. 56 al. lat^{pler} 29 ιδοντες] + με ℵ* al. sy 21. 1 μαθ.] + εγερθεις εκ νεκρων 472. 713 | 3 πλοιον] + ευθυς A P Γ Δ Π al.

ἤδη γινομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν·
οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσ- 5
φάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. ὁ δὲ 6
εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ
πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν,
καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλή-
θους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος 7
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν.
Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν,
τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ
ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ ἄλλοι 8
μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν
μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν δια-
κοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ὡς 9
οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν
κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψα- 10
ρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη [οὖν] Σίμων Πέ- 11
τρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν
ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ
τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει 12
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ
ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς
εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται οὖν ὁ 13
Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν
αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρί- 14
τον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς
ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ 15
ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον

---

4 om. ηδη ℵ* 22. 69. 124 al. a c e q r¹ sy | ηδεισ.] εγνωσαν ℵ L X al. | *5* om. ο ιησους W a sy^s | *7* εστιν 1°] + ημων D sy | εβαλεν εαυτον] ηλατο D | *8* τω] + αλλω ℵ* | *9* ανθρ καιομενην a b c ff² r¹ aur ; *13* om. ερχεται c sy^s | διδ.] ευχαριστησας εδωκεν D f r¹ sy^s pal | *15—17* ιωαννου] ιωνα A X Γ Δ Λ Π al. (c)

τούτων; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι
16 φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. [1] λέ-
γει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου,
ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά
17 μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου,
φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· κύριε,
πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε· λέγει
18 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρόβατά μου. ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυ-
τὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηρά-
σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει
19 καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπεν σημ-
αίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ
20 τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. ἐπιστρα-
φεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε,
21 τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ
Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει.
23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει,
ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρὸς σέ;

---

15 om. *συ οιδας οτι φιλω σε* a e r[1] sys | *αρνια*] *προβατα* C*D a b c e r[1] | *16* om. *παλιν* D c e
16. 17 προβατια B C(W^c) 1582 (b) | *16* om. *ναι* ℵ* om. *συ οιδας οτι φιλω σε* a r[1] sys | *18 την χειρα* ℵ* om. *εκτεν. τ. χειρ. σου* Chrys e Aug | *αλλοι ζωσουσιν σε κ. αποισουσιν* ℵ* (D) Π (W) 1. 19. 22. 33 al. syr^al arm | *20* om. *ακολ.* ℵ* W ff[2] | om. *κυριε* (*
21 πετρ] + *ακολουθουντα* X sys | om. *κυριε* ℵ 209 | *23 αδελφ.*] *μαθητας* 713 sys. + *και εδοξαν* D arm *οτι ουκ αποθν.*] *ουκ αποθνησκει* D e r[1] | om. *τι προς σε* ℵ* 1. 22. 565 a e sys

Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τού- 24
των καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
θής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστιν δὲ καὶ 25
ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν
γράφηται καθ' ἕν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον
χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

---

24 τουτων] του ιησου a e | 25 αλλα] + σημεια 472 | χριστος ιησους D, + ενωπιον των μαθητων αυτου 21. 472. 713 sypal | om. vers. ℵ*

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάν-
των, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε
2 καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς
ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο
3 ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα
μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι'
ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ
4 λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ συν-
αλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγε-
5 λίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι
βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας
6 ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐ-
τὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀπο-
7 καθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπεν δὲ
πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους
ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξου-
8 σίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ
ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου
μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ

1,2 ανελημφθη, εντειλαμενος D syhm sa | εξελ.] + και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον D Aug syhm (sa) 4 συναλ.] + μετ αυτων D e g p sy | ηκουσα φησιν δια του στοματος μου D* aeth | ὁ αγιω βαπτισθ. και ο μελλετε λαμβανειν D* g t | fin.] + εως της πεντηκοστης D* Aug sa | 7 inc. και ειπεν D g p t | 9 και ταυτα ειποντος αυτου κατ. υπελαβ. αυτον και απηρθη D sa

νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν 10
πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρ-
εστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, ᾽ οἳ καὶ 11
εἶπον· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες
εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς
ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν
τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν
οὐρανόν. Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ 12
ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν
ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. καὶ 13
ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν
καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς,
Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώ-
βου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτερεῦντες ὁμο- 14
θυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίᾳ
τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος 15
ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνο-
μάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἴκοσι· ἄνδρες 16 Ps 40,10.
ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προ-
εῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ
περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλα-
βοῦσιν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν 17
ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύ-
της. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ 18
τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

---

9 om. *των οφθαλμων* sa Aug (D. | *10* *εσθητι λευκη* D E al. g Aug | *11* om. *εις τον ουρανον* 2ο D g | *14* *προσευχη*] + *και τη δεησει* C^3 Ψ al. | *γυν.*] + *και τεκνοις* D | *15* *αδελφ.*] *μαθητων* D E al. *16* *δει* D lat | *γραφ.*] + *ταυτην* D E al. vet. lat sy | *17* *και*] *ος* D* | *18* *αδικιας*] + *αυτου* D t syh^*

19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν
Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ'
Ps 68,26; 108,8· 20 ἔστιν χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν
21 ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. δεῖ οὖν τῶν
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ
εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς,
22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως
τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα
23 τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλού-
μενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ
24 Ματθίαν. καὶ προσευξάμενοι εἶπον· σὺ κύριε
καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ
25 τούτων τῶν δύο ἕνα [1] λαβεῖν τὸν τόπον τῆς δια-
κονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη
Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.
26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆ-
ρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ
τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ
2 αὐτό· καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν
3 ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, καὶ ὤφθησαν
αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός,
4 ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλή-
σθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο

---

0 αυτων 1°] αυτων 31. 34 al. t vg | 21 ιησους χριστος D al. Aug syh | 23 και 1°] + τουτων λεχθεντων E | εστησεν D* g Aug | βαρναβαν D gpt aeth | 25 τοπον 1°] κληρον ℵC³E al. sy | 26 αυτων DE al.
2. 1 και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του συνπληρ. τ. ημερ. τ. πεντ. οντων αυτων παντων επι D | 2 και 1°] + ιδου D | 3 εκαθισαν ℵ*D sy | 4 πνευμα] + το αγιον E latpler aeth

λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδί-
δου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ ἐν 5
Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐ-
λαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ 6
πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο 7
δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐκ ἰδοὺ πάντες
οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς 8
ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν
ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλα- 9
μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν,
Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν
Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυ- 10
πτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ 11
προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λα-
λούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγα-
λεῖα τοῦ θεοῦ; ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπό- 12
ρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο
εἶναι; ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύ- 13
κους μεμεστωμένοι εἰσίν. Σταθεὶς δὲ ὁ Πέ- 14
τρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ
καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς·

Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερου-
σαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς 15
ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα
τρίτη τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον 16

---

5 inc. εν ιερουσ. ησαν D | 6 οτι] και D ηκουσεν ℵB al. | τη ιδ. διαλ. λαλ.] λαλουντας ταις γλωσσαις D Aug sy | 7 λεγ.] + προς αλληλους C³DE al. vet. lat sy | 8 > εκαστ. ακου. E g t | τον διαλεκτον ημ. D* | 9 ιουδ.] armeniam Tert Aug | 12 αλλον] + επι τω γεγονοτι D Aug syhm | 13 διεχλευαζον λεγοντες D | γλ. ουτοι μεμεστ. D (vg) | 14 τοτε σταθεις δε D syp | ενδ.] + αποστολοις D g p t syp | επηρεν] + πιωτος D (E) | απεφθ. αυτοις] ειπεν D g p (syp) > παντες οι κατοικ. D g p | 15 ουσης ωρας της ημ. τριτης D p t vg

Joel 2,1—5. 17 διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· »καὶ ἔσται ἐν ταῖς
ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφη-
τεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται·
18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δού-
λας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
19 πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. καὶ δώσω
τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς
γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ
σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου
21 τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς
ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.«
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τού-
τους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπο-
δεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ
τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ
23 θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, τοῦ-
τον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ
ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀν-
24 εἴλατε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ
θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
P. 15,8—11. 25 αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·
»προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παν-
τός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλ-
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου
— — —

16 om. ιωηλ D Rebapt Hil Aug | *17* εν τ. εσχ. ημ.] μετα ταυτα B sa (C al.) | θεος] κυριος D lat | υμων 1° 2°] αυτων D g Hil | om. υμων 3° 4° D Rebapt | *18* om. εν τ. ημ. εκ. D g Rebapt | om. και προφ D p Tert Rebapt Prisc | *19* om αιμα — καπνου D g p | *20* om. και επιφ. ℵ D g | *21* om. vers. ℵ* | *22* δεδοκιμασμενον D* | εις ημας D al. | ουτοι] υμεις παντες E (g vg) | *23* εκδοτ.] + λαβοντες C³ D E P al. | *24* λυσας] + δι αυτου E | θαν.] αδου D lat syp | *25* κυρ.] + μου ℵ D syp

κατασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις 27
τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν
σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς 28
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσ-
ώπου σου.« Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ 29
παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ
μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύ-
της. προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι 30 Ps 88,4.5.
ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσ-
φύος αὐτοῦ [τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
Χριστὸν] καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προ- 31 Ps 15,10.
ϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐ-
τοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀν- 32
έστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες·
τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγε- 33
λίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς [καὶ] βλέπετε
καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς 34 Ps 109,1.
οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· »εἶπεν ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ 35
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.«
ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ 36
ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ
θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώ-
σατε. Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρ- 37
δίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοι-
ποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελ-
φοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, 38

---

30 οσφ.] κοιλιας g p sy aeth, de praecordia d | om. το κ. σαρκ.— χριστον ℵ A B C 61. 95. 142 al. lat syp | *31* εγκατ.] + η ψυχη αυτου C^3 E P sy^h | *33* εξεχεεν] + in nos p D (υμιν) | τουτο (om. D*)] + το δωρον E p t sy | υμεις] + και B D 81 p | *34* λεγει] ειρηκεν D g | *37* inc. τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσ. D sy^{hm} | και τινες εξ αυτων ειπαν D | om. λοιπους D g Aug | τι] + ουν D g Aug | αδ.] + υποδειξατε ημιν D vet. lat sy^{hm}

φησὶν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρ-
τιῶν ὑμῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
39 πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ
τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο. καὶ
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς
41 τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι
τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέ-
θησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου
43 καὶ ταῖς προσευχαῖς. Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ
φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν
44 ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἱερουσαλὴμ, φόβος τε
ἦν μέγας ἐπὶ πάντας. καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύ-
σαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.
45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον
καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν
46 εἶχεν. καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυ-
μαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον,
μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφε-
47 λότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες
χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετί-
θει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν [τῇ ἐκκλη-
σίᾳ] ἐπὶ τὸ αὐτό.

3 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν

---

38 του κυριου ιησου χριστου DE al. p Lucif Aug sy | εις αφεσ. αμαρτιων (om. υμων) DEP al. vet. lat | 39 ημιν . . τεκν. ημων D Aug | 41 ουν] + ασμενως EP al. Aug sy | αποδ.] πιστευσαντες D | 42 αποστ.] + εν ιερουσαλημ D | 43 om. εν ιερουσ. — 44 παντες και BDE al. sy | 45 και οσοι κτ. ειχον η υπ. D syP | 45. 46 〉 πασιν καθ ημεραν D* g p | 46 inc. παντες τε προσεκαρτερουν εν τ. ι. και κατ οικους επι το αυτο κλωντες τε αρτ. D | 47 λαον] κοσμον D | om. τη εκκλ. ℵ A B C G al., 〉 επι το αυτο εν τ. εκκλ. D | 3.1 inc. εν δε ταις ημεραις ταυταις πετρ. D p | ιερον] + το δειλινον D

ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καί τις 2
ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων
ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν· ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας 3
εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν.
ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ 4
εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς 5
προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐτῶν λαβεῖν. εἶπεν δὲ Πέ- 6
τρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ
δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει.
καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐ- 7
τόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις
αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, 8
καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ
ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα 9
καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, 10
ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος
ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ. Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ 11
τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐ-
τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκ-
θαμβοι. ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς 12
τὸν λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ
τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ

---

2 inc. *και ιδου* D* syp | *3 ος*] *ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και* D h | om. *λαβειν* D P h Lucif syh | *4 εμβλεψας . . . ατενισον* D | *5 επειχ.*] *ατενισας* D | *6* om. *εγειρε και* ℵ B D sa | *7 και παραχρ. εσταθη και εστερ.* D h | *8 περιεπ. χαιρομενος,* om. *περιπ. και εξαλλομ. και* D (E) h | *11 εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου συνεξεπορευετο κρατων αυτους. οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν τη στοα* D h | *12 αποκριθεις δε ο π. ειπεν προς αυτους* D (g) | *ως*] + *ημων τη* D p

13 εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν· ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ
Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνή-
σασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκεί-
14 νου ἀπολύειν· ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον
ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρι-
15 σθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτεί-
νατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς
16 μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε,
ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι'
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπ-
17 έναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες
18 ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος
πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐ-
19 τοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ
ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρ-
20 τίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ
προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
21 κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ
οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστά-
σεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος
Dt 18,15 19 22 τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωϋ-
σῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς
ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λα-
Lv 23,29. 23 λήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευ-

---

12 τουτο πεποιηκοτων D g p | *13* ιησουν χριστον D h | παρεδ.] + εις κρισιν D h p syhm (E) | ἡν.] + αυτον θελοντος D | *14* ηρν.] εβαρυνατε D lren | ητησ.] + μαλλον E syhm | φονεα] + ζην και E h Aug
16 τουτον θεωρ. κ. οιδ. οτι D* *17* ανδρες αδ. επιστα-μεθα οτι υμεις μεν κ. α. επραξ. πονηρον D h (g p syhm) | *18* α] ο D h | *20* επελθωσιν D | αναψ.] + υμιν E (h Tert syph) | *21* om. απ. αιωνος D al. g h p arm
22 ειπεν] + προς τους πατερας ημων D 13 g p al.

θήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.« καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆ- 24
ται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλά-
λησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.
ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς δια- 25 Gn 12,3; 22 18
θήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας
ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· »καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ
τῆς γῆς.« ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν 26
παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς
ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν
ὑμῶν. Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, 4
ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ
ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ 2
τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ 3
ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν
εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ 4
τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες
πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν 5
τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄννας ὁ ἀρχ- 6
ιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος
καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, καὶ στή- 7
σαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν
ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
ὑμεῖς; τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου 8
εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρε-

---

24 om. δε D lat syp | *25* πατ. ημων ℵ*CEP syh sa | *26* om. αυτον D g h p | ευλογουντας D, + και αγιαζοντα 43. 81 | **4**,*1* λαον] + τα ρηματα ταυτα D(E) g h p | αρχιερεις BC arm | om. και ο στρατ. τ. ιερ. D | *2* αναγγελ. τον ιησουν εν τη αναστασει D | *3* επεβαλ. . . . και] επιβαλοντες D h | επαυριον D | *4* om. τον λογον A h | > αριθμος τε εγεν. D h | om. ωσει ℵA al. t vg | *5* αυριον ημεραν συνηχθησαν οι αρχοντες κ. οι πρεσβυτεροι και γραμματεις D bo | *6* καιφας κ. ιωναθας D g (p)

9 σβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
10 οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ
11 οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν,
14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπ-
16 ελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους [1] λέγοντες· τι ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
17 μεθα ἀρνεῖσθαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μη-
18 δενὶ ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ δι-
19 δάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος

---

8 om. του ισρ. ℵAB al. vg | fin.] + ακουσατε E al. g Cypr syp | 9 ανακρ.] + αφ υμων DE vet. lat sy | 10 του κυριου ιησου E h | υμων] + σημερον E | fin.] + και εν αλλω ουδενι E h syhm | 12 om. η σωτηρ. D p | 13 om. και ιδιωτ. D | 14 ειχον] + ποιησαι η D h | 15 inc. tunc assecuti iusser. h | απαχθηναι Dgr h | 17 πλεον τι D p | λαον] + τα ρηματα ταυτα E g(h)p syhm | om. απειλη ℵABD 25. 40 vg syp | 18 συνκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους παρηγγειλαντο κατα το μη D g h syhm

καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· 19
εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν
μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· οὐ δυνάμεθα γὰρ 20
ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ 21
δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν
εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν
λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γε-
γονότι· ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ 22
ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς
ἰάσεως. Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς 23
ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχι-
ερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες 24
ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
εἶπον· δέσποτα, σὺ [ὁ θεὸς] ὁ ποιήσας τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος 25 Ps 2,1.2.
ἁγίου στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών· »ἵνα τί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρ- 26
έστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.« συνήχθησαν γὰρ 27
ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ
Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,
ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προ- 28
ώρισεν γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ 29
τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου
μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ 30
σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων 31
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι,

19 ει τουτο υμιν δικ. φαινεται E | > μαλλον ακουειν E p t vg | *20* om. μη D | *21* μη ευρισκ. αιτιαν D p svP | δια] φοβουμενοι E | *22* om. τουτο D^{gr} gp | *24* ακου.] + και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν D | om. ο θεος ℵ A B t vg | *25* ος δια πν. αγ. δια του στομ. λαλησας δ. παιδ. σ. D (lat) | *27* om. εν τη πολ. ταυτη P 1. 31 al. | *30* om. σου 1° A B d g

καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος,
καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρ-
δία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρ-
χόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς
33 ἅπαντα κοινά. καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
34 αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦν-
35 τες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων[1] καὶ
ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο
36 δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴφ
δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων,
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως,
37 Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει,[1] ὑπάρχοντος αὐτῷ
ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.
5 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ
2 τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσ-
σατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός,
καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
3 στόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία,
διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου,
ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσα-
4 σθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ
ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν;
τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
5 οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. ἀκούων
δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξ-
έψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας

---

31 fin.] + παντι τω θελοντι πιστευειν DE l ren Aug | 32 μια] + και ουκ ην διακρισις εν αυτοις ουδεμια D E h | 34 κτητ.] + ησαν D arm | om. υπηρχον κ* D* arm | 35 ενι εκαστω D² e g p | 36 > κυπρ. ken D | 37 αγρ] χωριον D | 5,3 ανν.] προς ανανιαν D Ψ vg [1] επειρασεν Epiph vg | 4 σου ποιησαι πονηρον τουτο D (sa | 5 inc. και ευθεως ακουων E | τουτ.] + παραχρημα D p

τοὺς ἀκούοντας. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι 6
συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.
Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ 7
αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη 8
δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου
τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου.
ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη 9
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ
ἐξοίσουσίν σε. ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς 10
πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ
νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο 11
φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ
πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο 12
σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν
ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος·
τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, 13
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ 14
προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀν-
δρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε καὶ εἰς τὰς πλα- 15
τείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ
κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέ-
τρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συν- 16
ήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς
Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλου-
μένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες
ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν 17

---

6 δε] + παραχρημα E | ὁ ειπε μοι ει] ερωτησω σε ει αρα D^{gr} | *9* ανδρ. σου] + εισταναι E *10* εξεν.] συνστειλαντες εξηνεγκαν και D^{gr} syph | *12* απαντ.] + εν τω ιερω D (E) | σαλομ. ℵ lat | *13* και ουδεις τε λοιπ. D t sy | *15* ασθ.] + αυτων D p | τιθ.] + εμπροσθεν αυτω E | fin.] + απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενειας ως ειχεν εκαστος αυτων D (E) p (g) | *16* φεροντες] + μεθ εαυτων E | *17* inc. και ταυτα βλεπων αναστ. ο αρχ. E *inc.* annas autem p

αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλή-
18 σθησαν ζήλου[1] καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας [αὐτῶν]
ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρή-
19 σει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς
ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε
20 αὐτοὺς εἶπεν· πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε
ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ
συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχ-
22 θῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται
οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες
23 δὲ ἀπήγγειλαν[1] λέγοντες ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ
τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοί-
24 ξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκουσαν
τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν
25 γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δέ τις ἀπήγ-
γειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν
τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδά-
26 σκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς
σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας.
27 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ἀγα-
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ
28 ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς λέγων· παραγ-
γελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερου-
σαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγα-
γεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

18 fin.] + και επορευθη εις εκαστος εις τα ιδια D | *19* τοτε δια νυκτ. αγγ. κυρ. D syp | *22* υπηρ.] + και ανοιξαντες την φυλακην D al. pt vg syh | εν τ. φυλ.] εσω D | και αναστρ. D g p | *24* αρχ.] + εθαυμαζον και E | γενοιτο] θελοι ειναι E | *26* στρατ.] + εν τω ιερω E (p) | om. ου D* | φοβουμενοι Dgr (h) | *27* ιερευς D g | *28* λεγων] — ον Dgr EP al. sy

ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον· 29
πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ 30
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ 31
δεξιᾷ αὐτοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες 32
τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ 33
δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν
αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρι- 34
σαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώ-
πους ποιῆσαι, εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες 35
Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τού- 36
των τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς
τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι
ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς
οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλι- 37
λαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπ-
έστησεν λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπ-
ώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορ-
πίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ 38
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι

---

29 αποκρ. — *ειπον*] *ο δε πετρος ειπεν προς αυτους* D* | fin.] + ille autem ait deo et dixit petrus ad eum h (g) | *30 ιησουν*] + *τον παιδα αυτου* E | *31 δεξια*] *δοξη* D h(?) g p sa | fin.] + *εν αυτω* D h p sa | *32 μαρτ.*] + *παντων* D h p | *33 ακουσ.*] + *ταυτα* E g vg syph | *34 εκ του συνεδριου* D E h p | *ανθρ.*] *αποστολους* D E H P al. sy | > *τους αποστ. εξω* D (h) | *35 αυτους*] *τους αρχοντας και τους συνεδριους* D sa (h) | *απο των ανθρωπων τουτων* E g h p | *36 εαυτον*] + *μεγαν* ℵ A B C H al. (D) h g syp | *ανηρεθη . . . διελυθησαν*] *διελυθη αυτος δι αυτου* D* p) | *37* om. *παντες* D g h p | *38 νυν*] + (*εισιν*) *αδελφοι* (D) d h | *αφετε*] *εασατε* D E H P al. | *αυτους*] + *μη μιαναντες τας χειρας υμων* (D E) h

ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον
39 τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ
δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μή ποτε καὶ
40 θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ,[1] καὶ
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρ-
ήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ
41 καὶ ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθη-
42 σαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ
2 διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσ-
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθη-
τῶν εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλεί-
ψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.
3 ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος [ἁγίου]
καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας
4 ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
5 τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ
λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέ-
ξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ
Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικό-

---

39 αυτους] + ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι απεχεσθε ουν απο των ανθρωπων τουτων D (E) al. h sy^{h} | om. και D p sy | *40* δειρ.] + αυτους E d λαλ.] + τινι E h (g) | *41* ουν] + αποστολοι D al. sy^{h}
6. *1* ιδ.] + εν τη διακονια των εβραιων D (h) | *2* ειπ.] + προς αυτους D (h) | *3* τι ουν εστιν αδελφοι. επισκευ. εξ υμων αυτων ανδρ. D h (p) | om. αγιον ℵ BD 137 al. g p vg | *4* δε εσομεθα . . προσκαρτεροντες D lat | *5* λογος] + ουτος D h sy (g) | πληθ.] + των μαθητων D h | πληρης ℵ AC*DEH al.

λαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐν- 6
ώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπ-
έθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπλη- 7
θύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ
σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον
τῇ πίστει.
Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως 8
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.
ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς 9
λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλε-
ξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συν-
ζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆ- 10
ναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε 11
ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ
λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ
τὸν θεόν· συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς 12
πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπι-
στάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέ- 13
γοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν
ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νό-
μου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς 14
ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋ-
σῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθ- 15
εζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐ-

---

6 *ουτοι εσταθησαν* Dgr p syp | *και*] *οιτινες* Dgr
7 *θεου*] *κυριου* D E al. h p t syh | *8* *χαρ.*] *πιστεως* H P al. (E) | fin.] + *δια του ονοματος κυριου ιησου χριστου* D E) 5. 13 al. lat | *9* inc. *καθ' ο ανεστ. τιν.* E t om. *και ασιας* A D* | *10* *και* 1°] *οιτινες* D h t | *σοφ.*] + *τη ουση εν αυτω* D E h | *πνευμ.*] + *τω αγιω* D E vet. lat | fin.] + *δια το ελεγχεσθαι αυτους υπ αυτου μετα πασης παρρησιας. μη δυναμενοι ουν αντοφθαλμειν τη αληθεια* D E h) t syhm *11* *βλασφημιας* ℵ Dgr latpler | *12* inc. *και ταυτα ειποντες συνεκ* E | om. *επισταντ.* ℵ | *13* *ψευδ.*] + *κατα αυτου* D | *αγ.*] + *τουτου* B C al. t p (h) | *15* *και ητενιζον δε αυτω π. οι καθημενοι . . . και ειδ* Dgr | fin.] + *εστωτος εν μεσω αυτων* D h t

7 τοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχ-
2 ιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ ἔφη·
Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ
θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ
ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐ-
3 τὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε
ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ
4 δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν
ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖ-
θεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετ-
ῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
5 κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν
ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ-
ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα
αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν
7 αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ
ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς
εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
8 σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐ-
τῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν
τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς
9 δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ-
σαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ
10 ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ
πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως
Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ'
11 Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ
λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ

7,1 αρχ.] + τω στεφανω DE vet. lat | 3 συγ. σου] + και εκ του οικου του πατρος σου E Aug | 4 τοτε] + αβρααμ D syph | κατοικ.] + και οι πατερες υμων οι προ υμων (DE al.) syh | 6 θεος] + προς αυτον D > κακωσ. . . . δουλωσ. E | αυτο] αυτους D gt vg 8 ισαακ 2ο] + εγεννησεν E p syp | 11 αιγ.] γην αιγυπτου EHP al. degp syh

θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ
πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία 12
εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν
πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ 13
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ
Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ 14
Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομή-
κοντα πέντε. καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, 15
καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν,
καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν 16
τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυ-
ρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. Καθὼς 17
δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
γησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ
ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρι οὗ ἀνέστη βασι- 18
λεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰω-
σήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν 19
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν τὰ
βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος 20
τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐ- 21
τὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν
ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς πάσῃ 22
σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερα- 23
κονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς
Ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, 24
καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ

---

12 δε] ουν D^{gr} g | *15* om. εις αιγ. B | *16* αβρ.] + ο πατηρ ημων E p | *17* ομολ.] ωμοσεν H P al. syph, επηγγειλατο D E | *18* om. επ αιγ. D E H P al. g | ηδει τον] εμνησθη του D E g p | *19* ουτος] και D^{gr} | fin.] + τον αρρενα E g | *21* αυτου] + παρα τον ποταμον D (E) syh | *22* πασαν την σοφιαν D | *24* αδικ.] + εκ του γενους αυτου D E g syph

25 πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐ-
τοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.
26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις,
καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄν-
27 δρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ
δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών·
τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ'
28 ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες
29 χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν
τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
30 Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρω-
θέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς
31 βάτου. ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο
32 φωνὴ κυρίου· ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ
33 γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.
34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα,
καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο
35 ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν,
ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρ-
χοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα
καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
36 ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐ-
τοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ

---

24 fin.] + και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω D | *26* μαχ.] + και ειδεν αυτους αδικουντας D | τι ποιειτε ανδρ. αδ. ινα τι D | *29* inc. ουτως και εφυγαδευσεν μωυσην (DE) | *30* και μετα ταυτα πλησθεντων αυτω ετη D | αγγ.] + κυριου DEHP al. p sy | *31* και προσερχ. Dgt vg | εγ. φων. κυρ. (+ εκ του ουρανου E) | ο κυριος ειπεν αυτω λεγων D | *32* εγω] + ειμι E d g p | *33* ειπεν—κυρ.] εγενετο φωνη προς αυτον D | *34* και ιδων γαρ ειδ. D | αυτου B D syp | *35* δικ.] + εφ ημων ℵ D al. | λυτρ.] δικαστην ℵ*

καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη
τεσσεράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας 37 Deut 18,15.
τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ
θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός 38
ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπ- 39
ήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο
καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς
Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν 40
θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς
οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ
οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν 41
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ
εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρ- 42 Am 5,26—27.
έδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ,
καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· »μὴ
σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσ-
σεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; καὶ 43
ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ρεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
προσκυνεῖν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα
Βαβυλῶνος.« Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς 44
πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο
ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν
τύπον ὃν ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξά- 45
μενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατα-
σχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσ-
ώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν
Δαυίδ· ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ 46
ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ.

37 om. υμων ℵ* | fin.] + αυτου ακουετε CDE lat sy | 39 ω] οτι D | απεστραφησ. D vg | 40 ουτος] + ο ανθρωπος ℵ | 43 om. υμων BDg syp | ρομφα B, ρεμφαμ Dh vg | επεκ.] επι τα μερη Dg(ep) | fin.] + λεγει κυριος ο θεος παντοκρατωρ ονομα αυτου syh al. | 46 > σκηνωμα ευρειν Dh | θεω] οικω ℵ* BD

47 48 Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' οὐχ
ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ
Is 66.1.2 49 προφήτης λέγει· »ὁ οὐρανός μοι θρόνος. ἡ δὲ
γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον
οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς
50 καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν
51 ταῦτα πάντα;« Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερί-
τμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε. ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν
52 καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ
πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν
53 ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, οἵτινες
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ
οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις
αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.
55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας
εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
56 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ.
57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα
αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν.
58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν.
καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ
59 τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. καὶ
ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ
λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.
60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,
μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ

---

48 inc. ο δε υψιστ. ου κατοικει εν D g h (p) | 52 οι πατ. υμ.] εκεινοι D h | 54 ακουσαντες D h | 55 πληρ.] + πιστεως και ℵ al. syp | ιησ.] – τον κυριον D h p | θεου εστωτα D h | 58 εκβαλ.] – αυτον A 5. 13 al. h p t vg sy | ελιθοβ.] + αυτον D h p t sy | νεαν.] + τινος D g p t syp | 60 inc. quique iam deficiens t | μεγ.] + λεγων D latpler syp

τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδο- 8
κῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες
δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκό- 2
μισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποί-
ησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος δὲ 3
ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους
εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας
παρεδίδου εἰς φυλακήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελι- 4
ζόμενοι τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς 5
τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν
Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις 6
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν
αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλοὶ 7
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα
φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυ-
μένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· ἐγένετο δὲ 8
πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις 9
ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον πάντες 10
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν
ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. προσ- 11
εῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις
ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φι- 12
λίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτί-

8.*1* μεγ.] + και θλιψις D sa | fin.] + οι εμειναν εν ιερουσαλημ D vet. latpler sa | *4* λογ.] + του θεου E t w Ang *6* προσειχ. – οχλοι] ως δε ηκουον παν οι οχλοι προσειχον D syp | *8* χαρα τε μεγαλη εγενετο D syp | *10* om. παντες HP al. | om. καλουμ. BLP al. syp | *12* του φιλιππου ευαγγελιζομενου ℵ* g | θεου] κυριου ℵ*

13 ζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ
αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτε-
ρῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνά-
14 μεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέ-
δεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
15 λαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάνην, οἵτινες
καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως
16 λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτι-
σμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ
18 ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστό-
λων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν
19 αὐτοῖς χρήματα [1] λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξ-
ουσίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμ-
20 βάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπ-
ώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ
21 χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου
22 οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρ-
23 δίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον
24 ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύ-
ριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα,
πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.

---

13 ην] + και D* g | *16* ιησου χριστου D | *18* om. το αγιον ℵ B sa | *19* inc. παρακαλων και λεγων D gp | επιθω] + καγω D p | *23* ην γενη γαρ πικριας χολη και συνδεσμω θεωρω D | *24* ειπεν] + προς αυτους παρακαλω D (g syh) | fin.] + κακον E, + ος πολλα κλαιων ου διελιμπανεν D syhm

Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον 26
λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν
ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερου-
σαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀνα- 27
στὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος
δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων,
ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει
προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν τε ὑποστρέ- 28
φων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ
ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. εἶπεν δὲ τὸ 29
πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι
τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος 30
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν
προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀνα-
γινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην 31
ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν
Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ 32 Is 53,7.8.
περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη·
ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς
ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως
οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει 33
αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐ-
τοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς
ἡ ζωὴ αὐτοῦ.« ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ 34
Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-
φήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου
τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ 35
καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγ-
γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο 36
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ
εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

27 *της βασ.*] *βασ. τινος* D | om. *ος* 2° ℵ* A C* D* lat | 28 *αναγινωσκων* D p t vg | 31 om. *γαρ* E g p syp | 33 om. *αυτου* 1° ℵ A B lat | om. *δε* ℵ A B C vg syh | 36 fin.] + *ειπεν δε αυτω ο φιλιππος. ει πιστευεις εξ οληις της καρδιας σου εξεστιν. αποκριθεις δε ειπεν. πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον* (vel simil.) E al. vet. lat. syh

38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν
ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ
39 εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν
ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χος. ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχό-
μενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ
ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρείαν.

1—29: 22.3—21. 26.9—20. 9 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ
2 ἀρχιερεῖ [1] ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δα-
μασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
3 δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ,
ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ
4 οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν
λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;
5 [1] εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
6 ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς
τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν.
7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν
ἐνεοί. ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δε
8 θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς.
ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν
ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον
9 εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέ-
πων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
10 [1] Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἁνα-
νίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος·
11 Ἁνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. [1] ὁ δὲ

---

39 πνευμ. κυρ.] πνευμα αγιον επεπεσεν επι τον ευνουχον. αγγελος δε κυριου A 15. 18 al. p w syh 9.5 ιης.] + ο ναζωραιος A C E al. h p t sy fin.] + σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν E vet. lat sy. + τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον h p t syhm 7 fin.] + cum quo loqueretur g(h p), + et ait ad illos levate me de terra p w

κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν
ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα Ἀνα- 12
νίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας·
κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τού- 13
του, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν
Ἱερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14
ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ
ὄνομά σου. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· 15
πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ
βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ
βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω 16
αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς 17
τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας
εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με,
Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως
ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. καὶ 18
εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς
λεπίδες. ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,
καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. 19

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν
ἡμέρας τινάς, καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20
ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ 21
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερου-
σαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς
ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον 22
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν τοὺς Ἰουδαίους

---

12 om. *εν οραμ.* ℵA al. lat | om. vers. h | *15* *των εθνων* BC | *17* inc. *τοτε εγερθεις αναν. απηλθεν* 137. 180 p (syp) | om. *η ηρχου* ℵ* | *18* *τε*] + *παραχρημα* EL al. hp syh | *21* *ιερουσ.*] + *παντας* 40. 68 hp syp | *22* *ενδυν.*] + *τω λογω* CEhp | *συνεχυνεν* AHLP al.

τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων
23 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπλη-
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
24 δαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ
ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύ-
λας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν·
25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ
τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν
κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦν-
το αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής.
27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν
τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ,
καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ
28 ὀνόματι [τοῦ] Ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσ-
πορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ,
παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου,
29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς·
30 οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. ἐπιγνόντες δὲ
οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρείαν καὶ
ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην οἰκο-
δομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου,
καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο.
32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχομενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦν-
33 τας Λύδδα. εὗρεν δε ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνο-
ματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
34 κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐ-

---

22 συμβιβ.] + και λεγων E p | > 24 οπως αυτον πιασωσιν ημερας A al. | 28 om. και εκπορευομενος H L P al. | 30 καισ.] + νυκτος E 180 (g) p sy 31 αι . . εκκλησιαι (+ πασαι E . . . ειχον . . . οικοδομεναι . . E H L P al. gp Aug syp

τῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως
ἀνέστη. καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες 35
Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
τὸν κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, 36
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλή-
ρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.
ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν 37
αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν
ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ 38
οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν
αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρα-
καλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.
ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παρα- 39
γενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρ-
έστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει
μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω 40
πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύ-
ξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Τα-
βιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. δοὺς 41
δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ
τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν
ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόπ- 42
πης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόπ- 43
πῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, 10
ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
λικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν 2
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς

---

38 om. δυο ανδρας H L P al. | 40 αναστ.] + εν τω ονοματι του κυριου ημων ιησου χριστου (h) g m p sy^{h} | η δε] + παραχρημα E sa | 43 om. αυτον ℵ* B 3. 95. | 10,1 τις] + ην P al. g vg

τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντος,
3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην
τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
4 αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας
αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν,
κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
5 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας
εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς
6 ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι
Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν.
7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας
δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
8 προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαν-
τα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.
9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ
πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα
10 προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ
πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευα-
ζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,
11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ κατα-
βαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν
ἀρχαῖς [δεδεμένον καὶ] καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς.
12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ
13 τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο
φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ
14 φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε. ὅτι
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.
15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ
16 θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο
ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
17 οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος

---

3 om. περι LP al. lat | om. τον θεου Hg 6 fin.] + ος λαλησει ρημα προς σε εν οις σωθηση συ και πας ο οικος σου 8. 26. 27 al. 9 εκειν.] αυτων ℵ A E L al. fin.] + της ημερας A g | 11 καταβ.] + επ αυτον L P al. | μεγαλην] splendidum d g sy hm | om. δεδεμενον και ℵ A B vg | 15 inc. φωνησας δε παλ. D | 17 εαυτω] + εγενετο D

τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπε-
σταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες
τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυ-
λῶνα, καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων 18
ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ 19
δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος
εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί
σε· ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν 20
αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα
αὐτούς. καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας 21
εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι'
ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπον· Κορνήλιος ἑκατοντ- 22
άρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν,
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν
Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος 23
οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς
ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν
ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. τῇ δὲ ἐπαύριον 24
εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισαρείαν· ὁ δὲ Κορνήλιος
ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συνκαλεσάμενος τοὺς
συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναν- 25
τήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας
προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέ- 26
γων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

17 διερωτ.] + *και μαθοντες* 32. 42. 57 al. | *18* επυθοντο BC | *19* τρεις] *δυο* B, om. DHLP al. syh | *21* τοτε καταβας DE syp | *τους ανδρας*] *αυτους* C* g, + *τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον* H (31 al.) | ζητειτε] + *τι θελετε η* D syh | *22* ειπ.] + *προς αυτον* D syp sa | κορν. τις εκατ. D syp | *23* inc. *τοτε εισαγαγων ο πετρος* D (latpler) | om. αναστας HLP al. | *24* fin.] + *περιεμεινεν* D syhm | *25* ως—πετρον] *προσεγγιζοντος δε του πετρου εις την καισαριαν προδραμων εις των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιος εκπηδησας και* D g syhm | προσεκ.] + αυτον D* p t w | *26* αναστ.] *τι ποιεις* D (p w syhm) | om. αυτος D E g t | *ειμι*] + *ως και συ* D E g p t w

27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει
28 συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρ-
29 τον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ
30 μετεπέμψασθέ με; καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἑνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐν-
32 ώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ
33 θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ᾽ ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἐστιν προσωπολήπτης ὁ
35 θεός, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν·
36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός
37 ἐστιν πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν

---

27 inc. και εισελθων τε και ευρεν D | 28 επιστ.] + βελτιον D Aug | ανδρι αλλοφυλω D syp sa | 30 απο τ.ς τριτης ημ. μ. της αρτι ωρας ημην νηστευων τ. εν. τε πρ. D | 32 ιοπ.] + ανδ.ας E | fin.] + ος παραγενομενος λαλησει σοι CDE HLP al. gt sy | 33 σε] + παρακαλων ελθειν σε προς ημας D p sy^{h} | εποιησ.] + εν ταχει D | του θεου] σου D p t vg syp | παρεσμ. βουλομενοι D* g p (t) | ακουσ.] + παρα σου D | 36 τον γαρ λογον C*D al. p t sy | om. ον A B d vg | 37 αρξαμενον L P al., + γαρ A D lat | βαπτ.] κηρυγμα B

Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν 38
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς
διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς
καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ
θεὸς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων 39
ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
Ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ
ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 40
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ 41
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονη-
μένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν
καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ 42
λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ
νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦ- 43
σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι 44
λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπ-
έπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περι- 45
τομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ
ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκ-
κέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσ- 46
σαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη
Πέτρος· μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις 47
τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξεν 48
δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βα-
πτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας
τινάς.

---

38 ον εχρισ. ο θεος D | σατανα E | *39* παντ.] αυτου D (g t) | *40* μετα την τριτην ημεραν D t | *41* αυτω] + και συν(αν)εστραφημεν D g p sy^{h} | fin.] + δι ημερων τεσσερακοντα E g t (D sa, p sy^{h}) | *43* ονομ.] αιματος 36. 180 | *46* ειπεν δε ο πετρ. D | *48* παρεκαλεσαν αυτ. προς αυτους διαμειναι D sy sa (g vg)

11 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέ-
2 ξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέ-
τρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ
3 ἐκ περιτομῆς [1] λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.
4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς
5 λέγων· ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις
6 ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ
7 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ
φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον
8 καὶ φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοι-
νὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα
9 μου. ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.
10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν
11 ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς
ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν,
12 ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. εἶπεν δὲ
τὸ πνεῦμα μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρί-
νοντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
13 καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγ-
γειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ

11. *1* ακουστον δε εγενετο τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις εν τη ιουδαια D syp | fin.] + και ευλογησαν τον θεον g p syh | *2*] ο μεν ουν πετρος δια ικανον χρονον ηθελησεν πορευθηναι εις ιερουσολυμα. και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωριων διδασκων αυτους. ος και κατηντησεν αυτοις και απηγγειλεν αυτοις την χαριν του θεου. οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον D (p w syh) | *3* εισηλθεν . . . συνεφαγεν B L 5. 13 al. sy | *4* om. καθεξης L al. | *5* om. προσευχ. ℵ* | *9* inc. εγενετο φωνη εκ του ουρανου προς με D | *11* ημην E H L P al. lat sy | *12* om. μηδ. διακρ. D p syh

οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· ἀπό-
στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα
τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ῥήματα 14
πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.
ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα 15
τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν
ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, 16
ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν 17
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ
ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;
ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν 18
τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς
τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως 19
τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοι-
νίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λα-
λοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν 20
δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρη-
ναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν
καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, 21
πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ
τὸν κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα 22
τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ
αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιο-
χείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν 23
[τὴν] τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας
τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,

---

13 om. αυτω ℵ A B | *17* om. ο θεος D Rebapt Aug | fin.] + του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω D (p Aug syh) | *18* εδοξαζον A E H L P al. | *19* μονοις D al. lat | *20* ελληνας A D arm | fin.] + χριστον D al. w | *21* αυτων] + του ιασθαι αυτους 7. (25.) 27 al. | *22* βαρν. διελθειν εως D E H L P al. syh | *23* ος] και g (D)

24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου
καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ
25 κυρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦ-
26 λον, [1] καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι
τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστια-
νούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ
28 Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς
δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ
τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι
ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυ-
29 δίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις,
ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
30 τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ
ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέ-
ρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης
ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ
2 τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
3 φὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ
4 Πέτρον, ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων. ὃν καὶ
πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν
τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

---

24 om. τω κυριω B* 25.26 ακουσας δε οτι σαυλος εστιν εις θαρσον εξηλθεν αναζητων αυτον και ως συντυχων παρεκαλεσεν ελθειν εις αντ. D p syhm | 26 οιτινες παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον. και τοτε πρωτον εχρηματισεν εν αντ. οι μαθηται χρειστιανοι D (g p syhm) | 28 ην δε πολλη αγαλλιασις. συνεστραμμενων δε ημων εφη εις εξ αυτ. ον. αγ. σημαινων D (p) w Aug | 29 οι δε μαθηται καθ. ευποροουντο D p vg | 12,1 fin.] + εν τη ιουδαια D p syh | 3 ιουδ.] + η επιχειρησις αυτου επι τους πιστους D (p) syhm | ον και] τουτον D g

ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσ- 5
ευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλη-
σίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἤμελλεν 6
προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν
δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς
θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος 7
κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκή-
ματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ
ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπό- 8
δησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ
λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ
ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ 9
οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ
ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες 10
δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν
πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν,
ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες
προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ
ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ 11
γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπ-
έστειλεν [ὁ] κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξ-
είλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσ-
δοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων συνιδών τε 12
ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς
Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν
ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. κρού- 13
σαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλ-
θεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη, καὶ 14
ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς

---

5 πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου απο τ. εκκλ. D | 6 προσαγ. ℵB al. | 7 επεστη] + τω πετρω D p sy^{h} | επελαμψεν τω οικ. D | πατ.] νυξας D g | 9 δε] γαρ D g p sy^{p} | 10 εξελθ.] + κατεβησαν τους ζ' βαθμους και D (p) | 13 om. του πυλ. D | προηλθεν ℵ p vg

οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγ-
γειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.
15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρί-
ζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν
16 αὐτοῦ. ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀν-
17 οίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. κατα-
σείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς.
εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελ-
φοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον
18 τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ
ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγέ-
19 νετο. Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ
εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχ-
θῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς
20 Καισαρείαν διέτριβεν. Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυ-
ρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν
πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ
κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασι-
21 λικῆς. τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος
ἐσθῆτα βασιλικὴν [καὶ] καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
22 ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει·
23 θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ
ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ
ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ. καὶ γενόμενος σκωλη-
24 κόβρωτος ἐξέψυξεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ
ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.

---

14 ηνοιξεν αυτω την θυραν E syp | 15 ελεγ.] + προς αυτην τυχον D syp 16 εξανοιξαντες δε και ιδοντες D 17 σιγαν] ινα σιγωσιν εισηλθεν και D 18 ουκ ολιγος] μεγας 15. 18 al., om. D g p | 19 αποκτανθηναι D^{gr} sy διετρ.] + εκει lat sy | 20 οι δε ομοθυμαδον εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προς τον βασιλεα D > τας χωρας αυτων D lat | 22 ο δε] καταλλαγεντος δε αυτου τοις τυριοις D syh | φωναι D lat syp | ανθρωπων ℵ* syp | 23 θεω και καταβας απο του βηματος γενομ. σκωλ. ετι ζων και ουτως εξεψ. D 24 θεου] κυριου B vg

Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ 25
Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμ-
παραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.
Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκ- 13
κλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνά-
βας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λού-
κιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ
τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. Λειτουρ- 2
γούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων
εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσ-
κέκλημαι αὐτούς· τότε νηστεύσαντες καὶ προσ- 3
ευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἀπέλυσαν.

Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου 4
πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκείαν, ἐκεῖθέν τε
ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, καὶ γενόμενοι ἐν Σαλα- 5
μῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς
συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι 6
Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην
Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ 7
ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπε-
ζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἀνθίστατο 8
δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερ-
μηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι
τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, 9
ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτε-

---

25 σαυλ.] + ος επεκληθη παυλος p syh | **13**, 1 ο τε] εν οις D* p vg | 3 προσευξ.] + παντες D | απελ. (om. D)] + αυτους E lat | 4 κατηλθ.] καταβαντες δε D 5 θεου] κυριου Dgr g syp | ειχ. δε] εχοντες μεθ εαυτων E | υπηρετουντα αυτοις D p syhm (E vg) | 6 και περιελθοντων δε αυτων D* | ονοματι καλουμενον βαριησουαν D, + ο μεθερμηνευεται ελυμας E g w (paratis | 7 και εζητησεν D* | 8 ετοιμος Lucif (-μας D*) | fin.] + επειδη ηδιστα ηκουεν αυτων D* (E) syh

10 νίσας εἰς αὐτὸν [1] εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου
καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς
11 ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ
κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ'
αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει
12 χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς
ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
κυρίου.
13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦ-
λον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης
δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερο-
14 σόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης
παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας. καὶ
ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
15 βάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυν-
άγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ
τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν
16 λαόν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατα-
σείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ
17 φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τοῦ
λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας
ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν
γῇ Αἰγύπτου καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξ-
18 ήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, καὶ ὡς τεσσερακονταέτη
19 χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ
καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονο-
20 μησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις
καὶ πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς

---

10 om. πασης 1° D*g | *11* παραχρ. δε] και ευθεως D lat | *12* inc. ιδων δε D gr g | γεγ.] + εθαυμασεν και D E (g) | επιστ.] + τω θεω D | *14* inc. παυλος δε και βαρναβας διελθ. E | την πισιδιαν ℵ A B C | *15* λογ.] + σοφιας D | *16* χειρι] + σιγαν lat | *18* ετροφοφορ. A C E al. vet. lat, + sicut quis foveat homo filium suum Lucif | om. ως D E lat | *19* αυτων] των αλλοφυλων 1* syh | *20* > και μετα ταυτα ως ετ. τετρ. κ. πεντ. E H al. d sy | εδωκεν] + αυτοις E al. g sy

ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. κἀκεῖθεν ἠτή- 21
σαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν
Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη
τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν 22 Ps 88,21.
τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρ- Is 44,28.
τυρήσας· »εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα 1 Sam 13,14
κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ
θελήματά μου.« τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρ- 23
ματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σω-
τῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ 24
προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετα-
νοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. ὡς δὲ ἐπλήρου 25
Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε
εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ
οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν 26
ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς
σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦν- 27
τες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦ-
τον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν
τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρί-
ναντες ἐπλήρωσαν. καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανά- 28
του εὑρόντες ἠτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι
αὐτόν· ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ 29
γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 30
ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν 31
αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες
νῦν εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ 32

---

22 om. ανδρα — καρδ. μου E(B) | *23* inc. ο θεος ουν απο του σπερμ. αυτου D | *25* εγω] + χριστος E | *26* θεον] + ακουσατε E | υμιν CEHLP al. lat syh | *27* τουτ. αγν.] μη συνιεντες D* | τας γραφας DE | *28* ευρ. εν αυτω κρεινιαντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν D *29* γεγρ.] + εισιν ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι και επιτυχοντες παλιν και D (syhm) | *30* ον ο θεος ηγειρεν (om. εκ νεκρ.) D g | *31* ουτος ωφθη τοις συναναβαινουσιν αυτω . . ιερουσ. εφ ημ. πλειονας D

ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέ-
Ps 2.7. 33 ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς
ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας
Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευ-
τέρῳ· »υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
Is 55.3 34 σε.« ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι
μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως
εἴρηκεν ὅτι »δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ
Ps 16.10 35 πιστά.« διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· »οὐ δώσεις
36 τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.« Δαυὶδ μὲν γὰρ
ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας
37 αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν,
38 οὐκ εἶδεν διαφθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν,
ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. καὶ ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι,
Luk 1.5 39 40 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. βλέπετε
οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς
41 προφήταις· »ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυ-
μάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι
ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
42 σητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.« Ἐξιόντων δὲ
αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-
43 θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ
τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύ-
λῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐ-

32 πατ.] + ημων DE lat | 33 ημων] αυτων υμιν C^3 EHLP al. sy | αναστ.] + εκ νεκρων A g | του κυριον ιησ. χριστου D | ως και] ουτως γαρ D | δευτ.] πρωτω d g Hil | hu.] + αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης D syhm | 34 αυτον] + ο θεος E H syp | 35 inc. και ετερως λ. D | 38 αμαρτ.] + και μετανοια D | 39 fin.] + παρα θεω D al. t | 40 om. εφ υμας ℵ BD al. | 41 καταφρ.] + επιβλεψατε και E al. | om. εργον 2° DELP al. sy | fin.] + και εσιγησαν D syh | 42 αυτων] + εκ της συναγωγης των ιουδαιων L al. | παρεκ.] + τα εθνη LP al.

τοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ. Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα 44
ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν 45
ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ [τοῦ] Παύλου λα-
λουμένοις βλασφημοῦντες. παρρησιασάμενοί τε 46
ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· ὑμῖν ἦν ἀναγ-
καῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρί-
νετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφό-
μεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ 47 Is 49,6.
κύριος· »τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί
σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.« ἀκούοντα 48
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυ- 49
ρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρ- 50
ώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας
καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν
διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ
ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ 51
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ'
αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, οἵ τε μαθηταὶ ἐπλη- 52
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν 14
αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ
λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰου- 2

---

43 fin.] + εγενετο δε καθ' ολης της πολεως διελθειν τον λογον του θεου D E w syhm) | *44* εχομενω A E al. | *44* ακουσαι παυλου πολυν τε λογον ποιησαμενου περι του κυριου D | *45* και ιδοντες οι ι. το πληθος D | αντελ.] + τοις λογοις D E g syp | λαλ.] + αντιλεγοντες και D (P 40 al. (E g) syh *48* εδοξ.] εδεξαντο D g Aug | *50* επηγ.] + θλιψιν μεγαλην και D (E) | *51* ηλθ.] κατηντησαν Dgr | **14**,*1* ουτ.] + προς αυτους D (E) syh | ωστε θαυμασαι ιουδ. . . . πληθ. και πιστευσαι E | *2* οι δε αρχισυναγωγοι των ιουδαιων και οι αρχοντες της συναγωγης επηγαγον αυτοις διωγμον κατα των δικαιων D syhm

δαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν
3 ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρό-
νον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ
μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, δι-
δόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
4 αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ
οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς
5 ἀποστόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε
καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι
6 καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, συνιδόντες κατέφυγον
εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρ-
7 βην καὶ τὴν περίχωρον· κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι
8 ἦσαν. Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς
ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
9 ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὗτος ἤκουεν τοῦ
Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν
10 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ [τῇ]
φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ
11 ἥλατο καὶ περιεπάτει. οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ
ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
12 θρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ἐκάλουν τε τὸν
Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ
13 αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὅ τε ἱερεὺς
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν

---

2 fin.] + ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην D (E) g p w | ὁ διατριψαντες D^{gr} g. + εκει E g syph | *4* ην δε εσχισμενον D αποστ.] + κολλωμενοι δια τον λογον του θεου D sy hm | *6* fin.] + ολην D E (vg) | *7* ευαγγ.] + τον λογον του θεου E | fin.] + και εκινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις (om. εν λυστρ. **14** 8 D (E) h w | *9* ος ατεν. αυτω] υπαρχων εν φοβω. ατενισας δε αυτω ο παυλος D | *10* φωνη] + σοι λεγω εν τω ονοματι του κυριου ιησου χριστου (D E H al. h) sy^{ph} hm | ορθος] + και περιπατει D h sy^{hm} (και 1°] + παραχρημα D (ευθεως παραχρ.) E h sy^{hm} | *11* om αυτων ℵ* g h | *13* οι δε ιερεις του οντος διος . . . ενεγκαντες . . ηθελον επιθυειν D g

τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες
τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον,
κράζοντες καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποι- 15
εῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρω-
ποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν
ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις 16
γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν 17
ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ
καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. καὶ ταῦτα λέ- 18
γοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ
θύειν αὐτοῖς. Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας 19
καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους
καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πό-
λεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλω- 20
σάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν
τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε 21
τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον
καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς 22
τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει,
καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ 23
αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευχά-

---

14 ακουσας δε βαρν. και παυλ. D g (h) syp | *15* λεγ.] φωνουντες D* om. και 2° D g h υμας υμιν τον θεον D | οπως απο τ. τ. μ. επιστρεψητε D(E) g | *18* fin.] + αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδ α C al. syhm (cf. ad Acta 5, 18 Jo 7, 53) | *19* διατριβοντων δε αυτων και διδασκοντων επηλθον τινες ιουδαιοι απο ικον. και αντιοχ. C D H al. h syhm | και πεισ. τ. οχλ.] και διαλεγομενων αυτων παρησια (αν)επεισαν τους οχλους αποστηναι απ αυτων λεγοντες οτι ουδ ν αληθες λεγουσιν αλλα παντα ψευδονται C 3. 15 al. syhm | *20* αυτον] + et cum vespera facta esset sa πολιν] + λυστραν h (D) *21* τους εν τη πολει D h

μενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ
24 εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισι-
25 δίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν. καὶ λαλήσαντες
ἐν Πέργῃ τὸν λόγον [τοῦ κυρίου] κατέβησαν
26 εἰς Ἀτταλίαν. κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντι-
ὀχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ
27 θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι
δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν
28 τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ χρό-
νον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδί-
δασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε
τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.
2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν
ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλ-
λους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρε-
σβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος
3 τούτου. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς
ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμα-
ρίαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν.
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα παρεδέχ-
θησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς

---

25 fin.] + ευαγγελιζομενοι αυτους D 137 sy^{h} | 27 ο θεος εποιησεν (αυτοις) μετα των ψυχων αυτων (D g) | 15,1 ιουδ.] + των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων 8. 137 al. sy^{hm} | περιτμηθητε και τω εθει μωσεως περιπατητε D sy^{hm} sa | 2 om. και ζητησεως E lat^{pler} | προς αυτ.] συν αυτοις D^{gr} εταξ. — εξ αυτων] ελεγεν γαρ ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν διισχυριζομενος. οι δε ελθοντες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τω παυλω και βαρναβα και τισιν αλλοις αναβαινειν D (g w) sy^{hm} | fin.] + οπως κριθωσιν επ αυτοις sy^{h} (D 137) | 3 εκπεμφθεντες E g

ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δέ τινες 5
τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευ-
κότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παρ-
αγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρε- 6
σβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς 7
δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν
πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ
θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν
λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρ- 8
διογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς [αὐ-
τοῖς] τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ 9
οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν,
τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν 10
οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ
τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες
ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ 11
τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησεν δὲ 12
πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύ-
λου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ 13
δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων·
ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγή- 14
σατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν
ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ 15 Am 9,11.12.
συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ-
γραπται· »μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδο- 16

---

5 οι δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες τινες απο D syhm | *6* πρεσβ.] + συν τω πληθει syh al. | λογ.] ζητηματος E al. g syh | *7* ανεστησεν εν πνευματι (αγιω) πετρος και D al. | *8* om. αυτοις 1° E latpler om. αυτοις 2° ℵ A B 13 al., επ αυτους D | *11* ιησ. χριστου CD al. g Aug syp | *12* συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσιγησεν D syh | *13* αναστας ιακωβ. ειπεν D syp | *15* τουτω] ουτως D g

μήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ
τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορ-
17 θώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοι-
ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽
18 αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα [1] γνωστὰ ἀπ᾽
19 αἰῶνος.« διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν,
20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι [ἀπὸ]
τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας
21 καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ
ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσον-
τας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάβ-
22 βατον ἀναγινωσκόμενος. Τότε ἔδοξε τοῖς
ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι
εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν
τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄν-
23 δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ
χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι [καὶ οἱ] ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν
καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν
24 χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν
ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευά-
ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα,
25 [1] ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξα-
μένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς
26 ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώ-
ποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ

---

16 κατεστραμμενα ℵ (B) 13 a | *18* γνωστα απ αιων. εστιν τω θεω παντα τα εργα αυτου E H L P al. g syp, γνωστον απ αι. εστιν) τω κυριω το εργον αυτου A (D latpler syhm | *20* om. και τ. πνικτ. D g lreu | 6m.] + και οσα αν μη θελωσιν αυτοις γινεσθαι ετεροις μη ποιειν D 7. 27. 29 al. lreu sa | *23* αυτων] + επιστολην (και πεμψαντες) περιεχουσαν C (D al. g w syhm | om. ταδε ℵ* A B vg | om. και οι ℵ* A B C D 13. 61 vg | *24* om. εξελθοντες ℵ* B al. arm | υμων] + λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον C E H L P al. sy | *26* την ψυχην D lreu

ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐ- 27
τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξεν 28
γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον
ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπ-
άναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος 29
καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες
ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιό- 30
χειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν
ἐπιστολήν. ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρα- 31
κλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας καὶ αὐτοὶ, προ- 32
φῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· ποιήσαντες δὲ χρό- 33
νον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν
πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. Παῦλος δὲ 35
καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων
πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν 36
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγεί-
λαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνά- 37
βας δὲ ἐβούλετο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην
τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν 38
ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ
συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαμ-

---

26 fin.] + εις παντα πειρασμον D E 137 syhm | *29* om. κ. πνικτων D Cypr vg (? πορν.] + και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι ετερω μη ποιειτε D 25. 29 al. p Cypr Iren syh | πραξ.] + φερομενοι εν τω αγιω πνευματι D Iren Tert | *30* απολ.] + εν ημεραις ολιγαις D | *32* οντες] + πληρεις πνευματος αγιου D | om. πολλου D | om. και επεστηρ. ℵ* | *33* fin.] + εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτου[ς] C D 13 al. g w syh, + μονος δε ιουδας εποευθη D g w arm, + εις ιερουσαλημ w arm | *36* fin.] + placuit autem cogitatio barnabae syh | *38* ηξιου] ουκ εβουλετο λεγων D | εργ.] + εις ο επεμφθησαν D w

39 βάνειν τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρ-
νάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς
40 Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλ-
θεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν
41 ἀδελφῶν· διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν
16 ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. Κατήντησεν δὲ
καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μα-
θητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-
2 κὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ
3 ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ
ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς
Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ
4 ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις,
παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ
κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων
5 τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι
ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
6 Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώ-
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆ-
7 σαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν
Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι,
8 καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· παρελ-
θόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.
9 καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνήρ

38 τουτον μη ειναι συν αυτοις D | 39 τοτε βαρναβας παραλαβων . . . επλευσεν, om. εις κυπρ. D | 41 fin.] + παραδιδους τας εντολας των πρεσβυτερων D g syhm arm | 16,1 inc. διελθων δε τα εθνη ταυτα κατηντ εις δ. D g syhm | 4 διερχομενοι δε τ π. εκηρυσσον και παρεδ αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιησουν χριστον αμα παραδιδοντες και τας εντολας των αποστ D syhm | 5 om. τη πιστει D | 6 διελθοντες ℵ LP al. vg μηδενι λαλ. τ. λογ. του θεου D g (syp) | 7 επειρ.] ηθελον D syp | 8 διελθοντες Dg syh | 9 εν οραματι D gr e syp | ωσει ανηρ D syp sa

Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.
ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ- 10
θεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσ-
κέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρο- 11
μήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς
Νέαν πόλιν, [1] κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις 12
ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος [τῆς] Μακεδονίας πόλις,
κολωνία. [2] Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρί-
βοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββά- 13
των ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ
ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες
ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. καί τις 14
γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως
Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ
κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς
λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη 15
καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες
εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε· καὶ παρεβιάσατο
ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς 16
τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν
παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη 17
κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν
λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν
ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέ- 18

---

9 om. ην D E al. | *και 2°*] κατα προσωπον αυτου D al. syh sa | *10* διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν και ενοησαμεν οτι D sa | αυτους] τους εν τη μακεδονια D | *11* τη δε επαυριον αχθεντες απο D 137 syhm νεαπολιν CDEH al. | *12* πρ τ. μερ.] κεφαλη D syp, πρ. μερις E al. arm | *13* ενομιζετο (εδοκει D lat) προσευχη EHLP al. | συνελθ.] + ημιν ℵ* CE | *15* εβαπτ.] + αυτη E al. g sy | και 1°] + πας D al. (g) | *16* αυτης] δια τουτο D* | *17* ημιν] τω σιλα L al. | om. ανθρ. D* g Orig | καταγγ.] ευαγγελιζονται D

ρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας
τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλ-
19 θεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς
ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβό-
μενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἷλκυσαν εἰς
20 τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγα-
γόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον· οὗτοι οἱ
ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰου-
21 δαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ
οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
22 Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ'
αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ
23 ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, πολλάς τε ἐπι-
θέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν,
παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν
24 αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς
25 πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ
τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχό-
μενοι ὕμνουν τὸν θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν
26 οἱ δέσμιοι· ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας,
ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου·
ἠνεῴχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ
27 πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος
ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μαχαιραν ἤμελλεν
ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς
28 δεσμίους. ἐφώνησεν δὲ μεγάλῃ φωνῇ ὁ Παῦλος
λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες
29 γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπή-

---

18 > επιστρεψας δε ο π. τω πν και διαπον. D | ινα εξελθης D g εξ. αυτ τ. ω] ευθεως εξηλθεν D | 19 ως δε ειδαν οι κ της πεδισκης οτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ης ειχαν δι αυτης επιλ D ειλκ] εσυραν E g | 22 και πολυς οχλος συνεπεστησαν κατ αυτ. κραζοντες. τοτε οι στρατ. D | 26 om παραχρ. B g | ανελυθη ℵ* D* | 27 την μαχαιρ. BCD al.

δησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς 30
ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ 31
δὲ εἶπον· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ
σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ 32
τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ 33
ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ
ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παρα-
χρῆμα, ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρ- 34
έθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πε-
πιστευκὼς τῷ θεῷ. Ἡμέρας δὲ γενομένης 35
ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέ-
γοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τού- 36
τους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ
στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες
πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐ- 37
τούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους,
ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς
φυλακήν· καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ
γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ 38
ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσιν, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐ- 39

---

29 γεν.] υπαρχων CD 137 al. | προσεπ.] + προς τους ποδας D g p vg? syh | *30* εξω] + τους λοιπους ασφαλισαμενος D syh | *34* ηγαλλιατο συν τω οικω αυτου πεπ. επι τον θεον D g | *35* γενομ. συνηλθον οι στρατ. επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστ. D syhm | fin.] + ους εχθες παρελαβες D 137 syhm | *36* inc. και εισελθων ο δεσμ. απηγγειλεν D sy | om. εν ειρ. D g | *37* om. προς αυτους E | αναιτιους δειραντες D | *38* ταυτα] + τα ρηθεντα προς τους στρατηγους D syp | οι δε ακουσ. οτι ρ. εισ. εφοβ D syp | *39* και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην παρεκ. αυτους εξελθειν ειποντες. ηγνοησαμεν τα καθ υμας οτι εστε ανδρες δικαιοι και εξαγ. παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες. εκ της πολεως ταυτης εξελθατε μη ποτε παλιν συ στραφωσιν ημιν επικραζοντες καθ υμων D (al. syh)

τούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς
40 πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλ-
θον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξῆλθον.
17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολ-
λωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συν-
2 αγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ
Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα
3 τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, δι-
ανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω
4 ὑμῖν. καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσ-
εκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε
σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε
5 τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Ζηλώσαντες δὲ οἱ
Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄν-
δρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὄχλοποιήσαντες ἐθορύ-
βουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
6 ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· μὴ
εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας
ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
7 πάρεισιν, [1] οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι
πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσ-
σουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας
9 ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν
τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες
παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων

40 ιδ. τους αδελφ. διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις παρακαλεσαντες αυτους D 17,1 και — εις] και κατηλθον εις απολλωνιδα κακειθεν εις D | 4 σιλ.] + τη διδαχη πολλοι των σεβομενων D | και γυναικες D lat | 5 om. και οχλοποιησ. D | 6 βοωντ.] + και λεγοντες D g | ουτοι] + εισιν D g p | 8 και εταραξαν . . . τ. πολιτ. . . και τ. οχλ. D g syp

ἀπῄεσαν· οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν 11
Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ
πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν 12
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων
γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλί-
γοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης 13
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ
Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύον-
τες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ 14
τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πο-
ρεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ
τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστά- 15
νοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ
λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμό-
θεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ 16
Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. δι- 17
ελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις
καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν
ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ 18
καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων
συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι
ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαι-
μονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν

---

11 ευγενεις Dgr p | λογον του θεου μετα παρρησιας E | fin.] + καθως παυλος απαγγελλει 137 al. g syh *12* πολλ.] τινες Dgr | επιστ.] + τινες δε ηπιστησαν D 137 al. | ελληνων και των ευσχ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν D | *13* οτι λογος θεου κατηγ. εις βερ. και επιστευσαν και ηλθ. εις αυτην D | fin.] + ου διελιμπανον D syp | *14* τον μεν ουν π. οι αδ. εξαπεστ. απελθειν επι D | *15* και λαβ.] παρηλθεν δε την θεσσαλιαν. εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον. λαβ. δε D | επιστολην Egr syp. + απ αυτου E latpler syp. + παρα παυλου D | οπως εν ταχει D | *16* εκδεχ. αυτου ℵ*D* | *18* om. οτι — ευηγγ. D g

19 καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. ἐπιλαβόμενοί τε
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες·
δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ
20 λαλουμένη διδαχή; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις
εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα
21 θέλει ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ
ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν
22 ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. Σταθεὶς δὲ
ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη· ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους
23 ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν
τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες
24 εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ,
οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
25 χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν
ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος,
αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·
26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατ-
οικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας προσ-
τεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
27 κατοικίας αὐτῶν, [1] ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε
ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ
28 μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν
αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς
καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν·
29 »τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.« γένος οὖν ὑπάρχον-
τες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ

---

19 inc. μετα δε ημερας τινας επιλαβ αυτ. ηγαγον επι αριον παγον πυνθανομενοι και λεγ. D 137 sy^{h} | λαλ.] καταγγελλομενη D | *20* εισφ.] + ρηματα D (E) sy *21* επιδ.] + εις αυτους D^{gr} sa | *23* αναθ.] διιστωων D | *25* ως προσδεομ. ℵ* d e g arm | *26* ενος] — αιματος D E H L P al. g sy | προστεταγμ. D al. | κατα οροθεσιαν D^{gr} Iren | *27* inc. μαλιστα ζητειν το θειον εστιν D (d Iren) | αυτον] αυτο D* g Iren | μακραν ον ad ενος εκαστ. ημων D lat Iren *28* εσμεν το καθ ημεραν ωσπερ και των κ. υμ. τινες ειρηκ. D g Iren | *29* ουτε χρυσω D

ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυ-
μήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς 30
μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς
τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας
πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν 31
ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀνα-
στήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνά- 32
στασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον·
ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. οὕτως 33
ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ 34
ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ
Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δά-
μαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν 18
Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. καὶ εὑρών τινα 2
Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ
Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους
ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ 3
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργά-
ζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. διελέγετο 4
δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν
τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον 5
ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος,
συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος

---

30 αγν.] + ταυτης D* latpler | *31* om. εν η μελλει D Aug | παρεσχειν D g | *34* εκολληθησαν D* g | ο] τις D h | αρεοπ.] + ευσχημων D | om. και γυν —δαμ. D | **18**,*1* inc. αναχωρησας δε απο D (h) | om. ο παυλος ℵBD 13 lat | *2* ρωμ.] + οι και κατωκησαν εις την αχαιαν D h syhm. — paulus autem agnitus est aquilae h syhm | αυτοις] αυτω ο παυλος D | *3* ηργαζοντο ℵ* B* | om. ησαν — τεχνη D g | *4* εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα π. σ. διελεγετο και εντιθεις το ονομα του κυριου ιησου και επειθεν δε ου μονον ιουδ. αλλα και ελλ. D h | *5* inc. παρεγενοντο δε απο D tunc supervenerunt h | ο τε] τοτε Dgr

6 τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντι-
τασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα
ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ
7 τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς
ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου
Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συν-
8 ομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυν-
άγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες
9 ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος
ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ,
10 ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι
μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
κῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
11 ταύτῃ. Ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ δι-
12 δάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Γαλλίω-
νος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ
13 ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν
νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβε-
14 σθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν
τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους·
εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὦ
15 Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ
ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ
νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ

---

6 inc. πολλον δε λογον γινομενον και γραφων διερμηνευομενων D h syhm εκτιν. ο παυλος τα ιμ. αυτου D h | αφ υμων ειν εις τ. ε. πορευσομαι D h | *7* εκειθεν] απο του ακυλα D 137 (h) | om. τιτιου ADHLP al. *8* > ο δε αρχ. κρισπ. D h | εις τον κυριον D h | fin.] + πιστευοντες τω θεω δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου D h | *11* inc. και εκαθ. εν κορινθω D h (syph) | ενιαυτ.] + ενα ℵ syh | διδ. αυτους D *12* συνλαβοντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας D h (syh | αυτον] + προς τον ανθυπατον syh (h) | *13* καταβοωντες και λεγ. D h | *14* ω ανδρες ιουδ. D latpler | *15* εστιν] εχετε Dgr g

ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν 16
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάν- 17
τες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον
ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τού-
των τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι 18
προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο-
ταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐ-
τῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγ-
χρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. κατήν- 19
τησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐ-
τοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν δι-
ελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20
πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ 21
ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς
ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέ-
σου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρείαν, ἀναβὰς καὶ 22
ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιό-
χειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχό- 23
μενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυ-
γίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξαν- 24
δρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφε-
σον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατ- 25
ηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·
οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συν- 26
αγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσ-
κιλλα προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐ-

16 απελυσεν D e g h | *17* om. οι ελλ. ℵ A B al. latpler | *18* ℵ επλευσεν D E | *19* καταντησας Dgr h | και τω επιοντι σαββατω εκεινους κατελ. D (al. syh) | διελεγετο D al. latpler | *20* μειναι] + παρ αυτοις D E H P al. syp | *21* παλιν] + δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα. παλιν δε D H L P al. sy | fin.] + τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω αυτος δε ανενεχθεις ηλθεν εις καισαρειαν 137 al. syphm | *22* και αναβας D g | *24* > ονοματι απολλωνιος γενει αλ. D 13 (g) | *25* κατηχ.] + εν τη πατριδι D (g) | την οδ | τον λογον D απελαλει D g | *26* > πρισκ και ακ ℵ A B E latpler

27 τῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. βουλόμενον δὲ
αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι
οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι
αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς
28 πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς
Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς
διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
19 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίν-
θῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν
2 εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινας μαθητάς, εἶπέν τε
πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύ-
σαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα
3 ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. εἶπέν τε· εἰς τί οὖν
ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον· εἰς τὸ Ἰωάννου βά-
4 πτισμα. εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν
ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ'
5 ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτί-
6 σθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· καὶ ἐπι-
θέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσ-
7 σαις καὶ ἐπροφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες
8 ὡσεὶ δώδεκα. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συν-
αγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγό-

26 om. του θεου D g | 27 βουλ — αυτον] εν δε τη εφεσω επιδημουντες τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις την πατριδα αυτων. συνκατατενευσαντος δε αυτου οι εφεσιοι εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως αποδεξωνται τον ανδρα ος επιδημησας εις την αχαιαν πολυ συνεβαλλετο εν ταις εκκλησιαις D (syhm) | om. δια της χαρ. D al. lat syh | 28 δημ.] + διαλεγομενος και D 137 al., + και κατ οικον E | > του ιησ. ειναι χρ. D sy sa
19,1 εγενε — 2 ειπεν τε] θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν εις την ασιαν. διελθων δε τα ανωτερικα μερη ερχεται εις εφεσον και ευρων τινας μαθητας ειπεν D g syhm | 2 εστιν] λαμβανουσιν τινες D syhm | 5 fin.] + χριστου εις αφεσιν αμαρτιων D 137 al. g syh | 6 ηλθ.] ευθεως επεσεν D | 8 συν] + εν δυναμει μεγαλη D syhm

μενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ. ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν 9
κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους,
ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς,
καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράν-
νου τινός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε 10
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλη-
νας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς 11
ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ 12
τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρω-
τὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσ-
σεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα
τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν δέ τινες 13
καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν
ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ
πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες·
ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ 14
υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα 15
τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;
καὶ ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ 16
ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ
τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεί-
νου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις 17
τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον,

---

8 om τα BD g vg | 9 τινες μεν ουν αυτων D την οδον] τον λογον του κυριου E, + του θεου g syp | fin.] + απο ωρας πεμπτης εως ωρας δεκατης D 137 al g syhm | 10 εως παντες οι κατοικουντες την ασιαν ηκουσαν τους λογους τ κ. ιουδαιοι και ελληνες D* | 14 εν οις και υιοι σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι. εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν. και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες. παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν D syhm | 15 τοτε απεκριθη D

καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ
18 ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· πολλοί
τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
19 καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ
τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς
βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψή-
φισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
20 μυριάδας πέντε. Οὕτως κατὰ κράτος ὁ λόγος
τοῦ κυρίου ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν
τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν
πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ
22 γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀπο-
στείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακο-
νούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς
23 ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ
κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
24 τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυρο-
κόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρ-
25 είχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, οὓς
συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας
εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
26 ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστιν. καὶ θεωρεῖτε καὶ
ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν
ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ
27 χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει
ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ
τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς

---

20 κρατ. ενισχυσεν και η πιστις του θεου ηυξανε και επληθυνε D | 21 inc. τοτε παυλος εθετο D | 22 χρονον ολιγον εν τη ασια D | 23 οδου] + κυριου d g p arm (+ θεου sy) | 24 ονοματι] ην D, om. g | om. αργυρους B g | αρτεμ.] + ισους ως κιβωρια μικρα Chrys 33. 57 | αρτ.] + ος D | 25 ους [illegible] και] ουτος D g syp, τεχνιτας εφη τους αυτους ανδρες συντεχνιται D syh sa | 26 εως εφεσιου D 14

μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
μένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλή- 28
ρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις
Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, 29
ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-
αρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας,
συνεκδήμους Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου βουλο- 30
μένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἴων αὐτὸν
οἱ μαθηταί· τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες 31
αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν
μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν 32
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυ-
μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα
συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν 33
Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων·
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰου- 34
δαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς
ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις
Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν 35
ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν
νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ
διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον 36
ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν
προπετὲς πράσσειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας 37
τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας
τὴν θεὸν ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν 38
αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι
ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν. ἐγκαλείτωσαν ἀλλή-
λοις. εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ 39

---

28 ταυτα δε ακουσαντες D gr arm | θυμ.] + δραμοντες εις το αμφοδον D 137 al. sy^{hm} | 29 και συνεχυθη ολη η πολις αισχυνης D | 30 〉 οι μαθηται εκωλυον D sy^{p} | 33 κατεβιβασαν D* | 34 κραζοντες ℵ A | μεγ. η αρτ. εφ. bis rep. B | 35 κατασεισας DE al. | εφεσιοι] αδελφοι ℵ* arm | εφεσιων] ημετεραν D | 37 τουτους] + ενθαδε D 137 al. sy^{hm} | 38 προς] + αυτους D | 39 περαιτ.] περι ετερων ℵ A D^{gr} H al. e vg sy

40 ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν
ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος. περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀπο-
δοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ
ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

20 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν ὑόρυβον μετα-
πεμψάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρα-
καλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς
2 Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν
3 Ἑλλάδα. ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπι-
βουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀν-
άγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑπο-
4 στρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ
ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος,
Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκουνδος,
καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ
5 Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· οὗτοι δὲ προελθόντες
6 ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν
μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων,
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι
ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν
κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλ-
λων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν
8 λόγον μέχρι μεσονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες
9 ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθ-
εζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς
θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγο-

40 om. ου 2° DE al. latplerr | ταυτης] + και ει ταυτα ουτως εχει 13 | 20,1 πολλα παρακαλεσ. D | om. πορευεσθαι D al. g | 2 παντα τα μερη D | παρακ. αυτ.] χρησαμενος D* | 3 ηθελησεν αναχθηναι D syhm | εγεν γνωμ. του] ειπεν δε το πνευμα αυτω D g syhm | 4 μελλοντος ουν εξιεναι αυτου μεχρι της ασιας D syhm | om. αχρ. τ. ασ. ℵB 13 latplerr | δερβ.] δουβεριος DE g | ασιαν.] εφεσιοι D sa (syhm) | τυχ.] ευτυχος D | 5 ημας] αυτον Der | 6 αχρ. ημ. πεντ.] πεμπταιοι D | 8 υπολαμπαδες D | om. συνηγμ. E | 9 επι τη θυριδι κατεχομενος υπνω βαρει D

μένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ
ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν 10
αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε·
ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ 11
καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν
τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον 12
δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
τρίως. Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον 13
ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
λαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος
ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλλεν 14
ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν
εἰς Μιτυλήνην· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ 15
ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ
ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, [καὶ μείναντες ἐν
Τρωγυλλίῳ] τῇ [δὲ] ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλη-
τον. κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν 16
Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι
ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ,
τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερο-
σόλυμα.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον 17
μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· 18
ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα
χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πά- 19
σης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρα-

12 inc. ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον ζ. D | *13* κατελθοντες D^{gr} g | *15* εσπερα B 15 al. | om. και μειν. εν τρωγ. . . . δε ℵ B C E 13. 15 al. lat^{pler} | ερχομενη D 4. 18 al. | *16* μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις D | ει — αυτω] εις D | *17* μετεπεμψατο D | *18* παρεγ.] εσκληρυνοντο E^{gr} | αυτον] + ομοσε οντων αυτων A D (E) lat | επιστ.] + αδελφοι D al. | πως εγενομην] ως τριετιαν η και πλειον ποταπως μεθ υμων ην παντος χρονου D* g | *19* κυριω] + μεθ υμων C al. syh

σμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
20 Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν-
των τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς
21 δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰου-
δαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν
22 καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. καὶ νῦν
ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς
Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ
23 εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν
διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις
24 με μένουσιν. ἀλλ᾽ οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν
ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον
μου [μετὰ χαρᾶς] καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον
παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ
25 εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ
ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου
ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασι-
26 λείαν. διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν-
27 των· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
28 πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε
ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ
29 τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ἐγὼ [γὰρ] οἶδα [τοῦτο]
ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι
βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου.
30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦν-

---

20 διδαξαι κατ οικους και δημ. D | 21 πιστ. δια τον κυριον ημων ιησου χριστου D^{gr} | 22 ειδ.] γεινωσκων D | 23 κατα πασαν πολιν D g sy (lat) | μενουσιν μοι εν ιεροσολυμοις D g sy^{h} sa | 24 ποιουμ.] + ουδε εχω E H L P al. | τελειωσω ℵ B | om. μετα χαρας ℵ A B D 13 al. lat sy^{p} | διακον. του λογου ον παρελαβον D g | διαμαρτ.] + ιουδαιοις και ελλησιν D g sa | 25 fin.] + του θεου E H L P, + του ιησου D sa, + κυριου ιησου g | 26 διοτι — οτι] αχρι ουν της σημερον ημερας D | 27 om. μ, D^{gr} g | 28 θεου] κυριου A C D E 13. 15 al. | 29 om γαρ . . . τουτο ℵ* A C D 13. 15 al. lat

τες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες 31
ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ 32
νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ
δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶ-
σιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς 33
ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις 34
μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ
χεῖρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως 35
κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων,
μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι
ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα 36
αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς 37
δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες
ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,
[1] ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι 38
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.
προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέν- 21
τας ἀπ᾽ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς
τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον κἀκεῖθεν εἰς
Πάταρα· καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι- 2
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες δὲ 3
τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον
ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον·
ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν 4
αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον

---

30 αποστρεφειν D | *31* εκαστ.] + υμων DE al. lat | *32* υμας] + αδελφοι CEHLP al. | θεω] κυριω Bg | οικοδ.] + υμας DEg sy | πασιν] των παντων D | fin.] + αυτω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων αμην 137 al. syh | *33* ουθενος ABE. + υμων DE arm | *34* μου] + πασιν Dg | *35* παντα] πασι D | **21** *1* inc. και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων απ D (g) | πατ.] + και μυρα D (g) sa

διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσό-
5 λυμα. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας,
ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς
πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
6 προσευξάμενοι[1] ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ
ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν
7 εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ
ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
8 μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες
ἤλθομεν εἰς Καισαρείαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ
9 τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν
θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι.
10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους κατ-
ῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι
11 Ἄγαβος, καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν
ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας
καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως
δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παρα-
12 δώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
13 τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. τότε
ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερου-
14 σαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυ-
χάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

---

5 om. εως ℵ d g | 7 κατεβημεν A E latpler | 8 ηλθ. οι περι τον παυλον ηλθον H L P al. | 9 fin.] + et mansimus apud eum g | 10 ημων] αυτων ℵ*, om. A B C al. sy | 11 inc. ανελθων δε D* | 12 τον παυλον τον μη επιβαινειν D | 13 inc. ειπεν δε προς ημας ο παυλος D | om. κλαιοντες και ℵ* | συνθρ.] θορυβοντες D g p Tert | δεθ.] + βουλομαι D Tert | ιησου]+ χριστου C D g syp Tert | 14 ειπ.] + προς αλληλους D

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι 15
ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· συνῆλθον δὲ καὶ 16
τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες
παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρ-
χαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσό- 17
λυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ 18
δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰά-
κωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκα- 19
στον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον 20
τὸν θεόν, εἴπόν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευ-
κότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν 21
διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς
τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. τί οὖν 22
ἐστιν; πάντως [δεῖ συνελθεῖν πλῆθος] ἀκούσον-
ται [γὰρ] ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὅ 23
σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν
ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἁγνί- 24
σθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς ἵνα
ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες
ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ 25

---

15 δε τινας ημερας αποταξαμενοι αναβαινομεν D | *16* inc. ουτοι δε ηγαγον ημας D | προς ους ξενισθωμεν και παραγενομενοι εις τινα κωμην εγενομεθα παρα μνασ. D syhm | ιασονι ℵ g p *17* κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις ιεροσ. υπεδεξαν τε ημας ασμενως οι αδελφοι D syhm | *18* ιακ. ησαν δε παρ αυτω οι πρ. συνηγμενοι D | *19* ους ασπ. διηγειτο ενα εκαστ. ως D | *20* ειπ. τε] ειποντες C D al. syh | των ιουδαιων H L P al., εν τη ιουδαια D p Aug syp sa, om. ℵ g | παντες] + ουτοι D g Aug syp, + ζητουσιν και 13 | *21* κατηχησαν (D) 25. 40 | εν τοις εθεσιν αυτου περιπ. D* syhm | *22* om. δει συνελθ. πληθος . . . γαρ B C al. | *24* αλλα – και] αλλ οτι πορευου D

δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν
κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον
26 καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. τότε ὁ Παῦ-
λος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγ-
γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνι-
σμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου
αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι,
οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν
τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον
28 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραη-
λῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου
πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας
εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
29 τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον
τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον
30 ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη
τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ,
καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω
τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
31 Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ
χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύννεται Ἱερου-
32 σαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ
ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ
ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύ-
33 σαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ
χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι

---

25 εθν.] ανθρωπων E | ουδεν εχουσι λεγειν προς σε ημεις γαρ απεστειλ. κρινοντες D g sa κριν.] + μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη C D E H al. g syh | om. και πνικτ. D g | 26 εχομ.] ερχομενη 21. 31. 41. επιουση D | εισηλθεν D | εως ου] οπως D | 27 inc. συντελουμενης δε της εβδομης ημερας D g | ιουδ.] + ελθοντες D | συνεκινησαν τε τον οχλ. E | επιβαλλουσιν D | 28 τοπον] + του αγιου A C c | 29 ενομισαμεν D gr | 31 fin.] + vide igitur ne faciant insurrectionem syh | 32 λαβων B d

ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν
πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ 34
ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς
διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς
τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα- 35
βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκολούθει 36
γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν.
Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ 37
Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν
τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; [1] οὐκ 38
ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπεν δὲ 39
ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος,
Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πο-
λίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος 40
ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ
τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου 22
τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ 2
ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς
μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· [1] ἐγώ εἰμι 3 3 - 21
ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς 9,1—29.
Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, 26,9 20
παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρ-
χων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·

---

35 οχλ.] λαου D g | 36 om. του λαου D g | αιρε] αναιρεισθαι D | 37 τω χιλ. αποκριθεις ειπεν D 38 om. αρα D g | 39 εν ταρσω δε της κιλ. γεγεννημενος D | επιτρ.] συνχωρησαι D^{gr} | μοι] + λογον ℵ* 40 αυτου] του χιλιαρχου D g | και σεισας D^{gr} | τω λαω] προς αυτους D ^{syp} | σιγ.] ησυχειας D | 22,2 παρ. ησ.] ησυχασαν D | 3 〉 ανηρ ειμι ℵ g | om. υπαρχων D lat | θεου] νομου lat^{pler}, om. 137 | 〉 υμεις παντες D lat

4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δε-
σμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
5 γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς
δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν
ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδε-
6 μένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγέ-
νετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμα-
σκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
7 περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. ἔπεσά τε
εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι·
8 Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρί-
θην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρός με· ἐγώ εἰμι
9 Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν
ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν
10 οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ· τί
ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀνα-
στὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαλη-
θήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς
ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι
12 ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐ-
λαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
13 των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός
με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνα-
βλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.
14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρί-
σατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν
δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος
15 αὐτοῦ, ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώ-

---

4 ος] και D syp | φυλακην D al. gp | *5* αρχ.] + ανανιας 137 al. syh | παν] ολον D | om. και 3° D syp | *6* εγγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω εξαφνης απο του ουρανου περιεστραψε με φως D | *7* fin.] + σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν E g syhm | *8* απεκρ.] + και ειπα ℵ syp | *9* εθεασ.] + και εμφοβοι εγενοντο D E L P al. syh | *11* ως] αναστας d g syhm | ουδεν εβλεπον B(E) | *12* om. ευλαβης A latt[plen] | κατοικ.] + εν δαμασκω H L al. syh | *13* om. ελθων d sa

πους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλ- 16
λεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρ-
τίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγέ- 17
νετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ
προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν
ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον 18
καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ
παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ 19
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην
φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα 20
Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην
ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ
ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπεν πρός 21
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-
στελῶ σε. Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου 22
τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέ-
γοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ
καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν 23
καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλ-
λόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος 24
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας
μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν
αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτει- 25
ναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα
ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκού- 26
σας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ
ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄν-
θρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ 27
χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ;

---

20 πρωτομαρτυρος L **4. 6** al. | συνευδ.] + τη αναιρεσει αυτου HLP al. sy^{h} | *22* ηκουσαν D g sy^{p} | *23* om. αυτων D g | αερα] ουρανον D g sy^{p} | *24* αυτω] περι αυτου D g | *26* inc. τουτο ακουσας οτι ρωμαιον εαυτον λεγει D 137 g (lat) | απηγγ. αυτω, om. λεγων D 137 g sy^{h} | ορα τι μελλ. DHLP al. | om. γαρ D | *27* inc. τοτε προσελθ. ο χιλ. επηρωτησεν αυτον D | ειπεν· ειμι D g

28 ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ
πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτη-
σάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες
αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν
δεδεκώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές,
τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦ-
23 λον ἔστησεν εἰς αὐτούς. ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος
τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ
συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι
2 ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας
ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ
3 τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν·
τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε·
καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
4 παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρ-
Ex 22.27 5 εστῶτες εἶπον· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;
ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν
ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι »ἄρχοντα τοῦ
6 λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.« γνοὺς δὲ ὁ Παῦ-
λος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ
ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ·
ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρι-
σαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
7 ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγέ-
νετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων,
8 καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ
λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε
πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.

---

28 πολλου] οιδα ποσου D | 29 ευθ. ουν] τοτε D | fin.] + και παραχρημα ελυσεν αυτον 137 sy^{h} | 30 πεμψας ελυσεν 137 al. sy^{h} | 6 υιος φαρισαιου E H L P al. sy^{h} | om. εγω 2° B g Tert 7 ειποντος A E al. | εγεν.] επεπεσεν B*

ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς 9
τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διε-
μάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ
ἄγγελος; Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως φοβη- 10
θεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ'
αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι
αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβο-
λήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος 11
εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ
εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
τυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες 12
συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς,
λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτεί-
νωσιν τὸν Παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους τεσσερά- 13
κοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι·
οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς 14
πρεσβυτέροις εἶπον· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν
τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ 15
χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐ-
τὸν πρὸς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκρι-
βέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι
αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκού- 16
σας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν,
παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν
ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ 17
Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· τὸν νεανίαν
τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι
ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν 18
ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος
Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον

---

9 διεμαχ.] + προς αλληλους ℵ ɣ | fin.] + μη θεομαχωμεν HLP al. | *10* om. εκ μεσ. αυτ. ℵ* *11* θαρσ.] + παυλε HLP al. p | *15* υμεις - συνεδρ.] rogamus uti hoc nobis praestetis. congregate concilium et petite a tribuno h syhm | οπως] + αυριον HLP al. | fin.] + εαν δεη και αποθανειν 137 h syhm

τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί
19 σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρ-
χος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
20 ἔστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπεν δὲ ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον
τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλ-
λων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐ-
τὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα,
οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν. καὶ νῦν εἰσιν
ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον,
παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐν-
23 εφάνισας πρὸς ἐμέ. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Και-
σαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιο-
λάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυ-
24 κτός,[1] κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες
τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγε-
25 μόνα. γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦ-
26 τον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
27 Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλά-
28 μην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· βουλόμενός τε
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ,
29 κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν
εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχον-

---

23 εφδ.] εκατον 137 h syhm sa | 24 παντ.] + νυκτος 137 h syhm διασ.] + εις καισαρειαν (137 syh | fin.] + ιφοβηθη, γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι και αυτος μεταξυ εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως 137 g p syh | 25 εγραψε δε 137 g p | 28 om. κατηγ. - αυτων B* 61 | 29 αυτων [+ μωυσεως και ιησου τινος 137 g syhm

τα ἔγκλημα. μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς 30
τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ,
παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς
αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται 31
κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν
Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα·
τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχε- 32
σθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·
οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρείαν καὶ ἀνα- 33
δόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερω- 34
τήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος
ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, [1] διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν 35
καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι
αὐτόν.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς 24
Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος
Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι
κατὰ τοῦ Παύλου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο 2
κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· πολλῆς εἰρήνης
τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινο-
μένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,
[1] πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε 3
Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ 4
πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν
συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν 5
ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην
πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως,
ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ 6

---

29 fin.] + εξηγαγον αυτον μολις τη βια 137 g syhm
30 εσεσθαι] + υπο των ιουδαιων H L P al. syp | τα προς αυτον] αυτους ℵ A 13 | om. ερρωσο A B 13 lat |
34. 35 αναγν. δε την επιστολην και επερ. τον παυλον εκ π. επαρχ. ει εφη κιλικιας και πυθομ. εφη· ακουσομαι σου οταν 137 g syhm | 35 om. και 137 al. g p sy |
24,1 πεντε] τινας A πρεσβ. τιν.] των πρεσβ. H L P al. syp | 5 στασιν H L P al. sy

8 ἐκρατήσαμεν, παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατ-
9 ηγορεῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰου-
10 δαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη
τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέ-
γειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει
τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
11 ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ
πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην
12 προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ
ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν
ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε
13 κατὰ τὴν πόλιν, οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι
14 περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ
τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν
οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι
τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις
15 γεγραμμένοις,[1] ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν
16 ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ καὶ
αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς
17 τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι᾽
ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ
18 ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς
εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου
19 οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας
Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατ-
20 ηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. ἢ αὐτοὶ οὗτοι
εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ

---

6 hn.] + και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. [7] καιελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε [8] κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε E al. g sy | *9* ειποντος δε αυτου ταυτα συνεπεθεντο και 137 syh | *10* ηγεμ.] + defensionem habere pro se statum autem assumens divinum syhm | κριτην] + δικαιον E 137 al. syh | *11* προσκυνησαι E al. g | *15* εσεσθαι] + νεκρων EHLP al. sy | *16* εχων HLP al. | > δια παντος προς E 137 al. g | *18* εν οις HLP al. | *19* δει HL al. | *20* ευρ.] + εν εμοι CEHLP al. vg sy

συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέ- 21
κραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ᾽ ὑμῶν. Ἀνεβάλετο δὲ 22
αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς
ὁδοῦ, εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ᾽ ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ 23
ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν
καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν
αὐτῷ. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος 24
ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ
Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν
αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως.
διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ 25
ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος
ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν
ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέ-
σομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθή- 26
σεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότε-
ρον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. Διε- 27
τίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ
Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι
τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον
δεδεμένον.

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς 25
ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας,
ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι 2
τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν

---

22 ακουσας δε ταυτα ο φ. ανεβ. αυτους HLP al. | ειπας] + οτι E 137 al. | 23 υπηρ.] + η προσερχεσθαι HLP al. | 24 παυλ.] + quae rogabat videre paulum et audire verbum. volens igitur satisfacere ei accersivit paulum syhm | 25 〉 εγκρατ. . . . δικαιοσ. ℵ | μελλ.] + εσεσθαι HLP al. | καιρ. δε μεταλ.] καιρω δε επιτηδειω E lat arm | 26 om. αυτω B p vg | παυλ.] + οπως λυση αυτον HLP al. | 27 θελων—δεδεμ.] τον δε παυλον εασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν 137 syhm | χαριτας HP al. | 25, 1 επαρχειω ℵ* A | 2 ο αρχιερευς HP al.

3 αὐτὸν ᾐτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μετα-
πέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποι-
4 οῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν
Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς
Καισαρείαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκ-
5 πορεύεσθαι· οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ
συνκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
6 κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Διατρίψας δὲ ἐν αὐ-
τοῖς ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς
εἰς Καισαρείαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ
7 βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παρα-
γενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ
καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον
8 ἀποδεῖξαι, τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι
οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ
9 ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. ὁ Φῆστος
δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀπο-
κριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα
ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ;
10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος
ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά
τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν
ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύ-
ναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.
12 τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου
ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα
πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ
βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρείαν
14 ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας

---

3 fin.] + illi qui votum fecerant quomodo obtinerent ut in manibus suis esset syhm | 5 καταβαντ. ℵ g ατοπον | τουτω H L P al. | 6 om. ου πλειους 13 | sy om. οκτω 18. 63 al. | 11 και] η E lat syp | 12 συνεδριου C (68) p

διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ
κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τίς ἐστιν κατα-
λελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ γενο- 15
μένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχι-
ερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτού-
μενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· πρὸς οὓς ἀπεκρί- 16
θην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα
ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσ-
ωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν 17
αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος
τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα
ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατ- 18
ήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν
πονηράν, ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισι- 19
δαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰη-
σοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν 20
ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα
κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου 21
ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ
Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐ-
τὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.
Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον [ἔφη]· ἐβου- 22
λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. [ὁ
δὲ] αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν 23
ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερ-
νίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων
εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδρά-
σιν τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. καί φησιν 24
ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συν-
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι

---

15 ενεφαν.] + μοι Egr lat | δικην EHLP al. | *16* ανθρ.] + εις απωλειαν HLP al. g syp | *18* πονηρων BE al. | *20* εγω] + εις CE al. | *22* om. εφη . . . ο δε ℵAB (13) g vg

ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ
25 δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμην
μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ
δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
26 πέμπειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ
οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ
μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς
27 ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· ἄλογον
γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ'
26 αὐτοῦ αἰτίας σημῆναι. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν
Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέ-
2 γειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπολο-
γεῖτο· Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰου-
δαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακά-
3 ριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, μά-
λιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰου-
δαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι
4 μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν
μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες
5 Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέ-
λωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρι-
6 σαῖος. καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας
ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
7 ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει

24 ενθαδε] + ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab augusto. si autem quis eum accusaturus esset dicebam ut sequeretur me in caesaream ubi custodiebatur. qui cum venissent εβοων syhm | 25 εγω δε] cum autem hanc et alteram partem audivissem syhm | αυτον — πεπραχ] cum autem dicerem vis iudicari cum iis hierosolymae caesarem appellavit syhm **26** *1* υπερ] περι ℵ A C E H al. | παυλ.] + confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens syhm | *3* om. παντων A al. g | ζητ.] + επιστα-μενος A C 13 al. syp | *4* ν απ αρχης . . . εκ νεοτ. E *6* om. ημων H L P al.

καταντῆσαι περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
Ἰουδαίων, βασιλεῦ. τί ἄπιστον κρίνεται παρ' 8
ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν 9 9 20:
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω- 9,1—29,
ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· ὃ καὶ ἐποίησα 10 22,3—21.
ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ
ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχι-
ερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
κατήνεγκα ψῆφον, καὶ κατὰ πάσας τὰς συν- 11
αγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον
βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς
ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς καὶ 12
πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας
καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης 13
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· πάντων τε 14
καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν
λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ 15
[κύριος] εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.
ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· 16
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε
ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθή-
σομαί σοι. ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ 17
τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, [1] ἀνοῖξαι 18
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ
κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς 19

---

7 fin.] + αγριππα HLP al. sy | 14 γην] + δια τον φοβον εγω μονος 137 al. (g) syhm | 15 om. κυριος HP al. | ειπεν] + προς με E syp | ιησ.] + ο ναζωραιος 137 al. g syph | 16 om. και στηθι B al. | ειδες] + με BC 105 al. Aug sy | 18 αυτων] τυφλων E Aug | ηγιασμ.] + πασιν E

20 τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ
πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν
χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελ-
λον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν,
21 ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα
τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ
22 ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυ-
χὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης
ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν
23 μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς ὁ
Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος με-
γάλῃ τῇ φωνῇ φησιν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά
25 σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ Παῦ-
λος· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ
ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγ-
26 γομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς,
πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ
27 γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύ-
εις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι
28 πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν
29 ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. ὁ δὲ Παῦ-
λος· εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν
μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους
ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.
30 Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη
31 καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες
ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανά-
του ἢ δεσμῶν ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

---

20 ιερουσαλημ E | 24 γραμμ. | + επιστασθε A | 26 om. και B al. hp arm | om. τι B 137 al. | 28 χρηστιαν. ℵ, χρειστ. B | ποιησαι γενεσθαι E H L P al. latpler syp
30 inc. και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη H L P al. h syh

Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύ- 32
νατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν 27
Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας
ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ
σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν
τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· τῇ τε ἑτέρᾳ κατ- 3
ήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος
τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φί-
λους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν 4
ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ
τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, τό τε πέλαγος τὸ 5
κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύ-
σαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀ- 6
κεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρι-
νὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς
αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες 7
καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε παραλεγόμενοι 8
αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπόν τινὰ καλούμενον Κα-
λοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία. Ἱκα- 9
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη
ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν

---

27 *1* inc. *και ουτως εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι* 97 al. h syphm | *ημας*] *τους περι τον παυλον* P 6 al. | *παρεδ.* — *σεβαστ.*] et in crastinum vocavit centurionem quendam (cent. cohortis itulice g) nomine iulium et tradidit ei paulum cum ceteris custodiis h g syhm | *2 θεσσαλονικεων δε αρισταρχος και σεκουνδος* 137 al. syh | *3 ιουλιανος* A | *5 κατηλθ.*] + *δι ημερων δεκαπεντε* 137 al. h syh | *μυρρα* B, *σμυρναν* E, *λυστραν* ℵ (A) latpler | *8* om. *τινα* A g syp | *λασ.*] t(h)alassa latpler, *αλασσα* A al. syhm, *λασσεα* ℵ* al.

10 ἤδη παρεληλυθέναι, παραινεῖ ὁ Παῦλος λέγων
αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ
πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσ-
11 σθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερ-
νήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς
12 ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ
λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν οἱ
πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ
πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παρα-
χειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
13 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου
δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι,
14 ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ'
οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός
15 ὁ καλούμενος εὐρακύλων· συναρπασθέντος δὲ
τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
16 ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι
ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν
17 μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. ἣν
ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο. ὑποζωννύντες τὸ
πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκ-
πέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος. οὕτως ἐφέροντο.
18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκ-
19 βολὴν ἐποιοῦντο. καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν
20 σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν. μήτε δὲ ἡλίου
μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν
περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης τότε σταθεὶς ὁ
Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες,
πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς

---

14 ανεμος] + μεγας 13 s | ευρακυλων ℵ A B* lat sa
15 επιδ.] + τω πλοιοτι και συστειλαντες τα ιστια 137
al. syh | *16* καυδα B lat | *17* βοηθειαι ℵ* g | το
σκευος] τα ιστια 37. 56 syp | εφερομεθα 15. 18 al.
syp | *19* εριψαμεν H L P al. sy, + εις θαλασσαν 137
al. vet. latpler syh

Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν
ζημίαν. καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· 22
ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν
πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ 23
νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος
[1] λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 24
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς
πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, 25
ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται
καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ 26
τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαι- 27
δεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ
Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ
ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. καὶ βολί- 28
σαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μή που κατὰ τραχεῖς 29
τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύ-
ρας τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν 30
δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ
χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προ-
φάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτεί-
νειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς 31
στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε ἀπέκοψαν οἱ 32
στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν
αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν 33
γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μετα-
λαβεῖν τροφῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σή-
μερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε,
μηδὲν προσλαβόμενοι. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς 34
μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας

---

23 ειμι] + εγω ℵA al. vg | *27* επεγενετο A 61. 68 latpler | προσεγγιζειν 137 al. | *28* και 1°] οιτινες ℵ* latpler | *29* εκπεσωσιν 61 al arm *30* εκφυγειν A 137 al. | om. προφασει 137 al. | *33* μηθεν ℵ* A B | *34* διο] + και B g | προσλαβειν H L P al. τροφης] + τινος 137 al. syh (ℵ*) | ημετερας A 137 al. syh

σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ
35 τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. εἴπας δὲ ταῦτα καὶ
λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον
36 πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ
γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τρο-
37 φῆς. ἦμεν δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ δια-
38 κόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς
ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς
39 τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν
οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν
ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο
40 ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες
εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτη-
ρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα
41 τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. περι-
πεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν
ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσά-
λευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν
42 κυμάτων. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκ-
43 κολυμβήσας διαφύγῃ· ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βου-
λόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς
τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους
κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν
44 ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως
ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν

28 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη
2 ἡ νῆσος καλεῖται. οἵ τε βάρβαροι παρεῖχον οὐ
τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ

---

34 ἀπολ.] πεσειται HLP al. g syh | 35 εσθ. + επιδιδους και ημιν 137 al. syp | 36 μετελαμβανον 137 al. | 37 διακοσ.] ως B sa | εξ] πεντε A | 39 δυνατον CHLP al. | εκωσαι BC al. arm | 41 ναυν] + eo ubi syrtis syh | διελυετο L 137 al. | των κυματ.] maris lat. om. ℵ* A B* | 43 εκκολυμβ. B g | 44 επι γης 137 | 28 1 μελιτηνη B* lat syhm | αναυαντες HLP al.

πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν
τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. συστρέψαντος 3
δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπι-
θέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης
ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ 4
εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς
χειρὸς αὐτοῦ. πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως
φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα
ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν 5
οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν
οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν 6
πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ
πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων
μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι
ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν 7
τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς
τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ 8
τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεν-
τερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦ-
λος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. τούτου δὲ γενο- 9
μένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες
ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, οἳ καὶ 10
πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ 11
παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ,
παρασήμῳ Διοσκούροις. καὶ καταχθέντες εἰς 12
Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, ὅθεν 13
περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ
μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι

2 προσαντλαμβανον ℵ (137) al. | om. παντας A g bo, > ημας παντας 13 lat | 3 επιθ] + του παυλου 13 6 οι δε] + εξελθοντες 13 | εμπιπρασθαι ℵ 27. 29 al. 7 πουπλιω 5. 7 al. | > ημερ. τρεις B. 31. 137 al. ημερ.] + in domo sua syph* | 9 om. και 1° B g | 10 επεθ.] + in navi syh | την χρειαν HLP al. 12 ημεραις τρισιν B lat 13 περιελοντες ℵ* B

14 ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς
παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας
15 ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖ-
θεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθον
εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ
Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστή-
16 σας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ εἰσήλ-
θομεν εἰς Ῥώμην [ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν
τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῳ]. τῷ [δὲ]
Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν σὺν τῷ
φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι
αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες
ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς
ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
18 παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδε-
19 μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων
20 τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρ-
εκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περί-
21 κειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,
οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγει-
22 λεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ
παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν ὅτι παντα-

επιμειναντες ||| 137 al. syh | 15 om. οι B 96 om. τα περι ημων lat syp 16 om. ο εκατοντ. – στρατοπεδ., > επετραπη τω παυλω ℵ A B| 13. 40 al. vg syph* | εαυτον] + εξω της παραμβολης 137 al. g p syh* | 18 οιτινες] + τολλα 37 al. syh* | εβουλ.] + με ℵ* vg | 19 ιουδ.] + και επικραζοντων αιρε τον εχθρον ημων 137 al syh* fin.] + αλλ ινα λυτρωσωμαι την ψυχην μου εκ θανατου 137 al. g p syh* | 21 περι] κατα ℵ p 8

χοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν 23
ἦκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς
ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ
πρωὶ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς 24
λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες 25
πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν
διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
ὑμῶν λέγων· »πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον 26 Is. 6, 9 f.
καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε,
καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπ- 27
αχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς
ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.« γνω- 28
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη
τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκού-
σονται.

Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, 30
καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους
πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ 31
καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

23 ηκον] ηλθον ℵ A B 13 al. | διαμαρτ.] παρατιθεμενος A | 24 τοις] + υπο του παυλου g p | 25 υμων] ημων H L P al. vg | 27 επαχ. γαρ] εβαρυνθη γαρ ℵ*. ingrassa autem p, grava autem g (cf. ad Mt 13. 15) | ωσιν 1°] + αυτων ℵ A 13 al. syp | om. και τοις ωσ. βαρ. ηκ. g p | om. και επιστρ. p | 28 > υμιν εστω B al. | fin.] + και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν H L P al. g p syh | 30 αυτον] + ιουδαιους τε και ελληνας 137 al. syh*, + et disputabat cum iudaeis et graecis g p | 31 om. χριστου ℵ* 137 al. syh | fin.] + dicens quia hic est christus iesus filius dei per quem incipiet totus mundus iudicari p syhm

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

1 *Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπό-*
2 *στολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προ-*
3 *επηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς*
4 *ἁγίαις*[1] *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ*
σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος
υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ
ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου
5 *ἡμῶν, δι᾽ οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς*
ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
6 *ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς κλητοὶ*
7 *Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγα-*
πητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

8 *Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰη-*
σοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις
9 *ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς*
γάρ μού ἐστιν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ-
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς
10 *ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι*[1] *πάντοτε*
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴ πως ἤδη
ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ
11 *ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα*
τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ

---

1. *1* ℵ χριστ. ιησ. B al. vg arm | *3* γεννωμ. 38. 40. 73 Aug | *4* ορισθ.] praedestinatus lat | *7* om. εν ρωμη G | αγαπ.] εν αγαπη G d. om. E 82 | *8* om. δια ιησ. χριστ ℵ* *9* μου 1°] μοι DG 10 al. vg sy

στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστιν συμπαρακλη- 12
θῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν
τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ- 13
φοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν
σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
ἔθνεσιν. Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς 14
τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· οὕτως τὸ κατ' 15
ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί-
σασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· 16
δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ
πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλλησι.
δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται 17 Hab. 2,4.
ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ
δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.«

Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ 18
ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ 19
γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ
θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. τὰ γὰρ ἀόρατα 20
αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ 21
ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράν- 22
θησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου 23
θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου
καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. Διὸ 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζε-

---

12 τουτεστιν A d g vg | *13* ουκ οιομαι D*EG | *15* εν υμιν D 61 al. g | om. τοις εν ρωμη G | *16* ευαγγ.] + του χριστου K L P al. | om. εις σωτηρ. G | om. πρωτον Marcion BG | *17* δικ.] + μου C* | *18* om. θεου Marcion 47 | αληθ.] + dei Marcion vg(?) | *20* om. αιδιος L | *24* διο] + και D E G K al. syh | om. εις ακαθ. A*

25 σθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλ-
λαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει. καὶ
ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας·
26 ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς
εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλ-
λαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν.
27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν
χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει
αὐτῶν εἰς ἀλλήλους. ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν
ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν
ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμ-
28 βάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς
εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ
κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου
30 κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυ-
γεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευ-
31 ρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους,
32 ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ
δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.
2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρί-
νων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν
κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.
2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστιν κατὰ
3 ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίζῃ
δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ

26 χρησιν κτισιν D φυσιν] – χρησιν DG e vg
27 τε] δε A D G P al. vg syh | αντιλαμβανοντες G
28 om. ο θεος ℵ* A al. | 29 αδικια] + πορνεια L al.
sy | om. δολου A | 30 κακοκαλους D* | 31 αστοργ
+ ασπονδους C K L P al. vg | 32 επιγν | + ουκ εγνωσαν
D E G 15' vg | ποιουντες . . . συνευδοκουντες B d e g
2 1 γαρ + κριματι C* 4. 21 al. syh | -δε γαρ ℵ C
7. 17 al. d vg syh | 3 νομιζεις ουν ο ταυτα πρασσων P

τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστό- 4
τητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυ-
μίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ
θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν σκληρό- 5
τητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ 6
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν 7
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ 8
ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ
ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. θλῖψις καὶ στενοχω- 9
ρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζο-
μένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλ-
ληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ 10
ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
Ἕλληνι. Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ 11
τῷ θεῷ. ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως 12
καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ
νόμου κριθήσονται· οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου 13
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου
δικαιωθήσονται. ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον 14
ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον
μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος· οἵτινες ἐνδείκ- 15
νυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρ-
δίαις αὐτῶν, συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνει-
δήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατ-
ηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν ἡμέρᾳ ὅτε 16
κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰ δὲ 17
σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ

---

5 αποκαλ.] ανταποδωσεως A | και δικαιοκρ. K L P al. syh | 8 om. μεν ℵ B D G vg | > θυμος και οργη K L P al. syh | 13 fin.] + παρα θεω G | 14 γαρ] δε G | ουτοι] οι τοιουτοι G d e vg | 15 διαλογισμων G | 16 εν ημ. οτε] η ημερα B, εν ημερα η A 73 al. syp | om. μου 37 d Marcion | > χριστ. ιησ. ℵ* B | fin.] + του κυριου ημων D E Ambr | 17 ει δε] ιδε L al. syh

18 καυχᾶσαι ἐν θεῷ[1] καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ
19 νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφ-
20 λῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων,
διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς
21 γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ὁ οὖν
διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσ-
22 σων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν
μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυ-
23 λεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παρα-
Is 52,5. 24 βάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις· »τὸ γὰρ
Ez 36,20. ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς
25 ἔθνεσιν«, καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ
ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης
νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.
26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου
φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν
27 λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία
τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ
28 περιτομῆς παραβάτην νόμου. οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ
φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ
29 ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰου-
δαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ
γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ'
3 ἐκ τοῦ θεοῦ. Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰου-
2 δαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ
κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν [γὰρ] ὅτι
3 ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. τί γάρ; εἰ
ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν
Ps 50,6. 4 τοῦ θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ
ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται· »ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις
5 σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.« εἰ δὲ ἡ

---

20 om. διδ. νηπ A | 25 πρασσ. | φυλασσης D vg arm | 27 om. η εκ φυσ. ακροβ. G | 29 θεου] + εστιν DE vg | 3,1 om. ἡ ℵ* G al. | 2 om. γαρ BD*EG al. vg | επιστ.] + αυτοις G d e vg | 4 εστω G lat | καθαπερ ℵB | νικησεις ℵADE al

ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί
ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν
ὀργήν, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. [1] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ 6
πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια 7
τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς
τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς
κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ 8
καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν
τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔν-
δικόν ἐστιν.

Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασά- 9
μεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ᾽
ἁμαρτίαν εἶναι, καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ 10 Ps 13,1—3; 52,2—4.
ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, [1] οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ 11
ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· πάντες ἐξέκλιναν, 12
ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα,
οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ 13 Ps 5,11.
αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς Ps 139,4.
ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς 14 Ps 9,28.
καὶ πικρίας γέμει· ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι 15 Is 59,7.8. Prv 1,16.
αἷμα, σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς 16
αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ 17/18 Ps 35,2
ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν.« Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν 19
τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπό-
δικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ· διότι ἐξ 20
ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐν-
ώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέ- 21
ρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν
προφητῶν, δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰη- 22

7 γαρ] δε ℵA al. vg sy^{h} | *8* om. οτι G al. vg | om. τα 1° D | ελθη] + εφ ημας 37 | *9* προεχ.] προκατεχομεν περισσον D*G 31 | om. ου παντως DG sy | om. γαρ D* sy^{p} | τε] + πρωτον A | *11* om. ο 1° ABG | om. ο 2° BG | ζητων B | *12* ο ποιων ℵDE | om. ουκ εστιν 2° B 67 | *14* στομα] + αυτων B 17 Cypr | *19* λεγει] λαλει ℵd vg | λαλει] λεγει DFGK | *22* πιστ. εν χριστω ιησου A, om. ιησου B Marcion

σοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
23 πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν διαστολή·[1] πάντες γὰρ
ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ,
24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς
25 ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃν προ-
έθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ
αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ
διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
26 μάτων[1] ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πί-
27 στεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλεί-
σθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ
28 διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ-
29 σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ
Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ
30 καὶ ἐθνῶν. εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περι-
τομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
31 πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς
πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.
4 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προ-
2 πάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ
ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα· ἀλλ' οὐ πρὸς
Gn 15 6. 3 θεόν.[1] τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; »ἐπίστευσεν δὲ
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
4 σύνην.« τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογί-
5 ζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ
ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιο-

22 om. και επι παντας ℵ* A B C P al. | 25 om. δια της πιστ. A | παρεσιν (πωρωσιν 46. παρεσιν εσιν 69. 116] + εν τω νυν αιωνι 47 | 26 om. και F G al. | ησουν D E L | 27 καυχ.] + σου F G d e vg | 28 λογιζωμεθα K P al. | γαρ] ουν B C K L P al. sy | > δικαιουσθ. ανθρ. δια πιστεως F G vg | 29 μονων B al., μονος D E | 30 επειπερ D E F G al. | 4.1 > προπ. ημων ευρηκεναι K L P al. sy. om. ευρ. B 47 | πατερα D E F G al. lat | 3 om. δε D* F G al. lat syp | 5 ασεβη ℵ D* F G

σύνην, καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρι- 6 Ps 31,1.2.
σμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιο-
σύνην χωρὶς ἔργων· »μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ 7
ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·
μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρ- 8
τίαν.« ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτο- 9 Gn 15,6.
μὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ
ὅτι »ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιο-
σύνην.« [1] πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι 10
ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν
ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφρα- 11
γῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ
ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων
τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογι-
σθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, καὶ πατέρα 12
περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ
πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ 13
διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου,
ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ 14
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ
κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν 15
κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παρά-
βασις. Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, 16
εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ
τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων
ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ὅτι »πατέρα πολλῶν 17 Gn 17,5.
ἐθνῶν τέθεικά σε,« κατέ αντι οὗ ἐπίστευσεν
θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ κα-
λοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· ὃς παρ' ἐλπίδα 18 Gn 15,5.

---

6 καθως DEFG | *8* ω] ου ℵ*BD*EG 67 | *9* περιτ.] + μονον DE | om. οτι ℵBD* 74 | *11* σφραγ.] + δια FG | om. και 2° ℵ*AB al. | την] εις A al. | *15* παραβασεις AFgrGgr | *16* πιστεως 1°] + ιησου D | ινα] + η A al. | om μονον . . . και FG e | *17* επιστευσας FG e syp

ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν. εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· »οὕ-
19 τως ἔσται τὸ σπέρμα σου·« καὶ μὴ ἀσθενήσας
τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη
νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ
20 τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν
ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ,
ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ
21 θεῷ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται
Gn 15,6. 22 δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ »καὶ ἐλογίσθη
23 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.« Οὐκ ἐγράφη δὲ
24 δι' αὐτὸν μόνον ὅτι »ἐλογίσθη αὐτῷ«, ἀλλὰ καὶ
δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ
25 νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα
ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν
πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
2 στοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ
πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ
3 καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν,
4 εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται,[1] ἡ
5 δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· ἡ δὲ
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος
6 ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων
ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν

---

18 fin.] + ως αι αστερες του ουρανου και ως το αμμον της θαλασσης FG | *19* εν τη πιστ. D*FG | ου κατενοησεν DEFGK al. vg | om. ηδη BFG al. | *21* om. και 1° EFG d vg | *22* om. και BD*FG syp | *23* αυτω] + εις δικαιοσυνην E 63 vg | *5.1* εχομεν FgrGgrP al. syh | *2* om. τη πιστει BDEFG | χαραν A | δοξ.] + των υιων vg | *3* δε] + τουτο D* | καυχωμενοι BC 80 al. | *5* υμων ℵ* | *6* ετι γαρ] ει γε B, εις τι γαρ FG, ut quid enim lat | om. ετι 2° EKLP al.

ἀπέθανεν. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀπο- 7
θανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ
τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ 8
ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄν-
των ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. πολ- 9
λῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ 10
τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ·
οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ 11
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ
νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρ- 12
τία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρ-
τίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἥμαρτον·
ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία 13
δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ᾽ ἐβασί- 14
λευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως
καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι
τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλ-
λοντος. Ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ 15
τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ
πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ
θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ-
που Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευ-
σεν. καὶ οὐχ ὡς δι᾽ ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώ- 16
ρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα,
τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς

---

8 〉 ο θεος εις ημας D E F G L al. vg | οτι] + ει F G Cypr | 9 om. ουν D* F G vet. lat arm | 11 δε] + τουτο D* F G arm | καυχωμεθα L(F G) al. vg | om. χριστου B | 12 〉 εις τ. κοσμ. η αμαρτ. D E F G vg | om. ο θαναT. 2° D E F G 62 syh | 13 ενελογειτο ℵ*, ελλογατο A | 14 om. μη 62. 63. 67 d* Orig Aug | επι τω] εν τω B lat | 15 om. και 1° B syp | πολλω] + ουν A syp | om. εν Fgr Ggr | 16 αμαρτηματος D E F G al. syp | om. γαρ Fgr Ggr

17 δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ
θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον
οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς
τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύ-
18 σουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν
ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώ-
ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν
19 ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς
ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί,
οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι
20 κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισ-
ῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ
ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις,
21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ,
οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης
εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν.

6 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα
2 ἡ χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπ-
εθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν
[Ἰησοῦν], εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;
4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς
τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ
νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ
5 ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ
σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου
6 αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο
γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς
ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρ-

16 fin.] + ζωης D* | 17 του του ενος] εν ενι A F G (D E) | om. της δωρ B | om. της δικ. C | > χριστ. ιησ. B | 18 ενος 1°] + ανθρωπον ℵ* | ενος 2°] + ανθρωπου D* F G Aug | 6,2 ζησωμεν C F G L al. | 3 om. ιησουν B 31. 39 al. | 4 ουν] γαρ d vg syp | 5 συνφυγοι F G | αλλα] αμα F G d e vg | αναστ.] + αυτου F G syp | 6 inc. και τουτο B

τίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρ- 7
τίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν 8
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς 9
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος
αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ 10
ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ.
οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νε- 11
κροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ [τῷ κυρίῳ ἡμῶν]. Μὴ οὖν βασι- 12
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς
τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παρ- 13
ιστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ,
ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιο-
σύνης τῷ θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· 14
οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; 15
ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλ'
ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρ- 16
ιστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί
ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον
ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ θεῷ 17
ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ
καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς,
ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ- 18
θητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν 19
ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε
τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.
ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε 20
τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; 21

---

8 δε] γαρ FG | αυτω] τω χριστω D* EFG syp | *11* om. ειναι ADEFG al. syp | om. τω κυρ. ημ ABDEFG al. vg | *12* ταις επ. αυτ.] αυτη DEFG, αυτη εν ταις επ. αυτ. KLP al. | *16* inc. η ουκ D* FG | *16* om. εις θαναT. DE syp | *17* εκ καθαρας καρδιας A 13. 26 | *19* δουλα 1°] δουλευειν FG lat | om. εις τ. ανομ. B syp | δουλα 2°] δουλευειν FG lat, οπλα A

ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων
22 θάνατος. νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρ-
πὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.
23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ
χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

7 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον
λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽
2 ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι
ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ,
3 κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν
ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένη-
ται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευ-
θέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν
4 μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελ-
φοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ
τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς
ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
5 φορήσωμεν τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί,
τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρπο-
6 φορῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε
δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ
Ex 20,14.17 Dt 5,18.21 7 παλαιότητι γράμματος. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νό-
μος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν
οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπι-
θυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ
8 ἐπιθυμήσεις·α ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία
διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

---

21 τα μεν γαρ BD*EFG syh | fin.] + εστιν FG lat | 7.3 > χρημ. μοιχ. DEFG vg. + η γυνη A νομου] + του ανδρος 17 Ambrosiast vg | 4 > ημεις αδελφ. μου ℵ al. | 6 αποθαν.] του θανατου DEFG vg | om. ημας BFG | 7 ερουμ.] + οτι Marcion 17. 38 al. | 8 fin.] + ην FGde vg

ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ 9
τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπ- 10
έθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη
εἰς θάνατον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα 11
διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπ-
έκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος. καὶ ἡ ἐντολὴ 12
ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν 13
ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρ-
τία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερ-
βολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.
οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· 14
ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρ-
τίαν. ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ 15
ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ.
εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ 16
ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι 17
αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ 18
ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί
μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ
δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· οὐ γὰρ ὃ θέλω 19
ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσ-
σω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι 20
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ
ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι 21
ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκει-
ται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν 22
ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς 23
μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ
νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ

---

9 εζην B | *12* αγαθη,] θαυμαστη 47 | *13* inc. τι ουν· το αγ. P | > η αμαρτ. αμαρτωλ. DEFG | *14* γαρ] δε ADEL al. syhm | σαρκικος LP al. | *15* om. τουτο DEFG *16* καλον εστιν FG | *17* ενοικουσα ℵB Ambrosiast | *18* το αγαθον FG al. | καλον] αγαθον FG | ου] ουχ ευρισκω DEFGK al., ου γινωσκω 73 al. | *19* τουτο ποιω C al. vg | ου θελω] μισω F, om. G | *20* om. εγω 1° BCDEFG al. vg | *21* om. οτι — παρακειται FG | *22* θεου] νους B | *23* om. εν 2° ACL al. sy

τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ
25 τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; χάρις δὲ τῷ
θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα
οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ,
8 τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. Οὐδὲν ἄρα νῦν
2 κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ γὰρ νόμος
τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευ-
θέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ
3 τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν
ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ
περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ
4 σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν
ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
5 κατὰ πνεῦμα. οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς
σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ
6 πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνα-
τος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
7 εἰρήνη. διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς
θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται,
8 οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ
9 ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν
σαρκὶ ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ
10 ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ
11 δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἐγείραντος [τὸν] Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν
ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν [Ἰησοῦν]

---

25 χαρ. δε τω θεω] om. δε B, η χαρ. του θεου DE 38 vg, η χαρ. τον κυριον FG, ευχαριστω τω θεω ℵAKLP al. sy | > εγω αυτος DE vg | om. μεν ℵ*FG vg | 8.1 fin.] + μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα EKLP al. syh | 2 με] σε ℵBFG Tert syp | 3 om. και περι αμαρτ. 34. 71. 109 | 6 fin.] + δια ιησου χριστου του κυριου ημων 17 | 10 σωμα] + εστιν FG | 11 om. ιησουν 2° BEFGKLP al.

ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ
ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.
Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ 12
σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ σάρκα 13
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς
πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι 14
γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ
θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς 15
φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ
κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ πνεῦμα 16
συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα
θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι 17
μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ
συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Λογί- 18
ζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν
καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφ-
θῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτί- 19
σεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκ-
δέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, 20
οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλ-
πίδι· ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται 21
ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν
τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ 22
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι
τοῦ νῦν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρ- 23
χὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν
ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ 24
ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν
ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ 25

---

11 om. *και* ℵ A 47 | *δια το ενοικουν αυτου πνευμα* B D E F G al. Tert vg | *13 του σωμ.*] *της σαρκος* D E F G vg | *14* > *υιοι εισ. θεου* B F G vg syp | *16* inc. *ωστε αυτο* D^gr E^gr | *19 κτισεως*] *πιστεως* 37 al. | *20 ου θελουσα* F G lat^pler | *22 γαρ*] *δε* A | *οδυνει* F G lat^pler | *23 και* 1°] + *ημεις* D E F G al. vg sy | *εχοντες αυτοι εν αυτοις* D* F G | om. *υιοθεσιαν* D F G Ambrosiast | *24 τι και*] om. B 47^mg, om. *και* F G vg syp, om. *τι* ℵ* | *ελπιζει*] *υπομενει* ℵ* A 47^mg

ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκ-
26 δεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα
συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ
τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ᾽
αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς
27 ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ
φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγ-
28 χάνει ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς
ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν,
29 τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς
προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον
30 ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισεν, τούτους
καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ
ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
31 ἐδόξασεν. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ
32 ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ᾽ ἡμῶν; ὅς γε τοῦ
ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάν-
των παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ
33 τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ
34 ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· [1]τίς ὁ κατα-
κρινῶν; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον
δὲ ἐγερθείς, ὃς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
35 ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενο-
χωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος
Ps 43 22. 36 ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι »ἕνεκεν σοῦ
θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς
37 πρόβατα σφαγῆς.« ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν
38 ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέ-

---

26 ταις ασθενειαις KLP al. syh, — της δεησεως f Ambrosiast (Pelag | υπερεντ.] + υπερ ημων CKLP al. d f vg sy | 27 ερευνων ℵ | αγιων] ημων 17 al. | 28 συνεργει] + ο θεος AB | 30 προωρ.] προεγνω A | 32 inc. ος ουδε υιον ιδιον D* FG | 34 εγερθ.] + εκ νεκρων ℵ* AC 17 al. | om. και 1° ℵ* AC 3 al. vg om. και 2° 47 | 35 τις] + ουν FG d arm | χριστου] θεου της εν χριστω ιησου B | 37 τον αγαπησαντα DEFG Tert Cypr vg

πεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε
ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλ-
λοντα οὔτε δυνάμεις [1] οὔτε ὕψωμα οὔτε βά- 39
θος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρί-
σαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ. οὐ ψεύδομαι. συμ- 9
μαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιά- 2
λειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. ηὐχόμην γὰρ 3
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,
[1]οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ 4
δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, [1] ὧν οἱ πατέρες, καὶ 5
ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάν-
των θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.
Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 6
οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· [1]οὐδ' 7 Gn 21,12.
ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'·
»ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.« τοῦτ' 8
ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται
εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· 9 Gn 18,10.14.
»κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός.« οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα 10
ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν·
μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι 11
ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις

---

38 αγγελος DEFG Ambr Aug | αρχ.] + ουτε εξουσιαι C 1. 30 al. syh, > ουτ. εξουσια ουτε αρχαι DE | δυναμις D* efg | *39* om. τις DEFG al. vg | δυναται 17 arm | **9**,*1* χρ.] + ιησου D*EFG Ambrosiast | συν πνευμ. αγ FgrG | *3* om. των αδελφ. μου B* | *4* η διαθηκη BDEFG vg | η επαγγελια DEFG | *6* ουτοι ισραηλ(ε)ιται DEFG al. Aug vg | *8* εστιν] + οτι **37. 116** arm | *11* φαυλον] κακον DEFGKL al.

Gn 25,23. 12 τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι »ὁ μείζων δουλεύσει
Mal 1,2.3. 13 τῷ ἐλάσσονι·« καθὼς γέγραπται· »τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.«
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ;
Ex 33,19 15 μὴ γένοιτο. τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· »ἐλεήσω ὃν
16 ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.« ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ
Ex 9,16 17 τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι »εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως
18 διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.« ἄρα
19 οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. Ἐρεῖς μοι οὖν· τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι
20 αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως;
21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς
22 τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ
23 σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ
24 σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ
Os 2,25 25 καὶ ἐξ ἐθνῶν; ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· »καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ
Os 2,1. 26 ἠγαπημένην ἠγαπημένην· καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ
Is 10,22.23. 27 κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.« Ἠσαΐας δὲ

---

15 καθαπερ B Orig | *16* ελεωντος ℵ A B*D al., ευδοκουντος L | *17* και οπως αν F G | *18* θελει 1°] + ο θεος DE 69 | *19* τι] — ουν BDEFG | *20* πλασας Dgr] gr | *22* om. ηνεγκεν FG de | εις σκευη FG de | *23* om. και B 47 mg al. vg | δοξης] χρηστοτητος P | *25* om. εν B | *26* ου] ω ℵ* | ερρ. αυτοις] αν κληθησονται FG d, om. αυτοις B syp | κληθησ.] + ουτοι P (71. 73 arm)

κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· » ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ
κατάλειμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ 28
συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.« καὶ 29 Is 1,9.
καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· »εἰ μὴ κύριος Σα-
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα
ἂν ἐγεννήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.«
Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιο- 30
σύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ
τὴν ἐκ πίστεως· Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιο- 31
σύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. διὰ τί; ὅτι οὐκ 32
ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ
λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται· 33 Is 8,14. 28,16
»ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ
πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται.«

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ 10
ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν.
μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, 2
ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ 3
θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆ-
σαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ 4
τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιο- 5 Lv 18,5.
σύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ποιήσας ἄνθρωπος
ζήσεται ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη 6
οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς
ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χρι-
στὸν καταγαγεῖν· ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν 7
ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀν-

---

27 υπολειμμα ℵ* A B (47) | 28 συντεμν.] + εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον D E F G K L P al. vg | 31 νομον 2°] + δικαιοσυνης F K L P vg sy | 32 εργων] + νομου D E K L P al. sy | προσεκ.] + γαρ E K L P sy | 33 και πας ο πιστ. K L P al. vg sy^h | ου μη καταισχυνθη D E F G | 10,1 αυτων] του ισραηλ εστιν K L al. | 3 ιδιαν] + δικαιοσυνην ℵ F G K L sy | 5 γραφει οτι την δικ ℵ* A D* al. vg | om. ανθρωπ. F G sy^p | εν αυτοις D E F G K L P al. sy

Dt 30 14. 8 αγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; »ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά
ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου·«
τοῦτ᾽ ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.
9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον
Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ
10 θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρ-
Is 28,16. 11 δίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ
ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφή·
»πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσε-
12 ται.« οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν
Joel 3 5. 13 εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν· »πᾶς
γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σω-
14 θήσεται.« πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ
ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκου-
s 52,7 15 σαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος;
πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς
γέγραπται· »ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελι-
Is 53,1 16 ζομένων ἀγαθά.« Ἀλλ᾽ οὐ πάντες ὑπήκου-
σαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει· »κύριε,
17 τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;« ἄρα ἡ πίστις
ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ.
Ps 18,5 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε· »εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς
τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.«
Dt 32,21. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς
λέγει· »ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει,
Is 65,1. 20 ἐπ᾽ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.« Ἡσαΐας
δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· »εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερω-

---

8 λεγει] + η γραφη DE al. (> η γρ. λεγει FG) | 9 ομολ.] + το ρημα B 71 Clem | οτι κυριος ιησους B Clem Hil Aug | 11 γραφ.] + οτι 38 al. sy | ου] + μη DEFG | 14 πως δε ακουσονται ℵ* DEFG al. | 15 καθ-ωσπερ B | ποδες] + των ευαγγελιζομενων ειρηνην DEFGKLΠ al. vg sy | τα αγαθα ℵ* KL al. | 16 fin.] + και ο βραχιων κυριου τινι απεκαλυφθη 4. 31 17 χριστου] θεου AKLP al sy, om. FG Hil. | 20 om. αποτολμα και D* EFG | εν τοις (bis) BD*

τῶσιν.« πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· »ὅλην τὴν 21 Is 65,2.
ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.« Λέγω οὖν, μὴ 11
ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος
Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς 2 1 Rg 19,10.14
τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν
Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; »κύριε, τοὺς προφήτας σου 3 1 Rg 19,10.
ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν,
κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν
μου.« ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; 4 1 Rg 19,18.
»κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵ-
τινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.« οὕτως οὖν 5
καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λίμμα κατ᾽ ἐκλογὴν χάρι-
τος γέγονεν· εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ 6
ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. Τί οὖν; ὃ ἐπι- 7
ζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ
ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθὼς 8 Is 29,10.
γέγραπται· »ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατα-
νύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ
μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.« καὶ 9 Ps 68,23.24.
Δαυὶδ λέγει· »γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς
παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς
ἀνταπόδομα αὐτοῖς, σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλ- 10
μοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐ-
τῶν διὰ παντὸς σύνκαμψον.« Λέγω οὖν, μὴ 11
ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐ-
τῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς
τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα 12

---

21 επι λαον DE Clem | om. και αντιλεγ. FG Hil | **11**,*1* τον λαον] την κληρονομιαν FG Ambr | αυτου] + ον προεγνω AD* 76 Aug | *2* fin.] + λεγων ℵ*L al. syp | *6* fin.] + ει δε εξ εργων ουκετι εστιν (om. εστ. B) χαρις, επει το εργον ουκετι εστιν εργον (χαρις B) ℵcBL al. (48. 57 al.) sy | *7* επεζητει FG al. de vg sy | *8* καθαπερ ℵB | *9* τραπ. αυτ.] + ενωπιον αυτων 4 syp | om. και εις θηρ. 73 syp

αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν
πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μὲν
οὖν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν
14 μου δοξάζω, εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα
15 καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις εἰ
16 μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ
τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ
ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συν-
κοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας
18 ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλ᾽
19 ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα
20 ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλά-
σθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλο-
21 φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ
φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο [μήπως] οὐδὲ σοῦ
22 φείσεται. ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν
θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ
σὲ χρηστότης θεοῦ. ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρη-
23 στότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν
μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται·
δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐ-
24 τούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης
ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς
καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν
25 ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. Οὐ γὰρ θέλω
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα
μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ

---

13 δε] γαρ DEFGL al. vg | om. ουν L al de vg syh, om. μεν ουν DEFG al. | *17* om. και 2o ℵBC, om. και της ριζης D*FG | *20* υψηλα φρονει ℵAB | *21* om. μηπως ℵABCP al. | *22* πεσ. αποτομιαν ... σε χρηστοτητα (D FGL al. vg | om. θεου 2o FGL al. sy | *25* πωρωσις] caecitas lat (cf. Marc. 3, 5; Rom. 11, 7 etc.)

μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλή-
ρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ 26 Is 59,20.
σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· »ἥξει ἐκ Σιὼν
ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.
καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν 27 Jr 31,33.34
ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.« κατὰ μὲν τὸ 28
εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκ-
λογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ἀμεταμέλητα 29
γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ.
ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν 30
δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, οὕτως καὶ 31
οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ
αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν. συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς 32
τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας
ἐλεήσῃ. Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώ- 33
σεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ
καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. »τίς γὰρ ἔγνω 34 Is 40,13
νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται 35
αὐτῷ;« ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς 36
αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας·
ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκ- 12
τιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν
θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν
λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε 2
τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνα-
καινώσει τοῦ νοὸς [ὑμῶν], εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ
εὐάρεστον καὶ τέλειον.

Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι 3

---

30 γαρ] + και L al. (e vg) | *31* om. νυν 1° 76. 115 d | νυν 2°] υστερον 5. 17. 93 | *32* τους παντ. 1°] τα παντα (D)FG e vg | *36* αιων.] + των αιωνων FG Cypr Hil syp | **12**,*1* > τω θεω ευαρ. ℵ* AP vg | *2* συνσχηματιζεσθαι . . . μεταμορφουσθαι ADFG al. | νοος] + υμων ℵELPfg vg | *3* χαρ.] + του θεου L 5 al. Aug syh

παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ
δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν,
ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως.
4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν,
τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν,
5 ᵎ οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ
6 δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρί-
σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα,
εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πί-
7 στεως· ᵎ εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ
8 διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρακαλῶν,
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ
προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 ᵎ ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονη-
10 ρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς
ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προ-
11 ηγούμενοι, ᵎ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-
12 ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, ᵎ τῇ ἐλπίδι
χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ
13 προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοι-
14 νωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε
τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ κατ-
15 αρᾶσθε. χαίρειν μετὰ χαιρόντων, [καὶ] κλαίειν
16 μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρο-
νοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς
ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι
17 παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀπο-
διδόντες· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
18 ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων
Dt 32,35. 19 ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦν-
τες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέ-
γραπται γάρ· νέμοι ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,

5 om. εσμεν FG | 7 ειτε ο διακονων 1. 37 al. ειτε διδασκαλειαν A | 8 om. ειτε D* E F G vg | 9 αποστ.] μισουντες FG | 11 κυριω] κυριω D* F G 5 (cf. Hier. ep. 27 ad Marcell.) | 13 χρειαις] μνειαις D* F G Hil Aug | 14 om. υμας B 47. 67 | 15 om. και ℵ B D* F G al. vg syhm 16 φρον. 1°] + αγαπητοι P | 17 καλα] + ου μονον ενωπιον του θεου αλλα και F G d vg .

λέγει κύριος. ἀλλ' ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, 20 Prv 25,21.22.
ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο
γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ.« μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ 21
νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Πᾶσα ψυχὴ 13
ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ
θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος 2
τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ
δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. οἱ 3
γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ
ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν
ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον
ἐξ αὐτῆς· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ 4
ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ
εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός
ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν 5
ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο 6
γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν
εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε πᾶσιν 7
τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ
τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
τιμὴν τὴν τιμήν. Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ 8
τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ »οὐ μοιχεύσεις, οὐ 9 Ex 20,13—17.
φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις,« καὶ Lv 19,18.
εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνα- Dt 5,17.
κεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· »ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν.« ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν 10

---

20 inc. *εαν ουν* EL al. | **13**,*1* inc. *πασαις εξουσιαις υπερ. υποτασσεσθε* D*FG Ambrosiast | *υπο* 1°] *απο* DEFG | *ουσαι*] + *εξουσιαι* ELP al. sy | *υπο* 2°] *απο* FG | *3 των αγαθων εργων α. των κακων* EL al. sy | *4* om. *σοι* Fgr(igr | om. *εις οργην* D*FG 177 | *5 διο υποτασσεσθε* DEFG w | *8 οφειλοντες* ℵ* 4 Orig | *9 το*] *γεγραπται* FG Ambr | *κλεψ.*] + *ου ψευδομαρτυρησεις* ℵP al. sy^h | om. *εν τω* 2° BFG vg | *ως εαυτον* FGLP al.

οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη
11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς
ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
12 σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν,
ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα
τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φω-
13 τός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν,
μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελ-
14 γείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν
κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρό-
νοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.
14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε,
2 μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει
3 φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ
ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, ὁ δὲ
μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω, ὁ θεὸς γὰρ
4 αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθή-
5 σεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. ὃς
μὲν [γὰρ] κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληρο-
6 φορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ·
καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ
θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
7 εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ,
8 καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· ἐάν τε γὰρ ζῶμεν,
τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυ-
ρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε
9 ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο

---

10 ον κατεργαζεται D* 2 al. | ουν] δε D*FG | *12* απβαλωμεθα D*EFG | και ενδυσωμ. FGL al. vg | οπλα] εργα ADE al. | *13* εν ερισι και ζηλοις B (Cypr) Ambr | *14* του χριστον ιησουν B Clem | εν επιθυμιαις FGde vg | **14** *1* λογισμων 3. 37 al. | *2* εσθιετω D*FGe vg arm | *4* κυριος] θεος DEFGL al. vg syp | *5* om. γαρ BDEFG al. sy | *6* φρονει] + και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει C³LP al. sy | fin.] + και ουδεις αυτω στρατευεται 17 | *8* αποθνησκομ.] αποθνησκωμ. ℵBCL al

γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν [καὶ ἀνέστη] καὶ ἔζησεν,
ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ 10
τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξου-
θενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησό-
μεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. γέγραπται γάρ· »ζῶ 11 Is 45,23 49,18
ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.«
ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει 12
τῷ θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ 13
τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα
τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι 14
ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ
μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.
εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι 15
κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου
ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ 16
βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ 17
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις,
ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ 18
εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.
ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς 19
οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ ἕνεκεν βρώ- 20
ματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν
καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσ-
κόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ 21
πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει.

---

9 om. *και ανεστη* ℵ* A B C al., om *και εζησεν* F G vg | > *εζησεν . . απεθανεν . . ανεστη* D E | *10 θεου*] *χριστου* L P al. sy | *11 οτι*] *ει μη* D^gr F^gr g | *12* om. *ουν* B D* F G P* syp *αποδωσει* B D* F G 39 | om. *τω θεω* B F G al. Cypr Aug | *13* om. *προσκομμα . . . η* B syp | *16 ημων* D E F G | *17 βρωσεις και ποσεις* A F^gr G^gr *18 εν τουτοις* E L al. sy | *δοκιμοις* B G^gr (77) | *19 διωκωμεν* C D E al. f vg | fin.] + *φυλαξωμεν* D E F G vg | *20 καταλυειν* F G, *απολλυε* ℵ* | *καθαρα*] + *τοις καθαροις* ℵ^c | *21 προσκοπτει*] *λυπειται* ℵ* P | fin.] + *η σκανδαλιζεται η ασθενει* B D E F G L P al. vg sy^h

22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐν-
ώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυ-
23 τὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν
φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ
15 ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν. Ὀφείλομεν
δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-
2 των βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος
ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς
Ps 68,10 3 οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν·
ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· »οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν
4 ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.« ὅσα γὰρ προ-
εγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη,
ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρα-
5 κλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ
θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη
ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
6 Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξά-
ζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ.
8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περι-
τομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς
Ps 17,50. 9 ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ
ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· »διὰ
τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ
Dt 32,43. 10 ὀνόματί σου ψαλῶ.« καὶ πάλιν λέγει· » εὐφράν-
Ps 116,1 11 θητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.« καὶ πάλιν·
»αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον, καὶ ἐπαινε-
Is 11,10. 12 σάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.« καὶ πάλιν

22 om. ἣν DEFGLP vg sy | om. ενωπ. τ θεου ℵ* 20 al. 23 fin (= ℵBCD*E f vg syP) + 16, 25 27 L al. (AP 5. 17) syh 15 2 ημων FGP al. 4 προεγρ.] εγραφη BdefG vg. — παντα BP 14 al. | om δια 2° DEFGP al. | fin] + της παρακλησεως B Clem | 5 ιησ. χριστ. ℵAC*FP al. vg sy | 7 ημας BD*P al. | > γενεσθαι BCD*FG arm | 9 εθνεσι] + κυριε 1. 5. 11 al. syh > ψαλω τω ον. σ. DgrEgrG 11 παλιν] + λεγει BDEFG sy | επαινεσατε FGLP al.

Ἡσαΐας λέγει· »ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη
ἐλπιοῦσιν.« Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι 13
ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν,
εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου.

Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ 14
περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθω-
σύνης, πεπληρωμένοι πάσης [τῆς] γνώσεως,
δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. τολμηρότερον 15
δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων
ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ
θεοῦ [1] εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ 16
εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσ-
δεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ἔχω οὖν 17
καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν·
οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο 18
Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ
ἔργῳ, [1] ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν 19
δυνάμει πνεύματος θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερου-
σαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπλη-
ρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. οὕτως δὲ 20
φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνο-
μάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον
οἰκοδομῶ, [1] ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· »οἷς οὐκ 21 Is 52,15
ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκη-
κόασιν συνήσουσιν.«

---

13 πληροφορησαι υμας εν παση χαρα και ειρηνη B(FG vg) | *14* om. και αυτοι DEFG | αγαθοσ.] αγαπης και FGde (vg) | αλλους L al. | *15* τολμηροτερως AB | υμιν] + αδελφοι DEFGLP vg sy | απο του ℵBF | *16* ειναι] γενεσθαι DgrEgrGgr | om. εις τα εθνη B | om. ευπροσδ. FG | *17* τη· καυχ. BDEFG 37 | *18* τολμω B lat syp | ειπειν DgrEgr|gr Ggr | δι εμου λογων εις ακοην B | *19* θεου] αγιου ACD* EFG vg syhm. om. B | ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μ. τ. ιλλ. και κυκλω DEFG | *20* φιλοτιμουμαι BD* FGP | *21* > οψ. οις ουκ B 37

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν
23 πρὸς ὑμᾶς· νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς
κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν
24 πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, ὡς ἂν πορεύωμαι
εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος
θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι
ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.
25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν
26 τοῖς ἁγίοις. ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα
κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν
27 ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ηὐδόκησαν γάρ, καὶ
ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς
αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν
28 τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν
ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρ-
πὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν·
29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι
30 εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος,
συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ
31 ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπει-
θούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ
εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένη-
32 ται, ἵνα ἐν χαρᾷ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς διὰ θελη-
33 ματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς
τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

---

22 τα πολλ.] πολλακις BDEFG | 24 σπαν.] + ελευσομαι προς υμας L al. syh | 25 διακονησαι DeFG vg | 26 μακεδονες και αχαιακοι νωνιαν FG | 28 ουν] + αρα FgrG | 29 inc. γεινωσκω γαρ FG de syp | om. ερχ. FG | πληροφοριαι D*FG | ευλ.] + του ευαγγελιου του L al. sy | 30 om. αδελφ B 76 | δια του] + ονοματος του L 74 al. | om. ημων 17 | υπερ εμου] υμων FG d | 31 διακ.] δωροφοριαι BD*FG e Ambrosiast 32 ελθω . . . και συν. DEFGLP al. vg | θεου] κυριου ιησου B. ιησου χριστου ℵ*. χρ ιησ. DEFG συν. υμ.] αναυυξω μεθ υμων DEFG, om. B 33 om. vers. 48 | ειρ] + ηνω D*EFG lat syp | om. αμην AFG al.

Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, 16
οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς,
ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, 2
καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγ-
ματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη
καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.
Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συν- 3
εργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς 4
ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς
οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν 5
ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν
μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν.
ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς 6
ὑμᾶς. ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς 7
συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές
εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ
ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμ- 8
πλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε 9
Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ
Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε Ἀπελ- 10
λῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς
ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα 11
τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε 12
Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν
κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε 13
Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέ- 14

---

16 1 om. δε D*FG | υμων AFgrGP al. | ουσαν] + και BC* 47 | 3 fin.] + και την κατ οικον αυτων εκκλησιαν (om. vers 5a) D*EFG | 5 αχαιας DcLP al. sy | εν χριστω DEFG vg | 6 μαριαμ ℵDEFGL lat | εν υμιν DEFgrG vg, εις ημας L al. | 7 οι—γεγον.] τοις προ εμου DEFG | fin.] + ιησου DEFG | 8 αμπλιαν DELP al. sy | om. μου BFgr | 9 ημων] μου 32 d Ambrosiast | χριστω] κυριω CDEFG al. arm | 12 om. ασπ. περσ.—κυρ. AFG

γοντα, Ἑρμῆν. Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς
15 σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ
Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπά-
ζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς
τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν δι-
δαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε
18 ἀπ' αὐτῶν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χρι-
στῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ
διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν
19 τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ
εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω
δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
20 ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
ἐν τάχει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου,
καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγ-
22 γενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ
23 γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς
Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας.
ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πό-
λεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

---

15 ιουνιαν C*FG | νηρεαν AFG | ολυμπειδα FG, ολυμπιαν DE, olympiadem lat | *16* om. vers. (cf. vers. *21*) EFGd | *17* inc. ερωτω DE | σκοπ.] ασφαλως σκοπειτε DEFG | εμαθ.] + λεγοντας ι DEFG | *18* και ευλ.] και ευγλωττιας 109, και καινης απατης 42. 238, om. D*EFG al. | *19* om. μεν BDEFGL al. vg | *20* om. χριστου ℵB | om. η χαρ. — μεθ υμων DEFG (cf. v. *21*) | *21* ασπαζονται EL al. syp | om. μου 1° B 67 | fin.] + και αι εκκλησιαι πασαι του θ.ου DEFG (cf. v. *16*) | *22* τερεντιος 7 | *23* ολαι αι εκκλησιαι FG | fin.] + η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην DEFGL (cf. v. *20*)

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ 25
εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ,
κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις
σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γρα- 26
φῶν προφητικῶν κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου
θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη
γνωρισθέντος, [1] μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 27
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ἀμήν.

25—27 om. Marcion D* FgrG al. (cf. *14, 23*) | *25* 〉 χρ. ιης. B | *26* προφ.] + και της επιφανειας του κυριου ημων ιησου χριστου Orig Codd. ap. Hier. | *27* ω] αυτω P 31. 54, om. B 33. 72 f syp | om. των αιων. ℵ C al. | αμην] η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην P 17. 80 Ambrosiast syp

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ
2 θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς [1] τῇ ἐκ-
κλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγια-
σμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε
3 καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν
ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χρι-
5 στῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ,
6 ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, [1] καθὼς τὸ μαρ-
7 τύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, ὥστε
ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκ-
δεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν
8 Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέ-
λους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν
9 Ἰησοῦ Χριστοῦ. πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε
εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ
αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα,

1,1 om. κλητος ADE | > χρ. ιησ. BDEFG al. 2 > ιησου τη ουσ. εν κορ. BD*EFG | 4 om. μου ℵ*B | om. του θεου A al. | ὁ μαρτ] κηρυγμα 12. 67 mg χριστ.] θεου B*FG arm | 8 αχρι τελ. DEFG | ημερ.] παρουσια DEFG (vg) | om. χριστου B | 9 δι] vg DgrFgrGgr

ἤτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν
τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, 11
ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν
εἰσιν. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· 12
ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ
Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; 13
μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ
ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχαριστῶ τῷ 14
θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον
καὶ Γάϊον· ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα 15
ἐβαπτίσθητε. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ 16
οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ 17
εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ
κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυ- 18
μένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν
δύναμις θεοῦ ἐστιν. γέγραπται γάρ· »ἀπολῶ 19 Is 29,14.
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν
συνετῶν ἀθετήσω.« ποῦ σοφός; ποῦ γραμμα- 20
τεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ
ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ 21
κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ
θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι
τοὺς πιστεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα 22
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς 23
δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰου-
δαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, αὐτοῖς 24
δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. ὅτι τὸ 25
μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν,
καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀν-

---

11 om. *μου* C* d | *13* *μη μεμεριστα* 10. 39 al. Opt syp | *υπερ*] *περι* BD* | *14* om. *τω θεω* ℵ*B 67 | *15* *εβαπτισα* DEFGLP al. syp | *16* om. *αλλον* FG d e | *18* om. *ημιν* Marcion FG d e Cypr Hil | *20* *κοσμ.*] + *τουτου* EFGL al. lat sy | *21* om. *γαρ* FG al.

26 θρώπων. Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ
27 πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ
μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισ-
χύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
28 ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ
τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξ-
ελέξατο ὁ θεὸς [καὶ] τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
29 καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ
30 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ,
δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις,
Jr 9,22.23. 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· »ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
καυχάσθω.«

2 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ
καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν
2 τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι
ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυ-
3 ρωμένον. κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν
4 τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος
μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας
λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνά-
5 μεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
6 πων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. Σοφίαν δὲ λαλοῦ-
μεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος
τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου
7 τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν
ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρι-
8 σεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· ἣν
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνω-
κεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς
cf. Is 64,3. 9 δόξης ἐσταύρωσαν· [1] ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· »ἃ

---

26 γαρ] ουν DgrEgrFG 21 | om. ου πολλ. δυν. FgrG | 28 αγενη] ασθενη ℵ* | 29 του θεου] αυτου Marcion C* al. vg sy | 2.1 μαρτ] μυστηριον AC al. Ambr Aug | 4 πειθ] + ανθρωπινης ACLP al. syh om. λογοις FgrGgr 74 al. | αποδειξ.] αποκαλυψει DE 6 om. ουδε τ. αρχ. τ αιωνος τουτου FG al.

ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκου-
σεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.« 10
ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος·
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ
θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώ- 11
που εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ;
οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ 12
κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα
ἡμῖν· ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρω- 13
πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύ-
ματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.
ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύ- 14
ματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν, καὶ
οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνε-
ται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, 15
αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. »τίς γὰρ 16 Is 40,13
ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν;« ἡμεῖς
δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν. Κἀγώ, ἀδελφοί, 3
οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. γάλα 2
ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε.
Ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε, ἔτι γὰρ σαρκικοί 3
ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ
σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, 4
ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;

---

10 δε] γαρ B 37 al. | πνευματος] + αυτου DEFGL al. vg sy | *11* om. ανθρωπων A 17 | om. του ανθρ. 2ο FG | *12* κοσμ.] + τουτου DEFG arm | *13* om. α FgrGgr | πνευμ.] + αγιου ELP al. syh | πνευματικοις] -κως B 17 | *14* om. του θεου 2. 61 syp | *15* om. vers. ℵ* | om. μεν ACD*FG vg syp | *16* χριστ.] κυριου BD*FG | 3,*1* σαρκικοις EFGLP al. | *3* om. ετι 1ο B | σαρκινοι (bis) D*FG | ερις] + και διχοστασιαι DEFGL al. sy | *4* ανθρ.] σαρκικοι LP al. sy | fin.] + και κατα ανθρωπον περιπατειτε P

5 [1]τί οὖν ἐστιν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι
δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν.
6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς
7 ηὔξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ
8 ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ
ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν
9 λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. θεοῦ γάρ ἐσμεν
συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.
10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς
σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ
ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδο-
11 μεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι
παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.
12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον,
ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλά-
13 μην, ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ
γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται,
καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον, ὁποῖόν ἐστιν, τὸ πῦρ αὐτὸ
14 δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδό-
15 μησεν, μισθὸν λήψεται· εἴ τινος τὸ ἔργον κατα-
καήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται,
16 οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς
θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;
17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-
τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν,
οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σο-
φὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γε-
Job 5,12.13. 19 νέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ
κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν. γέ-
γραπται γάρ· »ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν

5 τι (bis)] τις DgrEgrFgrGgrLP al. sy | > παυλ. . . . απολλ. L al. sy | απολλω FG 37 lat | αλλ η διακονοι LP al. Opt sy | 12 θεμελ.] + τουτον DELP al. vg sy | χρυσον αργυρον ADELP al. lat | 13 εκαστ.—γενησ] ο ποιησας τουτο το εργον φανερος γενηται D* e Ambrosiast | om. αυτο ℵDEL al. vg syh | 16 > εν υμιν οικ. BP al. | 17 φθερει τουτ.] φθειρει αυτον DgrEgrFgrGgr | 18 εξαπ.] + κενοις λογοις DE al.

τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν·« [1]καὶ πάλιν· »κύριος 20 Ps 93,11.
γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι.« ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν 21
ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, [1]εἴτε Παῦ- 22
λος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε
ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, [1]ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ 23
θεοῦ. Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος 4
ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστη-
ρίων θεοῦ. ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονό- 2
μοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλά- 3
χιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ
ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνα-
κρίνω· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ 4
ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύ-
ριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως 5
ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ
σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρ-
διῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ. Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημά- 6
τισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν
ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ
εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.
[1]τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; 7
εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;
ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· 8
χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασι-
λεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.
δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- 9
τους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον
ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώ-
ποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνι- 10
μοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·

---

20 σοφ.] ανθρωπων Marcion 3. 17 al. | *21* ανθρωπω Marcion FG Aug | **4**,*2* ωδε] ο δε EL al. | ζητ.] τι ζητειτε ℵ* | *5* om. ος D*EFG Aug | *6* υπερ ο DEFGL al. syp | γεγρ.] + φρονειν LP al. sy | om. μη 2ο DE (vg) | *9* γαρ] + οτι ELP al. sy

11 ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι
ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύο-
12 μεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν [1] καὶ κο-
πιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδο-
ρούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα.
13 [1] δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικα-
θάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περί-
14 ψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω
ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν.
15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ
16 διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. παρα-
17 καλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ τοῦτο
αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον
ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς
ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ,
καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.
18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθη-
19 σάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν
ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν
20 πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἐν
21 λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. τί
θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
πνεύματί τε πραότητος;

5 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη
πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά
2 τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι
ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ
3 μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; ἐγὼ μὲν
γάρ, ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι,
ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργα-

11 γυμνιτευομ. ℵBC al. | *14* νουθετω BDEFGL al. vg | *16* fin.] + καθως καγω χριστου 10. 31 al. *17* om. αυτο ℵ*BCDEFGL al. vg syp | χριστω] κυριω D*FG. + ιησου ℵC 5. 6 al. syh | *21* πραυτητος ABC(?) al. | **5**.*1* εθν.] + ονομαζεται LP al. sy | *2* εξαρθη L al. | πραξ.] ποιησας BDEFGLP al. lat *3* ως απων Marcion EFGLd syh

σάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] 4
Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-
ματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλε- 5
θρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ καύ- 6
χημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. καὶ
γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ὥστε ἑορτά- 8
ζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας
καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ
ἀληθείας. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ 9
συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ πάντως τοῖς πόρ- 10
νοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ
ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ
τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ 11
συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος
ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοί-
δορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συν-
εσθίειν. τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ 12
τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς 13
κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον 6
κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν
ἁγίων; ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον 2
κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε 3
ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; βιω- 4
τικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθε-
νημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

---

4 om. ημων 1° ℵA al. Lucif sy^{h} | ιησ. 1°] + χριστου ℵEFGLP al. vg sy | *5* om. ιησου Marcion B al. | *6* om. ου Lucif Ambrosiast | ζυμοι] δολοι D* | *7* εκκαθ.] + ουν CLP al. sy^{h} | ημων] + υπερ ημων LP al. sy | *8* πορνειας Fgr Ggr | *10* inc. και ου π. LP al. sy^{h} | η αρπ. EL al. vg sy | *12* μοι] + και Dgr Egr L al. sy^{h} | *13* και εξαρειτε EL al. sy | **6**,2 om. η EL al. sy^{h}

5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν
ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ
6 μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
7 ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων· ἤδη
μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδι-
8 κεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ
ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελ-
9 φούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν
οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι
οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
10 οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκ-
ται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἁρπαγες βασι-
11 λείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. καὶ ταῦτά τινες
ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν]
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ
ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει.
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσο-
13 μαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ
κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ
ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ
14 ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ
θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ
15 διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ
σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ
μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γέ-
Gn 2.24 16 νοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ
ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς
17 σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν

---

5 ενι] εστιν DEFG al. lat | om. ουδεις D*E | ανακριναι ℵ al. | ο fin.] — και ου επι αγιων om. verses 7—14 FG | 7 om. ουν ℵ*D* al. lat syh | εν υμιν f Cypr vg | κριμα ℵ al. | 8 ταυτα L al. syh | 10 ου κληρονομ. LP al. | 11 om. ημων ℵADEL al. syh | 14 εξεγερει] εξηγειρεν B 67 am fuld | 15 inc. η ουκ FG | ημων ℵ*A | αρα P 47. 67 al., η αρα FG | τα μελη] το σωμα 17 | 16 om. η DgrEgrKL al. syh

πνεῦμά ἐστιν. φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ- 18
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώμα-
τός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ 19
ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ
θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ 20
τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναι- 7
κὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος 2
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον
ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν 3
ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ 4
γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλ' ὁ
ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος
οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλ' ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε 5
ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν
ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ
τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγ- 6
γνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. θέλω δὲ πάντας ἀν- 7
θρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος
ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ
οὕτως.

Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν 8
αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ· εἰ δὲ οὐκ ἐγκρα- 9
τεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γα-
μεῖν ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παρ- 10
αγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ
ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, — ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, 11

---

19 τα σωματα L 17 al. sy^{h} | *20* δη] αραγε Method. et portate (αρατε) fg Tert Cypr Lucif Ambr, om. ℵ* lat sy^{h} | fin.] + και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου KLP 37 al. sy | **7**,*1* εγρ.] + μοι ADEFGKLP al. sy | *2* την πορνιαν FG vg sy | om. και εκαστ.—εχετω FG al. | *3* την οφειλομενην ευνοιαν KL al. sy | *5* τη] + νηστεια και τη KL al. sy | ητε] συνερχησθε KLP al. (fg vg sy) | *7* δε 1º] γαρ BKLP al. sy | *9* γαμειν] γαμησαι BDEFGK al. | *10* χωριζεσθαι ADEFG

μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, —
12 καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. τοῖς δὲ λοιποῖς
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα
ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
13 τοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα
ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
14 τῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ἡγίασται γὰρ ὁ
ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ
γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα
15 ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. εἰ δὲ
ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλω-
ται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν
16 δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας,
γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ
17 τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν
ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως
περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
18 πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλή-
θη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί
19 τις; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν,
καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν. ἀλλὰ τήρησις
20 ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη,
21 ἐν ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι
μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέ-
22 σθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς
δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ
23 ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. τιμῆς
ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

---

13 ητις] ει τις ℵD*FGP al. e vg | ουτ.] αυτος EKL al. sy | τον ανδρα] αυτον (ℵ) KLP al. syh | *14* γυναικι] + τη πιστη DEFG vg syh | αδελφω] ανδρι KL al. vg sy. — τω πιστω Ambrosiast vg syp | νυν δε] νυνι DEFG | *15* ημας BDEFGL al. vg sy | *17* inc. η μη 18. 22 al. syhm | μεμερικεν ℵB | > θεος . . κυριος KL al. syh | διατασσ.] διδασκω D*EFG lat | *19* om. και η ακρ. ουδ. εστ. FG 31 al. | *22* κυριου] χριστου 17 ομοι.] + και KL al. syh

ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέ- 24
τω παρὰ θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ 25
ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυ-
ρίου πιστὸς εἶναι. Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν 26
ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ 27
ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει
γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, 28
καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν
δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν
φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς 29
συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχον-
τες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ κλαί- 30
οντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ
χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατ-
έχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ 31
καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κό-
σμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. 32
ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ
τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κό- 33
σμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί, καὶ μεμέρισται. 34
καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ
τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ
τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς 35
τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον
ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ
εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ 36
τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει,
ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι,
ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.

---

24 ⟩ αδελφ. εν ω DEFG Ambrosiast | εκληθητε Der | om. παρα θεω 13. 26 | *28* γαμησης] λαβης γυναικα DEFG | *29* αδελφ.] + οτι DEFG al. sy | *31* κοσμον] + τουτον D*FG al. | παραχρωμενοι L | *32* κυριω] θεω FG vg | *34* om. και 1° EFGKL al. | om. τα του κοσμου B (Tert?) | *35* συμφερον EFGKLP al. | *36* γαμειτω D*FG Aug syp

37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ
ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου
θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρ-
δίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει.
38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον κα-
λῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει.
39 Γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς·
ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει
40 γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ
ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην·
δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες
γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη
2 οἰκοδομεῖ· εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω
3 καθὼς δεῖ γνῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
4 οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως
οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον
5 ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ
γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι
6 πολλοί, [1] ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ
πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰη-
σοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'
7 αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ
συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον
ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα
8 μολύνεται. βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ

---

38 εκγαμιζων (bis) K al. | om. την εαυτ. παρθ. KL al. Aug | ποιει] ποιησει B | 39 δεδ.] + νομω EFGLP al | δε] + και FgrGgrL al. syh | αποθανη A syhm | γαμηθη FG lat | 40 δε 2° γαρ B 4 al. Ambr syh | 8,2 ει] + δε DEFGKL al. sy | ειδεναι KL al. | ουπω] ουδεπω ουδεν EKL al. sy | εδει 17 | 4 θεος] + ετερος KL al. sy | 6 om. αλλ B | fin.] + και εν πνευμα αγιον εν ω τα παντα και ημεις εν αυτω 55. 72 al. Greg-Nyss | 7 συνηθ] συνειδησει DEFGL al. vg sy | δ παριστησιν DELP al. vg

θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε
ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν. βλέπετε δὲ μή πως 9
ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη προσκόμμα γένηται τοῖς
ἀσθενέσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν 10
ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ
εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν 11
ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπ-
έθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελ- 12
φοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθε-
νοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα 13
σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα
εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδα-
λίσω.

Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; 9
οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ
ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ 2
εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς
μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. Ἡ 3
ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη.
μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ 4/5
οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν,
ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ
κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας 6
οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; τίς στρα- 7
τεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς
ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς
ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα 8

---

8 ουτε εαν φαγ. περισσευομεν ουτε εαν μη φαγ. υστερουμεθα ℵA*DEFGLP al. | *10* om. σε BGF vg | *11* inc. και απολειται EFGL al. vg sy | *13* om. μου (bis) FG | **9**.*1* ⟩ αποστ. . . . ελευθ. DEFGKL al. | χριστον ιησ. FG Tert Aug, ιησ χριστ DEKLP al. syp | *2* μου της] της εμης DEFGKLal. | *5* αδελφας γυναικας FG Tert Hil Hier | *7* εκ του καρπου EKL al. sy | εσθιει 1°] + και πινει DEFG | om. η BDEFG al. vg syh | της ποιμνης] αυτης D*FG al. Aug

Dt 25,4. 9 λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ἐν γὰρ τῷ
Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· »οὐ φιμώσεις βοῦν
10 ἀλοῶντα.« μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ;[1] ἢ δι'
ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι
ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ
11 ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν
τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν
12 τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξου-
σίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρη-
σάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ. ἀλλὰ πάντα στέγομεν
ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
13 Χριστοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι
τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;
14 οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
15 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· ἐγὼ δὲ
οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι
μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κε-
16 νώσει. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι
καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ
17 μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. εἰ γὰρ ἑκὼν
τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκο-
18 νομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός;
ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέ-
λιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου
19 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάν-
των πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
20 κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰου-
δαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον

---

8 λαλ.] λεγω DEFG al. vg | 9 εν—γεγρ.] γεγρ. γαρ D*EFG Hil κημωσεις B*D*FG | 10 επ ελπ. τ. μετεχ.] της ελπιδος αυτου μετεχειν D*FG (+ επ ελπιδι EKL al.) | 13 om. τα 2° ACEKLP al. d sy προσεδρευ. KL al. | 15 ουδεις] ινα τις CKLP. τις FG 26 | 16 καυχ.] χαρις ℵ*DEFG | 18 μου 1° μοι LP al. Aug syP > εσται μοι D*FG | το ευαγγ. + του χριστου FGKLP al. sy | 19 πλειονας] παντας 44. 109 syh | 20 om. και D* 37 e | om. ως FgrG al.

ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς
ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ 21
ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-
δάνω τοὺς ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν [ὡς] 22
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν
γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. πάντα δὲ 23
ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ
γένωμαι. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες 24
πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βρα-
βεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ 25
ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν
οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ
ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ 26
ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων·
ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, 27
μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γέ-
νωμαι.

Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ 10
πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ
πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες 2
εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ
ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν 3
βρῶμα ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν 4
ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολου-
θούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός, [1] ἀλλ' 5
οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός·
κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι 6
ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυ-
μητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.
μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν· 7 Ex 32,6.
ὥσπερ γέγραπται· »ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ
πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.« μηδὲ πορνεύω- 8 Nu 25,

---

20 om. μη ων — νομον DgrK al. syp | *21* om. τους FGKL al. | *22* om. ως ℵ* ABde vg | παντως τινας] παντας DEFG lat | *23* παντα] τουτο KL al. sy | *24* βραβ.] + εγω δε λεγω υμιν FG | **10**, *1* εβαπτισθησαν ℵACDEFG al. | *3* om. το αυτο ℵ*(A 46) | *7* ανεστη Fgr Ggr | *8* εκπορν. . . . εξεπορν. D*FG

μεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν
9 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπει-
ράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τινες αὐτῶν ἐπείρα-
10 σαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. μηδὲ γογγύ-
ζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπ-
11 ώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ πάντα τυ-
πικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νου-
θεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατ-
12 ήντηκεν. Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ
13 πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀν-
θρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς
πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν
τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.
14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδω-
15 λολατρείας. ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ
16 φημι. Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν,
οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ;
τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
17 τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ
πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου
18 μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα·
οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυ-
19 σιαστηρίου εἰσίν; [1] τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλό-
20 θυτόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; [1] ἀλλ' ὅτι
ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύει· οὐ
θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον
δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετ-

---

9 κυριον] χριστον Marcion DEFGKL al. lat sy | απολλυντο ℵAB *10* γογγυζωμεν ℵDEFG Aug arm *11* om. παντα Marcion AB 17 | τυποι συνεβαινον DEFGL al. | *13* ον καταλαβη FG e vg | εασ.] αφησει DEFG | υπερ ο] + ου FG 123 d | δυνασθαι] + υμας K al. | *16* ευχαριστιας FG al. syp | χριστ. 2°] κυριου D*FG al. e Aug vg | *17* αρτου] — και του ενος ποτηριον DEFG | *20* θυει τα εθνη] θυουσιν Marcion BDEFgrGgr Aug | δαιμονιων κοινωνους ειναι Fgr Ggr

ἔχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν 22
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; Πάντα 23
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζη- 24
τείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ 25
πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
συνείδησιν· »τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλή- 26 Ps 23 1.
ρωμα αὐτῆς.« εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων 27
καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον
ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συν-
είδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν 28
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ
τὴν συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυ- 29
τοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία
μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ 30
χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ
εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε 31
τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρό- 32
σκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶ- 33
σιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ
τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. μιμηταί μου γί- 11
νεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ 2
καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε.
Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κε- 3
φαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ
ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ 4
προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς
ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ 5

---

23 παντα (bis)] + μοι HKL al. sy | 24 fin.] + εκαστος EKL al. sy | 27 απιστ.] + εις δειπνον D*EFG | 28 om. υμιν FG de | ειδωλοθυτον CDEF GKLP al. vg sy^{h} | fin.] + του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης HKL al. sy^{h} | 29 αλλης] απιστου Fgr G de Ambr | 33 > πασιν παντα DE(FG) 11,2 υμας] + αδελφοι DEFGKL al. vg sy | καθως] + πανταχου FG d Ambrosiast | παραδ.] + μου D*FG vg Ambrosiast

γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατα-
καλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
αὐτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.
6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω·
εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι,
7 κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει
κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα
θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν.
8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ
9 ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυ-
10 ναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφεί-
λει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ
11 τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς
12 οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· ὥσπερ γὰρ
ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς
13 γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν
αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατα-
14 κάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ,
15 ἀτιμία αὐτῷ ἐστιν,[1] γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα
αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
16 αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς
τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλη-
σίαι τοῦ θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ
εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε.
18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ
ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
19 πιστεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα
20 [καὶ] οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. Συν-
ερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυ-
21 ριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-

---

6 κειρασθω] + η ξυρασθω B | om. η ξυρ. 37 | *10* εξουσιαν] καλυμμα Iren Hier Aug (Orig) | *14* inc. η ουδε E K L al. syhm | *15* om αυτη 2° D E F^{gr} G^{gr} K L al. | *17* παραγγελλων ουκ επαινω ℵ B E F^{gr} G K L P al. | ησσον] ελαττον F G | *19* om. εν υμιν 1° D* F G e Cypr vg | ινα] + και B D* 37 al. e Ambrosiast vg | *20* om. ουν D* F G e

πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ,
ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ 22
ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ
καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
τας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ
οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, 23
ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν
τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον [1] καὶ εὐχα- 24
ριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μού ἐστιν τὸ
σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [κλώμενον]· τοῦτο ποιεῖτε
εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτή- 25
ριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτή-
ριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι·
τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον 26
τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ
κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλθῃ. ὥστε ὃς 27
ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυ-
ρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ
αἵματος τοῦ κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος 28
ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ
τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρί- 29
μα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα.
διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι 30
καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, 31
οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυ- 32
ρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακρι-
θῶμεν. ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ 33
φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἴ τις πεινᾷ, ἐν 34
οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ
δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

---

22 επαινεσω] επαινω BFG lat | *24* ειπεν] + λαβετε φαγετε KLP al. sy | κλωμ.] θρυπτομενον D* (Cypr f vg), om. ℵ*ABC* 17 al. | *25* om. οσακις εαν πινητε 37. 43 al. (A) | *26* ποτ.] + τουτο EKLP al. sy | *27* αρτ.] + τουτον KLP al. | και πινη A 39 al. sy | *29* πινων] + αναξιως DEFGKLP al. lat sy | fin.] + του κυριου DEFGKLP sy vg | *31* δε] γαρ CKLP al. sy | *34* ει] + δε EKLP al. sy

12 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω
2 ὑμᾶς ἀγνοεῖν. Οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ
3 εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ
γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν
λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰ-
πεῖν· κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦ-
5 μα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς
6 κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ
7 αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἑκάστῳ
δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
8 συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ
9 αὐτὸ πνεῦμα, ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύ-
ματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ
10 πνεύματι,[1] ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ
δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων,
ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσ-
11 σῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ
ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα
13 ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· καὶ γὰρ
ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτί-
σθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι
εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτί-
14 σθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ
15 πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ
εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν
16 ἐκ τοῦ σώματος. καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ

12.1 > αγν αδελφ D*EFG vg | 2 om. οτε FgrGgr de sy. om. οτι K 1 23 al. Aug | αφωνα] αμορφα FgrG | 3 om. λαλων DEFgrG | ιησουν . . . κυριον ιησουν DEGKLP al. | 9 ενι] αυτω ℵDEFGKLP al. | 10 ενεργεια δυναμεως DEFG | διακρισις ℵCD*FGP al. vg | 11 om. ιδια D*FG e vg syp | 12 σωματος] + του ενος DE al. | 13 παντ. 2°] + εις EK al. | πνευμα] πομα 134. 139 al.

παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. εἰ ὅλον 17
τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
ποῦ ἡ ὄσφρησις; νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, 18
ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν.
εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν 19/20
δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ 21
ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω,
ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ
ἔχω· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ 22
σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν,
καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, 23
τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ
ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει,
τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ 24
θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ πε-
ρισσοτέραν δοὺς τιμήν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ 25
σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν
τὰ μέλη. καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει 26
πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συνχαί-
ρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ 27
καὶ μέλη ἐκ μέρους. Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς 28
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον
προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις,
ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνή-
σεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ 29
πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ
πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν 30
ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάν-
τες διερμηνεύουσιν; ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ 31
μείζονα.

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.
Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν 13
ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν

---

24 εχει] + τιμης DEF^{gr} G^{gr} syp | υστερουντι DEFGKL al. | *25* σχισματα ℵD*FGL al. | *26* ειτε 1°] ει τι BFGe vg sy^{h} *27* μερους] μελους D* ef vg sy^{h} | *28* om. επειτα 2° DEFG Hil Ambr | *31* κρεισσονα DEFGKL al. vg | om. και FGde syp

2 ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν
καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶ-
σιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθ-
3 ιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. καὶ
ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν
παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην
4 δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακρο-
θυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ, [ἡ ἀγάπη]
5 οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ,
οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται
6 τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ
7 τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα
8 ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε
ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται·
εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθή-
9 σεται. ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους
10 προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ
11 μέρους καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλά-
λουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζό-
μην ὡς νήπιος· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα
12 τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου
ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον·
ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι
13 καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις,
ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων
ἡ ἀγάπη.

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευμα-
2 τικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν
γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ τῷ θεῷ·
οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·
3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ

---

13. *3* καυχησωμαι ℵAB 17 al. Ephr (cf. Hier) *4* om. η αγαπ. 3° B 17 al. f vg | *5* τα] το μη B Clem | *8* προφητεια καταργηθησεται B γνωσις καταργη-θησεται BD*KL P | *10* τελειον] + τοτε KL al. sy *11* om. δε ℵ*ABD* al. Hil | *12* εσοπτ.] + και L P al. | καθως και] + εγω Fgr G d e Cypr | **14.** *2* γλωσσαις DEFG al. | *3* inc. ει γαρ ο προφ FG d e vg

παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσσῃ 4
ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν
οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ- 5
σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ
προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ
διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. νῦν 6
δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λα-
λῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ
ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν
διδαχῇ; ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε 7
αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις
μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ
κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φω- 8
νὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; οὕτως 9
καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λό-
γον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον;
ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. τοσαῦτα εἰ τύχοι 10
γένη φωνῶν εἰσιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον·
ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι 11
τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρ-
βαρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευ- 12
μάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζη-
τεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ 13
προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσ- 14
εύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται,
ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. τί οὖν ἐστιν; προσ- 15
εύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ
νοῖ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ.
ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν 16
τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ
σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· σὺ 17
μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ
οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν 18

---

4 γλωσσαις DE al. | εκκλ.] + θεου FgrG | *5* εκτ. η ο διερμηνευων FG | *7* τοις φθ.] φθογγου B | *10* om. τοσαυτα DgrFgrG | ουδεν] + αυτων EKL al. g sy | *14* om. γαρ BFgrG al. arm | *16* εν πνευμ. BDEP al. | *17* εταιρος FgrGgr syp | *18* θεω] + μου KL al.

19 μᾶλλον γλώσσαις λαλῶ· ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω
πέντε λόγους τῷ νοί μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους
20 κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελ-
φοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ
κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε.
Is 28,11.12 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι »ἐν ἑτερογλώσσοις
καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ,
καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος.«
22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πι-
στεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ
23 τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συν-
ἐλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λα-
λῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι,
24 οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες προφη-
τεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγ-
25 χεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, τὰ
κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ
οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ,
26 ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν. Τί
οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος
ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει,
γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκο-
27 δομὴν γινέσθω. εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ
δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς
28 διερμηνευέτω· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σι-
γάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.
29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ
30 ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ
31 καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ'
ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν
32 καὶ πάντες παρακαλῶνται. καὶ πνεύματα προ-
33 φητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν

18 γλωσσῃ ℵ A D E F G al. vg | λαλων K L al. | 19 δια του νοος μου K L al. de | 21 ετερων] ετεροις D E F G K L P al. lat | ουδ ουτ.] ουδεπω F gr G e | 25 inc. και ουτω τα κρ K L al. syh | 26 εκαστ.] + υμων D E F G K L al. lat sy | om. διδ εχει A al. | 27 om. και ανα μερ. K 46 al. | 29 ανακρινετωσαν D* F G | 31 ᾳ παντ. καθ ενα D E F G lat syp | 32 πνευμα D E F gr G al.

ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης. Ὡς ἐν πάσαις
ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς 34
ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐ-
ταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ
ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ 35
τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ
ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ἢ ἀφ' ὑμῶν 36
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους
κατήντησεν; Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ 37
πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν ὅτι
κυρίου ἐστὶν ἐντολή· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείται. 38
Ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, 39
καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· πάντα δὲ 40
εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ 15
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ
ἑστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγε- 2
λισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ 3
παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, 4
καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς
γραφάς, καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· 5
ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ- 6
άπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς
δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα 7
τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡσ- 8
περεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι 9
ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλη-

---

verss. *34. 35* post v. *40* pon: D E F G 93 Ambrosiast Sedul | *34 γυν.*] + *υμων* D E F G K L al. Ambrosiast Sedul | *επιτετραπται* K al. | *υποτασσεσθαι* D F G K L lat syh, + *τοις ανδρασιν* A | *37* om. *εντολη* D F^{gr}G Hil al. | *38 αγνοειται* | *-ειτω* B E K L al. sy | 15 *2 κατεχ.*] *οφειλετε κατεχειν* D F^{gr}G e Ambrosiast | *5 δωδ.*] *ενδεκα* D* F G 122 lat syhm | *6* om. *και* ℵ* B D* E F G al. lat syh

10 σίαν τοῦ θεοῦ· χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ
χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ
περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ
11 δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν
ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως
ἐπιστεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγή-
γερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες ὅτι ἀνάστασις
13 νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ
14 ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
15 καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδο-
μάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ
θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν
16 εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ
17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν,
18 ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ
19 κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ
ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινό-
20 τεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χρι-
στὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμη-
21 μένων. ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ
22 δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν
τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν
23 τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἕκαστος
δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα
24 οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, εἶτα τὸ
τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ
πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
Ps. 109,1. 25 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν
ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς

10 ον κενη] πτωχη, ον.κ D* FgrG e Ambr Ambrosiast | 14 om. και 1° BL al | def vg sy | υμων ημων BD* al. | 15 χριστ] + αυτου ℵ* | om ειπερ - εγειρονται DE 43 Ambrosiast syp | 17 πιστ. υμων] + εστιν BD lat sy | 20 fin.] + εγενετο KL al. sy | 23 οι εν τη παρουσια αυτου ελπισαντες FG Hil Ambrosiast | 25 εχθρ.] + αυτου AFG al. syp

πόδας αὐτοῦ.« ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ 26
θάνατος· »πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας 27 Ps 8,7.
αὐτοῦ.« ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται,
δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς 28
ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ
πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ 29
τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται
ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν 30
ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέ- 31
ραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομά- 32 Is 22,13.
χησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ
ἐγείρονται, »φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ
ἀποθνήσκομεν.« μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη 33
χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ 34
ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν·
πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
Ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ 35
δὲ σώματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ 36
ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ 37
τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν
κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ 38
θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ
ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα 39
σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων,
ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη
δὲ ἰχθύων. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα 40
ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα,
ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ 41
ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων·
ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτως καὶ 42

---

27 om. *οτι* 1° B d e vg | *28* om. *ο υιος* Tert Hil al. | *29* *αυτων*] *των νεκρων* L al. syp | *31* *ημετεραν* A al. | om. *αδελφ.* D E F G L al. | *χριστ.* — *ημων*] *κυριω* D e Ambrosiast | *34* *λεγω* A F G K L al. | *40* om. *σωματα* 2° FgrG

ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ,
43 ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγεί-
ρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται
44 ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται
σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν,
Ge 2,7. 45 ἔστιν καὶ πνευματικόν. οὕτως καὶ γέγραπται·
»ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν
ζῶσαν·« ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.
46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν,
47 ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ.
48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ
49 ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθ-
ὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσω-
50 μεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν
51 ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω·
πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλα-
52 γησόμεθα, [1] ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερ-
53 θήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ
γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ
54 τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ
Is 25,8. τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνη-
Os 13,14 τὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται
ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· »κατεπόθη ὁ θάνατος
55 εἰς νῖκος. [1] ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος; ποῦ σου,
56 θάνατε, τὸ κέντρον;« τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου
ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος·

43 ουτως και] καθως FG Aug | 47 ανθρ. 2°] + ο κυριος AKLP al. sy | fin.] + ο ουρανιος FG Ambr Ambrosiast vg | 50 δε] γαρ DEFgrG | 51 κοιμηθ. αναστησομεθα D*ef vg. > κοιμηθ. or ℵCFG 17 | 52 εγερθ. αναστησονται ADEFGP al. | 54 ον.. οταν αθανασιαν FG, om. το φθαρτ. τ. ενδ. αφθαρ. και Marcion ℵ*C* | M al vg | 55 > κεντρον .. νικος ADEFGKLP al. sy | θανατε 2°] αδη AKLMP al. sy

τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ 57
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί 58
μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι,
περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε,
εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν
κυρίῳ.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ 16
διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ
ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος 2
ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.
ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' 3
ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν
ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ κἀμὲ 4
πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι 5
δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακε-
δονίαν γὰρ διέρχομαι, πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παρα- 6
μενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμ-
ψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς 7
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ
ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπι- 8
μενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα 9
γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντι-
κείμενοι πολλοί. Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, 10
βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ
ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· μή τις οὖν αὐ- 11
τὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ,
ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ
τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, 12
πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς
μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα
ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρη- 13

16.2 σαββατω ℵ* 37, σαββατων K L M al. | ευοδωθη A C I K M | 6 καταμενω B M 67 | om. και B M 3. 116 syp | 9 om. και αντικ. πολλ L | 10 καγω | εγω B M 67 11 om. μετα τ. αδελφ. B | 12 om. απολλω ℵ | αδελφου] + δηλω υμιν οτι ℵ* D* E F G Ambrosiast

γορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κρα-
14 ταιοῦσθε.[1] πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. Παρα-
15 καλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἶδατε τὴν οἰκίαν Στε-
φανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς δια-
16 κονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς
ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνερ-
17 γοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ
18 ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε
οὖν τοὺς τοιούτους.
19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας.
ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
20 [1]ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε
21 ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
22 ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον,
23 ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά.[1] ἡ χάρις τοῦ κυρίου
24 Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελή-
ματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις
2 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν

---

15 στεφ] — και φορτουνατου D E al.. + κ φορτ. και αχαικου C*F G 74 | *16* και κοπ.] om. 17 + εν ruin F G | *17* αυτοι A D E F G M vg sy | *18* γαρ] + και D*F G e vg | *19* om. vers. A 34 (om. vers. 19a 37 39 al.) | εκκλ.] + πασαι C P al. syp | πρισκιλλα A C D E F G K L al. sy | fin.] + παρ οις και ξενιζομαι D E F G | *22* κυρ.] + ιησουν χριστον D E F G K L P al. vg sy | *23* ιησ.] + χριστου A C D E F G K al. sy | *24* fin.] + αμην ℵ A C D E K L P al. sy. + γενοιτο γενοιτο G gr

1,1 > ιησ. χριστ. A D E G K L al.

καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν 3
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς
πάσης παρακλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ 4
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρα-
καλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως
ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ὅτι 5
καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς
ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ
παράκλησις ἡμῶν. εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς 6
ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρα-
καλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς
ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθη-
μάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν 7
βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε
τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.
Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ 8
τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν,
ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ 9
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχή-
καμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς
ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·
ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ 10
ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,
συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ 11
δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρ- 12
τύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ

---

3 καὶ θεος] και πατηρ 37 | 4 και αυτοι DEFG 14 Ambr | 5 το παθημα DgrEgr | 6 om. και σωτηριας B 17. 176 | > ειτε παρακ. υπ. της υμ. παρακ + και σωτηριας post υμων (v. 7) pon.: BDEFGKL al. | υπομονη] + πολλη 1. 108 al. | 8 θελω K 109 al. arm | γενομ | + ημιν EKL al. sy | 10 και ρυεται EFGKLM al. vg syh, om. AD* e syp | 12 αγιοτ.] απλοτητι DEFGL al. vg sy, πραοτητι 93. 211

εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ'
ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
13 περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε,
14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον
16 πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε. καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν
17 προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ'
18 ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὔ οὔ; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ
19 καὶ οὔ. ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ,
20 ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν
21 τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός,
22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον
24 εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν·
2 τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε. ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο,

---

12 θεου] + και BM 37 al. f vg syh | σαρκινη FG | 13 om. αλλ BFG | om. η α A | om. η και επιγιν. B 31 al. | 14 om. ημων 2° ACDEKL al. syh | 15 προτ.] δευτερον K, om. ℵ* 121 | χαραν BLP al | 19 χριστ. ιησ. ℵ*AC | 20 διο και δι αυτου] και εν αυτω EKL al. syh | δοξαν] + και τιμην FG | 21 ημας συν ημιν C al syh | 23 ουκετι] ουκ FG d e syp | 2.1 δε] γαρ B 17 37 syh

τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ 2
γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ
μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα τοῦτο 3
αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαί-
ρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως 4
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν
δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην
ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ 5
δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ
ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ἱκα- 6
νὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν
πλειόνων, ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσα- 7
σθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ
λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς 8
κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 9
ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα
ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ 10
γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς
ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν 11
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ 12
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγ-
μένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί 13
μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.
Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς 14
ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ
φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι Χριστοῦ 15
εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου 16

---

2 τις] + εστιν DEFGKLOP al. lat | *3* inc. και γαρ 17. 137 syh | εγρ.] + υμιν DEFGKL al. lat sy | λυπην] + επι λυπην DEFG al. lat syh | *7* om. μαλλον AB Aug syp | *9* εγρ.] + υμιν FG | δοκ.] + παντων FgrG | ει] η AB 17 | *10* εγω ει τι κεχ. ω κεχ. KL 17 al. syh | *12* δια το ευαγγ. FGde vg | *14* εν χριστω] ιησου 17 al. Ambrosiast vg | *15* om. τω θεω K Orig Aug | *16* om. εκ (bis) DEFGKL al. lat

εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν.
17 καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν
ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ
θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.
3 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ
χρῄζομεν ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς
2 ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε,
ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
3 πων, φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ
διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι
ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λι-
θίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις.
4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χρι-
5 στοῦ πρὸς τὸν θεόν. οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί
ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
6 της ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς δια-
κόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ
πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ
7 πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου
ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν
δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν
8 τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, πῶς
οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν
9 δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα,
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιο-
10 σύνης δόξῃ. καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξα-
σμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλού-
11 σης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης,

---

17 πολλοι] λοιποι DEFGL al. sy | om. ως 2° FG de vg | κατειωπιον DEFGKL al. | 3.1 η 1°] ει AKLP al. arm, fin.] + συνστατικων D* EFG al. sy. + επιστολων FG 2 καρδ. υμων ℵ al. και εγγεγρ. B 67. 74 vg 3 καρδιας FK al. lat syp 4 εχω A 6 αποκτειει B al 7 γραμματι BDer FgrG syp 9 η 1°] τη ℵACD* FG al. e sy | δοξη,] εν δοξη DEFGKLP al. lat arm

πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. Ἔχοντες οὖν 12
τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, καὶ 13
οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς
υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.
ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς 14
σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀνα-
γνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακα-
λυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως 15
σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κά-
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἡνίκα 16
δ' ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ
κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ 17
τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες 18
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφού-
μεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου
πνεύματος. Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν 4
ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν,
ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ 2
περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας
συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν
ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστιν 3
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολ-
λυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ 4
αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπί-
στων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν
τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ 5
Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους

---

13 τελος] προσωπον A f Ambrosiast (?) vg | *14* om. ημερας K L al. sy | *17* κυριου] το αγιον L, om. 33. 35, + εκει E F G K L P al vg syh | *18* καθωσπερ B
4 *2* συνιστωντες E K L al. | om. ανθρ. K | *4* καταυγασαι C D E H, διαυγ. A 10 al., + αυτοις E K L P al. sy χριστ.] κυριου C | του ουρανου θεου L P al. syh ὁ > ιησ. χριστ. ℵ A C D E f syh

6 ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκό-
τους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρα-
κίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως
8 ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι
ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
9 ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλει-
πόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,
10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι
περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ
11 σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες
εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ
ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ
12 ἡμῶν. ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ
Ps 115,10. 13 ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· «ἐπίστευσα, διὸ
ἐλάλησα,» καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦ-
14 μεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ
ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.
15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα
διὰ τῶν πλείονων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς
16 τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ'
εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ'
17 ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ
γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ'
ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης
18 κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλε-
πόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπό-
μενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

---

5 δια ιησου ℵ* A* C 17 lat | 6 om. ος D* F G 36 e om. της δοξης 17 al. | τ. θεου] αυτου C* D* F G 39 om. ιησου A B 17 | 11 inc. ει γαρ F K g Tert syp | ιησου χριστου D* F G | 13 διο] + και ℵ F G sy | 14 om. κυριον B 17 al. Tert vg | ενν] δια K L al. sy | παραστ] + ημας 17 | 17 παραυτ] προσκαιρον και D* E F G 31 vg syp | om. ημων B syp

οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ 5
σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν,
οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν 2
τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴ γε 3
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ 4
γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι,
ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι,
ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ 5
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς
ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. Θαρροῦντες 6
οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ
σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· διὰ πί- 7
στεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· θαρροῦ- 8
μεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ
σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ καὶ 9
φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ 10
πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ
διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν
εἴτε φαῦλον.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους 11
πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ
ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ 12
πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν
διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν
καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρο- 13
νοῦμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει 14
ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων

5,3 ει γε] ειπερ BDEFG al. | εκδυσαμενοι D*FG θ Tert Ambrosiast | 4 σκηνει] + τουτω DEFG al. sy | 5 ο και δους EKL al. sy^{h} | 6 κυρ.] θεου D* FgrG | 7 και ου δια FG | 8 θαρρουντες ℵ 80 Tert | κυρ.] θεον Dgr 17 Ambrosiast arm 10 δια] ιδια lat | φαυλ.] κακον BDEFGKLP al. | 12 inc. ον γαρ EKL al. | υπ. υμων ℵB 17 | 14 οτι] + ει C al. f Aug vg arm

15 ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον·[1] καὶ ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς
ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερ-
16 θέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν
κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
17 στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις
ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν.
18 ἰδοὺ γέγονεν καινά. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ
τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ
19 δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι
θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.
20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ
παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χρι-
21 στοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρ-
τίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς
6 γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Συν-
εργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν
Is 49,8. 2 τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — λέγει
γάρ· »καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ
σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·« ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
3 πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — μηδε-
μίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μω-
4 μηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες
ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ,
5 ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,[1] ἐν
πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κό-
6 ποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,[1] ἐν ἁγνότητι,
ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν
7 πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,[1] ἐν λόγῳ
ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς

---

16 > και ει FG de vg syp. ει δε και ELP al. syh *17* fin.] + τα παντα EKLP (17 al. | *18* δια ιησου χρ. EKL al. | *19* ημιν] + του ευαγγελιον D*EFG *20* δεομεθα D*FG e 6,*1* παρακαλουντες D*EFG *2* ευπρ.] δεκτος FG *3* η διακ. ημων DEFG al. vg sy | *7* δυν.] + πνευματος 47

δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ 8
δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας·
ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ' ὡς ἀγνοούμενοι καὶ 9
ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ
ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι,
' ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ 10
πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ
πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, 11
ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε 12
ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις
ὑμῶν· τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, 13
πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυ- 14
γοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ
ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ' τίς 15
δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς
μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις 16 Lv 26,12.
ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ Ez 37,27.
ἐσμεν ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι »ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν
θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός.« διὸ »ἐξέλθατε 17
ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος,
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι
ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς 18
ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύ-
ριος παντοκράτωρ.« ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς 7
ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ
παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτε-
λοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. Χωρήσατε 2
ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. πρὸς κατάκρισιν οὐ 3

---

9 παιδ.] πειραζομενοι D*FG e Ambrosiast | *11* ω κορινθ. FGgr vg | *15* χριστω DEFgrGKL al. sy βελιαν DgrEgrK al., -λιαβ FgrGgr, -λιαλ Tert Lucif fg vg | μερ. πιστου B 17 | *16* υμεις . . εστε CEFGK al. vg sy | ναοι ℵ* 122 Clem | καθ. ειπ.] λεγει γαρ DEFgrG Tert Aug | μου] μοι DEFGKL al. lat | *17* om. λεγ. κυρ. K 4 Tert | **7**,*2* om ουδ εφθ. 46. 109

λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
4 ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. πολλή μοι
παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισ-
5 σεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ
γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν
ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλι-
6 βόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ
παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
7 θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ
παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον
8 ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. ὅτι εἰ καὶ
ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι,
εἰ καὶ μετεμελόμην. βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ
9 ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, νῦν
χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε
εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν
10 μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ θεὸν
λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργά-
ζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργά-
11 ζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπη-
θῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ
ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν
παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγ-
12 ματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ
ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ'
ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν
ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. διὰ
13 τοῦτο παρακεκλήμεθα. Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει
ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ

---

4 υμας] + εστιν D*E (vg.) | *7* om. υπ. εμου K | *8* ει 2°] + δε B | om. γαρ BD* Ambrosiast | *9* om. νυν D*e | *10* ερχ.] κατεργαζεται FGKL al. | *11* λυπ.] + υμας DEKLP al vg | *12* αλλ ουδε ενεκ. B 37. 73 ημων την υπ. υμων f Ambrosiast vg

χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν 14
κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν
ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχη-
σις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. καὶ τὰ 15
σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν
ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,
ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.
χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν. 16

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ 8
θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακε-
δονίας, ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία 2
τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία
αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότη-
τος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ 3
δύναμιν, αὐθαίρετοι μετὰ πολλῆς παρακλήσεως 4
δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς
διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, καὶ οὐ καθὼς 5
ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυ-
ρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, εἰς τὸ παρακα- 6
λέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως
καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ἀλλ' 7
ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ
γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν
ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.
Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων 8
σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον
δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου 9
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν
πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
τήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ 10

---

14 παντοτε C F gr G syh | η καυχ υμων B F gr | om. η 2° ℵ* B al. | προς τιτον D E F G P al. lat sy | *15* om. παντων ℵ* | **8**,2 απλ.] χρηστοτητος 37 | *3* παρα] υπερ K L P al. | *4* fin.] + δεξασθαι ημας 132 al. Ambrosiast arm | *7* εξ υμων εν ημιν ℵ C D E F G K L P al. lat syh | *8* την ετερ. σπουδην D E g Aug Ambrosiast | δοκιμαζω D gr F gr G gr | *9* om. χριστου B | δι ημας C K al. Aug | εκειν.] αυτου D gr F gr F gr G gr

ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ
11 καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ
καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ
προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι
12 ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ
13 ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ
ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν [δὲ] θλῖψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότη-
14 τος [1] ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται
Ex 16.18. 15 ἰσότης, [1] καθὼς γέγραπται· »ὁ τὸ πολὺ οὐκ
ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.«
16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν
17 ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν
παράκλησιν ἐδέξατο. σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων
18 αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν
δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ
19 εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. οὐ μόνον
δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν
συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ δια-
κονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
20 δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, στελλόμενοι τοῦτο,
μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ
21 τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοοῦμεν γὰρ
καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐν-
22 ώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν
ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς
πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαι-
23 ότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε
ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνερ-
γός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν,
24 δόξα Χριστοῦ. τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης

---

10 οιτ.] οτι FG syp | *12* εχει] + τις DgrFgr.FgrG | *13* om. δε ℵ*BC 17 al. de | *14* om. νυν FgrG | *16* δοντι DEFGgr L lat sy | *19* συν. ημων] + εγενετο DgrEgr arm | om. αυτου BCD*FGL al. lat | *21* προνουμενοι CKL 17 al. | *22* πεποιθ.] + δε B | om. πολλη FgrG al. | *23* χριστ.] κυριου CFgr

ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐ-
τοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.
Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους 9
περισσόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν 2
προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακε-
δόσιν ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι,
καὶ ὁ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. ἔπεμψα 3
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα
καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, μή πως 4
ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν
ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς,
ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ.
ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελ- 5
φοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρ-
τίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν,
ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ
ὡς πλεονεξίαν. Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδο- 6
μένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων
ἐπ᾽ εὐλογίαις ἐπ᾽ εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος 7
καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ
ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.
δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς 8
ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν,
καθὼς γέγραπται· »ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς 9 Ps 111,9
πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα.« ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεί- 10
ροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πλη-
θυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα

---

24 ενδεικνυμενοι BD*E*FG 17 | **9**,*2* ο] το ℵB 17, + εξ DEFGKL al. syh | *3* om. το υπερ υμων FgrG 45 | *4* λεγω C*DEFG Ambrosiast Aug | fin.] + της καυχησεως EKLP al sy | *5* om. υμων D*e vg | om. και 2° ℵ*FG lat syp | *6* om. και 3° DgrE | *7* προαιρειται DEKL al. | *8* om. παντοτε FgrG 7 | *9* fin.] + του αιωνος FGK al. aeth | *10* σπερμ.] σπορον BD*FG 80 | χορηγησει . . . πληθυναι . . . αυξησει FgrGgrKL al.

11 τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι
εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν
12 εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. ὅτι ἡ διακονία τῆς λει-
τουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦ-
σα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων. ἀλλὰ καὶ περισ-
13 σεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· διὰ
τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες
τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς
14 κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν
δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν
15 ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις
τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ
τῆς πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ. ὃς
κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν. ἀπὼν δὲ
2 θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας
τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περι-
3 πατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ
4 σάρκα στρατευόμεθα. τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατιᾶς
ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς
καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων. λογισμοὺς καθαιροῦν-
5 τες [1] καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώ-
σεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
6 εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. καὶ ἐν ἑτοίμῳ
ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν. ὅταν πλη-
7 ρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέ-
πετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο
λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ. ὅτι καθὼς αὐτὸς
8 Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ἐάν τε γὰρ περισ-
σότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν,
ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς
9 καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. ἵνα μὴ

---

11 inc. ινα εν παντι FG lat | ευχαρ. θεον B
12 θεω] χριστω και B 46. **10,7** δοκει πεποιθεναι B
χριστ. 1° + δουλος D* E* FG Ambrosiast | εφ] αφ
CDEFGKP al. | 8 κυρ.] + ημων EFGKL al.

δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.
ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, 10
ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λό-
γος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, 11
ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες,
τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολ- 12
μῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν
ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα 13
καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος
οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι
καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς 14
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν
ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ 15
εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις,
ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως
ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα
ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν 16
εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ
ἕτοιμα καυχήσασθαι. »Ὁ δὲ καυχώμενος ἐν 17 Jr 9,22.23.
κυρίῳ καυχάσθω·« οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστά- 18
νων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ᾽ ὃν ὁ κύριος
συνίστησιν.

Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· 11
ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ 2
ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον
ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ μή 3
πως, ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουρ-
γίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς

---

9 δοξωμεν . . . εκφοβουντες DE(F^gr G) | *10* φασιν Bfg vg sy | *12* τολμω B | εγκρ.] + εαυτους D* E | *12. 13* om. ου συνιασ. ημ. δε D*FG | *13* εις το αμετρον D*FG lat | καυχωμενοι FG | θεος] κυριος DE | *14* inc. ως γαρ μη εφικ B 114. 116 | *18* συνιστων KL al. | **11**,*1* ωφελον EFGKL al. | μου . . . τι αφρ.] της αφροσυνης μου FG, μου . . . τη αφροσυνη KLP al. | *2* χρ.] θεω 37 | *3* μηποτε FG | ουτω φθαρη EKLM al. vg sy

ἁπλότητος καὶ τῆς ἁγνότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.
4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει
ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε
ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέ-
5 ξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε. λογίζομαι γὰρ μηδὲν
6 ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ
καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ'
7 ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἢ
ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον
8 εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα
9 λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ
παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρ-
κησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσαν-
επλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακε-
δονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα
10 καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι
ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
11 κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ
12 ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν,
ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς.
13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι,
μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.
14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχη-
15 ματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν εἰ
καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς
διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ
δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ
17 μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον

3 ⟩ αγνοτ. . . . απλοτ. D* E. om. κ. τ. αγνοτ. K L M P al. f vg sy | 4 ιησ.] χριστον FG 4 vg arm | ανεχεσθε BD* 17 | 6 φανερωθεντες E K L P al. sy | om. εν πασιν FG Ambrosiast vg | 7 εαυτον D E F G L P al. | 13 inc ου γαρ Fgr Ger | 14 θαυμαστον E K L M al. | ως αγγελος D* e Lucif al. | 15 om. ουν D* e Lucif syp | 17 κυρ.] ανθρωπον 37, θεον 114 f Ambrosiast Aug

λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑπο-
στάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται 18
κατὰ [τὴν] σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέως 19
γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες·
ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις 20
κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ
τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. κατὰ ἀτιμίαν 21
λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν. ἐν ᾧ δ' ἄν
τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ.
[1] Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ. 22
σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ. [1] διάκονοι Χριστοῦ 23
εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ. ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις
περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν
πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις.
ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν 24
ἔλαβον,[1] τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς 25
ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κιν- 26
δύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις
ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ,
κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλ-
φοις, [1] ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολ- 27
λάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις,
ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ 28
ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; 29
τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; [1] εἰ 30
καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.
ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ 31
ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.
ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως 32

---

21 ησθενηκαμεν ℵB 17 al., + εν τουτω τω μερει DE Ambrosiast | *23* > πληγ. περισσ. εν φυλ. υ. ℵ* FgrG Hil | πολλοις Dgr | *26* πολλοις D e syp | *27* om. εν 1ο ℵ* BDEFG | πολλαις (bis) D* e f vg syp | ℵ* επισυστασις KLMP al. | *31* θεος] + του ισραηλ D*E | κυρ.] + ημων DEMP al. vg syp | ιησ. χριστου DEKLMP al. vg syp

ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με
33 θέλων, καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην
διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐ-
12 τοῦ. Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν,
ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυ-
2 ρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκα-
τεσσάρων, — εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς
τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, — ἁρπα-
3 γέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα
τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον — εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν. —
4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν
ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυ-
τοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις
6 μου. ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι
ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις
εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει
7 ἐξ ἐμοῦ[1] καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων.
διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ
σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
8 ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον
9 παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. καὶ εἴρηκέν
μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις
[μου] ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. Ἥδιστα οὖν
μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα
10 ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ
εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ·
ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

---

32 om. θελων BD* f vg syp | 33 om. εν σαργ. FgrGgr 12, 1 inc. ει καυχ. 39 f Ambrosiast vg | δει] δη KM al. | ου συμφερει μοι EKL al. d syh | 3 χωρ.] εκτος ℵEFGKLMP al. | om. ουκ οιδα B | 5 om. μου BD* 17 al. sy | 6 ακουει] + τι D*E*KLP al. f syh 7 om. διο DEKLP al. vg sy | σατανα ℵ* A*BD*FG al. lat | om. ινα μη υπεραιρ 2° ℵ* ADEFG 17 vg 9 δυν.] + μου EKLP al. τελειουται EKLP al. | om. μου 3° B 67. 71 syh

Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ 11
γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι. οὐδὲν γὰρ
ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν
εἰμι. τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη 12
ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις τε καὶ τέρασιν
καὶ δυνάμεσιν. τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ 13
τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ
κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην. Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν 14
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ
τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα
τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανη- 15
θήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ [καὶ] περισ-
σοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧσσον ἀγαπῶμαι; Ἔστω 16
δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων
πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα ὧν ἀπ- 17
έσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;
παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· 18
μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ
πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνε-
σιν; Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. 19
κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ
πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.
φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω 20
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε,
μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, κατα-
λαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·
μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ θεός 21

---

11 αφρ.] + καυχωμενος LP al. sy | *13* ησσωθητε ℵ*BD* (17) | αδικ.] αμαρτιαν FG | *14* om. τουτο KLP al. | *15* δαπ.] + και εκδαπανησω D*E Ambrosiast | om. και 2° ℵ* ABFG 17 | υμ. αγαπω ℵ* A 17 | *16* ου κατεναρκησα υμων ℵFG al. | *17* om. δι αυτ. FG vg | *19* inc. παλιν δοκ. DEKLP al. sy | κατενωπιον του θεου DEKLP al. | om. εν χριστ. de | αγαπ.] αδελφοι P 73 | *20* ερεις BDEFGKLP al. lat syh | ζηλοι ℵEKLP al. lat syh *21* ελθοντα με KL al.

μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν
προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.
Dt 19,15. 13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· «ἐπὶ στό-
ματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν
2 ῥῆμα.» προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ
δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν
καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν
3 οὐ φείσομαι, ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ
λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ
4 ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ
ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ
γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα
5 σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἑαυτοὺς
πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμά-
ζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς
Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε.
6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν
7 ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι
ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
8 δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ
9 τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν
γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε·
τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ
ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ
κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς
καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρα-
καλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ

13,1 ερχ.] ετοιμως εχω ελθειν A syP | υμας] + ινα ℵ* 35 g sy | 2 om. ως D* e syh | νυν] + γραφω EKLP al. sy | 4 γαρ 1°] + ει AEL a.. f vg sy | εν] συν ℵAFG syP | ζη, ομεν ℵABD* al. | συν] εν D* 17 e(g) | om. εις υμας BE arm | 5 om. εαυτ. δοκιμ. A | > χριστ. ιησ. ℵAFGP al. vg arm | om εστιν BD* 17 al. | 7 ευχομαι EKL al. syP

θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
[1] Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. Ἀσπά- 12
ζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ 13
ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

13 om. χριστ. B | fin.] + αμην DEKP al. vg

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

1 *Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ*
δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ
2 *πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ*
σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
3 *Γαλατίας· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-*
4 *τρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόν-*
τος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ὅπως
ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος
πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
5 *ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·*
ἀμήν.
6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ*
τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον
7 *εὐαγγέλιον, [1] ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν*
οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι
8 *τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς*
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ'
9 *ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προ-*
ειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς
εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 *Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ*
ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις
11 *ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην. γνωρίζω*
γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελι-

1,3 > *και κυριου ημων* BDEFGKL al. vg sy | 4 *υπερ*] *περι* ℵ* ADEFGKLP al | 6 *θαυμ.*] + *δε* FgrG | om. *ουτως* FgrGgr al. | *ιησου χριστου* DE al. syh, om. χρ. Marcion FgrG Tert Cypr al. | 8 om. *υμιν* ℵ FgrG Tert Cypr al. 9 *προειρηκα* ℵ* 3 al. | 10 *ει*] -- *γαρ* EKLP al. sy | 11 *γαρ δε* ℵ* AEgrKLP al. sy

σθὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ 12
γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε
ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε 13
ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ 14
προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως
ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παρα-
δόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας 15
με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς
χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν 16
ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ 17
ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ
ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ 18
τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι
Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκα-
πέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ 19
μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ἃ δὲ 20
γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύ-
δομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας 21
καὶ τῆς Κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσ- 22
ώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν
Χριστῷ. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώ- 23
κων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν
ἣν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν. 24
Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς 2
Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ
Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀν- 2
εθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς
κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ᾽ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν 3

---

12 ουτε] ουδε ℵ A D* F G P al. | *13* εποροθ.] επολεμουν F G *15* om. ο θεος B F G al. vg sy | *17* ανηλθ.] απηλθον B D E F G al. syp *18* κηφ.] πετρον D E F G K L P al. lat syh | *23* εποροθ.] επολεμει F G

4 ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· διὰ
δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν
ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς κατα-
5 δουλώσουσιν· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ
ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ
6 πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, —
ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον
θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει — ἐμοὶ γὰρ οἱ
7 δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τοὐναντίον
ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς
8 ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ὁ
γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περι-
9 τομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ γνόντες
τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κη-
φᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι,
δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας,
ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περι-
10 τομήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν,
11 ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ
ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
12 αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ
τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν
ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ
ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περι-
13 τομῆς. καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ
Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν
14 τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοπο-
δοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος
ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχὶ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς
15 τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς φύσει

2,4 ινα] + μη FgrG | 5 om. οις ουδε D* e Vict Ambrosiast Pelag, om. οις Marcion syp διαμεινη AFG al. 9 > πετρος και ιακωβος DEFG, om. και κηφ. A 11 πετρος DEFGKL al. syh 12 ηλθεν ℵBD*FG al. 13 om. και 2° Bf vg ιουδ.] + παντες ℵ* | 14 πετρω DEFGKLP al. syh · πως] τι KL al.

Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες 16
δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς
εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιω-
θῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων
νόμου, διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν 17
Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ 18
γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παρα-
βάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου 19
νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. Χριστῷ συν-
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ 20
Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ
παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ 21
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιο-
σύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς 3
κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη
ἐσταυρωμένος; τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' 2
ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; [1] οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξά- 3
μενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα 4
ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. ὁ οὖν ἐπιχορη- 5
γῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
καθὼς Ἀβραὰμ »ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογί- 6 Gn 15 6.
σθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.«

Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί 7
εἰσιν Ἀβραάμ. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ 8 Gn 12,3; 18,18

---

16 om. δε AKP al. sy > πιστ. χριστ. ιησ. AB 17 Vict Aug > εις ιησ. χριστ. B 17. 74 Aug sy | *20* τη του θεου και χριστου του αγ. B*DFG | εξαγορασαντος Marcion **3**,*1* εβασκ.] + τη αληθεια μη πειθεσθαι CEKLP vg sy^h | προεγρ.] + εν υμιν DEFGKLP al. sy^h | *3* om. εναρξ.—επιτελεισθε K | *5* νομου] + το πνευμα ελαβετε A *6* καθως] + γεγραπται FG vg | om. 3,6—8 Marcion

πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι »ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα
9 τὰ ἔθνη.« ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν
Dt 27,26. 10 τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου
εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι
»ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς
γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι
Hab 2,4. 11 αὐτά.« ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ
τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι »ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·«
Lv 18,5. 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' »ὁ ποιήσας
Dt 21,23. 13 αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.« Χριστὸς ἡμᾶς ἐξ-
ηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος
ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· »ἐπικατά-
14 ρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου,« ἵνα εἰς
τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
15 ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοί, κατὰ
ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην
Gn 12,7. 16 διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ
δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς σπέρμασιν,
ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· »καὶ τῷ σπέρ-
17 ματί σου,« ὅς ἐστιν Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω·
διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ
μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νό-
μος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγε-
18 λίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ
ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κε-
19 χάρισται ὁ θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
20 μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς

---

11 δηλον] + γεγραπται γαρ D*E syp(FG) | *12* αυτα] + ο ανθρωπος EKL al. syhm | εν αυτω FgrG | *14* > ιησ. χριστ. ℵB syp | επαγγ.] ευλογιαν DFgrG e al. | *16* om. δε D*FG lat | ος] ο DgrEgr, ου FgrG | *17* θεου] + εις χριστον DEFGKL al. sy | *19* παραβ.] πραξεων FgrG de Ambrosiast | ετεθη D*FG al. lat

εἶς ἐστιν. ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ 21
θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνά-
μενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δι-
καιοσύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα 22
ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.
Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον 23
ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν
πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγω- 24
γὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως
δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι 25
ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ 26
ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ 27
εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.
οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος 28
οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες
γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς 29
Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ'
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον 4
χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν δια- 2
φέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπι-
τρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προ-
θεσμίας τοῦ πατρός. οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν 3
νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδου-
λωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, 4
ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον
ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς 5
ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο-
λάβωμεν. Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς 6
τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν,
κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος 7
ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

---

21 om. *του θεου* B d e Vict Ambrosiast | *οντως εν νομω* B | *23 συγκεκλεισμενοι* C E L P al. *24 χριστ.*] + *ιησουν* D*E*F G Ambrosiast | *29 εστε*] + *και* Fgr G K L P al. sy | **4**,*1 δε*] + *αδελφοι* F G | *6 υιοι*] + *θεου* D E F G al. | om. *ο θεος* B | *κραζον*] *εν ω κραζομεν* Fgr G | *7* om. *ει* 1° Fgr G | *θεου*] + *δια χριστου* D E K L P al.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε
9 τοῖς φύσει μὴ οὖσιν θεοῖς· νῦν δὲ γνόντες θεόν,
μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέ-
φετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
10 οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρα-
τηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς.
11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί,
13 δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· [1] οἴδατε δὲ
ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν
14 τὸ πρότερον, καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν τὸν ἐν τῇ
σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε,
ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν
15 Ἰησοῦν. [1] ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ
γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
16 ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν
17 γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς,
ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζη-
18 λοῦτε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε,
καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς,
19 [1] τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ
20 Χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς
ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι
ἐν ὑμῖν.
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν
Ge 16,15. Gi 21,2 9. 22 νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ
δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα
23 ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης
κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας
24 διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα·
αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους
25 Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ

---

8 om. φυσει Kde Vict Ambrosiast 10 > ενιαυτ. κ. καιρ. DEFgrG Aug | 13 om. δε D*FgrG e al. 14 υμων] μου EKLP al. syh | 15 που] τις DEKL al. syh 16 ωστε] + εγω D*E*FgrG Cypr 17 fin.] + ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα D*EFG Vict Ambrosiast | 21 ακουετε] αναγινωσκετε DEFG al. lat

γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συστοι-
χεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ
τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευ- 26
θέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· γέγραπται 27 Is 54,1.
γάρ· »εὐφράνθητι, στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον
καὶ βόησον, ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα
τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.« 28
ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα
ἐστέ. ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς 29
ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ 30 Gn 21,10.12.
τί λέγει ἡ γραφή; »ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ
τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς
τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.« 31
διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ
τῆς ἐλευθέρας.

Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· 5
στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐν-
έχεσθε.

Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμ- 2
νησθε Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύ- 3
ρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ
ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατ- 4
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαι-
οῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ πνεύ- 5
ματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχό-
μεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι 6
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης
ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐν- 7
έκοψεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ 8

---

25 γαρ] δε A B D^{gr} F^{gr} al. sy^{hm} | om. αγαρ ℵ C F G 17 Vict Ambrosiast Aug vg | συνστοιχουσα τη D* F G lat | *26* om. ητις εστιν ℵ* Vict | μητ.] + παντων A K L P al. sy^{h} | *28* ημεις . . . εσμεν ℵ A C E K L P al. vg sy | *30* παιδ.] + ταυτην A | fin.] + μου D* E* F^{gr} G Vict Ambrosiast | **5**,*1* τη] η F G lat. + ουν K L, + η E K L al. | om. ουν D E K L al. vg sy^{h} | *2* om. παυλος ℵ* | *3* om. παλιν D* F^{gr} G al. Vict Ambrosiast Aug | *6* om. ιησου B | *7* fin.] + μηδενι πειθεσθαι F G Lucif Vict

9 οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον
10 τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν
κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων
11 ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. Ἐγὼ δέ,
ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώ-
κομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυ-
12 ροῦ. Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες
ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί·
μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί,
Lv 19,18. 14 ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ
πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ· «ἀγα-
15 πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.» εἰ δὲ ἀλ-
λήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ'
16 ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. Λέγω δέ, πνεύματι περι-
πατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.
17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός, ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις
ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.
18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν
20 πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [1] εἰδωλολατρεία,
φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι,
21 διχοστασίαι, αἱρέσεις, [1] φθόνοι, [φόνοι], μέθαι,
κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν
καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσον-
22 τες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ
καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰ-
ρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πί-

---

8 om. ουκ D* 14 al. e Lucif Vict | *9* ζυμοι] δολοι D* e f *10* om. εν κυριω B | *11* om. ετι 1° D* FG^r G al. Vict Ambrosiast | fin.] + του χριστου A C al *13* σαρκι] + δωτε FG^r vg | αλλα τη αγαπη του πνευματος δουλ. D E F^b G Vict Ambrosiast Ambr *14* νομος] λογος K L al., + εν υμιν D* E F^b G Vict al. πληρουται D E F G K L N P al. lat *17* γαρ 2°] δε A C K L P al. *19* εστιν 2°] + μοιχεια D E F G K L N al. syh *20* ερεις ζηλοι K L N al. vg *21* om. φονοι ℵ B 17 al.

στις, [1] πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων 23
οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν 24
σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς
ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ 25
στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους 26
προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες. Ἀδελφοί, 6
ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ-
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦ-
τον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ
καὶ σὺ πειρασθῇς. Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, 2
καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ 3
ἑαυτόν. τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, 4
καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ
οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον 5
βαστάσει. Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν 6
λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλα- 7
νᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ
ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς 8
τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν,
ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος
θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ 9
ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυό-
μενοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα 10
τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς
οἰκείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ 11
ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν 12
σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι,

---

23 πραοτης DEFGKLNP al. | εγκρ.] + αγνεια D*EFG Cypr Ambrosiast | 24 om. ιησου DEFGKL al. Cypr Ambrosiast vg | σαρκα] + αυτων FG Cypr Aug vg syp | 25 om. και FgrG | στοιχουμεν DgrEKL al. | 6,1 πραοτητος ACDEFGKLN al. | σκοπ.] + εκαστος FgrG de Cypr Vict | μη και αυτος πειρασθη FgrG de | 2 αναπληρωσετε BFG al. lat syp | 4 om. εκαστ. B | 9 εγκακωμ. B*D (ℵA al.) | 10 εχομεν ACDEFGKLP al. lat

μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσ-
σουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν
14 τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ
γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος
15 ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ. οὔτε γὰρ περιτομή τί
16 ἐστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ
ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽
αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.
17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω·
ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ [κυρίου] Ἰησοῦ ἐν τῷ
σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελή-
ματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ
2 πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐ-
λογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ,
4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς

---

12 χριστ] + ιησου B 37 | *13* περιτετμημενοι BL (FG) vet. lat | θελ.] βουλονται AC al. | *15* inc. ει γαρ χριστω ιησου ουτε περ. ℵACDEFGKLP al. lat | εστιν] ισχυει KLP al. f vg syh | *16* στοιχουσιν AC* DEFgrG al. | θεου, κυριου D*E*FgrG Vict | *17* om. κυριου ABC* 17 am fuld | *18* om. ημων ℵP 37 | om. αμην G Vict Ambrosiast | **1**,*1* > χρ. ιησ. BDEP 17 Ambrosiast syh | αχ.] + πασιν AP al. am fuld | om. εν εφεσω Marcion ℵ*B* 67 | *3* om. και πατηρ B Hil | κυρ.] + και σωτηρος ℵ* | χριστω] + ιησου EK al. Vict syh | *4* εν αυτω] εαυτω FgrGar

κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατεν-
ώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [1] προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱο- 5
θεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν
εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης 6
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ
ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ 7
τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμά-
των, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, [1] ἧς 8
ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
νήσει [1] γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήμα- 9
τος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο
ἐν αὐτῷ [1] εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν 10
καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς·
ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες 11
κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν
βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς 12
εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν
τῷ Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λό- 13
γον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας
ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ
πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀρ- 14
ραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν
τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πί- 15
στιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν 16
ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 17

---

5 > χριστ. ιησ. B | *6* ης] εν ῃ DEGKL al. f vg sy^{h} | ηγαπ.] + υιω αυτου D*E*FG sy^{h} | *7* εσχομεν ℵ*D*^{gr} | χαρ.] χρηστοτητος A 109 | *9* γνωρισαι FG 76 lat | om. αυτου 2° DEFgrG Vict Hil | *10* εν τοις ουρ. AFGKP lat | *11* εκληθημεν ADEFG | προθ.] + τόυ θεου DEFG al. Ambrosiast | *12* om. αυτου D*FgrGe | *14* ος] ο ABFGLP al. | *15* ιησ.] + χριστω D*EFgrG Vict sy^{p} | om. την αγαπην ℵ*ABP 17 Aug | *16* παυσομαι DgrEgr Vict | μνειαν] + υμων DgrEKLP al. vg sy

στοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σο-
φίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,
18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας
ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς
κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
19 τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί
τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ
εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέρ-
20 γειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν
ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπου-
21 ρανίοις ¹ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ
δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος
ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ
22 καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν
23 ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πλη-
2 ρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώ-
2 μασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, ἐν αἷς ποτε περι-
επατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,
κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς
3 τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστρά-
φημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν,
ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ
4 λοιποί· ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν
5 πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωο-
ποίησεν τῷ Χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι,

---

18 om. υμων B 17 | αυτου] + και E K L P al. sy | *19* om. υπερβαλλ. Fgr Gr | υμας D* Fgr G P al. *20* ενηργησεν ℵ D E F G K L P al. | ουρανιοις B al. Vict Hil | *21* > εξουσ. και αρχ. B | 2 *1* αμαρτ.] επιθυμιαις B | *3* ημεις] υμεις A* D*, om. Fgr G L | *4* om. αυτου D* Fgr G al. Ambr Aug | *5* τοις παραπτ.] τη αμαρτια Fgr G, ταις αμαρτιαις D* E. + και ταις επιθυμιαις B χριστ.] + ου D* E F G lat

καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρα- 6
νίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς 7
αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦ-
τος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσω- 8
σμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν,
θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυ- 9
χήσηται. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες 10
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοί-
μασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη 11
ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγο-
μένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε 12
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριω-
μένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν
διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ
ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 13 Is 57,19.
ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν
τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ 14
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ
τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν,
ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν 15
δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν
αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην,
καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώ- 16
ματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν
ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην 17 Is 57,19.
ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς· ὅτι δι' αὐ- 18
τοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ
πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ 19
ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται τῶν

---

6 om. *εν χρ. ιησ.* FgrG Vict Hil | *7* om. *ιησου* D*E*FgrG Vict | *10 εν κυριω ιησ.* FgrG d e | *12* ⟩ *των επαγγελιων της διαθηκης* 61. 213 | *διαθ.*] + *αυτων* FG d e Vict Ambrosiast | *κοσμ.*] + *τουτω* FG lat | *13* om. *ιησου* L Vict | *του χριστ.*] *αυτου* Marcion *15 εν εαυτω* DEGKL lat | *16 εν εαυτω* FG al. lat | *17* om. *ειρηνην* 2° KL al. sy

20 ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες
ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν,
21 ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ
πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν
22 ἅγιον ἐν κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε
εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.
3 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χρι-
2 στοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, εἴ γε ἠκού-
σατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς
3 δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα
4 ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι
τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,
5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν
ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀπο-
6 στόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, εἶναι
τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτ-
χα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
7 εὐαγγελίου, οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δω-
ρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ
8 τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐλα-
χιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,
τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον
9 πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας τίς
ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμ-
μένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα
10 κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς

---

20 om. **και προφ.** Marcion **4** | **ακρογ.**] + **λιθου** D*EFG lat | > **ιησ. χρ.** CDEFGKLP al. Vict sy. om **ιησ.** ℵ* 37 | *22* **θεου**] **χριστου** B **3.** *1* om. **ιησ.** ℵ*DFG al. e Vict | **εθν.**] + **προσρευω** DE 10. + **κεκαυχημαι** 71 al | *3* inc. **κατα αποκ. γαρ** FG. om. **οτι** Bde | **εγνωρισε** EKL al. | *5* om. **αποστ.** B Ambrosiast | **πνευμ**] + **αγιω** DE 2 al. | *6* **επαγγ.**] + **αυτου** EFGKL Vict Hil al. om. **ιησ.** DEFGKL al. Vict Hil | *8* **ελαχιστω** FG 49 | **αυτη**] + **του θεου** FG | *9* om. **παντας** ℵ* A 67 Hil Aug | **αιων.**] + **και απο των γενεων** FG syh om. **εν** Marcion ℵ | **κτισ.**] + **δια ιησου χριστου** EKL al. syh *10* om. **νυν** FG d vg syp

ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας
ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν 11
τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ 12
προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως
αὐτοῦ. διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν 13
μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. Τού- 14
του χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν
πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ 15
γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος 16
τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ
πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατ- 17
οικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς·
καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ
τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι 18
σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος
καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλου- 19
σαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πλη-
ρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκ- 20
περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύ-
ναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν 21
τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ 4
ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,
μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, 2
μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν
ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ 3
πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ἓν 4
σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς κύριος, μία 5

---

13 εκκακειν CEFGKLP al. | *14* πατερα] + του κυριου ημων ιησου χριστου DEFGKL al. lat sy | *18* > υψ. κ. βαθ. BCDEFG al. lat | *19* πληρωθη παν B 17 al. | του θεου] εις υμας 17 | *20* om. υπερ DEFG | *21* > εν χρ. ιησ. και τη εκκλ D*FGe Vict Ambrosiast | **4,4** om. και 2° B 19 al. Ambrosiast vg syp

6 πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάν-
τῶν, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν.
7 Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ
Ps. 67,19. 8 μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει·
»ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν,
9 καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.« τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη [πρῶτον] εἰς
10 τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός
ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρα-
11 νῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκεν
τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ
εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,
12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον δια-
κονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα
τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ
14 πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νή-
πιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώ-
πων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης,
15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν
16 τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, ἐξ οὗ
πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβι-
βαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ'
ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν
αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν
ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ,
μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περι-
18 πατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτω-

---

6 om. *και* 1° 38. 47 al. *syv* | fin.] + *ημιν* D E F G K L lat *sy* | *8* om. *και* ℵ* A D* F G al lat *sy* *εν ανθρ.* F G Hil | *9* om. *πρωτον* ℵ* A C* D E F G al. vet. lat | om. *μερη* D* E F G vet. lat *syp* | *10* om. *παντων* P 113 | *11* om. *τους δε* *sy-cyp.* K | *13* om. *του υιου* F G Lucif | *14* fin.] + *του διαβολου* A | *15* *ο χριστ.* D E F G K L P al. | *16* om. *εν μετρω* K 3 | *μελους* A C 14 vg *syp* | *17* *τα*] + *λοιπα* E K L P al. *sy*

μένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς
ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐ-
τοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, [1] οἵ- 19
τινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελ-
γείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
νεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 20
εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε 21
καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι 22
ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν πα-
λαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύ- 23
ματι τοῦ νοὸς ὑμῶν [1] καὶ ἐνδύσασθαι τὸν και- 24
νὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν 25
ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλ-
λήλων μέλη. »ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·« 26 Ps 4,5.
ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν,
μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέπτων μη- 27/28
κέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος
ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μετα-
διδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ 29
τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ
τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ
χάριν τοῖς ἀκούουσιν. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα 30
τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ 31
ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ'
ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλή- 32
λους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυ-

---

19 απηλπικοτες DE(FG) lat syp | και πλεονεξιας DEFG Vict Ambrosiast | *22* την επιθυμιαν DE Tert Lucif Vict | *23* ανανεουσθε 10. 14. 31 al. lat sy | *24* ενδυσασθε ℵB*K 4. 10. 14. 31 al. lat sy | και αληθεια D*FgrG Cypr Lucif Hil Ambr | *25* εκαστ. αληθ. προς τον πλησ ℵ* | *29* χρειας] πιστεως D*E*FG 46 Tert Cypr Vict Ambrosiast | *30* om. του θεου 2. 49 | *32* δε] ουν D*FgrG, om. B 32 al.

τοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο
5 ὑμῖν. γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα
2 ἀγαπητά, καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ
3 θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ ἀκα-
θαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν
4 ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ αἰσχρότης καὶ
μωρολογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ
5 μᾶλλον εὐχαριστία. τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες,
ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ
ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
6 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς
ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται
ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
7/8 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν· ἦτε γάρ ποτε
σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς
9 περιπατεῖτε, ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ
10 ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, δοκι-
11 μάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, καὶ μὴ
συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκό-
12 τους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε, τὰ γὰρ κρυφῇ
γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν·
13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανε-
ροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν.
14 διὸ λέγει· »ἔγειρε, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ
τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.«
15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς
16 ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ
17 γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ

3.2 χαρ. ημιν BD^{gr} E^{gr} K L. am fuld sy | *2* ηγαπ. ημας DEFGKL al. lat sy | *4* και 1°] η AD*FG al. lat | και 2°] η ℵ* AD*FGP al. lat sy^{h} | *5* ο] ος ADEKLP al sy^{h} | *9* φωτος] πνευματος KL al. sy^{h} | *10* κυρ.] θεω D*FG lat | *14* επιφαυσεις του χριστου D* e Vict Ambrosiast | *17* θελ.] φρονημα ℵ*

κυρίου. καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν 18
ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, λαλοῦντες 19
ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευμα-
τικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν
τῷ κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων 20
ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ
θεῷ καὶ πατρί, ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ 21
Χριστοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν 22
ὑποτασσέσθωσαν ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀνήρ ἐστιν 23
κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ
τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' 24
ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως
καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, 25
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν
παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθα- 26
ρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα 27
παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν,
μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων,
ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν 28
[καὶ] οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας
ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν 29
ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ
θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλη-
σίαν, ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. »ἀντὶ 30/31 Gn 2,23 24
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.«
τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς 32
Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς 33

---

17 κυρ.] θεου A 14 al. de | *19* εν ψαλμοις BP al. de Vict Ambrosiast vg | πνευμ.] + εν χαριτι A. om. Bde | om. εν ℵ*B | *21* χριστου ιησου DE 35, ιησ. χρ. FgrG | *22* om. υποτασσ. B Hiercodd | *23* και αυτος εστι KLP al. sy | *24* om. ως B | *28* om. και ℵKL al. syp | *30* fin.] + εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου DEFGLP al. lat sy | *31* om. και προσκ. γυν. αυτου Orig (cf. ad Marc. 10,7)

οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν
6 ἄνδρα. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν
Ex 20,12 2 ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. »τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα,« ἥτις ἐστὶν ἐν-
Dt 5,16. 3 τολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, »ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ
4 ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.« Καὶ οἱ πατέρες,
μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε
5 αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ δοῦ-
λοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ
φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν
6 ὡς τῷ Χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς
ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦν-
7 τες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας
δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις,
8 [1]εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο
κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύ-
9 θερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς
αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ
αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.
10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν
11 τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν παν-
οπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι
12 πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν
ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς
τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμο-
κράτορας τοῦ σκότους [τοῦ αἰῶνος] τούτου,
πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπ-
13 ουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν παν-
οπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ

6.1 om. εν κυρ. BD*FG e Cypr | 2 om εστιν B 46 | 5 χριστ.] κυριω AL al. | 7 om. ως EKL al. | ανθρωπω B | 8 κομιειται EKL al. | 9 > υμων κ. αυτων L 6 al. Cypr Ambrosiast | παρ αυτω] παρα τω θεω (D*FG e | 10 το λοιπον αδελφοι μου KLP al. sy | δυναμουσθε B 17 | 11 ενδυσ.] + υμας FG Ambrosiast vg | 12 εστ. υμιν BD*FG al. Lucif Ambrosiast syp | om. του αιωνος ℵ*ABD*FG 17 al. lat syp

τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν 14
ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς
δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν 15
ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶ- 16
σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ
δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πε-
πυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ 17
σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύ-
ματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ,[1] διὰ πάσης προσ- 18
ευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ
ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν
πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων
τῶν ἁγίων, [1] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ 19
λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ
γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ 20
πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσω-
μαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, 21
πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-
φὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα 22
πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ
ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως 23
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύ- 24
ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ 1
πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν

16 εν πασιν ℵBP 17 al. lat sy^{h} | *17* om. δεξασθε D* F^{gr}G Cypr Lucif Vict | *19* om. του ευαγγ. BF^{gr}G Vict | *24* fin.] + αμην DEKLP al. fuld sy

1,*1* > ιησ. χρ. FGKLP al vg sy | om τοις ουσ. εν φιλιπ. 115

ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις·
2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ
4 μνείᾳ ὑμῶν, πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,
5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς
6 πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, πεποιθὼς αὐτὸ
τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν
7 ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ· καθώς
ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν
τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ
βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνούς μου
8 τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου
ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις
9 Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ
ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύη
10 ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκι-
11 μάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρι-
νεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πε-
πληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι
τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγε-
13 λίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς
ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ
14 τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελ-
φῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου
περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ
15 θεοῦ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,
τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσου-

---

3 inc. εγω μεν ευχ. τω κυριω ημων D*E*FG Ambrosiast | ὁ > ιησ. χρ. ℵAFGKP al sy | 8 θεος] κυριος FgrG | > ιησ. χρ FKL al, Ambrosiast syp | 11 > χρ. ιησ. 37 vg | θεου] χριστου Dgr μοι FgrG | 14 θεου] κυριου FgrG, om K al. syh

σιν· οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν 16
τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν 17
Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι
θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ: πλὴν 18
ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ,
Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω·
ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτο μοι 19
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως
καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι 20
ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρη-
σίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς
ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανά-
του. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθα- 21
νεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι 22
καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω.
συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων 23
εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ
γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ 24
ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. καὶ τοῦτο πεποιθὼς 25
οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς
τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,
ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ 26
Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν
πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου 27
τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ
ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθ-
λοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρό- 28
μενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις
ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτη-

---

16. 17 > *οι μεν εξ εριθειας . . . οι δε εξ αγαπης* K (L) al. sy^{h} | *17 εγειρ.*] *επιφερειν* EKL al. | *18* om. *πλην* B | om. *οτι* DEKL al. sy | *19* > *χριστ. ιησ.* DEFG Vict | *20 ουδενι*] + *υμων* FG | *23 πολλω*] *ποσω* D* FgrG e Vict | om. *γαρ* ℵ* DEFGKLP al. vg sy | *25 συμπαραμενω* EKLP al | *27* om. *του χριστ.* ℵ* | *ακουω* ℵ* BD*P al. *28 υμων*] *υμιν* EKL al. f Ambrosiast vg

29 ρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη
τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν
30 ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, τὸν αὐτὸν
ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε
ἐν ἐμοί.

2 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παρα-
μύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ
2 τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν
χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην
3 ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, [1] μηδὲν
κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ
ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχον-
4 τας ἑαυτῶν, μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοποῦντες,
5 ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. τοῦτο φρονεῖτε
6 ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ
θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι
7 ἴσα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου
λαβών. ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος [1]
8 καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος [1] ἐταπείνωσεν
ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανά-
9 του δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψω-
σεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν
10 ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ
11 ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς
Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπ-
ηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ
νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ
φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργά-
13 ζεσθε· θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ

---

29 ημιν A al. | **2.3** μηδε κατα] η D E F G K L P al. *4* εκαστοι σκοπ ℵ A B D^{gr} F^{gr} P al. Vict Aug | σκοπειτ L al. [1] om. και D* F G K Vict Ambrosiast | *5* τουτο + γαρ D E F G K L P al. syh | φρονεισθω K L P al. *7* ανθρωπου Orig Cypr Hil | *11* εξομολογησετα A C D E F G K L P al. | οτι χριστος κυριος K | *12* om ως B 3 17 al. Ambrosiast syp | om. εν τη απουσ μου F^{gr} G

θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα 14
ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἵνα 15
γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης,
ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,' λόγον 16
ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν
Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς
κενὸν ἐκοπίασα. Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ 17
τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν,
χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δὲ αὐτὸ 18
καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως 19
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ
ὑμῶν. οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως 20
τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυ- 21
τῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δο- 22
κιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν
ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν 23
οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ
ἐξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς τα- 24
χέως ἐλεύσομαι. ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπ- 25
αφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρα-
τιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν
τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,' ἐπειδὴ ἐπι- 26
ποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι
ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. καὶ γὰρ ἠσθένησεν πα- 27
ραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην
ἐπὶ λύπην σχῶ. σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐ- 28
τόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυ-
πότερος ὦ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ 29
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους

---

14 om. *και διαλογ.* K 43. 71 | *15* *ητε* AD*E*FG lat | *αμωμητα* DEFGKLP al | *19* *κυρ.*] *χριστω* CD* FG al. | *21* > *ιησ. χριστ.* ℵACDEFGP al. latpler sy | *22* *εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου* C | *24* fin.] + *προς υμας* ℵ*ACP al. f Ambrosiast vg syp | *26* *υμας*] + *ιδειν* ℵ*ACDE al. sy

30 ἔχετε, ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανά-
του ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα
ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με
λειτουργίας.
3 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ.
τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν
δὲ ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς
3 ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. ἡμεῖς γάρ ἐσμεν
ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ
4 πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν
σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί,
5 ἐγὼ μᾶλλον· περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσ-
ραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων,
6 κατὰ νόμον Φαρισαῖος, [1] κατὰ ζῆλον διώκων τὴν
ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενό-
7 μενος ἄμεμπτος. Ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη,
8 ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ἀλλὰ μὲν
οὖν γε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ
ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου
μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι
9 σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω [1] καὶ εὑρεθῶ
ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νό-
μου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ
10 δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ
τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν
κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφι-
11 ζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως καταντήσω
12 εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. οὐχ ὅτι
ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ
καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ

.0 χριστ.] κυριον ℵ A P 17 al. syh, om. C | παραβουλευσ. C K L P al. | 3.3 θεω D* P al. e f vg sy | 6 ζηλος ℵ* A B D* F G | διωκ. εκκλ θεου F G Aug Ambrosiast vg | 7 om. αλλ ℵ* A G 17 de Lucif | 8 > ιησ. χρ. A K P al. f vg syp | om. ειναι ℵ* B D* F G 17 iat syp | 12 ελαβ.] + η ηδη δεδικαιωμαι D* E F(G) | om. και 1° ℵ* D* E* F G Tert Hil Vict al.

Χριστοῦ Ἰησοῦ. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω 13
λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινό-
μενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον 14
τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέ- 15
ρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκα-
λύψει· πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. 16
Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε 17
τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον
ἡμᾶς. πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὓς πολλάκις 18
ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχ-
θροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος 19
ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ἡμῶν 20
γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ
καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώ- 21
σεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης
αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, 4
χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ,
ἀγαπητοί. Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην 2
παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. ναὶ ἐρωτῶ 3
καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵ-
τινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ
Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν
τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε ἐν κυρίῳ 4
πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν 5
γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς.
μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ 6

---

12 om. ιησου BD*E*FG al. Tert Hil Vict | *13* ουπω] ου BEFGKL al. Tert Vict vg sy | *14* της ανεγκλησιας Tert Orig | *15* φρονουμεν ℵL al. | *16* τω αυτ. στοιχ.] το αυτο φρονειν τω αυτω κανονι στοιχειν DE(FG) al vg | *21* ημων] + εις το γενεσθαι αυτο EKLP al Vict Aug sy | **4**,*1* αγαπ. 2°] + μου B 17 syp, om. D 108 e Vict

τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν
7 γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς
καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ
8 Ἰησοῦ. Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ,
ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ,
ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος,
9 ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσ-
σετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ
ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ
11 ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρη-
σιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης
12 εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισ-
σεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ
χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ
13 ὑστερεῖσθαι. πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί
14 με. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου
15 τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι
ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακε-
δονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,
16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν
17 χρείαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα,
ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς
18 λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω·
πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ
παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐ-
19 άρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν
χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν

---

7 θεου] χριστου A Ambr sy^{hm} | νοημ.] σωματα FgrG d e Vict al. | 8 επαιν.] + επιστημης D* E* F G al. | 13 με] + χριστω Egr Fgrg K L P al. | 15 om. μονοι A arm | 16 om. εις A D* 39 al. Vict | χρ. μου D E L P al. g Ambrosiast Aug | 18 υμων] + πεμφθεντα F G d e Cypr Vict Ambrosiast vg | 19 πληρωσει D* F G al. Vict Ambrosiast vg

Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ 20
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 21
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. [1] ἀσπά- 22
ζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ
τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ 23
πνεύματος ὑμῶν. [ἀμήν].

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελή- 1
ματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς [1] τοῖς ἐν 2
Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου 3
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν 4
Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους [1] διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμέ- 5
νην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ
λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου [1] τοῦ παρόν- 6
τος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ
ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς
καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπ-
έγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς 7
ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου

---

20 om. **των αιων.** KL al. | *23* **του πνευμ.**] **παντων** KL al. sy | om. **αμην** BFG 47 Vict.

1,*1* > **ιησ. χρ.** D^{gr} E^{gr} K al. sy^{p} | *2* **κολοσσαεις** D* E, **κολασσαις** KP al. | **χριστ.**] + **ιησου** A D* E* F G al. Ambrosiast vg | fin.] + **και κυριου ιησου χριστου** ℵ A C F G al. | *3* **και**] **τω** D* F G, om. B C* | om. **χριστ.** B | *4* om. **ην εχ.** B | *6* **κοσμ.**] + **και** F G K L al. d e vg sy | om. **και αυξ.** K al.

ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ
8 Χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
9 πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπί-
γνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
10 συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυ-
ρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει
11 τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ
τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
12 καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς[1] εὐχαριστοῦντες τῷ
πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλή-
13 ρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς
ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν
14 βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχο-
μεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·
15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότο-
16 κος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα
τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ
καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε
ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ
17 εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων
18 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, καὶ αὐτός
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς
ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα
19 γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ
20 εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι[1] καὶ δι'
αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρη-
νοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρα-
21 νοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους

---

7 υπερ ημων ℵ* A B Dgr Fgr G al Ambrosiast | *9* om. και αιτ. B K al. | *10* περιπ.] + υμας E K L P al. arm εις την επιγνωσιν K L al. | *12* ευχ.] + αμα B τω θεω πατρι ℵ 37 fg fuld syp | ικανωσ.] καλεσαντι D* F G (B) | *14* εσχομ. B *20* om. δι αυτου 2° B D* F G L al. lat

καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πο-
νηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς 22
σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι
ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατ-
ενώπιον αὐτοῦ, εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθε- 23
μελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι
ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ
κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, 24
καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων
τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος
αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, [1] ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διά- 25
κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δο-
θεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν 26
αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη
τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι 27
τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς
τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες 28
πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρω-
πον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα
ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ 29
ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνερ-
γουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. Θέλω γὰρ ὑμᾶς 2
εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν
Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν

---

21 τη διαν.] της διανοιας υμων FGde Hil | *22* αποκαταλλαγεντες D* FgrG e Ambrosiast, -ηλλαγητε B (17) | om. της σαρκ. Marcion | om. αυτου 1° FgrG | θαν.] + αυτου ℵAP al. sy | *23* παση] + τη EKLP al. | διακ.] κηρυξ και αποστολος ℵ* P (A syhm) | *26* αγιοις] αποστολοις FgrG | *27* om. τι DgrFG | τουτου] του θεου D* FGe Hil Ambrosiast | ος] ο ABFGP al. lat | *28* om. παντ. ανθρ. D* E* FG al. Ambrosiast | σοφ.] + πνευματικη FGde | χρ.] + ιησου EKLP al. f vg syh **2,1** λαοδ.] + και των εν ιεραπολει **10. 31 al.** syh

2 μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι
αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν
πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς
ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, καὶ πατρὸς
3 καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ
4 τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. Τοῦτο δὲ
λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθα-
5 νολογίᾳ. εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ
πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως ὑμῶν.
6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
7 κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,[1] ἐρριζωμένοι καὶ
ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι [ἐν]
τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν
8 εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλ-
αγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης
κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ
9 στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι
ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος
10 σωματικῶς,[1] καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς
11 ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ἐν ᾧ
καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ
ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περι-
12 τομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βα-
πτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως
τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ
13 νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώ-
μασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συν-

---

1 om. εν σαρκι ℵ* | *2* συμβιβασθεντων KL al. sy^{hm} | om. και πατρος και του B Hil. τ. θ. ο εστιν χριστος D* e Aug, τ. θ. πατρος (+ του AC 4) χριστου ℵ* AC 4 am fuld | *4* om. δε ℵAB Ambrosiast Aug μη τις KL al. | *7* περισσ.] + εν αυτη BEKL al. sy, + εν αυτω D* 1 ef vg | *10* ος] ο BD Eg^{r} Fg^{r} 47 Hil | αρχ. κ. εξουσ.] εκκλησιας Dg^{r} Eg^{r} (ℵ | *11* σωμ.] + των αμαρτιων KL al. Aug^{codd} sy | *12* βαπτισμω BD*FG 47 al. lat | *13* υμας 2°] ημας B 17 al. Ambr, om. DEFGP al. lat

ἐζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν
πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν 14
χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν,
καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ
τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς 15
ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύ-
σας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω 16
ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νου-
μηνίας ἢ σαββάτων, ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, 17
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς καταβρα- 18
βευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ
τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυ-
σιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ 19
κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ
τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.
Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων 20
τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·
μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, ἅ ἐστιν πάντα εἰς 21/22
φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ
διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ἅτινά ἐστιν λόγον 23
μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινο-
φροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι
πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ οὖν συνηγέρ- 3
θητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός 2
ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρο-
νεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ 3
ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·
ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε 4
καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορ- 5

---

13 ημιν] υμιν LP al. f Tert Hil vg | *15* om. τας αρχ. και FgrG Hil Novat | *16* και] η B syp | *17* α] ο BFgrG d e Aug | *18* α] + μη CKLP(FG) al. vg sy | *19* κεφ.] + χριστον D*E* syh | *21* om. μηδε γευση K | *23* ταπ.] + του νοος FG d-ψ Hil al. vg syh | om. και 2ο B Hil Ambrosiast Ambr | 3.4 om. συν αυτω A 57 | *5* μελη] + υμων ADEFGHKLP al. lat

νείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ
6 τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἃ
ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
7 ἀπειθείας. ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ
8 ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε
καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν,
βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος
9 ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε· εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυ-
σάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πρά-
10 ξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνα-
καινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτί-
11 σαντος αὐτόν. ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰου-
δαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος,
Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ [τὰ] πάντα
12 καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκ-
λεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα
οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰ-
13 τητα, μακροθυμίαν,[1] ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ
μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν
14 οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγά-
15 πην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ
16 εὐχάριστοι γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ
ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ
διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς
ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες
17 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ· καὶ πᾶν ὅ τι
ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι

---

5 om. κακην FgrG Hil | *6* om. επι — απειθ. B Cypr Ambrosiast | *8* om. και υμεις ℵ* sa | fin.] — μη εκπορευεσθω F G Ambrosiast | *11* ενι] — αρσεν και θηλυ D* E* F G Ambr Aug | *12* om. και B 17 | *13* μομφ.] οργην FgrGgr | χριστ.] κυριος A B D* F G al. e Aug vg, θεος ℵ (17 Aug) | *14* ο] ος ℵ* D. ητις E K L al. τελ.] ενοτητος D* FgrG e Ambrosiast | *15* χριστ.] θεου E K L 17 al. Ambrosiast | *16* χριστ.] κυριου A C 17 al. | θεω] κυριω E K L al.

κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι'
αὐτοῦ.

Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς 18
ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖ- 19
κας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, 20
ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ
εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθί- 21
ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ 22
δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα
κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπ-
άρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβού-
μενοι τὸν κύριον. ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς 23
ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις,
εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀντ- 24
απόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ
δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, 25
καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία. Οἱ κύριοι, τὸ 4
δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε,
εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν 2
αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ 3
ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου,
λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ
δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 4
Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν 5
ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, 6
ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ
ἀποκρίνεσθαι.

---

17 θεω και πατρι DEFGKL al. vg syh | *18* τοις] + ιδιοις L al. | ανδρ.] + υμων D*E*FG syp | *19* γυν.] + υμων D*E*FG Ambrosiast vg | *21* ερεθ.] παρ-οργιζετε ℵACD*E*FGKL al. syhm | *22* κυριον] θεον K al. de | *23* inc. και παν οτι εαν EKL (al.) sy | κυρ.] + δουλευοντες A 61 | *24. 25* κληρ. του κυριου ημων ιησου χριστου ω δουλ. FGde Ambrosiast | *25* γαρ] δε EKL al. sy | fin.] + παρα τω θεω FG Ambrosiast | **4**,*1* ουρανοις DEFGKL al. syh | *2* om. εν αυτη ℵ* | om. εν ευχ. D*E* Cypr Ambrosiast | *3* λογ.] + εν παρρησια A | χριστ.] θεου B*L al. | δι ον BFgrG | *5* εν παση σοφια 37

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύν-
8 δουλος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
9 τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν
γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλω-
τός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ
οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέ-
11 ξασθε αὐτόν, καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,
οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι
12 παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ
ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζό-
μενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε
τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι
13 τοῦ θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν
πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν
14 ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς
15 ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν
Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νύμφαν καὶ τὴν κατ'
16 οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ
Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ εἴπατε
17 Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες
ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνη-
μονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

7 om. και συνδ. ℵ* | 8 γνω τ. π. υμων C E L K al. f Ambrósiast vg sy 9 > αγαπ. κ. πιστ. D E F G al. lat | fin.] + πραττομενα F G lat | 11 συνεργ.] + μου D* E* F G lat arm 12 > ιησ. χρ. P 73 al., om. ιησ D E F G K al. Ambrosiast sy | σταθητε ℵ* B al., ητε 43. 55 al. | θεου] χριστου D* e | 13 πονον] κοπον D* F G lat, ζηλον E K L al. sy, ποθον 10. 31 al., αγωνα 6. 67 | 14 om. ο αγαπ. 17 | 15 αυτου] αυτης B 67 syh, αυτων ℵ A C B al. | 17 βλεπεται Fgr Ggr 17 | 18 fin.] + αμην D E K L P al. f vg sy

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκ- 1
κλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.
Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων 2
ὑμῶν, μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν
ἡμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ 3
ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης
καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν, εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ [τοῦ] 4
θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον 5
ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ [ἐν]
πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν 6
ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου,
ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν 7
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν 8
γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν
τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ
ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,
ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ 9
περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν
ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀλη-
θινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρα- 10
νῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυό-
μενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

1, *1* πατρ.] + ημων A 37 al. Ambrosiast | ειρ.] + απο θεου (πατρος ημων) και κυριου ιησου χριστου ℵA(DE)KLP al. fuld sy^{h} | *5* ημων] του θεου (ℵ)C | *6* χαρας] + και B | *7* τυπους ℵACFgrGKLP al. syp | *8* om. γαρ ℵ* | κυρ.] θεου ℵ* 46 sy^{hm} | αλλα και εν KL al. | *9* περι υμων B al. de

2 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν
2 τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπα-
θόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπ-
ποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ
3 ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης
4 οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς
δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις
ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς
5 καρδίας ἡμῶν. οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-
κίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
6 φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, οὔτε ζητοῦντες
ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ'
7 ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ
ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ
ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα·
8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μετα-
δοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ
9 ἡμῖν ἐγενήθητε. μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί,
τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί
τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
10 θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ
δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
11 ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον
12 ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες
ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς
τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦν-
τος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ
θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς
παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ-

2,3 ουτε] ουδε ℵ A B C D* F G P al. | 4 αλλα θεω ℵ* B C D P al. | 7 νηπιοι ℵ* B C* D* F G al. lat | 9 ευαγγ.] + γαρ E K L al. sy^{hm} | 12 καλεσαντος ℵ A al. f Ambrosiast vg sy | 13 om. και 1° D E F G H K L al. lat sy^{p}

πων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς
καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ὑμεῖς 14
γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν
τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν
ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων 15
Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάν-
των, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λα- 16
λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν
τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς
ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' 17
ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ,
περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν
ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ἠθελήσαμεν ἐλ- 18
θεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ
δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν 19
ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ
ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν
τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν 20
καὶ ἡ χαρά. Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν 3
καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν 2
Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ
θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στη-
ρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως
ὑμῶν [1] τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύ- 3
ταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·
καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν 4
ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ

---

13 > αληθ. εστιν B 17, om. αληθ. ℵ* | *15* τους] + ιδιους Marcion KL al. sy | *16* εφθακεν BD* οργη] + του θεου DEFG lat | *19* καυχ.] αγαλλιασεως A Tert | υμεις] + μαλλον 17 | ιησ.] + χριστου FGL al. Tert | 3,2 διακ.] συνεργον D*(BFG) e Ambrosiast | θεου] + και συνεργον ημων KL al. sy | παρακ.] + υμας KL al. syp

5 οἴδατε. διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα
εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρα-
σεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ
6 κόπος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς
ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν
πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν
7 καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλή-
θημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ
8 καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν
9 ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. τίνα γὰρ
εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι
περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι'
10 ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν
ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερή-
11 ματα τῆς πίστεως ὑμῶν: Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς
καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
12 κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς
δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ
εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
13 εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμ-
πτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ
πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.
4 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ
παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, [ἵνα] καθὼς
παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περι-
πατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε,
2 ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἴδατε γὰρ τίνας παρ-
αγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

---

7 ημων] + και A D^{gr} | 9 θεω] κυριω ℵ* D^{gr} F^{gr} G | θεου] κυριου ℵ* 46 | 11 ιησ.] + χριστος E F G K L al. sy | 12 κυρ.] + ιησους D* E* F^{gr} G | 13 αμεμπτως B L | αγιωσ.] δικαιοσυνη A 23. 57 | ιησ. χριστου F G L al. Tert Ambrosiast sy | fin.] + αμην ℵ* A D* E al. vg | 4.1 om. ουν B 17 al. syp | om. ινα ℵ A K L al. syh | om. καθ. κ. περιπ. K L al. syp | 2 κυρ. ημων ιησου χριστου F G 45. 115 al.

Τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς 3
ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέ- 4
ναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν
ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθ- 5
άπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, τὸ 6
μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ
πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν
καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ 7
θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοι- 8
γαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν
θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον
εἰς ὑμᾶς. Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν 9
ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδα-
κτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε 10
αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ
Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί,
περισσεύειν μᾶλλον, καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά- 11
ζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς
ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,
ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω 12
καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ 13
τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν 14
ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ
θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν
αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, 15
ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν
παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοι-
μηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν 16
φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, κατα-
βήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ

---

8 om. και A B E al. d syp | διδοντα ℵ*BDEFG al. | *9* εχομεν D*FG al. e Ambrosiast vg syh, ειχομεν B am | *11* om. ιδιαις BD*EFG al. lat | *13* κεκοιμημενων DE(FG)KL | *14* > ουτ. ο θεος και B syh | *15* κυριου 2o] ιησου B

17 ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα
ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα·
18 καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥστε
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί,
2 οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκρι-
βῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν
3 νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ὅταν δὲ λέγωσιν· εἰρήνη
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται
ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ
4 οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ
ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης κατα-
5 λάβῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ
υἱοὶ ἡμέρας. Οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους·
6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ
7 γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες
νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκ-
8 τὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν,
ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ
9 περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο
ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν
σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
10 τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶ-
μεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.
11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς
τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς
κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν
13 κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι
αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

---

16 πρωτοι D*FG lat | *17* om. οι περιλειπ. FgrG Tert Ambr | υπαντησιν D*E*FG | του κυριου] τω χριστω D*E*FG Tert Hil **5**,3 δε] γαρ KLP al. Ambrosiast vg, om. ℵ*AFG al. de Tert Cypr syp | εκφευξονται D*FG | *5* εσμεν] εστε D*FG e Ambrosiast syp | *7* μεθυοντες B Clem *9* om. χριστ. B | *13* ηγεισθε B al. syh | υπερεκπερισσως BD*FG

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. [1] Παρακαλοῦμεν 14
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους,
παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν
ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε 15
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάν-
τοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ
εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως 16/17
προσεύχεσθε, [1] ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ 18
θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ 19
πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξου- 20
θενεῖτε· πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατ- 21
έχετε· ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 22
Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτε- 23
λεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ
ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 24
Ἀδελφοί, προσεύχεσθε [καὶ] περὶ ἡμῶν. 25
Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλή- 26
ματι ἁγίῳ. Ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνω- 27
σθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς [ἁγίοις] ἀδελ-
φοῖς.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 28
μεθ' ὑμῶν. [ἀμήν].

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκ- 1
κλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ

---

15 om. *και* 1° ℵ*ADEFG al. syp | *16* *χαιρ.*] + *εν κυριω* FgrG | *21* om. *δε* ℵ*A al. syp | *24* fin.] + *την ελπιδα ημων βεβαιαν* 31. 38 al. | *25* om. *και* ℵAEFGKLP al. Ambrosiast vg sy | *27* om. *αγιοις* ℵ*BDEFG al. Ambrosiast | *28* om. *αμην* BD*FG al. e Ambrosiast

2 κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυ-
ξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς
4 ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ὥστε αὐ-
τοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς
5 θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδειγμα τῆς δικαίας
κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε,
6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς
7 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις
ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως
8 αὐτοῦ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς
μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ
9 εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, οἵτινες
δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου
τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ
καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν,
ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν
11 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα
πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλή-
σεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδο-
κίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,
12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1,1 om. κυριω F^gr G > χρ. ιησ. D E F^gr G al. | 2 πατρ.] + ημων ℵ A F G K L al. Ambrosiast vg sy | 4 om. ταις θλιψ. D* F G | ενεχεσθε B | 7 ιησ. χριστου L al. syp | 8 inc. και εν F^gr G d e | φλογι πυρος B D^gr E^gr F G al. Tert vg sy | ιησ. χριστου ℵ A F G al. d e Ambrosiast vg syp | 11 κλησ.] + υμων F^gr G syp | ευδοκ.] επιθυμιαν 17 | 12 ιησ.] + χριστου A F G P 17 Ambrosiast vg sy | om. και υμεις—χριστου F G

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρου- 2
σίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν
ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευ- 2
θῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε
διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστο-
λῆς ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
κυρίου. μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα 3
τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ
ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς
τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρό- 4
μενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα,
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι,
ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. Οὐ μνη- 5
μονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον
ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφ- 6
θῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστή- 7
ριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατ-
έχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. καὶ τότε ἀπο- 8
καλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς
ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ,
οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ 9
ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύ-
δους [1] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- 10
μένοις, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ
ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. καὶ διὰ τοῦτο 11
πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ
πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσιν 12
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ
εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάν- 13
τοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυ-

2,1 om. ημων 1° B syp | *2* μητε θρ. EKLP al., μηποτε θρ. 17 | *3* αμαρτ.] ανομιας ℵB 3 al. Ambr | *4* om. και υπεραιρ. ℵ* | θεου] + ως θεον EFgrGKL al. sy | *5* ετι εμου οντος D*E* Ambrosiast | *8* om. ιησ. BKL* al. | αναλωσει EKL al. | *10* της αδικ. εν τοις (D)EKL al. | αληθ.] + χριστου D*E* | *11* πεμψει EKLP al. dfg Cypr sy | om. αυτους FG al. lat

ρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σω-
τηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀλη-
14 θείας, εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγε-
λίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου
15 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

3 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθ-
2 ὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
3 των ἡ πίστις. Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγ-
5 γέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. Ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν
7 παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖ-
8 σθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν

---

13 απαρχην BFGgrP al. Ambr vg syh | *14* om. και ABDEKL al. Ambrosiast | εκαλ. ημας ABD* al. ef | *15* παραδ.] + ημων D*E* 44 Ambrosiast | *16* > χρ. ιησ. B | ο πατηρ] και πατ. AEKLP al. d Ambr vg syh | *17* στηριξ.] + υμας KL al. | > λογ. κ. εργ. FGK al. syp | 3 *1* κυριου] θεου FgrGP vg | *3* κυρ.] θεος AD*FGe Ambrosiast | στηρ.] τηρησει Fgr(Ggr | *4* παραγγ.] + υμιν AEFGKLP al. sy. + και εποιησατε BFgr(Ggr | *6* om. ημων 1° BD*E* Cypr | παρελαβον EKLP al., παρελαβετε BFgr(G al. syh

κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι
πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ 9
ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν
ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν 10
πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ
τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν 11
γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· τοῖς δὲ 12
τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζό-
μενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δέ, 13
ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. εἰ δέ 14
τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστο-
λῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, μὴ συναναμίγνυσθαι
αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, 15
ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος 16
τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς
ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν 17
σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ἡ 18
χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
πάντων ὑμῶν. [ἀμήν].

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπι- 1
ταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τῆς ἐλπίδος ἡμῶν Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν 2
πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

---

8 νυκτος κ. ημερας ℵBFG al. | *12* δια του κυριου ημων ι. χριστου KL al. sy | *13* εγκακ. ℵAB* al. | *14* και μη συναναμιγνυσθε KLP (al.) vg sy | *16* κυρ. 1°] θεος FGL al. | τοπω A*D*FG 17. 49 e Ambrosiast vg | *18* om. ημων FgrG | om. αμην ℵ*B 17 al. Ambrosiast fuld

1,*1* απ. ιησ. χρ. AKL al. syp | επιτ.] επαγγελιαν ℵ | *2* πατρ.] + ημων KLP al. Ambrosiast sy

3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ,
πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς
4 τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν [1] μηδὲ προσέχειν μύ-
θοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζη-
τήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν
5 ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν
ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως
6 ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ὧν τινες ἀστο-
7 χήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες
εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέ-
8 γουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. Οἴ-
δαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομί-
9 μως χρῆται, [1] εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ
κεῖται. ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ
ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις
10 καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, [1] πόρνοις, ἀρσενο-
κοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ
εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκει-
11 ται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου
12 θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυ-
ναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν,
13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα
14 ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν
15 Χριστῷ Ἰησοῦ. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο-
δοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·
16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ
ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακρο-
θυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πι-
17 στεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βα-

---

4 οικοδομην D* fg Ambrosiast vg | om. την εν πιστει FG | *5* om. αγαθης Fgr Ger | *8* χρησηται A P 73 | *12* inc. και χαρ. D K L al. Lucif Ambrosiast sy | ενδυναμουντι ℵ* al. | *13* οντα] + με A 73 g | *16* om. πρωτω D* | > ιησ. χρ. ℵ K L P al. sy

σιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ,
τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον 18
Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφη-
τείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρα-
τείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν 19
τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·
ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρ- 20
έδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασ-
φημεῖν.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δε- 2
ήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ
πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων 2
τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἥρεμον καὶ ἡσύχιον
βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.
τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος 3
ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι 4
καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. εἷς γὰρ θεός, 5
εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ 6
πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις· εἰς ὃ ἐτέθην 7
ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ
ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀλη-
θείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας 8
ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς
ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. Ὡσαύτως γυναῖκας ἐν 9
καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης
κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσίῳ ἢ
μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει 10

---

17 αφθ.] αθανατω D* f Tert al. vg | αορατ.] + αθανατω Fgr(G | μονω] + σοφω KLP al. syh | **2**,*1* παρακαλει obsecra) D*FgrG Hil sa | om. παντων 1ºFG | *2* om. πασῃ D* Lucif | *3* τουτο] + γαρ DFGKLP al. Lucif vg sy | *5* > ιησ. χρ. K al. syp | *6* οὐ το μαρτ. κ. ἰδ. εδοθη DFgrG Ambrosiast | *7* inc. ο επιστευθην εγω A | λεγω] + εν χριστω ℵ*KL al. arm | πιστει] γνωσι ℵ. πνευματι A | *8* διαλογισμων FgrG al. sy | *9* κοσμιως DgrFG 17 | ἢ χρυσω KL al. Cyp Ambrosiast vg

γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων
11 ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ
12 ὑποταγῇ· διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω
οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.
13 14 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. καὶ Ἀδὰμ
οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παρα-
15 βάσει γέγονεν· σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας,
ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ
μετὰ σωφροσύνης.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται,
2 καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον
ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον,
σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,
3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον,
4 ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνό-
5 τητος, εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ
6 οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ
7 τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ
8 καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχον-
9 τας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον
10 τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν
11 ἀνέγκλητοι ὄντες. γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς,
12 μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων
13 καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ
14 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων

3.1 πιστος] ανθρωπινος D* g Ambrosiast Aug | 3 πληκτ.] + μη αισχροκερδη 37 al. | 7 δε] + αυτον DKLP al. f Ambrosiast vg | 8 om. σεμνους ℵ* 46 al. | 10 ειτα] και ουτω D*f Ambrosiast vg | 12 διακ.] + δε FG

ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς 15
πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν
ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς
ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ 16
τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν
σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀν-
ελήφθη ἐν δόξῃ.

Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν 2 ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι 3 βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ 4 οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. 5 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ 6 διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώ- 7 δεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία 8 πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς 9 ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ 10 κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

---

14 εν ταχει ACD*P al. | *15* δει] + σε D*f Hil Ambrosiast vg | *16* ος] ο D*fg Hil Aug Ambrosiast vg, θεος KLP al. | **4**.*1* πλανης P al. Ambr Aug vg | *2* κεκαυτηρ. CDFGKP al. | *9* om. πασης ℵ* syp | *10* γαρ] + και FgrGKL al. | αγων.] ονειδιζομεθα DLP al. fg Ambrosiast vg sy | ηλπισαμεν D* 17

11/12 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδείς σου
τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου
τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ,
13 ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ
14 ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ
ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ
προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρε-
15 σβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου
16 ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ
τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν
καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.
5 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει
2 ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, [1] πρεσβυτέ-
ρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ
3 4 ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις
χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον
τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι
τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐν-
5 ώπιον τοῦ θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονω-
μένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς
δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·
6/7 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παρ-
8 άγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν
ἰδίων καὶ μάλιστα [τῶν] οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν
9 πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα
καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγο-
10 νυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, [1] ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυ-
ρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ
ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ
11 παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέρας
δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν
12 τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, [1] ἔχουσαι κρίμα
13 ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ
ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ

---

12 αγαπη] + εν πνευματι K L P al. | 14 πρεσβυτερον ℵ* 37 | 15 εν πασιν K L P al. | 5.1 om. ως πατ. ℵ* | 4 εστιν] + καλον και 37 al. arm | 5 θεον] κυριον ℵ* Dgr Ang

μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι,
λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας 14
γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν
ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν·
ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 15
εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ 16
μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις
ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι 17
διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες
ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή· 18 Dt 25,4; 24 15.
»βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις,« καί· »ἄξιος ὁ L 10,7.
ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.« κατὰ πρεσβυτέρου 19
κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο
ἢ τριῶν μαρτύρων. Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον 20
πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ 21
Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυ-
λάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ
πρόσκλισιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, 22
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν
ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ 23
χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθε-
νείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί 24
εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπ-
ακολουθοῦσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ 25
πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύ-
ναται. Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους 6
δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα
μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφη-
μῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ κατα- 2
φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δου-

14 νεωτ.] + χηρας 39. **43** al. | *16* τις] + πιστος ἢ DKL al. Ambrosiast sy | *18* κημωσεις D | και αξ.] αξ. γαρ FG | του μισθ.] της τροφης ℵ* | *19* om. εκτος – μαρτ. Cypr Hier^{codd} Ambrosiast | *20* τους] + δε AD* fg al. | *21* > ιησ. χρ. FKLP al. Hil sy | προσκλησιν ADLP al. | *23* στομαχ.] + σου FGKL al. vg sy | *25* ωσαυτ.] + δε AFG | **6** *2* om. ὅτι ἀδ. εἰσιν ℵ*

λευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς
εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [1] εἴ τις ἑτερο-
διδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λό-
γοις, τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
4 τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, [1] τετύφωται, μη-
δὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ
λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασ-
5 φημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, [1] διαπαρατριβαὶ δι-
εφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερη-
μένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι
6 τὴν εὐσέβειαν. ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ
7 εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας· οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγ-
καμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι
8 δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπά-
9 σματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. οἱ δὲ βουλό-
μενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
βεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς
10 ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν
κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι
ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς
11 περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, ὦ ἄν-
θρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπα-
12 θίαν. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως,
ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ
ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
13 λῶν μαρτύρων. παραγγέλλω ἐνώπιον τοῦ θεοῦ

---

3 προσεχεται ℵ* lat | *4* γεννωνται φθονοι D* g Lucif | ερεις DFGL al. Lucif Ambrosiast vg | *5* fin.] + αφιστασο απο των τοιουτων KLP al. Lucif Ambrosiast sy | *6* ευσεβ.] + θεον FgrG | *7* κοσμ.] + δηλον KLP al. | *8* διατροφην DFGKP al. lat | *9* παγ.] + του διαβολου D*FG al. Ambr | *10* πολλαις] ποικιλαις ℵ* | *11* πραοτητα K | (D al. | *12* ην] + και 37 al. Ambrosiast sy^{h} | *13* παραγγ.] + σοι ADKLP al. f Tert Ambrosiast vg

τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν
καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον 14
ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ 15
μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν
βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μό- 16
νος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν
εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ
τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν. Τοῖς πλου- 17
σίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλο-
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι,
ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλου-
σίως εἰς ἀπόλαυσιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν 18
ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς 19
τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.
Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπό- 20
μενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις
τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλό- 21
μενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελή- 1
ματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, 2
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

---

13 ζωοποιουντος ℵKL al. | > ιησ. χρ. ℵFG al. Ambr syp | > *14* χρ. ιησ. ℵ | *16* αθαν.] + και D* E* fuld | *17* θεω] + τω ζωντι DEKL al. Ambrosiast sy | *19* οντως] αιωνιου KLP al. | *20* καινοφωνιας FG lat (cf. 2 Tim 2, 16) | *21* μ. υμων] μετα σου DEKL al. f vg sy | fin.] + αμην EKLP al. f vg sy

1. *1* > ιησ. χρ. AL al. syh | *2* αγ. τεκν.] γνησιω τεκνω εν πιστει 17 | και κυριου ιησ. χρ. 43. 49 syp (ℵ 17. 37)

3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων
ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν
περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ
4 ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου
5 τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ὑπόμνησιν
λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις
ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ
6 μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι ἐν σοί. Δι'
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χά-
ρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
7 τῶν χειρῶν μου. οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς
πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ
8 σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύ-
ριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον
αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
9 κατὰ δύναμιν θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέ-
σαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ
κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν
ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος
μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ
11 ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν·
12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ
ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ
πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην
13 μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτύ-
πωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ
ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰη-
14 σοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύ-
15 ματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας

---

3 θεω] + μου D* E* 17 Ambrosiast al. | 5 λαμβανων D E K L al. lat | 6 υπομιμνησκω D E | θεου] χριστου A | 10 > χρ. ιησ. ℵ* A D* E* | 11 διδασκ.] διακονος 17 | om. εθνων ℵ* A 17 | 12 om. και 1° ℵ* 73 | om. μου Der Ger al. 14 ενοικ.] δοθεντος 17 Ambr

τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, ὧν ἐστιν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. δώη 16
ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολ-
λάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ
ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπου- 17
δαίως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν· δώη αὐτῷ ὁ κύ- 18
ριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι 2
τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ 2
διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς
ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους
διδάξαι. συγκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης 3
Χριστοῦ Ἰησοῦ. οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκε- 4
ται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατο-
λογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφα- 5
νοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα 6
γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.
νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν 7
πᾶσιν. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερ- 8
μένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυίδ, κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν 9
ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.
διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, 10
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· 11
εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· εἰ 12
ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησό-
μεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν,
[1]ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ 13

---

17 σπουδαιοτερον EKL al., -οτερως A al. | *18* παρα θεω D*E* | διηκ.] + μοι 31 al. fg Ambrosiast fuld sy | **2**,*2* ικανοι] δυνατοι K | *3* inc. συ ουν κακοπαθησον KL al. | συνστρατιωτ. DgrEgr | > ιησ. χρ. KL al. syp | *4* στρατευομ.] + τω θεω FG Cypr Ambrosiast vg | *7* δ] α DEKL al. lat syh | δωη KLP al. | *12* αρνουμεθα DEKLP al. Ambrosiast | *13* om. γαρ K al. de Tert Ambrosiast vg syh

14 δύναται. Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρό-
μενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου μὴ λογομαχεῖν, ἐπ'
οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-
15 των. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι
τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα
16 τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. τὰς δὲ βεβήλους κενο-
φωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
17 ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα
νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός,
18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες
τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι. καὶ ἀνατρέπουσιν
Nu 16,5.26. Is 26,13. 19 τήν τινων πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος
τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην·
»ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ,« καί· »ἀπο-
στήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα
20 κυρίου.« ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ
ὀστράκινα. καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν·
21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται
σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον καὶ εὔχρηστον τῷ
δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ
δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.
23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραι-
24 τοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· δοῦλον δὲ κυ-
ρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς
25 πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραΰτητι
παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μή ποτε
δώῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
26 θείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου
παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου
θέλημα.

---

14 κυρ.] θεου ℵ C F G al. syp | λογομαχει A C* al. lat | *16* καινοφων. F G lat (cf. 1 Tim 6, 20) | *19* θεου] κυριου ℵ* | κυριος] + παντας ℵ* | *22* μετα] + παντων A C Fgr G al. syh | επικαλ.] αγαπωντων A | *24* νηπιον Dgr Fgr Fgr Ggr

Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις 3
ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γὰρ οἱ ἄν- 2
θρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερή-
φανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, 3
ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τε- 4
τυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες 5
μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνη-
μένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ 6
εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγό-
μενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα 7
καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν
δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς 8
ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται
τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ᾽ οὐ προκό- 9
ψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ 10
παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ. τῇ ἀγωγῇ,
τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ. τῇ
ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθή- 11
μασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ,
ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ
πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ 12
θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθή-
σονται. πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες 13
προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ
πλανώμενοι. σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπι- 14
στώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι 15
ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνά-

3,1 γινωσκετε AFgrG 17 al. Aug | 3 > ασπονδ. αστοργ. DgrEgr al. Ambrosiast Optat, om. αστοργ. ℵ (syp) | 6 αιχμαλωτευοντες EKL al. | επιθυμ.] + και ηδοναις A syh | 8 μαμβρης FG lat | 10 συ δε] + τεκνον τιμοθεε 37 | παρηκολουθησας ℵACFG 17 | om. τη αγαπη A al. | 11 εγενοντο A al. | αντιοχ.] + α δια την θεκλαν επαθεν 46 | κυρ.] θεος DgrEgr | 14 τινος DEKL al. f Hil Aug vg sy

μενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς
16 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος
καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν,
πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιο-
17 σύνῃ, [1] ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς
4 πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος. Διαμαρτύ-
ρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν
2 ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· κή-
ρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως,
ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ
3 μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε
τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται,
ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύ-
4 σουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ
ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν,
5 ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε
ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγε-
6 λιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ
γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς
7 μου ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι,
8 τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοι-
πὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ
δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι
τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9/10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως· Δημᾶς
γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ
ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλα-
11 τίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· Λουκᾶς ἐστιν μόνος
μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυ-
τοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.

---

16 ελεγχον D E K L P al. | *17* αρτιος] τελιος D* E
4,*1* διαμαρτ.] + ουν εγω K L al. syh | om. του θεου
και 17 | του κυριου ιησ. χρ. E K L al. sy | και την]
κατα την E K L P al. Ambros.ast sy | *2* > παρακαλ.
επιτιμ. ℵ* F G al. lat | *5* συ δε] + τεκνον τιμοθεε 57 |
κακοπ.] + ως καλος στρατιωτης χριστου ιησου A | *8* om.
πασι D* E* lat syp | *10* γαλατ.] γαλλιαν ℵ C al.

Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. τὸν φελόνην, 12/13
ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος
φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδεί- 14
ξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα
αὐτοῦ· [1]ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνθέστη- 15
κεν τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου 16
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάν-
τες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη·[1] ὁ δὲ 17
κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα
δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσω-
σιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος
λέοντος. ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου 18
πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.

Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησι- 19
φόρου οἶκον. Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, 20
Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
[1]Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπά- 21
ζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ
Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

Ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός 22
σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ 1
Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνω-

---

13 μαλ.] + δε D*E* Ambrosiast vg | *14* αποδωη KL al. de am fuld | *15* αντεστη ℵ*ACD*FG 17 | *16* παρεγεν. ℵ*ACFG 17 al. | *18* και ρυσετ. E(FgrG) KLP al. sy | *19* ακυλ.] + λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν και ζηνωνα τους υιους αυτου 46. 109 | *21* om. παντες ℵ* 17 | *22* om. ο κυρ. - σου 57 | om. ιησ. χρ. ℵ*FgrG 17, om. χρ. A al. | η χαρ. μεθ υμ.] ερρωσο εν ειρηνη D*E* | fin.] + αμην DEKLP al.

1,1 > χρ. ιησ. A al. syh, om. ιησ. Dgr

2 σιν ἀληθείας τῆς κατ᾽ εὐσέβειαν [1]ἐπ᾽ ἐλπίδι
ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς
3 πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς
ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην
ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,
4 [1]Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ
λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πό-
6 λιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, [1]εἴ
τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπό-
7 τακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι
ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ
8 πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον,
9 ἐγκρατῆ, [1]ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν
πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν
ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντι-
10 λέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀν-
υπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα
11 οἱ ἐκ [τῆς] περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν,
οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες
12 ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ
αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· »Κρῆτες ἀεὶ ψεῦ-
13 σται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.« ἡ μαρτυρία

---

4 και 1°] ελεος AKL al. sy^{h} | και 2°] + κυριου EFGKLP al. sy | *5* επιδ.ορθωσης AD*E*FG | *8* φιλοξ.] φιλοπτωχον 52 | *9* εν τ. διδ. τ. υγ.] τους εν παση θλιψει A | fin.] + μη χειροτονειν διγαμους μηδε διακονους αυτους ποιειν μηδε γυναικας εχειν εκ διγαμιας μηδε προσερχεσθωσαν εν τω θυσιαστηριω λειτουργειν το θειον. τους αρχοντας τους αδικοκριτας και αρπαγας και ψευστας και ανελεημονας ελεγχε ως θεου διακονος 1098^{r} | *10* om. και 1° ℵACIP 17 al. Hil Aug sy | *11* fin.] + τα τεκνα οι τους ιδιους γονεις υβριζοντες η τυπτοντες επιστομιζε και ελεγχε και νουθετει ως πατηρ τεκνα 1098^{r} | *12* ειπεν] + δε ℵ*FG

αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι᾽ ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς
ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, [1]μὴ 14
προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς
ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα 15
καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις
καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται
αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολο- 16
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυ-
κτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδα- 2
σκαλίᾳ. πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, 2
σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι 3
ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ
δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα σωφρονί- 4
ζωσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,
σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασ- 5
σομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσ- 6
αύτως παρακάλει σωφρονεῖν [1]περὶ πάντα, σεαυ- 7
τὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ
διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, [1]λόγον ὑγιῆ 8
ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν
ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. δούλους ἰδίοις 9
δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν, εὐαρέστους
εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, [1]μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ 10
πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν
διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κο-
σμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ 11
θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα 12

---

14 ενταλμασιν FG, γενεαλογιαις 47 | *15* παντα] + μεν KL al. syh | *16* μη ειδεναι 37 | om. αγαθον ℵ* | 2,*3* πρεσβυτερας 44 | ιεροπρεπει C 17 al. | *4* om. φιλοτεκν. K | *5* οικουρους HKLP al. | θεου] + και η διδασκαλια C 5 syh | *7* αφθορ.] + αγνειαν C al. syh | σεμν.] + αφθαρσιαν KL al. | *8* ημων] υμων A al. | *10* μη] μηδε DgrFgrGgr 17 | om. πιστιν ℵ* 17 | αγαθ.] αγαπην 17.

ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς
κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως
13 καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχό-
μενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς
δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
14 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ
καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν κα-
15 λῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ
ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περι-
3 φρονείτω. Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξ-
ουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν
2 ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυ-
μένους πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.
3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς,
πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδο-
ναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες,
4 στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ ἡ χρη-
στότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος
5 ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ
ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος
ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ
6 ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆ-
7 ρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι
κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰω-
8 νίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βού-
λομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν κα-
λῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ.
ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις·
9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις

13 > χρ. ιησ. ℵ* Fgr(G) | 15 λαλει] διδασκε A | καταφρονειτω 1. 43 al. | 3,1 αρχ.] – και KLP al. def vg sy | υποτ.] – και Fgr(G) syp | 5 α] ὧν EKLP al. | δια πνευμ. αγ. D*E*Fgr(G) Lucif Ambrosiast | 6 σωτ.] κυριου P 31 | 7 om. κατ ελπ. 47. 112 | 9 γενεαλ.] λογομαχιας Fgr(G) | ερεις ℵ* Der Egr Fgr(Ggr)

καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀν-
ωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ 10
μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς 11
ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν
αὐτοκατάκριτος.

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, 12
σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ
κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ 13
Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐ-
τοῖς λείπῃ. μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι 14
καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας
χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι 15
τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος 1
ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ
ἡμῶν [1] καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ 2
συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλη-
σίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 3
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου 4
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου 5
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύ-

---

10 > νουθεσ. η δευτερα $F^{gr}G$, νουθ. και δυο D*E, om. και δευτ. Tert Cypr Lucif Ambr Ambrosiast Aug | *13* σπουδ.] ταχαιως FG | *15* ασπασασθε τ. φ. A | χαρ.] + του κυριου DE. + του θεου FG Ambrosiast vg | fin.] + αμην EFGHKLP al. vg sy

1 δεσμ.] αποστολος D*E*, δουλος 33 al. | > ιησ. χρ. D*E*L al. Ambr sy | αγαπ.] + αδελφω D*E Ambrosiast | *2* αδελφ.] αγαπητη KL al. sy^p | *3* om. ημων ℵ* | *5* > πιστ. και την αγαπ. DE al. Ambrosiast sy^p

6 ριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως
ἡ κοινωνία τῆς πίστεως σου ἐνεργὴς γένηται ἐν
ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χρι-
7 στὸν Ἰησοῦν· χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παρά-
κλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν
8 ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. Διό,
πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν
9 σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρα-
καλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
10 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, παρακαλῶ σε
περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δε-
11 σμοῖς, Ὀνήσιμον, [1]τόν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ δὲ
12 καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα προσ-
13 λαβοῦ· ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατ-
έχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
14 τοῦ εὐαγγελίου, χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην
15 τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. τάχα γὰρ
διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον
16 αὐτὸν ἀπέχῃς, οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ
δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ
17 δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. εἰ οὖν
με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα·
19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω·
ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφεί-
20 λεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ·
ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς
22 ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοί-

---

5 ιησ.] + χριστον D*E al. | 6 παντος] + εργου FgrG al. fuld | om. ιησ. ℵ* A C al. Ambrosiast | 7 χαριν KLP al. | εχομεν πολλην KL al. sy | 9 ιησ. χρ. EFGKL al. d vg sy | 10 ον] + εγω A al. | δεσμ.] + μου EKLP al. sy | 12 om. συ δε ℵ* A C* 17 | om. προσλαβου ℵ* A FgrGgr 17 | 16 om. αλλ υπερ δουλ FgrG | 19 αποδωσω D* lat | fin.] + εν κυριω D*E* | 20 χριστ.] κυριω EK al.

μαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσ-
εὐχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου 23
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, 24
Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ 25
μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς 1
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' 2
ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν
ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ
ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς 3
δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέ-
ρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,
τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ 4
διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνο-
μα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· »υἱός 5 Ps 2,7.
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;« καὶ 2 Sam 7,14.
πάλιν· »ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐ-
τὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;« ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ 6 Dt 32,43 Lxx.
τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· Ps 96,7.
»καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι
θεοῦ«. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· »ὁ ποιῶν 7 Ps 103,4.
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουρ-
γοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·« πρὸς δὲ τὸν υἱόν· 8 Ps 44,7.8.
»ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.«

---

23 ασπαζονται KL al. | 25 om. ημων ℵP 17 al. syh | om. αμην ℵD* 17 Ambrosiast

1 2 εσχατων 47 al. de sy | > τ. αι. εποιησεν KLP al. | 3 αυτου 2o] + δι εαυτου (D*)EKLM al. sy | αμαρτ.] + ημων KL al. syh | 7 αγγ. 1o] + αυτου D*E* 71 | πνευμα DE al. | 8 om. του αιωνος B 17

καί· »ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας
9 σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον
Ps 101,26—28. 10 ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.« καί·
»σὺ κατ᾽ ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ
11 ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμά-
12 τιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλί-
ξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ
δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.«
Ps 109,1. 13 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· »κάθου
ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
14 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;« οὐχὶ πάντες εἰσὶν
λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλό-
μενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;
2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς
2 τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή ποτε παραρυῶμεν. εἰ γὰρ
ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,
καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον
3 μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλι-
καύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λα-
βοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκου-
4 σάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦν-
τος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικί-
λαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς
κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν
Ps 8,5—7 6 μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. διεμαρτύρατο δέ
πού τις λέγων· »τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ
αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;
7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους. δόξῃ
8 καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, πάντα ὑπέταξας

---

8 βασ. σου] βασ. αυτου ℵ B | *9* ανομιαν] αδικιαν ℵ A 17 al. | *12* αλλαξεις ℵ* D* 43 e f vg | om. ως ιματ. K L M P al. f vg sy | *14* διακονιας B | **2**,*2* αγγελου L | *4* αυτου] του θεου D^{gr} E^{gr} | *5* υπεταξ] + ο θεος C f vg | *6* τι] τις C* P d e | *7* fin.] + και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου ℵ A C D* E* M P al. f vg sy

ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.« ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι
αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.
νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγ-
μένα· τὸν δὲ βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμέ- 9
νον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ
ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ἔπρεπεν γὰρ 10
αὐτῷ, δι᾽ ὃν τὰ πάντα καὶ δι᾽ οὗ τὰ πάντα, πολ-
λοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς
σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὅ τε 11
γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες·
δι᾽ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς
καλεῖν, [1]λέγων· »ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς 12 Ps 21,23.
ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε·«
[1]καὶ πάλιν· »ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ·« 13 Is 8,17 18. 2 Sm 22,3.
καὶ πάλιν· »ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν
ὁ θεός.« ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵμα- 14
τος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν
τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ᾽ ἔστιν τὸν
διάβολον, [1]καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ 15
θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δου-
λείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, 16
ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν 17
ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,
ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ
πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας
τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, 18
δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου 3
μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχ-
ιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ 2
ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ

---

8 om. αυτω 1° B d e | *9* χαριτι] χωρις M 67 Orig Theod.—Mops. Theodoret Ambr Fulg al. | *11* καλων 17 | *14* > σαρκ. κ. αιμ. KL al. f Ambr Aug syp | αυτων] + παθηματων D* E* | *17* ταις αμαρτιαις A 17 | *18* om. πειρασθεις ℵ* | 3,*1* ιησ.] + χριστον E K L al. Hil sy | *2* om. ολω B sa Ambr

3 οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ
Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει
4 τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος
κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευά-
5 σας θεός. καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαλη-
6 θησομένων, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον
αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν[περ] τὴν παρρη-
σίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος [μέχρι τέλους
Ps. 94,8—11. 7 βεβαίαν] κατάσχωμεν. Διό, καθὼς λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· »σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
8 αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν
9 τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασαν οἱ
πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
10 μου τεσσεράκοντα ἔτη. διὸ προσώχθισα τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
11 αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου, ὡς ὤμοσα
ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
12 παυσίν μου.« βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται
ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ
13 ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, ἀλλὰ παρακαλεῖτε
ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ »σή-
μερον« καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν
14 ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ
γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως
Ps. 94,8. 15 μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. ἐν τῷ λέ-
γεσθαι· »σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ
16 παραπικρασμῷ.« τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρ-
επίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰ-
17 γύπτου διὰ Μωϋσέως; τίσιν δὲ προσώχθισεν

---

6 om. μεχρι τελ. βεβ. B 1739 aeth Lucif Ambr | 9 επειρ.] + με KLMP al. f Ambr vg sy | εν δοκ.] εδοκιμασαν με KL al. (f Ambr vg syp) | 10 om. διο 43. 55 al. ταυτη] εκεινη CEKLP al. sy | 14 υποστ.] + αυτου A 71 al. f vg | 15 om. ως M 44 al. | 17 δε] + και A de

τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ
κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ 18
εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ
τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνή- 19
θησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν. φοβηθῶμεν οὖν μή 4
ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερη-
κέναι. καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ 2
κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς
ἐκείνους μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς
ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατά- 3 Ps 94 11
παυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν· »ὡς
ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου,« καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου γενηθέντων. εἴρηκεν γάρ που 4 Gn 2 2.
περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως· »καὶ κατέπαυσεν ὁ
θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
ἔργων αὐτοῦ·« καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· »εἰ εἰσελεύ- 5 Ps 94,11.
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.« ἐπεὶ οὖν 6
ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ
πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι᾽
ἀπείθειαν, [1] πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, 7 Ps 94.8
ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
προείρηται· »σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.«
εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ 8
ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολεί- 9
πεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. ὁ γὰρ 10
εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς
κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν 11
εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ

---

17 αμαρτ.] απειθησασιν A 47 **4** *2* συνκεκερασμενος ℵ 31 al. de Lucif | ακουσθεισιν 71 Theod-Mops | *3* εισερχωμεθα ουν AC 17 | *4* om. εν τ. ημ. τ. εβδ. A | *6* απιστιαν ℵ* f vg | *7* > οριζει τινα ℵ* f vg | προειρηκεν B al., ειρηται KL al. | *9* om. vers. ℵ* | *10* απο 1°] + παντων Dgr Egr syh | *11* εισελθ.] + αδελφοι D* F*

12 τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. Ζῶν γὰρ
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος
ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνού-
μενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος,
ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων
13 καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλι-
σμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ
14 λόγος. Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυ-
θότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
15 κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχι-
ερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις
ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιό-
16 τητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα οὖν μετὰ
παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν
ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.
5 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανο-
μενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν
θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ
2 ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ-
σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται
3 ἀσθένειαν, [1] καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ
τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν
4 περὶ ἁμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει
τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
Ps 2,7. 5 καθώσπερ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς
οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ'
ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
Ps. 109,4. 6 σήμερον γεγέννηκά σε·« καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ
λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
7 Μελχισεδέκ.« ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνά-
μενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς
ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακου-

---

12 ενεργης B Hier πνευμ.] σωματος 258. 329 al. | 16 om. ευρωμεν B om. εις D* E* 5 om. τε B lat 3 δια ταυτην E K L al. syhm. δια τουτο 73 f vg 4 non quemadmodum aaron sic et chr. d om. και 2. D* lat syp | 5 γενηθ.] γενεσθαι A 71 6 ετερω] + παλιν Dgr Egr

σθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν 8
ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς 9
ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος
σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ 10
θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευ- 11
τος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.
καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρό- 12
νον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα
τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ
γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, [καὶ] οὐ στε-
ρεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπει- 13
ρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· τελείων 14
δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ
αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διά-
κρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέντες τὸν 6
τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ
θεόν, βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χει- 2
ρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰω-
νίου. καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ 3
ὁ θεός. Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας 4
γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ
μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου καὶ κα- 5
λὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλον-
τος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινί- 6
ζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν
υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ 7
ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις
ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι'
οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους 8
ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς
καῦσιν. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπη- 9

---

12 om. *και* 3° ℵ*C 17 f Aug vg | *13* *γαρ*] + *ακμην* D*E* | **6**,*2* *διδαχην* B d | *3* *ποιησομεν* ℵBKL 17 def vg | *9* *αγαπ.*] *αδελφοι* ℵ* 1. 73 sy

τοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ
10 οὕτως λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπι-
λαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς
ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες
11 τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ
ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους,
12 [1] ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πί-
στεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς
Gn 22,16.17 13 ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ
θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι,
14 ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, [1] λέγων· »εἰ μὴν εὐλογῶν
15 εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·« καὶ
οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν,
καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίω-
17 σιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ
θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν
18 ὅρκῳ, [1] ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν
οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν
παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι
19 τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν
τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερ-
χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,
20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς,
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος
εἰς τὸν αἰῶνα.

Gn 14,17—20. 7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ,
ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας
Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασι-

---

10 και 1°] + του κοπου KL al. | *11* πληροφορ.] + της πιστεως 17 | *14* ει μη Cdef Ambr vg. η μην KL* al. | *16* ανθρ.] + μεν CKL al. | *17* τοις] + κληρονομοις 37 | *19* εχομεν DE al. | *20* ιησ.] + χριστος D*E* | **7**,*1* βασιλεων] + οτι εδιωξεν τους αλλοφυλους και εξειλατο λωτ μετα πασης αιχμαλωσιας 96. 1098r

λέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ 2
πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμη-
νευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ
βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπά- 3
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμε-
ρῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ
τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην 4
Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρ-
χης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν 5
λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν
λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος
Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν 6
δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς
ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. χωρὶς δὲ πάσης ἀντι- 7
λογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.
καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι 8
λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.
καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ ὁ 9
δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ 10
ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ [ὁ]
Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς 11
Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς
νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ
κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης 12
γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετά-
θεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς 13
ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν
τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα 14
ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ

---

1 fin.] + **και αβρααμ ευλογηθεις υπ αυτου** D* E* **61** | *2* om. **απο** D* E* f vg | om. **αβρ.** D* E* | *4* om. **ουτος** Dgr Egr | om. **και** BD* E* fuld syp | *9* **λευεις** BC*(A) | *11* om. **ην** B | **νενομοθετητο** E K L al. | *12* om. **και νομου** B | *13* **προσεσχεν** AC 17 al. | *14* **ημων**] + **ιησους** **17. 31**

15 ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότε-
ρον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα
16 Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ
νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύνα-
17 μιν ζωῆς ἀκαταλύτου. μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι
»σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
18 χισεδέκ.« ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης
ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές,
19 [1] οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ
κρείττονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20 Καὶ καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν
Ps 109,4. 21 γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ
δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐ-
τόν· »ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
22 σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα·« — κατὰ τοσοῦτο καὶ
κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.
23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ
24 τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ
μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν
25 ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς
δύναται τοὺς προσερχομένους δι᾽ αὐτοῦ τῷ
θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐ-
26 τῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν [καὶ] ἔπρεπεν ἀρχ-
ιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος
ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐ-
27 ρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν
ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν
ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν
τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν
28 ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν
αἰῶνα τετελειωμένον.

---

16 σαρκικης EK al. | *17* μαρτυρει CKL al. | *21* fin.] + κατα την ταξιν μελχισεδεκ ADEKLP al. sy | *22* τοσουτον EKL al. | om. και DEKLP al. | *24* ιερατιαν D* *26* om. και 1° ℵCKLP al. lat arm | *27* ο αρχιερευς Dgr θυσιαι DEP al. προσενεγκας ℵA al. *28* ιερεις Dθ

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον 8
ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρό-
νου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων 2
λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπη-
ξεν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς γὰρ 3
ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας
καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον
ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν 4
ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ [τὸν]
νόμον τὰ δῶρα· οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ 5 Ex 25,40.
λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη-
μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
»ὅρα« γάρ φησιν, »ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν
τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·« νυνὶ δὲ 6
διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ
κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ
κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. εἰ γὰρ 7
ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας
ἐζητεῖτο τόπος. μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· 8 Jr 31,31—34.
»ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντε-
λέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰούδα διαθήκην καινήν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην 9
ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ
ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν
αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνε-
μείναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐ-
τῶν, λέγει κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν δια- 10
θήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεί-
νας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπι-
γράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν 11

8,*1* ουρ.] υψηλοις 17 Eus | *2* om. και 2° ℵBD*E 17 | *4* ουν] γαρ EKL al. sy^{h} | οντων] + των ιερεων KL al. sy | om. τον ℵ*AB 17 al. | *6* om. και D*K al. | *7* ετερας B* | *9* ημεραις B 34 | γης] της Dgr Egr 43 | *10* διαθηκη] + μου A Dgr Egr | καρδιαν ℵ

ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι
πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου
12 αὐτῶν. ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,
13 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.« ἐν
τῷ λέγειν »καινὴν« πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ
δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.
9 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας
2 τό τε ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη
ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ
3 ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται Ἅγια· μετὰ
δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη
4 Ἅγια Ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα
τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ
5 αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χε-
ρουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ
6 ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ
οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκη-
νὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας
7 ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσ-
φέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
8 μάτων, τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς
9 πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, ἥτις παραβολὴ εἰς
τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ᾽ ἣν δῶρά τε καὶ
θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδη-
10 σιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώ-

---

11 πολιτην] πλησιον P al. f vg syhm | μικρου] + αυτων L al. sy | *12* αμαρτ αυτ.] + και των ανομιων αυτων ADEKLP al. | **9**,*1* om. και B al. syp | πρωτη,] + σκηνη 47. 73 al. | *2* αρτ.] + και το χρυσουν θυμιατηριον B aeth | τα αγια B | αγ.] + αγιων AD*E | *3* τα αγια των αγιων BKL al. | *4* om. χρυσουν et θυμιατ. και B aeth | om. η 2ο B 37 | *5* χερουβειν BE(AD* vg) | *9* ητις] + πρωτη D*E | ην] ον EKLP d

μασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς,
δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως
ἐπικείμενα. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχ- 11
ιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος
καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ᾽
ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι᾽ αἵματος 12
τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος
εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν
εὑράμενος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων 13
καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινω-
μένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύ- 14
ματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ
θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. Καὶ διὰ 15
τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως
θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ
τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν
λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονο-
μίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέ- 16
ρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νε- 17
κροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέ-
μενος. Ὅθεν οὐδ᾽ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος 18
ἐγκεκαίνισται. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς 19
κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ,
λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων
μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου,
αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,
λέγων· »τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετεί- 20 Ex 24,8.
λατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.« καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ 21
πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως

10 om. *και πομ.* 47 | *βαπτ και δικαιωμασιν* E K L al. f vg sy^{h} | *11 μελλ.*] *γενομενων* BD* e sy | *12 αγ.*] + *των αγιων* P | *13* > *ταυρ. κ. τραγ.* K L P al. Ambr sy^{h} | *14 αιωνιου*] *αγιου* D*P ef vg | *συνειδ. ημων* AD*KP al. sy^{p} | *ζωντι*] + *και αληθινω* A P 21. 31 | *17 μηποτε*] *μη τοτε* ℵ*D* | *18 πρωτη*] + *διαθηκη* D*E* | *19* om. *πασης* K 46 | om. *και των τραγ.* K L al. sy | *20 ενετειλ.*] *διεθετο* C

22 ἐράντισεν. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρί-
ζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας
23 οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑπο-
δείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρί-
ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυ-
24 σίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα
εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι
25 τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· οὐδ' ἵνα
πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς
εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
26 ἀλλοτρίῳ, ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντε-
λείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ
27 τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ καθ' ὅσον
ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ
28 δὲ τοῦτο κρίσις, [1] οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρ-
τίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται
τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.
10 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ'
ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς
τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχο-
2 μένους τελειῶσαι· ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσ-
φερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρι-
3 σμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ'
4 ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τρά-
Ps 39,7—9. 5 γων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς
τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ

---

24 υπερ υμων C 17 | 25 αγια] – των αγιων 37. 71 al. | 26 παθειν] αποθανειν 47. 120 | της αμαρτ.] αμαρτιων Dgr Aug | 28 fin.] + δια πιστεως AP al. syh | 10 1 θυσ.] + αυτων ℵP | ας] αις D*HL al. om. A al. sy | δυνανται ℵACP al. | 2 om. ουκ H* 74 al. f syp | 3 fin.] + γινεται D*E* al. f vg arm 4 > τραγ. κ ταυρ. ℵ 37 | αφελειν L al.

ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώ- 6
ματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. τότε 7
εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται
περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου.«
ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ 8
ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας
οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρον-
ται, τότε εἴρηκεν· »ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ 9
θέλημά σου.« ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ. ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ 10
τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' 11
ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις
προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται
περιελεῖν ἁμαρτίας· οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρ- 12
τιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκά-
θισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος 13
ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν 14
εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ 15
δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ
εἰρηκέναι· »αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς 16 Jr 31,33. 34.
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος·
διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ τῶν 17
ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ
μὴ μνησθήσομαι ἔτι.« ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, 18
οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσ- 19
οδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν 20
ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ κατα-

---

7 ιδου] + εγω D* syp | *8* θυσιαν κ. προσφορας EKL al. syh | *9* ποιησαι] + ο θεος L al. f vg syp | *10* σωμ.] αιματος D*E* | *11* αρχιερευς ACP al. sy | *12* ουτος] αυτος KL al. | εκ δεξιων A 31 | προειρηκεναι KL al. | *16* αυτη] + δε Dgr Ambr f vg | επι των διανοιων EKL al. d sy | fin.] + υστερον λεγει 31. 37 al. syhm | *17* μνησθω KLP al. | *18* τουτων] αυτων 38. 72. om. ℵ* arm

21 πετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱε-
22 ρέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώ-
μεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πί-
στεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδή-
σεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι
23 καθαρῷ· κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
24 ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, καὶ κατα-
νοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ
25 καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυν-
αγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρα-
καλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγ-
26 γίζουσαν τὴν ἡμέραν. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων
ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς
ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυ-
27 σία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς
28 ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθε-
τήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ
29 δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν
τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς δια-
θήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ
Dt 32,35.36. Ps 134,14. 30 τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. οἴδαμεν γὰρ
τὸν εἰπόντα· »ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω«
καὶ πάλιν· »κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.«
31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν
αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε
33 παθημάτων, τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ
θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. καὶ γὰρ
τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν

---

23 ελπ.] + ημων ℵ* f vg syp | 25 παρακαλ.] + εαυτους 17. 47 al. syp | 28 οικτ.] + και δακρυων D* E syh | 29 ποσω] + μαλλον K al. def vg | om. εν ω ηγιασθ. A | 30 ανταπ.] + λεγει κυριος AEKL al. syh | παλιν] + οτι DE al. f vg arm | 32 ημερ. (αμαρτιας ℵ*)] + υμων ℵ* 17 al. | 33 θεατρ.] ονειδιζομενοι D*(E) 34 τ. δεσμοις μου ℵEHKLP al. d

τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέ-
ξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα
ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν 35
παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθα-
ποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ 36
θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγ-
γελίαν. »ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος 37 Is 26,20.
ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως 38 Hab 2,3.
ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ
ψυχή μου ἐν αὐτῷ.« ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑπο- 39
στολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περι-
ποίησιν ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγ- 11
μάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ 2
ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν 3
κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ
ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. Πίστει 4
πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ
θεῷ, δι᾽ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυ-
ροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
δι᾽ αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει Ἐνὼχ 5
μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρί-
σκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ
τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι
τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρε- 6
στῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον
[τῷ] θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν
μισθαποδότης γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε 7
περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατ-
εσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου
αὐτοῦ, δι᾽ ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς
κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

---

34 εαυτοις DEKL al. | υπαρξιν] + εν ουρανοις EHKLP al. sy | *37* χρονισει ℵ*D* | *38* om. μου 1° DEKLP al. sy | πιστεως] + μου D*e sy | **11**,*3* τα βλεπομενα KL al. f vg sy | *4* του θεου] τω θεω ℵ*AD* 17 | λαλειται DEKL al. | *5* μεταθεσ.] + αυτον EKL al. sy^{h}

8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελ-
θεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονο-
μίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.
9 Πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς
ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας
10 τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ
11 θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν
ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
12 διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγενήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρω-
μένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης
13 ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι
πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ
πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν
14 ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζου-
15 σιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
ἐμνημόνευον ἀφ᾽ ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν
16 ἀνακάμψαι· νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ᾽
ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς
ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ
17 αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ
τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσ-
Gn 21,12. 18 έφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς
ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρ-
19 μα. « λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνα-
τὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομί-

---

8 ὁ καλουμ. A D al. vg | *9* inc. και πιστει D* E* | *11* σαρρα] + (η) στειρα (ουσα) D* P al. e f vg sy | ελαβ.] + εις το τεκνωσαι D* E P al. syh | ηλικ.] + ετεκεν E K L P al. sy | *12* εγεννηθ. ℵ E L al. | om. η παρα το χειλ. D* E | *13* κ μισ.] λαβοντες D E K L al., προσδεξαμενοι A | ξενοι] + και παροικοι D E K | *15* μνημονευουσιν ℵ* D* al., εμνημονευσαν 17. 31 | εξηλθον K L al. | *18* om. οτι D* P al. e | *19* om. και 1ᵉ 109 d e

σατο. Πίστει καὶ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20
Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. Πίστει Ἰακὼβ 21
ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν,
καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐ-
τοῦ. Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου 22
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μωϋσῆς γεν- 23
νηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐ-
τοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ
ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. Πίστει 24
Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς Φαραώ, μᾶλλον ἑλόμενος συγκακου- 25
χεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν
ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, μείζονα πλοῦτον ἡγησά- 26
μενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν
τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθ-
αποδοσίαν. Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φο- 27
βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον
ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. Πίστει πεποίηκεν τὸ 28
πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ
ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. Πίστει 29
διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς
γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπό-
θησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἰεριχὼ ἔπεσαν κυκλω- 30
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη 31
οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη
τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι 32
λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρό-
νος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε,
Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, οἳ 33
διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργά-
σαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφρα-

---

20 om. και 1° ℵEKLP al. sy | *23* διατ.] δογμα A(?) 34 | fin.] + πιστι μεγας γενομενος μωυσης αντιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν των αδελφων αυτου D*E 420 *29* om. γης KLP al. | κατεποντισθησαν 10. 31 al. | *31* η επιλεγομενη πορνη ℵ* Ephr | *32* των αλλων προφητων 37 Ambr syp

34 ξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυ-
ρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν
ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
35 παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. ἔλαβον γυναῖκες
ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ
ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·
36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον,
37 ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπει-
ράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπ-
έθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρ-
μασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχού-
38 μενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις
πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς
39 ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες
διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγε-
40 λίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψα-
μένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.
12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περι-
κείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέ-
μενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι'
ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τε-
λειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ
χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρο-
νήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκά-
3 θικεν. ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπο-
μεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν
ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
4 ἐκλυόμενοι. Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατ-
Prv 3,11.12. 5 έστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ
ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς
διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυ-

---

35 γυναικας ℵ* A D* | 37 > επρισθ. επειρασθ. A E K al. df vg arm | 39 τας επαγγελιας A 80 Ang | **12** 1 τηλικουτον ℵ* | 2 om. του θεου ℵ* | 3 εις αυτον K L al., εις εαυτους ℵ* D* E* Ephr am fuld syp | 4 ουπω] + γαρ D* L al. arm | 5 om. μου D* al. e

ρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν 6
γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα
υἱὸν ὃν παραδέχεται. « εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς 7
υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ υἱός
ἐστιν ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε 8
παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νό-
θοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρ- 9
κὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐν-
ετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα
τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν 10
γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς
ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μετα-
λαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία 11
πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ
λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι'
αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυ- 12
μένα γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ τροχιὰς ὀρθὰς 13
ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν
ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. εἰρήνην διώκετε 14
μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐ-
δεὶς ὄψεται τὸν κύριον, ἐπισκοποῦντες μή τις 15
ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις
ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύ-
της μιανθῶσιν οἱ πολλοί, μή τις πόρνος ἢ βέβηλος 16
ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ
πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα 17
θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη,
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ
δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Οὐ γὰρ προσεληλύ- 18
θατε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ
καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ [1] καὶ σάλπιγ- 19
γος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες

---

7 εις] ει Theophyl Euthym | om. εστιν ℵ*APf vg | 11 δε 1º] μεν ℵ*P 17 al. d om. Dgr al. | 15 χαριτος] δοξης K | δι αυτης AP 17 al. | om. οι DKLP al. 16 om. ος Dgr | 18 om. ορει ℵAC al. d vgcodd
> ορει ψηλαφ. 37. 116

παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·
Ex 19,13. 20 [1]οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· »κἂν θηρίον
21 θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·« καί, οὕτως
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν·
22 ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· ἀλλὰ προσεληλύ-
θατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερου-
σαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, παν-
23 ηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμ-
μένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
24 πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης
νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖτ-
25 τον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ
παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματί-
ζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν
Agg 2,6. 26 ἀποστρεφόμενοι· οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν
τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· »ἔτι ἅπαξ ἐγὼ
σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.«
27 τὸ δὲ »ἔτι ἅπαξ« δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων
μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
28 σαλευόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμ-
βάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐ-
αρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους·
29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.
13 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [1]τῆς φιλοξενίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες
3 ξενίσαντες ἀγγέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων
ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ
4 αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν
καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς
Dt 31,6.8. 5 κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκού-

---

19 om. μη ℵ* P al. | προσθειναι A | *21* εκτρομος ℵ D* | *22* om. και 1° D* Hil | *23* τεθεμελιωμενων D* Hil | *24* τον] το L al. | *25* ουρανου ℵ M al. | *26* σειω D K L P al. | *28* εχομεν ℵ K P al. d f vg | λατρευομεν ℵ K M P al. | ευαρ.] ευχαριστως D^{gr} al. δεους] αιδους M P d f vg. > αιδ. κ. ευλαβ. K L al. | **13**.*4* om. εν πασιν 23*. 71* al. γαρ] δε C K L al. f syp

μενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· »οὐ
μή σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλίπω·« ὥστε 6 Ps 117,6.
θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· »κύριος ἐμοὶ βοηθὸς
[καὶ] οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρω-
πος;«

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες 7
ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεω-
ροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε
τὴν πίστιν. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σή- 8
μερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. διδαχαῖς 9
ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν
γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.
Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν 10
ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὧν γὰρ 11
εἰσφέρεται ζῴων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ
ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. διὸ καὶ Ἰη- 12
σοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν,
ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. τοίνυν ἐξερχώμεθα 13
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν 14
πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι᾽ 15
αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ
παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων
ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐ- 16
ποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύ-
ταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. Πεί- 17
θεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ
γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς
λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν
καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι 18
καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλον-

---

6 om. *και* ℵ*C*P 17 al. d f vg syp | *8* fin.] + *αμην* D* | *9* *περιφερεσθε* KL 47 | *10* om. *εξουσ.* D*M | *12* om. *ιδιου* 17 | *15* om. *ουν* ℵ*D*P syp | *17* *αποδωσονται περι υμων* D* | *18* *προσευχ.*] + *και* D*

19 τες ἀναστρέφεσθαι. περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ
τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν
τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι
διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,
21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ
εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ
λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων
23 ἐπέστειλα ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

---

20 ιησ.] + χριστον D* 17 al. f fuld syp | *21* om. εργω ℵD*f vg. + και λογω A | ποιησ.] + ημας D θελ. αυτου] + αυτω ℵ*AC* | εν υμιν ACP al. df vg | om. ω — αμην 4*. 43 | om. των αιωνων D 31 al. arm | *22* ανεχεσθαι D* 17 al. f vg arm | *23* om. ημων KP al. | *25* υμων] των αγιων D* om. αμην ℵ* 17 fuld

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ

Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦ- 1
λος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ
χαίρειν.
Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν 2
πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες 3
ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται
ὑπομονήν. ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, 4
ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λει-
πόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω 5
παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ
ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ 6
ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ δια-
κρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμι-
ζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ 7
ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυ-
ρίου, [1] ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις 8
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ 9
ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος ἐν 10
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
παρελεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ 11
καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου
αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς

1.*1* θεου] + πατρος 69 | om. χριστ. 47. 101 | *6* μηδ. διακρ.] + οτι ληψεται 68 | *7* om. τι ℵC* al. | *8* ανηρ] + γαρ 33 sy^{h} | *9* om. ο αδελφ. B arm | *11* om. αυτου 1° 69 sy^{h} | om. αυτου 2° B

12 πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ
ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος
λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο
13 ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειρα-
ζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ
γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ
14 αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς
ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος·
15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν,
ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 17 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πᾶσα
δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν
ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων,
παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς
τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτι-
σμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ
20 λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς
21 δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰ-
τητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶ-
22 σαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου,
καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυ-
23 τούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ
οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ
24 πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατ-
ενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως
25 ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον
τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ

---

12 ανθρωπος A 70. 104 | ο κυρ.] ο θεος 4. 13 al. vg. om. ℵ A B ff¹ | *13* απο] υπο ℵ 69 | *17* κατερχομενον 27. 29 | αποσκιασματος ℵ* B | *18* βουλ.] — γαρ 7. 106 al. vg | απεκ.] εποιησεν 69 | *19* ιστε] ωστε K L P al. | om. δε K L al. sy | *20* ου κατεργαζ. C* K L P al. | *21* πραϋτ.] + σοφιας P | *22* λογ.] νομον 38. 83 al. | *23* λογ.] νομου 83 al. | *25* παραμειν.] + ουτος K L P al. syʰ

ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν 26
γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ,
τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρὰ 27
καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει
αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε 2
τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς
δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν 2
ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, ἐπιβλέψητε 3
δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν
καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ
εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου, οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κρι- 4
ταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσατε, ἀδελφοί 5
μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτω-
χοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονό-
μους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ 6
πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλ-
κουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφη- 7
μοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;
εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γρα- 8 Lv 19,18.
φήν· »ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν,«
καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρ- 9
τίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς
παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, 10

---

26 ει δε CP al. vg | .ειναι] + εν υμιν KL al. | *27* θρησκ.] + γαρ A al. syp | **2**,*1* om. της δοξ. 13, > της δοξ. του κυριου 69. 73 | *3* > καθου εκει B ff | υποποδ.] + των ποδων A 13 Aug vg | *4* inc. και ου KLP al. | *5* του κοσμου KLP al. ff syp | βασ.] επαγγελιας ℵA | *7* ουκ] και A 13 syh | *8* τας γραφας 27. 29 vg

Ex 20,13.14. Dt 5,17 11 πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ
εἰπών· »μὴ μοιχεύσῃς,« εἶπεν καί· »μὴ φονεύ-
σῃς·« εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ. γέγονας
12 παραβάτης νόμου. οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως
ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες
13 κρίνεσθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιή-
14 σαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί
τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις
ἔχειν ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις
15 σῶσαι αὐτόν; ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ
ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 [1]εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ,
θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐ-
τοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;
17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
18 καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις,
κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς
τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου
19 τὴν πίστιν. σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστιν ὁ θεός;
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ
20 φρίσσουσιν. θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ,
ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν;
21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη,
ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσια-
22 στήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτε-
Is 41,8. Gn 15,6. 2 Chr 20,7. 23 λειώθη. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα·
»ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.« καὶ »φίλος θεοῦ«
24 ἐκλήθη. ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος

---

11 εγενον αποστατης νομ. A 13) | *13* κατακαυχασθω A 13 al., + δε A 13 al. ff sy^h vg | *15* εωσ] + δε ADLK al. vg sy^h | λειπ.] ωσιν ALP al. | *16* και ειπη A 13 al. syp | *18* om. σου 68 ff | χωρις] εκ KL al. | εργ. 1°] + σου CKL al. | om. μου ff vg sy^h | πιστ.] + μου AKPL al. vg sy | *20* αργη] νεκρα ℵ AKLP al. sy | *22* συνεργει ℵ* A ff s | *23* φιλος] δουλος 69 sy^h | *24* ορατε] + τοινυν KL al.

καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ 25
Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδε-
ξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;
ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν 26
ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά
ἐστιν.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, 3
εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. πολλὰ γὰρ 2
πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗ-
τος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ
ὅλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς 3
εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς
ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ἰδοὺ 4
καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων
σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βού-
ληται· οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν 5
καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην
ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδι- 6
κίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν
ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα
τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ
τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ 7
πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ
δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὴν δὲ 8
γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων·
ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.
ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ 9
ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στό- 10
ματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή,

---

25 ουτως C | *αγγ.*] κατασκοπους CL al. ff syp hm | *26* om. *γαρ* B syp | **3**,*1* *ληψεσθε* 73 Aug vg | *3* *ει δε*] *ιδε* CP al. sy | *εις το στομα* A al. sy | *5* *ωσαυτως* A al. | *μεγαλα αυχει* ABC*P ff vg | *ηλικον*] *ολιγον* A*KL al. ff sy | *6* om. *και* 1° ℵ* | *αδικιας*] + *ουτως* P al., + *ουτ. και* L 106 | *γενεσ.*] + *ημων* ℵ al. vg syp | *7*〉 *δεδσμ. κ. δαμαζ.* C al. arm | *9* *κυρ.*] *θεον* KL al. vg syh

11 ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ
12 πικρόν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ
13 ποιῆσαι ὕδωρ. Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν
ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
14 ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀλη-
15 θείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερ-
χομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης·
16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία
17 καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής,
εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν,
18 ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιο-
σύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.
4 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ
ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομέ-
2 νων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ
ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε. καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε
3 διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμ-
βάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς
4 ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι
ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς
ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς
5 τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ
γραφὴ λέγει· πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα
Prv 3,34 Lxx. Job 22,29. 6 ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν; « μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν·
διὸ λέγει· » ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-

---

12 ουτως ουδεμια πηγη αλυκ. κ. γλυκυ KLP al. syh | *13* inc. ει τις 7. 32 al., om. τις K al. | *14* δε] + αρα AP al. | > της αληθ. κ. ψευδ. ℵ* | *17* καρπ.] + εργων C 27 al. | **4.** *1* om. ποθεν 2° KL al. s vg syp | *2* και ουκ εχ. δια ℵ P al. ff vg | *4* inc. μοιχοι και μοιχαλ. KLP al. syh | κοσμ. 1°] + τουτου ℵ 68 vg arm | *5* κατωκησεν KLP al. lat sy

πεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.« ὑποτάγητε οὖν τῷ 7
θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται
ἀφ᾽ ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. 8
καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε
καρδίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πεν- 9
θήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πέν-
θος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.
ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. 10
Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν 11
ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ
νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις,
οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ 12
νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ
ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευ- 13
σόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ
ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν·
οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ 14
ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον
φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ 15
λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσομεν
καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε 16
ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ 17
μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν. Ἄγε νῦν 5
οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τα-
λαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος 2

---

7 om. δε KLP al. | 8 εγγισει B | 9 om. και κλαυσ. 15. 38 al. Aug syp | μετατραπητω BP al. | 10 ταπ.] + ουν ℵ 56 | 11 η] και KL al. ff | ουκ] ουκετι KP al. | 12 om. και κριτης KL al. | ος κρινεις ετερον KL al. | fin.] + οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θεω τα διαβηματα ανθρωπου κατευθυνεται K 15. 36 al. | 13 η] και AKLP al. syh | om. ενα ℵBP 36 lat 14 om. γαρ 1ο ℵ*B syh | om. ατμ. γ. εστε ℵ* | om. γαρ 2ο A 13 vg | 15 om. και 2ο vg syp | 16 κατα-καυχασθε ℵ al. | πασα] + ουν 16. 69 al. | 17 om. ποιειν 22. 27 al. syp | 5.1 fin.] + υμιν ℵ al. vg syp

ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα
3 γέγονεν, ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται,
καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε
4 ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν
τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε. ἐθρέ-
6 ψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ
8 ἕως λάβῃ ὑετὸν πρόϊμον καὶ ὄψιμον. μακρο-
θυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας
9 ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλά-
11 λησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύ-
12 σπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ ναί, καὶ τὸ Οὔ οὔ, ἵνα μὴ

---

3 ⟩ κατιωτ. και ο αργ. A 13 | σαρκ. υμ. — ο ιος AP 5. 13 syh ⟩ ημερ. εσχ. A 13 + αφ υστερημ. ℵB* | *5* καρδ.] σαρκας 40. 73 syp | ως εν ημερ. KL al. sy | *7* υετον] καρπον ℵ 9 ff syhm. om. B 31 ff vg arm | δ μακρ.] — ουν ℵL. al. fuld | ο αδ. — μου A 13 syp | *10* om. λαβετε A 13 | αδ.] — μου ℵKL al. syp | μακρ.] — εχετε A 13 | *11* υπομεινοντ. KL al. | πολυευσπλαγχνος 1. 3 al. | om. ο κυρ. KL al. *12* δε 1°] ουν ℵ om. K al. | δε 2°] + ο λογος ℵ* ⟩ al. vg

ὑπὸ κρίσιν πέσητε. Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; 13
προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ
τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους 14
τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτὸν
ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυ-
ρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνον- 15
τα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε 16
οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ
ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις
δικαίου ἐνεργουμένη. Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο- 17
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ
βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς
τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ 18
ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆς. Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν 19
πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις
αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν 20
ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ
θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς 1
παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καπ-
παδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, [1] κατὰ πρόγνωσιν 2
θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν

---

12 εις υποκρισιν πεσ. KLP al. arm | *14* επ αυτους ℵ* 26 | om. αυτον 2ο BPff | om. του κυριου B | *15* προσευχη P al. αφεθησονται P al. lat | *16* ουν] δε 107 syp. om. L al. ff | τα παραπτωματα KL al. προσευχεσθε AB 73 | *19* om. μου L al. | της] + οδου της ℵ al. syp | *20* γινωσκετε B 31 syh | fin.] + αμην 40 syh

1,*1* εκλεκτοις] + και ℵ* sy | om. ασιας ℵ* 177 | om. και βιθυν. B 177

καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος
ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστά-
4 σεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονο-
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον,
5 τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς [1] τοὺς ἐν δυ-
νάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς
σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
6 ἐσχάτῳ. ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον
7 λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυ-
σίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκι-
μαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ
8 τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ
ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύον-
τες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδο-
9 ξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως
10 ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. περὶ ἧς σωτηρίας ἐξ-
εζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς
11 εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες
εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦ-
μα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν
12 παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά,
ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων
ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρα-
νοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας
ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερο-
μένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

3 ζωης 9. 46 Aug sy | *4* > αμαρ κ. αμιαντ. ℵ | ουρανω ℵ | *5* ετοιμως ℵ* | *6* δεον] + εστιν A C K L P al. | *7* δοκιμον 23. 56. 69 | πολυ τιμιωτερον K (L) al. | om. δια πυρ. δ. δοκ. 96. 142 | *9* om. υμων B al. Aug | *10* ημας K al. | *11* εδηλουτο L al. | om. χριστου B | προμαρτυρομ. A P al. *13* om. της διαν. 4*. 99

ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς 14
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ 15
κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι
ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται· 16 Lv 11,44.
»ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.« καὶ εἰ πα- 17
τέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα
κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροι-
κίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, εἰδότες ὅτι οὐ 18
φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ
τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,
ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπί- 19
λου Χριστοῦ, προεγνωσμένου μὲν πρὸ κατα- 20
βολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου
τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς [1]τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύ- 21
οντας εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν
καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν 22
ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελ-
φίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ [καθαρᾶς] καρδίας ἀλλή-
λους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀναγεγεννημένοι οὐκ 23
ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου
ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. διότι »πᾶσα σὰρξ 24 Is 40,6.7.
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρ-
του· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξ-
έπεσεν· τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.« 25
τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον 2
καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας κατα-

---

16 διοτι] οτι ℵC 60 | γεγρ.] + οτι B 31. 70 sy | γενεσθε KP(L) al. | om. ειμι ℵA*B | *17* αναστρεφομενοι ℵ* | *18* φθαρτου αργυριου ℵ* | *20* ανεγνωσμενου ℵ* | εσχατων KLP al. vg | του χρονου ℵ | δι ημας A 4 al. | *21* πιστους AB 9 vg | *22* αληθ.] + δια πνευματος KLP al. | om. καθαρ. AB vg | *23* σπορ.] φθορας ℵAC | fin.] + εις τον αιωνα KLP al. vg syp | *24* om. ως 1° A 4 al. am sy | αυτης] αυτου ℵ*, ανθρωπου KLP al., om. 27 | ανθος 2°] + αυτου CKLP al. | **2**,*1* υποκρισιν B Aug syp | πασαν καταλαλιαν ℵ* (Aug syp)

2 λαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον
γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς
3 σωτηρίαν, εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.
4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀν-
θρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ
5 ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες
οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα
ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπρόσ-
Is 28,16. 6 δέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. διότι περιέχει
ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογω-
νιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ'
Ps 117,22 7 αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δὲ «λίθος ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
8 εἰς κεφαλὴν γωνίας»[1] καὶ λίθος προσκόμματος
καὶ πέτρα σκανδάλου· οἱ προσκοπτουσιν τῷ
9 λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· ὑμεῖς
δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος
ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς
ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος
10 εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτε οὐ λαός,
νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ
ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρ-
επιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν,
12 αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναι-
στροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ
τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν
θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν

2 om. εις σωτ. L al. | 3 ειπερ, ει ℵ* ΛB | χριστος KL 13 al. | 5 om. εις KLP al. vg syh | om. πνευματικας ℵ* syp | 6 ν εκλ. ακρ. BC 31 arm | 7 ημιν ℵ* | απειθουσιν AKLP al. | λιθον ℵ* KLP al. | 8 απιστουντες B vg | εις ην παρεσκευασαν εαυτους τεξιν και ετεθησαν 69. 137 | 9 ημεις δε γεν. 31 | 11 απεχεσθε ACLP al. Cypr | 13 υποταγ.] + ουν KLP al. syh

κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγε- 14
μόσιν ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν
κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι οὕτως 15
ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φι-
μοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·
ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες 16
τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡς θεοῦ δοῦ-
λοι. πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγα- 17
πᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς 18
δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιει-
κέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις 19
εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας
πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνον- 20
τες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾽ εἰ
ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦ-
το χάρις παρὰ θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, 21
ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμ-
πάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς
ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ 22
εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορού- 23
μενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει,
παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρ- 24
τίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε.
ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ᾽ ἐπεστρά- 25
φητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν
ψυχῶν ὑμῶν. Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασ- 3
σόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες
ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν

---

14 ενδικ.] + μεν P al. sy^{h} | *15* αγαθ.] + υμας C al. sy | *18* υποτασσ.] + ητε 69. 137 al. | δεσπ.] + υμων ℵ sy^{p} | *19* χαρ.] + παρα τω θεω C al. sy | θεου] + αγαθην A (C al.) 13 sy *20* τουτο] + γαρ A 13 al. | *21* om. και A al. sy^{h} | επαθ.] απεθανεν ℵ al. Ambr Fulg sy^{p} *23* κριν. σε αδικως Cypr vg | *24* μωλ.] + αυτου ℵ*LP al. *25* πλανωμενα CKLP al. | ημων L al. | **3**,*1* ομοιως] + και 96 vg om. και B al. arm

2 ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κεροδηθήσονται, ἐποπτεύ-
σαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.
3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ
περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κό-
4 σμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν
τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύ-
ματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές.
5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπί-
ζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι
6 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ
Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε
τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδε-
7 μίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες
κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναι-
κείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις
χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσ-
8 ευχὰς ὑμῶν. Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες,
συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινό-
9 φρονες, μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ
λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλο-
γοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν
Ps 33,13–17. 10 κληρονομήσητε. ὁ γὰρ »θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν
καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν
ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.
11 ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν,
12 ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν· ὅτι
ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ
εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ
ποιοῦντας κακά.«

---

2 om. αγνην 18. 22 al. | 3 εκ πλοκης 2. 3. 18 al. | om. τριχων C arm | και] η C Cypr vg syp | 4 > ησυχ. κ. πρα. B vg | 5 om. αγιαι 16. 96 al. arm | 6 υπηκουεν B 31 Aug vg syp | 7 συνοικ.] συνομιλουντες ℵ* om. κατα γνωσιν ℵ* 97* | σκευει] μερει 13 | συγκλη.] + ποικιλης ℵ A al. Hier | 8 ταπ.] φιλοφρονες K P al. | 9 ευλογ.] + ειδοτες L P al. syh.n | 10 γλωσσ.] + αυτου ℵ K L P al. vg sy | χειλη] + αυτου L P al. vg syp | 11 om. δε ℵ K L P al. vg syp | 12 fin.] + του εξολοθρευσαι αυτους εκ γης 32. 57 al. syh

Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ 13
ζηλωταὶ γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιο- 14
σύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβη-
θῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, κύριον δὲ τὸν Χριστὸν 15
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ
πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον
περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος 16
καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν
ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες
ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα 17
τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ 18
Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος
ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύ-
ματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευ- 19
θεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέ- 20
χετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε
κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ'
ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. ὃ 21
καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ
σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγα-
θῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς 22
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ
ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων. *Χριστοῦ οὖν πα-* 4
θόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλί-

---

13 ζηλ.] μιμηται KLP al. | *14* inc. ει δε και A al. | μακ.] + εστε ℵ 25 arm | om. μηδε ταρ. BL 43 | *15* χριστ.] θεον KLP al. | ετοιμ.] + δε AKLP al. | om. αει A 123 syp | *16* om. αλλα KLP al. syp | καταλαλωσιν υμων ως κακοποιων ℵACKLP al. syp | εις χριστον ℵ* | *17* om. θελοι 22. 26 al. | *18* αμαρτ.] + υπερ ημων ℵL(A) al. | απεθ.] επαθεν BKLP al. Aug | υμας B al. syp | om. τω θεω B | *19* πνευματι 137 | *20* απαξ εδεχετο 2. 29 al. | την τ. θ. μακροθυμιαν ℵ* | ολιγαι CKLP al. syh | *21* ημας CKL al. | *22* θεου] + deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur Aug vg | **4** *1* παθ.] + υπερ ημων AKLP al. Aug syh

σασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας,
2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελή-
ματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρό-
3 νον. ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευ-
μένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις,
κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις.
4 ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν
αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες·
5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
6 ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς
εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους
σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε
8 οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς· πρὸ πάντων τὴν
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη
9 καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλή-
10 λους ἄνευ γογγυσμοῦ· ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χά-
ρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ
11 οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ,
ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς
χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει
πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν
13 συμβαίνοντος, ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ
Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο-
καλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

---

1 εν σαρκι KP al. vg | *3* γαρ] + ημιν CKLP al., + ημιν ℵ* al. Aug | χρον.] + τον βιον KLP al. | θελημα τ. εθν. κατεργασασθαι KLP al. | *4* και βλασφημουσιν ℵ*C* al. | *5* εχ. κριν.] κρινοντι B al. | *7* om. και ℵ* | *8* παντ.] + δε KLP al. vg syh | καλυπει KLP al. | *9* γογγυσμων KLP al. | *11* ης] ως KLP al. h | om. εστιν A 13 al. arm | om. των αιων. 11. 14 al. am fuld syh

εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι 14
τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς
ἀναπαύεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φο- 15
νεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτρι-
επίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, 16
δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. ὅτι 17
ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου
τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ 18
εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρ-
τωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες 19
κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρα-
τιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ 5
συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ
παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτε-
σθαι δόξης κοινωνός· ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν 2
ποίμνιον τοῦ θεοῦ ἐπισκοποῦντες, μὴ ἀναγ-
καστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύον- 3
τες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ
ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος 4
κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
Ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· 5 Prv 3,34 Iac
πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομ-
βώσασθε, ὅτι »ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται,
ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.«

---

14 inc. αλλ ει και 69. 137 | ιησου χριστ. 13. 33 | δοξ.] + *και δυναμεως* AP al. vg syh. + *και της δυν. αυτου* ℵ* | θεου] + *ονομα και* 69. 137 al. (Cypr) | fin.] + *κατα μεν αυτους βλασφημειται κατα δε υμας δοξαζεται* KLP al. Cypr arm syh | *15* φον.] + η λοιδορος 31. 40 | κακουργος 69. 137 | *16* χρηστιαν. ℵ* | ονομ.] μερει KLP al. | *18* ο δε ασεβ. B* 137 syh | *19* ως πιστω κτ. KLP al. Hil sy | αγαθοποιιαις A al. vg sy | 5.*1* om. ουν KLP al. syh | ως συμπρεσβ. P al. syh | *2* του χριστου 2. 30 al. | om. επισκ. ℵ B al. Hier | om. κατα θεον BKL al. | *3* om vers. B | *5* ομ.] + δε ℵ* 13 al. syh | αλλ.] + υποτασσομενοι KLP al. syh

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ
7 θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, [1] πᾶσαν τὴν μέ-
ριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
8 μέλει περὶ ὑμῶν. [1] Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ
ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος
9 περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· ᾧ ἀντίστητε
στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθη-
μάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖ-
10 σθαι. Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς
εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει,
11 σθενώσει, θεμελιώσει. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς
λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ,
13 εἰς ἣν στῆτε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι
14 συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν
δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ

---

6 fin.] + επισκοπης A P al. vg syh *7* περι ημων ℵ* 13 al. | *8* γρηγ.] + οτι L 13 al. Cypr vg sy *10* ημας K al. vg syp | βασιλειαν και δοξαν L | om. ιησου ℵ B al. syh | καταρτισει υμας K L P al. syh | om. θεμελ. A B lat | *11* > κρατ. . . . δοξ. 5. 13 al., om η δοξα και A B 23 vg | om. των αιων. B al. arm | om. αμην 68 | *12* εστηκατε K L P al. | *13* βαβ.] + εκκλησια ℵ am syp | *14* αγαπ.] αγιω 2. 5 al. lat syp | χριστ.] + ιησου αμην ℵ K L P al. vg syp

1 *1* σιμων B al. lat | θεου] κυριου ℵ al | ιησ.] + χριστου ℵ A L al. syh

Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν 2
ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ 3
τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ
ἀρετῇ, δι᾽ ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγ- 4
γέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας
κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ
ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν 5
πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ
πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶ-
σιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ 6
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν
εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, 7
ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ 8
ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς
οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ 9
πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρ-
τιῶν. διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαιαν 10
ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα
γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. οὕτως γὰρ 11
πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ 12
τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ
παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον 13
εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς

3 ημας δια δοξης και αρετης BKL al. | 4 > τιμ. ημιν κ. μεγ. ℵKL al., μεγ. κ. τιμ. ημιν ACP al. vg | την εν τω κ. επιθυμιαν φθ ℵ Hier | 5 αυτο τουτο] αυτοι A | om. πασαν C al. am sy^h 7 fin.] + εν δε τη αγαπη την παρακλησιν 40 | 8 υπαρχ.] παροντα A al. vg | 9 αμαρτηματων ℵAKL al. | 10 σπουδ. ινα δια των καλων υμων εργων βεβ. . . . ποιησθε ℵA) 5 al. vg syp | 11 om. και σωτ 32. 42 al. | 12 ουκ αμελησω KL al.

14 ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις
τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
15 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι· σπουδάσω δὲ καὶ
ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν
16 τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις
μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ
παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου
17 μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς
τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε
ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα,«
18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐ-
ρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ
19 ὄρει. καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυ-
γάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις
20 ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προ-
21 φητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται· οὐ
γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ,
ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν
ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ,
ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες
παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγορά-
σαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες
2 ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολου-
θήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς
3 τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ
πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρί-

---

14 σκην.] σωματος 16. 23 al. | *16* om. χριστ. P | *17* > αγαπ. μου ουτος εστιν B(P) | *18* > ορει τω αγιω ℵ A K L P al lat | *19* η ημερα ℵ P al. | φωσφ.] εωσφορος 69 (φορος 137) | *20* γραφη προφητειας 69. 137 | *21* αγ. θεου] απο θεου B P al. syh (+ αγιοι C al.) | **2.2** οδος] δοξα A 9

μα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν
οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων 4
οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφου ταρταρώσας
παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίου 5
κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιο-
σύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξας, καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρ- 6
ρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, καὶ δίκαιον Λὼτ 7
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελ-
γείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο, — βλέμματι γὰρ καὶ 8
ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν
ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβα-
σάνιζεν, — οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ 9
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζο-
μένους τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς 10
ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριό-
τητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δό-
ξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, ὅπου ἄγγελοι 11
ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν
κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.
οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς 12
ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασ-
φημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἡδονὴν 13
ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶ-
μοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευω-
χούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς 14
μοιχαλίδος καὶ ἀκατάπαυστους ἁμαρτίας, δελεά-
ζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνα-

---

3 νυσταξει KL al. | *4* κολαζομενους τηρειν ℵA al. | *6* καταστρ. κατεκρ.] κατεστρεψεν P, om. καταστρ. BC* al. | *9* πειρασμων ℵ* al syh | δε] — πεφυλακισμενους ℵ* | *10* επιθυμιαις (ℵ*)CP al. Hier syh *11* om. παρα κυρ. A 9 al. vg syh | *12* αυτοι δε ℵ | αγνοουντες βλασφημουσιν ℵ | και φθαρ.] καταφθαρησονται KL al. | *13* κομ.] αδικουμενοι ℵ* BP | απατ.] αγαπαις B, αγνοιαις 27. 29 | *14* μοιχαλιας ℵA al. | ακαταπαυστους AB

15 σμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· καταλείποντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς
16 μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προ-
17 φήτου παραφρονίαν. οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ
18 ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύ-
19 γοντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται,
20 τούτῳ καὶ δεδούλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
21 χείρονα τῶν πρώτων κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς
Prv 26,11. 22 παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· »κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα,« καί· »ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.«

3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει
2 τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ

---

15 βεωρ B (ℵ*) 81 | 17 και ομ., νεφελαι L al. σκοτ.] + εις αιωνα ACLP al. | 18 ασελγειας P al. lat. syh | ολιγ.] οντως ℵCKLP al. arm | 20 κυ.] + ημων ℵACLP al. vg syh | σωτ.] + ημων 4. 18 al., om. και σωτ. L al. | 21 επιγν. υποστρεψαι (επιστρ. KL al.) εκ της παρ. BCKLP al. | 22 συμβ.] + δε CKLP al. syh, + enim Aug vg | κυλισμα ℵAKLP al. 3,2 om. αγιων 16. 22 al.

σωτῆρος, [1] τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύ- 3
σονται ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ
ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας
πορευόμενοι [1] καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγ- 4
γελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ᾽ ἧς γὰρ οἱ πατέρες
ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ᾽ ἀρχῆς
κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας 5
ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ
δι᾽ ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι᾽ 6
ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο·
οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθη- 7
σαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν
κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.
Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι 8
μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια
ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει κύριος τῆς 9
ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ
μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας
ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ 10
οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ
καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ
ἔργα εὑρεθήσεται. Τούτων οὕτως πάντων λυο- 11
μένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις
ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ 12
σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας,
δι᾽ ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοι-
χεῖα καυσούμενα τήκεται· καινοὺς δὲ οὐρα- 13
νοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ

---

3 εσχατου KLP al. Aug sy^{h} | om. εν εμπαιγμ. KL al. | *4* πατερες] + ημων 69. 137 sy^{h} | *7* τω αυτου ℵCKL al. | απωλ.] ασεβειας A | *9* εις ημας KL al. | *10* κλεπτ.] + εν νυκτι CKL al. sy^{h} | ευρεθ.] κατακαησεται AL al. vg sy^{h}, αφανισθησονται C | *11* ουτως] ουν ℵAKL al. vg, δε CP al. | υμ.] ημας ℵ* al., om. B | *12* om. και σπευδ. ℵ* | θεου] κυριου CP al. | τακησεται C(P) al., λυομενα τηκ. 13 | *13* κατα] και A vg | τα επαγγελματα ℵA al. lat sy^{h}

14 προσδοκῶμεν. ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. Διό,
ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπι-
λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,
15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν
ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
16 ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν
αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστιν δυνσνόητά τινα,
ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ
τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπ-
17 ώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.
18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν
τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖ-
ρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
2 ζωῆς, — καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωρά-
καμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν
τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα
3 καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν, — ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ
ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοι-
νωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ

---

13 ενοικει A 13. 69. 137 Aug | *14* αμωμοι A al. *16* αις] οις CKLP al. | *18* γνωσ.] πιστει P 31 | om. αμην B 10 Aug

1,2 και ο εωρ. B 40 (+ και ακηκοαμεν) 3 > ακηκ. κ. εωρ. και απαγγ. ℵ | om και 2° KL al Aug vg syh | om. δε C* P al. vg syh

τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ταῦτα 4
γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρω-
μένη.

Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' 5
αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς
ἐστιν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.
Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ 6
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ
οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ 7
περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινω-
νίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.
ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς 8
πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν 9
ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ
δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθα-
ρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι 10
οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ
ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία μου, 2
ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα,
Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός 2
ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κό-
σμου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν 3
αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων 4
ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ
τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν· ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον ἀλη- 5
θῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται.

---

4 ημεις] υμιν CKL al. vg sy | υμων ACKP al. syh | ημ.] + εν ημιν C* (syp) | *5* επαγγελια (ℵ) CP al. | > ουκ εστ. εν αυτ. ουδ. B al. | *6* εαν] + γαρ A | *7* αλληλ.] αυτου A* Tert | ιησ.] + χριστου AKL al. Tert Aug vg syh | *9* αμαρτ. 2ο] + ημων ℵC al. Aug vg sy | 2.2 μονων B al. | *3* τηρ.] φυλαξωμεν ℵ* | *4* om. οτι CKLP al. arm | om. και 2ο AP al. | om. εν τουτω 19 ℵ | αληθ.] + του θεου ℵ 8. 25 | *5* om. αληθως 27. 29

6 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν·[1] ὁ λέ-
γων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος
περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν,
ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ
ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε.
8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται
9 καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. Ὁ λέγων ἐν
τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν
10 τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν
11 αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν
τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ,
καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύ-
12 φλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν,
τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώ-
13 κατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παι-
14 δία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν,
πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα
ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
15 ρόν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ
κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν
16 ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν
τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπι-
θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου,
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου
17 ἐστίν. καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία

---

6 om. ουτως A B al. Cypr Aug vg | *7* αδελφοι K L al. | fin.] + απ αρχης K L al. | *8* υμιν 2°] ,μιν A P al. Hier syhm | σκοτια] σκια A | *9* μισ.] + ψευστης εστιν και ℵ al. Cypr | σκοτ.] σκια 100 | *12* παιδια 27. 29 al. | *13* το πονηρ. ℵ 95 | *14* om. του θεου B *15* πατρος] θεου A C al.

αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει
εἰς τὸν αἰῶνα.

Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκού- 18
σατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντί-
χριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι
ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ 19
ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενή-
κεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι
οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρῖσμα 20
ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ 21
ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ'
ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς
ἀληθείας οὐκ ἔστιν. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ 22
μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χρι-
στός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος
τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν 23
υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' 24
ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ'
ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν
τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία 25
ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 26
καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει 27
ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ
ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς
περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν
ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν
αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν 28
φανερωθῇ σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυν-
θῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν 29

---

17 fin.] + quomodo et ille manet in aeternum vet. lat | *18* om. ο ℵ*BC al. | *0* om. και 2ο B | παντες ℵBP al. | *21* om. παν C | *23* om. ο ομολ.—εχει KL al. | *24* inc. υμεις ουν KL al. Aug | *25* υμιν B 31* vg | *26* ταυτα] + δε ℵ syp | *27* om. και 5ο A Aug | μενειτε KL al.

εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς
ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.
3 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ
ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο
ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω
ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φα-
νερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν
3 καθώς ἐστιν. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην
ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός
4 ἐστιν. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνο-
5 μίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ
οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας
6 ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. πᾶς ὁ ἐν
αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων
7 οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Τεκνία,
μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
8 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιος ἐστιν· ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν,
ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο
ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα
9 τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ
ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ
10 θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου·
πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
12 ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ
τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ

---

2 om. **και** BKL al. Ambr Aug syh | *3 1* δεδ. **υμιν** BK* al. | om. **και εσμεν** KL al. | **υμας** ℵ* KLP al. **εγνωκατε** αυτ. P 192 | *2* ειδ] + δε KL al. Ambr syp | ὁ **αμαρτιας** + **ημων** ℵCKL al. syp | *7* **παιδια** ACP al. Lucif syhm | *8* inc. ο δε **ποι.** A al. Lucif | *10* **ποι δικ.**] **ων δικαιος** lat syhm | *11* **επαγγελια**] ℵCP al. Lucif syp

ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
δίκαια.
Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κό- 13
σμος. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ 14
θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελ-
φούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς 15
ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν,
καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει
ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ 16
ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. ὃς δ' ἂν 17
ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει
ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ 18
γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. [καὶ] ἐν 19
τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν,
καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν
ἡμῶν ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, 20
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ
γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία μὴ 21
καταγινώσκῃ, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν,
καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι 22
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐν-
ώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ 23
αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους
καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς 24

---

13 inc. *και μη* ℵC*P al. syp | *αδελφ.*] + *μου* KL al. sy | *14 αδελφ.*] + *ημων* ℵ al. syp | *αγαπων*] + *τον αδελφον* CKLP al. sy | *16 αγαπ.*] + *του θεου* 52 vg | *τιθεναι* KL al. | *18 τεκν.*] + *μου* KL al. vg syp | *19* om. *και* 1° AB 40 vg syh | *γινωσκομεν* KL al vg sy | *τας καρδιας* ℵCKLP al. vg syh | *20* om. *οτι* 2° A al. Aug vg | *θεος*] *κυριος* C | *21 αδελφοι* ℵ | *καρδ.*] + *ημων* ℵCKL al. vg sy | *καταγιν.*] + *ημων* ℵAKL al. vg sy | *22 απ*] *παρ* KL al. | *23 πιστευωμεν* ℵAC al. | om. *του υιου* A 43 | om. *ημιν* KL al.

ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν
2 κόσμον. Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν
3 σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ
4 ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν
5 ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος
6 αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ
8 θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη
9 ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

---

24 om. και 3ο ℵ* al. Aug | **4.** *1* δοκ.] + παντα K | *2* γινωσκεται K al. Aug vg syp. γινωσκομεν ℵ* al. arm | *3* μη ομολ.] λυει Clem.-Al. Orig Irenlat Tert Lucif Aug Fulg vg | ιησ. κυριον ℵ. ιησ. χριστον K L al. Aug arm, + εν σαρκι εληλυθοτα ℵ K L al. Tert Cypr sy | om. εκ K L al. *5* om. δια τουτο 68. 103 *6* om. ος — ημων A L 3 al. | εκ τουτου] εν τουτω A vg | *7* ο αγαπ.] + τον θεον A | *8* ου γινωσκει A al. Fulg arm | *9* om. ο θεος 15. 18 al. Aug

ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς 10
ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν
ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ 11
θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλή-
λους ἀγαπᾶν. θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν 12
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ
ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστιν.
ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ 13
αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέ-
δωκεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦ- 14
μεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ
κόσμου. ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς 15
τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ
θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν 16
τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ θεὸς
ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ
θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. Ἐν τούτῳ 17
τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς
ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.
φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τε- 18
λεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος
κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται
ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος 19
ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν 20
θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης
ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν
ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται

---

10 η αγαπ.] + του θεου ℵ ηγαπηκαμεν B al. | απεσταλκεν ℵ | *12* αγ. αυτ.] + τετελειωται και 13 | *13* μεν.] + και ημεις 13 | εδωκεν A al. | *14* εθεασαμεθα A al. | *15* ιησ.] + χριστος B arm | *16* πιστευομεν A 13 am | om. μενει 2° A al. Cypr vg | *17* μεθ. ημ.] + εν ημιν ℵ | εσομεθα ℵ | *19* ημεις ουν αγαπ. A al. vg syp. + του θεου ℵ al. sy, + αυτον KL al. Aug. + invicem am | αυτος] ο θεος A al. vg | *20* om. οτι ℵ Aug | ον] πως AKL al. vg syp

21 ἀγαπᾶν. καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ.
5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς
ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν
γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐ-
2 τοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ
3 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν·
4 καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ὅτι πᾶν
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον·
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ
5 πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ
μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος καὶ
πνεύματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι
μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ
τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά
7 ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦν-
8 τες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ
9 τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν-
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ
μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ
θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

---

21 απο του θεου A | 5, *1* om. *και* 2° B al. Hil Aug | *το γεγενν.* ℵ 31 | *2 τηρωμεν* ℵ K L P al. | A al.) | *4 υμων* L al. | *5 τις δε εστ.* ℵ B K P al. syh | *ιησ. εστ.*] + *ο χριστος* 13. 56 | *6* > *πνευμ. κ. αιμ.* 5. 68. 83 arm om. *και αιμ.* 54. 103. 104 Ambr, om. *και πνευμ.* B K L al. Tert vg syp | *το πνευμα* 2°] *χριστος* vg 34 | *8 το πν. κ. το υδ. κ. το αιμ.*] in terra spiritus et aqua et sanguis et hi tres unum sunt in christo iesu . et tres sunt qui testimonium dicunt in caelo pater verbum et spiritus tol cav demid (Priscill Ps Aug Fulg Cassiod vgcodd 34. 162) | *9 οτι* 2°] *ην* K L P al. | fin.] + quem misit sa vatorem super terram. et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens. et nos testimonium perhibemus quoniam vidimus eum et annunciamus vobis ut credatis. et ideo tol

ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρ- 10
τυρίαν ἐν αὐτῷ. ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην
πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν
μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι 11
ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ
ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. ὁ ἔχων τὸν υἱὸν 12
ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε 13
ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 14
παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι
αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν.
καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώ- 15
μεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτή-
καμεν παρ᾽ αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν 16
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον,
αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνου-
σιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θά-
νατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα 17
ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς
θάνατον. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ 18
τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶς ἐκ
τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ
ἅπτεται αὐτοῦ. οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν, 19
καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἴδαμεν 20
δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν
διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ
ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ

---

10 μαρτ. 1ο] + του θεου A al. vg | θεω] υιω A al. vg syhm | *13* υμιν] + τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου KLP al. | τοις πιστ.] οι πιστευοντες A al. vg, και ινα πιστευητε KLP al. | *14* θελ.] ονομα A | *15* om. και — ημων ℵ* A al. | *16* ειδη 13 Hil Aug vg | ινα] + τις 15. 26 al. Tert vg *17* om. ου 13. 67* Tert vg syh | *18* τηρ. αυτον A*B 105 vg | *20* και οιδ. οτι A al. vg sy | το αληθ. ℵ* Facund, + θεον A al. vg | om. ιησ. χρ. A 162 vg(?)

21 αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ
2 ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλή-
θειαν, [1]διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ
3 μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν
5 ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινήν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε.
7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
8 οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μι-
9 σθὸν πλήρη ἀπολάβητε. πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα

---

21 εαυτους A K P al. | fin.] + αμην K L P al. vg

2 om. δια την αληθ. 27. 29 al tuld syh | μεν.] ενοικουσαν A, ουσαν 13 65 | *3* εστ. μεθ υμων K al. vg syh, om. A παρα κυρ ιησ. ℵ K L P al. syh | *4* ελαβον ℵ 13. 28 | *5* αλλα] + εντολην ℵ (syh) | *6* εντ. εστ.] + ινα ℵ A K al. vg | om. ινα 2° K 13 al. vg arm | *7* εισηλθον K L P al. | *8* απολεσωμεν . . . ειργασαμεθα . . . απολαβωμεν K L P al. | *9* παραβ.] προαγων ℵ A B vg | διδαχ. 1°] αγαπη 13 | διδ. 2°] + του χριστου K L P al. | > υιον . . . πατερα A al. vg

καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς 10
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε
αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις 11
αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην 12
διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι
πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ
χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεταί σε τὰ 13
τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγα- 1
πῶ ἐν ἀληθείᾳ.

Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦ- 2
σθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.
ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυ- 3
ρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, 4
ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περι-
πατοῦντα. Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ 5
εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο ξένους, οἳ ἐμαρτύρη- 6
σάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς
ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ· ὑπὲρ γὰρ 7
τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ

---

11 om. αυτω K al. | fin.] + ecce praedixi vobis ut in diem domini nostri iesu christi non confundamini vg^{codd} | *12* εχω ℵ* A* al. | γραψαι A 17. 73 | ελπιζω γαρ A al. vg | γεν.] ελθειν KLP al. | υμων AB al. vg | > πεπληρ. η ℵB vg | *13* εκλ.] εκκλησιας 15. 26 fuld, om. 73, + της εν εφεσω 114 | fin.] + η χαρις μεθ υμων 68. 69 sy^{h} | + αμην KL al. fuld

3 om. γαρ ℵ al. vg | om. συ A 37 | *4* χαριν B 5. 35 vg | *5* τουτο] εις τους KLP al. | *6* ποιησας προπεμψεις C arm

8 τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβά-
νειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ
ἀληθείᾳ.
9 Ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων
10 αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦ-
το, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ
λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκού-
μενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ
τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγα-
θόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ κακο-
12 ποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. Δημητρίῳ μεμαρ-
τύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας·
καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρ-
τυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.
13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω
14 διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράφειν· ἐλπίζω
δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα
15 λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φί-
λοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς
δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις
2 καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. ἔλεος
ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γρά-

---

7 εθνων KLP al. | 8 απολαμβ. KLP al. | αληθ.] εκκλησια ℵ* A | 9 om. τι KLP al. vg syh | 10 βουλ.] επιδεχομενους C al. syhm | om. εκ ℵ al. | 11 ο δε κακ. L al. | 12 της] + εκκλησιας και C syhm (A) | οιδατε KLP al. syh | 13 γρ. σοι] γραφειν KLP al. | ουκ εβουληθην A (27) vg | 15 φιλοι] αδελφοι A 33 al. syhm | φιλους] αδελφους 33 al. syh | fin.] + αμην L al., + vale tol

1 χρ. ιησ. KP al. | τοις] + εθνεσιν 27. 29 syh | ηγαπ.] ηγιασμενοις KLP al. | 2 ειρ.] + εν κυριω 163 syh

φειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγ-
κην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζε-
σθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προ- 4
γεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν
καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βού- 5
λομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ
γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-
σαντας ἀπώλεσεν, ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή- 6
σαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δε-
σμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· ὡς Σόδομα 7
καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν
ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελ-
θοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα
πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. Ὁμοίως 8
μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν
μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ
βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, 9
ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν
ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· »ἐπιτι-
μήσαι σοι κύριος.« οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν 10
βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα
ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. οὐαὶ 11
αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ
τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ
τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. Οὗτοί εἰσιν 12

---

3 ημων] υμων 6. 7 al. vg. om. KLP al. | 4 δεσπ.] + θεον KLP al. syh | 5 δε] ουν C Lucif | ειδοτ.] + υμας ℵKL al. | παντα] τουτο KL al. | κυρ.] ιησους AB al. vg | 6 τε] δε A al. vg syh | δεσμ.] + αλυτοις και 13 | αϊδ.] + αγιων αγγελων Clem (αγρ. αγγ.) Lucif | 8 κυριοτητας ℵ | 9 κυρ.] θεος ℵ* | 12 εισιν] + γογγυσται μεμψιμοροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι ℵ* (sa)

οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες συνευωχου-
μενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι
ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθι-
νοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα,
13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυ-
τῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
14 σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσεν δὲ
καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων·
»ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ,
15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας
τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας
αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκλη-
ρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσε-
16 βεῖς.« Οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα
αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα
ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων
τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυ-
18 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν·
ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται
κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν
19 ἀσεβειῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχι-
20 κοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί,
ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν
21 πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς
ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ
ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν
22/23 αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένους[1] σώ-

---

12 om. οι K a'. Lucif vg | αγαπ.] απαταις A C al., ευωχιαις 6 | συνευωχ.] + υμιν C 6 al. arm | υπο αν.] παντι ανεμω ℵ al. Lucif | *14* επροφητ. B* ℵ' | *15* παντ. τ. ασ.] πασαν ψυχην ℵ sa | om. ασεβειας αυτ. ℵ 6 al. | σκληρ.] + λογων ℵ C al. syh | *16* επιθ. εαυτων C L P al. | *18* om. οτι 2° ℵ B L* Lucif | εν εσχατω χρονω K L (P al. vg | ελευσονται A al. | *19* αποδιορ.] + εαυτους C al. Aug | *21* τηρησωμεν B C* syh | *22* ελεειτε K L P al. syp, ελεγχετε A C* al. vg | διακρινομενοι K L P al.

ζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν
φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλω-
μένον χιτῶνα.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους 24
καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώ-
μους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ 25
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλω-
σύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος
καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

23 ους δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρ. αρπ. KLP al. | *ελεατε*] *ελεγχετε* 8. 15 al. | om. *εν φοβω* KLP al. | *24 ημας* A, *αυτους* KP al. | *απαιστ. κ.*] + *ασπιλους και* C 6 al. sy^{h} | *αμεμπτους* A | *25 μονω*] + *σοφω* KLP al. | om. *δια — ημων* KP al. | om. *προ παντ. τ. αιων.* KP al., om. *παντας* ℵ al. | *αιων.*] + *των αιωνων* L al. Fulg sy^{hm} | om. *αμην* 6

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐ-
τῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέ-
σθαι ἐν τάχει. καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ
2 ἀγγέλου αὐτοῦ, τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, [1] ὃς
ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρ-
3 τυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. Μακάριος ὁ
ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς
προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ
Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν
καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμά-
5 των ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος
τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
Τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν
6 ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, καὶ ἐποίη-
σεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐ-
τοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
7 τῶν αἰώνων· ἀμήν. Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφε-
λῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες

---

1. *1* δουλ.] αγιοις ℵ* | *2* om. του θεου 28. 99 | fin.] + και ατινα ειδι και ατινα χρη γενεσθαι μετα ταυτα 1. 7 al. | *3* λογ.] + τουτους C | προφ.] + ταυτης 7. 16 Prim vg sy | *4* απο 1°] + θεου Q 8 al. Vict Prim | α] + εστιν P al. | *5* λουσαντι PQ al. latpler | om. ημων A al. Vict Prim | *6* ποιησαντι Q al. | ημας] ημιν A al., ημων C vg | βασιλειαν και P al. | κρατευμα 13 al. | εις τον αιωνα ℵ* | om. των αιων. AP al. | *7* μετα] επι C

αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.
Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος 8
ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντο-
κράτωρ.
Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοι- 9
νωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ
ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ
Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ 10
ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην
ὡς σάλπιγγος λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς 11
βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς
Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ
εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελ-
φίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν 12
τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν 13
λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον
ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς
ζώνην χρυσᾶν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες 14
λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ 15
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι,
καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,
καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, 16
καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος
ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον 17

---

7 οψονται ℵ al. Vict arm | 8 ω] + αρχη και τελος ℵ al. g vg | 9 κ. εν τη βασιλεια P al. | εν χριστω ιησου Q al. Prim, εν χριστω A 25, ιησου χριστου 1. 28 al. | fin.] + χριστου Q al. Prim sy | 10 εγω εγενομην A | 11 λεγ.] + εγω ειμι το α και το ω ο πρωτος και ο εσχατος και 1. 36 al. | 12 και 1°] + εκει Q al. | 13 των] + επτα ℵQ al. vg | λυχν.] + των χρυσων 34. 35 al. g Tyc vg (?) | 15 πεπυρωμενω ℵ al. lat sy, -μενης AC | 16 και ειχεν ℵ* al. lat sy, om. A 41 | αστερες A 41 | om οξεια 46. 48

αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός·
καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων·
μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος
18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν
εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς
19 κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. γράψον οὖν ἃ
εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦ-
20 τα. τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκ-
κλησιῶν εἰσιν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκ-
κλησίαι εἰσίν.

2 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον·
Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ
2 λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ
δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέ-
γοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ
3 εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ
ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες.
4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν
5 πρώτην ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκες,
καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ
δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου
6 ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ
τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν,
7 ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦ-
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω
αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν
τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

---

17 δεξ αυτ.] + χειρα 1. 28 al. Tyc sy om. μη φοβου ℵ* | πρωτοτοκος A | *18* αιωνων] + αμην Q al. sy *19* μελλ.] δει μελλειν ℵ* (C) **2** *1* λεγει] + κυριος 34. 35 al. | *2* om. σου 2° A C P al. g Tyc Aug Prim vg sy αποστ.] + ειναι Q al. g Vict Aug Prim | *5* εκπεπτωκας P al. vg | σοι] + ταχυ Q al. Prim sy | *7* ταις] + επτα A | om αυτω ℵ al. g Tyc | fin.] + μου Q al. lat sy

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας 8
γράψον·
Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγέ-
νετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ 9
τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφη-
μίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς,
καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. μηδὲν 10
φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ
διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε,
καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 11
ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ
τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας 12
γράψον·
Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστο-
μον τὴν ὀξεῖαν· οἶδα ποῦ κατοικεῖς· ὅπου ὁ 13
θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου,
ὃς ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατ-
οικεῖ. ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ
Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ,
φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις 15
καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν
ὁμοίως. μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι 16
ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ
τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ 17
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω

---

8 πρωτοτοκος A | *9* σου] + τα εργα και ℵQ al. | *10* μηδεν] μη ACQ al. | ιδου] + ση Q al. | *13* οιδα] + τα εργα σου και Q al. | πιστιν μου εν ταις ημ. (εν) αις αντ. PQ al. | om. μου 4° ℵPQ al. lat | *14* om. κατα σου ℵ* | om. οτι C al. Prim vg sy | ισρ.] + και Q al. | *16* om ουν ℵP al. g Tyc Prim vg sy

αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω
αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα
καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ
λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας
γράψον·
· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες
19 αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν
καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ
20 ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλὰ ἔχω κατὰ
σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα
ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς
ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα·
21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ
22 θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ
βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοή-
23 σωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς· καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς
ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ
καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
24 ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατεί-
ροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵ-
τινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέ-
25 γουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· [1] πλὴν
26 ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. Καὶ ὁ
νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,
27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,[1] καὶ ποι-
μανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ

---

17 αυτω 1°] + φαγειν P al g) sy, + εκ ℵ al., + απο 1. 7 al. Tyc | *18* της] τω A, om. C | om. αυτου 1° A al. g Prim vg sy | *19* om. σου 2° ℵ 49 g Tyc Prim | *20* σου] + πολυ ℵ al., + πολλα 28 79 Tyc Cyor, + ολιγα 1 al. | γυν.] + σου A Q al. Cypr sy | *22* εργ. αυτων A al. Cypr | *23* υμων] αυτου Q 38 Cypr, om. ℵ* *24* βαλω ℵQ al. Prim vg | *25* αν ηξω] ανοιξω Q al.

κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ 28
τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν
πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 29
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας 3
γράψον·

Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα,
ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου 2
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον
ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρω-
μένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου· μνημόνευε οὖν 3
πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόη-
σον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης,
καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. ἀλλὰ 4
ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ᾽ ἐμοῦ
ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν οὕτως 5
περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξ-
αλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς,
καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πα-
τρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων 6
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας 7
γράψον·

Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
κλεῖν τοῦ Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει,
καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει· οἶδά σου τὰ 8
ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγ-
μένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν

2.7 συντριβησεται P Q al. lat sy | 3.2 τηρησον 9. 13 al. sy | α ημελλες αποβαλλειν Q al. | 3 om. ουν ℵ 14 g Prim arm | om. και ηκουσ. κ. τηρ. Q al. | γρηγ.] μετανοησης ℵ* Prim | ηξω 1°] + επι σε ℵ Q al. (Prim) sy | γνωση ℵ Q al. lat | 4 α] οι 1. 17 al. lat | 5 ουτος P Q al. | ενωπ. 1°] εμπροσθεν ℵ | 7 > αληθ. ο αγιος ℵ A | δαυιδ] αδου 7*. 16 al. | κλειων] κλειει C al. vg sy | ανοιγει] ανοιξει ℵ Q al Hil | 8 om. αυτην ℵ 49 lat

ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ
9 οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συν-
αγωγῆς τοῦ σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰου-
δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ
ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν
ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ
10 ἠγάπησά σε. ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς
μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρα-
σμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης
ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ
12 τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν
στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ
μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα
τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ
μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά
13 μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας
γράψον·
Τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ
15 ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ· οἶδά σου
τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον
16 ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ
οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
17 στόματός μου. ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ
πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ
οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ
18 πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρ᾽ ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ

---

9 διδωμι PQ al., δεδωκα ℵ | γνωσι ℵ 14 Prim *11* inc. ιδου ερχομαι 28. 36 al. Tyc arm | *14* κτισ.] εκκλησιας ℵ*. πιστεως 94 | *15* om. ωφελ. ψυ. ης η ζεστ. A 1. 47 arm | *16* και ουτε] ου 2. 6 al. sy | om. και ουτε ζε ουτε ψυ. 10 al. Ambr Prim al. | μελλω σε εμ. εκ] παυσε ℵ* | *17* om. οτι 2° ℵPQ al. | ουδεν AC 12

πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περι-
βάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός
σου, καὶ κολλούριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς
σου ἵνα βλέπῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ 19
παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. Ἰδοὺ 20
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ
τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύ-
σομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
αὐτὸς μετ᾽ ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι 21
μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα
καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ
αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 22
ταῖς ἐκκλησίαις.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη 4
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα
ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ᾽ ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα
ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος 2
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθ-
ήμενος, καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ 3
ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρό-
νου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. καὶ κυκλόθεν 4
τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς
θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημέ-
νους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ 5
ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι
ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα
τοῦ θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα 6
ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρό-
νου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῷα γέμοντα

---

20 θυραν 2°] + και ℵQ al. | **4**, *1* λαλουσαν ℵ g Tyc Ambr Prim | λεγουσα P al., om. 15 Prim | *2* inc. και ευθεως P al. arm | *4* θρονου θρονους **εικ.** τεσσαρας ℵA | τεσσαρας] + ειδον 49. 91 al. | *5* α εστιν A | **6** om. ως 1. 94 al. Prim

7 ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. καὶ τὸ ζῷον
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον
ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ
πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον
8 ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν
καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν
καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν
οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος
ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν
9 καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ
ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθ-
ημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
10 τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες
πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους
11 αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· ἄξιος εἶ,
ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ
πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκ-
τίσθησαν.

5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ
2 ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ
εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ με-
γάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς
3 σφραγῖδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ
οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς

---

7 εχων A Q al. ως] ομοιον 35 (ℵ) g Vict. om. Q al. arm | ανθρωπος P al. | 8 ειχον ℵ g Tyc Prim vg | κυκλ. και] + εξωθεν και Q al. | αγιος sexies 38. 40, octies ℵ*, novies Q al. | ο θεος] σαβαωθ 7. 17* al. | 9 om. δοξαν ℵ* | ευχαριστιας A | αιωνων] + αμην ℵ 32. 95* | 10 om. του καθημ. g Prim | 10 αιωνων] + αμην ℵ 32 | βαλουσ. ℵ* P al. | 11 ημων] + ο αγιος Q al. sy | σου ουκ ησαν Q 14. 38. 51 | εισιν P al. | om. και εκτισθ. A | 5.1 οπισθ.] εξωθεν P Q al. Hil vg | 2 ειδον] + αλλον 35. 87 Hil | 3 ουρ.] + ανω Q al. sy | om. ουδε υποκ. τ. γης ℵ 12. 49*. 94

ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ ἐγὼ 4
ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι
τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς ἐκ τῶν 5
πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν
ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυίδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων 6
ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστη-
κὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλ-
μοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ
ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθεν καὶ 7
εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου. Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα 8
ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ
φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν
αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καιν- 9
ὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ
ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ
ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ
πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,
καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν 10
καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ 11
εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν
κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες
μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ 12
μεγάλῃ· ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ

---

4 om. vers. A 98 om. εγω ℵ P al. Hil sy εκλαον ℵ* | πολλοι 1 al., om. Orig Hil | ανοιξαι] + και αναγνωναι 1. 36. 49. 91 al. | *5* βιβλ. και] + λυσαι ℵ Cypr arm | *6* ειδον] + και ιδου A 35. 87 vg | εσφραγισμενον 7. 31. 32. 38 | *7* ειληφ.] + το βιβλιον 7. 36 Cypr vg sy | *8* α εισιν ℵ Q 36 | *9* > ημας τω θεω 16. 31 al. latpler, om. τω θεω 1 Cypr, om. ημας A | *10* om. τω θεω ημων A | βασιλειες Q al. sy βασιλευουσιν A Q al. | *11* ως φωνην ℵ al. Cassiod sy | *12* αξιος A

13 ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ
πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης
[ἐστίν], καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγον-
τας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
14 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσερα
ζῷα ἔλεγον· ἀμήν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν
καὶ προσεκύνησαν.

6 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν
ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσά-
ρων ζῴων λέγοντος ὡς φωνῇ βροντῆς· ἔρχου.
2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθ-
ήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν,
ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζῴου λέγοντος· ἔρχου.
4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθ-
ημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ
5 ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. Καὶ ὅτε
ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ
τρίτου ζῴου λέγοντος· ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ
ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν
6 ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα ὡς
φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγουσαν·
χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κρι-
θῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ
7 ἀδικήσῃς. Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα
τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζῴου

---

13 om. *και υποκατω τ. γης* ℵ al. fuld arm | om. *εστιν* ℵAQ al. | *παντας* (Q) 2. 7 al. latpler, + *και* ℵQ al g | *λεγοντα* A al. | fin.] + *αμην* Q 1 al. T rt | *6.1 ως φωνη*] *φωνην* ℵ al. g Tyc vg arm | fin.] + *και ιδε* ℵQ al. | *2* om. *και* 6° 26 vg arm | *3* fin.] + *και ιδε* ℵ 34. 35 al. | *4* inc. *και ειδον και ιδου εξηλθ.* ℵ 34. 35 | om. *αυτω* 1° A 31 g Tyc Prim | *5 εργου*] + *και ιδε* ℵQ al. sy | om. *και ειδον* Q al. | *6* om. *ως* Q al. Prim | > *οινον . . . ελαιον* 36 Prim vg al.

λέγοντος· ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος 8
χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα
αὐτῷ [ὁ] θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ᾽
αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρ-
τον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον 9
ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν
ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἣν εἶχον. καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ 10
λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ
ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν
ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη 11
αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς
ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως
πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς
καὶ αὐτοί. Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφρα- 12
γῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ
ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες 13
τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει
τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου
σειομένη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον 14
ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν
τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς 15
γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ
πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ
ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ

---

7 fin.] + *και ιδε* ℵQ al. vg sy | 8 om. *και ειδον* Q al. | om. *αυτου* 1° CP al. | *ακολουθει* . 28 al. | *μετ αυτου*] *αυτω* ℵQ al. lat | *αυτοις*] *αυτω* Q al. lat | 9 *των* (+ *ανθρωπων των* ℵP al.) *εσφαγ.*] *των εσφραγισμ.* 7. 16*. 33 arm | *μαρτ.*] + *του αρνιου* Q al., + *ιησου χριστου* 34. 35. 87 (Tyc) | 11 > *χρονον ετι* A Cypr vg | *πληρωσωσιν* ℵPQ al. | 12 *και* 2°] + *ιδου* A al. Prim | om. *ολη* P al. Prim | 13 *βαλλουσα* ℵ al., *βαλουσα* 2 al. | *σαλευομενη* A 12 | 14 *ελισσομενος* ℵ al. | *νησ.*] *βουνος* ℵ | 15 *και πας ελευθ.* P al., om. ℵ*

16 εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσιν τοῖς
ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ
κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,
17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν,
καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶ-
τας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας
τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ
ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε
2 ἐπὶ πᾶν δένδρον. καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαί-
νοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ
ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν
ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ
3 τὴν θάλασσαν, [1] λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν
μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγί-
σωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν
4 μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν
ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν
Ἰσραήλ·

5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγι-
σμένοι,
ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες,
6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες.
ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες,
7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Ἰσσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες,
8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες,

---

17 om. η μεγ. 9. 14. 27 | αυτων] αυτου APQ al. Prim | *7,1* om. και AC Prim vg | om. της γης 2ο 38 vg | om. επι τ. γης A | παν] τι CQ al., om. A sy | *2* ανατολων A 90 | om. αυτοις 16. 17 al. lat | *4* χιλ. εσφραγισμενων Q al. | *5—8* χιλ.] + εσφραγισμενοι 31 g Tyc vg arm *6* νεφθαλι ℵ vg (?)

ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν 9
ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς
ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν,
ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ
φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσιν 10
φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ
ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.
καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ 11
θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων
ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέ- 12
γοντες· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία
καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ
ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέ- 13
ρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς
στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον;
καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ 14
εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως
τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ
ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ 15
τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ
λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ
ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου
σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ 16
διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ 17
μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει

---

8 > βενιαμ. . . ιωσηφ ℵ 28 | *9* om. και ιδου A latpler sy | οχλον πολυν A lat | om. αυτον Q al. lat | *10* κραζοντες 1 | *12* om. αμην 2° C 28 | *14* om. μου A 1 Prim | om. μοι ℵ | επλατυναν 1. 2 al. | *15* σκηνωσει επ] γινωσκει ℵ* | *16* om. ετι 1° ℵ 36 al. lat sy | om. ετι 2° P al. g Tyc

αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει
ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
8 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην,
2 ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. καὶ
εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ
θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς
προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσια-
4 στήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ
ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσ-
ευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
5 τοῦ θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανω-
τόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ
6 σεισμός. Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς
ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλ-
πίσωσιν.
7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα
καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρί-
τον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς
8 κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν·
καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν
θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης
9 αἷμα, καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν
ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον
10 τῶν πλοίων διεφθάρησαν. Καὶ ὁ τρίτος ἄγ-
γελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

---

17 ζωσας 1. 38 al. sy | **8** *1* οτε ℵ P al. | ημιωρον A C al. | *2* εδοθη A al. | *5* > αστρ. κ. φων. A 16. 38 sy | *7* πρωτ. | + αγγελος 1. 28 al. g Tyc Prim vg | μεμιγμενον ℵ P al. Tyc | om. και τ. τρ. τ. γ. κατεκαη 1. 35 om. και τ. τρ. τ. δενδρ. κατεκαη Q al. | *8* om. αγγ. ℵ om. πυρι Q al. arm | *9* τριτον 1°] + μερος ℵ al lat. om των εν τ. θαλ. 1. 12 am arm

ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς
τῶν ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται 11
ὁ Ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων
εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον
ἐκ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέ- 12
ταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρί-
τον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν
καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ
νὺξ ὁμοίως.

Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου 13
ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ
οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν
λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων
τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον 9
ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσ-
σου. καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ 2
ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου
μεγάλης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ
καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλ- 3
θον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία
ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ 4
ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν τὸν χόρτον τῆς
γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφρα-
γῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. καὶ ἐδόθη 5
αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα

---

11 ο αψ.] αψινθιον ℵ* g Tyc Prim | εις αψινθιον ℵ al. | *12* ινα σκοτ.] και εσκοτισθη 35. 87 Tyc arm | μη φανη] ουκ εφαινεν 35. 87 arm | *13* om. ενος ℵ | αετου] αγγελου P al. (13) Vict | μεγ.] + τρις 7. 28 al. | **9**,2 om. και ηνοιξ. — αβυσσου ℵQ al. arm | μεγαλ.] καιομενης Q al. sy (36 al. + καιομ.) | om. εκ τ. καπν. τ. φρ. ℵ* | *3. 4* αυτοις ℵQ al. | *4* om. ουδε π. χλωρ. ℵ* Tyc | ανθρ.] + μονους 49. 91 al. vg | om. του θεου **1. 12** al. arm

βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς
αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ
6 ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσου-
σιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν
αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
7 ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν
ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι
χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀν-
8 θρώπων, καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν,
9 καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον
θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν
πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολ-
10 λῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς
ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς
αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώ-
11 πους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα
τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ
Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολ-
12 λύων. Ἡ Οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται
ἔτι δύο Οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα
φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσια-
14 στηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγοντα
τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺς
τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ πο-
15 ταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσ-
σαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ
ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνω-
16 σιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς

---

5 πεντε] sex Prim | παισῃ] πληξῃ 10. 26 al. | 6 φευξεται Q al. | 7 ομοιοι ℵ | 10 ειχον 38 g Tyc Prim vg ομοιοις ℵA 14 | η εξ. αυτ.] εξουσιαν εχουσιν Q al sy | 11 om. τον Q al. | ον. αυτω] ω ονομα 18 (ℵ Prim vg | fin] + latine habens nomen exterminans vg (lat) | 12 ερχονται PQ al. | 13 om. και 1° ℵ | om. μιαν — κερατων ℵ* | om. τεσσαρων A al. g vg | 15 om. και ημεραν ℵ 1

τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυ-
ριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως 17
εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθ-
ημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους
καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ
τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στο-
μάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ
θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάν- 18
θησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς
καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν 19
ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστιν καὶ ἐν ταῖς
οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν,
ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ 20
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν
ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν
τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀρ-
γυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περι-
πατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν 21
οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς
πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.
Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα 10
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ
ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον 2
ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν
δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων 3

---

16 δυο μυριαδων μυριαδας ℵ, μυριαδες μυριαδων Q al. Tyc | *17* om. ουτως 38 Prim arm | ακανθινους Prim | *18* om. τριων ℵ arm | *20* om. και τ. χαλκα 2. 6 al. Tyc | > ξυλ. κ. τ. λιθ. ℵ Tyc | *21* πονηριας ℵ* A Prim | **10**,*1* > αγγ. αλλ. 7. 16 Prim, om. αλλ. Q 1 al. | ιρις] θριξ ℵ* | *2* βιβλιον Q al. | om. τον δεξιον C | *3* και εκρ.] + ως ℵ*

μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
4 βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν
αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.
5 Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν
6 εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ
τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν
θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
7 ἔσται, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ
ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ
ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν
8 τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. Καὶ ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ'
ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον
τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
9 ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί
μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ
κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν.
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.
10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ
στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
11 αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσίν
μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ
ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

---

3 om. αι ℵ* 7 al. | ταις εαυτων φωναις ℵ 7 | 4 οτε | οσα ℵ 37. 39 g Tyc Prim | μη αυτα γρ.] μετα ταυτα γραψεις 1. 10 al. | 5 om. την δεξιαν Λ al. vg | 6 om. των αιωνων 1. 12. 47 arm, + αμην 16. 36 Tyc | om. και τ. γην κ. τ. εν αυτη Λ 1. 12 | om. και τ. θαλ. κ. τ. εν αυτη ℵ* A al. g Prim | 8 inc. και ηκουσα φωνην 7 g Tyc Prim | λαλουσα . . . λεγουσα 1 al. | βιβλιδαριον Q al., βιβλιον AC al. | 9 δος μοι P al. | βιβλιον ℵ g vg | κοιλ.] καρδιαν A | 10 επικρ.] εγεμισθη ℵ g Tyc Prim

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· 11
ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ
θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε 2
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς
ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν
μῆνας τεσσεράκοντα δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶν 3
μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας
χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκ-
κους. Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι 4
αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. καὶ 5
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται
ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς
ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι 6
ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα
μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας
αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων
στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν
πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ ὅταν 7
τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν
πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.
καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς 8
πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν
ἐσταυρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ 9
φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν
ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. καὶ οἱ κατ- 10

11,*1* ραβδω] + και ειστηκει ο αγγελος Q al. Vict Tyc sy | *2* εξωθ. 1°] εσωθεν ℵ al. | εξωθ. 2°] εξω Q al., εσω ℵ*. εσωθεν P | *3* περιβεβλημενους ℵ A P Q al. | ο θελησῃ] θελει C P Q al. | om. ουτως C | *7* θηρ.] + το τεταρτον A | om. και αποκτ. αυτ. 1. 12 al. | *8* τα πτωματα ℵ P al. g Vict Prim vg sy | αυτων 1°] + εασει 28. 37. 79 al. (latpler) | μεγ.] + αταφα 28. 79 | *9* βλεψουσ. lat | το πτ.] τα πτωματα P al. g vg sy | αφησουσι Q al. Prim sy | μνηματα 98 al. Prim vg

οικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ
εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι
οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατ-
11 οικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέ-
ρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν
αὐτοῖς. καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐ-
12 τούς. καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβη-
σαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
13 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως
ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι
ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.
14 Ἡ Οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ Οὐαὶ ἡ τρίτη
15 ἔρχεται ταχύ. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλ-
πισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ,
λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ
κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασι-
16 λεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ
εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, οἱ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπε-
σαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
17 τῷ θεῷ, [1]λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας
τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας·
18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου
καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι
τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις
καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά

---

10 χαιρουσιν 38 al. g Prim vg | *11* αυτοις] εν αυτ. A al., εις αυτους ℵQ al. lat | *12* ηκουσα Q al. Tyc | om. αυτοις A 28 Tyc | *13* ωρα] ημερα Q al. | *15* om. του κοσμ. 28 Tyc Prim | κυριου θεου 28 Tyc Prim Ambr | αιωνων] + αμην ℵ al Tyc | *16* οι καθηνται ℵ* CQ al. vg | *17* θεος] + ημων 28. 79 g Tyc | ην] + και ο ερχομενος 28. 79 al. (Tyc), + και ℵ*C fuld

σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. καὶ ἠνοίγη 19
ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ [ὁ] ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη
ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ 12
περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω
τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
στέφανος ἀστέρων δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, 2
[καὶ] κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.
καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ 3
δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ
κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ
διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον 4
τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ
τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱόν, ἄρρενα, 5
ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν
θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ 6
ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον
ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν
αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. Καὶ 7
ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δρά-
κοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐ- 8
τῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων 9

---

18 τους μικρους κ. τους μεγαλους ℵ* A C | διαφθειραντας C al. lat | *19* om. ο 2ο ℵQ al. | om. και σεισμ. Q al. | **12**,*2* om. και 2ο A P Q al. | εκραζεν C al., εκραξεν Q al. | *3* πυρος C Q al. sy | *4. 5* τεκνον] παιδιον 38 | *5* αρσεν A C | *6* om. εκει 1ο C al. h Tyc Prim vg | *8* ισχυσεν A al., ισχυον Q 14 | αυτων] αυτω 6. 7 al., αυτοις 17. 36

ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διά-
βολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
μένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι
10 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα
φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι
ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ
αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν
ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
11 ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν
αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον
τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν
12 ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραί-
νεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες·
οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ
διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς
13 ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων
ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα
14 ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρρενα. καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα
πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς,
ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ
15 ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ
ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς
γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμο-
16 φόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν
τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στό-
17 ματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ
γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ
τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούν-
των τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρ-
τυρίαν Ἰησοῦ.

---

9 om. μετ αυτ. εβλ. 26 28. 79 | *10* χριστ.] κυριου C | κατηγωρ A | *11* αιμα] ονομα 28. 79 | *12* ουαι] + τοις κατοικουσι 1 al | om. μεγαν ℵ | *14* om. και ημ. καιρ. C | *16* om. η γη 2° 34. 35 al. g Tyc Prim | *17* ιησ.] του θεου ℵ* (98)

Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18
καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, 13
ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν
κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κε-
φαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον 2
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος.
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ 3
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς
θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθερα-
πεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ
θηρίου,[1] καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδω- 4
κεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν
τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ
τίς δύναται πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ 5
στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο.
καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς 6
τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν
σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων 7
καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ
πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦν- 8
τες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν
τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγ-
μένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, 9
ἀκουσάτω. εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλω- 10

---

18 εσταθη ℵ A C al. g Tyc vg sy | **13.** *1* ονοματα ℵ A Q al. sy | *2* λεοντων ℵ 14. 92 Vict Tyc sy | *3* εσφραγισμενην 91 | εθαυμασθη A al. | *4* δυνατος Q al. | *5. 6* βλασφημιαν P Q al. | *5* om. εξουσια ℵ*, + πολεμον Q al. | ποιησ.] + ο θελει ℵ | *6* το ονομ. αυτ.] αυτον ℵ* | om. και τ. σκην. αυτ. C | *7* om. και εδοθ. — νικ. αυτους A C P al. arm | om. και λαον 1. 36 al. | *8* om. ων A | ονομα] + αυτων ℵ* 95 sy, + αυτου A C al. | εσφραγισμενου 1. 16 al. Tyc | *10* om. εις αιχμαλ. 2° ℵ C P Q al.

σίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ
αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. Ὧδέ ἐστιν ἡ
11 ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. Καὶ εἶδον
ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν
κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.
12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ
ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν
αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσιν τὸ θηρίον
τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου
13 αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα. ἵνα καὶ πῦρ
ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν
14 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατ-
οικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη
αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ,
15 ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. καὶ
ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου,
ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ
[ἵνα] ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ
16 θηρίου ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς
μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους
καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς
δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χει-
ρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν,
17 καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ
μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ
18 τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία
ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ

---

10 αποκτεινει ℵ 28. 79 | πιστις] θλιψις 38. 97 | *11* om. δυο 2. 6 al. | *12* ποιει 1°] εποιει 38 vg, ποιησει 34. 35. 87 | *14* πλανα] + τους εμους 2. 6 al. | ος] ο ℵ al. | ειχε Q al. sy | *15* αυτω] αυτη A C P | om. ινα και λαλ. η εικ. τ. θηρ. C al. | + ινα 2° A P al. g vg | *16* > πτωχ. κ. τ. πλουσ. ℵ 79 > δουλ. κ. τ. ελευθ. 36. 39 | των μετωπων Q al. lat sy | *17* om. και 1° ℵ*C al. Tyc Prim sy | μη τις] μηδεις 35. 87 | > πωλ. η αγορ. ετι 35. 87 | το ον. τ. θηρ.] του θηριου η το ονομα αυτου ℵ (36) 38

θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ
ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.
Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ 14
ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα
τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ
τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν
μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ 2
οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φω-
νὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς
κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐ-
τῶν. καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ 3
θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν
ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί 4
εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρ-
θένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ
ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,
καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· 5
ἄμωμοί εἰσιν.
Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσ- 6
ουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελί-
σαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ
πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
[1] λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ 7
δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως
αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.
Καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων· 8
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου

---

18 om. *και ο αρ. αυτου* ℵ | *εξηκοντα*] *δεκα* C 11 Ir ncodd Tyc | **14**,*1* om. *το 1°* P al. | om. *σιων* C | *αυτου 1°*] + *αριθμος* Q al. sy | *2* om. *και ως φ. βρ. μεγ.* 28. 79 | *3* om. *ως* ℵ PQ al. sy Prim | *4* om. *ουτοι εισιν* A | *ηγορ.*] + *υπο ιησου* Q al. sy | *απ αρχης* ℵ 16. 39 Tyc Prim | *5 αμωμ.*] + *γαρ* ℵ Q al. | *6* om. *επι 1°* Q al. | *8* > *αγγελ. δευτ.* CP al. Tyc sy | om. *επεσεν 2°* CQ al.

τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα
9 τὰ ἔθνη. Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν
αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ
τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει
χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν
10 χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου
ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσε-
ται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ
11 ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανι-
σμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει. καὶ οὐκ
ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσ-
κυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
12 Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες
τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.
13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης·
γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀπο-
θνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα
ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα
αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή καὶ ἐπὶ
τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου,
ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν
15 καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλ-
λος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν
φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης·
πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ
16 ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον
17 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ

---

8 πεπτωκεν 12 ℵ° Prim | *9* αυτοις] αυτω A Prim | *10* του θεου] αυτου 14. 38. 92 | βασανισθησονται A al | των αγιων αγγ. Q al. Cypr, των αγγελων A 26 | *12* των τηρουντων ℵ al. | fin.] + χριστου 28. 79 | *13* κυρ.] χριστω C P Tyc | λεγει ναι Q al., om. ναι ℵ* (vg) | αναπανσωνται P al. | *14* υιω C al. lat | *15* ναου] ουρανου 1. 7 al.

ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ
οὐρανῷ. ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ 18
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ
μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων·
πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον
τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν
αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ 19
δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν
ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ
θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς 20
ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς
ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων
χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα 15
καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς
ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυ-
μὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλί- 2
νην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ
θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν
θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ.
καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ 3
θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα
καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, 4
καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος,
ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν
ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώ-

18 om. εξηλθεν A vg | ο εχων AC vg | κραυγη] φωνη ℵAQ al. lat sy | αυτης] της γης Q al. sy | *19* την μεγαλην ℵ al., om. 12. 34 arm | *20* εξακοσιων εξ 79, διακοσιων ℵ* 26 | **15**,2 και 4ο] + εκ του χαραγματος αυτου 1. 35. 36. 79 al | κυριου του θεου ℵ | *3* βασιλευ ℵ* al. | εθνων] αιωνων ℵ*C al. vg sy | *4* φοβ.] + σε 6. 7 al., > σε ου φοβ. ℵ 95 | om. κυριε 14. 92 gh Cypr Tyc | αγιος Q al. | ενωπ. σου] + κυριε A 95 arm

5 θησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,
6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ
7 στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς
8 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ
16 τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
2 τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου
3 καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα
4 ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο
5 αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι
6 ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοί
7 εἰσιν. Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ
8 δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν

---

6 om. εκ τ. ναου Q al. Prim | λιθον AC al. vg | 7 om. εν ℵ* al. arm | om. επτα 2° ℵ fuld αιωνων | + αμην ℵ al. | 8 εκ του καπνου Q al. | om. επτα 2° P al. | 16.1 εκ τ. ναου εκ τ. ουρανου 13 Tyc. om. Q al. sy om. επτα 2° P al. | 4 εγενοντο A al. g Prim | 6 αιματα ℵ 36. 39

τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ
καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. καὶ ἐκαυ- 9
ματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασ-
φήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν
ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόη-
σαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἐξ- 10
έχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θη-
ρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη,
καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,
καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν 11
πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ
μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκ- 12
τος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐ-
τοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν
ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος 13
τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ
ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα
τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι· εἰσὶν γὰρ πνεύματα 14
δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ
τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης
τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Ἰδοὺ ἔρχομαι 15
ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ
βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ συνήγαγεν 16
αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ
Ἁρμαγεδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην 17
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη
ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν.
καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, 18

---

9 εβλασφ.] + οι ανθρωποι Q al. sy | το ονομα] ενωπιον A | *11* om. και εκ τ. ελκ. αυτ. ℵ Tyc | *12* ανατολων A al. | *13* βατραχους ℵ*. + εκπορευθεντα 28. 47. 79 | *14* α εκπορ.] εκπορευεσθαι ℵ* al. | ημερ.] + εκεινης Q 1 al. (Prim) sy | *15* ερχεται ℵ* 38. 47 | *16* μαγεδων Q al. Prim fuld | *17* om. μεγαλη A al | ναου] ουρανου 1. 12 (ναου του ουρ. Q al.) | om. απο τ. θρον. ℵ

καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
19 σεισμὸς οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ
20 οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα
21 νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς
2 μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου
3 τῆς πορνείας αὐτῆς. καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνόματα βλασφημίας,
4 ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς
5 πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς
6 γῆς. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ. Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα
7 μέγα. καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διὰ τί ἐθαύ-

---

18 om. εγενετο 1° Q al. Prim fuld arm | ανθρωπος εγενετο A 38 | om. επι της γης 7. 14 | *19* om. της οργης 14. 92 | *21* om. ως ℵ* 43 Prim | **17.** *3* γεμον] + τα ℵ* A P | εχοντα ℵ P, εχων A al. | *4* om. και 3° P Q al. | αυτης 2°] της γης Q al. Cypr, + και της γης ℵ | *6* εκ τ. αιμ.] τω αιματι ℵ* 38

μασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς
καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ
ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει 8
ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ
τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βι-
βλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόν-
των τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.
Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ 9
ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.
καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ 10
εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ
ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν 11
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ
τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ 12
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσιν,
οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν
ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ
θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν 13
δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν.
οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρ- 14
νίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ
βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ
ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. Καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα 15
ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι
εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. καὶ τὰ δέκα κέρατα 16
ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρ-
νην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμ-
νήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν
κατακαύσουσιν ἐν πυρί· ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς 17
τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ,
καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασι-

---

8 υπαγει A 12 lat | θαυμασθησονται A P κατοικ. την γην Q al Prim vg | τα ονοματα ℵ P al. g Prim vg | *11* αυτος | ουτος ℵ Q al. | *12* ουπω | ουκ A fuld | *14* > πιστ. κ. εκλ. 35. 79. 87 | *15* ειπεν A Tyc Prim vg | *16* om. και γυμν. Q al. | *17* om. και ποιησ. μ. γνωμ. A 79 g Tyc vg

λείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ
18 λόγοι τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ
πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βα-
18 σιλέων τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγ-
γελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα
ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
2 δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέ-
γων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ
ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ
παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παν-
3 τὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ὅτι ἐκ
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπω-
καν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ'
αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ
τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.
4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέ-
γουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ
5 τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθη-
σαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώ-
σατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ
7 ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· ὅσα ἐδο-
ξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε
αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ
8 εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πέν-
θος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι
9 ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ κλαύ-

18,2 om. επεσεν 2° ℵQ al. Prim | δαιμονιων ℵAQ 95 | πν. ακαθ.] + και μεμισημενου A 16 | ορν.] θηριου A 3 > θυμον τ. οινου P al., om τον οιν. A vg | πεπτωκαν AC, πεπτωκασιν ℵQ | 4 εξελθε CQ al. Cypr | 6 απεδωκεν] + υμιν 1. 31 al. | 7 εαυτην 1. 8 al. | om. και πενθ. 1° 1*. 10 al. | om. οτι 2° 1 al. latpler | καθημ.] καθως 2 8 al. | 8 ημερα] ωρα 14. 92 Cypr | > ο θεος ο κυρ. ℵ*, om. κυρ. A 95 vg

σουσιν καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς οἱ μετ᾽ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαν-
τες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως
αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον 10
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι
μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς 11
γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ᾽ αὐτήν, ὅτι τὸν
γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυ- 12
σοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου
καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκ-
κίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος
ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου
καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κιν- 13
νάμωμον [καὶ ἄμωμον] καὶ θυμιάματα καὶ μύρον
καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν
καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ
ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.
καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπ- 14
ῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ
εὑρήσουσιν. οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες 15
ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
[1] λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περι- 16
βεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος 17
πλοῦτος. καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τό-
πον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν [1] καὶ ἔκραζον 18

---

9 om. *και στρην.* ℵ* Tyc | *πυρωσ.*] *πτωσεως* ℵ* *10 μιαν ωραν* A 95 | *11 κλαυσουσιν κ. πενθησουσιν* Q al. Prim vg | *12 μαργαριτων* ℵ al.. *-ριτας* CP | *ξυλου*] *λιθου* A vg | *13* om. *και αμωμ.* Q 1 al. Prim vg | om. *και μυρον* C | *14 ευρης* Q al , *ευρησεις* 1. 37 g Tyc Prim | *16* > *κοκκ. κ. πορφ. κ. βυσσ.* A | *μαργαριταις* Q al. vg | *18 εκραξαν* ACP al. vg

βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς
19 λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ
ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον
κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχον-
τες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότη-
20 τος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. Εὐφραίνου
ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι
καὶ οἱ προφῆται. ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα
21 ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς
λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι.
22 καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν
καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς
τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
23 καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, [1] καὶ
φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ
νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·
ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ
24 ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἷματα προφητῶν καὶ ἁγίων
εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.
19 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου
πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα· ἡ
σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ
2 ἡμῶν, ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ·
ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ
3 αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ
δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς

---

18 καπνον] τοπον A 10 vg | πολει] + ταυτη C al. g Prim vg | *19* εκραξαν A C 35 vg | om. κλαι. κ. πενθ. A 1 | *20* om. και οι 2° C 1 al. | *21* om. ισχυρ. A sy | μυλινον A, -λικον C | fin.] + εν αυτη ℵ Q al. | *22* σαλπιγγων ℵ 35. 87 | om. πασ. τεχν. ℵ A | *24* αιμα ℵ A C P al. | εσφραγισμενων 38 | **19.***1* inc. και μετα 1. 36 al. | om. ως 1. 7 al. g Prim sy | *2* πορνην] πολιν 14. 18 al.

ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ 4
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ
τέσσερα ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθ-
ημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμὴν ἀλληλούϊα.
καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· 5
αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ με-
γάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ 6
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βρον-
τῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασί-
λευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. χαί- 7
ρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν
αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ 8
ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν·
τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον 9
τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι·
οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν. καὶ ἔπεσα 10
ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ.
καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυ-
ρία Ἰησοῦ ἐστιν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος 11
λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος
πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει
καὶ πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, 12
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά,
ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
μὴ αὐτός, καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμέ- 13

---

5 θρονου] ουρανου Q **14.** 92 | om. και 2° ℵCP | *6* om. ως 1° 1*. 8 al. g Prim | om. ως 2° A al. | > ο θεος ο κυρ. ℵ* | om. ημων A al. | *7* αγαλλιωμεθα Q al. | *8* > καθαρ. και λαμπρ. 1. 36 al. | *9* om. του γαμου ℵ* P al. | *10* μη] + ποιησης 32. 95 lat | om. σου 2° ℵ* 6 | *11* om. καλουμ. A P al. | *12* ως φλοξ A al. lat sy | ονοματα γεγραμμενα α 9. 13 al. (Q al. sy) | *13* βεβ.] ρεραντισμενον P 36, περιρεραμμενον ℵ*

νον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ
14 λόγος τοῦ θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν
τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς,
15 ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. καὶ ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα,
ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ
αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν
ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ
16 τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ
ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασι-
λεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.
17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ,
καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς
ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε
18 συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα
φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων
καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ
τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων
ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγά-
19 λων. Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς
γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι
τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου
20 καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη
τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης
ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς
ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες
ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν
21 καιομένην ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν
ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ
ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ πάντα τὰ
ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

---

14 λευκοβυσσινον 95 | *15* οξ.] + διστομος Q al. Cypr sy | *16* om. επι τ. μ. και A | *17* ενα] αλλον ℵ 36 | *18* om. και σαρκ. χιλ. 1. 49 arm | *19* αυτων] αυτου A al. | *20* οι μετ αυτου A 34. 41 | την εικονα ℵ* 38. 39, το χαραγμα Q | της καιομενης ℵ A P (Tyc Prim vg)

Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ- 20
ρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν
μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησεν 2
τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστιν
Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια
ἔτη, [1] καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ 3
ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη·
μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.
Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ 4
κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπε-
λεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον
τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα
αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ
Χριστοῦ χίλια ἔτη. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν 5
οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ
ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος ὁ 6
ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ
τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ,
καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ 7
ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς
ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆ- 8
σαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς
γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ
ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ 9
πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν
τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ

20.1 om. εκ τ. ουρ. ℵ* | 2 ο οφις ο αρχαιος A | ος] ο ℵ | σατ.] + ο πλανων την οικουμενην ολην Q al. sy | 5 om. και 1° A g Vict Aug vg | νεκρ.] ανθρωπων Q 32. 34. eorum Vict Aug | 7 οταν τελ.] μετα Q al. | 8 παντα τα εθνη ℵ 79 | om. της γης ℵ* . μαγωγ] + και ℵ al. g Tyc vg | 9 αγιων] + και την πολιν των αγιων Q 97

κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
10 κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν
αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ
θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.
11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθ-
ήμενον ἐπ' αὐτὸν οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν
ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς.
12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς
μικρούς, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία
ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη ὅ ἐστιν τῆς
ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμ-
μένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς
νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος
14 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης
ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ
15 θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. καὶ
εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμ-
21 μένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Καὶ εἶ-
δον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα
2 οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερου-
σαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην
3 κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς
μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ
τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ'
αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς
4 ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται, καὶ ἐξαλείψει πᾶν δά-

9 om. απο του θεου A 12. 18. 79 11 επ αυτ.] επανω αυτου ℵ 38 | 12 > μικρ. κ. τ. μεγ. Q al. | 14 om. ουτος πυρος 1. 18 al. arm. Tyc Aug 21 1 om. πρωτη 18. 29 Aug | και την θαλασσαν ουκ ιδον ετι A | 3 θρονου] ουρανου P Q al. Prim | εσκηνωσεν ℵ* g am | fin.] + αυτων θεος A Tyc Ambr vg (P 79 al.) | 4 εξαλ.] + ο θεος A 1 Tert Tyc Aug vg, + απ αυτων Q al.

κρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος
οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πό-
νος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθεν. καὶ 5
εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ
ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ
λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. καὶ εἶπέν μοι· 6
γέγονα. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ
τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς
πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν 7
κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ
αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπί- 8
στοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρ-
νοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν
τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ
δεύτερος.

Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν 9
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ
πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ
λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα
τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ᾽ 10
ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· 11
ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ
ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ 12
ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς
πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπι-
γεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν
Ἰσραήλ. ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ 13
βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες

---

4 απηλθον P al.. -θαν A | *5* λεγει] + μοι ℵ P al. | *6* γεγονα A (38) | om. αυτω ℵ A P al. lat | *7* κληρ.] δωσω αυτω Q al. | αυτων θεος A 1. 79 | *8* απιστ.] + και αμαρτωλοις Q al. sy | ψευσταις A | *9* τ. γεμ. των] γεμουσας Q al. | *10* πολ.] + την μεγαλην 1. 31 al. | om. απο τ. θεου 92. 94 Ambr | *11* om. εχουσ.— θεου A 98 | *12* ονομ.] + αυτων ℵ | εστ.] + τα ονοματα A (Q) al. vg sy

14 τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ
τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ
ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀπο-
15 στόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ
εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν
πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος
16 αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ
μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν
πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων·
τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα
17 ἐστίν. καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν
τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώ-
18 που, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. καὶ ἦν ἡ ἐνδώμησις τοῦ
τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθα-
19 ρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ τεί-
χους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι·
ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπ-
φειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγ-
20 δος, [1] ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον,
ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ
ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ
ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.
21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ
εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου.
καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς
22 ὕαλος διαυγής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ·
ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐ-
23 τῆς ἐστιν, καὶ τὸ ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν
ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν
αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν,
24 καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. καὶ περιπατήσουσιν
τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς

---

13 > δυσμων . . . νοτου A am | *14* εχων A P Q al. | *15* om. και το τειχ. αυτ. Q al. | *16* οσον] + και A al. Tyc Prim vg sy | σταδιους A Q al. | *18* om. ην A P sy | om. καθαρω P | *9* inc. και οι ℵ* al. sy | om. κεκοσμ. 92 Tyc Prim | *20* τοπαδιον ℵ* am | *21* ην] + ως Q 79. 92 *23* πολις] + αυτη 38. 97 sy | φαιν.] + εν 49. 91 al. vg

τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν· καὶ 25
οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ
γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ 26
τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ 27
εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ
ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
ζωῆς τοῦ ἀρνίου. καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος 22
ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ἐν μέ- 2
σῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν
καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα,
κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ,
καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.
[1] καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος 3
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ
δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ, καὶ ὄψονται 4
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
μετώπων αὐτῶν. καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ 5
ἔχουσιν χρείαν [φωτὸς] λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου,
ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ [ἐπ'] αὐτούς, καὶ βασι-
λεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη- 6
θινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν
προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι
τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ 7
ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. 8
καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι
ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύον-

---

24 δοξ.] + και τιμην Q al. vg sy | αυτων] των εθνων Q al. sy | *26* fin.] + ινα εισελθωσιν Q al. | om. vers: *1* | *27* ποιων] + ωσει ℵ* | αρν.] ουρανου ℵ | 22 *1* ποτ.] + καθαρον 7. 26 al. | om. λαμπρον 38. 40 | *2* ποιων A 18 | αποδιδους ℵQ al. | *3. 5* ετι] εκει 1. 7 al. | *5* om. φωτος 1° PQ al. Ambr | φωτισει AP al., φωτιζει 30. 32 al., + επ ℵA 35 Tyc Ambr Prim | *6* λεγει Q al. | απεστειλ.] + με ℵ* sy | *8* > βλεπων κ. ακουων ℵ al. (1 al.)

9 τός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδου-
λός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφη-
τῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου
10 τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι·
μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
11 βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ὁ
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαν-
θήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω
12 ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Ἰδοὺ ἔρχομαι
ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι
13 ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ. ἐγὼ τὸ ἄλφα
καὶ τὸ ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ
14 τὸ τέλος. μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐ-
τῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
15 πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ
πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ
πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρ-
τυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ
εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμ-
πρὸς ὁ πρωϊνός.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου.
καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρ-
χέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους
τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις
ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς
πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου
τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος

---

9 μη] + ποιησης 32 lat | om. και 3° 1. 4 al. Prim | λογ.] + της προφητειας 38 Prim | *11* ρυπαρευθητω Q al. | δικ. δικαιωθητω 38. 79 | *12* εκαστ. κατα τα εργα αυτου 79 latpler | *14* μακ. οι ποιουντες τας εντολας αυτου Q al. Tert Cypr Tyc sy | *15* > ποιων κ. φιλων ℵ al | *18* > ο θεος επ αυτον Q al. vg | τας επτα πληγας Q al. | *19* λογ.] + τουτων ℵ (Ambr)

αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. 20
Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.[1] Ἡ χάρις τοῦ κυρίου 21
Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων. ἀμήν.

---

20 ταυτα] + ειναι ℵ* | om. αμην ℵ, + ναι (7) 35. 38 al. | fin.] + χριστε 4. 11 al. Tyc Prim | *21* om. vers. Tyc Prim Cassiod | ιησ.] + χριστου Q al. vg sy | om. παντων ℵ, om. των αγ. A | om. αμην A 79 fuld

In gleichem Verlage ist erschienen:

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET LATINE

textum graecum recensuit, apparatum criticum addidit, textum latinum ex Vulgata repetiit

H. J. VOGELS

Handliche Taschenausgabe (Oktavformat)

XVI, IV und 1326 Seiten in 2 Bänden

Band I. XVI und 804 S. Evangelia et Actus apostolorum
Band II. IV und 522 S. Epistolae et Apocalypsis

In zwei verschiedenen Einbänden und zwar:

In biegsamem Pappband oder in Ganzleinenband

Einzelbände können nicht abgegeben werden

Preise auf Anfrage

Durch Herausgabe des vorstehenden Werkes entsprechen wir den zahlreichen bei Erscheinen der ersten Auflage des Novum Testamentum Graece an uns gerichteten Wünschen nach Veröffentlichung einer griechisch-lateinischen Ausgabe des Neuen Testamentes. Wir haben uns diesen Wünschen um so weniger verschließen können, als die durchweg sehr anerkennende Beurteilung der ersten Auflage des Novum Testamentum Graece uns in der Annahme bestärkt hat, daß auch diese griechisch-lateinische Ausgabe einem allgemein empfundenen Bedürfnis auf katholischer Seite entgegenkommen durfte.

L. SCHWANN · VERLAG · DÜSSELDORF

THEOLOGISCHE WERKE aus dem Verlage von L. SCHWANN, DÜSSELDORF

Die Lehre des hl. Bonaventura von der Erlösung. Ein Beitrag zur Geschichte und zum System der Erlösungslehre von Dr. R. Guardini.

Gemeinschaftliche Andacht zur Feier der hl. Messe von Dr. R. Guardini. 28.—47. Tausend.

Alte Quellen neuer Kraft. Gesammelte Aufsätze von Ildefons Herwegen, O.S.B., Abt von Maria Laach.

Der hl. Benedikt. Ein Charakterbild von Ildefons Herwegen, O. S. B., Abt von Maria Laach.

Das Priesterideal des hl. Bernard. Der Priester in seiner Berufung, seinem Leben und Wirken nach der Darstellung des hl. Bernard von Clairvaux von Dr. Johs. Honnef.

Das Glaubensproblem bei Pascal von Dr. M. Laros.

Geistliches Tagebuch (1870-1908) der Lucie Christine, herausgegeben von P. Aug. Poulain, S. J., übersetzt von Dr. R. Guardini.

Der psychische Zwang und seine Beziehungen zu Moral und Pastoral (Abhandlungen aus Ethik und Moral, Band 2), von Dr. Theodor Müncker.
In Vorbereitung.

Die sonntäglichen Episteln im Dienste der Predigt erklärt von Universitätsprofessor Dr. Fritz Tillmann.
Band I. Vom I. Adventssonntag bis zum Palmsonntag.
Band II. Vom Ostersonntag bis zum letzten Sonntag nach Pfingsten.

Die sonntäglichen Evangelien im Dienste der Predigt erklärt von Universitätsprofessor Dr. Fritz Tillmann.
Band I. Vom I. Adventssonntag bis zum Palmsonntag.
Band II. Vom Ostersonntag bis zum letzten Sonntag nach Pfingsten.

Die Frömmigkeit des Herrn und seines Apostels Paulus, von Universitätsprofessor Dr. Fritz Tillmann.

Der Heilige Geist als göttliche Person in den Evangelien. Eine biblisch-dogmatische Untersuchung von Dr. Wilhelm Tosetti.

Untersuchungen zur Geschichte der lateinischen Apokalypseübersetzung von Univ.-Prof. Dr. H. J. Vogels.

Preise auf Anfrage.

CINCINNATI BIBLE COLLEGE & SEM. LIBRARY
225.48 V879n main
Bible. N.T. Greek./Novum Testamentum Gra
3 4320 00035 9796

225.48 V879n
Ac #40854
iels.
ce

LIBRARY
nary

854
els.
e

Demco, Inc.